

La política d'adquisicions dels museus d'història i etnologia de Catalunya

Aquest document és fruit d'un treball conjunt amb els museus que configuren la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. L'apartat 5, el Marc de política d'adquisicions de les dues xarxes, va ser aprovat el dia 10 i 11 de desembre de 2020 als plenaries respectius celebrats per via telemàtica.

Coordinació i redacció: Jordi Medina Alsina

Desembre de 2021

Índex

1. Presentació	9
2. Introducció	10
3. Fonaments i referents per a una política d'adquisicions	11
3.1 Marc legal existent	11
3.2 La política d'adquisicions de la Generalitat de Catalunya	13
3.3 Referents nacionals i internacionals	15
3.4 Criteris i procediments d'admissió	17
3.5 Codi Deontològic de l'ICOM	19
4. Els museus de societat i les seves col·leccions	20
4.1 Els museus de societat	20
4.2 El relat dels museus de societat de Catalunya	24
4.3 Els museus d'etnologia i les seves col·leccions	27
4.4 Els museus d'història i les seves col·leccions	31
4.5 Descripció de la col·lecció de cada museu	35
5. Marc de política d'adquisicions de les dues xarxes	49
APARTAT PRIMER. Les col·leccions i la política d'adquisicions	50
APARTAT SEGON. Objectes susceptibles de ser adquirits	52
APARTAT TERCER. Objectes d'especial interès	55
APARTAT QUART. Modalitats d'adquisició	57
APARTAT CINQUÈ. Criteris generals per a les adquisicions	58
APARTAT SISÈ. Protocol d'adquisicions	60
APARTAT SETÈ. Valoració de l'objecte	61
APARTAT VUITÈ. Baixes	63
APARTAT NOVÈ. Compromisos d'ètica i transparència	64

6. Elaboració d'una política d'adquisicions pròpia	67
6.1 Passos previs per a la redacció d'una política d'adquisicions	67
6.2 Sumari d'una política d'adquisicions	70
7. Fonts consultades	73
7.1 Bibliografia	73
7.2 Legislació	75
7.3 Webgrafia	76
Annexos	79
A 1 - Exemples de política d'adquisicions de museus internacionals	80
A 1.1 Brent Museum & Brent Archives	81
A 1.2 Brooklyn Children's Museum	88
A 1.3 Musée de la Civilisation de Québec	103
A 1.4 Musée d'Ethnographie de Genève	107
A 1.5 Museo Histórico Nacional de Chile	121
A 1.6 Museo Nacional de Colombia	137
A 1.7 Museum of London	147
A 1.8 National Museum of Ireland	162
A 1.9 Weald & Downland Living Museum	198
A 2 - Exemples de política d'adquisicions de museus nacionals	207
A 2.1 Institut Botànic de Barcelona	208
A 2.2 Institut Català de Paleontologia	210
A 2.3 Museu d'Arenys de Mar	217
A 2.4 Museu de Ciències Naturals de Barcelona	221
A 2.5 Museu de la Música de Barcelona	227
A 2.6 Museu del Disseny de Barcelona	231
A 2.7 Museu d'Història de Catalunya	241

<i>A 2.8 Museu Frederic Marès</i>	251
<i>A 2.9 Museu Marítim de Barcelona</i>	257
<i>A 2.10 Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya</i>	266
A 3 - Les polítiques d'adquisicions dels Museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia	275
<i>A 3.1 Ecomuseu de les Valls d'Àneu</i>	276
<i>A 3.2 Museu Comarcal de la Conca de Barberà</i>	280
<i>A 3.3 Museu de la Mediterrània. Can Quintana</i>	284
<i>A 3.4 Museu de la Pesca. El Cau de la Costa</i>	291
<i>A 3.5 Museu de la Vida Rural</i>	302
<i>A 3.6 Museu de les Cultures del Vi de Catalunya. Vinseum</i>	312
<i>A 3.7 Museu de les Terres de l'Ebre</i>	318
<i>A 3.8 Musèu d'era Val d'Aran</i>	327
<i>A 3.9 Museu d'Història de la Immigració de Catalunya</i>	337
<i>A 3.10 Museu Etnogràfic de Ripoll</i>	340
<i>A 3.11 Museu Etnològic del Montseny – La Gabella</i>	347
<i>A 3.12 Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona</i>	353
A 4 - Les polítiques d'adquisicions dels Museus de la Xarxa de Museus d'Història	359
<i>A 4.1 Fundació Jacint Verdaguer</i>	360
<i>A 4.2 Museu de Cervera</i>	364
<i>A 4.3 Museu de L'Hospitalet de Llobregat</i>	370
<i>A 4.4 Museu de Lleida</i>	374
<i>A 4.5 Museu de Mataró</i>	388
<i>A 4.6 Museu de Terrassa</i>	396
<i>A 4.7 Museu de Tortosa</i>	403
<i>A 4.8 Museu d'Història de Cambrils</i>	408
<i>A 4.9 Museu d'Història de Girona</i>	413
<i>A 4.10 Museu d'Història dels Jueus de Girona</i>	422
<i>A 4.11 Museus de Sant Cugat del Vallès</i>	425
<i>A 4.12 Museu Torre Balldovina</i>	430

A 5 - Models de documents al voltant de les polítiques d'adquisicions	434
<i>Instància de proposta de donació</i>	435
<i>Acta de recepció d'objectes</i>	436
<i>Informe tècnic davant d'una possible adquisició</i>	437
<i>Comunicació de l'acord d'acceptació d'un objecte</i>	439
<i>Conveni simple d'acceptació d'una donació</i>	440
<i>Document definitiu de donació d'un objecte</i>	441
<i>Conveni de donació d'un objecte</i>	443
<i>Conveni de dipòsit d'un objecte</i>	446
<i>Conveni de cessió temporal d'un objecte en règim de comodat</i>	448

1. Presentació

Al llarg de la història l'ésser humà ha anat recollint aquells objectes que considerava que tenien un valor per tal de poder-los transmetre a les generacions futures i explicar així la seva història i la seva identitat. Els diferents llegats esdevenen avui col·leccions patrimonials que molts museus tenim el deure de seguir preservant, catalogant i difonent per a les futures generacions. Alhora, nosaltres com a societat també ens pertoca recollir aquells objectes i aquella memòria oral per deixar constància i poder explicar el passat però, també, el nostre present. Les col·leccions dels museus doncs, són vives i van ampliant-se amb el pas del temps.

Els nostres museus però, cada cop tenen menys espai a les seves reserves i convé racionalitzar i crear línies estratègiques per dur a terme aquesta recollida i ampliació de les col·leccions de forma raonada i coherent. Precisament, un dels objectius del Pla de Museus de la Generalitat de Catalunya fa referència a la millora de la gestió de les col·leccions i, específicament, al foment de la definició i redacció de les polítiques d'adquisicions dels museus del país. Per assolir aquest objectiu es treballa a través de les xarxes temàtiques dels museus de Catalunya, tot desenvolupant un marc de referència que ajuda i fonamenta la redacció de les polítiques d'adquisicions de cada museu.

És així com el 2019 es va iniciar el treball amb la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya duent a terme una diagnosi que descrivia les diferents col·leccions dels museus que componen aquesta xarxa i les seves particularitats. A l'hora però, de la reflexió col·lectiva i de construir el relat nacional es va observar que aquesta xarxa es complementava amb la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya i que calia desenvolupar aquest marc de referència al voltant de la política d'adquisicions de forma conjunta. El document que es presenta doncs, és fruit d'aquest treball conjunt entre aquestes dues xarxes temàtiques de museus de Catalunya i pretén ser una guia que emmarqui les futures actuacions al voltant de les noves adquisicions.

2. Introducció

Els museus són equipaments que vetllen per la conservació, documentació, custòdia, recerca i difusió d'un llegat patrimonial. Exposen béns patrimonials mobles i immobles i tenen una funció social innegable a l'hora de preservar la memòria col·lectiva del nostre país i reflectir el desenvolupament cultural de la nostra societat. Les seves col·leccions s'amplien progressivament per poder continuar explicant els canvis i l'evolució de l'entorn social i cultural que ens envolta. Aquest creixement de les col·leccions no pot dur-se a terme de forma aleatòria sinó que ha de respondre a uns criteris i tenir una coherència amb la visió, missió i objectius de cada museu.

La política d'adquisicions és el document que emmarca les directrius i estratègies vers l'ampliació i la gestió de les col·leccions dels nostres museus. Cada museu te la seva política d'adquisicions. En aquest document presentem el marc de referència de la política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus i Monuments d'Història de Catalunya. En ell hi trobem el marc normatiu del què parteix, la política d'adquisicions de la Generalitat de Catalunya, el Codi Deontològic de l'ICOM, la definició dels museus de societat, la descripció de les dues xarxes i les seves col·leccions i, entre altres, el document base de política d'adquisicions.

Aquest document és fruit d'un treball compartit que va partir d'una diagnosi inicial i uns debats territorials entre els museus de les dues xarxes. Les conclusions dels debats van permetre bastir tot aquest document i, concretament, el marc de política d'adquisicions de les dues xarxes que va ser aprovat als plenaris respectius del 10 i 11 de desembre de 2020. Partint d'aquest document marc, durant el 2021 es van elaborar i harmonitzar els diferents documents de política d'adquisicions dels museus que configuren les dues xarxes.

La política d'adquisicions no és un document estàtic sinó que convida a la seva revisió i actualització de forma periòdica. El present document és la base per a la redacció de les polítiques d'adquisicions pròpies dels museus. Als annexs, a banda dels documents de política d'adquisicions dels museus de les dues xarxes, també hi trobem un seguit de models de documents per al dia a dia en la gestió i organització de les adquisicions dels nostres museus. És doncs, també, un document de consulta per tots aquells museus de societat del nostre país.

3. Fonaments i referents per a una política d'adquisicions

Una política d'adquisicions ha de fonamentar-se en la legislació vigent i fixar-se en les tendències nacionals i internacionals que es perfilen per respondre a les necessitats i a la legalitat actuals. Aquest apartat exposa el marc legal que afecta la custòdia i adquisició d'objectes patrimonials, la política d'adquisicions de la Generalitat de Catalunya, les tendències nacionals i europees entorn a la creació i ampliació de col·leccions, els principals criteris per determinar l'acceptació d'adquisicions i el codi deontològic de l'ICOM, que conjuntament configuren la base del document marc de política d'adquisicions de les dues xarxes.

3.1 Marc legal existent

Tota política d'adquisicions ha d'emmarcar-se en el seu corresponent marc normatiu. D'aquí que la descripció de les diferents lleis, normatives i decrets que afecten directament a la custòdia i gestió del patrimoni i l'adquisició d'objectes patrimonials poden consultar-se a l'apartat 7.2 d'aquest document. Les lleis bàsiques en l'adquisició d'objectes patrimonials a Catalunya són: la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol; la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català; la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge i, per últim, la Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic.

La llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut de Catalunya, preveu que Catalunya té competència exclusiva en matèria de Cultura i, en el cas del patrimoni cultural, hi inclou:

- Primer. La regulació i l'execució de mesures destinades a garantir l'enriquiment i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya i a facilitar-hi l'accés.
- Segon. La inspecció, l'inventari i la restauració del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural en general.

- Tercer. L'establiment del règim jurídic de les actuacions sobre béns mobles i immobles integrants del patrimoni cultural de Catalunya i la determinació del règim jurídic dels béns immobles, i també la declaració i la gestió d'aquests béns, excepte els que siguin de titularitat de l'Estat.
- Quart. La protecció del patrimoni cultural de Catalunya, que inclou la conservació, la reparació, el règim de vigilància i el control dels béns, sens perjudici de la competència estatal per a la defensa dels béns integrants d'aquest patrimoni contra l'exportació i l'espoliació.

És per això que Catalunya disposa de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, de Patrimoni Cultural Català que parteix d'un concepte de patrimoni cultural molt ample. Hi contempla el patrimoni moble, el patrimoni immoble i el patrimoni immaterial. Aquesta llei estableixen tres categories de protecció, comunes a béns mobles, immobles i immaterials: els béns culturals d'interès nacional, els béns catalogats i la resta de béns integrants de l'ampli concepte de patrimoni cultural definit per l'article 1 de la mateixa. També crea un segon nivell de categoria i protecció de béns anomenats béns d'interès local, el control i la protecció dels quals recau sobre els ajuntaments. Aquesta Llei és la base de la Llei de Museus, la d'Arxius i la del sistema bibliotecari de Catalunya.

La Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense ànims de lucre i dels incentius fiscals al mecenatge regula els incentius i beneficis fiscals de les entitats sense ànim de lucre i les pròpies d'una col·laboració particular respecte alguna finalitat d'interès general. Per la seva banda, la Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic (LCSP) detalla, en el seu articulat, el procediment d'adjudicació a seguir i la tipologia dels contractes per a cadascuna de les organitzacions administratives del sector públic.

El marc normatiu varia segons la titularitat i la tipologia d'ens del museu. Els contractes del sector públic per adquisició d'objectes patrimonials poden tenir un caràcter administratiu o un caràcter privat segons la tipologia del museu que la dugui a terme. És per això, que convé diferenciar els museus que són institucions públiques i/o depenen d'una administració pública; dels museus que depenen de fundacions públiques o d'altres ens que siguin finançats i gestionats majoritàriament per administracions públiques; dels museus que són propis de fundacions i/o entitats privades.

Tota adquisició d'un objecte que suposi una compra vindrà afectada per la Llei de Contractes del Sector Públic. La naturalesa del contracte serà diferent segons la tipologia d'ens públic que el realitza. Si l'ens és una administració pública s'efectuarà un contracte administratiu tal i com es detalla a l'article 19 de la LCSP; amb tot, no es durà a terme un contracte administratiu si es tracta d'una creació artística, que ve determinat per la categoria 26 de l'annex II de la mateixa llei, i llavors s'entendria com un contracte de servei. Per contra, si l'ens no és pròpiament una administració pública s'efectuarà un contracte privat tal i com es detalla a l'article 20 de la LCSP; tot i quedar regulats per la pròpia Llei 30/2007 de contractes del sector públic, els efectes i extinció d'aquesta tipologia de contractes venen determinats pel dret privat.

3.2 La política d'adquisicions de la Generalitat de Catalunya

La Generalitat de Catalunya considera el conjunt de museus d'arreu del país com l'instrument fonamental per a la preservació del patrimoni i per al seu accés a la ciutadania. Amb aquesta concepció es crea el Sistema de Museus de Catalunya, entès com el conjunt organitzat dels equipaments museístics del país i de les estructures i dels instruments de suport per al desenvolupament de les seves activitats i funcions. El Sistema de Museus detalla la classificació dels equipaments i els instruments de suport com ara el Servei de Museus i de Béns Mobles, l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural, la Junta de Museus, les Xarxes territorials o les Xarxes temàtiques.

Segons el Pla de Museus vigent, el sistema de Museus és un instrument bàsic per actuar sobre el conjunt dels equipaments museístics catalans per part de la Generalitat de Catalunya. Actualment, hi ha 115 museus al Registre de Museus de la Generalitat i són els que configuren el Mapa de Museus de Catalunya. A través del Servei de Museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el Sistema de Museus ha d'ajudar a reordenar els museus del país, planificar la seva ordenació estratègica i desplegar, entre altres, instruments de suport transversal als museus a través de les pròpies xarxes temàtiques o xarxes territorials existents.

Les xarxes temàtiques dels museus de Catalunya estan formades per museus acreditats i, si escau, també per equipaments patrimonials relacionats temàticament. Les funcions de les xarxes temàtiques són les d'estructurar les col·leccions des d'un punt de vista global, apostar per la recerca, desenvolupar programes de recerca i difusió de les col·leccions i la de donar suport a la internalització de les col·leccions dels museus catalans. Actualment hi ha constituïdes l'Arqueoxarxa de Museus d'Arqueologia i Jaciments de Catalunya, la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya, la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya, la Xarxa del Sistema Territorial del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya i la Xarxa de Museus de Ciències Naturals de Catalunya.

Entorn a les xarxes territorials, tot museu registrat pot ser-ne membre, tot i que és una decisió voluntària el fet de pertànyer-ne. Les funcions de les xarxes territorials són dos: per una banda, la de foment i canalització de recursos econòmics i, per l'altra, la de cooperació per poder prestar serveis i activitats de forma mancomunada. A dia d'avui, trobem la Xarxa dels Museus de les Terres de Lleida i Aran, la Xarxa de les Comarques de Tarragona i les Terres de l'Ebre, la Xarxa de Museus de les Comarques de Girona, la Xarxa de Museus de la Catalunya Central i el Penedès, la Xarxa de Museus de la Regió Metropolitana de Barcelona i, finalment, els museus de la ciutat de Barcelona.

A banda de les xarxes territorials la Generalitat de Catalunya té ens relacionats amb la gestió de les col·leccions. Entre aquests, trobem l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural com a entitat pública amb personalitat jurídica pròpia que té com a missió gestionar el patrimoni cultural de la Generalitat amb criteris d'integritat, sostenibilitat i eficiència. A dia d'avui, l'Agència gestiona 38 monuments i els equipaments següents: Museu d'Arqueologia de Catalunya, Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, Museu d'Història de Catalunya, Museu d'Art de Girona i el Centre de Restauració de Béns Mobles.

Com a altre ens destaca la Junta de Museus, un òrgan compost per diferents membres de la comunitat museística i federativa del país i que representa la veu dels museus de Catalunya. A través de la Junta de Museus es promou la voluntat d'actuar coordinadament de les diverses institucions que gestionen el patrimoni museístic del país i d'actuar estratègicament de forma conjunta. També

és un òrgan prescriptor i consultiu, que assessora el Govern de la Generalitat de Catalunya i té la funció bàsica per a l'acreditació dels museus de Catalunya i la seva avaluació.

Tots aquests diversos ens i estructures organitzatives promouen aquesta coordinació i actuació estratègica conjunta no només en la gestió del dia a dia dels museus, monuments i jaciments del país sinó també en la consolidació, creació i ampliació de les col·leccions actuals. Precisament, una de les finalitats que persegueix el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya és la d'enriquir i completar el patrimoni de les col·leccions públiques de Catalunya a través de la Col·lecció Nacional. Per tal de disposar de recursos econòmics que possibilitin l'enriquiment d'aquesta Col·lecció Nacional mitjançant l'adquisició de nous béns culturals i patrimonials es crea el Fons Nacional per a l'adquisició de Béns Culturals que periòdicament adquireix nous objectes, obres i fons. Aquest Fons Nacional contribueix a completar i enriquir les col·leccions nacionals actuals i futures i dona suport a les col·leccions dels equipaments museístics del país.

La Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns de Patrimoni Cultural de Catalunya és l'ens que avaluarà sobre l'interès i la conveniència de les adquisicions i sobre el seu cost d'adquisició. Entre altres funcions li correspon: informar sobre l'exercici per part de la Generalitat dels drets de tempteig i retracte sobre béns culturals mobles; informar sobre els expedients d'inclusió de béns mobles en el Catàleg del Patrimoni Cultural Català; i informar sobre l'adquisició per la Generalitat, onerosa o mortis causa, de béns culturals mobles d'interès nacional o catalogats, de béns integrants del patrimoni documental o del patrimoni bibliogràfic amb destinació a arxius o a biblioteques, i de béns que formin o hagin de formar part del fons d'un museu.

3.3 Referents nacionals i internacionals

Els diferents països tendeixen a crear aquestes col·leccions nacionals amb fons gestionats directament pels governs respectius o per òrgans específics. En tots ells destaca la necessitat de dotar-se d'una política d'adquisicions que defineixi les col·leccions actuals i els criteris de selecció de noves adquisicions per tal que segueixin una coherència i una estratègia d'actuació a mitjà i llarg

termini. A l'annex 1 trobem diferents models d'exemples de política d'adquisicions internacionals i a l'annex 2 diferents exemples de política d'adquisicions nacionals. En ells, cal emfatitzar que en determinades ocasions el document fa referència a la política de col·leccions i en d'altres a la política d'adquisicions. És important determinar doncs, que la política d'adquisicions és el document específic que tracta sobre la gestió de les noves adquisicions de les col·leccions que un museu custodia. Aquesta política d'adquisicions pot ser un document específic o pot estar incorporada dins un document més global sobre la gestió de les col·leccions on, en ell també hi trobaríem aspectes com els plans de conservació preventiva, la consulta i la investigació de les col·leccions, l'accés a les col·leccions o la documentació i difusió d'aquestes.

Des de la Generalitat de Catalunya s'ha apostat per treballar a través de les xarxes temàtiques dels museus del país i dur a terme un debat col·lectiu al voltant de les col·leccions actuals, els buit existents i les prioritats a l'hora d'adquirir. Aquest debat conjunt ha elaborat els documents marc de política d'adquisicions de cada xarxa que serveixen de base per la política d'adquisicions que acabi desenvolupant cada museu. En el cas dels museus de l'Ajuntament de Barcelona, l'Institut de Cultura de Barcelona va iniciar tot un treball per fases perquè cada museu elaborés el seu propi document de política de col·leccions, tenint la política d'adquisicions dins d'aquest document més extens.

Les polítiques d'adquisicions nacional i internacionals tendeixen a partir d'una descripció del rol i missió del museu on es defineixen els propòsits i el sentit actual de la custòdia de les col·leccions. Posteriorment es tendeix a definir el museu tot descrivint les col·leccions i fent èmfasi en la història de les col·leccions per adoptar una perspectiva històrica a l'hora de determinar les línies estratègiques de les noves adquisicions. Després d'aquests dos apartats més de context en totes les polítiques d'adquisicions hi acostuma a haver un apartat de criteris de selecció on s'hi incorpora la concreció dels òrgans de decisions i els possibles comitès d'adquisicions, les tipologies d'adquisicions, els condicionants per poder acceptar una nova adquisició, els motius per desestimar objectes, els àmbits i prioritats de creixement de les col·leccions i l'ètica i la legalitat en les adquisicions.

En els documents de política d'adquisicions també hi podem trobar un apartat de limitació de les col·leccions, de coordinació amb altres museus, d'accés i ús de les col·leccions, del procediment de revisió del propi document i annexos amb documents relacionats.

3.4 Criteris i procediments d'admissió

Una adquisició és un ingrés d'una obra, objecte o bé patrimonial a les col·leccions d'un museu. Les adquisicions segueixen la finalitat d'engrandir les col·leccions per poder complir amb la missió de la institució que l'acull i ampliar el discurs de la seva col·lecció. Podem diferenciar dues tipologies d'adquisicions: les adquisicions amb transferència de propietat i les que no.

Tots els museus tenen la necessitat d'engrandir i eixamplar les seves col·leccions. Es fa necessari doncs, delimitar i concretar els eixos de creixement de la col·lecció, la missió del museu i la seva especialització en consonància amb la resta de museus del país. Les adquisicions doncs, han de tenir en compte les necessitats i particularitats del museu perquè segueixin una coherència a curt, mitjà i llarg termini. Els museus necessiten aquesta reflexió que ha de plasmar-se en la seva política d'adquisicions.

Quan el museu tingui delimitats els seus interessos, la seva especialització i els seus àmbits de creixement de la col·lecció en la seva política d'adquisicions cal que els nous ingressos i incorporacions a la col·lecció vagin en coherència amb aquest document marc de referència i compleixin aquests tres criteris:

- Criteris de col·lecció. Les noves adquisicions han d'anar en consonància amb la missió del museu, l'especialitat de la col·lecció i els àmbits concrets en què es vol fer créixer la col·lecció. No haurien d'acceptar-se obres, objectes o béns patrimonials que no vagin en consonància amb la col·lecció, llevat de casos excepcionals degudament justificats.
- Criteris de conservació i preservació de l'obra. Qualsevol ingrés d'una nova peça, obra o objecte haurà de garantir la seva preservació i conservació de forma permanent i continuada en el temps. Si un bé necessita condicions de conservació especials el museu haurà de contemplar-les per a poder custodiar el nou ingrés amb garanties. Al mateix temps, si una peça està en mal estat, cal valorar-ne la seva restauració i que no posi en risc la resta de la

col·lecció. La conservació i preservació de l'objecte també fa referència a temes logístics i d'espai a les dependències de les reserves dels museus.

- Criteris econòmics i logístics. Abans d'efectuar una adquisició caldrà determinar-ne el seu valor econòmic i les despeses d'adquisició, de restauració i d'emmagatzematge. Tot ingrés ha de tenir assegurat que econòmicament es pot afrontar la seva acceptació i ha de tenir una taxació econòmica d'ús exclusivament intern per a la gestió de les assegurances. Un ingrés a un museu suposa destinar un espai específic de les reserves per allotjar-lo, amb totes les despeses de conservació i preservació que aquest suposa.

El procediment d'una adquisició pot iniciar-se per voluntat externa, arran de la intenció d'una persona física o jurídica externa al museu, o per voluntat interna, arran de la decisió del propi museu d'adquirir una nova obra artística o bé patrimonial.

En el cas de l'inici del procediment per voluntat externa cal que l'interessat expressi la seva voluntat a la institució museística. En aquesta voluntat caldria que vingués especificat el bé que s'ofereix, demostrada la propietat del bé que s'ofereix i especificada la tipologia d'oferiment (venda, donació, etc.). Amb aquesta voluntat el museu inicia la valoració i adequació de l'oferiment que vindrà finalitzada amb la redacció d'un informe positiu o negatiu per tal de procedir a l'acceptació o no de la peça o bé patrimonial ofert.

En el cas de l'inici del procediment d'acceptació d'una obra o bé patrimonial per voluntat interna del museu cal que la direcció del museu, o persona a qui es delegui, faci un informe de proposta d'adquisició. Tant si la proposta és per voluntat interna o externa a la institució, l'òrgan competent de cada museu valorarà la idoneïtat o no de les propostes d'adquisicions que es rebin.

A banda dels patronats i òrgans de govern de cada institució museística, cada museu en la seva política d'adquisicions concretarà quin és l'òrgan de decisió i el procediment d'acceptació d'una nova adquisició. Un cop acceptada l'obra o bé patrimonial el museu iniciarà els tràmits corresponents per fer-la efectiva amb els convenis i contractes necessaris d'acord amb la legalitat i normativa vigent.

Una adquisició, finalment, suposa la creació d'un nou número de registre a l'inventari del museu. En ell cal incorporar-hi tota la documentació relativa a la peça o bé patrimonial: situació legal, història de l'objecte, imatges de l'obra, historial d'exposicions, historial de propietat, contracte de drets d'autor i tot allò que es consideri oportú per cada museu.

3.5 Codi Deontològic de l'ICOM

Els aspectes ètics de la pràctica professional dels tècnics que treballen en i al voltant dels museus es regeixen majoritàriament pel Codi Deontològic de l'ICOM per a museu. Aquest codi va ser aprovat per la 15a Assemblea General de l'ICOM celebrat el 1986 a Argentina, modificat en la 20a Assemblea General celebrada el 2001 a Barcelona i revisat en la 21a Assemblea General del 2004 de Seúl. El codi recull els principis al voltant de la pràctica professional acceptats per la comunitat museística internacional.

El Codi Deontològic de l'ICOM no té rang de llei, per la qual cosa, no és un document d'obligat compliment. Cada país ha de desenvolupar les seves pròpies lleis i normatives al voltant de l'activitat museística i, molt concretament, ha de regular el control i preservació dels seus béns patrimonials i de les adquisicions. El Codi Deontològic de l'ICOM pretén ser la base de la legislació dels diferents països i el marc de referència per establir la seva regulació específica.

Els museus han de garantir la protecció, documentació i promoció del patrimoni natural i cultural de la humanitat oferint els recursos econòmics, logístics i de personal necessaris. Els museus han de protegir les seves col·leccions i vetllar pel seu bon estat, conservació i preservació. Precisament una de les missions dels museus consisteix en adquirir, preservar i posar en valor les seves col·leccions. Aquesta tasca es durà a terme complint la normativa i la legislació nacional i internacional vigent.

4. Els museus de societat i les seves col·leccions

Els museus de societat estan configurats per dues xarxes temàtiques de museus: la **Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya** i la **Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya**. Les dues xarxes estan liderades pel Museu d'Història de Catalunya i en conjunt formen un total de vint-i-cinc museus, cadascun d'ells amb una col·lecció diferenciada de la resta. En aquest apartat es defineix el concepte de museus de societat i el relat dels museus de societat de Catalunya. Posteriorment s'exposen les particularitats de cada xarxa temàtica de museus i es descriuen les diferents col·leccions dels museus que les configuren.

4.1 Els museus de societat

Segons els Estatuts de l'ICOM *“un museu és una institució sense ànims de lucre, permanent, al servei de la societat i del seu desenvolupament, oberta al públic, que adquireix, conserva, investiga, comunica i exposa el patrimoni material i immaterial de la humanitat i el seu medi ambient amb finalitats educatives, d'estudi i d'oci”*. Però el debat dins la comunitat museística segueix viu amb la voluntat d'anar incorporant en la seva definició altres aspectes, principalment entorn a l'àmbit social.

Hi ha moltes tipologies de museus i diferents tipus de classificació. La classificació de l'ICOM no incorpora els museus de societat i adopta una divisió més temàtica a nivell disciplinar: museus d'art, museus d'història natural, museus d'etnografia i folklore, museus històrics, museus de la ciència i la tècnica, museus de ciències socials i serveis socials, museus de comerç i de les comunicacions i, per últim, museus d'agricultura i dels productes del sòl.

La realitat de les col·leccions dels nostres museus però, determina que la major part dels museus del nostre país tenen col·leccions pluridisciplinars. Aquest fet dificulta la seva classificació i ens obliga a adoptar una mirada molt més àmplia. Si bé és cert que la major part dels museus de Catalunya

formen part d'una xarxa temàtica concreta, hi ha moltes interaccions entre aquestes i, en el cas dels museus de la xarxa de museus d'etnologia i de la xarxa de museus d'història, especialment, hi ha una idiosincràsia que ens permet englobar-los sota el concepte de museus de societat.

Els museus de societat és un concepte contemporani que pretén englobar tot un conjunt de museus que en el seu discurs i col·lecció posen al centre l'ésser humà per estudiar-ne l'evolució històrica, etnogràfica, social i identitària. En els museus de societat l'entorn hi té un protagonisme destacat i la interacció amb la comunitat també. Sota d'aquest nou concepte hi trobem els museus d'antropologia, d'etnologia, d'història, de folklore i cultura popular, els museus etnogràfics, els museus territorials, els ecomuseus i els museus comunitaris.

Els museus de societat expliquen la història, l'etnologia i la identitat dels pobles posant en valor la relació entre l'ésser humà i el territori. Descriuen com aquest ha anat transformant el paisatge en base a les seves necessitats i com s'han anat creant les diferents comunitats. Amb paraules de F. Pizzorni-Itié *“a través dels museus de societat els pobles poden entendre què és allò que uneix els homes i territoris i imaginar el futur a partir dels recursos del patrimoni conservat i valoritzat”*.

Els museus de societat són el reflex de la pròpia societat del territori on es troben. La major part d'ells s'han construït a finals del segle XIX o durant el segle XX posant èmfasi en el territori d'aleshores, la societat tradicional i el treball al camp, al mar o amb el bestiar. La realitat canviant dels nostres dies obliga als museus de societat a replantejar el seu discurs i les seves col·leccions. La història, l'etnologia i la identitat no poden explicar-se sense relacionar-se amb l'actualitat. La comunitat actual convé que segueixi formant part de la realitat del museu per tal de continuar podent desenvolupar la seva missió com a museu de societat: explicar la relació entre l'ésser humà i el territori al llarg de la història fins a l'actualitat.

Els museus de societat acostumen a adquirir i col·leccionar tot un compendi ben variat d'objectes que responen a diferents disciplines. La importància de l'objecte rau, majoritàriament, més en el seu valor simbòlic que no pas en el seu valor patrimonial i econòmic. Té valor patrimonial en tant que té valor simbòlic. En molts casos l'objecte té un valor emotiu i d'identitat que ajuda a construir el relat museològic i a entendre la pròpia comunitat posant en valor els seus objectes.

Un museu de societat és com un calaix de sastre perquè pot col·leccionar qualsevol objecte per insignificant que a simple vista pugui semblar. El motiu d'adquisició i preservació d'un objecte rau en el valor simbòlic que representa per la comunitat. És així com a través d'un museu de societat podem descobrir i entendre la importància de cada objecte al llarg de la història i mostrar una visió més ampla dels fets i de la realitat de cada moment.

En tant que les comunitats properes són semblants, és obvi que les diferents comunitats locals i regionals han anat creant col·leccions comunitàries sovint molt semblants les unes a les altres. Els museus de societat presenten aquestes col·leccions que ajuden a presentar la societat tot destacant-ne els trets diferencials per tal d'identificar-ne els valors que la fan diferent de les altres. Les col·leccions mostren els trets històrics, lingüístics, religiosos, els relacionats amb la vida domèstica, amb la vida laboral, amb les festivitats i costums, etc.

La història de les pròpies col·leccions també és el reflex de la història de la pròpia societat en quant que en cada moment es preserva allò que es considera important. A través de la política d'adquisicions i la perspectiva històrica podem corregir tendències que a dia d'avui podem considerar inadequades. Un bon exemple n'és la perspectiva de gènere; en la majoria de col·leccions s'ha obviat el paper del gènere femení en els diferents períodes de la nostra història. Podem canviar o ampliar les nostres col·leccions en base al discurs actual que com a museu vulguem oferir.

Les col·leccions d'un museu de societat poden ser molt extenses i mostrar molts àmbits de la vida de la comunitat del territori que representa. La pluridisciplinarietat de les seves col·leccions podria allotjar objectes com els que detallem a continuació:

- Objectes singulars i exòtics (seguint el model de les cambres de curiositats)
- Objectes d'ús i producció artesanal de la pagesia, la pesca, la caça i la ramaderia (eines d'oficis tradicionals)
- Objectes d'ús domèstic i quotidians (vaixelles, mobiliari, roba...)
- Objectes d'ús i producció industrial (màquines industrials, màquines agrícoles, màquines tèxtils, eines, utensilis, uniformes i vestiment ...)

- Objectes relacionats amb el folklore, la cultura popular i el patrimoni immaterial (vestits tradicionals, balls, cançons, instruments de música, rondalles, llegendes, refranys, receptes de cuina, etc.).
- Objectes artesanals o industrials construïts en aquella comunitat o territori
- Objectes documentals o testimonials (llibres, documents, hemeroteca, fotografies, imatges gràfiques, memòria oral enregistrada, etc.)
- Objectes relacionats amb algun fet històric o període històric rellevant (armament, mapes, fotografies, escuts, estendards...).
- Objectes relacionats amb l'organització social (monarquia i classes dirigents, burgesia i classes influents, proletariat, estaments religiosos...)
- Objectes relacionats amb algun canvi social (lideratges, personatges polítics, reivindicacions col·lectives...)
- Objectes relacionats amb l'organització territorial i de les ciutats (procedents de palaus, mapes territorials, composició de les cases, transports...)
- Objectes religiosos i de culte (imatges de divinitats, vestits de membres religiosos, objectes de culte...).
- Objectes propis de la identitat de la comunitat que representen, ja sigui local, territorial, ètnica, religiosa, lingüística, nacional o internacional (i també pròpies de la pluralitat ciutadana).
- Objectes relacionats amb el paisatge natural i socials del territori (mobiliari urbà, objectes de ciències naturals...)
- Objectes propis d'una temàtica específica i/o monogràfica del museu.
- Elements propis de personatges singulars o emblemàtics.
- Obra artística relacionada amb el territori o la comunitat i art contemporani que reinterpreta la col·lecció.
- Objectes creats al o pel propi museu.

4.2 El relat dels museus de societat a Catalunya

Els museus de societat de Catalunya expliquem la història de Catalunya i de la seva societat arreu del territori intercalant el relat nacional amb els relats locals, amb els monuments del territori i amb els fets històrics rellevants que han anat succeït al llarg del temps. El relat comença amb els materials extrets dels diferents jaciments arqueològics que tenim escampats per tot Catalunya i que ens mostren diferents poblats ibers o viles i ciutats romanes, connectant així amb el relat dels museus d'arqueologia del nostre país.

El relat local i el relat nacional són relats que es complementen. Les pròpies xarxes temàtiques dels museus es conceben així, entre tots els museus expliquem el relat del país. D'aquí sorgeix la necessitat d'especialitzacions temàtiques d'àmbits o de territori per assegurar que tot s'explica al lloc adequat i amb la col·lecció adequada. La consciència de presentar un relat nacional des dels diferents museus ens ha de permetre consensuar un relat, ampliar-lo des del nostre territori i/o àmbit temàtic i dotar-lo de major profunditat, contingut i context.

No tots els museus d'història i d'etnologia de Catalunya hem d'explicar el mateix, cadascun caldrà que hi destaquï la particularitat del seu territori, aquell període destacat en la història del país, la manera com es va viure un canvi social, etc. No tots els canvis històrics es van produir de la mateixa manera, la industrialització no va arribar al mateix moment ni va ser idèntica arreu del país, així com la guerra civil o la repressió no es va viure ni desenvolupar igual. Tenim paisatges rics en monuments i indrets històrics que cal aprofitar i donar-los lloc als nostres discursos expositius perquè també formen part del nostre relat local i nacional.

No tots els museus hem d'exposar el mateix, cadascun caldrà que mostri allò més característic i representatiu del seu territori. No té cap sentit que als diferents museus de societat del país hi veiem el mateix. És necessari que es mostri la societat tradicional amb les seves formes de vida, el treball a la llar i el treball amb l'entorn, els costums, les tradicions i la religiositat sense caure en la repetició. Tenim un país ric i divers en ecosistemes que ens permeten presentar els oficis en paisatges ben

diferenciats: el cultiu de l'arròs, el de la vinya, la vida de pastor, la pesca, la pagesia... I com la vida quotidiana tradicional varia segons la part del territori on ens trobem. Les nostres col·leccions han de mostrar aquesta diversitat partint de les particularitats de cada territori.

Tots els museus de societat de Catalunya posen èmfasi en la preservació de la memòria i en el valor simbòlic de l'objecte. Aquest fet sovint ens porta a repetir objectes entre museus però, el discurs i l'experiència viscuda que l'acompanya és diferent a la resta. El valor simbòlic de l'objecte ens ajuda a generar discurs territorial, contextualitzar-lo en el relat nacional i ens ajuda, també, a concebre i difondre millor aquest relat i aquest discurs des d'una perspectiva molt més ampla i profunda.

El valor simbòlic de l'objecte en les diferents adquisicions cal que reculli la memòria dels diferents territoris del país sent conscients en tot moment de la limitació dels nostres magatzems i de l'especialització i particularitats de les nostres col·leccions per evitar fer rèpliques de museus. No podem adquirir-ho tot, d'aquí la importància del nostre relat local i de la nostra part de relat nacional per tenir unes col·leccions en consonància i ampliar-les en coherència. Des dels museus de societat hem de poder explicar també què és Catalunya i la seva societat.

Els museus de societat expliquen què és Catalunya. Mostren com la seva construcció és fruit de diversos episodis històrics que han anat modificant la seva delimitació geogràfica i la seva àrea d'influència. Les relacions amb altres territoris, les aliances i les guerres han anat configurant la Catalunya que coneixem en l'actualitat.

A l'igual que el territori, la societat catalana s'ha anat configurant amb el pas del temps i a dia d'avui és una societat plural dins un món global. Podem afirmar que hi ha societat catalana més enllà del territori de Catalunya perquè la societat catalana conserva uns trets d'identitat diferencials respecte la resta. La societat catalana ve definida pels vincles amb Catalunya, amb la llengua, la cultura, els costums i la identitat catalana. La societat catalana està relacionada també amb els territoris de parla catalana, els anomenats Països Catalans.

Els canvis històrics i els canvis econòmics provoquen canvis socials. No s'entendria la història sense explicar-la amb una mirada ampla i global per entendre'n el context. El canvi d'una societat tradicional a una societat industrial fou un canvi que a Catalunya es va produir molt de pressa i d'aquí la necessitat de preservar tota aquesta societat que, a dia d'avui, gairebé ha desaparegut.

L'entorn natural i el paisatge ha estat el que durant molts segles ha permès a l'ésser humà sobreviure. El mar, el riu, el cultiu dels camps, el bestiar i el bosc han estat la font dels seus ingressos econòmics i de la seva vida en petites comunitats on cadascú desenvolupava un ofici tradicional. La mostra dels diferents oficis, els gremis i els artesans juntament amb les eines, els objectes, els tallers on treballaven, les cases on vivien, els carruatges i les embarcacions són part d'aquesta societat.

Moltes ciutats van haver d'enderrocar les seves muralles per acollir l'increment de població que van anar suportant i es van anar creant els eixamples de les ciutats que expliquen la realitat i les singularitats de totes elles. La industrialització va accentuar encara més aquest increment de població de les ciutats i van arribar les famílies benestants, terratinents o propietàries de les primeres fàbriques. Les diferències de poder adquisitiu entre les famílies benestants i les classes treballadores era més que evident. La industrialització va enriquir l'economia del país i va transformar les nostres ciutats i els nostres paisatges.

Tots aquests grans canvis són els que provoquen que en molts municipis de Catalunya hi hagi personatges, col·lectius o institucions que vulguin preservar aquest patrimoni relacionat amb la societat tradicional, amb la pagesia, amb el món mariner, amb el cultiu del blat, de l'arròs o de la vinya, amb l'elaboració del vi o amb la vida tradicional a l'Alt Pirineu o a la Val d'Aran. La col·lecció d'objectes va acompanyada amb un recull d'anècdotes i experiències personals per preservar la memòria oral.

La globalització i el creixement econòmic de les ciutats -i especialment la ciutat de Barcelona-, va provocar un augment de les migracions i de nou un creixement de les ciutats amb gent vinguda d'arreu del món. Parlar de migracions és també parlar d'integració, d'inclusió i de convivència. La història de Catalunya i de la societat catalana no es pot entendre sense comptar amb la pluralitat de cultures i llengües que es parlen a dia d'avui a Catalunya.

La convivència a dia d'avui passa per entendre la diversitat i per saber explicar les nostres tradicions en un món global i divers. La mar Mediterrània sempre ha estat un mar d'encontres i de desencontres, de diàleg i d'influències culturals. Catalunya sempre ha estat un territori de frontera i un territori d'acollida. La mostra de les nostres llegendes, rondalles, cançons populars, tradicions, festes, costums i danses és una eina de posada en valor de la nostra identitat col·lectiva, de diàleg amb la resta de cultures i de cerca de complicitats amb aquesta societat actual, diversa i plural.

4.3 Els museus d'etnologia i les seves col·leccions

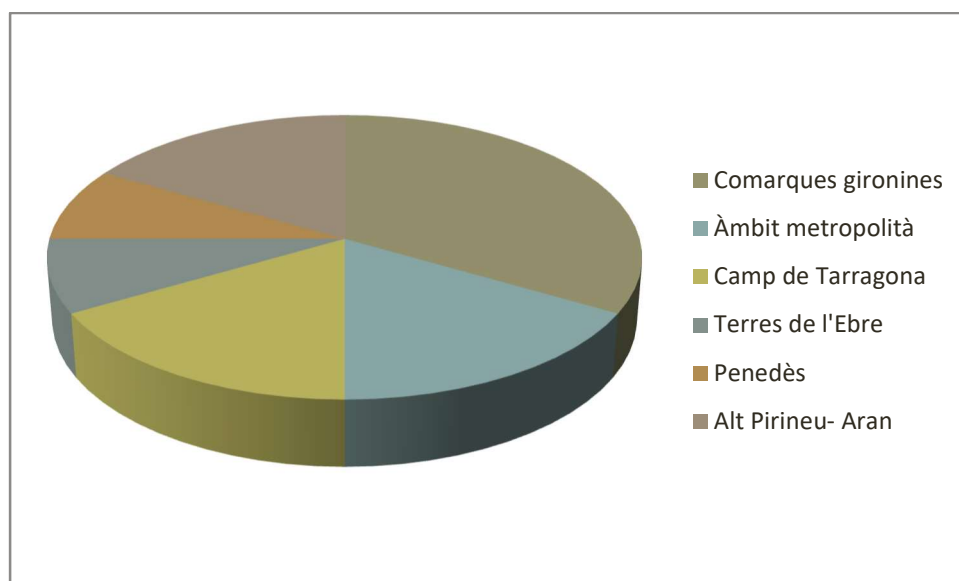
Els museus d'etnologia sempre s'han considerat com els museus de referència del territori i algun d'ells van originar-se amb el projecte de dotació d'un seguit d'equipaments comarcals que havia de tenir el nostre país. Des de la seva creació, molts dels museus d'etnologia han tingut una missió poc definida i han anat conservant objectes, deixant constància del relat d'allò que recopilaven i apostant per preservar la memòria oral.

Els museus d'etnologia de Catalunya tenen una visió global i transversal de la societat catalana. En el seu moment es van veuen amb la responsabilitat de guardar tots aquells objectes rellevants per entendre el nostre territori i que cap museu recollia. En alguns casos, s'han anat emmagatzemant objectes sense tenir del cert si són o no objectes d'interès patrimonial. En tots els casos, l'acceptació de noves adquisicions ha anat supeditada al discurs i al relat del propi objecte, independentment del seu valor econòmic.

L'acumulació d'objectes amb el pas dels anys provoca que a dia d'avui hi ha molts magatzems d'aquests museus que comencen a estar saturats i ara cal una reflexió sobre quina és la nostra missió, quin són els nostres objectius i valors, què cal que conservem i en què ens cal especialitzar per evitar que tots els museus d'etnologia de Catalunya expliquem el mateix. Ens cal doncs, teixir un relat comú, conèixer totes les nostres col·leccions i redactar una política d'adquisicions pròpia de cada museu dins un marc consensuat de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya.

Els museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya, creada l'any 2008, tenen la finalitat d'explicar, mostrar i difondre el patrimoni etnològic català des d'un punt de vista territorial i especialitzat en algun àmbit etnogràfic de l'àrea on es troba. Els museus inscrits a la Xarxa de Museus Etnològic de Catalunya són els següents: Can Quintana. Museu de la Mediterrània amb seu a Torroella de Montgrí, Cau de la Costa. Museu de la Pesca amb seu a Palamós, Ecomuseu de les Valls d'Àneu amb seu principal a Esterri d'Àneu, Museu Comarcal de la Conca de Barberà amb seu a Montblanc, Museu de la Vida Rural amb seu a Espluga de Francolí, Museu de les Terres de l'Ebre amb seu a Amposta, Musèu dera Val d'Aran amb seu principal a Vielha, Museu d'Història de la Immigració de Catalunya amb seu a Sant Adrià de Besòs, Museu Etnogràfic de Ripoll amb seu a la capital del Ripollès, Museu Etnològic de Barcelona amb dues seus a la capital del país, Museu Etnològic del Montseny – La Gabella amb seu a Arbúcies i, finalment, Vinseum. Museu de les Cultures del Vi de Catalunya amb seu a Vilafranca del Penedès.

La Xarxa de Museus Etnològics doncs, està estesa per tot el país amb una bona distribució territorial, explica el país des de totes les seves regions. Si ho mirem per àmbits territorials destaquen els quatre museus de les comarques gironines (un a la Selva, l'altre al Pirineu i els dos restants a la Costa Brava). La Xarxa té també dos museus a l'àmbit metropolità de Barcelona, dos a l'interior del Camp de Tarragona, dos a l'Alt Pirineu-Aran, un a les Terres de l'Ebre i un al Penedès. No hi ha cap museu inscrit de la Catalunya Central ni de Ponent.

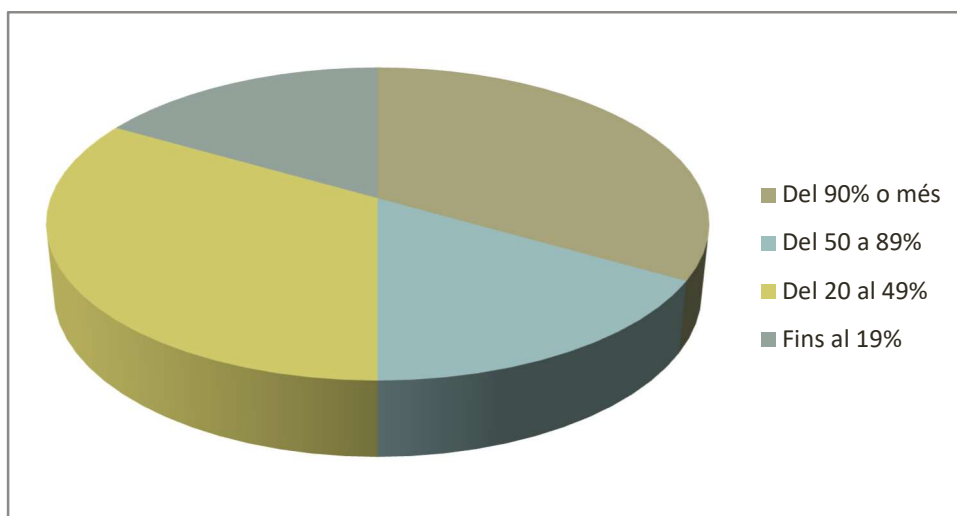

Gràfic 1. Distribució dels museus de la Xarxa segons els àmbits territorials de Catalunya.

La majoria d'ells es conceben com a museus de territori i es troben en municipis poc poblats de les zones rurals, d'alta muntanya o properes a un parc natural. En alguns casos també gestionen diferents equipaments museístics que poden trobar-se en diferents municipis –seguint el concepte d'ecomuseu-. Llevat d'un, el 91,6% són de titularitat pública i tenen diferents models de gestió: fundacions, consorcis entre administracions o formen part d'una única administració pública.

L'èmfasi en el relat de l'objecte provoca que les col·leccions dels museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya esdevinguin pluridisciplinars i sovint difícils de categoritzar. Hi ha objectes que podrien ser considerats etnològics i a la vegada formar part d'una altra categoria. Aquest fet dificulta l'extrapolació i la interpretació de dades. A grans trets però, podem afirmar que tenim una gran diversitat de col·leccions dels museus d'etnologia perquè tots ells tenen un percentatge d'objectes etnològics dins de les seves col·leccions molt diversificat.

Podem trobar quatre museus amb el 90% o més dels seus objectes dins la categoria d'objectes etnològics i, a la vegada, també trobem dos museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia que no arriben ni al 20% dels objectes de les seves col·leccions categoritzats com a objectes etnològics. La mitjana del percentatge dels objectes etnològics de les col·leccions dels museus que formen part de la Xarxa és un 54.8%. Aquesta dada és significativa per entendre la complexitat per categoritzar-los.

Gràfic 2. Percentatge d'objectes d'etnologia de les col·leccions dels museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya.

Dins les col·leccions dels museus destaca l'important fons d'arqueologia del Museu de les Terres de l'Ebre, de la Conca de Barberà i de la Mediterrània i el fons important d'objectes relacionats amb les ciències naturals del Museu de les Terres de l'Ebre i el de les Cultures del Vi. La taula de continuació detalla els percentatges d'objectes de cada categoria per cadascun dels museus de la xarxa:

	Etnologia/etnografia/tradicions	Arqueologia	Numismàtica	Ciències naturals	Ciència i tècnica	Art	Arts decoratives	Biogràfic
Can Quintana. Museu Mediterrània	37	37	1	20	0	5	0	0
El Cau de la Costa. Museu de la Pesca	42	1	2	21	6	22	4	2
Ecomuseu de les Valls d'Àneu	98	1	0	0	0	1	0	0
Museu Comarcal Conca de Barberà	20	40	5	10	10	15	0	0
Museu Vida Rural Espluga Francolí	90	2	0	1	0	1	0	2
Museu de les Terres de l'Ebre	15	48	0	37	0	0	0	0
Musèu d'Era Val d'Aran	50	8	0	1	15	26	0	0
Museu d'Història Immigració Cat	100	0	0	0	0	0	0	0
Museu Etnogràfic de Ripoll	41	8	3	1	29	5	9	0
Museu Etnològic de Barcelona	90	10	0	0	0	0	0	0
Museu Etnològic Montseny- Gabella	62	11	0	0	27	0	0	0
Vinseum. Museu Cultures del Vi	13	8	6	36	5	18	14	0
<i>Mitjana</i>	54.8	14.5	1.42	10.6	7.7	7.8	2.3	0.3

Taula 1. Percentatge de les categories dels objectes de les col·leccions de cada museu de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya

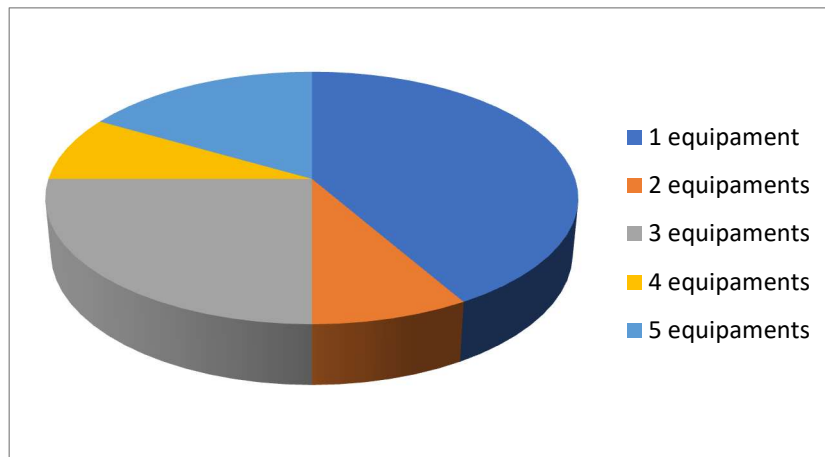
Si bé és cert que el percentatge de cada categoria ens permet copsar la diversitat de les col·leccions dels museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya, convé també conèixer el nombre d'objectes d'aquests equipaments. Mentre que la gran majoria no supera els 10.000 objectes, hi ha tres museus que trenquen aquesta tendència generalitzada amb una col·lecció que arriba als 22.000, 31.396 i 76.500 objectes, com són Vilafranca del Penedès, Amposta i Barcelona respectivament. Convé puntualitzar aquí que no tots els museus tenen comptabilitzats tots els objectes que tenen als seus magatzems. Molts d'ells tenen el debat de si alguns els han de considerar objectes amb valor patrimonial o no. D'altres, molts dels objectes els utilitzen per a les seves activitats sense tenir-los comptabilitzats com a objectes. I, per últim, en alguns casos, tenen molts objectes repetits i només en comptabilitzen uns quants per poder-los restituir en el cas de pèrdua o destrucció.

4.4 Els museus d'història i les seves col·leccions

Els museus de la Xarxa de Museu d'història i monuments de Catalunya, creada el 2010, tenen una visió global i transversal. Les seves col·leccions són pluridisciplinàries i tenen diferents models de gestió i de concepte de museu. En alguns casos són fruit d'un museu de comunitat i d'una recollida popular per preservar una història i una identitat d'un municipi o regió determinada. La importància de les seves col·leccions no és el valor econòmic de l'objecte sinó el valor simbòlic d'aquest en relació amb el discurs. Esdevenen objecte en tant que són subjecte amb un valor de relat personal en un context determinat.

Els dotze museus de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya són: Casa Museu Verdaguier de Folgueroles, Museu de Cervera, Museu de L'Hospitalet de Llobregat, Museu de Lleida, Museu de Mataró, Museu de Sant Cugat del Vallès, Museu de Terrassa, Museu de Tortosa, Museu d'Història de Cambrils, Museu d'Història de Girona, Museu d'Història dels Jueus de Girona i Museu Torre Balldovina de Santa Coloma de Gramenet. Tots ells custodien unes col·leccions pluridisciplinàries i tenen les seves particularitats que els fan destacar respecte a la resta. Expliquen el relat de la història nacional des de l'àmbit local i/o territorial destacant-ne aquells períodes o àmbits que més els identifiquen.

El nom de Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya reflecteix també la complexitat de la xarxa amb la gestió de monuments que també formen part del relat històric. Més del 50% dels museus de la Xarxa gestionen més d'un equipament patrimonial. A banda de la seu principal, hi ha museus que gestionen altres museus, monuments i jaciments arqueològics amb la complexitat de gestió i organització que això suposa. A això cal sumar-hi la gestió de magatzems, que sovint també es troben en altres espais diferenciats de la resta d'equipaments que es gestionen.

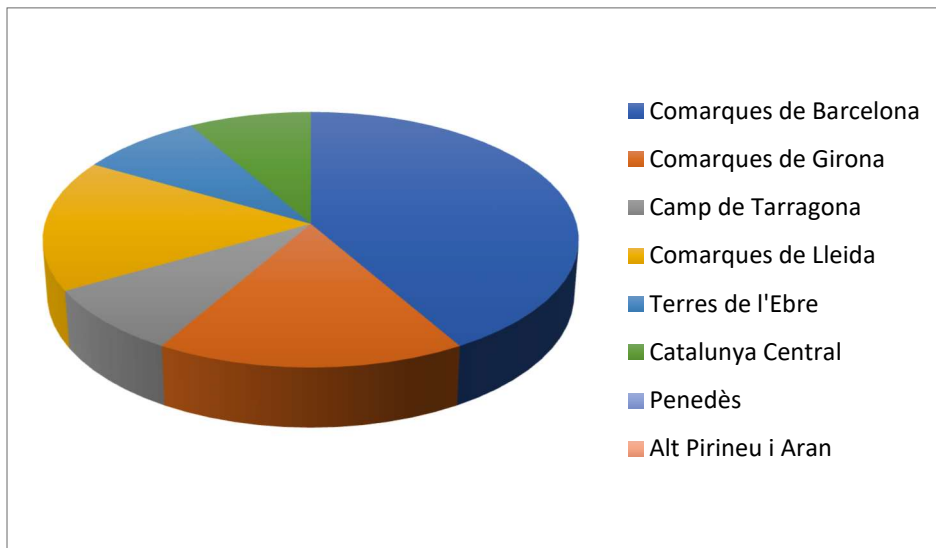

Gràfic 3. Nombre d'equipaments que gestiona cada museu de la Xarxa de Museus d'Història de Catalunya

A diferència d'altres xarxes temàtiques, a la Xarxa de Museus d'Història predomina el model de gestió directa i els equipaments formen part de l'estructura administrativa de l'ajuntament del municipi, estant integrats dins l'àrea o regidoria de Cultura. Això es tradueix amb una major dependència i un procés de gestió i presa de decisions molt més lent. Si bé el 75% dels museus (9) tenen una gestió directa, el 25% restant (3) tenen una gestió indirecta.

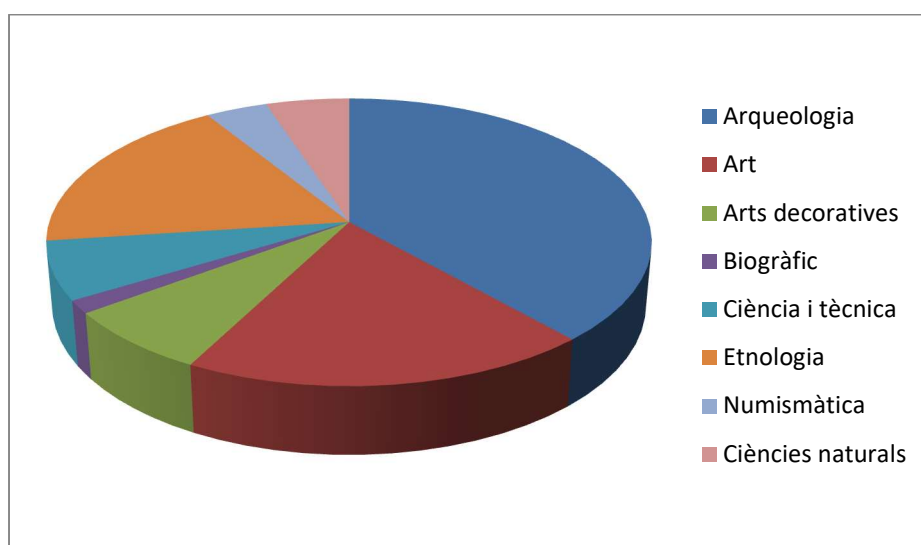
El model de gestió dels museus també afecta al procediment de les adquisicions. Si bé en uns casos s'aproven o ratifiquen pels patronats o òrgans de govern dels museus (gestió indirecta), en la majoria de casos cal que s'aprovin per junta de govern local o per decret de regidor/a. En aquests últims casos, la tramitació de l'expedient és més complexa perquè són expedients molt específics que el personal de serveis jurídics no està acostumat a gestionar.

Per últim, si ens fixem amb el repartiment territorial dels museus de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya pels diferents àmbits territorials de la Generalitat de Catalunya veurem que la major part es concentren a les comarques de Barcelona (5), dos a les comarques de ponent, dos a la mateixa ciutat de Girona i un a la Catalunya Central, les Terres de l'Ebre i al Camp de Tarragona. Queden sense representació les terres penedesenques i les de l'Alt Pirineu i Aran.

Gràfic 4. Distribució territorial dels museus de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya

Tractar amb les col·leccions que custodien els museus de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya ens permet adonar-nos que no hi ha unes col·leccions històriques sinó que aquestes es defineixen pel fet d'adoptar una mirada global de la societat des d'una perspectiva històrica. Són museus de societat que custodien col·leccions de diferents disciplines. De la mitjana de tots els museus de la Xarxa en destaca el 38,38% de col·lecció arqueològica, el 19,28% d'art i el 18,18% d'etnologia.

Gràfic 5. Distribució dels percentatges de les col·leccions del conjunt de museus de la Xarxa de Museus d'Història

La classificació dels percentatges de les col·leccions de cada àmbit per museu ens permet observar les particularitats de cadascun d'ells. Alhora, continuem veient que el major pes se l'enduen les col·leccions d'arqueologia amb uns percentatges elevats. Com a casos diferenciats de la majoria trobem la Casa Museu Verdaguer i el Museu de Cervera amb una important col·lecció etnogràfica. És destacable també el percentatge de col·lecció artística d'alguns museus de la Xarxa i la important col·lecció de Ciències Naturals del Museu Torre Balldovina de Santa Coloma de Gramenet.

	Arqueologia	Art	Arts decoratives	Biogràfic	Ciència i tècnica	Etnologia	Ciències naturals	Numismàtica
Casa Museu Verdaguer	0	10	0	10	0	80	0	0
Museu de Cervera	4.5	8	18	5.5	0	61	2.5	0.5
Museu de L'Hospitalet	10	40	10	0	15	25	0	0
Museu de Lleida	77	10	7	0	0	0	0	6
Museu de Mataró	58	11	8	0	11	5	5	2
Museu de Sant Cugat	40	35	0	0	4	20	0	1
Museu de Terrassa	22	40	11	2	6	10	4	2
Museu de Tortosa	34	35.40	2.60	0	0	9.10	0	18.90
Museu d'Hist de Cambrils	80	0	0	0	12	7	0	1
Museu d'Hist de Girona	10	30	10	0	30	0	10	10
Museu d'Hist dels Jueus	70	10	20	0	0	0	0	0
Museu Torre Balldovina	55	2	0	0	1	1	40	1
MITJANA	38.38	19.28	7.22	1.46	6.6	18.17	3.78	5.1

Taula 2. Distribució dels percentatges de les col·leccions dels museus de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments per àmbits

Com en la resta de museus del país, cal tenir present però, que a l'hora de categoritzar un objecte sorgeixen dubtes perquè un mateix objecte podria estar categoritzat en diferents àmbits depenent de la interpretació que en fem. Aquesta realitat dels museus de societat reflecteix també la complexitat a l'hora de definir les seves col·leccions. Com a museus de societat, la pluralitat de les col·leccions en alguns casos posa en dubte la pertinença a una sola xarxa temàtica perquè tenen una col·lecció pluridisciplinar i amb un relat transversal al voltant de la història, l'arqueologia i l'etnologia.

4.5 Descripció de la col·lecció de cada museu

A continuació es descriuen de forma individual les diferents col·leccions dels museus que configuren la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Les col·leccions de tots ells configuren un relat nacional que ens ajuda a transmetre i donar a conèixer Catalunya, la seva història i identitat, i la societat catalana en el seu conjunt.

- **Musèu d'Era Val d'Aran.**

El *Musèu d'Era Val d'Aran* és la seu principal del *Hilat de Musèus dera Val d'Aran*, xarxa descentralitzada de sis equipaments museístics gestionats des del *Conselh Generau d'Aran*. En conjunt, els sis equipaments tenen com a missió explicar les diverses realitats del territori aranès: història, patrimoni, cultura, tradicions, llengua, identitat, medi natural i industrialització. La major part de la seva col·lecció és fruit de donacions particulars. També des del *Musèu* es gestionen les visites a les diferents esglésies d'origen romànic de la vall, sota l'etiqueta *Rota Romanica d'Aran*.

El seu origen es troba el 1973 amb la creació de la *Fondacion Musèu Etnologic dera Val d'Aran* i l'any 1984 va obrir al públic com a *Musèu Etnologic dera Val d'Aran*, amb una col·lecció d'objectes etnogràfics basada en donacions de particulars. Actualment, el fons del Musèu comprèn objectes que van des de la Prehistòria fins a l'actualitat, de procedència aranesa o relacionats amb el territori. El discurs històric del museu inclou els elements propis de la identitat aranesa, que la fan singular respecte altres indrets de Catalunya, com són la cultura, la llengua o el sistema polític i electoral propi.

- **Ecomuseu de les Valls d'Àneu.**

L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu té la seva seu principal a Esterrí d'Àneu. La seva col·lecció és majoritàriament etnogràfica i presenta i representa la vida quotidiana i tot allò que ha passat i passa a l'Alt Pirineu i, especialment, a les valls d'Àneu. Els diferents espais expliquen la vida quotidiana amb tota la seva evolució i influències al llarg del temps (comerç, artesanía, oficis, vida a la llar, festivals, turisme...). A banda del patrimoni arqueològic que conserven, la seva col·lecció es compon de

diferents objectes del segle XVIII fins a l'actualitat. S'hi troben també cartells i mostres dels diferents fenòmens, com el Doctor Music Festival, que s'han desenvolupat a la vall.

L'ecomuseu de les Valls d'Àneu es concep com un espai de relació amb la comunitat actual, ja que aquesta també forma part del propi discurs i utilitza l'espai per desenvolupar-hi activitats i vida social. La idea de la seva creació va gestar-se durant els anys 80 del segle passat fins a la inauguració de la primera fase de l'Ecomuseu amb la seu d'Esterrí d'Àneu. No va ser fins el 1994 quan es va obrir al públic el conjunt de la casa Gassia d'Esterrí d'Àneu per mostrar-ne els seus diferents espais i estances.

- **Museu Etnogràfic de Ripoll.**

El Museu Etnogràfic de Ripoll, tal i com el seu nom indica es troba a Ripoll. Té una gestió municipal però les competències sobre la col·lecció rauen entre l'Ajuntament, el Consell Comarcal del Ripollès i el Bisbat. L'origen del museu el trobem a finals del segle XIX quan amb el moviment de la Renaixença es van posar en valor tots aquells elements simbòlics de la cultura i la societat catalana. La industrialització canviava l'entorn ràpidament i calia preservar la memòria i el llegat dels nostres avantpassats. Així es va crear l'Arxiu Museu Folkloric de Ripoll, inicialment a les golfes de l'església de Sant Pere però, que actualment ja disposa d'un edifici propi amb tots els serveis.

Tot i custodiar també patrimoni arqueològic, el Museu concentra el seu llegat en la col·lecció etnogràfica de la societat catalana del Ripollès i del Pirineu oriental. Mostra la vida tradicional a la llar, així com els oficis tradicionals, en especial el treball del ferro, les llegendes i cançoners populars, els jocs i les joguines, les festes i costums o la religiositat. En destaca la seva aposta per explicar els pastors, la seva col·lecció de barretines, la d'armes de foc i les fargues com a element arrelat al territori. La seva aposta actual és deixar constància del llegat del passat per estudiar la societat actual.

- **Museu de la Pesca**

El Museu de la Pesca es troba al port de Palamós, un dels ports pesquers més importants de Catalunya. Treballa per documentar, recuperar, conservar i explicar el món marítim pesquer de la

Costa Brava. L'origen del Museu el trobem el 1920 quan un grup d'aficionats a l'art i a la cultura van constituir l'associació Cau de la Costa Brava amb el propòsit d'adquirir objectes del patrimoni històric, artístic i etnològic de Palamós i d'arreu del món i fer activitats diverses al voltant de la col·lecció i l'art a la vila. El 1989 el fons museístic de l'entitat passa a formar part de l'Ajuntament i el 2002 s'inaugura l'exposició del Museu de la Pesca al rafal del port de Palamós.

El Museu mostra la relació de l'ésser humà amb la mar i, de forma molt específica, la seva explotació per a la pesca com a activitat econòmica molt arrelada i signe d'identitat de la vila. En els seus diferents àmbits expositius mostra la diversitat d'ecosistemes que trobem a la mar Mediterrània, les diferents tècniques de pesca, els oficis i la gent que es mou al voltant de la pesca, els tipus d'embarcacions i el futur de la pesca i el medi marí. A banda, el Museu ha desenvolupat una aula gastronòmica i un relat de la comunitat que es tradueix amb una àmplia activitat social i participativa.

- **Museu de la Mediterrània. Can Quintana.**

El Museu de la Mediterrània es troba ubicat a l'edifici de Can Quintana de Torroella de Montgrí, un dels casals històrics de la vila que a dia d'avui acull una intensa i destacada activitat social i cultural. El Museu intercanvia les ciències naturals amb les ciències humanes per explicar l'entorn natural i la societat local en una mar mediterrània que ens obre a les confluències i als intercanvis culturals. Bona part de la col·lecció la forma un fons arqueològic de prehistòria i època antiga. Les restes arqueològiques exposen d'on venim i quina interacció hem anat desenvolupant amb l'entorn.

A través del Museu de la Mediterrània es concep la riquesa del paisatge natural del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter. Una part del fons està dedicat a la ciències naturals. El paisatge natural amb els seus sons, aromes i formes esdevenen part del relat fins endinsar-se en les músiques de les diferents cultures que ens porta la mar Mediterrània, que es mostra com un espai d'intercanvi i diàleg entre societats. La mar Mediterrània esdevé una mar de músiques i cultures, entre elles, la cultura catalana amb la cobla, la sardana i els seus instruments tradicionals. Una societat que es pot veure en el seu fons etnològic.

- **Museu de les Terres de l'Ebre.**

El Museu de les Terres de l'Ebre, té el seu origen en el Museu Comarcal del Montsià a Amposta. Les seves col·leccions d'arqueologia, etnologia i història natural constitueixen els fons més importants d'aquestes disciplines a les Terres de l'Ebre. En la seu central a Amposta, Museu de les Terres de l'Ebre presenta les exposicions permanents "Les Terres de l'Ebre: de la prehistòria a l'edat mitjana" i "L'Ebre, camí d'aigua" que recullen i presenten la memòria i la identitat d'un territori i una societat determinades per la riquesa natural, la diversitat de formes de vida i la situació vora l'Ebre.

El Museu de les Terres de l'Ebre aplega diversos centres museístics i equipaments d'interpretació patrimonial que articulen estratègies de valoració, resignificació i gestió integrada dels recursos patrimonials locals. En destaquen el Museu de la Mar de l'Ebre, a Sant Carles de la Ràpita, els Centres d'Interpretació de la Cultura dels Ibers, a Alcanar; de la Vida a la Plana, a Santa Bàrbara; de les Barraques del Delta, a Sant Jaume d'Enveja; Viure al Poble, a Masdenverge; de la Serra del Montsià, a Freginals, i de la Serra de Godall, a Godall. En tots ells s'hi realitza una acció interdisciplinària integrant el patrimoni arqueològic, etnològic i natural del territori de les Terres de l'Ebre.

- **Museu Etnològic del Montseny – La Gabella.**

El Museu Etnològic del Montseny, La Gabella està ubicat al centre d'Arbúcies (municipi del Parc Natural i de la Reserva de la Biosfera del Montseny), en una antiga casa pairal del segle XVII i gestiona diferents equipaments. La seva col·lecció posa en valor les relacions entre les persones i el medi i mostra la vida de la societat tradicional al voltant d'aquest entorn privilegiat. El pas de la societat tradicional a la societat industrial és un dels punts forts del seu relat, posant de relleu, per exemple, la Farga del Roquer, element industrial on es conserva la turbina i la serradora que aprofitava la riquesa forestal i l'aigua de la Riera d'Arbúcies per a la generació d'energia.

El Museu explica l'evolució de les formes de vida i les ocupacions humanes al massís del Montseny. Les restes arqueològiques i el castell de Montsoriu formen part del seu relat, tot i centrar-se principalment en explicar els canvis de la societat des de la segona meitat del segle XIX fins als anys 60 del segle XX: els oficis i el funcionament de la societat tradicional i, també, el pas cap a la industrialització amb les torneries o les carrosseries d'Arbúcies.

- **Museu Comarcal de la Conca de Barberà.**

La seu principal del Museu Comarcal de la Conca de Barberà es troba a Montblanc. La seva col·lecció va des del Paleolític fins a l'actualitat i el recorregut expositiu de la seu central connecta amb les altres tres seus del museu: el centre d'interpretació d'art rupestre, el museu d'art Frederic Marès, el Museu dels Molins de la Vila i el castell de Solivella. El recorregut ens mostra l'evolució històrica de la societat i del territori de les Muntanyes de Prades i de la Conca de Barberà fent una especial èmfasi als oficis tradicionals, la prehistòria i la protohistòria, el patrimoni festiu de Montblanc i a les creacions artístiques contemporànies relacionades amb la Conca de Barberà.

El Museu va néixer fruit de la voluntat d'un col·lectiu de persones que el 1958 van constituir l'Associació Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca. Des del seu inici es va promoure la preservació del patrimoni etnològic, especialment objectes relacionats amb els oficis tradicionals i material arqueològic. El 1982 el Museu va passar a esdevenir museu comarcal amb la creació d'un patronat i el setembre de 1992 es va inaugurar la nova exposició permanent a l'edifici de la seu central actual. El Museu esdevé un centre cultural amb activitat de diferents entitats del municipi.

- **Museu de la Vida Rural.**

El Museu de la Vida Rural de la Fundació Carulla està ubicat a l'Espluga de Francolí. L'origen es remunta el 1963 quan Lluís Carulla finança la construcció del Casal al municipi. En aquest espai es comença a exposar la col·lecció d'objectes relacionats amb el treball al camp, una col·lecció particular que va anar creixent. L'any 1988 es va inaugurar el museu com a tal a la casa pairal de la família Carulla i el 2009 es va ampliar amb dos edificis més que van ampliar el recorregut expositiu i les sales d'exposicions temporals i d'activitats. En el seu conjunt, l'espai exposa avui com era la vida al món rural mediterrani fa més de dos cent anys i com ha anat evolucionat fins a l'actualitat.

El treball de la terra i la vida al món rural són l'eix central per explicar els conreus tradicionals, el treball a l'hort i la casa pairal, els sistemes de producció i conservació dels aliments i la venda dels excedents als mercats. L'exposició té una mostra important de carruatges i una part de fons d'art al voltant de la pagesia i els oficis tradicionals. La transformació del camp a l'era industrial, l'arribada de tractors i la mecanització d'algunes feines obre el discurs a la reflexió sobre el món rural avui i la necessitat de preservar-ne els coneixements i pautes per esdevenir més sostenibles.

- **Museu de les Cultures del Vi de Catalunya. Vinseum.**

El VINSEUM Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, està situat a la localitat de Vilafranca del Penedès. VINSEUM proposa avui comprendre la tradició del vi català com a fenomen cultural partint d'un enfoc transversal i holístic representat en la diversitat de patrimonis que custodia i exposa, com són el paleontològic, geològic, l'arqueològic, natural, i l'etnològic, amb les seves manifestacions, usos i costums a la vinya i al celler. Fa 3.000 anys que aquest racó de la Mediterrània occidental conviu entre vinyes i cellers; una llarga relació que ha generat un bastíssim pòsit cultural, històric i social molt arrelat a la nostra societat.

La història del Museu s'inicia el 1926 amb el Museu de Vilafranca – Museu del Vi però, no és fins el 1935 que es crea el Patronat amb implicació de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès. El 1945 s'inaugura com a primer Museu del Vi de tota la península i un dels primers d'Europa. Amb el pas dels anys, el Museu amplia el seu fons patrimonial a partir de destacades donacions de particulars i acaba donant forma a un llegat extens, divers i valuós que avui és objecte d'interpretació integral a l'exposició estable, amb les cultures del vi català com a fil discursiu principal.

- **Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona.**

Els antecedents del Museu Etnològic i de les Cultures del Món de Barcelona es remunten als anys 1930, arran de la iniciativa d'un grup d'intel·lectuals i acadèmics afeccionats a l'etnologia i el folklore i s'ha anat consolidant com un museu social vinculat principalment a l'antropologia i l'etnologia, però també interdisciplinari. Per altra banda, el 2015 es va inaugurar el Museu de les Cultures del Món per mostrar les col·leccions etnològiques no europees. L'any 2016 però, aquests dos museus esdevenen un del sol amb dues seus. Les dues col·leccions entren en diàleg mostrant el patrimoni etnològic d'arreu des de les mirades: artística, urbana i etnològica.

A banda d'exposar els diferents objectes de les cultures que trobem als diferents continents i a Europa, el Museu vol ser un espai de participació ciutadana on la societat reflexioni sobre ella mateixa. Els diferents fons i objectes del Museu ens mostren les diverses formes de vida que canvien constantment amb el pas del temps. El patrimoni etnològic ens ajuda a entendre de quines societats i orígens provenim però, també ens ajuda a reflexionar sobre les diferents formes culturals en i de Barcelona com a espai d'encontre entre les diferents cultures i llengües del món.

- **Museu d'Història de la Immigració de Catalunya.**

La masia de Can Serra de Sant Adrià de Besòs acull des del 2004 el Museu d'Història de la Immigració de Catalunya. El Museu vol ser un espai de referència en l'estudi i la representació del fet migratori a partir de l'exposició permanent que ofereix al públic una visió de la trajectòria humana en el procés de migracions des de la prehistòria fins al segle XXI amb una visió global. El discurs del Museu es presenta a partir de les experiències de les persones, el seu relat ens ajuda a entendre els comportaments tant de les persones migrants com de les comunitats que reben. La interculturalitat és l'eix que vertebra el diàleg entre el relat, el museu i els seus usuaris.

La col·lecció es basa en els relats de la immigració, les històries de les famílies que han emigrat i com la societat catalana, entesa com una societat plural amb comunitats culturals d'arreu, ha viscut en cada moment de la història les noves incorporacions. El Museu custodia objectes dels relats personals, fotografies, memòria oral i elements d'arts decoratives d'altres cultures d'arreu del món que ara ja formen part de l'entramat de la població que viu al nostre país. Conèixer-les forma part de l'acollida i la compressió del fet migratori com una realitat natural a la societat contemporània.

- **Fundació Jacint Verdaguer.**

La Fundació Jacint Verdaguer es troba al municipi de Folgueroles a la Casa Museu fundada el 1967 per iniciativa ciutadana. A dia d'avui, la Fundació té per objectiu conservar, investigar, promocionar i difondre el patrimoni tangible i intangible de Jacint Verdaguer. La Casa Museu és la llar on el poeta romàntic va passar la primera part de la seva infantesa. Ens permet conèixer la vida tradicional en una casa pairal de la segona meitat del segle XIX i el món rural de finals del XIX. Amb més de 50 anys d'història, és un dels museus literaris més antics de Catalunya.

La casa i el poble de Folgueroles en el seu conjunt ens permeten entendre el context vital i artístic de Jacint Verdaguer. A través del relat biogràfic del personatge es dona a conèixer la llengua i la literatura catalanes, els costums i tradicions d'arrel popular, el món rural a la Plana de Vic i el context nacional de la Renaixença i el Romanticisme al nostre país. Custodia una gran col·lecció bibliogràfica però, també etnogràfica i artística que entrelliga el patrimoni tangible i intangible amb el valor simbòlic de la poesia i del propi personatge al llarg de la història i fins avui.

- **Museu de Cervera.**

El Museu de Cervera gestiona tres seus patrimonials, totes elles a la localitat de Cervera. El seu objectiu és explicar el territori de la Segarra i la ciutat de Cervera. Disposa de tres grans col·leccions: la casa Duran i Sanpere del segle XIX on reflecteix la quotidianitat d'una família benestant burgesa i terratinent, el museu d'història amb una col·lecció heterogènia que va des de la prehistòria fins el segle XIX, amb especial atenció a l'època medieval i barroca, i el Museu del Blat i la Pagesia que preserva la vida tradicional al camp abans de la industrialització fruit d'una recollida popular.

El seu llegat explica la transformació social i urbanística de la ciutat de Cervera per adaptar-se a les noves formes de vida. A través de la ciutat de Cervera, les col·leccions i els monuments es poden explicar moments de la història de Catalunya, especialment pel que fa a la creació de la Universitat de Cervera, la Guerra de Successió, les Corts Generals o el naixement de la Generalitat de Catalunya. Del llegat que custodia el Museu de Cervera té especial rellevància aquell que contextualitza l'art i l'època barroca i, alhora, aquell que explica el món rural preindustrial de finals del segle XIX i principis del XX al voltant del blat i la pagesia.

- **Museu de L'Hospitalet.**

El Museu de L'Hospitalet es troba a L'Hospitalet de Llobregat i disposa de tres seus patrimonials. El seu origen rau en l'interès de preservar la memòria de la societat pagesa de L'Hospitalet davant l'evidència que al segle XX estava desapareixent per l'expansió de la ciutat de Barcelona i la seva metròpolis. La col·lecció és pluridisciplinària i mostra els canvis socials des de finals del segle XIX fins a l'actualitat. El llegat del món rural i tradicional contraposa amb el llegat del món urbà i actual posant de manifest que els costums i la vida quotidiana varien amb l'arribada de la industrialització.

El Museu també aposta per mostrar el llegat tecnològic de la industrialització de la ciutat amb un discurs de la realitat i les particularitats específiques de L'Hospitalet de Llobregat. Es posa de manifest la industrialització de la perifèria amb la gent humil i treballadora en contraposició amb la burgesia i les classes benestants de la ciutat de Barcelona. El Museu reflecteix els efectes d'aquest creixement de la gran ciutat, com L'Hospitalet passa de ser una zona rural a esdevenir una zona d'habitatges per la proximitat amb Barcelona i com es desenvolupa la convivència d'aquesta nova comunitat veïnal. També disposa d'una important col·lecció artística local.

- **Museu de Lleida.**

El Museu de Lleida és una institució que alberga dues grans col·leccions, una provinent de l'Institut d'Estudis Ilerdencs i l'altre de l'antic museu diocesà de Lleida. El seu fons doncs, es troba integrat, majoritàriament, per materials arqueològics i obres artístiques que van des de la Prehistòria fins al segle XXI, amb un ventall de tipologies i tècniques molt ampli. La col·lecció es presenta com a una unitat des del punt de vista de la història del territori que representa, atès que els objectes custodiats són el testimoni evident de les diferents civilitzacions i cultures que han poblat la regió.

La institució es concep com un eix vertebrador del territori a partir dels discursos que vertebreren les diferents col·leccions. El patrimoni arqueològic, etnològic, històric i artístic mostra la ciutat de Lleida i la seva àrea d'influència al llarg dels diferents períodes històrics. En el discurs el Museu incorpora els jaciments arqueològics i els monuments més importants de les terres de Lleida per connectar amb el territori i animar el visitant a conèixer també altres indrets de Ponent, la Franja o la diòcesi de Lleida. Té un rol destacat a l'hora d'explicar el món ilerget, la Catalunya islàmica i la pluralitat de la societat catalana fins l'actualitat.

- **Museu de Mataró.**

El Museu de Mataró és una institució patrimonial de la ciutat de Mataró dedicada a recollir, conservar, difondre, investigar i promoure el patrimoni històric i cultural de la ciutat i el seu territori. Creat el 1894, actualment es defineix com un museu de societat, que disposa d'una col·lecció pluridisciplinària custodiada i en exhibició en quatre espais patrimonials diferents: Can Serra, Ca l'Arenas, Can Marfà i el jaciment arqueològic de Torre Llauder. Un conjunt que ens especialitza en patrimoni arqueològic, etnològic, artístic, industrial i tèxtil.

El conjunt de les nostres col·leccions ofereix una visió de l'evolució de la ciutat i el seu territori al llarg de la història, que abasta des d'elements testimonials de les cultures megalítiques al Maresme i el període romà de la ciutat d'Iluro, a l'època medieval i moderna, en la què es prefiguren els trets característics d'una ciutat que es convertirà en capital del Maresme, gràcies a la importància de l'agricultura i el comerç marítim, que serviren de base per al desenvolupament industrial, per la construcció de la primera línia de ferrocarril de l'estat, i pel creixement de la ciutat, processos que, des de la seva singularitat, ajuden a entendre una part fonamental de la història del país.

- **Museus de Sant Cugat.**

Els Museus de Sant Cugat del Vallès gestionen tres seus ben diferenciades: el monestir de Sant Cugat, el celler modernista i la capella de Sant Domènec. La seva missió és preservar i difondre el patrimoni local per poder establir una identitat local pròpia relacionada amb la història nacional de Catalunya. A través del monestir de Sant Cugat, que va ser declarat Bé d'Interès Cultural Nacional el 1931, s'explica el context social i històric del municipi i de Catalunya en un moment on la vida monàstica tenia un gran protagonisme en la vida social, cultural i política. El món feudal, els monestirs i la vida monàstica medieval i moderna formen part del seu discurs local i nacional.

A través de la història del monestir s'explica la història de la ciutat, la seva evolució i transformació amb el pas dels anys. El seu fons va des d'elements procedents del Neolític fins a l'actualitat. Exposa el món rural lligat al passat vitivinícola de la vila, on en destaca una important col·lecció de botes i eines de l'ofici dels boters i maquinària agrícola i de premsar. El pas d'una vila rural al món industrial forma part també del seu discurs connectant amb el celler modernista, l'art del tapís contemporani i alguns elements de les fàbriques que hi van haver al municipi.

- **Museu de Terrassa.**

El Museu de Terrassa està format per cinc espais monumentals amb elements i col·leccions del patrimoni cultural terrassenc. La seu principal és el Castell Cartoixa de Vallparadís i els altres espais que també gestiona el Museu de Terrassa són la Seu d'Ègara, Esglésies de Sant Pere, la Casa Alegre de Sagrera, la Torre del Palau i el Centre d'Interpretació de la vila medieval de Terrassa - CIVMT i el Claustre del convent de Sant Francesc. Cada element té la seva història i el seu context i conjuntament es crea el relat del Museu amb la història de la ciutat promovent aquesta identitat terrassenca.

Té patrimoni arqueològic amb el municipi romà d'Ègara. I sobretot amb la Seu episcopal que l'any 450 i fins el 714 es va escindir del bisbat de Barcelona, constituint un espai visigot únic al país. L'èmfasi del seu discurs i de la col·lecció es troba en el pas de la societat rural a la societat industrial amb una col·lecció de diferents eines del camp i de la vida quotidiana industrial. La Casa Alegre ajuda a explicar el relat d'una família d'industrials que arriba a Terrassa i que acaba en la ruïna. El patrimoni

industrial modernista i el patrimoni industrial del tèxtil formen part del seu discurs per explicar l'efervescència econòmica de la ciutat.

- **Museu de Tortosa.**

Tortosa, pel seu emplaçament al curs inferior de l'Ebre, ha jugat un paper estratègic en diferents moments de la història. El Museu mostra la història de la ciutat i del seu territori d'influència des de la Prehistòria fins a l'actualitat, un territori de fronteres i cruïlles amb l'Ebre com a eix vertebrador. El museu té el seu origen a l'any 1900. La transformació urbana de Tortosa a les darreries del segle XIX amb l'enderrocament de les muralles, la urbanització dels eixamples, i la descoberta d'abundants elements arqueològics, afavorí la seva creació.

Actualment el museu es troba ubicat a l'edifici modernista de l'Antic Escorxador de Tortosa i conserva una col·lecció molt heterogènia, tant pel que fa a les tipologies materials, com a les temàtiques i cronologies. L'exposició permanent, inaugurada el 2012, explica la història de la ciutat i la del seu territori d'influència. Properament es preveu l'ampliació de l'espai expositiu amb un nou pavelló dedicat a les arts plàstiques dels darrers anys del segle XIX i primers anys del segle XX. S'incorpora així a l'exposició permanent el vessant artístic que ha caracteritzat des del seu origen la col·lecció.

- **Museu d'Història de Cambrils.**

El Museu d'Història de Cambrils custodia catorze monuments i un magatzem amb l'objectiu de conservar i difondre el patrimoni històric i cultural del municipi. El seu llegat va des de la Prehistòria amb les evidències dels primers mariners i pagesos d'Europa fins a l'actualitat amb les ofrenes anònimes en motiu dels atemptats del 2017. La memòria oral i col·lectiva és quelcom en què el Museu hi posa una especial atenció recollint elements propis de la societat tradicional desapareguda, així com aquells elements contemporanis que ajuden a comprendre i explicar l'actualitat.

Mitjançant objectes diversos, fotografies, maquinària, edificis i monuments, el Museu explica la història local amb un protagonisme especial de la relació de l'ésser humà amb el mar i la terra. Presenta aquesta relació amb l'entorn com un fet determinant a l'hora de ser Cambrils protagonista

de fets rellevants de la història del nostre país. I ha estat així fruit de la situació històricament estratègica enmig de bones vies de comunicació, tant per terra com per mar, aprofitades per totes les cultures que han viscut al Camp de Tarragona.

- **Museu d'Història de Girona**

El Museu d'Història de Girona relata la trajectòria històrica i cultural de Girona amb l'objectiu de contribuir a crear i cohesionar la identitat col·lectiva de la ciutat. La seva col·lecció conté objectes que parlen dels orígens romans de la ciutat, de la seva esplendor en l'edat mitjana, de la construcció de la monumental Girona barroca, de les guerres i les heroïcitats dels segles XIX i XX, de la cultura, l'art, les tradicions, la ciència i l'educació que han ajudat a construir la ciutat, i de les persones que han protagonitzat la seva història diversa i rica.

El recorregut és cronològic, però també té un caràcter temàtic, i des de fa uns anys, es procura donar veu a les dones que han format part de la història de Girona (les Bàrbares, defensores de la ciutat durant la Guerra del Francès, s. XIX, les milicianes i les que patiren els bombardejaments de la guerra civil, les que varen treballar, de manera majoritària, a les fàbriques Grober i Planas i Flequer, des d'on es va construir la Girona industrial, o les primeres locutores de ràdio, als anys 30 del segle XX, que portaren la comunicació moderna a la ciutat.

- **Museu d'Història dels Jueus de Girona.**

El Museu d'Història dels Jueus relata els orígens i l'evolució de la comunitat jueva a Girona i a Catalunya. Es troba dins del Call Jueu de Girona i compta amb onze sales que conformen un recorregut que relata aspectes de la vida quotidiana, la cultura i la història de les comunitats jueves a Catalunya i a Girona en època medieval. Els diferents calls jueus de Catalunya evidencien l'arrelament d'aquestes comunitats a les diferents ciutats i pobles del nostre país i mostren com aquestes van tenir un paper decisiu en el desenvolupament cultural, econòmic i científic del país.

El Museu exposa com s'organitzaven les comunitats jueves, els seus costums i tradicions, els rituals, la vida en família i en comunitat. Explica les confrontacions que van patir a l'Edat Mitjana i la necessitat que van tenir de convertir-se al cristianisme o d'exiliar-se davant dels atacs i persecucions

de la societat cristiana. Te en compte la mirada de gènere i la diversitat cultural i històrica i mostra objectes religiosos, etnològics, documentals, arqueològics i històrics que donen sentit al contingut i evidencien el llegat que han deixat aquestes comunitats en la nostra societat actual. En destaca la col·lecció de làpides amb inscripcions hebrees del cementiri de Montjuïc (s. XII a XV).

- **Museu Torre Balldovina**

El Museu Torre Balldovina es troba al municipi de Santa Coloma de Gramenet i destaca per la seva col·lecció arqueològica del jaciment ibèric que gestionen. El seu objectiu és explicar la història i la identitat local a través del patrimoni cultural. La seva exposició permanent està dividida en tres grans eixos: la muntanya, el riu i la ciutat, els quals ajuden a explicar els grans períodes d'història de la ciutat. El relat dona a conèixer la vida en un poblat ibèric, la vida en una torre de defensa del segle XI, la vida agrícola al voltant del riu i del Molí d'en Ribé i la vida en una torre d'estiueig del segle XX.

El Museu explica la configuració de la ciutat actual des de la Prehistòria fins a l'actualitat. Destaquen els materials arqueològics ibèrics del poblat Puig Castellar i de l'assentament de Can Calvet i els materials medievals i moderns del Molí d'en Ribé i del Mas Fonollar. També disposen d'una col·lecció d'objectes de la vida quotidiana de la segona meitat del segle XX, un fons de ciències naturals, un fons d'art creat recentment i un fons documental amb imatges, audiovisuals, documentació i hemeroteca local.

- **Museu d'Història de Catalunya.**

El Museu d'Història de Catalunya es troba a la ciutat de Barcelona i lidera la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. S'articula com a museu narratiu i explica l'origen i l'evolució històrica de Catalunya, la seva cultura i la seva identitat. El seu discurs històric es configura a partir de la confluència de tres àmbits de referència: el temàtic, el geogràfic i el cronològic. L'àmbit temàtic del museu, és la Història, com a memòria dels fets i de la vida quotidiana. L'àmbit geogràfic del museu és el territori que coneixem com a Catalunya, així com tots els territoris amb els quals té o ha tingut una relació al llarg de la seva història. Finalment, l'àmbit cronològic del museu comprèn des dels primers pobladors fins a l'actualitat, i té en compte també la projecció cap al futur.

El museu té una col·lecció de naturalesa pluridisciplinar amb material arqueològic, obres d'art, objectes etnogràfics i industrials, armes, fotografies, numismàtica, documentació històrica, enregistraments, etc. amb l'objectiu de contextualitzar al màxim el relat històric. Simultàniament amb la col·lecció el museu utilitza una àmplia varietat de recursos propis de la museologia interpretativa.

5. Marc de política d'adquisicions de les dues xarxes

Els equipaments i institucions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya es defineixen com a museus de societat.

Els «Museus de Societat» és un concepte contemporani que agrupa de forma ampla un gran conjunt de museus que en el seu discurs, la col·lecció i en les seves funcions primordials giren al voltant de la societat. Sota aquest concepte, sorgit amb el moviment de la Nova Museologia, s'hi engloben museus disciplinaris (història, etnologia, arqueologia...), museus de territori (locals, comarcals, ecomuseus, nacionals...) o museus temàtics (indústria, ciència i tècnica, oficis, marítim, guerra, memòria democràtica, immigració, casa-museu, manifestacions de patrimoni immaterial...). Estem davant d'una súper categoria de museus que tracta amb mirades integrals la pròpia societat, diferenciant-se dels museus de Belles Arts i els museus de Ciències Naturals.

La gran diversitat de museus que aplega el concepte «Museus de Societat» dificulta que tinguin una única visió a l'hora d'interpretar la societat, d'explicar-la i de recol·lectar-la adquirint objectes per a les col·leccions patrimonials. En tot cas, sí que podem parlar d'una sèrie de característiques comunes que comparteixen en major o menor mesura, com són: l'enfocament interdisciplinari per abordar la complexitat d'analitzar i interpretar les societats humanes passades i presents; la recerca-recol·lecció per analitzar i documentar la societat contemporània; les seves col·leccions diverses i plurals formades per diferents elements (objectes materials, documents, memòria oral, audiovisuals, registres de patrimoni immaterial...); la interacció amb la comunitat per promoure la participació i la cogovernança en la salvaguarda del patrimoni que els identifica com a societat, etc.

Els museus d'història i etnologia doncs, són institucions que adquireixen, conserven, investiguen, documenten, expliquen i exposen objectes patrimonials en base al relat que la comunitat de cada territori li atorga. Podem trobar els mateixos objectes amb relats, matisos i significats diferents al llarg dels diversos pobles, indrets i territoris de Catalunya. Els museus de societat van ampliant

progressivament les seves col·leccions en base als reptes contemporanis de cada període, als valors social de cada època i a la funció social que el museu pròpiament dit va desenvolupant. Les adquisicions i les col·leccions dels diferents museus han d'anar en coherència amb tota aquesta reflexió al voltant del paper de la institució, les funcions, el relat global de la història i la societat i, al mateix temps, al significat de l'objectes i el seu valor patrimonial a nivell material i immaterial.

La Xarxa de Museu d'Etnologia i la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya es configuren arran la necessitat de coordinar els museus de Catalunya, les estratègies de política d'adquisicions i estructurar els discursos i especialitzacions temàtiques i/o territorials de les seves col·leccions. Aquest document posa les bases normatives i estructurals de les polítiques d'adquisicions dels diferents museus que configuren aquestes dues xarxes.

Tots els museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya cal que tinguin una política d'adquisicions pròpia i, alhora, complementària. La voluntat és que tots els documents de les polítiques d'adquisicions dels museus tendixin a seguir una mateixa estructura, a bastir-se des d'aquest marc de política d'adquisicions comú, a desenvolupar enfocaments temàtics i/o territorials complementaris i a executar-los de forma coordinada.

En absència d'una política d'adquisicions pròpia els museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya es poden regir per aquest document marc de política d'adquisicions aprovat pels plenaries de les dues xarxes.

APARTAT PRIMER. Les col·leccions i la política d'adquisicions

Els museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya tenen la voluntat d'ampliar les seves col·leccions amb objectes patrimonials que ajudin a explicar la història de Catalunya, la societat catalana i el seu entorn. Enriquiran les seves col·leccions amb objectes patrimonials pluridisciplinars en coherència amb el seu discurs i missió i recolliran totes aquelles manifestacions materials i immaterials que connectin amb la seva col·lecció.

Catalunya i la societat catalana no tenen una definició unívoca sinó que es caracteritzen per tenir múltiples definicions i discursos plurals en constant construcció. Les col·leccions dels museus d'aquestes dues xarxes doncs, han de promoure la pluralitat de visions i relats per explicar el país i la seva societat de forma ampla i inclusiva. Alhora, els relats dels diferents museus es defineixen com a complementaris perquè mostren diferents narracions amb visions i significats territorials i/o temàtics.

Cada museu tindrà definides en la seva política d'adquisicions pròpia les seves col·leccions i les seves especificitats concretant períodes històrics, àmbits temàtics i limitació geogràfica. Caldrà tenir en compte la visió inclusiva i plural del territori i la societat i, alhora, el binomi entre relat local i relat nacional. La política d'adquisicions de cada museu definirà també el posicionament estratègic del museu i el creixement futur de les seves col·leccions. Tant un aspecte com l'altre aniran en coherència amb la resta d'equipaments de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya per tal de mostrar un discurs i unes col·leccions coherents i complementàries.

Les diferents polítiques d'adquisicions dels museus són l'eina per garantir una gestió acurada i un creixement de les col·leccions raonable. En la seva política d'adquisicions els museus caldrà que especifiquin l'acceptació d'aquest document marc de política d'adquisicions. Així, tot allò que estigui definit en aquest document marc, no caldrà concretar-ho en la política d'adquisicions de cada museu.

Els museus procuraran dur a terme el seguiment de les col·leccions etnogràfiques existents i les que són susceptibles d'acabar al mercat d'objectes patrimonials. Per això, procuraran mantenir un contacte periòdic amb aquelles persones, entitats o col·lectius públics o privats, els col·leccionistes, els productors, els artesans i qualsevol persona i famílies que conserven llegat patrimonial que puguin ajudar a millorar el discurs del museu i ser d'interès pel patrimoni etnològic i històric de Catalunya.

APARTAT SEGON. Objectes susceptibles de ser adquirits

Els objectes susceptibles de ser adquirits pels museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya són tots aquells béns materials i immaterials, documentació i memòria oral que ajudi a explicar el territori de Catalunya al llarg del temps i la seva societat.

Catalunya és territori, entorn i societat. Les col·leccions dels museus de societat poden ser molt extenses i mostrar molts àmbits de la vida, la història i la identitat de la comunitat que representen. D'aquí que siguin col·leccions pluridisciplinàries que s'entenen en el seu conjunt.

La realitat nacional de Catalunya s'ha anat configurant amb el temps i el pas de diferents cultures i civilitzacions. Catalunya s'ha definit històricament com una terra de pas. Els poblats ibers, grecs i romans expandits per tot Catalunya són l'origen de moltes viles, pobles i ciutats. Els comtats carolingis i el Casal de Barcelona tenen especial interès per explicar l'origen de la Catalunya actual i dels Països Catalans, juntament amb la reconquesta, l'expansió pel mediterrani i la Corona d'Aragó. La unió dinàstica dels Reis Catòlics, l'hegemonia de la llengua castellana i el reformisme absolutista ajuden a explicar revoltes, guerres i persecucions. L'edat contemporània i l'actualitat amb la revolució francesa i la industrial, el moviment de La Renaixença i el catalanisme polític, la Mancomunitat de Catalunya, la República, les dictadures, la transició democràtica i la recuperació de l'autonomia són esdeveniments i períodes que ajuden a entendre la reivindicació nacional de Catalunya, el seu encaix dins l'estat espanyol i el moviment independentista.

La societat catalana i la seva quotidianitat és objecte d'estudi pels museus d'història i etnologia de Catalunya. La cultura catalana ve determinada per aquells trets diferencials -objectes susceptibles de ser adquirits-, que ens diferencien de la resta de societat occidental. La societat catalana està composta per una multitud de mirades diferents que componen els 7,5 milions de persones de Catalunya amb tots els seus trets diferencials per raó de gènere, cultura, llengua, tradicions, procedència, ideologia política, grup social, religió, etc. És d'especial interès el pas i transició del món rural al món urbà i industrial generat per la revolució industrial i l'ascens de la burgesia catalana.

També són susceptibles de ser adquirits tots aquells objectes, documentació i memòria oral al voltant de l'àmbit domèstic i personal, de l'àmbit laboral, polític i social, de la religiositat i de la sociabilitat. En relació amb el seu entorn, cada territori desenvolupa identitats i costums autòctones, objecte de preservació, mostra i identitat com a part de la identitat catalana en el seu conjunt.

La Val d'Aran té una realitat nacional diferenciada de la resta de Catalunya i és objecte de preservació, estudi i difusió en consonància amb la llengua i la cultura occitana.

La llengua catalana en tots els seus dialectes i la llengua aranesa són elements d'especial protecció i conservació. Tots aquells objectes en relació a aquestes dues llengües, a personatges, documents i béns material i immaterials són d'interès pels museus de societat. Caldrà tenir un lligam amb les biblioteques i arxius per treballar conjuntament al voltant del patrimoni cultural bibliogràfic i documental. La llengua castellana i la resta de llengües que es parlen a Catalunya també són objectes d'estudi i interès per les col·leccions dels museus.

Els museus de societat adquireixen i col·leccionen tot un compendi ben variat d'objectes que responen a diverses disciplines. El motiu d'adquisició i preservació dels objectes rau en el seu valor simbòlic, a banda del seu valor material. En alguns casos, l'objecte té valor patrimonial en tant que té valor simbòlic. En els museus de societat, l'objecte té un valor emotiu i d'identitat que ajuda a construir el relat discursiu del museu i a entendre la pròpia comunitat que representa, posant en valor els seus objectes.

Les col·leccions d'un museu de societat poden ser molt extenses i mostrar molts àmbits de la vida de la comunitat del territori que representa. La pluridisciplinarietat de les seves col·leccions podria allotjar objectes com els que detallem a continuació:

- Objectes singulars i exòtics (seguint el model de les cambres de curiositats)
- Objectes d'ús i producció artesanal de la pagesia, la pesca, la caça i la ramaderia (eines d'oficis tradicionals)

- Objectes d'ús domèstic i quotidians (vaixelles, mobiliari, roba...)
- Objectes d'ús i producció industrial (màquines industrials, màquines agrícoles, màquines tèxtils, eines, utensilis, uniformes i vestiment ...)
- Objectes relacionats amb el folklore, la cultura popular i el patrimoni immaterial (vestits tradicionals, balls, cançons, instruments de música, rondalles, llegendes, refranys, receptes de cuina, etc.).
- Objectes artesanals o industrials construïts en aquella comunitat o territori
- Objectes documentals o testimonials (llibres, documents, hemeroteca, fotografies, imatges gràfiques, memòria oral enregistrada, documentació digital, etc.)
- Objectes relacionats amb algun fet històric o període històric rellevant (armament, mapes, fotografies, escuts, estendards...).
- Objectes relacionats amb l'organització social (monarquia i classes dirigents, burgesia i classes influents, proletariat, estaments religiosos...)
- Objectes relacionats amb algun canvi social (lideratges, personatges polítics, reivindicacions col·lectives...)
- Objectes relacionats amb l'organització territorial i de les ciutats (procedents de palaus, mapes territorials, composició de les cases, transports...)
- Objectes religiosos i de culte (imatges de divinitats, vestits de membres religiosos, objectes de culte...).
- Objectes propis de la identitat de la comunitat que representen, ja sigui local, territorial, ètnica, religiosa, lingüística, nacional o internacional (i també pròpies de la pluralitat ciutadana).
- Objectes relacionats amb el paisatge natural i socials del territori (mobiliari urbà, objectes de ciències naturals...)
- Objectes propis d'una temàtica específica i/o monogràfica del museu.
- Elements propis de personatges singulars o emblemàtics.
- Obra artística relacionada amb el territori o la comunitat i art contemporani que reinterpreta la col·lecció.
- Objectes creats al propi museu.

Els museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya tenen la missió d'explicar la història de Catalunya i la societat catalana des d'una visió ampla, inclusiva i plural. En conseqüència, les adquisicions seran tots aquells béns

material o immaterials que expliquin el territori i la societat al llarg dels diferents períodes de la història, dels diferents territoris i des de l'actualitat i la contemporaneïtat.

Les adquisicions hauran d'anar en consonància amb la missió de cada museu i seguir la seva política d'adquisicions. Alhora, aniran en sintonia i de manera complementària amb la resta de col·leccions dels museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya, les qual vetllaran per un equilibri entre discursos, àmbits i temàtiques per garantir un discurs plural, inclusiu i complementari.

APARTAT TERCER. Objectes d'especial interès

Massa sovint els relats dels museus que parlen de Catalunya i la societat catalana responen a concepcions clàssiques fruit de la construcció nacional de finals del segle XIX i principis del XX. Són uns relats que posen èmfasi en uns determinats passatges històrics del país i no en uns altres (la petjada grecoromana, el romànic, el modernisme, la ruralitat folkloritzada, el 1714, la Macomunitat de Catalunya...) i una comunitat idealitzada com a industrial, moderna, acollidora, familiar, burgesa i occidental. El discurs clàssic mitificant de la història i la societat catalana exclou altres períodes que també formen part de la història del país i, també, la pluralitat de la societat, els diferents punts de vista i les diverses visions territorials.

Els discursos dels museus d'etnologia i història no poden ser uniformes i reduccionistes sinó que han de tendir a mostrar la pluralitat amb diferents mirades i amb una perspectiva d'actualitat, escoltant les minories i dotant el museu de noves mirades i punts de vista.

Per aquest motiu els objectes d'especial interès per a ser adquirits són:

- Objectes que aportin una mirada i una visió de gènere a la societat i al relat històric. Tenim un gran buit perquè històricament sempre s'han preservat els objectes i els relats bèl·lics amb una visió molt masculina que no ens permet oferir un relat complet. Convé dotar les nostres col·leccions d'una mirada femenina.

- Objectes procedents de classes humils. S'ha acostumat a parlar de societat i d'història en base a les classes benestants i la història i la societat s'entén millor quan s'exposen les diferents classes socials i els interessos de cadascuna d'elles.
- Objectes de comunitats minoritàries. El relat històric i social uniformador ens fa perdre la riquesa de la societat plural que hem tingut i que tenim. Convé dotar-nos d'objectes representatius de comunitats minoritàries: culturals, ètniques, religioses, etc. És important preservar el llegat de les comunitats arrelades al nostre país com la comunitat jueva, la comunitat islàmica, el poble gitano, la comunitat andalusa o altres.
- Objectes de la contemporaneïtat. Les nostres col·leccions no poden sobreviure deixant una llacuna del present per a les nostres generacions futures. Falten objectes que ens parlin de la història del present i el relat contemporani del que continua succeint a Catalunya i a la societat catalana. Les generacions futures ja li donaran el relat amb perspectiva històrica. Cal conservar objectes d'aspectes contemporanis com ara: les reivindicacions nacionals, de les diferències de poder adquisitiu i de formació entre classes, la globalització, l'emergència climàtica, l'afectació del turisme als nostres territoris, el desenvolupament econòmic, els grans esdeveniments locals i nacionals, les crisis econòmiques, la radicalització, el terrorisme, l'augment de l'extrema-dreta, l'era digital i les relacions, les xarxes socials, les plataformes digitals de mobilització ciutadana o de compra online i servei a domicili, l'emergència climàtica, els ciberatacs, les onades migratòries, les dificultats d'accés a l'habitatge i el moviment de la PAH, el col·lectiu LGTBI+ , la violència de gènere, etc.
- Objectes d'evolució. En molts casos ens hem quedat amb els objectes com a peça i cal fer un pas més per veure'n l'evolució i el seu equivalent a dia d'avui ja siguin màquines o nous objectes quotidianes que ens ajudin a interpretar els objectes patrimonials i donar-los un discurs i visió contemporània. No ens podem quedar. Per exemple, amb la nostàlgia d'una agricultura i uns oficis tradicionals folkloritzats sinó que hem de saber treballar amb l'actualitat. Aquí hi ha un paper destacat la transformació tecnològica que ens connectaria amb els museus industrials.

La memòria oral i la memòria de l'objecte és també un objecte patrimonial en si que cal preservar per entendre i contextualitzar el valor simbòlic de l'objecte. Els museus de societat tindran especial cura en la preservació de les històries i memòries que acompanyen els objectes. Destinaran recursos

per preservar aquest patrimoni intangible en les fitxes de registre i documentació de cada objecte. Alhora, enregistraran, sempre que sigui possible, la memòria de persones que expliquin els diferents objectes de la col·lecció i de les noves adquisicions dels museus. La memòria de l'objecte es tractarà com a adquisició en si per la importància que aquesta dona a l'objecte dotant-lo de significat.

APARTAT QUART. Modalitats d'adquisició

Una adquisició és un ingrés d'un objecte material o immaterial a les col·leccions d'un museu. Hi ha dues tipologies ben diferenciades d'adquisicions: les adquisicions amb transferència de propietat i les adquisicions sense transferència de propietat.

Les modalitats d'adquisició amb transferència de propietat poden ser les següents:

- Compra: l'objecte passa a ser propietat del museu a canvi d'un import econòmic.
- Dació: obtenció de la propietat de l'objecte a canvi d'una contrapartida fiscal o d'un deure per part del propietari anterior.
- Digitalització: obtenció d'un objecte en format digital per documentar-lo però, sense necessitat d'ingressar l'objecte material a les col·leccions del museu.
- Donació: l'acceptació per part de la institució museística de la propietat d'un bé de forma gratuïta i irrevocable.
- Enregistrament: la memòria oral, en tant que objecte, passa a formar part de les col·leccions per voluntat del museu i amb l'autorització de la persona enregistrada.
- Herència: adquisició d'un bé per part del museu quan n'ha estat nomenat l'hereu.
- Llegat: la disposició per causa de mort que implica l'adquisició de la propietat d'un bé patrimonial per part del museu.
- Permuta: intercanvi d'un bé per un altre implicant una transferència de propietat.
- Premi: ingrés d'un bé com a conseqüència de l'atorgament d'un premi o distinció.
- Prescripció: ingrés d'un bé en possessió del museu per no haver estat reclamat en el transcurs del temps legalment establert, pel seu propietari o persona corresponent.
- Propietat directa: la propietat del bé patrimonial és del museu perquè formava part de la col·lecció inicial, dels béns mobles i immobles de la institució museística o perquè ha estat creat i/o realitzat per la pròpia institució.

- Recerca-recol·lecció: els objectes procedents de camp etnològic o directament de la natura, passen a ser propietat absoluta del museu.

Les modalitats sense transferència de propietat poden ser les següents:

- Comodat: cessió temporal d'un bé on el propietari en regula les condicions i el museu està obligat a retornar-lo un cop finalitzi el termini acordat de la cessió. Recau en el museu l'ús lliure i la responsabilitat del bé en qüestió.
- Intercanvi: cessió d'un bé patrimonial en forma de comodat a canvi d'una altra cessió d'un bé patrimonial en forma de comodat al propietari del primer.

En general, els museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya prioritzaran les modalitats d'adquisicions que comportin la transferència de propietat a favor de la institució museística o que estableixi una llarga durada de l'obra per atorgar estabilitat al discurs museològic, a l'exposició permanent i a les seves col·leccions.

L'adquisició en règim de comodat es considera una fórmula d'adquisició complementària i es recomana valorar adequadament. S'acceptarà quan l'objecte patrimonial sigui de gran interès per al desenvolupament dels programes i discurs expositiu propi del museu i/o quan el museu tingui un interès objectiu per allò que es vulgui dipositar. El comodat no s'entén com un préstec sinó com una possibilitat administrativa de poder exposar obres susceptibles de ser adquirides però, sense possibilitat d'adquirir-les.

APARTAT CINQUÈ. Criteris generals per a les adquisicions

Les adquisicions han de tenir en compte les necessitats de la col·lecció mostrant coherència amb l'especialització, el discurs i la missió del museu. Els objectes que no aportin valor material, històric o simbòlic a la col·lecció es desestimaran. Només s'acceptaran els objectes patrimonial que s'ajustin a la política d'adquisicions pròpia de cada museu, tret que estigui argumentada la seva acceptació per la seva singularitat. Llevat de casos excepcionals, no s'acceptaran adquisicions condicionades per part dels propietaris si el museu no pot garantir-ne el seu compliment en el temps.

Els museus podran incorporar adquisicions sempre i quan puguin assegurar la preservació i conservació dels béns materials i immaterials de forma permanent i continuada en el temps. No s'admetran adquisicions que posin en risc la resta de la col·lecció. Abans d'efectuar una adquisició caldrà determinar-ne el seu valor significatiu per al museu i les col·leccions, el seu valor econòmic i les despeses d'adquisició, de restauració i d'emmagatzematge.

Els museus no acceptaran cap objecte o element patrimonial procedent de tràfic il·legal o d'accions que vulnerin la legislació actual i compliran els compromisos d'ètica i de transparència específics en aquesta política d'adquisicions.

Els museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya evitaran qualsevol conflicte d'interessos entre ells i es coordinaran en el supòsit cas de mostrar la mateixa voluntat per adquirir una mateixa col·lecció o objecte patrimonial. Tots els museus de les dues xarxes hauran de disposar d'una partida pressupostària específica destinada a noves adquisicions.

La recerca és primordial per actualitzar els discursos i les col·leccions dels museus de societat. La recerca és l'estudi de camp entorn a una temàtica o territori concret per incrementar la informació que se'n disposa i obtenir més objectes materials i immaterials al fons del museu. Cal tornar a impulsar programes de recerca i recol·lecció per tornar a connectar les col·leccions amb la societat actual. Els museus de les dues xarxes es comprometen a invertir en recerca per tal d'omplir els buits de les col·leccions i dotar-les d'uns relats més amplis, transversals, inclusius i plurals. La recerca, igual que la recol·lecció, és un pilar fonamental per guiar la política d'adquisicions dels museus de societat.

En aquelles oportunitats d'adquisició d'objectes o béns patrimonials dels quals ja se'n tingui una bona representació al museu però, que, amb tot, es cregui important documentar-ne la seva existència, el seu valor simbòlic i/o la seva memòria oral els museus podran optar per digitalitzar l'objecte i enregistrar la memòria oral d'aquest. Tant la digitalització com l'enregistrament passaran a formar part de les col·leccions del museu.

APARTAT SISÈ. Protocol d'adquisicions

Una adquisició pot donar-se per la voluntat d'un extern a interessar-se per donar o vendre un objecte al museu (voluntat externa) o per la voluntat del propi museu d'adquirir un objecte determinat (voluntat interna).

El protocol d'una adquisició per voluntat externa s'inicia amb l'ofertament d'un objecte al museu, ja sigui per via oral o escrita, per part de la propietat del bé. Si el museu està interessat en l'adquisició de l'objecte procedirà, si s'escau, a l'acceptació de l'objecte sempre i quan sigui una donació o un contracte menor. Per tal d'acceptar-lo caldrà que el propietari signi un document de donació o contracte de compra-venda de l'objecte al museu, una carta de compromís conforme n'és el propietari legítim i un document de cessió dels drets. Aquests aspectes poden formar part d'un sol document.

En el cas de donacions, només podran ser efectuades per aquelles persones físiques o jurídiques que puguin acreditar que són les propietàries de l'objecte o bé patrimonial que ofereixen. En el cas de compres, caldrà un informe intern que acompanyi el contracte per tal de justificar que el cost és dins els barems del preu de mercat. Aquestes adquisicions seran informades a l'òrgan de govern de cada museu.

El protocol d'una adquisició per voluntat interna s'inicia amb la voluntat de la direcció del museu o de l'equip tècnic d'adquirir una nova peça o objecte per enriquir les col·leccions. L'equip tècnic del museu valorarà la possibilitat i, si es tractés d'una donació o compra d'importants relatiu al contracte menor, podrien executar-la directament fent un informe que justifiqui la seva adquisició. Posteriorment es donaria compte a l'òrgan de govern del museu.

Les compres són casos excepcionals. En el cas de compres amb xifres superiors al contracte menor, caldrà informar a l'òrgan de govern del museu per tal de valorar i acceptar, si s'escau, les propostes d'adquisició. La resta de modalitats d'adquisició amb o sense transferència de propietat caldrà que s'aprovin als òrgans de govern dels respectius museus.

Cada museu determinarà el procediment específic d'admissió de noves adquisicions segons la seva singularitat i estructura organitzativa. A banda, el museu pot demanar assessorament extern a experts professionals per tal d'obtenir informació sobre un bé material o immaterial que sigui susceptible de ser adquirit. Aquests assessoraments acompanyaran l'informe tècnic que justifiqui la idoneïtat o no del bé i la proposta d'adquisició.

Es recomana que tota nova adquisició vagi acompanyada d'un informe tècnic de valoració i idoneïtat de l'obra o objecte patrimonial a adquirir. En el cas d'una resolució positiva d'acceptació d'una adquisició s'iniciaran els tràmits corresponents per fer-la efectiva i els convenis i contractes necessaris a tal efecte en compliment i d'acord amb la normativa vigent.

Una adquisició, finalment, suposa obligatòriament la creació d'un nou número de registre a l'inventari del museu que l'acull. En ell s'hi ha d'incorporar tota la documentació relativa a la peça o bé patrimonial. També caldrà deixar constància del valor simbòlic de l'objecte i de la seva memòria oral enregistrant entrevistes o transcrivint-les, ja que el valor immaterial i la memòria també forma part de l'objecte.

Aquells objectes patrimonials que tinguin usos didàctics no caldrà que s'inventariïn dins del registre d'objectes de la col·lecció del museu. En el cas d'adquisicions d'objectes referents a la història del present podran restar sense inventariar a l'espera de poder tenir una major perspectiva històrica per acceptar-los en un futur com a objectes patrimonials històrics.

APARTAT SETÈ. Valoració de l'objecte

Un objecte no podrà entrar a formar part de la col·lecció si no se'n justifica la seva idoneïtat en consonància amb la política d'adquisicions de cada museu.

La direcció del museu o personal amb qui aquesta delegui caldrà que pugui justificar l'adquisició d'un nou objecte o bé patrimonials atenent als següents paràmetres:

- Adequació a la col·lecció del museu. La valoració de l'objecte haurà d'argumentar la importància d'aquest, el seu valor simbòlic i patrimonial, la seva connexió amb el discurs i la seva adequació a la missió i especificitats de la col·lecció en consonància amb la política d'adquisicions pròpia de cada museu.
- Singularitat, representativitat o evolució. La valoració de l'objecte haurà de posar en valor la seva singularitat posant de manifest tot allò que aporta el nou objecte o bé en relació a la col·lecció i al relat del museu. Criteris com la singularitat, la representativitat territorial o d'una col·lectivitat i la seva evolució són paràmetres que donen valor afegit a l'objecte o bé per incorporar-se a les col·leccions.
- Estat de conservació. La valoració de l'objecte haurà de determinar l'estat de conservació d'aquest i les seves necessitat de conservació, restauració i manteniment. En el supòsit cas que necessités una restauració, caldria justificar adequadament la motivació d'adquirir un objecte en mal estat. Caldrà vetllar perquè l'estat de la nova obra o objecte no posi en risc altres peces de la col·lecció.
- Possibilitat d'emmagatzematge i conservació. La valoració de l'objecte haurà de quantificar les despeses d'adquisició, restauració, manteniment i emmagatzematge. Alhora, caldrà poder garantir tenir espai suficient als magatzems per poder emmagatzemar l'objecte i dur-ho a terme en les condicions adequades per a la seva preservació i la de la resta de la col·lecció.
- Despeses d'adquisició. En el cas de compres d'objectes cal justificar la despesa en coherència amb el preu de mercat que tenen objectes de característiques similars. La justificació formarà part de l'expedient del contracte administratiu corresponent i de l'informe tècnic que justifiqui la seva adquisició.

En el cas d'oportunitats de col·leccions i objectes d'interès que no puguin ser adquirits pels propis museus interessats, aquests informaran a la xarxa temàtica i als museus que en formen part per tal de poder adquirir-los. De la mateixa manera, si un museu és coneixedor d'objectes que poden ser d'interès per altres museus de les xarxes, aquest informarà directament els museus en qüestió i posarà en contacte els respectius interessats.

Les col·leccions dels museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya són col·leccions que es complementen i que poden compartir-se. Sempre que sigui possible, cal promoure els dipòsits i les donacions d'objectes i béns patrimonials entre els museus de les dues xarxes i altres museus de Catalunya.

Per últim, si existís alguna col·lecció o objectes d'interès per als museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya que, pel seu valor econòmic o altres qüestions, no poguessin ser adquirits per la xarxa o pels membres d'aquestes, caldrà que informin el Servei de Museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya per valorar-ne la seva compra o adquisició.

Davant l'adquisició de noves obres o béns d'alt valor o interès patrimonial nacional caldrà que els museus informin al Museu d'Història de Catalunya i coordinin la seva actuació amb la Xarxa de Museus d'Etnologia, la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya i el Servei de Museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

APARTAT VUITÈ. Baixes

Qualsevol eliminació d'un objecte patrimonial de la col·lecció ha de basar-se en els criteris establerts en la legislació vigent. Cada museu regularà el procediment per les baixes on caldrà un informe tècnic justificatiu de la baixa. Els museus es comprometen a informar de la intencionalitat de la baixa als altres museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya per tal de valorar si continua sent d'interès patrimonial i si algun museu té la voluntat de custodiar-ho.

La baixa d'un objecte patrimonial o obra artística es durà a terme amb la màxima transparència i justificant els motius que duen el museu a efectuar-la. Les baixes d'objectes quedaran registrades a l'inventari general del museu, conservant-ne tota la documentació relativa al temps que ha estat custodiada. En el cas de peces no localitzades o robades es recomana no donar-les de baixa i

acompanyar-les de la denúncia corresponent. Tota baixa caldrà donar-ne compte a l'òrgan de govern de cada museu.

Pot ser motiu de baixa:

- Dació: donació d'un objecte a canvi d'una contrapartida fiscal o d'un deure per part del museu.
- Destrucció: per motius diversos l'objecte s'ha deteriorat o malmès, no és possible la seva recuperació i ha perdut el seu interès patrimonial.
- Donació: el museu cedeix la propietat de l'objecte o bé patrimonial a una altra persona jurídica. El museu no realitzarà donacions en benefici de persones físiques.
- Permuta: baixa d'un objecte o bé patrimonial en contrapartida d'una nova adquisició. Només es podran realitzar permutes amb institucions o persones jurídiques.
- Prescripció o usucapió: pèrdua de la propietat d'un objecte o bé patrimonial del museu en favor d'una altra institució quan, a la fi d'un termini (regulat pel codi civil) de la cessió temporal no s'ha reclamat el retorn de l'objecte o no se n'ha renovat el contracte que el regeix.
- Retorn d'intercanvi: baixa d'un objecte o bé patrimonial perquè és retornat al seu propietari després de la finalització de la cessió temporal acordada a canvi d'un altre bé o objecte patrimonial.
- Declaració de bé no utilitzable: per motius diversos l'objecte o bé patrimonial ha perdut la seva utilitat per la qual va ser adquirit a les col·leccions del museu.

APARTAT NOVÈ. Compromisos d'ètica i transparència

Les polítiques d'adquisicions dels museus de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya estaran en sintonia amb el Codi Deontològic de l'ICOM i complint les directrius dels tractats i la legislació nacional i internacional vigent. Els museus adquiriran nous objectes patrimonials d'acord amb les directrius de la Llei de Contractes del Sector Públic de Catalunya i tota aquella legislació actual que l'afecti.

El document de política d'adquisicions propi de cada museu caldrà que estigui aprovat pels seus organismes directius i de govern. El document ha de ser públic i consultable, preferentment en línia, així com les noves adquisicions, les baixes i el cost de totes elles.

Els museus no haurien d'adquirir cap objecte o bé patrimonial per compra, donació, préstec, llegat o intercanvi sense estar segurs que el títol de propietat d'aquest és vàlid. Una prova o possessió legal d'un objecte patrimonial en un país determinat no es tradueix forçosament en un títol de propietat vàlid. És per això que els museus s'esforçaran a comprovar que l'objecte o bé patrimonial no s'ha adquirit o exportat il·legalment.

Un museu no hauria d'adquirir objectes quan hi hagi motius per creure que aquests s'han obtingut a costa de la destrucció o deteriorament prohibits, no científics o malintencionats de monuments, espais o obres d'art patrimonials. Tampoc no s'haurien de dur a terme adquisicions quan no s'ha informat degudament al seu propietari, ocupant del terreny o autoritat legalment competent. Les fitxes dels objectes han d'incloure el seu historial, procedència i els noms dels propietaris anteriors.

Un museu caldria que s'abstingui de comprar o adquirir béns patrimonials procedents de territoris ocupats i respectar totes les lleis, tractats i convencions locals, regionals, nacionals i internacionals al respecte. Els òrgans de govern de les institucions museístiques cal que compleixin amb totes les seves responsabilitats legals i les altres condicions específiques al voltant del museu en qüestió, les seves col·leccions i el seu funcionament i organització.

La conservació de les col·leccions és també un element fonamental de la política que es desenvolupa als museus. Els professionals dels museus tenen la responsabilitat de crear i mantenir un entorn adequat per garantir la correcta preservació i conservació de les peces que allotgen, exposen o emmagatzemen. Alhora, s'han de fer controls periòdics als objectes patrimonials que custodien per determinar si necessiten actuacions especials per a la seva conservació. Totes les actuacions que s'efectuen sobre la peça han d'estar degudament documentades i arxivades amb l'expedient i el número de registre del bé patrimonial corresponent.

En consonància i entorn als professionals dels museus, aquests no han de contribuir ni directa ni indirectament al tràfic o comerç il·lícit de béns patrimonial; han de preservar la informació confidencial dels objectes patrimonials i informació que puguin tenir per la seva posició professional; i no poden participar del comerç de béns patrimonials ni apropiar-se d'objectes de les col·leccions del museu pel seu ús i gaudi personal. Cap membre d'un museu, per la seva pròpia condició i accés a informació privilegiada interna, podrà oferir la venda d'obres d'art o objectes patrimonials al mateix museu.

6. Elaboració d'una política d'adquisicions pròpia

Aquest apartat pretén ser una guia i suport per aquells museus que no tinguin un document de política d'adquisicions i tinguin la voluntat de redactar-ne i aprovar-ne un. És per això que l'apartat es divideix en dos: per una banda, els passos previs per a la redacció d'una política d'adquisicions i, per l'altra, el sumari que hauria de tenir el document de política d'adquisicions del museu.

6.1 Passos previs per a la redacció d'una política d'adquisicions

La reflexió i la definició de la missió, els objectius, la col·lecció, les prioritats i les àrees d'interès per créixer i la concreció dels criteris de selecció de nous objectes seran la base per bastir les diferents polítiques d'adquisicions dels museus de Catalunya.

Declaració d'intencions del museu i missió

Tot museu ha de tenir definida la seva missió per tal de concretar els objectius i els plans d'actuació en base a aquesta. En aquesta missió ha de justificar les finalitats per les quals es va crear el museu i per les quals a dia d'avui encara continua existint i oferint uns serveis a la societat. A grans trets els museus tenen tres funcions bàsiques:

- Preservar, conservar i restaurar. Tenir cura dels béns, objectes i obres patrimonials i artístiques que custodien, emmagatzemant-los correctament, evitar el seu deteriorament, protegir-los perquè no es malmetin i restaurar-los en cas necessari.
- Documentar, inventariar i investigar. Tenir coneixement dels béns, objectes i obres patrimonials i artístiques que es custodien, documentar el seu expedient correctament i investigar sobre ells per tal d'obtenir-ne un major coneixement i establir lligams i relats amb altres museus, col·leccions, institucions, personatges històrics i/o indrets geogràfics.

- Exposar, donar a conèixer i difondre la col·lecció. La finalitat d'un museu no és només tenir cura de la col·lecció i documentar-la sinó exposar-la a la societat, donar-la a conèixer i difondre-la a través de publicacions, activitats, serveis i una museografia adequada a les necessitats i particularitats de la col·lecció.

La declaració d'intencions d'un museu doncs, pot recollir aquestes tres funcions bàsiques d'un museu adequant-les a la seva col·lecció i al seu context històric i actual. Cal tenir present però, que la missió concreta amb una frase el sentit de l'existència i activitat del propi museu. En la missió es pot delimitar la temàtica i l'àrea científica de la col·lecció i la delimitació geogràfica. Dins d'aquest apartat també es podria especificar si el museu té la voluntat de fer créixer la col·lecció per tal de continuar el relat i actualitzar-lo o no. Amb tot, últimament es tendeix a tenir una missió més genèrica i com més curta millor.

Descripció de la col·lecció

La descripció de la col·lecció és el document que presenta el llegat que el museu custodia en la seva totalitat. Els museus, molt sovint, allotgen diverses col·leccions i de diversos àmbits i tipologies, d'aquí la importància que quedin descrites. Ja hem exposat que els museus de societat tenen unes col·leccions pluridisciplinàries i un relat transversal, això fa necessari una detallada descripció de les col·leccions posant de manifest el volum de la col·lecció, les disciplines, les àrees temàtiques, les modalitats, les èpoques, etc.

La missió dels museus va estretament relacionada amb la col·lecció que custodia. Per exemple, podem trobar museus d'etnologia o d'història territorials que tenen la missió d'explicar una determinada regió, com és el cas del Museu de les Terres de l'Ebre, el Museu Comarcal de la Conca de Barberà o els Ecomuseu de les Valls d'Àneu i de la Vall d'Aran. Podem trobar també museus temàtics que giren al voltant d'un tema o especialitat concreta, com és el cas del Museu de la Pesca o el Museu de les cultures del vi.

A l'hora de descriure les col·leccions també cal incloure-hi tota aquella documentació o arxius relacionats amb la col·lecció, la memòria oral i els objectes relacionats amb el context dels objectes

de la col·lecció o del propi museu. Tots aquests elements patrimonials són els que configuren la col·lecció de cada museu i determinen les particularitats del museu diferenciant-o de la resta d'equipaments patrimonials del país. La descripció de les col·leccions dels museus és una tasca bàsica per posar-les en valor i donar-les a conèixer.

Concreció de les prioritats i àrees d'interès per créixer

Un cop definida la missió i descrita la col·lecció del museu i haver identificat la seva especialitat, concretant les seves particularitats i el que el fa ser únic, és quan podem determinar les prioritats i les àrees d'interès per créixer. És recomanable que les noves adquisicions del museu segueixin una coherència amb l'especialitat de la col·lecció del museu per tal d'anar eixamplant el discurs expositiu i actualitzant-lo als nous temps.

Al definir la col·lecció envers alguna especialitat concreta, una comunitat i un territori determinat és quan es copsen buits en la col·lecció que esdevenen una prioritat. La concreció d'aquestes prioritats i àrees d'interès per créixer són claus a l'hora de desenvolupar la missió del museu de forma més acurada podent millorar i enriquir així, el discurs expositiu.

Definició dels criteris de selecció de nous objectes

Aquest apartat va estretament lligat amb l'anterior però, no tant des d'un punt de vista de la col·lecció sinó des d'un punt de vista més tècnic. La selecció de nous objectes és un filtre de tria de possibles adquisicions. En conseqüència, va lligat amb la descripció de la col·lecció i, alhora, amb la missió del museu. És obvi que una nova adquisició ha d'anar en coherència amb la col·lecció i la missió actual del museu, ha de poder-se acollir per qüestions logístiques i de conservació i preservació de l'objecte, entre altres. La concreció d'aquests criteris ens permetrà justificar millor l'acceptació o desestimació d'un nou objecte a les col·leccions del museu. És important no tancar la porta a possibles adquisicions extraordinàries i dotar aquest apartat d'una frase per deixar la porta oberta a excepcionalitats -sempre i quan, aquestes estiguin ben justificades-.

6.2 Sumari d'una política d'adquisicions

Per tal que totes les polítiques d'adquisicions segueixin un mateix esquema es proposa que tinguin la següent estructura, podent crear subapartats en cadascun dels apartats que es proposen per adequar-se a les necessitats de cada museu.

1. Introducció

En ella s'hi determinen la declaració d'intencions, la necessitat i els objectius de la política d'adquisicions. Alhora, s'accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia i de la de Monuments i Museus d'Història de Catalunya. Un exemple de text seria el següent:

La política d'adquisicions d'un museu s'inclou dins el concepte més ampli de la gestió del patrimoni cultural. El Museu pretén assentar amb la redacció d'aquest document una política d'adquisicions que permeti assegurar la salvaguarda i protecció dels elements patrimonials que són testimoni de l'herència cultural i incrementar el fons del Museu per proporcionar eines eficaces per assolir la conservació i difusió del patrimoni local en general.

La principal funció d'una política d'adquisicions és marcar una línia directora coherent en matèria de col·leccions per aconseguir els objectius principals del Museu. S'estableixen normes i procediments per l'adquisició, la documentació, la utilització i la difusió d'aquestes col·leccions. Aquestes normes i procediments quedaran reflectits en aquest document que servirà de guia per tot el personal del centre. La política d'adquisicions no serà definitiva ni inamovible sinó que podrà ser modificada en funció de les noves necessitats del Museu.

El Museu forma part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions en l'actualitat per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la

Generalitat de Catalunya. El Museu va participar en aquest treball conjunt i accepta el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

Amb el present document el Museu parteix de la legislació legal vigent i adapta el document de política d'adquisicions que ja tenia a les directrius i necessitats actuals.

2. Presentació del museu

En ell es mostra una breu presentació històrica del Museu i la seva evolució per contextualitzar-lo. També es detalla la missió, visió, valors i els objectius del Museu. També es detalla l'abast territorial, cronològic i temàtic del Museu i es pot especificar en quines xarxes forma part i participa el Museu.

3. Descripció de les col·leccions

Es presenta la col·lecció del Museu amb totes les seves particularitats i tipologies, àmbits i especialitats. Es pot aprofitar la descripció de les col·leccions del Museu de l'apartat 4.5 del present document marc de política d'adquisicions.

4. Prioritats i àrees d'interès

Després de la descripció de les col·leccions es detallen les prioritats i àrees d'interès per fer créixer les col·leccions actuals, en base als buits i necessitats del Museu.

5. Criteris de selecció d'obra nova

Aquest és un apartat important per delimitar les noves adquisicions del Museu. Hi poden contar els criteris transversals i els criteris de valoració de l'obra (adequació a les col·leccions, estat de conservació, preu i temes logístics). A banda, també s'hi poden afegir aspectes com la tipologia dels objectes o la concreció de les limitacions de les adquisicions per anar en consonància amb altres museus territorials o de la pròpia xarxa temàtica de museus del país.

6. Protocol d'adquisicions

Cada museu te una organització i uns òrgans de govern diferenciats, d'aquí la necessitat que en el document de política d'adquisicions de cada museu es determini quin serà el procediment per a l'acceptació o desestimació d'una proposta d'adquisició. En aquest apartat s'hi ha de fer constar el procediment i els òrgans o persones de decisió. En els casos dels museus de societat, a l'haver-hi documents amb un baix valor econòmic, es contempla la possibilitat de tenir diversos procediments d'acceptació en base al valor del bé a adquirir.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

Com a darrer apartat del document de política d'adquisicions cal que aquest accepti el Codi Deontològic de l'ICOM i s'expressi el compromís de fer-lo públic i tractar el tema de les adquisicions i la gestió de les col·leccions amb transparència. Un exemple de text pot ser el següent:

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

7. Fonts consultades

7.1 Bibliografia

BALLART, J. (1984). Aproximació al present i futur dels museus d'història de Catalunya. *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, (21), 10-15.

BELTRAN Costa, O. & MASCARELLA i Rovira, J. (2011). Del folklore literari a l'etnografia: orígens i continuïtats del Museu Etnogràfic de Ripoll. *Annals del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès*, 15-38.

BORONAT i Trill, M. J. (1999). *La política d'adquisicions de la Junta de Museus, 1890-1923* (Vol. 1). L'Abadia de Montserrat.

BUXÓ, C. T. (2017). La Casa Museu Verdaguer, el primer museu literari català. *Ausa*, 28(180), 557-567.

CLAVELL Miejimolle, M. (2017). Museu Torre Balldovina, un Museu d'Arqueologia i de ciutat. *Boletín del Museo Arqueológico Nacional*, (35), 1313-1325.

CREUS, M. (2010). Llegats, col·leccions, patrimoni: el paper dels museus a debat. *Quadern de les idees, les arts i les lletres*, (175), 30-33.

DEPARTAMENT DE CULTURA de la Generalitat de Catalunya (2017). *Museus 2030. Pla de Museus de Catalunya*. Generalitat de Catalunya en col·laboració amb el CoNCA. Barcelona.

DEPARTAMENT DE CULTURA de la Generalitat de Catalunya (2014). *Guia de Museus de Catalunya*. Revista Sàpiens. Versió digital.

DEPARTAMENT DE CULTURA de la Generalitat de Catalunya (1999). *Guia de Museus de Catalunya*. Edicions 62. Barcelona.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA (1999). *Guia del museu més gran de Catalunya*. Diputació de Barcelona. Barcelona.

DIRECCIÓ GENERAL DE PATRIMONI ARTÍSTIC de la Generalitat de Catalunya (1988). *Ingrés al museu de materials arqueològics*. Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

DIRECCIÓ GENERAL DE PATRIMONI CULTURAL de la Generalitat de Catalunya (1991). *Moviment d'objectes d'un museu. Formes de seguiment i control*. Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

FARNÓS, A. (2005). Els museus comarcals i supramunicipals a Catalunya: museus de territori i societat. *Mnemòsine. Revista catalana de Museologia*, 2, 59-74.

FORNÉS García, P. (2007). El museu de la gent. *Mnemòsine: revista catalana de museologia*, (4), 151-163.

FORRELLAD i Domènech, M. D. (1988). La col·lecció de museu, avui. *Arraona: revista d'història*, (2), 73-77.

ICOM (2017). *Código de deontología del ICOM para los Museos*. Consejo Internacional de Museos (ICOM) Maison de l'UNESCO. París.

MAIRESSE, F. (2016). Noémie Drouguet, Le Musée de société: De l'exposition de folklore aux enjeux contemporains. Paris: Armand Colin, 2015. *Culture & Musées. Muséologie et recherches sur la culture*, (27), 147-148.

MARTÍ Pou, S. (2019). L'adquisició de béns del patrimoni documental de Catalunya.

MONNET, N., & i Ventura, X. R. (2007). Els museus d'etnologia i societat a debat. Presentació. *Quaderns-e de l'Institut Català d'Antropologia*, (9).

PIZZORNI-Itié, F. (2017). Els museus de societat. Museus del segle XXI. 2017—situació i refundacions a França. *Revista d'etnologia de Catalunya*, (42), 104-123.

ROIGÉ, X. (2007). Del museu etnològic al museu de societat. *Mnemòsine: revista catalana de museologia*, (4), 19-42.

SOCIÉTÉ DES MUSÉES QUÉBÉCOIS (2008). *Élaborer une politique de gestion des collections (Guide Pratique)*. Service de soutien aux institutions muséales. Québec.

SOLÉ Lladós, D. (2017). Deu anys de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya. *Revista d'etnologia de Catalunya*, (42), 365-367.

7.2 Legislació

[Llei 16/1985, de 25 de juny](#), del Patrimoni Històric Espanyol

[Llei 17/1990, de 2 de novembre](#), de Museus

[Decret 35/1992, de 10 de febrer](#), de desplegament parcial de la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus (Registre de Museus)

[Llei 9/1993, de 30 de setembre](#), del Patrimoni Cultural Català

[Decret 289/1993, de 24 de novembre](#), sobre la composició i el funcionament de la Junta de Museus de Catalunya

[Decret 209/1998, de 30 de juliol](#), de desenvolupament de les competències de la Junta de Museus de Catalunya

[Decret 175/1999, de 29 de juny](#), de regulació de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya

[Llei 49/2002, de 23 de desembre](#), de règim fiscal de les entitats sense finalitat i dels incentius fiscals al mecenatge.

[Llei 30/2007, de 30 d'octubre](#), de contractes del sector públic

[Decret 75/2009, de 12 de maig](#), de la garantia de la Generalitat per a obres d'interès cultural rellevant

[Llei 7/2011, de 27 de juliol](#), de mesures fiscals i financeres i de creació de l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural

7.3 Webgrafia

Agència Catalana de Patrimoni Cultural

http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/accio/agencia_patrimoni/

British Museum <http://www.britishmuseum.org/>

Caixa Fòrum Barcelona <https://caixaforum.es/barcelona/home>

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts <http://conca.gencat.cat/ca/inici>

Direcció General de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya

http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc

Ecomuseu de les Valls d'Àneu <https://www.ecomuseu.com/>

Fundació Jacint Verdaguer <https://www.verdaguer.cat/descobreix/casa-museu>

Generalitat de Catalunya <http://web.gencat.cat/ca/inici/>

Institut Català de Paleontologia <http://www.icp.cat/index.php/ca/>

International Council of Museums <https://icom.museum/en/>

Junta de Museus de Catalunya

http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/temes/museus/junta_de_museus_de_catalunya/

Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns Culturals Mobles de Catalunya

http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/temes/museus/junta-qualificacio/

Louvre <https://www.louvre.fr/>

Museu Comarcal de la Conca de Barberà <http://www.mccb.cat/>

Museu d'Arqueologia de Catalunya <http://www.mac.cat/>

Museu de Cervera <https://museudecervera.cat/ca/>

Museu de Ciències Naturals de Barcelona <https://museuciencies.cat/>

Museu de la Mediterrània. Can Quintana <https://www.museudelamediterrania.cat/>

Museu de la Pesca. El Cau de la Costa <https://museudelapesca.org/>

Museu de la Vida Rural <https://museuvidarural.cat/>

Museu de les Cultures del Vi. Vinseum <http://www.vinseum.cat/>

Museu de les Terres de l'Ebre <https://www.museuterresebre.cat/>

Museu de L'Hospitalet de Llobregat <http://www.museul-h.cat/>

Museu de Lleida Diocesà i Comarcal <http://museudelleida.cat/>

Museu de Mataró <https://www.culturamataro.cat/>

Museu de Terrassa <https://www.terrassa.cat/museu>

Museu de Tortosa <http://www.museudetortosa.cat/>

Museu d'Història de Cambrils <https://www.cambrils.cat/museu/>

Museu d'Història de Catalunya <http://www.mhcat.cat/>

Museu d'Història de Girona <https://www.girona.cat/museuhistoria/cat/index.php>

Museu d'Història de la Immigració de Catalunya <http://www.mhic.net/>

Museu d'Història dels Jueus de Girona <https://www.girona.cat/call/cat/museu.php>

Museu Etnogràfic de Ripoll <https://www.museuderipoll.org/>

Museu Etnològic del Montseny. La Gabella <https://www.museuetnologicmontseny.org/>

Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona
<http://ajuntament.barcelona.cat/museuetnologic/ca/inici>

Museu Marítim de Barcelona <http://mmb.cat/>

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona <https://www.mnat.cat/>

Museu Nacional d'Art de Catalunya <http://www.museunacional.cat/ca>

Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya <http://mnactec.cat/ca>

Musèus d'era Val d'Aran <https://www.museus.conselharan.org/ca/inici.html>

Museus de Sant Cugat del Vallès <https://museu.santcugat.cat/>

Museu Torre Balldovina <https://museu.gramenet.cat/>

National Museums Northern Ireland <https://www.nmni.com/Home.aspx>

Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya <http://patrimoni.gencat.cat/>

Pergamonmuseum <https://www.smb.museum/en/museums-institutions/pergamonmuseum/home.html>

Pla de Museus de Catalunya. Museus 2030 <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/museus-2030-pla-de-museus-de-catalunya/>

Sistema territorial del Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya
<http://sistema.mnactec.cat/>

Smithsonian Institute <https://www.si.edu/>

Xarxa de Museus d'Art de Catalunya <http://xarxa.museunacional.cat/>

Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya <http://cultura.gencat.cat/ca/detall/Articles/Xarxa-de-Museus-dEtnologia-de-Catalunya>

Xarxa de Museus Locals <http://museuslocals.diba.cat/>

ANNEXOS

Annex 1. Exemples de política d'adquisicions de museus internacionals

A1.1

BRENT MUSEUM AND BRENT ARCHIVES JOINT ACQUISITION AND DISPOSAL POLICY

VESRION 3.0

1. Purpose and Role

Brent Museum and Brent Archives represent the Heritage Services for the London Borough of Brent. Through their collections they aim to represent all the communities in the borough. The implementation of an up-to-date, clear and structured Collecting Policy is important so that Brent Museum and Brent Archives continue to provide a high quality service, and also ensure that collections are representative of the borough as a whole.

This section provides an overview of the existing collections at the time of revising this policy (2010):

The Museum Collection

The museum's collections reflect working and domestic life in the London Borough of Brent from about 1850 to the present day. The collection broadly comprises artefacts, video and oral history recordings and extends to some 10,000 items.

The Barham Collection

This is an antiquarian collection ranging from classical antiquities to ceramics and furniture of the 17th to 19th centuries. It comprises over 500 pieces, bequeathed to the Borough in 1937 by Joseph Barham, local businessman, collector and philanthropist.

The Wembley History Society Collection

A collection relating to the Wembley area, collected by members of the WHS (established 1952). The collection includes archaeological finds, domestic items, British Empire Exhibition artefacts, books, photographs, slides and ephemera, and is split across the museum and archive collections.

Borough Archive Collection

Records of Brent Council and its predecessor bodies, as well as records of local businesses and organisations, parish records, personal and family papers, newspapers, photographs and negatives, prints and drawings, maps and printed ephemera.

The Local History Library Collection

This collection includes books, pamphlets, microfilm copies of local newspaper collections, newspapers, maps, and census data.

Education Handling Collection

This comprises of some 700 objects that have been acquired specifically for educational purposes, such as handling or school group sessions, but not school loans. Managed by the Learning Officer, these objects are appropriately stored and handled to ensure they have a reasonable lifetime within the context of their educational role. This material is recorded separately outside the accession register and treated as unaccessioned material. The education collections have important potential for collections study by non-school groups, such as adult learners.

2. Criteria for collecting

The Museum and Archives will collect material by donation, purchase, bequest or transfer from another museum, archive or collection as appropriate.

Material will be assigned to the collection of either the Museum or the Archives. The assignment of any material which falls within the remit of both services will be agreed by the Curator and Archivist. In general Brent Museum will collect objects relating to the history of Brent and its people, and Brent Archives will collect archival records (largely comprising of manuscript or typescript documents on paper or parchment or paper but including printed and duplicated items, maps, photographs, slides etc). The Archives will also collect digital video and audio recordings, as well as digital images, the content of which relates to one of the categories below.

Broadly speaking, Brent Museum and Brent Archive will accept items offered for donation which fall into the following categories:

- ☐ Material with an association with the London Borough of Brent or with earlier boroughs which correspond to the geographical area of Brent (i.e. Boroughs of Willesden, Wembley and Kingsbury).
- ☐ Material associated with people who have moved to or lived in the borough.
- ☐ Material identified as representative of any one of Brent's BME communities.
- ☐ Material from any period of the history of the area which now constitutes the London Borough of Brent. This can include archaeological and geological collections which meet the conditions above.
- ☐ Records of Brent Council, for which Brent Archives is the designated repository.

2 b Collecting contemporary material

Black and minority ethnic (BME) groups in Brent make up the majority of the population at 54.7%, according to GLA projections (2001 census), and Brent Council's commitment to improving services for specific BME groups is outlined in the Local Area Agreement and Cultural and Community strategies. It is important that Brent Museum and Brent Archives collections represent all the communities in the borough, allowing all residents to feel that the museum and archives are relevant to them.

Contemporary collecting in museums and archives is about collecting material that represents the society, community and culture of the time so that it can be preserved and valued in the future. Traditionally museums have focussed on collecting items that are "old", "rare" or "valuable" and they have shied away from collecting the here-and-now.

Brent Museum and Brent Archives therefore understand contemporary collecting as

"collecting material representing Brent's society, community and culture so that it can be preserved and valued in the future. As well as physical, 3D objects the definition of Contemporary Collecting has been widened to include oral history as well photographic collections relating to Brent from the 1970s to the present day." 1.

1 For further details about the contemporary collecting process please see Brent Museum's *Contemporary Collecting*

Strategy document, produced by J. Carr as part of "Reassessing What We Collect" project 2009.

2 In accordance with the provisions of the UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property (1970), and the Dealing in Cultural Objects (Offences) Act 2003, the Museum and Archives will reject any items that have been illicitly traded. The governing body will be guided by the national guidance on the responsible acquisition of cultural property issued by DCMS in 2005. The museum will also use the statement of principles 'Spoliation of Works of Art during the Nazi, Holocaust and World War II period', issued for non-national museums in 1999 by the Museums and Galleries Commission.

A statistical analysis of recent donations and of the overall collections has been carried out by Brent Museum. This identified that certain groups are under-represented in the museum and archive collections. Brent Museum and Brent Archives will therefore take part in high-profile initiatives to encourage people from ethnic minorities to donate items to the collections. Collecting work will particularly focus on the following groups and communities:

- ☐ South Asian (particularly Archival material)
- ☐ African and particularly Somali
- ☐ African-Caribbean
- ☐ East and Central European (particularly Polish and Kosovo Albanian)
- ☐ Brazilian
- ☐ Young People (14-25 year olds)

The Archives will undertake surveys of record-keeping practice in local community groups and associations and make targeted direct approaches appealing for the ongoing donation of their records. The Museum and Archives will also work with schools, colleges and community organisations to develop collecting projects.

Exceptions to the conditions above will be assessed individually by the Curator and/or Archivist and will usually only relate to material which is in danger of otherwise being destroyed.

The Curator and/or Archivist will approve all acquisitions.

3. Limitations on collecting

Brent Museum and Brent Archives will ensure that care of their collections, documentation and listing procedures and the use of collections will meet the requirements of the Accreditation and TNA Standards. They will take into account limitations on collecting imposed by such factors as lack of staff capacity, constraints on storage, preservation and collection care arrangements and cost of remedial conservation.

The museum's management, acting on the advice of the museum's professional staff, may take a decision to return human remains, objects or specimens to a country or people of origin. The museum will take such decisions on a case by case basis, within its legal position and taking into account all ethical implications.

Brent Museum and Brent Archives will under normal circumstances not collect/accept material:

- ☐ offered by persons who have no legal right to donate, deposit or sell it.²
- ☐ where conditions are attached to the donation relating to use, display or collections management.
- ☐ which shows evidence of pest infestation which could potentially spread to the rest of the collection.

- ☐ which cannot be accommodated in the storage space available.
- ☐ which is in an obsolete format that is not accessible without the use of specialised equipment, such as VHS or audio tape.
- ☐ on a loan basis. The only exception is short-term loans for temporary exhibitions.
- ☐ which duplicate existing items in the collections.
- ☐ human remains.
- ☐ Church of England parish records for which the recognised diocesan record office under the terms of the parochial Register and Records Measure 1978 is the London Metropolitan Archive.
- ☐ public records, including those relating to the former Middlesex County Council, for which the designated place of deposit is the London Metropolitan Archives

4. Collecting policies of other museums and archives

The museum will take account of the collecting policies of other museums and other organisations collecting in the same or related areas or subject fields, such as in neighbouring boroughs. It will consult with these organisations where conflicts of interest may arise or to define areas of specialism, in order to avoid unnecessary duplication and waste of resources.

5. Commitment to collected items

Brent Museum and Brent Archives collect and preserve items in perpetuity to allow their use by future generations. No item will be guaranteed a place in Brent Museum's permanent display. However, relevant objects will be used in temporary exhibitions. The length of time an object is displayed will take into account the conservation needs of that object. This means that archival material is likely to be displayed for less time and in more carefully controlled conditions than more robust social history objects.

Some donations may be used as part of the Heritage Services education collection. This will only take place where the donor has agreed to the object being used in this way and fully understands the potential consequences of this type of use. Newly donated objects which are accepted for transfer into the Education Collection will not be accessioned as part of the core collection. Objects from the existing core collection will only be transferred for use in the education collection in the event that the following criteria are satisfied:

☐ The item is a duplication and/or the Curator is satisfied that any potential damage to the object will not be to the detriment of the range and depth of the collection.

☐ Permission for use of the object in this way has been specifically granted by the donor, or at the very least, all efforts have been made to contact the original donor to request his/her permission for this transfer to take place.

☐ The original donor has not indicated at any point that he/she does not approve the transfer.

☐ The item is de-accessioned from the main museum collection before transfer to the education collection.

Brent Museum and Brent Archives are committed to working towards meeting national standards for storage and environmental conditions. Further information regarding documentation and collections care can be found in Brent Museums Documentation and Collection Care Plans.

6. Disposal procedures

By definition, Brent Museum and Brent Archives have a long-term purpose and aim to preserve the collections in perpetuity. However, on occasion collections will be reviewed in line with the collecting policy. Items which are damaged beyond repair will also be considered for disposal in line with the 1999 MA Ethical Guidelines.

Where the Museum or Archives are legally free to dispose of an item, the decision to do so, whether by exchange, sale, gift or destruction (in the case of items too badly damaged or deteriorated to be of any use), will be taken by Heritage Service Management in consultation with advisory bodies, and not by the Curator or Archivist acting alone. The Archives will aim to maintain the archival integrity of collections, but where it is considered appropriate may split collections (with the permission of depositors) and transfer material to another recognised archive.

Full records will be kept of all decisions and the items involved and proper arrangements made for the preservation and/ or transfer, as appropriate, of the documentation relating to the items concerned, including photographic records where practicable. Decisions to dispose of items will not be made with the principle aim of generating funds. Once a decision to dispose of an item has been taken, it will be offered first, by exchange, gift or sale, to registered museums or a relevant archive service before disposal to other interested individuals or organisations is considered.

In cases in which an arrangement is not being made with an individual registered museum or archive, the museum and archive community at large will be advised of the intention to dispose of material. This will normally be through an announcement in the appropriate professional journal. A period of at least two months will be allowed for an interest in acquiring the material to be expressed. Any monies received by Heritage Services from the disposal of items will be applied for the benefit of the collections. This normally means the purchase of further acquisitions but in exceptional cases can also relate to improvements relating to the care of collections.

6. Policy review procedure

This has been approved by the Head of Libraries, Arts and Heritage on behalf of the London Borough of Brent and will be made publicly available. The date when the policy is next due for review is noted below. MLA London and TNA will be notified of any changes to the Acquisition and Disposal Policy, and the implications of any such changes for the future of existing collections.

Brent Museum and Brent Archives

Governing Body: London Borough of Brent

Date approved by governing body:

Date at which policy due for review: 2013

A 1.2

THE BROOKLYN CHILDREN'S MUSEUM COLLECTIONS MANAGEMENT POLICY

1983; revised July 1997; revised and approved by

the Board of Trustees November 2006; revised and approved by the

Board of Trustees September 2007

INTRODUCTION

A. Purpose of Collections Management Policy

This document establishes policies pertaining to the collections of The Brooklyn Children's Museum (hereinafter referred to as "BCM") that adhere to the highest ethical and management standards and procedures as formulated by the museum profession. The document emphasizes those aspects of collection management most relevant to and consistent with the purposes and activities of BCM.

B. Authority

The primary responsibility for the daily application of the statement here set forth lies with staff of the

Museum's Collections Department (hereinafter referred to as "curatorial staff" or "curator(s)").

Ultimate authority for all phases of collections management rests with the Board of Trustees.

C. Public Disclosure

This statement of Collections Management Policy will be furnished to all trustees, members of BCM staff and the American Association of Museums. Upon request, this policy will be available to other museums, to present and potential donors to BCM, to governmental authorities or any interested responsible individual. Any substantive amendments to the policy shall be reported to the above parties.

I. PURPOSE AND SCOPE OF COLLECTIONS

A. Purpose

The collections constitute the primary resource through which BCM exercises its mandate of providing educational experiences by means of employing tangible objects in exhibitions and programs for young people in accordance with BCM's vision, mission, and goals. The collections therefore fulfill the following criteria:

1. Collections are resources selected to achieve educational goals through factual, aesthetic, cultural, scientific or other means of interpretation, tactile as well as visual.
2. The main areas of collections use are exhibitions, public programs, school class programs, workshops, loans, and outreach programs.
3. Authentic objects comprise the core of the collections. Reproductions shall be employed only for specific educational purposes and shall be so identified.
4. Objects are accepted only if they can be maintained, preserved, and utilized without loss of their physical integrity.
5. As the steward of valuable collections, BCM assumes the responsibility to maintain and interpret its collections in order to preserve the past, inform the present, and provide for the future.

B. Scope

1. Collections areas of particular concern to BCM fall within the broad categories of cultural history, ethnography, natural history, and science with the many sub-disciplines implied.
2. In general, only objects that are relevant to the purposes and activities of BCM are considered for permanent inclusion in the collections.
3. BCM accepts objects to strengthen areas in which it has a specialization and/or historical interest.
4. BCM acquires objects that broaden the comparative base of established disciplines and upgrade the quality of the collections.
5. BCM acquires objects representing contemporary material culture to illustrate the present, to compare materials and methods of manufacture, and to provide for historical continuity.

II. ACQUISITION OF COLLECTIONS

A. Conditions of Acceptance

1. Title to all objects acquired for BCM collections must be free and clear, without restrictions or limitations as to use or further disposition. Gifts may be displayed, stored, loaned, maintained or disposed of at the sole discretion of BCM.
2. Objects will not be accepted on conditions that would require that the collection of which they form a part should be kept together permanently and/or displayed as a discrete collection.
3. BCM acquires rights of reproduction, publication and copyright in accordance with government regulations regarding acquisition.

4. Objects will not be accepted if they are offered in violation of international, federal, or state laws.

Donors/collectors must warrant that they have complete and unrestricted rights to ownership in accordance with such laws and, in the case of imported materials, they must make every effort to provide documentation to establish legal entry into the country.

B. Evaluation of Gifts

1. Gifts to BCM are tax deductible to the extent permitted by the Internal Revenue Code and applicable law and regulations.

2. No employee of BCM shall give appraisals for any purpose, including establishing the taxdeductible value of gifts offered to BCM.

3. No employee shall identify or otherwise authenticate for persons or agencies objects under circumstances that could encourage or benefit illegal, unethical or irresponsible traffic in such materials.

4. Identification and authentication (but not appraisals) by employees may be given for scientific or educational purposes or in compliance with the legitimate requests of governmental bodies or their agents.

C. Other Conditions

1. Objects may occasionally be accepted that are recognized as inappropriate for permanent incorporation into the collections, if and only if, they form part of an offering that also includes objects relevant for permanent acquisition. Such objects will be kept for eventual disposal in conformance with the policies on deaccessioning herein set forth (Section III.D).

2. Objects without complete collection data or provenience may be accepted at the discretion of curatorial staff if they are deemed valid for inclusion into the collections by other criteria such as aesthetics, educational use or local significance, and if their acquisition complies with Section II.A.

3. Conditions for the acceptance of bequests shall be the same as those herein set forth for offers of gifts.

D. Personal Collections

It is recognized that personal collecting may enrich the professional ability of trustees and staff members. To avoid any appearance of competing with BCM and to prevent any possibility of conflict of interest, trustees and staff members (full and part-time) shall adhere to the following criteria:

1. They shall advise the Board of Trustees or Director, as appropriate, of their personal interests and collections at the time of their appointment or employment, and they shall disclose the initiation of any new collections or acquisitions in subject areas represented in the Brooklyn Children's Museum's collection.
2. They shall not compete with BCM in the acquisition of objects directly or through a third party.
3. They shall not act as dealers (buying and selling for personal profit). It is recognized that there is a difference between dealing and occasional sales and purchases to upgrade personal collections.
4. They shall not accept personal gifts or discounts from dealers with whom BCM also does business, as such activities constitute special favors.
5. It is recognized that collections acquired before appointment or employment, family inheritances and collections outside BCM's field are exempt from policy restrictions.
6. It is recognized that a donor and a staff member may have a close personal relationship in addition to a professional one. In such circumstances the donor may genuinely wish to present a gift to a staff member. Such transactions must be in compliance with the Employee Handbook, IV.E.

E. Authority and Procedure of Acceptance

1. Offers of gifts and bequests in excess of \$5000 (estimated value) will be presented to the Program Committee of the Board of Trustees with the recommendations for acceptance or rejection of the curatorial staff, the Program Steering Committee, and the President.
2. Action of the Program Committee will be reported to the Board of Trustees for final authorization of acceptance or rejection.
3. A legal instrument of conveyance recording the transfer of gifts to BCM and acceptance of gifts will reside with both the donor and BCM. All copies will be signed and dated by both parties. The donor's form will clearly state the terms of BCM's acquisition policy.
4. If a gift offer is rejected, the object(s) will be returned to the owner within thirty days. If the owner does not accept the return of the object(s), they will be disposed of at the sole discretion of BCM.

F. Purchase of Objects

1. When feasible and possible, the curatorial staff may purchase relevant objects for the collection up to \$1000 in value in amounts not exceeding the sum allocated in the current BCM fiscal year

budget. Purchases over \$1000 or not covered by the current BCM fiscal year budget for collections acquisitions will be reviewed by the Vice President for Programs or the Program Steering Committee. Proposed curatorial purchases over \$1000 in value will be presented to the Program Committee for approval.

2. Purchase may be at public auction, from dealers and private individuals if they constitute legitimate purveyors of objects and can provide documentation supporting ethical acquisition of the objects.

3. In special cases, or if an unexpected opportunity arises to acquire an object or collection of outstanding quality and/or significance to BCM, the Program Committee may recommend authorization of supplementary purchase funds beyond those in the budget.

G. Exchange of Objects

1. Relevant objects may be acquired through the reciprocal transfer of objects with another institution at the recommendation of curatorial staff with approval of the Program Committee through the same procedures set forth for the disposition of objects (Section III.C).

2. Objects may be acquired through exchanges with dealers or individuals at the recommendation of curatorial staff and with the approval of the Program Committee through the same procedures set forth for the purchase of objects (Section II.F).

H. Ethics of Acquisition

1. All gifts, purchases or exchanges must be accompanied by appropriate documentation indicating terms of the transaction. All documents must be signed and dated by the parties involved.

2. BCM will request proof of authenticity and provenience to the extent that donors and dealers can comply. BCM will not acquire collections of doubtful origin, authenticity, or ownership.

3. BCM will acquire collections only when it has been determined that they have been collected, exported and imported in full compliance with the laws and regulations of the country or countries of origin, of the federal government of the United States and of individual states within the United States. Such provision includes materials collected under circumstances that would support or encourage irresponsible damage to or destruction of biota, collecting sites, cultural monuments or human burial places. This policy constitutes adherence to all existing laws and regulations and to the guidelines of professional societies.

a. Native American Grave Protection and Repatriation Act (NAGPRA)

BCM supports and will act in compliance with all requirements set forth in NAGPRA.

Should repatriation requests occur, BCM will follow NAGPRA guidelines. BCM will strive to interpret Native American material with accuracy, sensitivity, and respect for the people of origin.

b. Federal and State Licenses

BCM maintains the following licenses to hold, preserve, and interpret specimens for educational purposes:

Federal Fish and Wildlife Permit – Special Purpose Possession (for possession of lawfully acquired migratory birds, their parts, nests, or eggs)

Federal Fish and Wildlife Permit – Eagle Exhibition (for possession of four bald eagles, eggs, and feathers)

New York State Fish and Wildlife License (for possession of endangered/threatened species)

New York State Fish and Wildlife License (to collect or possess vertebrates and invertebrates)

4. BCM will no longer acquire human remains.

III. DEACCESSIONING AND DISPOSAL OF COLLECTIONS

A. Reasons for Deaccession

1. Non-relevance: Any object no longer relevant or compatible with BCM's stated purpose may be disposed of. These circumstances may arise from wholesale acquisitions in the past, a reorganization or change of emphasis within BCM itself, or objects accepted as part of larger acquisitions as stated in Section II.C.1.

2. Maintenance: Any object that cannot be properly stored, preserved or used in a professional manner to insure its integrity may be disposed of. This situation may result from undue size, excessive quantities of similar objects, fragility or other unique circumstances.

3. Deterioration: Any object subject to irreversible deterioration, infestation or inherent chemical hazards that may imperil the condition of other objects or employees may be disposed of by destruction or discard.

4. Fraud: Any object determined to be fraudulent or an otherwise gross misrepresentation of an

authentic object may be disposed of.

5. Quality: Any object of poor quality that hinders the upgrading of collections and occupies valuable storage space may be disposed of.

6. Illicit Property: Any object acquired contrary to the regulations set forth regarding illicit property as stated in Section II.H.3 may be disposed of after notifying the proper authorities and acting upon their recommendations.

B. Authority for Deaccessioning and Disposal

1. Recommendations for deaccessioning and disposal originate with the curatorial staff and are discussed with the Program Steering Committee and subsequently submitted to the President.

2. The curators (Director of Collections) and President present deaccessioning and disposal recommendations with all pertinent data, including any precatory conditions relating to the object, to the Program Committee for review and action.

3. The decision of the Program Committee is referred to the Board of Trustees for final approval or rejection.

4. No objects with legal impediments or restrictions may be disposed of without the advice of legal counsel.

5. The Collections Department and Program Steering Committee shall agree upon the necessity of disposal and means of disposal of any object. The President and Program Committee shall review and approve their recommendations.

6. After attempting to establish ownership of objects in the collection that have no records or accession numbers, deaccession and disposal of these objects will be handled in the same way as accessioned objects.

C. Methods of Disposal

1. Exchanges: Reciprocal transfer of objects with a similar cultural, scientific or educational institution is the most desirable means of disposal. Such transfers increase the probability of preserving materials for the future and keeping them within the public domain.

2. Gifts: Objects may be given to a suitable institution if they have special regional or historical significance to that institution and such a gift is considered to be in the best interests of society.

3. Destruction: Objects subject to irreversible deterioration or infestation or posing chemical hazards that may imperil the condition of other objects or employees may be destroyed as set

forth in III.A.3. If portions of the objects may be employed in restoration and rendering useful objects of like kind, such portions shall be salvaged prior to destruction. Photographs shall document the condition of objects disposed of in this manner.

4. Sale:

a. Objects may be sold through public auction if the value of the object(s) warrants such action.

b. Non-museum quality objects of no relevance or little value artistically, scientifically or historically may be disposed of by a public sale at BCM. Disposal of such objects will be announced through appropriate public and museum news media prior to sale.

5. Repatriation in accordance with the Native American Graves Protection and Repatriation Act of 1990.

D. Ethics of Disposal

1. Only for clear and compelling reasons shall objects be disposed of contrary to the advice of the curatorial staff.

2. Disposal will comply with all export/import, environmental, or sacred object laws and professional standards and practices.

3. Objects that are presented to the Program Committee for disposal with a value of \$5000 or more must be accompanied by one outside appraisal. The Committee may request appraisals for objects with a value of less than \$5000.

page 7

4. Objects that are presented to the Program Committee for disposal with a value of \$8500 or more must be accompanied by two outside appraisals.

5. BCM will notify the office of the Attorney General of New York State fifteen days prior to the disposal of any object valued in excess of \$15,000. All information pertinent to the proposed transaction will be forwarded to the Attorney General's office.

6. Under no circumstances will there be direct sale, exchange or other means of disposal of objects to BCM trustees, staff, volunteers or any third party acting in their behalf.

7. Trustees and staff may compete legitimately for objects that are disposed of at public auction or sales where they have not been privy to special information.

8. Objects may not be disposed of through the BCM store under any circumstances.

9. Public announcement will be made prior to the public sale or auction of objects when deemed advisable.

10. In the case of monies accrued from disposal of objects received through gift, bequest, purchase, exchange or an unknown source, the proceeds must be used for collections acquisition.

11. In the case of monies accrued from disposal of objects received as gifts, the original donor's name will revert to any new object(s) acquired with the proceeds of sale in so far as is practicable.

12. Sacred artifacts, human remains, and specimens representing extinct, endangered, threatened or other protected species will be deaccession and disposed of after notifying the appropriate Federal and/or State agencies and soliciting their directions for proper disposal.

13. Consideration will be given to placing objects with another tax-exempt public institution as set forth in Section III.C.

E. Records of deaccession and disposal

A record of deaccessioned objects will be kept, as part of BCM's collection records, including the reason for deaccession, and the means of disposal.

IV. LOAN POLICY

A. Authority

Authority for deciding upon the advisability of loans rests with the curatorial staff with the approval of the Director.

B. Outgoing Loan Criteria

The following criteria shall govern the availability of material for any loan including the Portable Collections Program:

1. The borrowing agency must be a bona fide scientific, cultural or educational institution.
2. No loans will be made to individuals.
3. Objects will not be removed from BCM exhibitions for loan to another institution.
4. Objects will not be available for loan if the loan would interfere with scheduled BCM programming.
5. Objects will not be loaned if their condition, rarity or importance is such that their removal from BCM would threaten their integrity.

C. Outgoing Loan Regulations

All loans, except the Portable Collections Program, will be subject to the following regulations, and no

loans shall be made where the rules are not adhered to:

1. The Borrower must insure the objects to the full amount specified by BCM, door to door, with the best available coverage.
2. The Borrower must arrange and pay for transport in both directions by methods acceptable to BCM.
3. Objects placed on public exhibition must be in locked or otherwise adequately secure cases, or when large objects are involved, so displayed as to provide maximum security.
4. Only adequately trained personnel shall be permitted to handle, move or pack material.
5. No material shall be altered, embellished, modified, cleaned, repaired or dismantled in any way without authorized and written permission of BCM. No means of support may be used that leave marks or evidence on the objects.
6. Borrowed material may not be used for any commercial purpose whatever except for normal exhibition catalogue or public relations purposes.
7. No objects may be re-loaned by a borrower without permission of BCM.
8. Packing for return shipping must be in the same manner as, equivalent to, or better than the original packing.
9. BCM may require that loans be accompanied by a BCM staff member both outgoing and incoming, and that packing, mounting, dismantling, and repacking be done under supervision of a BCM staff member at Borrower's expense.
10. Any costs incurred as part of object preparation, or procedures noted above shall be part of the loan agreement.

D. Incoming Loans

1. Incoming loans shall be accepted only for purposes of exhibition and must conform to the same provisions concerning ethical acquisition as stated in Section II.H.3.
2. Security and storage concerns dictate that no indefinite or long-term loans will be accepted.
3. Exceptions to this rule may be made only in extraordinary circumstances with approval of the Program Committee and the Board of Trustees.

E. Loan Documentation

Appropriate loan forms shall prescribe the procedures for outgoing and incoming loans. A complete record of loan transactions shall be maintained by the Collections Department.

V. MANAGEMENT OF COLLECTIONS

A. Authority and Responsibility

1. The Collections Department retains authority concerning access and use of collections based upon knowledge of the objects, including such factors as condition, rarity, fragility, importance and quantity of objects of similar kind in the collections. The head of the Collections Department acts as chief curator and coordinates all activities relating to collections in accordance with the Collections Management Policy.

2. Should a situation arise where collections preservation and collections access conflict, preservation shall take precedence.

B. Security and Preservation of Collections

1. Collections shall be housed in a secure storage area with temperature and humidity controls, fire safety equipment, integrated pest management, and controlled access.

2. Collections used in exhibitions may not be allowed to deteriorate through the improper use of light

or lack of temperature and humidity controls. Curators (Collections Department staff) may remove objects from exhibition if they determine that conditions are causing deterioration.

3. Curatorial staff shall carry out and keep up to date inventory and condition reports of collections on a regularly scheduled basis.

4. Curatorial staff shall establish priorities for object conservation. In addition to preventive measures (V.B.1 & 2), the Museum shall provide for conservation in accordance with prevailing principles and practices in the field of object conservation.

5. Collections appraisal records shall be kept up to date by periodic appraisals by outside professional appraisers or by reference to current sales values for comparable objects.

C. In-House Access

1. Collections objects will be accessible for programming whenever BCM is open subject to the following criteria:

a. Only staff members specially trained in the use and handling of objects may use collections for educational programs. Supervisors of the Collections and Education Departments shall

determine the qualifications of individual staff members.

b. Approved objects may be used in programming with school classes and workshops.

c. Objects used in public programming must be placed in secure, transparent containers and may not be touched or handled by members of the public, except by specific authorization of the curatorial staff.

d. Objects relating to predetermined subject matter may be used for outreach programs by appropriate educational staff members. These objects will be specially packaged to safeguard them in transport. Exceptions to these regulations must be specifically approved by the curatorial staff.

2. Objects may be used in exhibitions if displayed in secure cases with appropriate room controls. Large objects may be freestanding at the discretion of the curatorial staff.

3. Objects may be photographed by in-house staff under supervision of the appropriate Collections Department staff member. The Museum retains copyright of images it produces.

4. Objects shall be available to staff members for valid research or investigative projects related to BCM activities.

5. Objects shall be available for reproduction, adaptation, representation, or inspiration for marketable products only in accordance with Section V.A of this Policy and with the permission of the Museum's President. A prototype must be approved by the Program Steering Committee.

6. Staff members must report damage or theft of objects to the Collections Department.

D. Outside Access

1. Collections may never be used for events outside the educational scope of BCM's purposes. They may not be loaned to staff, trustees or other parties for personal purposes.

2. Loans of collections objects will be sanctioned only through established loan programs as stated in Section IV.

3. Legitimate visitors may view collections in storage only with prior permission during normal opening hours and under conditions assuring the safety of the collections.

4. Outside maintenance personnel, contractors, and researchers must be accompanied at all times in the storage areas.

E. Ethics of Access and Use

1. Staff members may not use collections for their private purposes or personal gain.

2. BCM will respect the origin and cultural context of all objects. Objects will not be used in any way construed as debasing or offensive to the sensibilities of their creators.

3. Efforts are made to accommodate the beliefs and potential concerns regarding use of animal and human remains of BCM's diverse audience.

VI. RECORDS AND DOCUMENTATION OF COLLECTIONS

A. Records

1. Every object entering BCM, whether in the form of gift, bequest, purchase or exchange, shall receive an accession number and be recorded in the accession record and digital catalogue.

Information shall include, but not be limited to, source, date, description, measurements, origin, condition, value, and image. Storage location shall be noted whenever such information is pertinent.

2. The definitive record of the collections is the digital catalogue. The catalogue number and the accession number shall be identical. The number shall be affixed to the object and appear on all information relating to that object. Objects shall be described and attributed on the catalogue card along with an image.

3. All signed documents and receipts verifying the transfer of objects to BCM from all sources of acquisition shall be properly filed for information retrieval.

4. All records pertaining to deaccessioned objects shall remain in the catalogue and information filed appropriately marked to indicate disposition, date and authority for such action.

5. Requests for anonymity by donors will be honored, but only if this does not obscure the provenience of objects.

6. Duplicate records shall be stored in a safe, secure location outside BCM.

7. Collections insurance shall be determined by authority of the Board of Trustees with the recommendations of the Program Committee and the Director. This shall include provision for the amount of insurance protection, the portion of collections covered and under what circumstances it is required.

B. Documentation

1. Curatorial staff shall solicit as much information as possible concerning objects received from any source. Additional information through research or other means is the responsibility of the

appropriate Collections Department staff member.

2. Curatorial staff shall share object information with responsible institutions and colleagues and solicit same in the interests of the broader dissemination of knowledge.

C. Abandoned Property and “Found in Collections”

1. Property loaned or deposited at the Museum with no written contact between the Museum and the owner(s) for at least seven years after the expiration date of the loan or deposit shall be considered abandoned and the Museum will follow New York State laws to obtain clear title.

2. Objects found in the collections for which the Museum cannot provide a record of original ownership, which are not believed to be on loan, and which have been in its possession for an extended period of time shall be accessioned with the acquisition source “unknown.” They will be given a number reflecting their special status.

D. Outside Access

1. Access to records shall be limited to legitimate scholarly and legal inquiry, not for purposes of individual monetary gain. The Collections Department shall restrict access to any records deemed confidential such as records of value and donor records.

2. Requests for images or other documentation of collections materials of such nature may be granted at the discretion of curatorial staff. No requests may be granted which are in conflict with any regulations set forth in this policy.

E. Security of Records

1. Physical collections records are stored in the Collections Department and are the responsibility of the head of the Department or the Collections Manager.

2. Access to the electronic catalogue is at the discretion of the head of the Collections Department. Only the head of the Collections Department or the Collections Manager has system administrator rights. Other members of the Collections Department have full user rights. Other staff have “read only” rights.

3. Photocopies of accession records, including Deeds of Gift, are kept in a restricted off-site location. Back-ups of the electronic catalogue are made nightly; a weekly back-up is kept off-site by the Museum’s IT department.

VII. COLLECTIONS FUND

A. Purpose of the Collections Fund

BCM shall maintain a Collections Fund consisting of the proceeds received from the disposal of deaccessioned objects and other funds raised for the Fund through donations and grants. The purpose of the Fund is to provide for acquisitions to enhance the collection, made in accordance with Section II, and for object conservation.

B. Authority and Procedures

1. An annual allocation from this Fund for acquisition and conservation will be agreed upon between the President, the Vice Presidents for Finance and Programs, and the Director of Collections.

Unexpended funds at the end of the year will return to the Fund. Income generated through the sale of deaccessioned objects will not be used to defray ongoing operating expenses.

2. Upon receipt of a written proposal from the Director of Collections, the President may authorize expenditures exceeding the annual allocation in the event of an extraordinary object, collection, or need for an object arises or an object needs immediate conservation treatment whose cost

A 1.3

POLITIQUE D'ACQUISITION POUR LE DÉVELOPPEMENT DES COLLECTIONS DU MUSÉE DE LA CIVILISATION DE QUÉBEC

1. Principe général

Le développement des collections du Musée de la civilisation s'effectue par le biais d'acquisitions, principalement sous la forme de dons. Chaque proposition fait l'objet d'un examen minutieux.

Les lignes directrices à cet égard sont énoncées à l'article 3.4 de la *Politique sur la gestion des collections*, lesquelles sont complémentaires aux dispositions de la présente politique.

2. Comités de développement des collections

Le *Règlement sur le comité de développement des collections et sur les conditions d'acquisition et d'aliénation* précise que deux comités sont formés pour analyser les offres d'acquisition qui leur sont soumises par les archivistes, bibliothécaires et conservateurs.

o Le comité de développement des collections du Musée de la civilisation est formé de membres experts externes et de membres internes. Il analyse les offres d'acquisition estimées à 10 000 \$ et plus et soumet ses recommandations au directeur général.

o Le comité interne d'acquisitions, composé de membres de la Direction des collections, analyse les offres d'acquisition estimées à moins de 10 000 \$ et soumet ses recommandations au directeur général.

Les recommandations sont consignées aux procès-verbaux des comités.

3. Critères d'analyse

Neuf critères sous-tendent l'analyse de toute proposition d'acquisition. Ces critères sont appliqués en fonction des axes de collectionnement ainsi que des priorités qui figurent au *Bilan périodique de l'état du collectionnement*¹.

1 Voir un extrait en annexe du présent document.

Les critères sur lesquels s'appuie l'analyse de toute proposition d'acquisition sont :

o Représentativité et exemplarité

Qualités d'un bien lui procurant une valeur de témoignage, mettant en relief son caractère de référence en regard d'un thème, d'un phénomène, d'un enjeu et d'un aspect de la vie en société, et lui octroyant, le cas échéant, une valeur d'unicité, une valeur patrimoniale, voire de rareté.

o Pertinence de la documentation

Qualité contribuant à la pérennité de la conservation d'un bien à des fins de recherche et de mise en valeur, par des assertions, des informations fiables et, le cas échéant, des études et des témoignages.

o Valeur intrinsèque

Valeur réelle d'un bien qui lui appartient en propre.

o Polysémie

Qualité d'un bien de procurer plus d'un sens pour témoigner de différents thèmes et phénomènes.

o Qualité artistique

Appréciation esthétique de la conception et de la production d'un bien.

o Complémentarité avec les collections québécoises

Justification de l'intégration du bien aux collections du Musée de la civilisation, dans une perspective favorisant la complémentarité du développement des collections muséales et institutionnelles québécoises.

o État de conservation

Évaluation par un examen minutieux de l'état physique d'un bien en vue d'apprécier son degré de fragilité et d'estimer les besoins en matière de conservation préventive et de pérennité.

o Capacité d'entreposage

Estimation des espaces et des conditions de stockage d'un bien et, le cas échéant, des mesures prises pour garantir ceux-ci.

o Ressources humaines et financières

Évaluation des capacités du Musée en vue de l'acquisition d'un bien (achat, évaluation monétaire, traitement, restauration, autres).

L'analyse de ces critères peut prendre en compte la « muséabilité » d'un bien. Quoique d'une nature subjective, le bien doit pouvoir faire l'objet d'un usage potentiel raisonnable en matière de diffusion, de recherche et d'étude. Par ailleurs, dans une perspective de complémentarité, un bien peut s'ajouter à un ensemble préexistant.

Enfin, trois considérations complémentaires complètent l'analyse de toute acquisition.

o Droit d'auteur et droits voisins

Le cas échéant et dans la mesure du possible, détermination des ayants droit en regard de la propriété intellectuelle associée à un bien.

o Considérations légales et éthiques

Établissement de la clarté de la provenance d'un bien.

o Restrictions

Détermination, le cas échéant, des restrictions qui s'appliqueront à un bien, en regard de sa conservation et de sa diffusion.

4. Processus d'acquisition

La séquence des opérations entourant le processus d'acquisition repose sur quatre étapes.

4.1. Réception d'une proposition d'acquisition

Une proposition d'acquisition fait d'abord l'objet d'un accusé de réception. Après une première analyse, toute proposition d'intérêt est transmise à l'archiviste, au bibliothécaire ou au conservateur responsable du secteur représenté.

Ce professionnel approfondit l'analyse de l'offre afin d'en valider la pertinence en regard du collectionnement. Avec l'accord du directeur de la Direction des collections, il détermine si la proposition peut être présentée à l'un des deux comités.

4.2. Approbation d'une proposition d'acquisition

À la suite d'une rencontre de l'un des deux comités, l'acceptation ou le refus d'une proposition d'acquisition par le directeur général ou le conseil d'administration est communiqué au donateur ou au vendeur par le professionnel responsable de l'acquisition dans les meilleurs délais.

4.3. Transfert de propriété et transport

Avec l'accord du donateur, un formulaire de transfert de propriété lui est acheminé. La date de la signature la plus tardive est considérée comme la date d'acquisition. Dans le cas d'un achat, la date de la facture est considérée comme la date d'acquisition. 5

À la suite de la signature du transfert de propriété, la Direction des collections planifie le transport du bien vers son lieu de traitement.

4.4. Évaluation de la juste valeur marchande

Lorsqu'un reçu fiscal est demandé par le donateur, le professionnel responsable de l'acquisition procède à l'évaluation du bien acquis. Celui-ci peut évaluer la juste valeur marchande des biens dont la valeur est inférieure à 5 000 \$ en fonction de ses compétences et de sa connaissance du marché.

Lorsque la valeur marchande est supérieure à 5 000 \$, l'évaluation est confiée à des évaluateurs externes compétents et reconnus. Lorsque la valeur estimée est supérieure ou égale à 50 000 \$, une deuxième évaluation est requise. Enfin, si deux évaluations présentent un écart important, une troisième évaluation peut s'avérer nécessaire. Les frais de ces évaluations sont assumés par le Musée de la civilisation.

Le reçu fiscal est signé par le directeur de la Direction des collections.

4.4.1. Évaluation aux fins de la Commission canadienne d'examen des exportations de biens culturels (CCEEBC) ou du Conseil du patrimoine culturel du Québec (CPCQ)

Le donateur peut demander une attestation de la Commission canadienne d'examen des exportations de biens culturels, aux fins de l'impôt sur le revenu, et voir reconnaître son don comme bien culturel ayant satisfait aux critères d'intérêt exceptionnel et d'importance nationale.

Lorsque le Musée et le donateur en conviennent, le professionnel responsable de l'acquisition prépare la demande en suivant les exigences de la Commission. Lorsque la valeur marchande estimée est supérieure ou égale à 50 000 \$, une deuxième évaluation est exigée aux frais du Musée

de la civilisation. La Commission peut notamment exiger une troisième évaluation aux frais du Musée de la civilisation.

À titre indicatif, la Commission communique sa décision au donateur et en informe la direction générale du Musée de la civilisation. Elle délivre, le cas échéant, un certificat fiscal visant les biens culturels (T871). Le Musée de la civilisation émet alors, en conformité avec celui-ci, un reçu fiscal signé par le directeur de la Direction des collections. 6

Par ailleurs, le donateur peut se prévaloir des avantages fiscaux du Conseil du patrimoine culturel du Québec (CPCQ).

5. Mise à jour

La *Politique d'acquisition pour le développement des collections* fera l'objet d'une révision tous les cinq ans à compter du jour de son adoption.

6. Mise en application

L'application de la présente politique relève de la responsabilité du directeur de la Direction des collections.

A 1.4

POLITIQUE D'ACQUISITION DU MUSÉE D'ETHNOGRAPHIE DE GENÈVE

PREAMBULE

Le MEG est l'un des pôles muséaux de la Ville de Genève, avec les Conservatoire et Jardin botaniques, les Musées d'art et d'histoire et le Muséum d'histoire naturelle.

Un cadre de référence édité par le Département de la culture pour les Musées municipaux de la Ville de Genève rappelle que ces derniers sont des services publics, des lieux de conservation et des lieux d'accueil des publics.

1. POSITIONNEMENT DU MEG

Trois mots caractérisent le projet muséal du MEG : ouverture, excellence et audace.

Ouverture aux publics, aux questions sociétales de notre temps, à la diversité ; excellence dans l'accueil, la recherche scientifique et la conservation d'un patrimoine culturel public, gestion éthique et durable ; audace, enfin, dans la manière de concevoir et présenter les expositions : franche, non alignée idéologiquement, affranchie des modes et des conventions.

Une politique d'acquisition en phase avec un programme de recherche scientifique constitue l'un des objectifs institutionnels majeurs pour atteindre cette vision.

Le positionnement du MEG suit les principes édictés par le Conseil international des musées (ICOM), à savoir :

- « La mission d'un musée est d'acquérir, de préserver et de valoriser ses collections afin de contribuer à la sauvegarde du patrimoine naturel, culturel et scientifique. Ses collections constituent un important patrimoine public, occupent une position particulière au regard de la loi et jouissent de la protection du droit international. À cette mission d'intérêt public est inhérente la notion de gestion raisonnée, qui recouvre les idées de propriété légitime, de permanence, de documentation, d'accessibilité et de cession responsable. » (code de déontologie de l'ICOM, 2006, préambule)

- « La politique des collections appliquée par le musée doit clairement souligner leur importance en tant que témoignages de premier ordre. Elle doit aussi s'assurer que cette

démarche n'est pas uniquement dictée par les tendances intellectuelles du moment ou par des habitudes du musée. » (code de déontologie de l'ICOM, art. 3.1)

1.1. Le MEG, un musée centenaire d'envergure internationale.

La collection du MEG, l'une des deux plus importantes de Suisse par sa taille, est reconnue internationalement. Le Musée se distingue par son exceptionnelle couverture de tous les continents et de la plupart des pays, suscitant l'admiration et la curiosité permanente des publics. L'intérêt des visiteurs pour l'anthropologie sociale et culturelle, démarche essentielle à la compréhension des cultures et des faits sociaux, assure le succès croissant des expositions de référence et de synthèse du MEG. L'importance de ses collections ethnographiques s'explique par l'ouverture exceptionnelle de Genève sur le monde, et ce depuis des siècles. Le fonds d'objets le plus ancien, qui remonte au 18e siècle, provient de collectionneurs passionnés et éclairés, de marchands, de missionnaires et de scientifiques. Disséminées dans plusieurs institutions, les collections ethnographiques furent rassemblées en 1901 à la villa Mon Repos, accueillant le Musée d'ethnographie que venait de fonder Eugène Pittard. En 1941, le Musée d'ethnographie s'installe dans l'ancienne école du Boulevard Carl-Vogt. Le Conseil municipal souligne alors la valeur prospective de l'Institution, ses vertus éducatives et sa dimension internationale.

A l'aube de son plus grand projet d'agrandissement et en prévision d'un programme ambitieux d'expositions, la question des acquisitions au sein du MEG n'a jamais été autant d'actualité.

1.2. Mission d'enrichissement des collections

Depuis la création du MEG, le fonds des collections, tous départements confondus, s'est vu continuellement enrichi par les collectes lors des missions de terrain effectuées par les conservateurs-trices et directeurs-trices du musée, par des chercheurs mandatés ou par le biais des campagnes d'achats ainsi que les multiples dons et legs dont l'Institution a été bénéficiaire.

Afin de relancer le développement de ses collections, notamment pour documenter des phénomènes sociaux et culturels contemporains et par là enrichir ses expositions, le MEG définit ici une politique d'acquisition qu'il mettra ensuite en oeuvre. Celle-ci s'inscrit dans la poursuite et le développement des missions de base du MEG :

- l'intensification des recherches de terrain et de celles portant sur les collections ethnographiques
- le perfectionnement de la conservation et de la gestion des collections
- l'augmentation de la diffusion scientifique et culturelle, principalement au travers des expositions

Les indicateurs de suivi de cette politique appliquée aux collections seront :

- L'accroissement qualitatif des collections
- L'augmentation du nombre d'objets exposés sur une période donnée
- L'augmentation du nombre d'objets publiés
- L'augmentation du nombre de prêts pour des expositions
- L'avancement des programmes de conservation-restauration
- Le développement des outils de gestion des collections

Le directeur de l'institution et les conservateurs-trices responsables des collections ont pour mission d'appliquer la politique d'acquisition dans le but d'enrichir les collections.

La politique d'acquisition est évolutive et doit être revue périodiquement.

La politique d'acquisition, conformément au code de déontologie de l'ICOM, est rendue publique au travers des organes de diffusion du Musée.

Le document d'orientation sur le positionnement et les missions des musées de la Ville de Genève constitue le texte de référence dont est inspirée la politique d'acquisition du MEG.

2. CADRE LEGISLATIF ET ETHIQUE

2.1. Rappel du cadre législatif et éthique dans lequel s'inscrit la politique d'acquisition du MEG

En tant que musée au sein de la Confédération Suisse et membre du Conseil international des musées (ICOM), le MEG s'engage, dans le développement de sa politique d'acquisition, à suivre scrupuleusement les recommandations du code de déontologie de l'ICOM (version 2006) dont l'interprétation est normée d'après la législation et les traités internationaux, et à agir en conformité avec la loi fédérale suisse sur le transfert des biens culturels (LTBC) promulguée en juin 2005 et non rétroactive.

2.2. Code de déontologie du MEG et Commission de déontologie de la Ville de Genève

La politique d'acquisition est établie en conformité avec les principes avancés par le code de déontologie du MEG en matière d'éthique et de développement durable. Le code de déontologie du MEG est en tous points conforme au code de déontologie de l'ICOM, augmenté d'articles spécifiques aux pratiques du MEG. Le MEG travaille en collaboration avec la Commission de déontologie des musées et le service juridique de la Ville de Genève quand leur contribution se révèle nécessaire.

2.3. Application des législations et accords internationaux

2.3.1. LTBC

La loi fédérale sur le transfert des biens culturels LTBC représente la mise en oeuvre pour la Suisse de la Convention de l'UNESCO de 1970. Elle règle l'importation en Suisse des biens culturels, leur transit et leur exportation, le retour des biens culturels qui se trouvent en Suisse et les mesures de lutte contre leur transfert illicite. Par cette loi, la Confédération entend contribuer à protéger le patrimoine culturel de l'humanité et prévenir le vol, le pillage ainsi que l'exportation et l'importation illicites de biens culturels. Cette loi, promulguée en 2005, est non rétroactive.

LTBC. Art. 15 : Transfert des bien culturels à des institutions de la Confédération :

1. Les institutions de la Confédération ne doivent ni acquérir, ni exposer des biens culturels :
 - a. qui ont été volés, dont le propriétaire a été dessaisi sans sa volonté ou qui sont le produit de fouilles illicites.
 - b. qui font partie du patrimoine culturel d'un autre Etat et qui en ont été exportés illicitement.
2. Les institutions de la Confédération à qui de tels biens sont proposés informent sans délai le service spécialisé (Office fédéral de la culture OFC, Service spécialisé Transfert international des biens culturels).

2.3.2. Accords bilatéraux

En vertu de la loi fédérale LTBC du 20 juin 2003, le Conseil fédéral peut, afin de sauvegarder les intérêts relevant de la politique culturelle et de la politique extérieure, ainsi que d'assurer la protection du patrimoine culturel, conclure des traités internationaux (accords bilatéraux) portant sur l'importation et le retour des biens culturels avec les Etats qui ont

ratifié la Convention de l'UNESCO de 1970. Ces accords bilatéraux ont pour objectif d'empêcher le trafic illicite de biens culturels entre les deux Etats parties.

Le Conseil fédéral a déjà conclu de tels accords avec l'Italie (oct. 2006 ; entré en vigueur en 2008), le Pérou (déc. 2006 ; non entré en vigueur), la Grèce (mai 2007 ; non entré en vigueur), et la Colombie (2010 ; non entré en vigueur).

2.3.3. Impact de la loi LTBC sur les musées de la Confédération

En matière d'acquisition, la loi LTBC contient des dispositions applicables aux institutions de la Confédération. Ces obligations correspondent pour l'essentiel au code de déontologie des professionnels de musée, adopté le 4 novembre 1986 par l'ICOM, que les musées se sont imposés à eux-mêmes. À terme, la vigilance accrue exercée lors de l'acquisition des biens culturels permettra d'éviter que des biens culturels, dont l'origine douteuse pourrait devenir un handicap pour les collections et leur réputation, n'entrent dans les collections publiques.

La possibilité d'obtenir une garantie de restitution pour les biens culturels entrés temporairement en Suisse à des fins d'exposition répond à une préoccupation importante des musées suisses, pour lesquels les échanges internationaux de biens culturels sont vitaux. (Extrait du Message du Conseil fédéral relatif à la Convention de l'UNESCO de 1970 et à la loi fédérale sur le transfert international des biens culturels. 21 nov. 2001 ; paragraphe 3.4.2.2)

En cas de litige concernant un bien culturel, le MEG aura comme premier interlocuteur l'Office fédéral de la culture (OFC), dont le Service spécialisé Transfert international des biens culturels représente la Suisse auprès des autorités étrangères dans les questions relevant du transfert des biens culturels.

3. EVALUATION D'UNE ACQUISITION

3.1. Les critères généraux

3.1.1. Conditions fondamentales à l'acquisition de nouvelles pièces ou collections

- Toute acquisition doit respecter les dispositions légales et éthiques en vigueur et ne doit jamais compromettre la confiance du public vis-à-vis de l'institution.

L'intégrité du musée et de ses collections n'est pas négociable.

- L'acquisition des collections constituées préalablement par des tiers n'est possible que si ces collections sont bien documentées en matière de provenance

et de mode original de collecte.

- Se mettre en « compétition » avec d'autres établissements publics pour l'acquisition de collections qui relèvent de leurs domaines de compétence est contraire au rôle social d'un musée en tant que gérant du patrimoine, et doit être évité. Lors des achats, on tiendra compte de ce qui figure déjà dans d'autres collections publiques, en particulier les collections publiques de la Ville de Genève.
- Tout nouvel objet susceptible d'intégrer les collections du MEG doit surpasser en qualité (esthétique, historique, documentaire, etc.) les pièces de nature similaire, inventoriées précédemment au musée.
- Le volume et l'état des nouvelles acquisitions doivent permettre de pouvoir les conserver dans le musée pour une durée indéterminée et dans de bonnes conditions. L'avis du personnel chargé de la conservation-restauration sera systématiquement sollicité.

3.1.2. Priorités d'acquisition et développement des collections

La politique d'acquisition du MEG doit pérenniser la logique des collections existantes, soutenir le travail de recherche scientifique et le programme des expositions, étant entendu que les collections sont à la fois outils de travail et objets d'étude.

- Un premier principe veut que les nouvelles acquisitions s'effectuent de préférence dans le cadre de *projets de recherche et d'exposition* qui représentent une concrétisation des objectifs au niveau des différentes disciplines.
- Un second principe concerne le *renforcement des collections phares*, qui sont définies pour chaque département en fonction de leur valeur scientifique, historique ou documentaire sur la base de critères thématiques, régionaux et typologiques.
- Des critères thématiques doivent être déterminés par collection ou discipline, pour parvenir à la définition d'un nombre limité de thèmes prioritaires qui aient une pertinence scientifique. Selon un ordre hiérarchique, ces thèmes feront l'objet de recherches actives et de publications, ou reflèteront des traditions se développant sur la longue durée.

Il convient d'établir des critères de qualité pour l'enrichissement des collections dont on déterminera les limites. Il est nécessaire de compléter les collections majeures du MEG afin d'assurer son avantage comparatif dans certains domaines. Cependant, l'opportunité de compléter le fonds du musée selon de nouvelles thématiques et en rapport avec des aires culturelles jusque là non représentées n'est pas à exclure de la politique d'acquisition.

3.1.3. Contexte des musées à Genève, en Suisse et en Europe.

Pour toute proposition d'acquisition il convient d'évaluer si, d'une part, l'objet ou la collection en question correspond à la politique d'acquisition du MEG et, d'autre part, si cet objet ou cette collection ne serait pas mieux conservé, étudié et plus utile à la réalisation de projets d'exposition dans d'autres musées, au niveau local, puis national et international.

Dans une telle perspective, lorsqu'une acquisition proposée au MEG ne figure pas au centre de sa politique d'acquisition, il faut impérativement tenir compte des politiques d'acquisition des autres musées d'ethnographie. Cette coopération, ce partage des compétences et cette capacité de conservation font partie intégrante des recommandations du code de déontologie de l'ICOM.

3.2. Critères inhérents au choix des pièces susceptibles d'enrichir les collections du MEG :

3.2.1. Les collections actuelles du MEG

Le MEG se trouve actuellement en possession de 72'149 objets ou lots d'objets (+ documents iconographiques, audiovisuels et photographiques).

Les pièces dans les collections du MEG sont des artefacts auxquels on attribue une valeur « ethnographique ». Ils sont issus de toutes les périodes historiques – objets archéologiques, antiquités, objets historiques, objets récents et contemporains. Il s'agit principalement d'objets artisanaux ou artistiques uniques, ou même d'objets manufacturés et industriels dans une proportion variable selon les départements. Le musée conserve également des collections de photographies, de films, d'iconographie, d'archives et d'enregistrements sonores. Les collections de livres sont gérées par la bibliothèque et ne sont pas reprises ici. Elles font déjà l'objet d'une politique d'acquisition distincte.

Ces objets sont classés en 7 départements :

Afrique (plus de 17'000 pièces) ; Amérique (plus de 12'000 pièces) ; Asie (plus de 14'000 pièces) ; Europe (plus de 20'000 pièces) ; Ethnomusicologie (environ 2'300 pièces) ;

Océanie (environ 5'000 pièces) ; Anthropologie visuelle (400 documents audiovisuels et un fonds estimé à 130'000 photographies), auxquels pourront s'ajouter environ 15'000 supports audio dans le cas d'une intégration des collections des AIMP. Les documents iconographiques (environ 8'000 pièces) se rapportent principalement au département Europe. Chacune des collections est en principe gérée par un-e conservateur-trice qui en assure la conservation, la documentation, l'étude, le développement et l'accessibilité pour la recherche et les expositions.

3.2.2. Artefacts à caractère ethnographique

Le MEG entend suivre le principe édicté par l'ICOM selon lequel : « La politique des collections appliquée par le musée doit clairement souligner leur importance en tant que témoignages de premier ordre. Elle doit aussi s'assurer que cette démarche n'est pas uniquement dictée par les tendances intellectuelles du moment ou par des habitudes du musée. » (code de déontologie de l'ICOM, art. 3.1)

Critères inhérents à l'évaluation des pièces susceptibles d'enrichir les collections du MEG :

- La notion d' « authenticité », dont la définition varie selon le contexte de création et d'usage des pièces en question, reste le critère fondamental à respecter.

Le MEG se propose d'acquérir des objets d'art ou d'artisanat mais ne complètera plus à l'avenir ses collections d'objets produits dans un contexte industriel, trop éloigné des intérêts principaux du musée. La collecte de tels objets ne connaît en effet potentiellement aucune limite et le MEG ne souhaite pas entrer en concurrence avec d'autres institutions muséales sur ce terrain.

- La motivation d'acquisition est ainsi établie selon les qualités de l'artefact en matière de valeur historique (rareté, biographie, provenance), ethnographique (rareté, représentativité, technique, style, forme), esthétique ou documentaire.

Pour satisfaire à l'un des aspects de son projet qui est de traiter de phénomènes sociaux contemporains, et contourner la cherté des « arts traditionnels » sur le marché, le MEG doit également pouvoir acquérir des pièces produites à la période contemporaine, incluant celles qualifiées « d'art contemporain ».

3.2.3. Iconographie

Les documents iconographiques sont actuellement sous la responsabilité de plusieurs

conservateurs en fonction de leur provenance géographique. Il revient donc aux conservateur/trices de poursuivre les acquisitions dans ce domaine. Les critères de qualité et d'intérêt scientifique et/ou esthétique sont identiques à ceux appliqués aux objets.

Compte tenu de la relative facilité d'acquérir certains éléments iconographiques reproduits mécaniquement et considérant le coût élevé de leur conservation, une prudence particulière sera de mise pour cibler précisément les acquisitions sur les objets bidimensionnels les plus utiles, significatifs ou de plus grande valeur pour la collection.

Une politique d'acquisition spécifique sera définie avec exactitude, en tenant compte notamment des collections de documents iconographiques conservées au sein d'autres institutions de la Ville de Genève, en particulier le Centre d'iconographie genevoise qui abrite déjà les collections iconographiques de la BGE et des MAH.

3.2.4. Photographie, audiovisuel

De même que les objets ethnographiques acquis sont en principe authentiques, de qualité et/ou présentant un intérêt scientifique avéré, les photographies et les films (sous tous formats) sont avant tout des documents originaux de qualité, que le MEG doit pouvoir reproduire, diffuser et/ou exposer de manière utile. Lorsque les droits d'exploitation ne peuvent être cédés au MEG, le coût d'une exploitation éventuelle doit être mis en balance au moment de l'acquisition.

- La politique d'acquisition dans ce domaine se concentre désormais logiquement sur les collections de photographies réalisées par des anthropologues, ethnologues ou ethnographes, et non la photographie artistique, journalistique ou documentaire. De plus, seuls les originaux ou ensembles d'originaux dont la numérisation paraît enrichissante pour le fonds du MEG peuvent être considérés comme dignes d'intérêt, à l'inverse des copies, archivées au sein d'autres institutions (cinémathèques, iconothèques, centres de documentation).

Dans ce domaine, le MEG peut s'appuyer en Suisse sur les compétences et le conseil de MEMORIAV.

La pertinence du développement d'une collection de documents audiovisuels originaux sera à évaluer en fonction des besoins réels, des compétences, des moyens techniques et budgétaires du MEG. Les acquisitions ne se poursuivent pas aujourd'hui dans ce sens.

Par ailleurs, l'intérêt des acquisitions futures de films ethnographiques devra être jugé à l'aune de la politique qui sera définie par la bibliothèque-médiathèque du MEG. Cette collection, tout comme celle de la bibliothèque, est constituée de documents publiés et pour lesquels tous les droits ne peuvent être acquis. Ces collections ne peuvent être qualifiées de « patrimoniales » et ne relèvent donc pas de la politique d'acquisition des collections du MEG.

3.2.5. Archives papier

Le MEG ne disposant pas du personnel qualifié et des infrastructures pour l'enregistrement, l'inventaire, la conservation et l'exploitation d'archives papier, l'acquisition de nouveaux fonds d'archives est à envisager avec prudence.

Conformément à la loi, les fonds d'archives historiques existants sont en cours de transfert aux Archives de la Ville de Genève pour y être inventoriés et faciliter aux chercheurs leur accessibilité.

3.2.6. Archives sonores

Les Archives internationales de Musique populaire (AIMP) sont le dépositaire de référence d'archives sonores, dont le siège est au musée depuis 1944. Les archives sonores propres au MEG sont conservées et gérées par les AIMP.

Une proposition d'intégration des AIMP au patrimoine du MEG est en cours d'élaboration. Elle nécessitera la définition précise d'une politique d'acquisition des documents sonores.

3.2.7. Conclusion

Pour tous les types de collections susmentionnés, il convient de pouvoir argumenter clairement les limites de compétence et de spécialisation du MEG. Une définition clarifiée du positionnement du MEG, comme institution de référence dans le domaine de l'anthropologie, est essentielle dans son rapport aux autres musées genevois et suisses. La dynamique de la politique d'acquisition, sous la responsabilité du directeur du MEG, doit pouvoir évoluer parallèlement aux projets de recherche scientifique et être rythmée par le programme des expositions selon un plan pluriannuel.

4. MODES ET PROCEDURES D'ACQUISITION

Dans la mise en oeuvre de sa politique d'acquisition, le MEG s'engage à établir une politique

d'achats sur le marché de l'art et auprès des particuliers, ainsi qu'à contrôler la teneur des legs et dons proposés à l'institution. Les nouvelles acquisitions seront mentionnées dans les publications éditées par le MEG.

Il convient de rappeler que les objets acquis par les musées municipaux sont propriété de la Ville de Genève, cette dernière est donc seule à détenir l'autorité juridique sur les acquisitions (achats, dons, legs).

4.1. Conditions légales et éthiques en vue d'une acquisition

- L'acquisition d'objets ou de collections se déroule idéalement *sur le terrain des recherches* ou à proximité de celui-ci. Les collectes de terrain sont engagées dans le respect des communautés locales et de l'environnement. Elles doivent également prendre en compte les normes scientifiques et se soumettre aux obligations législatives nationales et internationales en vigueur (code de déontologie de l'ICOM 3.3).

- L'acquisition d'objets ou de collections peut se faire *auprès de particuliers, de marchands ou de maisons de vente aux enchères*, dans le respect du code de déontologie. Chaque objet ou collection, acquis par achat, don, prêt, legs ou échange, doit être accompagné de documents attestant de sa propriété. Un acte de propriété dans un pays donné ne correspond pas forcément à un titre de propriété en règle dans le pays d'origine (code de déontologie de l'ICOM 2.2).

Toujours dans ce sens, il est du devoir des conservateurs responsables de collections du MEG d'être en mesure d'établir l'historique le plus complet de l'objet convoité depuis sa découverte ou sa création. (code de déontologie de l'ICOM 2.3).

Dans des cas exceptionnels, il se peut qu'un objet sans provenance attestée représente en soi un tel enrichissement des connaissances qu'il devient de l'intérêt public de le préserver. L'acceptation d'un tel objet dans la collection d'un musée doit dépendre de la décision de spécialistes du domaine, sans parti pris national ou international (code de déontologie de l'ICOM 3.4).

Les investigations nécessaires permettant d'assurer un titre de propriété en règle doivent être menées par les responsables de collections. En cas de difficulté (problèmes d'identification, suspicion d'objets volés, etc.), l'ICOM incite les musées à

collaborer avec l'OFC, à consulter les listes rouges des biens culturels en péril publiées par l'ICOM ainsi que le registre international des objets volés (The Art Loss Register).

- Aucune acquisition (achat, don, legs, échange, etc.) ne devra se faire sous certaines restrictions ou obligations imposées par son précédent propriétaire (celle d'exposer en un lieu et pour une durée définie, par exemple). Tous les objets acquis sont en principe destinés à être exposés. Si le MEG a un devoir moral d'exposer les dons, les conditions de cette exposition ne peuvent faire l'objet d'un contrat.
- Les acquisitions se font dans le respect du *code de déontologie professionnelle* du MEG. Il est notamment à rappeler que les dons provenant d'une personne ne doivent pas être suivis ou précédés d'achats de la même source.
- Le don ou legs proposé au musée doit impérativement posséder une provenance : le nom de la personne à la source d'une acquisition de la sorte figure sur les dossiers d'acquisition. Un don n'est anonyme que s'il l'est dans la réalité.

4.2. Création d'une commission d'acquisition

Le règlement de l'ancienne commission d'achats du MEG chargée de préavis sur les propositions d'achat ou d'échange d'objets de la collection soumises par le directeur du Musée a été abrogé le 4 mars 2003.

Il est dans l'intérêt de l'institution, parallèlement à la mise en oeuvre de sa politique d'acquisition, de rétablir cette commission en modifiant ses statuts et règlements. Celle-ci sera réunie pour délibérer sur les propositions d'achat, de dons ou de legs d'une valeur de plus de 10'000 CHF.

Elle sera accompagnée dans ses décisions par un collège d'experts neutres mandatés selon leurs spécialités pour statuer sur la qualité des pièces proposées à l'achat par le directeur ou offertes au musée par don ou legs et émettre un avis extérieur quant aux manques à combler dans les collections préexistantes.

4.3. Le cadre des procédures d'acquisition

4.3.1. Constitution du dossier de proposition d'acquisition

Toute nouvelle proposition d'acquisition doit être présentée au directeur du MEG par le biais d'un **formulaire d'acquisition** dans lequel le-la conservateur-trice fournit les informations

essentielles concernant la pièce et son historique ainsi qu'une description détaillée et motive son choix d'acquisition.

Ce formulaire doit être accompagné d'un dossier d'acquisition comprenant divers documents de propriétés et relatifs à la pièce elle-même (archives, analyses).

4.3.2. Legs ou don à un musée municipal

Les objets acquis par les musées étant propriété de la Ville de Genève, la procédure en cas de legs ou don relève des compétences du Conseil administratif de la Ville de Genève, seul à détenir l'autorité juridique sur les acquisitions (achats, dons, legs). Tout don, donation ou legs doit être soumis à l'approbation formelle du Conseil administratif et évalué par les services compétents (voir procédure DGA 04.0020.00, teneur dès le 18.01.1999). Chaque proposition est donc transmise par le directeur du MEG au CA (Conseil administratif).

4.3.3. Responsabilité des conservateurs-trices

Les conservateurs-trices ont pour mission d'encadrer de manière professionnelle l'accroissement des collections, en s'appuyant sur un *plan d'acquisitions* formulé en regard des collections préexistantes. Leur mission consiste par ailleurs à porter au niveau d'excellence les conditions de conservation et de stockage des collections. Ces objectifs impliquent, dans le cadre d'une procédure d'acquisition, plusieurs obligations.

Mise à part la plus-value apportée au fonds du MEG par l'objet ou l'ensemble d'objets proposé à l'acquisition, l'un des critères de validation par le conservateur doit en être l'analyse technique :

- La critique historique interne et externe
- La vérification de l'authenticité des matériaux et des patines
- L'évaluation des travaux de consolidation/restauration nécessaires, en termes de faisabilité et de coût pour l'institution
- L'évaluation des conditions de conservation : volume disponible et conservation préventive à mettre en place

Pour chaque acquisition, le/la responsable de collection doit s'assurer de la capacité d'inventorier, de documenter, de publier et d'exposer l'objet/la collection dans des délais raisonnables.

4.3.4. Conditions particulières

Le MEG n'envisage pas la possibilité de recevoir des objets en dépôt en dehors des emprunts habituels pour des expositions temporaires.

Le MEG peut recevoir en don des objets authentiques et de qualité qui ne seront pas enregistrés à l'inventaire du patrimoine mais feront partie du matériel didactique du service de la médiation culturelle et scientifique. Des modalités particulières sont prévues pour les objets destinés à des fins d'enseignement et de manipulation courante (code de déontologie de l'ICOM 2.8). Dans ce sens, les collections du secteur de la médiation culturelle et scientifique ne sont pas soumises de la même manière à la politique d'acquisition du MEG. Parmi les objets parfois nombreux et redondants acquis pour la scénographie d'une exposition, ne seront conservés et enregistrés à l'inventaire du patrimoine que ceux qui répondent pleinement à la politique d'acquisition et de développement des collections (les objets qui ne sont pas retenus ne doivent donc pas être acquis avec les fonds destinés au développement des collections).

A 1.5

POLÍTICA DE COLECCIONES MUSEO HISTÓRICO NACIONAL DE CHILE

INTRODUCCIÓN

En el marco del proyecto patrimonial: *“Racionalización, conservación, documentación e ingreso de las colecciones del Museo Histórico Nacional al Programa SUR”*, desarrollado durante el año 2002, el Museo Histórico Nacional procedió a implementar una serie de acciones dentro de las cuales se creó la Oficina de Documentación y Registro Patrimonial. Además surgió la necesidad de aunar criterios en la gestión de las colecciones. Después de una serie de reuniones de carácter técnico que promovieron la reflexión, discusión, coordinación y planificación en conjunto se comenzó a definir una nueva forma de abordar el trabajo desarrollado en las colecciones, que fue conceptualizado como *“manejo integral de colecciones”*.

El Museo, por su carácter de Histórico y Nacional custodia un número importante de objetos de diversos tipos y especificidades, lo que significó la creación de distintas dependencias en la gestión y manejo de sus colecciones. En vista de múltiples necesidades, en Junio del año 2002, estas dependencias se organizaron en una instancia técnica y coordinadora del ámbito patrimonial al interior del Museo: el Comité de Colecciones integrado por los Curadores respectivos de las Colecciones, las Conservadoras, la encargada de la Oficina de Documentación y Registro Patrimonial y la encargada del Departamento de Fotografía.

Cómo primera preocupación de este comité, en acuerdo con la Dirección, surgió la necesidad de contar con un marco regulatorio que definiera las acciones que se implementan en las colecciones para fijar una estrategia común y coherente en los ámbitos de conservación, documentación, investigación, exhibición y atención a público. Se procedió entonces a iniciar un trabajo sostenido en el tiempo, de perfil profesional, que terminará en una política de colecciones para el Museo Histórico Nacional, documento que fija los parámetros de una colección, su extensión, campo y limitaciones, así como aspectos básicos de manejo y proyección¹.

Esta política no sólo cuenta con ciertas definiciones de principios sobre un manejo integral de colecciones, sino que además se debe traducir en instrumentos de gestión para su aplicación. La organización de dicha política entonces considera los puntos de custodia, adquisición, documentación, conservación, restauración, investigación y atención a público.

A este proceso se sumó un cambio de estructura organizacional del Museo, que significó la creación de la Subdirección de Patrimonio, como la instancia que aglutina y gestiona las políticas de colecciones, y que potencia la puesta en valor de las colecciones del Museo a través de un trabajo cada vez más específico dadas sus características especiales.

En este documento se presenta la primera etapa de las políticas de colecciones del Museo Histórico Nacional conformada por definiciones y principios generales, con miras a una segunda parte en la cual se aborden los procedimientos que posibiliten la ejecución de un manejo integral de las colecciones del museo.

ANTECEDENTES GENERALES

MISIÓN

La Misión del Museo Histórico Nacional de Chile es facilitar a la comunidad el acceso al conocimiento y recreación de la historia del país, para que se reconozca en ella, a través del acopio, conservación, investigación y difusión del patrimonio tangible e intangible que constituye la memoria histórica del país.

VISIÓN

El Museo Histórico Nacional se visualiza como una institución líder que comunica y refleja la realidad histórica, a través del diálogo plural con la comunidad en todas sus expresiones, propio de una institución dinámica y abierta al cambio, capaz de ofrecer una amplia gama de servicios de alta calidad.

MANDATO

El Museo Histórico Nacional, es la institución cultural de carácter permanente, que acopia, conserva, investiga y difunde los testimonios de la memoria histórica de Chile, desde los primeros habitantes del actual territorio de nuestro país, hasta el presente; representada por objetos originales que conforman las colecciones de Armas y Armamentos, Artes Decorativas y Escultura, Artes Populares y Artesanía, Arqueología y Etnografía, Fotografía, Herramientas y Equipos, Libros y Documentos, Mobiliario, Numismática, Pintura y Estampas, Textil y Vestuario.

El Museo Histórico Nacional, declara que toda su Política de Colecciones y especialmente las adquisiciones, quedan supeditadas a las Convenciones, Tratados y Acuerdos Internacionales. Además de la Legislación del Estado de Chile, como la Ley de Monumentos Nacionales.¹

¹ LEY Nº 17.288, Publicada en el Diario Oficial el 4 de febrero de 1970 y Revisada en Enero 2003. Convención sobre la protección de bienes culturales en caso de conflicto armado (anexo Nº 1), firmada en La Haya, 14 de mayo de 1954 y entrada en vigor: 7 de agosto de 1956, Segundo Protocolo de La Haya de la Convención para la Protección del Patrimonio Cultural en Conflicto Armados, La Haya, 26 Marzo de 1999, Convención sobre las medidas que deben adoptarse para prohibir e impedir la importación, la exportación y la transferencia de propiedad ilícita de bienes culturales, Adoptada en París, 14 de noviembre de 1970 entrada en vigor: 24 de abril de 1972 y Convención sobre la protección del patrimonio mundial, cultural y natural, Paris 16 de noviembre de 1972.

POLITICAS DE COLECCIONES

1.- CUSTODIA

De acuerdo al Código de deontología de ICOM, *“la custodia de las colecciones es una obligación profesional esencial”*². Es por ello que las responsabilidades y competencias en relación a las colecciones es la siguiente:

Director/a: representará formal y jurídicamente la institución. Será el curador(a) general del museo. Es responsable de implementar las políticas rectoras de la institución en el ámbito de la custodia de las colecciones. Al mismo tiempo es responsable y coordina los programas culturales, la administración y presupuesto, los recursos humanos y servicios del museo.

Subdirector/a Patrimonial: lidera, representa y coordina la Subdirección Patrimonial conformada por curadores/as, conservadores/as y registradores/as, quienes están organizados en un comité de colecciones. El/a Subdirector/a Patrimonial en conjunto con este comité desarrolla su plan de trabajo. Por delegación de el/a director/a es el/a encargado/a de la exhibición permanente.

Curador/a: responsable directo/a de la custodia de los objetos que conforman la colección respectiva, y del estudio e interpretación científica del patrimonio que custodia el museo. Recomienda y supervisa la incorporación, autenticación e intervención de las colecciones.

Conservador/a: responsable de planificar y ejecutar las acciones relacionadas con las condiciones físicas y ambientales de las colecciones del museo. Debe manejar los procedimientos técnicos que garanticen la integridad física de los bienes culturales, en coordinación con los/as curadores/as.

Restaurador/a: responsable de diagnosticar, planificar y ejecutar las intervenciones directas sobre los objetos de las colecciones de acuerdo a las políticas de restauración de la institución.

Registrador/a: responsable del control y supervisión de los procesos de registro, inventario y administración, tanto documental como fotográfico de las colecciones. Se ocupa de los procedimientos y protocolos para el movimiento de los objetos de la colección.

Museógrafo/a: responsable del concepto, diseño y montaje de las exposiciones utilizando métodos y técnicas adecuadas a los propósitos del museo y de todas sus áreas de trabajo. En relación a las colecciones en exhibición trabajará en conjunto con el/a curador/a y conservador/a correspondiente, quienes velarán por el cumplimiento de las normas curatoriales y de conservación respectivamente, de aquellos objetos en exhibición.

El museo deberá *“asegurarse de que todos los objetos aceptados de forma temporal o permanente posean una documentación adecuada y detallada”*³ que contemple los datos sobre su procedencia, identificación y estado de conservación. *“Todas las piezas aceptadas por el museo deben ser albergadas y mantenidas de manera apropiada”*⁴, en este sentido, el museo no debería adquirir colecciones que no es capaz de custodiar, y debe proveer los fondos necesarios para la conservación de las colecciones que custodia. Así mismo se considerará dentro de la custodia, el edificio patrimonial que alberga el museo.

1.1. La primera responsabilidad de la custodia la tiene el/ Director/a del museo, tal como lo establece el D.S. 6.234⁵. Seguidamente la custodia de colecciones, por área, estará a cargo de los/as curadores/as respectivos.

1.2. En lo que dice relación a las piezas que componen estas colecciones, estará clara su procedencia y las condiciones de su aceptación por parte del museo.

1.3. Será una prioridad básica de las políticas de colecciones promover como objetivo el completar y mantener al día el inventario de las colecciones que custodia el museo. Al mismo tiempo, dicho inventario deberá transformarse en la base de futuros catálogos razonados de las colecciones.

1.4. La incorporación o baja de obras al patrimonio de un museo debe estar determinada exclusivamente por sus políticas de colección.

1.5. Las colecciones deben estar a cargo de personal especializado, y este personal deberá regir su accionar según lo establece el Código de Deontología de ICOM⁶.

1.6. Los/as Curadores/as o encargados/as de colecciones *“no deben delegar responsabilidades importantes en lo que se refiere a la custodia de las colecciones, la conservación y otras responsabilidades profesionales, a personas que no tienen los conocimientos ni competencias adecuados o que carecen de la supervisión apropiada para ayudar en el cuidado de las colecciones. Asimismo, es absolutamente necesario consultar a colegas de la profesión, en el museo o fuera de él, si en un momento determinado el nivel de experiencia profesional existente en el museo o en un departamento determinado es insuficiente para garantizar la conservación correcta de las piezas de las colecciones”*⁷ que se encuentran bajo su custodia.

1.7. Los/as Curadores/as o encargados/as de colecciones *“deben proteger toda la información relativa al origen de los objetos de propiedad del museo o que le han sido prestados y cualquier otra referente a los dispositivos de seguridad del museo”*⁸.

1.8. El registro y la documentación de las colecciones constituyen un deber y una responsabilidad profesional, será realizado de acuerdo con las normas apropiadas y contará con sistemas de búsqueda que permitan al personal, público y usuarios tener acceso expedito a ellas, dentro y fuera del museo .

1.9. Se deberá implementar un plan de conservación que contemple el cuidado y conservación adecuada de las colecciones y de las piezas individuales, para asegurar que las colecciones sean transmitidas a las generaciones futuras en el mejor estado de conservación posible, teniendo en cuenta los conocimientos y recursos actuales. La aplicación directa de este plan estará a cargo de el/a o los/as conservadores/ras de común acuerdo con los/as curadores/as.

1.10. La exhibición de los objetos de colección tanto en la muestra permanente, como en exposiciones temporales dentro y fuera del museo, serán de responsabilidad de los/as curadores/as, quienes definirán en conjunto con el o los/as conservadores/as, y el/a museógrafo/a las condiciones para la exhibición de las piezas. Dicha información se entregará en el anexo de procedimientos.

1.11. Se desarrollará un plan de prevención de riesgos de pérdida parcial o total, ya sea por desastres naturales o provocados por el hombre, así como también será fundamental: *“garantizar la mejor seguridad posible, es decir, la protección contra el robo [hurto y daño] en las salas de exposiciones, de trabajo o reserva y contra los daños [hurtos] o robos durante el transporte”*⁹, y mientras dure su depósito temporal fuera del museo.

1.12. En el caso de la utilización de los servicios de compañías de seguros comerciales, estos deberán ser contratados para cubrir riesgos durante el préstamo temporal de piezas del museo o piezas recibidas en préstamos de otras instituciones, en custodia temporal del museo. La dirección del museo junto con la asesoría de el/a curador/a respectivo/a, deberán asegurarse de que la cobertura de riesgos propuesta es la adecuada.

1.13. En relación a los préstamos a otras instituciones, el Museo Histórico Nacional se reserva el derecho de prestar los objetos patrimoniales que conforman sus colecciones, si estos se pueden ver amenazados por algún tipo de deterioro, o si los fines de su exhibición no responden a las políticas del museo.

1.14. Los objetos patrimoniales deberán contar con el permiso del Consejo de Monumentos Nacionales para ser movidos desde el museo hacia otras instituciones.

1.15. Durante el período de préstamo los objetos seguirán bajo control del museo, pudiendo el/a curador/a y/o el/a conservador/a realizar visitas de inspección para asegurarse del cumplimiento de las normas convenidas en el documento de préstamo.

1.16. En cuanto a los objetos que ingresen en calidad de préstamo temporal o indefinido deben estar en concordancia con la misión, las políticas de exhibición y los propósitos educativos establecidos por el museo. Dichos objetos pueden provenir desde el ámbito privado o público.

1.17. Para los efectos de movimiento de piezas del Museo Histórico Nacional, se han definido tipos de ingreso y egreso de colecciones:

TIPOS DE INGRESOS

Préstamo temporal o indefinido

Los objetos que ingresen en calidad de préstamo temporal o indefinido deben estar en concordancia con la misión, las políticas de exhibición y los propósitos educativos establecidos por el museo. Dichos objetos pueden provenir desde el ámbito privado o público.

Donación

Los objetos que ingresen en ésta calidad deberán estar acorde con las políticas de adquisición de colecciones establecidas por el museo, y se recibirán preferentemente en los casos en que el/a donante pueda acreditar el dominio del objeto en cuestión. En éste sentido, el Museo Histórico Nacional se reserva el derecho de recibir objetos siempre y cuando respondan a los requerimientos anteriormente expuestos.

Este ingreso se hará efectivo desde el momento en que el Servicio emita una Resolución donde el Estado acepta la donación en cuestión. El museo se transforma así en custodio de los objetos, pudiendo disponer libremente de ellos.

El Museo Histórico Nacional se reserva el derecho de recibir la donación de objetos que estén sometidos a condiciones especiales impuestas por el donante, principalmente si estas son contrarias o no compatibles con la misión y políticas establecidas por la institución.

Al mismo tiempo, el museo se reserva el derecho de exhibir los objetos donados en el momento y situación que estime conveniente, o cuando estos tengan relación directa con el guión museográfico de la exhibición.

Legado testamentario

Los objetos que ingresen al museo en esta condición, serán los dejados como última voluntad de una persona después de su muerte, y deberán ser validados con la copia del testamento que lo acredite.

El Museo Histórico Nacional se reserva el derecho de recibir el legado testamentario de objetos que estén sometidos a condiciones especiales impuestas por el/a testador/a, principalmente si estas son contrarias o no compatibles a la misión y políticas establecidas por la institución, o imposibles de cumplir.

Compra

Los objetos que ingresen en esta calidad deberán estar acorde con las políticas de adquisición de colecciones establecidas por el Museo Histórico Nacional. Este proceso se llevará a cabo sólo en circunstancias donde el/a propietario/a, ya sea persona natural, institución o entidad privada, pueda acreditar el dominio del objeto en cuestión.

En la medida de lo posible y en caso de existir documentos de acreditación, el museo solicitará copia de ellos para ser adjuntados a la información del objeto.

Para tales efectos el museo emitirá una Resolución Interna que apruebe la destinación de recursos para hacer efectivo el pago del objeto en cuestión.

Este ingreso se hará efectivo en el momento que el Servicio emita una Resolución donde el Estado acepta los objetos comprados por la institución. El museo se transforma así en custodio de los objetos, pudiendo disponer libremente de ellos.

Comodato

Este tipo de ingreso comprenderá el préstamo de uno o más objetos durante un cierto tiempo, los cuales podrán ser usados sin destruirlos, con la obligación de restituirlos a su propietario.

Los términos y objetivos de este préstamo serán estudiados caso a caso por los curadores respectivos y/o la Dirección del museo.

Depósito temporal o indefinido

Estos depósitos sólo podrán llevarse a cabo entre instituciones de carácter estatal y en circunstancias muy específicas definidas por la DIBAM u otra entidad competente.

El museo guardará copia de los registros correspondientes a este proceso, así como de la documentación de la pieza en cuestión, haciendo entrega de las fichas originales y de los registros fotográficos del objeto afectado a la nueva institución propietaria o a su propietario/a original.

Traspaso

Sólo podrá llevarse a cabo entre instituciones de carácter estatal y en circunstancias muy específicas definidas por la DIBAM u otra entidad competente.

Para tales efectos el museo recibirá toda la información referente a la pieza en cuestión, tal como: fichas originales de documentación, fotografías o respaldos visuales, informes de restauración, etc.

Con estos antecedentes el museo procederá a ingresar dentro de la colección correspondiente la pieza, asignándole un nuevo número de inventario y llenando los sistemas definidos por el museo, dejando consignado los antecedentes entregados anteriormente.

Este ingreso se hará efectivo en el momento que la Contraloría General de la República emita una Resolución donde el Estado acepta los objetos comprados por la institución. El museo se transforma así en custodio de los objetos, pudiendo disponer libremente de ellos.

Recolección o hallazgo

Es el método que dice relación con la adquisición de ejemplares o artefactos a través del trabajo de campo. Esta labor científica tendrá relación con las ciencias naturales, arqueología, antropología, etc.

Canje

Según la Ley Nº 17.228 sobre Monumentos Nacionales, se podrá efectuar el canje de colecciones u objetos repetidos entre los Museos estatales dependientes de la DIBAM, previa autorización de su Director otorgada a través de una Resolución.

En el caso de los Museos o instituciones científicas de carácter privado, se podrá realizar el canje siempre que se garantice el retorno de las especies o colecciones, previa calificación del Director de la DIBAM y del Conservador del Museo respectivo.

Al mismo tiempo, los Museos estatales podrán efectuar canjes de sus piezas o colecciones a Museos extranjeros, en las condiciones establecidas en el Art. 43 de la Ley nº 16.441, previo informe favorable del Consejo de Monumentos Nacionales.

Devolución

Este tipo de ingreso corresponde a la devolución de un objeto, realizada por parte de una institución solicitante al Museo Histórico Nacional.

TIPOS DE EGRESO

Préstamo temporal o indefinido

El Museo Histórico Nacional se reserva el derecho de prestar los objetos que conforman sus colecciones, si estos se pueden ver amenazados por algún tipo de deterioro, o si los fines de su exhibición no responden a las políticas educativas o académicas planteadas por el museo.

Los objetos patrimoniales deberán contar con el permiso del Consejo de Monumentos Nacionales a través de una Resolución, para ser movidos desde el museo hacia otras instituciones, ya sean estas de carácter estatal o privado, previa carta de solicitud de la Dirección del museo.

Dados de baja

Cuando se considere dar de baja un objeto de la colección, será responsabilidad de el/a curador/a de la colección respectiva y de la Dirección del museo, dar de baja estos objetos ya sea por razones de conservación o de otra índole. El museo guardará copia de los registros correspondientes a este proceso, así como la documentación de la pieza en cuestión.

Este proceso se hará efectivo en el momento que la Contraloría General de la República emita una Resolución donde el Estado acepta dicha condición.

Traspaso

Sólo podrá llevarse a cabo entre instituciones de carácter estatal y en circunstancias muy específicas definidas por la DIBAM u otra entidad competente.

Para tales efectos el museo entregará toda la información original referente a la pieza en cuestión, tal como: fichas originales de documentación, fotografías o respaldos visuales, informes de restauración, etc.

Este proceso se hará efectivo en el momento que la Contraloría General de la República emita una Resolución donde el Estado acepta la nueva condición del objeto, consignando además la nueva institución que será responsable de el.

Desafectación

Este proceso dice relación con la declaración formal o tácita de un bien patrimonial de dominio público, que queda desvinculado de uso o servicio público.

Cabe destacar que las colecciones de los Museos son por ley, Monumentos Nacionales, por tanto cualquier desafectación debe ser aprobada por el Consejo de Monumentos Nacionales y firmado el decreto respectivo por el Ministro de Educación, adjuntándose el informe del Director(a) de la institución.

Devolución

Este tipo de egreso corresponde a la devolución de un objeto, realizada por parte del Museo Histórico Nacional a su propietario.

2.- ADQUISICIONES

La definición de una política de adquisición de colecciones resulta de vital importancia para el cumplimiento de la visión, misión, mandato y objetivos estratégicos del Museo Histórico Nacional, al momento de asumir como objetivo ampliar el fondo patrimonial y su custodia. Por lo anterior, los criterios generales y básicos a considerar para el ingreso de un objeto al fondo patrimonial del museo, son tamaño, autenticidad demostrada, origen, propiedad y condición para ser expuesto, estudiado y/o si existen en el museo los recursos suficientes para conservarlo y/o restaurarlo.

Todo objeto una vez ingresado será remitido necesariamente a una colección en específico, de acuerdo a las establecidas en el mandato y esta política de colecciones: Armas y Armamentos, Artes Decorativas y Escultura, Artes Populares y Artesanía, Arqueología y Etnografía, Fotografía, Herramientas y Equipos, Libros y Documentos, Mobiliario, Numismática, Pintura y Estampas, Textil y Vestuario.

Se entenderá como Política de adquisiciones del Museo Histórico Nacional, lo expresado a continuación:

2.1. La colección del Museo Histórico Nacional incluirá todos aquellos objetos que constituyendo patrimonio histórico de Chile están bajo la custodia legal del Museo: *“El Museo Histórico Nacional reunirá todos los objetos relacionados con la historia patria, tanto civil como militar, y con el ambiente y las costumbres de Chile en sus diversas épocas^{12”}.*

2.2. Por adquisiciones se entenderá todo proceso de ingreso de objetos a las colecciones del Museo Histórico Nacional mediante las formas de compra, donación, legado, trabajo de campo, traspaso, depósito, préstamo; ya sean estos procedentes de particulares, otros museos y/o organismos públicos.

2.3. Se llevará un libro de donaciones, en el cual se dejará constancia del nombre del donante, de los objetos donados y de la fecha en que ingresaron al Museo¹³. El régimen de donaciones quedará sujeto a la legislación vigente¹⁴.

2.4. Los procedimientos de adquisición de colecciones del Museo Histórico Nacional están sujetos a la Política de Colecciones, por tanto, deberán siempre supeditarse a esta última, de tal forma, que el rechazo o aceptación de un objeto debe ser siempre evaluado en correspondencia con dicha política.

2.5. El Museo Histórico Nacional, declara que toda su Política de Colecciones y especialmente las adquisiciones, quedan supeditadas a las Convenciones, Tratados y Acuerdos Internacionales. Además de la Legislación del Estado de Chile, como la Ley de Monumentos Nacionales.¹⁵

2.6. Toda adquisición debe ser avalada por documentos que respalden la posesión de un título de propiedad por parte del Museo Histórico Nacional. Para lo anterior se debe reconstruir el historial completo del objeto a fin de resolver situaciones ilegítimas y/o ilegales.

2.7. Para el mejor cumplimiento de esta política se conformará un organismo técnico con calidad de asesor denominado Comité de Adquisiciones, integrado por: el/a director/a, el/a Subdirector/a de Patrimonio y un/a curador/a del Museo Histórico Nacional, que elabora un plan anual de adquisición de colecciones.

2.8. Se reconoce la facultad por derecho propio de la Dirección del Museo a realizar adquisiciones bajo su entera responsabilidad, quedando establecido de esta forma en el acta de ingreso del objeto.

2.9. El Museo Histórico Nacional, no adquirirá directa o indirectamente objetos, que presenten una dudosa procedencia o que el Comité de Adquisiciones sospeche que generan un daño o pueden causar destrucción científica y/o cultural a monumentos, sitios arqueológicos e históricos, así como en los casos en que no se les informe a sus dueños u ocupantes del terreno.

2.10. Toda adquisición al ingresar como tal al Museo Histórico Nacional, quedará sujeta a los procedimientos definidos en la Política de Colecciones, de tal forma que ningún objeto, podrá ser incorporado con restricciones en lo que respecta al estudio y difusión del mismo. Sin perjuicio de consideraciones, especiales y/o técnicas de conservación, legado, u otros.

2.11. Toda adquisición realizada por el Museo Histórico Nacional será publicada y constituirá material informativo de uso público una vez terminado el trámite legal de incorporación al fondo patrimonial del Museo.

2.12. Los préstamos constituyen un caso especial de adquisiciones definiéndose los procedimientos de acuerdo a los protocolos derivados de dicha situación.

3.- DOCUMENTACIÓN

Entre los deberes y responsabilidades del Museo Histórico Nacional se considera fundamental garantizar una documentación completa, actualizada y accesible de sus colecciones. Dicho proceso de documentación incluirá las instancias de registro, inventario y catalogación de los objetos patrimoniales que esta institución custodia, en el entendido de que éste proceso es el principal instrumento de protección de las colecciones.

Para estos efectos entenderemos por:

- **Registro**, al control de entrada y salida de los objetos del museo, a los cuales se les asigna un número de orden, correspondiente al número de acta.

- **Inventario**, al listado de la totalidad de colecciones del museo. El objetivo del inventario general es identificar cualquier objeto patrimonial del museo.

- **Catalogación**, al proceso que estará a cargo de los curadores de cada colección. Esta instancia será el resultado de una investigación, que permite ordenar la totalidad o parte de los datos del museo, previo establecimiento de categorías.

3.1. En este sentido, la categorización más general está determinada por las 11 tipologías de colecciones que posee el Museo Histórico Nacional, las que se han definido y depurado de la siguiente manera:

- Armas y Armamentos - Libros y Documentos
- Artes Decorativas y Escultura - Mobiliario
- Artes Populares y Artesanía - Numismática
- Arqueología y Etnografía - Pintura y Estampas
- Fotografía - Textil y Vestuario
- Herramientas y Equipos

3.2. La gestión y supervisión de los procesos de registro, inventario y administración de las colecciones que custodia el Museo Histórico Nacional, estarán a cargo de la Oficina de Documentación y Registro Patrimonial, que al mismo tiempo deberá mantener dicha información al día. Para ello, deberá coordinar sus funciones con los/as curadores/as de cada colección, y con el Departamento de Fotografía para el proceso de registro visual de los objetos.

3.3. Dicha Oficina velará por la supervisión y control de la salida y entrada de los objetos y de los seguros asociados a dichos movimientos, en caso de que los hubiera. Esta información será consignada en los Libros y Actas correspondientes para cada uno de los casos, según el protocolo definido para tales fines.

3.4. La Oficina de Documentación y Registro Patrimonial estará encargada de depurar, organizar y gestionar el Archivo Documental de las colecciones que custodia el museo, cuya información permitirá obtener información contextual de los objetos y ayudar a la correcta interpretación de los mismos; mejorar la administración y el manejo de las colecciones; conocer la ubicación actual de cada objeto; solucionar posibles problemas legales; controlar el estado de conservación de las colecciones; mejorar los servicios al público y planificar estudios e investigaciones futuras.

Dicho Archivo Documental considera la recopilación de toda la información existente sobre los objetos, que respalda los datos contenidos en los sistemas de registro, y se constituye por: Libros de Inventario, Libros de Donaciones, Actas de Ingreso, Actas de Egreso, Planillas de Control de Movimiento de Colecciones, Libros de Exhibición, Resoluciones, Memos, Cartas, etc.

3.5. La Oficina de Documentación y Registro Patrimonial será responsable de la administración del sistema automatizado de registros SUR, promoviendo su utilización y entregando las pautas y protocolos generales de ingreso de la información.

3.6. El Museo Histórico Nacional no sólo se limitará a contener la información relativa a sus colecciones, sino que deberá conservarla, promover su uso y difundirla, además de generar nuevos contenidos.

La documentación de las colecciones del Museo Histórico Nacional se abordará a partir de tres líneas de acción:

Documentación manual

Este sistema está compuesto por las fichas de inventario que contienen los campos necesarios para la catalogación de las colecciones. Dichas fichas serán distintas según el tipo de colección que se esté catalogando, razón por la cual podremos distinguir las siguientes:

- Ficha General
- Ficha para Colección Fotográfica
- Ficha para Colección Numismática
- Ficha para Colección de Pintura y Estampas
- Ficha para Colección Textil y Vestuario

En Museo Histórico Nacional considera prioritaria la mantención de una documentación manual actualizada, puesto que los sistemas automatizados de registro permiten la recuperación eficiente de la información, pero en ningún caso pueden sustituir el sistema tradicional.

Documentación visual

Los objetos patrimoniales considerarán dentro de su proceso de documentación, el registro visual asociado a ellos. Para tales efectos se entenderá por documentación visual a todos los registros gráficos existentes de los objetos patrimoniales: negativos, positivos, diapositivas, dibujos, croquis, etc.

Por razones de conservación y para agilizar el procedimiento de completar los registros, ya sean estos manuales o automatizados, con su respectiva documentación visual, se han definido en conjunto con el Departamento de Fotografía los siguientes formatos de tomas:

- Blanco y Negro en 6x7
- Color en 35 mm.
- Fotografía digital

Las imágenes utilizadas para los registros SUR Internet, se digitalizarán según el soporte en el cual se encuentren, y en los casos en que exista una toma digital apropiada, se ingresará dicha imagen.

En este sentido cabe destacar que la documentación visual se considera prioritaria en el proceso de identificación e individualización de los objetos patrimoniales, ya que es un documento que permite transmitir información irremplazable con palabras.

Documentación automatizada

El Museo Histórico Nacional, al igual que otras dependencias de la DIBAM, utilizará el Sistema Unificado de Registros SUR Internet, administrado por el Centro de Documentación de Bienes Patrimoniales.

Para ello, se traspasará la información existente en los registros manuales a sus campos equivalentes en SUR. Los/as registradores/as y curadores/as, serán los/as encargados/as de realizar este procedimiento, razón por la cual se trabajará con protocolos de ingreso para las distintas colecciones.

Este sistema debiera permitir un rescate eficiente de la información contenida en él, tanto para los/as usuarios de carácter interno como externo, razón por la cual se utilizará un vocabulario comprensible para los distintos tipos de público.

Es por ello que existe un proceso de normalización de vocabulario que dice relación con los contenidos ingresados a SUR, para el cual el Centro de Documentación de Bienes Patrimoniales ha recomendado el uso del Tesoro de Arte y Arquitectura traducido al español como una herramienta de trabajo válida. Esto último sin perjuicio de posibles adaptaciones en función de las especificidades que pudiese presentar cada colección o caso en particular.

4.- CONSERVACIÓN

Como conservación se entienden las acciones destinadas a prolongar y mantener el mayor tiempo posible los materiales originales constituyentes de los objetos, protegiendo y transmitiendo su integridad física, cultural y funcional. Estas acciones involucran, fundamentalmente, el respeto al valor documental del objeto, que implica el mantenimiento de los signos del tiempo y la consiguiente conservación de las transformaciones experimentadas por la materia en su proceso natural de envejecimiento.

Así, las políticas de conservación del Museo Histórico Nacional serán las siguientes:

4.1. El Museo Histórico Nacional deberá velar por la integridad de las colecciones manteniendo su valor como evidencia de la historia social o técnica, y/o sólo por su valor de interés intrínseco.

4.2. Mediante las acciones de conservación se podrá disminuir el proceso natural de envejecimiento de las colecciones, aplicando métodos adecuados de almacenaje, exhibición y restauración. Siendo indispensable que cada objeto tenga su ficha de conservación.

4.3. Los sistemas de embalaje y almacenaje deberán hacerse con materiales no contaminantes. Los muebles o estantes de depósito y las vitrinas de exhibición deben ser estables y resistentes y de materiales adecuados para las colecciones que contengan.

4.4. Es relevante la mantención constante del edificio y sus instalaciones donde se encuentran las colecciones, ya sea en depósito o en exhibición. También estos lugares deben contar con las condiciones ambientales y espaciales adecuadas a la materialidad de los objetos.

4.5. Una de las acciones significativas de conservación es controlar la iluminación en los lugares de exhibición de colecciones patrimoniales, ésta debe ser adecuada a ellos y además los objetos, según su materialidad, deben rotar cada cierto tiempo.

4.6. Durante su exhibición, ya sea en el museo o fuera de él, los objetos frágiles y delicados serán exhibidos en el interior de vitrinas, y los que están al aire libre se deben encontrar debidamente resguardadas del público.

4.7. La manipulación de objetos patrimoniales es responsabilidad de el/a conservador/a o curador/a respectivo/a de la colección (o a personas autorizadas por ellos). Los objetos originales no se deben usar o utilizar nuevamente para fines de carácter utilitario.

4.8. La documentación y catalogación adecuada a las colecciones son actividades que optimizan las acciones de conservación. Es conveniente que los números de inventario se ubiquen en lugares que no afecten la lectura visual del objeto e indudablemente que no interfieran materialmente en su conservación.

4.9. Todos los objetos que salgan del Museo en calidad de préstamo deben contar con un seguro tomado por la institución que hace la solicitud.

4.10. El embalaje en estos casos corresponde a el/a conservador/a o curador/a respectivo/a, o en su defecto supervisado por él. Para el traslado los objetos dispondrán de un almacenaje adecuado a su materialidad y el conservador inspeccionará previamente el lugar en que se exhibirá o ubicará el objeto en préstamo. También será el conservador o curador quien controle y supervise los procedimientos de préstamos del Museo. Asimismo junto al curador deberá evaluar el estado de conservación del objeto en préstamo cuando este reingrese al museo.

4.11. Cualquier intervención de tipo preventivo (ej. desinfección, limpieza, etc.) será realizada por el conservador de la colección o por las personas debidamente entrenadas para ello.

4.12. Es indispensable que exista un fondo presupuestario exclusivo para asumir los costos que implica la conservación de las colecciones del Museo.

4.13. La responsabilidad de el/a encargado/a de conservación estará limitada por la dirección del Museo.

5.- RESTAURACIÓN

La Restauración es todo aquel proceso directo tendiente a recuperar la unidad potencial de la materia y la imagen de un bien patrimonial dañado. Al ser un bien único, no se pueden fijar reglas absolutas para su tratamiento; por eso es indispensable respetar la originalidad, hacer un diagnóstico oportuno y generar una propuesta de tratamiento caso a caso, tomando en cuenta su consistencia estética, histórica y física. Respetando estas instancias al restaurar como una premisa, la acción de el/a restaurador/a tiene que ser compatible física y químicamente al original, debe diferenciarse y respetar la pátina del tiempo, siendo la mínima intervención posible con materiales reversibles.

5.1. En el Museo Histórico Nacional, es el/a conservador/a en conjunto con el/a restaurador/a del Museo quienes en estricto rigor evalúan, técnicamente, los objetos susceptibles a ser restaurados. En caso de no contar con un/a restaurador/a, es el/a conservador/a del museo quien asume esta responsabilidad. La dirección y el/a curador/a de la colección, puede solicitar a el/a la restaurador/a especial atención a un bien patrimonial determinado.

5.2. El grado de prioridad en restauración no será dado únicamente por el estado de conservación del bien patrimonial en cuestión; si no también por ser parte de la exhibición permanente y/o de una exposición temporal, por el valor estético e histórico del objeto en sí mismo, por ser susceptible a traslados, préstamos, entre otros.

5.3. Cuando se realizan restauraciones de forma interna y/o externa, siempre se debe cumplir con las políticas de colección y procedimientos establecidos para este fin.

5.4. En el caso de las restauraciones externas, estas deben realizarse sólo cuando el Museo Histórico Nacional se ve imposibilitado por falta de recursos monetario, espacial y/o de personal (se necesite un/a especialista en la materia); siendo el/a restaurador/a en conjunto con el/a conservador/a del Museo Histórico Nacional, las personas que evalúan todas las propuestas. Deberán seleccionar de tres a cinco proyectos (como máximo), los que serán recomendados a la dirección y a el/a la curador/a de la colección respectiva para su evaluación.

5.5. Todo los procesos en la restauración de un bien patrimonial deben quedar documentado. Por lo tanto el material resultante (documentación e investigación) será de uso exclusivo del Museo Histórico Nacional, a no ser que las partes acuerden lo contrario en el contrato. Así mismo la dirección del museo tiene la obligación de nombrar a quienes realizaron el trabajo, cuando publique o de a conocer información del bien patrimonial restaurado.

6.- INVESTIGACIÓN

El Museo Histórico Nacional asume el compromiso con una política de investigación constante y clara, donde el Museo aporta el personal, tiempo y recursos . Entendiendo, que en el caso de las colecciones, el primer producto de la investigación debe ser la documentación, por lo cual: “ *Se debe fomentar la investigación para determinar la procedencia de los objetos, o con miras a su interpretación, publicación y otros fines*”¹⁶, planteando las siguientes directrices:

6.1. Fomentar la investigación para determinar la procedencia de los objetos, para sí ajustarse a las prácticas jurídicas nacionales y evitar el tráfico ilícito de bienes culturales.

6.2. Promover la investigación de las colecciones para llevar a cabo una catalogación consistente según las necesidades propias del museo. En este sentido, cada Curador/a y Departamento puede definir la profundidad y extensión de sus investigaciones, las que deben estar centradas en torno a las colecciones específicas.

6.3. Debido a la función educativa del museo, la investigación debe estar dirigida a la educación y comunicación con el público.

6.4. Las investigaciones deben situarse en el ámbito de la difusión de las colecciones y estar relacionadas con ellas.

6.5. Los resultados de las investigaciones deben ser publicados o dados a conocer y pasaran a formar parte de la documentación del Museo.

6.6. Los derechos de la investigación son del Museo, a no ser que contractualmente quede establecido otra cosa al respecto.

6.7. En cualquier investigación del Museo se debe dejar constancia de la fuente y propiedad de la información, como de quien la realizó, tanto personalmente como en equipo.

6.8. La investigación debe incluir los aspectos significativos en el ámbito de la investigación patrimonial.

6.9. Se deberá fomentar y promover investigaciones con profesionales externos y alumnos/as.

6.10. El Museo Histórico Nacional fijará sus políticas y procedimientos de Copyright, en concordancia con la DIBAM.

6.11. Según el plan y la política de investigaciones, se debe tomar en cuenta los siguientes aspectos:

- La investigación debe estar en la línea de investigaciones que ampara el Museo.
- Se debe indicar claramente la relación que poseen las investigaciones, a nivel de proyectos, con la documentación de las colecciones o los programas educativos del Museo.
- Explicar claramente la duración y costos del proyecto.
- Los proyectos deberán ser aprobados por la Dirección del Museo.
- Los resultados de las investigaciones pueden ser publicados de manera convencional y posteriormente en la WEB para su mayor difusión, con un criterio estándar de confección de textos que represente al Museo.

6.12. Los planes y programas de investigación deberán ser evaluados por una comisión especializada.

7.- ATENCIÓN A PÚBLICO

El Museo Histórico Nacional considera parte fundamental de su misión, la adecuada atención del público sin dejar de lado la correcta conservación y cuidado de las distintas colecciones. Para lograr este objetivo se han establecido las siguientes Políticas de Atención de Usuario.

7.1. El primer acercamiento a las colecciones se puede realizar a través de la exhibición y los sistemas automatizados de consulta.

7.2. Aquellas personas que necesiten una atención personalizada deberán acercarse a la biblioteca y/o contactarse con el curador de la colección requerida.

7.3. Los/as donantes directos o sus familiares, en un margen de dos generaciones, pueden solicitar el acceso directo al objeto previo acuerdo del día y hora con el curador de la colección.

7.4. Los/as investigadores/as y/o estudiantes que deseen utilizar para sus trabajos documentación perteneciente al museo, de una o más de las colecciones, deberán acreditar su condición con una carta de la institución patrocinante de la investigación (Universidades, Institutos de Educación Superior, etc.) Los/as investigadores/as independientes deberán presentar un resumen del proyecto para ser estudiado por la Dirección del Museo en conjunto con el/a Subdirector/a Patrimonial y el/a especialista del área, priorizando investigaciones internas. En caso de ser aprobado se debe firmar una carta de compromiso donde se especificará el uso del material y los requisitos de la institución para su publicación. Una vez finalizada la investigación, al menos dos copias deben quedar en la Biblioteca del Museo.

7.5. Cualquier solicitud, tanto externa como interna, que el/a curador/a estime fuera de las directrices de estas políticas, deberá ser consultada con la Subdirección Patrimonial e informado a la Dirección del Museo.

7.6. Las editoriales, empresas, instituciones educativas, etc. estarán sujetos a firmar un contrato donde se especificarán las condiciones de uso del material.

7.7. Las filmaciones de la muestra o de elementos de alguna de las colecciones del Museo Histórico Nacional deberán ser supervisadas por el/a conservador/a de la muestra o en su defecto por él/a curador/a correspondiente, más un/a guardia de la institución. Además se coordinará, en caso de ser necesario, con el departamento educativo la presencia de personal adecuado para la entrega de información o un escrito. Si se considera pertinente por la dirección, algún/a curador/a, conservador/a o por el Departamento Educativo, se solicitará la entrega de una copia del material elaborado con la filmación para que quede en el Museo como material de consulta. Finalmente la filmación debe mencionar que las imágenes pertenecen al museo y/o agradecer a la institución por aportar a la ejecución del material elaborado.

7.8. Las filmaciones que se utilicen en el extranjero deberán cumplir con las condiciones anteriores.

A 1.6

POLÍTICA DE COLECCIONES DEL MUSEO NACIONAL DE COLOMBIA

En el Sistema de Gestión de Calidad del Ministerio de Cultura, dentro del Proceso de Creación y Memoria, se ha establecido que el **Subproceso Gestión de Museos** tiene como objetivo principal la responsabilidad de “Conservar, investigar, divulgar, exhibir e incrementar el patrimonio material e inmaterial de la Nación, a través de las **colecciones de los museos del Ministerio de Cultura** y entidades afines, de manera eficaz, eficiente y efectiva, para estudio, educación y deleite del público”.

A su vez, la Unidad Administrativa Especial Museo Nacional de Colombia, según lo determinan los numerales 2 y 17 del artículo 19 del Decreto 1746 de 2003, es responsable de “Apoyar y consolidar la investigación, organización, conservación, incremento, protección, publicación y divulgación de **las colecciones del patrimonio cultural mueble del país que forman parte de los museos del Ministerio de Cultura** y establecer políticas de adquisiciones para el incremento de las colecciones de los museos estatales”, así como “Localizar, adquirir, investigar y conservar testimonios materiales representativos de los distintos períodos, áreas y valores de la historia de la cultura nacional”. Tales testimonios constituyen las colecciones de los museos y su manejo tiene presente tanto la conservación, el estudio y la investigación de los objetos, como su registro, catalogación, documentación y exhibición. Los objetos de las colecciones de los museos hacen parte del patrimonio cultural de la nación. Las piezas arqueológicas tienen una legislación específica sobre su manejo, según el Decreto 833 de 2002.

La aprobación del documento de Política de Colecciones, sus adiciones o actualizaciones, así como la decisión sobre el ingreso de nuevos objetos por cualquier concepto, están a cargo del Comité de Colecciones, creado mediante Resolución 1669 de 2005, con el objetivo de orientar y aplicar las políticas de adquisición de objetos en concordancia con la misión y visión de los museos del Ministerio de Cultura y el fortalecimiento de las colecciones representativas de la identidad multiétnica y pluricultural de la Nación.

Objetivo general

La política de colecciones establece los principios para el manejo de éstas y cada museo debe consignarlas en un documento escrito. Aquí se definen las reglas para establecer un plan de colecciones que permita su crecimiento ordenado y su desarrollo integral en cuanto a investigación, conservación y documentación. Los objetos adquiridos deben cumplir con las especificaciones de estas políticas; deben tener la documentación necesaria para enriquecer la investigación y comunicar los procesos sociales que reflejen el carácter diverso de la nación. Hasta el año 2010, este propósito estuvo inscrito dentro del área estratégica “Construcción de múltiples narrativas de la historia de los procesos culturales en Colombia” del *Plan Estratégico 2001-2010. Bases para el Museo Nacional del futuro*. Entre 2010 y 2014, este objetivo se llevó a cabo en el marco de la línea estratégica del Ministerio de Cultura “Fortalecer la apropiación social del patrimonio cultural”. Y durante el cuatrienio 2015-2018, este objetivo se lleva a cabo en concordancia con la línea estratégica del Ministerio de Cultura “Valoración del patrimonio cultural para el fortalecimiento de las identidades y la memoria”. A su vez, estas políticas se desarrollan en coherencia con la misión de cada uno de los museos del Ministerio.

En el caso del Museo Nacional, a partir de las políticas se construyó inicialmente el *Plan de colecciones 2005-2010* que, de acuerdo con el propósito y los límites de las colecciones de arte e historia, estableció el rumbo para que el Museo pudiera incrementar sus colecciones en estas áreas de manera ordenada, de acuerdo con un marco de trabajo. A partir de 2011 se determinó reorientar el Plan de colecciones en función del Proyecto “Renovación del guion y el montaje museográfico del Museo Nacional de Colombia”, proyecto incluido dentro de las prioridades del sector Cultura. En el presente documento se especifican los siguientes temas:

1. Ámbito de las colecciones
2. Ingresos definitivos
3. Ingresos temporales
4. Documentación
5. Conservación de las colecciones
6. Acceso y uso de las colecciones
7. Condiciones o límites
8. Seguimiento

Es responsabilidad de los equipos de trabajo de los museos del Ministerio de Cultura conocer y aplicar las políticas y los planes que se deriven de éstas. Hasta 2010, este documento estuvo acompañado por el Plan de colecciones 2005-2010, y por el *Manual de procedimientos de manejo de colecciones* que también deben ser difundidos y aplicados. A partir de 2011 se determinó que el marco general del Plan de colecciones debe estar orientado al desempeño de dos grandes áreas de trabajo:

- 1) Con relación a las piezas ofrecidas en donación, venta, legado o traslado por parte de personas naturales o jurídicas: las propuestas recibidas son analizadas por el Comité de Colecciones, cuyos miembros toman la decisión en cada caso a la luz de los principios y orientaciones contenidos en la misión y la Política de Colecciones.
- 2) Con relación a las iniciativas de adquisición de nuevas piezas para las colecciones: las decisiones del Comité se concentran en dar respuesta a las necesidades derivadas de los nuevos guiones de las salas permanentes.

1. Ámbito de las colecciones

Las colecciones de los museos del Ministerio de Cultura están determinadas por la misión específica de cada uno de los museos y por las múltiples narrativas de la historia de los procesos culturales en Colombia. Los museos del Ministerio asumen la historia a través de los hitos de estos procesos, enmarcados dentro del contexto histórico que les da sentido.

¿Qué deben coleccionar los museos del Ministerio de Cultura?

Con excepción del Museo Nacional, los museos del Ministerio de Cultura se han especializado en temáticas relacionadas con el período histórico expresado en su misión y en el ámbito de sus colecciones. El Museo Nacional de Colombia, por su naturaleza, se clasifica en la categoría de

“museos generales” y, por tanto, no puede especializarse en todos los temas que aborda. Las colecciones deben derivarse de las investigaciones y guiones que los museos emprendan y desarrollen para cumplir su misión y alcanzar una visión de largo plazo. El Plan de colecciones de cada museo está orientado a completar la secuencia cronológica o temática y a consolidar la tipología de cada Museo, con el fin de ofrecer un panorama más completo y rico de la historia de los procesos culturales en Colombia.

- Custodia y administración de las colecciones

En general, las colecciones que conforman los museos del Ministerio de Cultura son patrimonio cultural de la nación, pertenecen al Ministerio y se encuentran registradas en sus inventarios.

Las colecciones que forman parte de la Casa Museo Quinta de Bolívar y del Museo de la Independencia - Casa del Florero, están bajo la responsabilidad de su directora.

A su vez, las colecciones que forman parte del Museo Colonial y del Museo Santa Clara, se encuentran bajo la responsabilidad de su directora.

En la actualidad, las colecciones que forman parte del Museo Nacional de Colombia se encuentran organizadas en cuatro grandes secciones: arte, historia, arqueología y etnografía. Todos los objetos que integran las colecciones son patrimonio cultural de la nación y están asignados al inventario del Ministerio de Cultura (en el caso de las colecciones de arte e historia) y al inventario del ICANH (en el caso de las colecciones de arqueología y etnografía); por esta razón están custodiadas por estas dos instituciones, que cumplen los siguientes roles:

1. La Unidad Administrativa Especial Museo Nacional de Colombia que conserva e investiga las colecciones que hacen parte de los inventarios correspondientes a los Departamentos de Curaduría de Arte y de Historia. El director del Museo Nacional es la persona responsable de estas colecciones.
2. El Instituto Colombiano de Antropología e Historia (ICANH) tiene a su cargo la conservación e investigación de las colecciones que hacen parte de sus inventarios, y son correspondientes al Departamento de Curaduría de Arqueología y Etnografía en el Museo Nacional. Los términos y responsabilidades específicas de cada entidad frente a las colecciones que conforman el Departamento de Curaduría de Arqueología y Etnografía del Museo Nacional están consignados en el Convenio N° 2257 suscrito entre el Ministerio de Cultura y el ICANH el 02 de julio de 2013, con duración de diez (10) años, documento en el cual se establecen, así mismo, las obligaciones de cada entidad en relación con la custodia de estas colecciones tanto en exhibición como en reserva. La exhibición y divulgación de las colecciones de arqueología y etnografía que integran el Museo Nacional de Colombia son una responsabilidad conjunta de las dos instituciones¹.

1 Las colecciones arqueológicas están sujetas a normatividades y tratamientos especiales. Por una parte, los materiales arqueológicos están diferenciados por dos tipos de colecciones: colecciones arqueológicas de referencia, conformadas en su mayoría por fragmentos procedentes de excavaciones y piezas completas, y colecciones patrimoniales, conformadas por piezas completas, muchas de las cuales no han sido contextualizadas ni investigadas. Según el artículo 72 de la Constitución, los objetos arqueológicos son bienes que pertenecen a la nación y son inalienables, imprescriptibles e inembargables. No se pueden comprar, vender, heredar, regalar (ver Decreto 833 de 2002). Para el análisis de esta legislación ver: Castellanos Valenzuela, Gonzalo. *Régimen jurídico del patrimonio arqueológico en Colombia*. Bogotá: Instituto Colombiano de Antropología e Historia, 2003.

- Clasificación

En cada uno de los museos del Ministerio, las grandes secciones de las colecciones están divididas en áreas, de acuerdo con la técnica o la naturaleza de los objetos. Éstas, a su vez, están divididas en subáreas definidas según el objetivo con que fue creado, o el uso para el cual fue elaborado el objeto (ver Anexos 1-4). Los objetos que ingresen a las colecciones deben ser categorizados dentro del esquema que compone a cada área; este ejercicio lo realizan los responsables de los departamentos de curaduría o gestión de colecciones, dependiendo de la estructura organizativa de cada museo.

La investigación sobre las colecciones es constante, de manera que se pueden realizar cambios en la clasificación que deben ser reportados al Ministerio de Cultura. A esta labor, dentro del Museo, se le llama “reclasificación” y se realiza cuando los objetos que ya se encuentran dentro de los inventarios de las colecciones del Museo, como bienes patrimoniales, se encuentran registrados como componentes de una pieza; dependiendo de su valor se le asigna un registro individual, después de un estudio riguroso y la aprobación de los responsables de los departamentos de curaduría y gestión de colecciones. Los análisis que conduzcan a la reclasificación de un objeto deben quedar consignados en un acta que se incorporará al sistema.

- Material de apoyo

Cuando se trate de copias, modelos o réplicas, los curadores deben evaluar si se trata de objetos que ameriten formar parte de las colecciones. Si un objeto no cumple con los requisitos para ingresar a las colecciones debido a que carece de valor museable, según criterio del Comité de Colecciones de cada museo, se puede considerar como documentación o material de apoyo museográfico. Ante la imposibilidad de asignar espacio de reservas para su preservación física, la documentación o material de apoyo podrá digitalizarse en alta resolución e ingresar a su respectiva base de datos en la que se le asignará un número consecutivo.

2. Ingresos definitivos

Se entienden como tales los que pasan a formar parte de las colecciones de los museos del Ministerio de Cultura, están en posesión legal del Ministerio y son bienes patrimoniales; reciben un número de registro dentro de cada museo y un número de inventario general del Ministerio de Cultura. Las piezas que ingresen por compra a las colecciones deben ser aprobadas por el Comité de Colecciones conformado por miembros permanentes. El Comité se puede asesorar de expertos en diversas disciplinas. Otro tipo de ingresos se realizan a criterio de los comités específicos de cada museo a los cuales también se pueden invitar asesores externos.

Las modalidades de adquisición de colecciones son las siguientes:

- **Por compra:** piezas que adquiere el Ministerio de Cultura, con destino a alguno de sus museos. Los documentos originales de la transacción quedan en poder del Ministerio pero el museo que recibe la pieza debe guardar una copia en el archivo de la pieza respectiva.
- **Por donación:** corresponde a las piezas que reciben los museos –Ministerio de Cultura– a título gratuito. Debe originarse un documento (acta de donación o escritura de donación legalizada ante notario público, según el caso), que le otorgue a los museos –Ministerio de Cultura– la propiedad sobre la pieza y la propiedad sobre los derechos de exhibición y reproducción; este documento debe

quedar firmado por las dos partes. Todas las piezas que ingresan en donación deben ser primero evaluadas y aceptadas por el Comité de Colecciones.

- **Legados:** son las piezas que se ofrecen a un museo por voluntad testamentaria. Antes de aceptar el legado, se debe aclarar por escrito que el museo sólo está en capacidad de recibir dicho legado “con beneficio de inventario”, con el fin de que sea evaluado por el Comité de Colecciones. Es necesario obtener una copia del testamento del donante o del documento que exprese la última voluntad del difunto.
- **Cesión entre entidades de derecho público:** corresponde a las piezas que las entidades del Estado transfieren de sus inventarios al Ministerio de Cultura con destino a alguno de los museos.
- **Traslado:** son las piezas que están dentro de los inventarios del Ministerio, bajo la custodia de una de sus direcciones o de las unidades administrativas especiales, pero que por su naturaleza o por su origen se ajustan a la colección de alguno de los museos y, por lo tanto, se trasladan para la custodia de éste definitivamente.
- **Reubicación:** aquellos bienes que se encuentren localizados en alguno de los espacios de un museo y que hasta el momento no hayan tenido el tratamiento de piezas de la colección, pero que, por sus características especiales, se considere pertinente ingresar a la colección.

2 Estas modalidades no se aplican a las piezas arqueológicas.

Cualquier ingreso de un objeto a la colección de uno de los museos, bajo estas condiciones o en condiciones diferentes, debe ser estudiado concienzudamente por el Comité de Colecciones del museo respectivo.

Las prioridades de adquisición se establecen en el *Plan de colecciones* el cual, a partir de 2012, corresponde a todas aquellas adquisiciones que se identifican como necesarias para completar la narración del proyecto “Renovación del guion y el montaje museográfico del Museo Nacional”, en el caso de este último, o en general para complementar las narraciones de los guiones actuales y los proyectos de renovación del guion y el montaje museográfico de cada museo. La calidad y la relevancia de las adquisiciones deben estar debidamente sustentadas de acuerdo con el modelo establecido en la base de datos *Crecimiento de las colecciones*. En ésta se reúnen los criterios de valoración sobre la pertinencia de una pieza ya que es indispensable completar información sobre la *identificación, descripción, historial, justificación y administración* de cada propuesta u oferta.

En la medida de sus posibilidades, y de acuerdo con sus necesidades misionales, cada museo debe garantizar el incremento continuo de las colecciones y optimizar el uso del presupuesto, mediante la adecuada selección y priorización del material para adquirir. Cada año se debe hacer un resumen de las nuevas adquisiciones para presentar al Comité de Dirección de cada museo.

Las colecciones de arqueología se podrán enriquecer en la medida en que personas o instituciones públicas o privadas pongan a disposición del ICANH o del Museo Nacional objetos que anteriormente estuvieran conservados por éstas. El ICANH continúa alimentando las colecciones de referencia con el aporte que hacen los investigadores de hallazgos hechos en excavaciones. Las colecciones patrimoniales que se encuentran en las reservas de arqueología y etnografía en las instalaciones del Museo Nacional se alimentan de piezas completas, excavaciones o traslados de colecciones. A partir del Decreto 833 de 2002, este patrimonio se alimenta también por decomisos realizados por el ICANH con apoyo de las autoridades.

En el caso de cesión de colecciones, los museos del Ministerio de Cultura se ciñen a los parámetros establecidos en el Código de Ética del Consejo Internacional de Museos (ICOM), la legislación colombiana y la normatividad aplicable a las entidades públicas del orden nacional³.

3. Ingresos temporales

Las piezas de otras instituciones o personas naturales pueden ser guardadas en un museo temporalmente, siempre y cuando se requieran para cumplir los objetivos del museo y no se afecte la conservación de sus colecciones. Debe haber un acuerdo formal entre las partes, el cual estará aprobado por los departamentos o áreas de Curaduría y responsables de gestión y conservación de colecciones correspondientes. Los museos del Ministerio de Cultura no tienen la posesión legal de estas piezas, pues pertenecen a terceros, quienes pueden reclamar su devolución en cualquier momento, previos los procedimientos correspondientes.

Modalidades de ingreso temporal:

- **Depósitos:** son aquellos objetos que un museo u otra institución entregan temporalmente a los museos del Ministerio, por un tiempo considerable con el fin de salvaguardarlos.
- **Comodatos:** son aquellos objetos de propiedad pública o privada que integran las exposiciones temporales de los museos, o también aquellas piezas de interés para cada museo que, ante la imposibilidad de adquirirlas, ya sea por falta de recursos o porque las piezas no estén a la venta, se solicitan o se aceptan temporalmente para formar parte del guion de las salas permanentes de los museos, con la condición de que sean devueltas a su propietario dentro de un plazo fijo. Se tomará en cuenta su estadía en los museos si cumple con los siguientes requisitos:
 - a. La obra es esencial para exhibir en las salas permanentes porque complementa las múltiples narrativas de los procesos culturales.
 - b. El museo que requiere la pieza no cuenta con los recursos necesarios para su adquisición y no está disponible para donación.
 - c. En ningún caso se debe aceptar un comodato para que éste permanezca en reserva, salvo en casos excepcionales determinados por el Comité.
- **Depósito judicial:** piezas dejadas en custodia por las autoridades judiciales, de aduana, la Fiscalía General de la Nación o la Dirección Nacional de Estupefacientes (hoy Sociedad de Activos Especiales), con el fin de salvaguardarlas, mientras se sigue un proceso al propietario por la presunción de haber incurrido en alguna irregularidad que involucra las piezas (extinción de dominio, posesión ilegal o tráfico ilícito de patrimonio cultural).
- **Traslado temporal:** piezas que están dentro de los inventarios del Ministerio de Cultura, bajo la custodia de otros museos, de una de sus direcciones o de otras unidades administrativas especiales, pero que por su interés se requieren en uno de los museos temporalmente y que se deben devolver después de un lapso pactado con anterioridad.

En cuanto a las piezas arqueológicas, de acuerdo con el Convenio de Cooperación número 2257 del 02 de julio del 2013, suscrito entre el ICANH y el Ministerio de Cultura, "d) El ICANH entregará en custodia al Ministerio de Cultura-Museo Nacional y éste recibirá mediante inventario detallado las colecciones que formen parte de las exposiciones permanentes y/o temporales, levantándose actas

de entrega que serán firmadas por los representantes de las entidades para efectos de vigilancia y seguridad. e) Las colecciones de arqueología y etnografía conservadas en reserva continuarán bajo la custodia y administración directas del ICANH, garantizando el Museo la respectiva seguridad externa”⁴.

4 La primera entrega y recibo de inventarios se realizó en 1994.

4. Documentación

Es responsabilidad de cada museo asegurar que la información relativa a los objetos de sus colecciones esté debidamente preservada y almacenada. La responsabilidad de recoger la información sobre las piezas y de establecer los estándares de esta sistematización es de los departamentos de curaduría y gestión de colecciones. Cada registro debe incluir, como mínimo, la información técnica básica para ser estudiada en profundidad posteriormente por los departamentos de curaduría. El encargado de la Oficina de Registro de cada museo es responsable de ingresar la información fundamental en la base de datos, la cual debe ser verificada por los curadores.

La investigación como fuente generadora de conocimiento es una de las funciones esenciales de los museos. En la medida en que las colecciones de los museos sean continuamente estudiadas e investigadas, se podrá obtener un conocimiento cada vez más profundo de la historia de los procesos culturales en Colombia, lo cual redundará en el mejoramiento de la calidad de las colecciones y de los guiones de las exposiciones. La investigación de las colecciones existentes es fundamental para su evaluación y evolución.

Es requisito primordial que los objetos que ingresen a las colecciones tengan procedencia clara y completa para evitar aceptar piezas que hayan sido hurtadas o extraídas ilegalmente. Para tener una información completa sobre su procedencia, cada museo deberá consultar a los organismos nacionales e internacionales que recopilan la información pertinente (DAS, Interpol, *Lista roja de bienes culturales latinoamericanos en peligro* del ICOM, etc.). Los museos no deben aceptar donaciones o efectuar adquisiciones de objetos que no tengan un origen claro y definido. Para tal efecto, cada museo está en la obligación y tiene el derecho de solicitar la documentación completa de los objetos, con el fin de comprobar su autenticidad y procedencia. La investigación continua de las piezas de las colecciones contribuye a profundizar en los diversos aspectos de su procedencia y a legitimar, cada vez más, la propiedad que los museos del Ministerio de Cultura ejercen sobre cada objeto.

Las piezas de las colecciones deben estar avaluadas y este avalúo debe ser actualizado cada vez que se requiera por la Oficina de Registro de cada museo que deberá asesorarse de especialistas para efectuar esta operación.

5. Conservación de las colecciones

En cada decisión de nuevas adquisiciones, el Comité de Colecciones debe tener en cuenta los recursos financieros disponibles, el espacio en las reservas, el personal disponible para el cuidado y la conservación de las colecciones. El Comité debe considerar las distintas restricciones relativas a los objetos que no se puedan catalogar, conservar, almacenar o exponer en forma adecuada.

Para asegurar la debida conservación de las colecciones, las condiciones de las reservas y los montajes de las exposiciones deben prever mecanismos de protección de los objetos contra cualquier accidente o acto de vandalismo. Las piezas en reserva deben estar guardadas de manera que no se ponga en peligro su integridad y tampoco la del personal o los visitantes.

Los museos tienen la obligación de establecer límites a la adquisición de objetos que no estén en condiciones de proteger y conservar. Se debe determinar la capacidad máxima de almacenamiento de las reservas, para definir con certeza las adquisiciones que los museos estén en capacidad de recibir. Los objetos a los que cada museo no les pueda brindar unas condiciones de conservación o almacenamiento adecuados, ya sea por el tamaño, el material o la técnica, no deben ser aceptados dentro de la colección, pues iría en detrimento de los demás objetos de la misma. Los objetos que requieran montajes especiales deben ser estudiados cuidadosamente antes de ser aceptados, ya que pueden alterar la destinación presupuestal preestablecida o pueden socavar la seguridad de los museos y sus colecciones. Así mismo, cada museo está en la obligación de velar por la integridad de las colecciones y del buen nombre de la institución en el momento de aceptar un préstamo.

El ingreso a las reservas debe ser autorizado por el curador responsable de la colección o por el coordinador de gestión de colecciones y se debe efectuar bajo la supervisión de un miembro del área de Registro. Los ingresos del personal se registran en una planilla de control. El espacio de las reservas sólo se puede utilizar para guardar objetos de patrimonio cultural, salvo excepciones estudiadas por el Comité de cada museo.

Los estándares del cuidado de las colecciones son establecidos por cada departamento de curaduría y gestión de colecciones. Las áreas de conservación de cada departamento son responsables de la manipulación de los objetos y de su adecuada conservación, tanto en exhibición como en reserva.

El plan de acción anual de conservación de las colecciones en los Museos del Ministerio de Cultura se lleva a cabo en el marco del Sistema Integrado de Conservación (SIC) del Subproceso Gestión de Museos, el cual se organiza en dos planes principales, con sus correspondientes programas y actividades, así:

I. Plan de conservación preventiva

1. Programa de control medioambiental
2. Programa de control de factores antropogénicos

II. Plan de conservación – restauración

1. Diagnóstico de la colección
2. Capacitaciones
3. Intervenciones
4. Investigación
5. Documentación
6. Asistencia técnica
7. Estandarización de procesos y actividades de conservación

6. Acceso y uso de las colecciones

El uso de las piezas de las colecciones para exhibición está determinado por su estado de conservación.

Los curadores de las colecciones o el coordinador de gestión de colecciones deben determinar y autorizar:

- Las condiciones de acceso a las colecciones y a la información sobre éstas.
- El acceso a las reservas.
- El uso de las colecciones por parte de un agente externo al Museo.

El director, junto con el curador correspondiente y el coordinador de gestión de colecciones, deben determinar y autorizar:

- El movimiento de las piezas dentro y fuera del Museo.
- Los procesos de restauración o intervención.

Los curadores y el coordinador de gestión de colecciones sólo podrán hacer uso de las colecciones para fines de investigación, exhibición y educación.

La información sobre la ubicación exacta de cada una de las piezas de las colecciones debe mantenerse actualizada por el Área de Registro. En materia de conservación se aplica igualmente: los cambios en estados de conservación o procesos de restauración autorizados deben ser registrados por el Área de Conservación.

Las colecciones sólo pueden ser manipuladas por personas que hayan recibido entrenamiento específico, de acuerdo con los procedimientos establecidos por el Museo.

- Préstamos

Los préstamos de las colecciones se podrán efectuar a otras instituciones con motivo de un proyecto cultural, educativo y/o académico siempre y cuando la institución garantice el manejo adecuado y la conservación de las piezas, de acuerdo a la revisión del *facility report* (reporte de condiciones climáticas y técnicas), proporcionado por la institución de destino, y con el formato de préstamo establecido en el *Manual*. Se deberá evitar el préstamo de las obras para decoración de despachos públicos pues no se puede garantizar su seguridad y conservación.

Todo préstamo debe estar acompañado por un documento escrito, firmado por las partes interesadas. El acuerdo de préstamo debe establecer las condiciones de éste, el cual debe incluir derechos de autor, condiciones de publicación y manejo de los créditos del Museo que presta las piezas. La duración del préstamo se debe especificar y puede prorrogarse de mutuo acuerdo. Se debe elaborar un estado de conservación para cada préstamo. Ninguna pieza de las colecciones de un Museo puede salir de las instalaciones sin contar previamente con una póliza de seguros contra todo riesgo. Antes de su aprobación, cada solicitud se evalúa utilizando el formato de Análisis de Viabilidad de Préstamo de Obras, en el cual se determina si las piezas solicitadas tienen alguna restricción desde las áreas de registro, curaduría y conservación. El préstamo debe ser aprobado por el Director y el curador correspondiente; si el préstamo no es aprobado, se deben especificar por escrito las razones para declinarlo.

7. Condiciones o límites

Las donaciones, legados y préstamos se pueden aceptar si cumplen los requisitos establecidos en las políticas de colecciones y si se inscriben dentro del marco del *Plan de colecciones*. Las adquisiciones que no sean aprobadas por el Comité de Colecciones no ingresarán a la colección. Deben rechazarse ofertas que presenten condiciones de donación contrarias a los intereses de largo plazo de los museos y sus públicos. Debido a las limitaciones de espacio de exhibición, los museos deben evitar que en las actas de donación se especifique que una pieza tenga que exponerse indefinidamente.

Las adquisiciones deben estar legalizadas mediante un documento en el cual el dueño haga constar la transferencia de su posesión y se debe especificar quién tiene los derechos patrimoniales de autor sobre la pieza, que incluya derechos de reproducción y exhibición. Los formatos de documentos de adquisición se encuentran en el *Manual de procedimientos*.

Los museos del Ministerio de Cultura siguen los lineamientos del *Código de ética profesional de los museos*, para la manutención de restos humanos y material de significación ritual. Las piezas se deben conservar y estar disponibles para la investigación. La exhibición se realiza con respeto y en consideración de los grupos étnicos a los que conciernen estas colecciones.

Cuando circunstancias extraordinarias recaigan sobre la responsabilidad de cada museo y estén dentro de su misión, tales como la salvaguardia del patrimonio nacional, se podrán hacer excepciones a estas políticas por autorización del Comité de Colecciones, órgano responsable de evaluar la situación y las medidas pertinentes para cada caso.

8. Seguimiento

Cada museo debe revisar sus políticas, planes y manuales periódicamente de acuerdo con las necesidades de la institución.

A 1.7

MUSEUM OF LONDON – COLLECTIONS DEVELOPMENT POLICY

1. Relationship to other relevant policies/plans of the organisation:

1.1. The museum's statement of purpose is:

Our passion for London is infectious and is born out of our commitment to exploring the ever-changing story of this great world city. We want to inspire such passion in others through releasing the power that is currently locked behind our bastion walls. We aim to stimulate thinking and engagement with London in new ways, to be a part of every Londoner's life from an early age and to contribute to the city's international, educational, cultural, economic and reputational impetus.

We have five strategic objectives to guide our activities:

1. Reach more people
2. Become better known
3. Stretch thinking
4. Engage every school child
5. Stand on our own two feet

Our collections underpin all that we do and embody, represent and evidence the energy, history and passion of London itself. They are the 'DNA' of London. They are our core content and their development affects every aspect of our programming. Our new Content Framework is reshaping how we organise and deliver our content. How we present the collection, what is in it, the research that supports it, all should engage with the big questions about London and its place in the world.

To deliver our current strategic objectives we are committed to increasing access (intellectually, physically and digitally), improving the care and storage of the collections, reviewing significance and rationalising, enhancing the information we hold and intellectually developing them. Additionally, we want to grow the use of our collections for research, increase their availability online and make strategic acquisitions to ensure we are collecting for tomorrow.

Our current ambitions are derived from our long term purpose as set out in the two Acts of Parliament that established the museum. These state that we will: care for, preserve and add objects to our collections; make them accessible via display and for research; promote understanding and appreciation of historic and contemporary London and of its society and culture using this collection and other means.

1.2. The governing body will ensure that both acquisition and disposal are carried out openly and with transparency.

1.3. By definition, the Museum of London has a long-term purpose and holds collections in trust for the benefit of the public in relation to its stated objectives. The governing body therefore accepts the principle that sound curatorial reasons must be established before consideration is given to any acquisition to the collection, or the disposal of any items in the museum's collection.

1.4. Acquisitions outside the current stated policy will only be made in exceptional circumstances.

1.5. The museum recognises its responsibility, when acquiring additions to its collections, to ensure that care of collections, documentation arrangements and use of collections will meet the requirements of the Museum Accreditation Standard. This includes using SPECTRUM primary procedures for collections management. It will take into account limitations on collecting imposed by such factors as staffing, storage and care of collection arrangements.

1.6. The museum will undertake due diligence and make every effort not to acquire, whether by purchase, gift, bequest or exchange, any object or specimen unless the governing body or responsible officer is satisfied that the museum can acquire a valid title to the item in question.

1.7. The museum will not undertake disposal motivated principally by financial reasons

2. History of the collections

The Museum of London's collection, called **the London Collection**, has developed over the last 190 years. It is the world's largest relating to a single urban centre over a 2,000 year period and the most important source for the material evidence of London's history. It includes collections from two precursor museums: the Guildhall Museum and the London Museum.

The Corporation of London established the Guildhall Museum in 1826. Its collection of antiquities was built up during the nineteenth and twentieth centuries with items coming from construction sites in the City of London. The museum confined its collecting to items found largely within 'the Square Mile', an area delineated by the medieval walled city, and from the Thames. It acquired other material relating to the civic and ceremonial history of the City of London as well as architectural fixtures and fittings.

The London Museum, founded in 1911, had a much broader and ambitious collecting brief than the Guildhall Museum. With a specific populist agenda to tell the story of the history of London from earliest times through to the present, it collected from across London not just from the City. The museum was the brainchild of two politicians: Lewis, first Viscount Harcourt and Reginald Brett, second Viscount Esher. For much of its existence, the museum was funded by central government. Guy Laking (later Sir Guy), the museum's first Keeper and Secretary to the Trustees, played an important role in building the collections. Under his and then Mortimer Wheeler's keepership of the museum, a collection of national and international standing was created covering antiquities, fine and decorative arts, dress and textiles, vehicles, rare books, maps, manuscripts and printed ephemera. J.G. Joicey was, perhaps, the museum's most generous benefactor. He loaned and then gifted his large collection of porcelain, clocks and watches, jewellery, embroidery and costume, as well as on his death in 1919 leaving the museum the residue of his considerable estate to support acquisitions.

After the Second World War, both the Guildhall Museum and the London Museum found themselves in temporary homes. The destruction of large parts of the City in the Blitz provided an opportunity for large scale archaeological excavations. In the 1950s, discussions took place about the amalgamation of the London Museum and the Guildhall Museum. In 1965, the Museum of London was established by an Act of Parliament and in 1976 the new museum opened to the public at London Wall. The suite of galleries presented a three dimensional biography of the capital, drawing on many items from the newly combined collections as well as more recent acquisitions.

The greatest growth of the Museum of London's collection over the last forty years has been in archaeology and material relating to the modern history of London. In 1976, the Museum had two field units, one for the City of London and one for Greater London with complete archives of archaeological records and finds being acquired on a site-by-site basis. In 1991, the two units were restructured into one service and in 2002 an archaeological archive and research centre opened in Hackney where the finds and records from individual excavations are deposited and stored. In 2003, the Centre for Human Bioarchaeology was set up to curate the human skeletal remains.

The Museum was a pioneer in the collecting of contemporary material from all walks of London life. Items were acquired from domestic environments as well as the work and leisure spaces of the capital. The closure of London's upriver docks and wharves in the 1970s and 1980s spurred a new collecting initiative, particularly tools and equipment used in the port. In 2003, a large museum to display this material, the Museum of London Docklands, opened in a converted Georgian dock warehouse opposite Canary Wharf.

Oral history was a new area of collecting for the museum in the late 1980s. Many interviews were made over the next two decades creating a very wide ranging and important collection. In 2014, the museum completed the digitisation of its entire oral history collection which, to date, amounts to over 5000 hours of recording. The photographic collection expanded rapidly after the opening of the Museum of London. A small collection had been built up by the London Museum but it was only with the appointment of a dedicated curator of historic photographs that the collection began to develop in focused way. Paintings, prints and drawings acquisitions also increased after 1976 with help from funding agencies and charities.

Major acquisitions included George Elgar Hicks' 'The General Post Office, One Minute to Six' of 1860 (1990), the 'Rhinebeck Panorama' of London, 1806 (1998) and two works by Henry Nelson O'Neil, 'Eastward Ho! August 1857' and 'Home Again, 1858' (2004) with a commission inspired by these latter two works by The Singh Twins, 'EnTWINed', 2009 (2010).

The dress and textile collection has grown in a similar way to other modern collections with many items added made by London ready-to-wear manufacturers and couture houses and designers. Contemporary collecting is actively pursued with recent projects undertaken including Muslim fashion (2014) and punks (2016). An active collecting project was successfully completed around the London Olympics in 2012 which included costumes from the opening ceremony as well as the Olympic Cauldron designed by Thomas Heatherwick for which a special permanent gallery was created within the museum.

The Museum began to acquire born-digital material in 2012 when it collected c.6000 unique Tweets using the hashtag #citizencurators during the two weeks of the Olympic Games. This was an experimental collecting project which investigated the issues surrounding the collecting of social media. In 2015-16, a collecting project focused on video gaming and the video game industry in London.

Access to the London Collection has increased through the creation of the collections online resource on the museum's web site. Currently, over 90,000 objects can be accessed online.

3. An overview of current collections

3.1 Introduction

The London Collection reflects our standing as the world's largest urban museum and we currently hold almost 7 million items. Viewed as a whole, the London Collection provides a multi-faceted, three-dimensional, multi-media biography of the metropolis and its people for over 10,000 years.

3.2 Archaeological Archive: c. 6 million items

The Museum's archaeological collections, mostly held within the Archaeological Archive, are not only by far the largest and most comprehensive body of urban archaeology in Britain, but also one of the most important repositories for urban studies in the world. The Archive holds contextually excavated archaeological material from sites across Greater London. It covers all periods of London's urban history, as well as the prehistory of the region from the earliest evidence of human occupation a quarter of a million years ago. Contained amongst these extensive holdings are: the sole source of information on all aspects of the Roman built environment and context for the non-excavated Roman collections in London and elsewhere; material excavated from in and around Covent Garden and the Aldwych, which constitutes the evidence for the existence of the Middle Saxon settlement of *Lundenwic*; unparalleled evidence of Medieval domestic life; and Post-medieval material which reflects London's role as the nation's pre-eminent market, complemented by artefactual evidence reflecting London's global trading networks.

3.3 Human remains: over 20,000 individuals

The human skeletal remains curated by the Centre for Human Bioarchaeology are a unique and internationally significant collection. London is the only capital in the world to be able to tell its history through the physical evidence of the people who inhabited it. Every skeleton has a unique 'bone biography' capturing different sets of 'life data' as a person grows, lives and dies. This information is often the sole means of determining a person's social and living conditions, their diet and nutrition, ancestry and status. The skeletal remains provide extraordinary data about individuals and population groups; and tangible evidence for the demographic structure of the capital and its region over half a million years.

3.4 Prehistory: over 13,000 items

Flint and stone implements constitute the largest part of the prehistoric collections. The Museum holds material of international importance from Lower Palaeolithic sites such as Swanscombe, Yiewsley and Stoke Newington. The most important holdings within the prehistoric collection are the 900 pieces of Bronze Age and Iron Age metalwork, mostly recovered from the Thames. The Thomas Layton collection includes a fine series of late Hallstatt/early La Tene daggers and two famous items of later Iron Age metalwork: a chariot fitting or 'horn cap' decorated in the Celtic art style, and a bronze-bound oak tankard.

3.5 Roman: over 45,000 items

The Museum has by far the largest collection of Romano-British marble statuary in Britain. Of this, the London Mithraeum group, which includes representations of Mithras, Minerva, Serapis, and Mercury, is the best example of Roman sculpture in the country. The samian ware holdings comprise the preeminent collection in Britain, and one of the finest in the world. The leather collection is an important resource for the study of Roman leather-working techniques, particularly shoe

manufacture. The most famous items are the 'bikini' briefs which are the most complete examples known. The glass collection forms a significant body of material for dating types and establishing trading patterns. The superbly preserved metal collection and the wide-ranging selection of domestic, industrial and religious artefacts make this perhaps the best collection in Britain.

3.6 Saxon, Norman and Medieval: c. 16,000 items

This collection includes important assemblages from the pagan Saxon cemeteries at Mitcham, Croydon, Hanwell and Ewell and Late Saxon/early Norman material from the City, including pottery, domestic items and jewellery. The single most important object of Late Saxon date in the collections, generally acknowledged as the 'finest Viking antiquity in the country', is the carved tomb-slab with runic inscription found near St Paul's in 1852.

The medieval collection (around 12,000 items) is one of the most celebrated elements of our overall holdings because of its breadth, depth and quality. It is strongest in ordinary domestic objects, particularly dress accessories, knives, tools and arms and armour. Pilgrim and secular badges and souvenirs constitute the most important group of their kind in Britain and one of the finest in Europe. The ceramics holdings are generally recognized as the best collection of medieval pottery in England, if not Europe.

3.7 Early Modern: over 40,000 items

The Museum's early modern collections reflect the huge changes in London life and society during this time. Amongst the preeminent and significant holdings are edged-weapons, scientific and mathematical instruments, London-made musical instruments, cloth and dyers seals, trade tokens, glass and ceramics, including Rhenish stoneware and Delftware. The world-famous Cheapside Hoard is an internationally celebrated collection (almost 500 pieces). It is the sole source of our knowledge of Elizabethan and early Stuart jewellery and the largest hoard of its kind anywhere in the world.

3.8 The Modern collections: over c.100,000 items

The modern period collections are unparalleled for their richness and diversity and the quality of contextual information with which they are associated. These collections document the experience of living in the metropolis for Londoners of all sections of society and cover an overwhelming range of themes: toys and games; life events; domestic material; furniture, fixtures and fittings; items relating to metropolitan infrastructure such as government, public utilities, welfare, housing, and education; material derived from service industries including retail, leisure, finance, and telecommunications. Significant events in the capital are represented, such as the Great Exhibition, the Blitz, the Festival of Britain, and the three London Olympic games. Of particular significance is the collection of Suffragette material including minute books, photographs and postcards, badges and scarves, and relics from hunger strikes. More recent political protest material includes items from Brian Haw's peace camp set up in Parliament Square in 2001.

The Museum holds workshop tools and machinery for seventy-five different crafts, manufacturing and processing trades; extensive groups of objects relating to London's principal markets, notably Billingsgate, Spitalfields and Covent Garden; and unrivalled collections of material relating to London's docks including river craft and cargo handling equipment ranging from dockers' hooks to hydraulic jiggers. The ceramic collections of the 18th to early 20th century are outstanding, with nationally important material from London porcelain factories and art pottery made by Doulton, William de Morgan and the Martin brothers.

3.9 Dress and Textiles: c. 23,000 items

The collection contains over 23,000 objects from the medieval period to the present day. The focus is on clothes and textiles made, promoted, bought and worn in London to represent the capital's role in the design, production and consumption of garments and reflect the life of all of London's communities. The collection ranges from garments sewn at home, made by dressmakers and tailors to those created by London-based couture houses and designers such as Lucile, Hardy Amies, Norman Hartnell, Victor Stiebel, Mary Quant, Katharine Hamnett, Vivienne Westwood and Alexander McQueen. Clothing purchased in department stores, high street chains, boutiques, suburban outfitters and markets represent London's varied retail outlets.

3.10 Art and Photography: c. 170,000 items

The art collections comprise a visual encyclopaedia of London from the 16th century to the present day. They include major works of art by leading artists alongside items of historic rather than artistic significance. Both reflect the importance of London both as a centre for art and a subject for artists and provide a visually diverse reflection of London's physical and social fabric. The paintings, prints and drawings collection (c 20,000 items) is one of the largest in the United Kingdom and includes works by artists such as Canaletto, Paul Sandby, Henry Nelson O'Neil, Walter Sickert, David Bomberg and Henry Moore. The emphasis of the Historic Photographs collection (over 150,000 items) is on topography and social documentary, and includes photographers such as Henry Fox Talbot, Roger Fenton, Christina Broom, Bill Brandt, Henry Grant, and Rut Blees Luxemburg.

3.12 Printed ephemera, rare books, maps and manuscripts: over 100,000 items

The printed ephemera collection comprises 75,000 items. It is arranged thematically and covers all aspects of London's cultural, social and working history ranging from leisure and shopping through to political campaigning and crime. The collection includes both historic and contemporary material, ranging from miscellaneous accounts and deeds of the 15th century to London's current obsessions and pre-occupations from nail parlours to drug abuse. The museum's Map Collection is particularly important and includes the master Booth Map of Poverty (1888-89), perhaps the most famous map of the entire 19th century. The Tangye Collection of Cromwelliana includes many rare books and manuscripts such as holograph letters of Charles I and Oliver Cromwell, and the only known copy of the Journal of Cromwell's House of Lords from its inauguration to its last sitting (1657-59).

3.13 Digital collections: c. 5000 hours of interviews

The museum has been collecting the life histories and memories of Londoners since the 1980s. The collection includes important groups of recordings including the Port and River Sound Archive and the London History Workshop collection. Interviews focus on interviewees' working lives, labour relations, family life and childhood, community and social life, and the two world wars. Other recordings were made for The Peopling of London exhibition (1993-94) and London's Voices project (2005-06) which resulted in 200 life story interviews with Londoners from many different communities and backgrounds.

Recent collecting has included projects around the London 2012 Olympics, Punks and London Tattooists. In 2012, the museum's first Digital Collecting Framework was produced, reflecting our ambition to capture London's 'born-digital' culture. To date this has ranged from Londoners' social media reactions to events to a collecting project examining London in digital video games.

4. Themes and priorities for future collecting

4.1 The aims of the acquisitions programme are to:

- ensure the focussed development of **the London Collection** to provide well-balanced and up-to-date coverage of the Museum of London's remit
- support the development of the New Museum of London in West Smithfield
- provide primary evidence and key secondary sources for research, publishing, broadcasting and other public needs

Over the next five years, the museum aspires to increase in-the-round access (i.e. physically, virtually and intellectually) to **the London Collection**.

4.2 Acquisition is the process of obtaining responsibility for an item, associated due diligence, rights management and transfer of title.

In addition to items acquired for formal accession into the London Collection, other items may be acquired to support Museum of London's Learning activities (Learning Collection), and to support exhibitions and displays (Support Collection).

The Learning Collection consists of objects specifically chosen for handling and teaching purposes. It is a mixture of accessioned objects and objects from the Support Collection and is stored separately from the London Collection. The Support Collection includes items that the museum may wish to keep but not as part of the London Collection (e.g. models, facsimiles, audio-visual content).

4.3 Accession is a status afforded to those items (material culture and digital culture) that the Museum of London deems to be of such significance that they merit permanent retention and preservation. Acquisitions to all categories of the London Collection must demonstrate strong relevance to London.

In principle the Museum of London seeks to accession:

- Material which is important for the history of London
- Material which is important for the study of London
- Material which embodies or expresses powerful personal responses to or stories about London

4.4 Collecting may result from proactive projects or in response to the offer of material by members of the public or other institutions. In both instances collecting will be a focused outcome of the formal review of the existing collection.

4.5 The Museum of London's **Content Framework** is central to how the museum develops its collection.

The framework sets out **the Content Universe**:

The core chronology of the Museum of London stretches from around 10,000 years ago to this very moment, looking beyond these thresholds we consider what came before and what might come next.

Our heartland is the London Boroughs, we will follow their sphere of influence to the commuter belt, and where it ripples beyond to the ends of the earth.

It also identifies four **Content Priorities**:

- **Global City:** *London transcends its role as capital. It is one of a handful of cities that can claim to be an economic giant, a political hub and cultural powerhouse that drives global markets, decision making and conversations. It has always been a world city and an international gateway for people and goods, exhibiting the very best and very worst of what a city can be.*
- **Iconic London:** *London icons are world famous. They are the places, people, things and events that are uniquely associated with London and form part of its identity. They can be both real and mythical influencing our perception of the city and our interaction with it. Iconic London continues to evolve as new symbols and faces of London emerge.*
- **City Now, City Future:** *London is a social laboratory. It is a focus for research, policy-making and public debate and an important source of data about how cities work. At the same time people are negotiating London day to day, experiencing those things that make city life attractive and challenging. By understanding the city we can start to imagine how London could change and influence its future.*
- **Creative Capital:** *Creativity is a key characteristic of London. This city has hosted both famous and little-known talents who have created a rich back catalogue of cultural work stretching back hundreds if not thousands of years. Londoners have also been at the forefront of technological and productive creativity, responding to the opportunities and problems of city life.*

To supplement the **Content Framework**, collecting outlines for each curatorial area exist which set out detailed descriptions of current holdings and aspirations for collecting. These are reviewed and updated by staff when necessary, and with reference to current strategic aims. The result is the targeting of collection acquisition and disposal.

4.6 The Museum is in the initial stages of the New Museum Project to relocate to the new site at West Smithfield. Proactive collecting projects over the next five years will form the New Museum Acquisitions Programme which will support the content needs of this major transformation project.

The New Museum Acquisitions Programme will give particular attention to engagement with Londoners through carefully focused calls for material. In this regard, particular efforts will be made to reach out to all of the 32 London Boroughs. It is anticipated that digital collecting will be a key element of this strand of activity.

The New Museum Acquisitions Programme will be augmented by commissions including art, photography, film and new media that explore and respond to the Content Framework Priorities. If practical, these should become part of **the London Collection**.

The next five years will be a period of transition and reinvention for the museum. As a result, whilst it is not expected there will be a significant shift away from the principles set out above, the precise focus of proactive collecting may need to be fine-tuned as the project develops.

Areas currently identified as of interest include:

- The Smithfield Conservation area
- London data (including creative responses to the presentation of data)

- London events, both official and unofficial, possibly recorded at a personal level by Londoners or where the museum undertakes 'rapid response' collecting, either directly or through engagement with Londoners

4.8 The Museum of London collects records and finds ('archives') from archaeological projects throughout Greater London, provided that they comply with the general aims of the acquisitions programme (Section 4.1 above). Such archives must be prepared in accordance with the detailed standards published on our website, and fieldwork projects initiated since 1 May 2013 are liable to deposition fees (though these may be waived if the work was carried out by amateur or academic organisations).

4.9 The acquisition of human remains is governed by the Museum of London's 'Policy for the Care of Human Remains' and the deposition standards. The value of the remains for research and other uses is constantly reviewed and skeletons not deemed of value are reburied.

4.10 For the Museum, the archaeological and historical context of an item, together with the information associated with it, is of fundamental importance. It is this that determines the item's value to the museum rather than aesthetic or technological criteria alone. Normally, items are only acquired when they can satisfy the requirements of a strong London context.

5 Themes and priorities for rationalisation and disposal

5.1 The museum recognises that the principles on which priorities for rationalisation and disposal are determined will be through a formal review process that identifies which collections are included and excluded from the review. The outcome of review and any subsequent rationalisation will not reduce the quality or significance of the collection and will result in a more useable, well managed collection.

5.2 The procedures used will meet professional standards. The process will be documented, open and transparent. There will be clear communication with key stakeholders about the outcomes and the process.

5.3 The themes and priorities for rationalisation and disposal are as follows:

5.3.1 The museum has an ongoing programme of review and rationalisation in relation to hazardous materials.

5.3.2 The museum has undertaken a formal review and rationalisation of its Social and Working History Collections supported by the Esmée Fairbairn Collections Fund.

5.3.3 The museum intends to conduct systematic and formal collections reviews in the next five years ahead of a move to a new site. As part of these reviews, consideration will be given to rationalisation and disposal.

6 Legal and ethical framework for acquisition and disposal of items

6.1 The museum recognises its responsibility to work within the parameters of the Museum Association Code of Ethics when considering acquisition and disposal.

6.2 The museum is empowered to develop its collections under the terms of the Museum of London Acts, 1965 and 1968 (amended by the GLA Act 2007).

6.3 Under the terms of the Museum of London Act 1965, the Board has powers to sell, exchange, give away or otherwise dispose of any object comprised in the collection if it is a duplicate or is for any reason not, in the Board's opinion, required for retention, provided this is not inconsistent with any trust or condition attached to the object. Similarly, the Board may transfer any object, with any trust or condition attached thereto, to a national museum as listed in the National Heritage Act 1992.

6.4 The museum will assert title in all its collections. It will formally agree terms of copyright and reproduction rights with copyright holders, where appropriate. The museum has a detailed copyright policy.

6.5 The museum will only acquire works in copyright for which it can also obtain non-commercial rights: except in exceptional circumstances or in the cases of orphaned works.

7 Collecting policies of other museums

7.1 The museum will take account of the collecting policies of other museums and other organisations collecting in the same or related areas or subject fields. It will consult with these organisations where conflicts of interest may arise or to define areas of specialism, in order to avoid unnecessary duplication and waste of resources.

7.2 Specific reference is made to the following museum(s)/organisation(s):

7.2.1 It is recognised that the capital's cultural heritage is preserved in a network of museums and other public collections, notably: bodies run by the City of London - the Guildhall Art Gallery, Guildhall Library and London Metropolitan Archives; London's borough museums; national museums and cultural bodies such as the British Film Institute.

7.2.2 For objects or collections of demonstrable local interest, there is a presumption in favour of London borough museums, which are assumed to have 'first refusal' rights for objects from their areas. Where appropriate, the Museum will actively draw the attention of borough museums to such objects or direct potential donors to their local museum.

7.2.3 The Museum has a non-mandatory regional role for the storage of archaeological material but not for any other type of item. It nevertheless supports strategic regional collecting initiatives, for example through subject-based networks. The Museum recognises that regional benefit may become a stronger factor in future collecting-decisions.

8 Archival holdings

8.1 The Museum's printed ephemera collection has long held material loosely described as 'archives': the Suffragette Archive, for example. However, a more formal interest in archives has developed in recent years, following the deposit of the Port of London Authority Archive with the Museum of London, Docklands and the opening of the Sainsbury Study Centre in 2003.

8.2 The Museum holds other isolated archive collections relating to subjects explored in the Museum's Docklands galleries, together with the large Sainsbury Archive. The latter is held under a separate arrangement, and is not governed by this policy framework. The Museum's archive collections are publically accessible through the Sainsbury Study Centre.

8.3 The Museum's Library is primarily an information resource for staff but does hold special collections of rare books and maps, such as the Tangye Collections of Cromwelliana. Special collections also include the Port of London Authority Library. Books acquired as historical artefacts in their own right, are subject to the Museum's acquisition procedure and policy, as set out here.

8.4 Archives are only acquired in exceptional circumstances. The Museum has a limited capacity to look after archives and only acquires business, personal or institutional archives where it is able to manage these archives and make them accessible to a standard consistent with professional archival practice. The Museum has no aspiration to develop its archive holdings to rival London's existing Archives and Record Offices and will only acquire specific items on a case by case basis.

8.5 Archives considered for acquisition must relate to the Museum's existing archive collections, or the subject interests and development aspirations of the Museum of London Docklands. The interests of relevant local archives, such as Tower Hamlets', will be respected. This scope includes:

- London's port and river
- Slavery, the sugar trade and London's Caribbean connections
- Additions to existing archives held in the printed ephemera collections (for example, the Suffragettes)

8.6 More general archive material is referred to London Metropolitan Archives or the appropriate borough record offices. However, this does not preclude the Museum's curatorial staff acquiring photographs, items of printed ephemera and recorded media material, which are classed by the Museum as 'museum objects' rather than 'archives'.

8.7 Where the Museum holds or intends to acquire archives it is guided by the Code of Practice on Archives for Museums in the United Kingdom (2002)

8.8 The Library has a limited capacity to look after special collections. It does not collect rare books or other historic printed items that are better housed elsewhere: it seeks not to duplicate items that are easily accessible in other public collections.

9 Acquisition

9.1 The Museum has formal Acquisition and Disposal Procedures. Acquisitions are considered by the Collections Committee who have delegated authority from the Board to assess, approve or decline new acquisitions, and to recommend disposals. Acquisitions are reported to the Board of Governors annually. Except in exceptional circumstances, all disposals have to be first approved by the Board of Governors.

9.2 The Museum will not acquire any object or specimen unless it is satisfied that the object or specimen has not been acquired in, or exported from, its country of origin (or any intermediate country in which it may have been legally owned) in violation of that country's laws. (For the purposes of this paragraph 'country of origin' includes the United Kingdom).

9.3 In accordance with the provisions of the UNESCO 1970 Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property, which the UK ratified with effect from November 1 2002, and the Dealing in Cultural Objects (Offences) Act

2003, the museum will reject any items that have been illicitly traded. The governing body will be guided by the national guidance on the responsible acquisition of cultural property issued by the Department for Culture, Media and Sport in 2005.

9.4 Objects are not accepted on long term loan, other than in exceptional circumstances, for example as key items for display in the galleries; or as part of archive deposits. Refer to the Loan In Policy for further guidance.

10 Human remains

10.1 As the museum holds or intends to acquire human remains from any period, it will follow the procedures in the 'Guidance for the care of human remains in museums' issued by DCMS in 2005.

10.2 The museum maintains a Policy for the Care of Human Remains in the Museum of London Collections.

11 Biological and geological material

11.1 So far as biological and geological material is concerned, the museum will not acquire by any direct or indirect means any specimen that has been collected, sold or otherwise transferred in contravention of any national or international wildlife protection or natural history conservation law or treaty of the United Kingdom or any other country, except with the express consent of an appropriate outside authority.

12 Archaeological material

12.1 The museum will not acquire archaeological material (including excavated ceramics) in any case where the governing body or responsible officer has any suspicion that the circumstances of their recovery involved a failure to follow the appropriate legal procedures.

12.2 In England, Wales and Northern Ireland the procedures include reporting finds to the landowner or occupier of the land and to the proper authorities in the case of possible treasure (i.e. the Coroner for Treasure) as set out in the Treasure Act 1996 (as amended by the Coroners & Justice Act 2009).

13 Exceptions

13.1 Any exceptions to the above clauses will only be because the museum is:

☐ acting as an externally approved repository of last resort for material of local (UK) origin

☐ acting with the permission of authorities with the requisite jurisdiction in the country of origin

In these cases the museum will be open and transparent in the way it makes decisions and will act only with the express consent of an appropriate outside authority. The museum will document when these exceptions occur.

14 Spoliation

14.1 The museum will use the statement of principles 'Spoliation of Works of Art during the Nazi, Holocaust and World War II period', issued for non-national museums in 1999 by the Museums and Galleries Commission.

15 The Repatriation and Restitution of objects and human remains

15.1 The museum's governing body, acting on the advice of the museum's professional staff, if any, may take a decision to return human remains (unless covered by the 'Guidance for the care of human remains in museums' issued by DCMS in 2005), objects or specimens to a country or people of origin. The museum will take such decisions on a case by case basis; within its legal position and taking into account all ethical implications and available guidance. This will mean that the procedures described in 16.1-5 will be followed but the remaining procedures are not appropriate.

15.2 The disposal of human remains from museums in England, Northern Ireland and Wales will follow the procedures in the 'Guidance for the care of human remains in museums'.

16 Disposal procedures

16.1 All disposals will be undertaken with reference to the SPECTRUM Primary Procedures on disposal.

16.2 The governing body will confirm that it is legally free to dispose of an item. Agreements on disposal made with donors will also be taken into account.

16.3 When disposal of a museum object is being considered, the museum will establish if it was acquired with the aid of an external funding organisation. In such cases, any conditions attached to the original grant will be followed. This may include repayment of the original grant and a proportion of the proceeds if the item is disposed of by sale.

16.4 When disposal is motivated by curatorial reasons the procedures outlined below will be followed and the method of disposal may be by gift, sale, exchange or as a last resort - destruction.

16.5 The decision to dispose of material from the collections will be taken by the governing body only after full consideration of the reasons for disposal. Other factors including public benefit, the implications for the museum's collections and collections held by museums and other organisations collecting the same material or in related fields will be considered. Expert advice will be obtained and the views of stakeholders such as donors, researchers, local and source communities and others served by the museum will also be sought.

16.6 A decision to dispose of a specimen or object, whether by gift, exchange, sale or destruction (in the case of an item too badly damaged or deteriorated to be of any use for the purposes of the collections or for reasons of health and safety), will be the responsibility of the governing body of the museum acting on the advice of professional curatorial staff, if any, and not of the curator or manager of the collection acting alone.

16.7 Once a decision to dispose of material in the collection has been taken, priority will be given to retaining it within the public domain. It will therefore be offered in the first instance, by gift or sale, directly to other Accredited Museums likely to be interested in its acquisition.

16.8 If the material is not acquired by any Accredited museum to which it was offered as a gift or for sale, then the museum community at large will be advised of the intention to dispose of the material, normally through a notice on the MA's Find an Object web listing service, an announcement in the Museums Association's Museums Journal or in other specialist publications and websites (if appropriate).

16.9 The announcement relating to gift or sale will indicate the number and nature of specimens or objects involved, and the basis on which the material will be transferred to another institution. Preference will be given to expressions of interest from other Accredited Museums. A period of at least two months will be allowed for an interest in acquiring the material to be expressed. At the end of this period, if no expressions of interest have been received, the museum may consider disposing of the material to other interested individuals and organisations giving priority to organisations in the public domain.

16.10 Any monies received by the museum governing body from the disposal of items will be applied solely and directly for the benefit of the collections. This normally means the purchase of further acquisitions. In exceptional cases, improvements relating to the care of collections in order to meet or exceed Accreditation requirements relating to the risk of damage to and deterioration of the collections may be justifiable. Any monies received in compensation for the damage, loss or destruction of items will be applied in the same way. Advice on those cases where the monies are intended to be used for the care of collections will be sought from the Arts Council England

16.11 The proceeds of a sale will be allocated so it can be demonstrated that they are spent in a manner compatible with the requirements of the Accreditation standard. Money must be restricted to the long-term sustainability, use and development of the collection.

16.12 Full records will be kept of all decisions on disposals and the items involved and proper arrangements made for the preservation and/or transfer, as appropriate, of the documentation relating to the items concerned, including photographic records where practicable in accordance with SPECTRUM Procedure on deaccession and disposal.

Disposal by exchange

16.13.1 In cases where the governing body wishes for sound curatorial reasons to exchange material directly with Accredited or non-Accredited museums, with other organisations or with individuals, the procedures in paragraphs 16.1-5 will apply.

16.13.2 If the exchange is proposed to be made with a specific Accredited museum, other Accredited museums which collect in the same or related areas will be directly notified of the proposal and their comments will be requested.

16.13.3 If the exchange is proposed with a non-Accredited museum, with another type of organisation or with an individual, the museum will place a notice on the MA's Find an Object web listing service, or make an announcement in the Museums Association's Museums Journal or in other specialist publications and websites (if appropriate).

16.13.4 Both the notification and announcement must provide information on the number and nature of the specimens or objects involved both in the museum's collection and those intended to be acquired in exchange. A period of at least two months must be allowed for comments to be received. At the end of this period, the governing body must consider the comments before a final decision on the exchange is made.

Disposal by destruction

16.14 If it is not possible to dispose of an object through transfer or sale, the governing body may decide to destroy it.

16.15 It is acceptable to destroy material of low intrinsic significance (duplicate mass-produced articles or common specimens which lack significant provenance) where no alternative method of disposal can be found.

16.16 Destruction is also an acceptable method of disposal in cases where an object is in extremely poor condition, has high associated health and safety risks or is part of an approved destructive testing request identified in an organisation's research policy.

16.17 Where necessary, specialist advice will be sought to establish the appropriate method of destruction. Health and safety risk assessments will be carried out by trained staff where required.

16.18 The destruction of objects should be witnessed by an appropriate member of the museum workforce. In circumstances where this is not possible, e.g. the destruction of controlled substances, a police certificate should be obtained and kept in the relevant object history file

A 1.8

NATIONAL MUSEUM OF IRELAND ACQUISITIONS & DISPOSALS POLICY

1 Introduction

1.1 Vision and Mission

1.1.1 Our Vision

A world-class museum that promotes the widest understanding of Ireland's distinctive culture and place in the world.

1.1.2 Our Mission

Our purpose is to:

- . Collect, preserve and exhibit Ireland's portable material heritage and natural history*
- . Promote the collections and make them accessible to audiences at home and abroad*
- . Be an authoritative voice on Irish heritage and cultural issues*
- . Take the lead in education, research and scholarship on everything pertaining to the collections*

1.2 Background

1.2.1 The National Museum of Ireland was officially established in 1877 under the terms of the *Dublin Science and Art Museum Act*. However, its collections date back over 250 years and are based on earlier museums of a number of institutions.

1.2.2 The collections of the Dublin University Museum (1777); Royal Irish Academy (1790); Royal Dublin Society (1792); Museum of Irish Industry (1845) and the Royal Society of Antiquaries of Ireland (1849) form the nucleus of the collections of the National Museum of Ireland.

1.2.3 Under the terms of the *National Cultural Institutions Act, 1997*, (section 10 (1)) the Museum is governed by Bord Ard-Mhúsaem na hÉireann, or, in the English language, the Board of the National Museum of Ireland (hereafter "the Board"). The first Board was appointed on 3 May, 2005.

1.3 Authority

1.3.1 Under the terms of the *National Cultural Institutions Act, 1997* (Section 11 (1)) “the principal functions of the Board of the Museum shall be to maintain, manage, control, protect, preserve, record, research and enlarge the collection of museum heritage objects for the benefit of the public and to increase and diffuse in and outside the State knowledge of human life in Ireland, of the natural history of Ireland and of the relations of Ireland in these respects with other countries.”

1.3.2 Collections are at the core of the National Museum of Ireland’s purpose and the museum may acquire objects through gift, purchase, exchange, field collection and loan or through provisions in statutory law.

1.3.3 This policy document takes account of the National Museum of Ireland’s *Statement of Strategy 2008-2012* as approved by the Board on 29-05-2008.

1.4 Purpose of Document

1.4.1 This is the acquisitions and disposals policy of the National Museum of Ireland as approved by the Board on 29-05-2008. This policy will be reviewed from time to time and at least every five years.

1.4.2 The aim of this policy document is to define what the museum collects and to establish the rationale for the collections. Acquisitions outside the current stated policy will only be made in very exceptional circumstances, and then only after proper consideration.

2 The Collections

2.1 Definitions

2.1.1 Under the *National Cultural Institutions Act, 1997* (Section 2 (1)), a “museum heritage object” is defined as “any object (including archaeological objects, objects relating to the decorative arts or natural sciences or to history or industry or folklife) over 25 years old considered appropriate by the Board for inclusion in the collection of the Museum concerning human life in Ireland, the natural history of Ireland, and of the relations of Ireland with other countries, and...any other similar objects”.

2.1.2 Under the *National Monuments (Amendment) Act 1994* (Section 14) an archaeological object is defined as “any chattel whether in a manufactured or partly manufactured or an unmanufactured state which by reason of the archaeological interest attaching thereto or of its association with any

Irish historical event or person has a value substantially greater than its intrinsic (including artistic) value, and the said expression includes ancient human, animal or plant remains.”

2.1.3 Under the *National Cultural Institutions Act, 1997* (Third Schedule) the decorative arts are defined as consisting of “toys, games, glassware, articles of goldsmiths’ or silversmiths’ wares, furniture, optical, photographic or cinematographic apparatus, musical instruments, clocks and watches and parts thereof, articles of wood, pottery (including ceramics), tapestries, carpets, wallpaper, arms, costumes, antique objects”.

2.1.4 Objects acquired by the museum include those objects listed in Sections 5.1-5.4 as well as archaeological objects as defined by the *National Monuments Acts, 1930 to 2004*.

2.1.5 For the purposes of this document, the museum distinguishes between acquisitioned and accessioned material. Acquisition is the transfer to museum ownership of an object or a collection of objects while accessioned material constitutes the museum’s core, permanent collections.

2.2 Background

2.2.1 The collections of the National Museum of Ireland are grouped under four curatorial divisions – the Art and Industrial Division, the Irish Antiquities Division, the Irish Folklife Division and the Natural History Division.

2.2.2 The collections of the National Museum of Ireland are currently estimated at around four million objects.

2.2.3 Material from all four curatorial areas is still being actively collected and is subject to coherent but distinct collecting strategies.

2.3 Description of the Existing Collections

Art and Industrial Division - Please see Section 5.1 for further details

2.3.1 The Art and Industrial Division is responsible for around half a million artefacts reflecting Irish decorative and applied arts as well as Ireland’s economic, social, industrial, political and military history over the last three centuries. The division also holds collections of non-Irish material, primarily decorative and applied arts objects.

2.3.2 The objects in the Historical Collections are defined by their relevance to documenting events and people from Ireland’s history. Objects held in this area include arms and armour, militaria, flags,

uniforms, coins, medals, stamps and postal history, scientific instruments, transport, as well as graphic and illustrative material, manuscripts and documents.

2.3.3 The Division holds a significant quantity of material illustrating the 1916 Easter Rising and subsequent political and social events.

2.3.4 In addition to these objects the Division also maintains collections of Irish, European and Oriental Decorative Arts, which give an understanding of international design and culture as they relate to Ireland.

2.3.5 The fine and decorative objects in the collection include glass, ceramics, furniture and silverware.

Irish Antiquities Division - *Please see Section 5.2 for further details*

2.3.6 The Irish Antiquities Division is responsible for an estimated 1.65 million objects, primarily antiquities of Irish origin as well as collections of Classical, Egyptian and European antiquities and Ethnographical collections.

2.3.7 The Division is the national repository for portable archaeological material from Ireland, and since 1930, all archaeological objects found in the State must be reported to the Director of the National Museum of Ireland or (under the terms of the *National Cultural Institutions Act, 1997*) to a designated museum.

2.3.8 A significant proportion of the Division's collections is comprised of material recovered in the course of licenced archaeological excavations.

2.3.9 The Division's holdings include collections of foreign antiquities, including Egyptian and Classical material from the ancient cultures of the Mediterranean.

2.3.10 The Division's Ethnographical collections were collected in the main in the period between 1760 and 1914 and represent a range of cultures. They include objects from Oceania and Australia, the Americas and the Arctic, Africa and Asia and smaller amounts of material from the Middle East and Europe.

Irish Folklife Division – *Please see Section 5.3 for further details*

2.3.11 The Irish Folklife Division was established as a separate division in 1974. Prior to this it formed part of the Irish Antiquities Division. The Division is comprises responsible for about 35,000 objects.

2.3.12 These collections reflect Irish traditional life, with particular emphasis on rural Ireland. They include objects dealing with agriculture, fishing and hunting, clothing, architecture, vernacular furniture, trades and crafts, transport, sports and leisure, religion domestic metalwork and food-related material, glass, ceramics, straw, hay and wicker work, education, music, calendar customs and commercial activity.

2.3.13 The original acquisitions policy of the early 20th century was to “gather objects illustrative of the domestic life of times which have passed away recently”. This collecting policy still pertains, but with the substitution of the word “traditional” for “domestic”. The assessment of elements of everyday living that have become part of traditional and popular culture is the challenge for the Division’s collecting policy.

2.3.14 The Division will continue to collect objects in the areas described above to fill gaps in the collection. Conscious that life in Ireland is evolving very rapidly and that social and economic developments are having a transforming effect on how people live and do things, and on the objects they use, the Division will review its collecting ethos and practice with a view to more adequately reflecting a changing Ireland.

Natural History Division - *Please see Section 5.4 for further details*

2.3.15 The Natural History Division cares for the national collections in the scientific disciplines of Zoology, Entomology and Geology. Until 1972 this also included Botany, which is now the responsibility of the National Botanic Gardens. Current holdings of the Division are estimated to be in the order of 1.6 million specimens of animals, fossils, minerals and rocks.

2.3.16 These collections have been accumulated over two centuries. The early origins of the museum lie with the Royal Dublin Society (RDS) who began gathering these collections in the 18th century. The enactment of the *Dublin Science and Art Museum Act, 1877* led to the transfer of the Natural History building and its collections to State ownership.

2.3.17 The largest of the collections in terms of numbers is the insect collection, which accounts for approximately one million specimens.

2.4 Period of Time and/or Geographical Area to which Collecting Relates

2.4.1 The National Museum of Ireland will collect material that illuminates knowledge of Irish civilisation and natural history. It will also assemble collections of objects from outside Ireland where they reveal the relationship of Ireland, its material culture and natural history to those of other countries.

2.4.2 The National Museum of Ireland will take into account the acquisition policies of other national museums and, in particular, the acquisitions policy of National Museums Northern Ireland.

3 Acquisitions policy

3.1 Definition

3.1.1 **Acquisition** is the transfer to museum ownership of an object or a collection of objects. Such objects are not necessarily part of the museum's collection at this stage. An example would be the purchase of a lot at an auction, comprising a number of objects from which the museum may only desire to have a selection of these added to its collection.

3.2 Acquisition

3.2.1 Bearing in mind the national remit of the National Museum of Ireland, in broad terms the objects to be acquired will be of one or all of the following:

- o Be of national importance
- o Have potential for display
- o Be of research and educational use
- o Be an artefact which will fill a gap in the collection

3.2.2 Objects may be collected subject to the following general criteria:

- . Provenance or locality in which the object was used
- . Place of manufacture
- . Scientific importance
- . Associated links with a particular place and social and cultural context, providing a record of a way of life
- . Comparisons with other parts of the world
- . Role in enhancing comparable areas of the collection and providing completeness to other objects in the collection
- . State of completeness and associated conservation requirements and costs

- . Aesthetics of the potential acquisition and the degree of excellence of its manufacture and design
- . Part in bridging known gaps in a particular curatorial area and role in identifying future collecting considerations
- . Potential for exhibition and use in education services
- . Ability to build on the strengths of the present collection

3.2.3 The museum will not acquire, whether by purchase, gift, bequest or exchange, any object or specimen unless the governing body or responsible officer is satisfied that the museum can acquire a valid title to the object in question, and that in particular it has not been acquired in, or exported from, its country of origin (or any intermediate country in which it may have been legally owned) in violation of that country's laws. (For the purposes of this paragraph 'country of origin' includes Ireland.)

3.2.4 In the case of field collection of Natural History specimens all reasonable steps will be taken to establish legal title.

3.2.5 Where purchase of an object is involved, the authority to make decisions on acquisitions is delegated by the Board to the Director. according to prescribed authority limits which will be laid down from time to time.

3.2.6 Any object acquired by the museum, which is subject to agreed conditions must have those conditions indicated in writing at the time of acquisition.

3.2.7 The museum will not acquire any item where the vendor or donor seeks to impose onerous restrictions or impractical special conditions on its use.

3.2.8 In the case of a collection of objects being offered for acquisition, the museum will reserve the right to select from these material deemed fitting for addition to the collections.

3.2.9 The terms of the UNESCO 1970 *Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property* oppose the illicit trade of such material. Although Ireland is not at present a signatory to this convention the National Museum of Ireland subscribes to its principles.

3.2.10 So far as biological and geological material is concerned, the museum will not acquire by any direct or indirect means any specimen that is known to have been collected, sold or otherwise

transferred in contravention of any national or international wildlife protection or natural history conservation law or treaty of Ireland or any other country, except with the express consent of an appropriate outside authority.

3.2.11 All acquisitions will be documented in accordance with best museum practice.

3.2.12 The National Museum of Ireland holds archives, including photographs and printed ephemera as a scheduled body under the terms of the *National Archives Act, 1986* and will be guided by the provisions of that Act.

3.2.13 The activities of the National Museum of Ireland are subject to the provisions of statute law, official policy, international conventions and European Union regulations and directives. (See *Section 6: Appendix*).

3.3 Acquisitions not covered by the Policy

3.3.1 This acquisitions policy is predicated upon the provisions of legislation and nothing in the policy statement outlined here negates the statutory functions of the Director of the National Museum of Ireland under the relevant acts (*National Monuments Act, 1930-94, National Cultural Institutions Act, 1997; Merchant Shipping (Salvage and Wreck) Act, 1993*).

3.3.2 This acquisitions policy does not cover objects acquired specifically for educational and outreach purposes, for example handling collections.

3.4 Limitations on collecting

3.4.1 The museum recognises its responsibility in acquiring additions to its collections, to ensure adequate care of collections, documentation arrangements and proper use of such collections. It will take into account limitations on collecting imposed by such factors as finance, staffing, curatorial expertise, storage and care of collection arrangements as well as the condition of the object and the quality of any associated documentation.

3.4.2 The museum is committed to treating human remains in accordance with the National Museum of Ireland's policy on human remains.

3.4.3 The National Museum of Ireland (with the permission of authorities with the requisite jurisdiction) may act as a repository of last resort for material which may have been illegally traded. The National Museum of Ireland will only act with the express consent of the appropriate authorities and only in exceptional circumstances.

3.4.4 The museum will take account of the collecting policies of other museums and organisations collecting in the same or related areas or subject fields.

3.4.5 Specific reference is made to the following state bodies, museums, galleries, libraries and archives:

- . Department of the Environment, Heritage and Local Government: National Monuments Branch
- . Office of Public Works, Heritage Service
- . National Archives
- . National Gallery of Ireland
- . National Library of Ireland
- . Irish Museum of Modern Art
- . Chester Beatty Library
- . Geological Survey of Ireland
- . National Botanic Gardens
- . National Museums Northern Ireland
- . Public Record Office of Northern Ireland
- . Certain natural sciences university departments

4 Deaccessioning and Disposals

4.1 Definitions

4.1.1 **Deaccessioning** is defined as the formal removal of accessioned objects from the Museum's permanent collection, while remaining in the ownership of the museum. Objects removed from the unaccessioned collections of the Museum are not considered deaccessions.

4.1.2 **Disposal** is the act of removal from museum ownership of an object or a collection of objects.

4.2 Deaccessioning and Disposals

4.2.1 There are no specific provisions in the *National Cultural Institutions Act, 1997* to either deaccession or dispose of objects in the national collections.

4.2.2 By definition, the museum has a long-term purpose and should possess (or intend to acquire) permanent collections in relation to its stated objectives. The Board accepts the principle that there is a strong presumption against the deaccessioning and disposal of any objects in the museum's collection.

4.2.3 Full records will be kept of all decisions on deaccessions and disposals and the objects involved and proper arrangements made for the preservation and/or transfer, as appropriate, of the documentation relating to the objects concerned, including photographic records where practicable.

4.3 Deaccessioning

4.3.1 Deaccessioning should not imply that an object will be disposed of by the Museum but reflects a formal change in the recorded status of an object. This may, for example, occur if an object is transferred to the museum's handling collections.

4.3.2 Deaccessioning is the result of a thoughtful and well-documented process. The critical steps in this process are outlined below.

4.3.3 Written curatorial justification linked to the acquisitions policy should be provided. This should include an explanation of the decision criteria that apply.

4.3.4 The Museum's legal title to an object must be verified in order to establish what (if any) restrictions exist for the original purchase, gift, bequest, deposit or loan.

4.3.5 The decision to deaccession will be made by the Board on the recommendation of the Director.

4.4 Disposal

4.4.1 Before disposal can be considered it must be established that the object/s concerned have not been accessioned or have been deaccessioned.

4.4.2 Any decision to sell or otherwise dispose of material from the collections will be taken only after due consideration and approval of the Board on the recommendation of the Director.

4.4.3 A decision to dispose of a specimen or object, whether by exchange, sale, gift or destruction (in the case of an object too badly damaged to be of use) will be the responsibility of the Board acting on the advice of the Director and professional staff and not of the curator of the collection acting alone.

4.4.4 An amendment to the *National Monuments Act, 1994* in the *National Cultural Institutions Act, 1997* (Section 68 (2)) outlines the disposals procedure in the case of archaeological objects which are the property of the State as follows:

“the Director may, at his or her discretion, if he or she is of opinion that the object is not of sufficient archaeological or historical interest to justify its retention by the State, dispose of the object by whatever means he or she thinks fit.” Furthermore, the same section of the Act states “Where an archaeological object becomes the property of the State and the Director is of opinion that the object is predominantly more of local rather than national interest, the Director may place the object in the care of a designated museum.” It goes on to state “An archaeological object that has been placed in the care of a designated museum ... shall not be disposed of other than by means of its transfer into the care of another designated museum or the National Museum of Ireland”.

4.4.5 When disposal of a museum object is being considered, the Museum will endeavour to establish if it was acquired with the aid of an external funding organisation. In such cases, any valid conditions attached to the original grant will be followed. This may include repayment of the original grant.

4.4.6 Criteria for disposal of material may include the following: the object is unfit to be retained by reason of damage, physical deterioration, or infestation by destructive organisms; the existence of duplicate or similar material in the collections; continuing costs of conservation and storage or which is otherwise unsuitable for retention and can be disposed of without detriment to its potential for exhibition, study, publication or research.

4.4.7 A decision to dispose of objects will not be made with the aim of generating funds.

4.4.8 Any monies received by the museum from the disposal of objects will be applied in the acquisition of objects to be added to the collections for the benefit of the collections.

4.4.9 Should an object be disposed of by sale, one or more outside appraisals will be sought to confirm its value, provenance and authenticity.

4.4.10 Once a decision to dispose of an object has been taken, priority will be given to retaining the object within the public domain and with this in view it will be offered first, by exchange, gift or sale to museums as deemed appropriate by the National Museum of Ireland before disposal to other institutions is considered.

4.4.11 In the case of objects that are to be transferred to other institutions any copyright or trademark restrictions should be reviewed as these rights will not automatically transfer to a new owner.

4.4.12 The museum community at large will be advised of the intention to dispose of material. The announcement will indicate the number and nature of specimens or objects involved, and the basis on which the material will be transferred to another institution. A period of at least two months will be allowed for an interest in acquiring the material to be expressed. At the end of this period if no expressions of interest are received the National Museum of Ireland may consider the disposal of the material to other organisations.

4.4.13 A conservator will physically examine an object highlighted for disposal, by what ever means, to help establish the most appropriate means of disposal including transfer, sale or destruction. In the event of the object posing a physical environmental risk, advice may be sought from specialist consultants.

4.4.14 Final approval for the disposal of objects will be made by the Board on the recommendation of the Director.

5.1 ART AND INDUSTRIAL DIVISION ACQUISITIONS POLICY

The role of the Art and Industrial Division is to maintain Ireland's heritage in decorative arts as well as its political, military and social history. Its aim is to promote a wider understanding Ireland's decorative arts, culture and historical heritage as well as Ireland's contribution to European decorative arts and an understanding of international cultural heritage. The division's collections are estimated to number some 530,000 objects. **INDIVIDUAL COLLECTIONS AND ACQUISITION POLICIES**

ARMS and ARMOUR – Collection

The collection consists of 800 swords, 300 pistols and 300 longarms, mainly of Irish and English weapons from the 16th to the 20th centuries and with some from Europe and the USA. There is also a sizeable number non-Western muskets and swords collected in the 19th century. The collection consists of pistols and long arms including flintlocks, percussion and semi-automatic weapons. There are also a number of cannons. The edged weapons consist of swords, daggers, bayonets, pole-arms, some crossbows and clubs.

ARMS AND ARMOUR – Acquisitions policy

To collect material of Irish manufacture, including accessories and documents, and to develop a representative collection of the work of Irish weapon makers since c.1600-c.1900. Criteria for collecting includes stylistic development and technical innovation and incorporates the work of Irish makers living and working abroad. It also aims to collect material of Irish significance, relating to individuals or events in Irish history or related to the activities of the Irish abroad. There is also a need to develop a policy in relation to post-1900 material.

TRANSPORT COLLECTIONS - Collection.

The collection consists of fifteen 18th and 19th century carriages as well as material (schedules, models, photographs, drawings) related to 19th century railways. The transport collection complements the carriages collected by the Folklife Division focusing on the carriages owned by the landed gentry.

TRANSPORT COLLECTIONS – Acquisitions policy

There is no active acquisitions programme for this collection at present.

MILITARY HISTORY - Collection

The collection consists of some 10,000 items, documents, books, personal papers, uniforms, medals and ephemera related to Irish soldiers in the British, American and Irish armies. The largest parts of the collection are the uniforms, which consist of 500 uniforms including headdress, the earliest dating from the 1780s.

MILITARY HISTORY - Acquisitions policy

To collect material relating to Irish soldiers who have fought in armies abroad from 1550 to the present day, material of Irish significance relating to individuals or specific events in Irish military history and material relating to the Irish soldier in the 20th century.

FLAGS - Collection

The collection consists of 50 flags from 1641 to the present day.

FLAGS - Acquisitions policy

To collect flags relating to Ireland's past, in particular military flags carried by Irish soldiers at home and abroad.

FURNITURE – Collection

This collection consists of some 4,500 pieces, covering a wide range of material from the late 17th to the early part of the 20th century. It is most representative of the 18th and 19th centuries and covers a wide number of makers and firms. It is comprised of Irish, English, European material. There is also material from the first half of the twentieth century and a modest collection of contemporary furniture. The division also hold a major collection of the work of the Irish designer Eileen gray.

FURNITURE – Acquisitions policy

The acquisitions policy is to collect material of Irish manufacture to develop a representative collection of furniture, wood work, decorative wood work and related material from c.1600 to the present day; pieces representing known makers, stylistic development, models, drawings and technical development. It is also the policy to collect material of Irish significance relating to individuals or events in Irish history, Irish houses and demesnes or related to the activities of the Irish abroad.

MUSICAL INSTRUMENTS – Collection

The collection consists of 600 pieces and includes British, French and Irish instruments. The harp collection is significant and it is well represented from the 15th, 16th, 17th, 18th and 19th centuries. The harpsichord collection tends to focus on the 18th century and includes some rare pieces. The piano collection is well represented from the later part of the 18th century, 19th and early 20th century and focuses on Irish makers. It also has a rare lyrachord, the only one ever made by the firm Broadwood. There is also a small body of stringed instruments. The musical instrument collection is weak on 20th century material.

MUSICAL INSTRUMENTS – Acquisitions policy

To collect instruments made by Irish makers for both their musical and historical/contextual value.

15 Adopted 29th May 2008

SCIENTIFIC INSTRUMENTS – Collection

The collection consists of 3,800 objects relating to surveying, navigation, weights and measures, measurement of time, astronomy, drawing and communications mainly from the 18th and 19th centuries.

SCIENTIFIC INSTRUMENTS – Acquisitions policy

The acquisitions policy is to collect instruments which illustrate the development of the scientific instrument trade in Ireland and the excellence of Irish makers and inventors.

EILEEN GRAY COLLECTION – Collection

The collection 2,225 objects and represents the various artistic forms of the designer and architect. It embraces the many different disciplines which interested Gray throughout her life: photography, graphic art, new media, lacquer work, architecture and design.

EILEEN GRAY COLLECTION – Acquisitions policy

The acquisitions policy is to acquire a representative collection of furniture, lacquer work, carpets, design work, architectural material and related material which explore Eileen Gray's stylistic and technical development and material relating to individuals or events which directly shaped Gray's career and her work.

CERAMICS – Collection

This collection consists of some 20,000 objects, originally collected to influence local ceramic industries and to illustrate the evolution of fine ceramics, e.g. Continental European, and British porcelain, Italian Maiolica, French faience, Dutch delftware,, Hispano-Moresque ware etc. The collections also includes Irish delftware, Belleek and Carrigaline, and a modest collection of high quality contemporary Irish/Irish-related works.

CERAMICS – Acquisitions policy

To collect historical and contemporary pieces of Irish manufacture or of an Irish significance which helps to document industrial and artistic developments relating of the medium.

GLASS – Collection

This collection consists of some 4,500 pieces of Irish, American and European glass from the 18th to the 20th century. Traditional collecting centred on the industrial manufacture of Belfast, Cork, Dublin and Waterford, late 18th to mid 19th century. There is also a modest collection of high quality Irish/Irish-related contemporary works.

GLASS – Acquisitions policy

To collect historical and contemporary works of an Irish manufacture or significance, to illustrate the industrial and artistic development of the medium.

ASIAN COLLECTIONS – Collection

This collection consists of around 7,000 objects and is incorporated within the existing areas of arms and armour, textiles, metalwork, glass, ceramics, musical instruments.

ASIAN COLLECTIONS – Acquisitions policy

There is no active policy to collect further examples of this material but in the event of material becoming available and where this material would fill gaps in the established collections the Museum would endeavour to acquire it.

EASTER WEEK - Collection

This collection consists of some 13,000 pieces and consists principally of material acquired following the 20th anniversary of the Rising, in 1936. The collection contains a number of key documents and manuscripts relating to the Rising and its leaders, for instance, three copies of the Proclamation of the Republic, and two copies of Pearse's order to surrender. The immediate aftermath of the Rising is also well covered, with items produced in the internment camps and prisons. The collection also covers the period up to the end of the Civil War, and incorporates commemorative material produced up to the present day.

EASTER WEEK - Acquisitions policy

To collect objects that illuminate the Independence period, while simultaneously avoiding undue replication of objects already represented in the collection and more specifically material produced in the camps and prisons between 1916 and 1924.

HISTORICAL - Collection

This collection consists of around 4,000 objects and is strong in material such as medals, documents and personal memorabilia relating to the Volunteer movement of the 1780s, the Repeal movement, and the Land War. The collection is weak in other important areas, such as the Plantations, the Famine, Ireland of the 1920s to the 1940s, and generally in objects that tell the social and economic story of the 'building of Ireland' in those decades.

HISTORICAL - Acquisitions policy

To collect material that tell the social, economic and political story of Ireland's history from the seventeenth century onwards. The aim is to broaden the Historical Collection to include items that

tell of the 'quiet revolutions' in social and economic history, as well as those political events that traditionally demand the greatest attention in terms of research and acquisition.

PHILATELIC and POSTAL HISTORY - Collection

The 'Duke of Leinster' bequest of some 18,500 stamps and related material forms the core of Philatelic and Postal History collection. The collection spans British and Irish philately and postal history. It also includes covers and proofs. It includes a selection of Mulready caricatures and of particular note is a series of British Departmental stamps in unique mint blocks of four, and an example of the Western Australian 4d. blue of 1854 with the frame inverted in relation to the central swan. Of the remainder of the collection, the vast majority is made up of Irish and world stamps, sheets and first-day covers, issued by the Universal Postal Union, Berne, Switzerland. The overall collection (estimated to include some 400,000 stamps) is growing continuously with the regular acquisition of new stamps from around the world.

PHILATELIC and POSTAL HISTORY - Acquisitions policy

To continue to collect, through the Universal Postal Union, and to fill in the gaps in the existing collection of Irish material.

FINE AND GRAPHIC ART - Collection

This collection consists of some 200 watercolours and drawings by Irish and European artists, mainly compiled prior to the 1920s but it is not museum policy to collect further examples.

METALWORK - Collection

The collection consists of over 5,000 objects. The principal element of this collection is Irish silver, which ranges in date from c.1500 to the present and which contains over 2,800 pieces. There are also collections of pewter (over 100 pieces) as well as enamel, brass and ironwork which number about 1,500. The non-Irish elements of these collections are not active, except those collected for context.

METALWORK - Acquisitions policy

To collect Irish material, with an emphasis on style, maker and provenance and taking into account function, period, geographical provenance and extant examples in the collection. In the case of ironwork, as with scientific instruments, physically large objects are not normally because of storage difficulties.

NUMISMATICS - Collection

This consists of some 10,000 pieces, the main body being Irish coins from the Viking period to the present. This in turn is divided into two elements, a systematic chronological collection and a body of hoard material. Hoards (whether of Irish or foreign material) are always collected, except where composed of the very commonest pieces, where the decision may be to record rather than acquire.

The Irish chronological collection is augmented by denomination, style and provenance in the same manner as the silver collection.

The numismatic collection also includes a considerable body of Roman, English, European and Asian coins, which may occasionally be used to provide contrast or comparison.

There is a large collection of Irish medals, 3,700 in all, covering such topics as history, politics, agriculture, sport and education as well as tokens, banknotes and associated numismatic material. The collection also includes a small group of around 100 seals.

NUMISMATICS – Acquisitions policy

To collect material of Irish origin and significance taking into account condition, provenance and extant examples in the collection.

TOYS , DOLLS and ACCESSORIES – Collection

This collection, approximately 7,00 items, consists of a large collection of Irish, English and European dolls, a small collection of dolls houses as well as fittings and toys, including board games, tin plate and clockwork toys.

TOYS , DOLLS and ACCESSORIES – Acquisitions policy

To collect pieces of Irish origin or significance and contemporary examples of Irish production and examples of popular/iconic toys available in the past in Ireland.

COSTUME – Collection

This collection consists of around 2,000 items, and is comprised mainly of Irish and English costume (mostly female) from the 18th century to the present. Twentieth century Irish designers are also represented. There are also examples of religious vestments, court dress, legal and academic robes.

COSTUME – Acquisitions policy.

To collect costume of Irish manufacture and/or made of Irish fabrics or of Irish significance from 1700 to the present taking account of condition and extant examples in the collection; also to collect other material and ephemera relevant to the design, production, marketing and consumption of Irish designed/manufactured clothing.

COSTUME ACCESSORIES – Collection

This collection consists of around 1,600 items of costume accessories including hats, shoes, shoe-buckles, parasols and fans.

COSTUME ACCESSORIES – Acquisitions policy

To collect pieces of Irish manufacture or with an Irish connection from the 1600s to the present and contemporary pieces reflecting the quality and innovation of Irish design.

JEWELLERY – Collection

The collection consists of some 1,700 items ranging from the 18th to the 20th century. It consists mostly of good-quality costume jewellery. It also includes pieces of early 20th century arts and crafts, Celtic Revival and contemporary Irish jewellery. There is also a large collection of carved cameo and intaglio seal stones and Tassie paste copies.

JEWELLERY – Acquisitions policy

To collect pieces of Irish manufacture or with an Irish connection or pieces which reflect a particular fashion and contemporary pieces reflecting the quality and innovation of Irish design; to collect other relevant material and ephemera relating to the design, production, marketing and consumption of jewellery in Ireland.

LACE – Collection

The collection consists of 1,100 items of Irish and European lace accessories ranging from the 17th century to the early 20th century. The collection of Irish lace and lace designs is strong from the mid-19th to the mid 20th century, with specimens purchase directly by the National Museum from lace schools, co-operatives and Industrial Exhibitions across the country.

LACE – Acquisitions policy

To collect historic and contemporary pieces of quality design and production of Irish manufacture and other material relating to the design and production of Irish lace.

TEXTILES AND SOFT FURNISHINGS - Collection

This collection consists of around 2,500 items and contains carpets (mainly Irish-made), tapestries, curtains, embroideries, sampler quilts, fabric fragments and lengths, equipment, pattern designs, sample books relating to mainly Irish textile production. The Irish silk and poplin industries of the 18th, 19th, and 20th centuries are represented as well as Irish sprigging or whitework, and Mountmellick embroidery.

TEXTILES AND SOFT FURNISHINGS – Acquisitions policy

To collect examples of the textile manufacturing industries of Ireland, taking account of condition and the extant collection; to collect other material relevant to the design, production, marketing and consumption of Irish textiles..

5.2 IRISH ANTIQUITIES DIVISION ACQUISITIONS POLICY

The Irish Antiquities Division is responsible for the curatorial care and management of collections of Irish and foreign archaeological objects and their associated archives. It has also responsibility for caring for the Museum's collection of foreign ethnographical objects. In addition to a core collection of some 150,000 Irish and non-Irish antiquities, the Division holds growing national collections of finds from archaeological excavations in Ireland currently estimated at some 1,500,000 objects. Its activities are regulated by statute law - in particular the *National Monuments Act* (1930 to 2004) and by various policies and EU directives (see below).

INDIVIDUAL COLLECTIONS AND ACQUISITION POLICIES

IRISH ANTIQUITIES - Collection

The Irish archaeological collection is the primary repository of ancient Irish artefacts and is indispensable to research into the development of Irish civilisation from prehistoric times until the end of the Middle Ages and beyond.

The collection is significant in extent, diversity and quality and three areas are of acknowledged international standing. These are the prehistoric gold collections; ecclesiastical metalwork and personal ornaments of the medieval period and the Viking Dublin assemblage.

While the cut-off point for material collected by the Division is around the year 1550, material of later date will be collected where they have a sufficient archaeological find context. This applies

primarily to material such as coins, weapons and militaria but can include other material of archaeological interest. Some antiquities of post-medieval date have been deposited in the Irish Folklife Division.

IRISH ANTIQUITIES - Acquisitions policy

Legislation provides an operational framework for the National Museum's activities and is also a statement of public policy in relation to it. Under the *National Monuments Act* archaeological objects found in Ireland are State property. Objects may be deposited with designated museums (see below).

Whenever the opportunity may arise the Irish Antiquities Division will also attempt to acquire (by donation or by purchase) Irish archaeological objects from private collections formed prior to the Supreme Court ruling on the State's ownership of archaeological objects.

It is the policy of the Irish Antiquities Division to acquire all archaeological objects found in Ireland that are deemed to have a sufficient level of archaeological, historical, scientific, or artistic merit attaching to them. This can be taken to mean all archaeological objects other than:

- . Objects that are damaged beyond usability
- . Objects of low scientific or cultural value
- . Relatively modern mass-produced objects that are without a meaningful archaeological or historical context or that are artistically or otherwise unexceptional.
- . Objects for which a more suitable repository exists.

EXCAVATION FINDS - Collection

The National Museum is the legal repository of all finds from licenced archaeological excavations. This is a fast-growing collection particularly in light of the increasing amount of archaeological excavations being carried out on major infrastructural projects in recent years and which poses particular challenges to the Museum.

EXCAVATION FINDS – Acquisitions policy

As the legal repository, under the *National Monuments Act* of finds from excavations carried out in the State, the Museum is charged with the care and maintenance.

Licensed excavators must employ appropriate retrieval strategies to recover archaeological objects from sites and ensure that finds are conserved, numbered, labelled, packed properly in standard-

sized containers and kept in a secure and stable environment. Objects must be recorded fully and processed before they are handed to the care of the National Museum of Ireland. Excavation finds may be deposited with designated museums (see below).

Collections or portions of collections of excavated finds that consist of worked timbers, faunal or palaeobotanical specimens etc. may be retained by the Irish Antiquities Division following consultation and advice from relevant experts and in accordance with best practice. Some excavated faunal remains is curated by the Natural History Division but recent finds are held by the Irish Antiquities Division which also curates a human Anatomical Collection which is covered by a separate policy document.

EUROPEAN ARCHAEOLOGY - Collection

The Division has a relatively small collection of around 1,000 British and European antiquities that were acquired mainly for comparative purposes.

EUROPEAN ARCHAEOLOGY – Acquisitions policy

The Division does not aim to acquire objects in these areas but will on occasion acquire material that has a particular connection with an Irish historical person or event or which provides a significant addition to our knowledge of the existing collections.

CLASSICAL AND EGYPTIAN - Collection

The Irish Antiquities Division's holdings include collections of foreign archaeology, including Egyptian and Classical material from the ancient Mediterranean. There are around 3,000 objects in the Egyptian collection, 1,000 Roman antiquities, about 600 Greek objects, mainly vases, and around 400 Cypriot antiquities. These collections are not being added to currently.

CLASSICAL AND EGYPTIAN – Acquisitions policy

The Division does not aim to acquire objects in these areas but will on occasion acquire material that has a particular connection with an Irish historical person or event or which provides a significant addition to our knowledge of the existing collections.

FOREIGN ETHNOGRAPHY - Collection

The Ethnographical collections number around 11,000 objects which were acquired mainly during the period between 1760 and 1914 and represent a range of cultures. The collections reflect Irish exploration of the world from the 18th century to the present day, as well as their role within the

British Empire. The main collections come from Oceania and the Pacific (3,600 objects), West and Southern Africa (4,500 objects), the Americas (1,700) and South and East Asia (1,100). There is some overlap with the Art & Industrial Division with regard to material of Asian, Classical and Egyptian origin.

FOREIGN ETHNOGRAPHY – Acquisitions policy

The Division does not aim to acquire objects in these areas but will on occasion acquire material that has a particular connection with an Irish historical person or event or which provides a significant addition to our knowledge of the existing collections. In particular, objects will be acquired to fill gaps identified in the context of the forthcoming permanent exhibition of the collections in Collins Barracks. **DESIGNATED MUSEUMS**

By agreement with the National Museum, museums designated under *The National Cultural Institutions Act, 1997* may acquire archaeological objects that are State property and which have greater significance in local rather than national terms. The Designated County Museums are as follows: Donegal County Museum, Monaghan County Museum, Cavan County Museum, Louth County Museum, Carlow County Museum, Waterford Treasures, Cork Public Museum Kerry County Museum, Clare County Museum, Limerick Museum and Tipperary South Riding Museum.

Where archaeological objects having a Northern Ireland provenance become available for acquisition, it is the policy of the National Museum to allow the Ulster Museum first option to purchase.

ACQUISITIONS – Legislation and Policy Documents

The activities of the Irish Antiquities Division are subject to the provisions of statute law, official policy, international conventions and European Union regulations and directives. (See Appendix 5)

5.3 IRISH FOLKLIFE DIVISION ACQUISITIONS POLICY

INTRODUCTION

The Irish Folklife Division collection amounts to c.35,000 objects complemented by extensive archive documentation which includes a specialist library, field recordings and image collections. The aim of the Division is to collect and preserve objects representative of the material culture that forms part of the traditional way of life of Ireland.

The collections are divided broadly as follows:

Farming and Fishing

Farming has been Ireland's principal economic activity throughout the ages and this is reflected in the Division's collections. Because farming and fishing in Ireland were on a small scale in many regions, this led to the late survival of many traditional agricultural hand implements and fishing gear, a wide range of which has been collected. A representative sample of horse-drawn farm machinery which was made in factories and foundries has also been collected. **Trades and Business**

Much of Irish industry began as various crafts based in the homes and various small workshops in cities and country towns. A whole range of trades people and craftspeople supplied the communities' needs and the objects which they made and the tools used in their manufacture are represented. A small collection representing small industries such as foundries, weaving and basket makers is also included.

Social Life and Pastimes

The social activities associated with traditional life, calendar customs and festivals reveal a wide panorama of popular tradition including religious practices, belief in divination and healing and aspects of amusement and entertainment. Some are of great antiquity, others are Christianised pagan feasts, while more are recent introductions from medieval and post medieval times.

The home and daily routine

As the centre of all daily activity of the household, and of much of the social activity as well, the dwelling house acquired its own collection of objects, beliefs and practices. Cooking utensils, furniture and furnishings, and the objects associated with industry in the home from spinning and weaving, making and repairing clothing and making and repairing objects used in and around the household are all represented. **INDIVIDUAL COLLECTIONS AND ACQUISITIONS POLICIES**

The collection, however, is quite complex and many objects could be categorised under a number of different headings and there are, naturally, areas of overlap. For practical purposes, management of the collection is divided as follows:

AGRICULTURAL MACHINERY AND HAND TOOLS – Collection

There are several thousand objects in this collection. The collection is rich in the hand tools representative of farming on small subsistence farms in the 19th and early 20th centuries. There are more than 1,000 hand tools – spades and spade heads, turf slanes, flails, sickles, scythes, hoes, shovels and forks. There are c. 150 horse-drawn machines – mainly ploughs and also seed sowers,

grubbers, rollers, hay rakes and potato diggers – along with a small collection of horse-drawn transport vehicles (slipes and sledges). The motorised element consists of 4 tractors. The 15 or so stationary machines include winnowers, threshing machines, pulpers and crushers. There is one combine harvester. Objects connected with animal husbandry include tethers, feeders and veterinary instruments.

AGRICULTURAL MACHINERY AND HAND TOOLS – Acquisitions policy

The acquisitions policy will be to collect examples of regional variations of agricultural hand tools and horse-drawn machinery not already represented in the collections. As a matter of general principle the Division will not normally collect motorised or tractor-drawn machinery because of storage and conservation difficulties and because material of this type is already adequately represented in other collections. However, certain key examples may be acquired in order to illustrate economic change subject to adequate storage space being available. Consideration will be given to the disposal or deaccessioning of certain agricultural machines which are in very poor condition.

FISHING AND HUNTING - Collections

There are about 1,000 objects in this collection. The fishing collection is primarily representative of inshore and freshwater fishing and consists of a range of objects – fish spears, gaffs, nets, pots, strokehauls, weights lines and hooks. (The associated collections of boats and boat models are representative of the inshore fisheries and fishing on rivers and lakes.) Objects associated with hunting are mainly for the trapping and snaring of birds and small animals. They include bird cages and cribs, snares and traps and a small number of hunting firearms.

FISHING AND HUNTING - Acquisitions policy

The acquisitions policy is to collect fishing traps, artisan fishing rods, children's fishing gear, and modern pots to fill gaps in the collection.

LAND TRANSPORT - Collection

The transport collection consists of about 80 horse-drawn vehicles, mainly of agricultural and commercial use, and accessories including lanterns, cart covers and many hundreds of examples of leather harness, saddles and straddles. There are examples of regular wheeled transport vehicles – block wheeled carts, side cars, spoked wheeled carts, traps, drays, jaunting cars, a brougham, a landau and a shooting brake. The collection also includes a bread van, a laundry truck, hearses, street cabs, a furniture removal van, a victualler's cart, two "tinker's" caravans and a "tinker's cart". There is a small collection of slipes and slide cars and 12 bicycles.

LAND TRANSPORT – Acquisitions policy

The acquisitions policy is to address the typical examples of 20th century transport which had become traditional by the middle of that century. In this regard consideration will be given to acquiring not only examples of brand name bicycles, but also a few examples of motor vehicles which had a major influence on popular life in the countryside – e.g., a Honda 50 motorcycle, a Morris Minor, a Ford Anglia and a Volkswagen Beetle. These will be acquired subject to suitable storage space being available.

BOATS - Collection

There are 30 boats in the collection. They are all rowing boats apart from one sailing *gleoiteog*. There are 15 currachs, 2 Boyne coracles and 2 rush rafts as well as 5 flat-bottomed freshwater cots and 4 other freshwater/estuarine wooden boats.

BOATS - Acquisitions policy

The acquisitions policy is to fill the gaps in the vernacular boat collection to include the following: Boyne River salmon canoe, Seine boat, Gandelow, Derry cot, Bann cot, Currach *adhmaid* and a Clare currach. These will be acquired subject to availability and also the availability of suitable storage space. When filled, the Irish vernacular boat collection in the National Museum should prove to be the most important of its type.

CLOTHING, TEXTILES, JEWELLERY AND ASSOCIATED ACCESSORIES

- Collection

This collection consists of some 2,000 objects. It consists of everyday and working dress of men and women dates mainly to the 19th and early 20th centuries. The richest section is a selection of traditional clothing of the Aran Islands, county Galway. The collection includes 25 black hooded cloaks, 45 shawls, and about 250 examples of headgear and knitted footwear, trade banners and religious vestments.

With the widespread availability and affordability of mass-produced clothing we can no longer refer to traditional clothing in an acquisitions' policy and must adopt a separate collecting strategy for these objects. The starting point for this alternate approach is the 1950s.

The textiles collection contains 50 woollen quilts, 40 cotton quilts, 85 woollen blankets, 50 patchwork quilts and 100 linen sheets and towels.

The jewellery collection is in its infancy and most examples date from the 1950s.

The clothing and textile accessories consist of about 700 objects and includes needles, threads, spinning wheels, looms, lengths of fabric, altar lace, clock reels, carders, flax scutchers, hand reels, irons and laundering related objects.

CLOTHING, TEXTILES, JEWELLERY AND ASSOCIATED ACCESSORIES

- Acquisitions policy

The acquisitions policy is to collect a representative sample of traditional clothing. These items will be acquired as they become available. In relation to post-1950 material the aim is to collect typical clothing for a family group of man, woman, boy and girl in each decade. The aim is to continue to collect representative examples of home made and Irish produced textiles of everyday use. Jewellery will be collected in line with the collection of everyday and working dress and will reflect the acceptance into everyday life of male and female jewellery in the decades since the 1950s.

Clothing and textile accessories will continue to be collected and recorded.

FURNITURE AND WOODWORK - Collection

This collection contains approximately 650 objects and is comprised mainly of painted and unpainted pine furniture from the mid 19th to the early 20th centuries. It consists of chairs, dressers – both hanging and cleevy – settles, presses and an array of small wooden chests and miscellaneous wooden containers. Its countrywide distribution is very uneven with the majority of collected pieces from the provinces of Munster and Leinster.

FURNITURE AND WOODWORK – Acquisitions policy

The acquisitions policy is to collect pieces of 18th and early 19th century date, and pieces which will assist in redressing the distribution balance of the predominance of the provinces of Munster and Leinster. Post 1920s everyday furniture will be collected to furnish at least one room per decade of a small to medium sized family home, as well as children's furniture.

ARCHITECTURE - Collection

The total number of objects in this collection amounts to c. 400. It includes latches, bolts, hinges and water pipes. Associated material in the organic fibres collection include samples of thatch such as bobbins, scallops and ropes. Slates, bricks, nails and other house building materials are included in

the tradesmen's and craftsmen's tools section of this policy. There is also a collection of architectural drawings of vernacular and other buildings from the middle of the 20th century.

ARCHITECTURE - Acquisitions policy

The acquisitions policy is to continue to collect objects illustrative of traditional building practice where these are not yet in the collection.

DOMESTIC METALWORK AND OTHER HOUSEHOLD OBJECTS - Collection

This collection consists of about 200 objects and includes oatcake toasters, rush light holders, flesh forks, cutlery, hardening stands and some examples of hearth cranes and attachments. It also includes objects of local manufacture such as pots, pans, copper, tin and wooden utensils as well as "shop-bought" material which includes early gas cookers and ovens, washing machines and stoves.

DOMESTIC METALWORK AND OTHER HOUSEHOLD OBJECTS -

Acquisitions policy

The acquisitions policy is to selectively collect electrical, gas and battery-operated household objects and to obtain representative examples of the decades from the 1940s to the present.

GLASS AND CERAMICS VESSELS - Collection

There are some 1,560 objects in this collection, of which about 800 are glass and 760

are ceramic. The glassware includes bottles, drinking glasses and containers. This

collection will also include examples of the range of early plastics. The ceramic vessels are mainly of earthenware and of British manufacture and include mugs, jugs, cups, bowls, dishes and plates and platters. There is also a collection of spongeware vessels.

GLASS AND CERAMICS VESSELS – Acquisitions policy

Future collecting will concentrate on Irish produced ware. The collection of objects in this area has closer links than any other with two other Divisions in the National Museum – Irish Antiquities and Art and Industry from opposite spectrums, i.e the ancient and continuity and the contemporary and modern design. Good communication between all three divisions will both enlighten the acquisitions policy and avoid duplication.

STRAW, HAY, RUSHES AND WICKERWORK - Collection

The collection of objects made from straw, hay and rushes, together with the collection of wickerwork, consists of more than 2,000 objects and includes mats, mattresses, animal collars, harness, bridle, straddles, hens' nests, containers, ropes, tethers, spancels, brushes and besoms, and the associated festive costume, crosses, *brideoga* and harvest knots.

STRAW, HAY, RUSHES AND WICKERWORK – Acquisitions policy

The acquisitions policy is to continue to collect the few objects which may become available from time to time. As the material from which the objects was made is fragile and perishable, it is not envisaged that there will be objects of any quantity available. The Division also aims to develop a small collection of material made by contemporary workers in the medium, and its acquisition will be biased in favour of those workers who produce their own raw material and produce functional pieces.

TRADESMEN'S AND CRAFTSMEN'S TOOLS - Collection

This collection consists of about 2,500 objects including tools, implements, and associated documents and photographs relating to blacksmiths, coopers, thatchers, carpenters, tinsmiths, basketmakers, cobblers, saddlers, turners, weavers, clogmakers, tailors, wheelwrights, nailers, sievemakers, clay pipe makers, wooden pump makers, printers, book binders, plumbers, stonebreakers/miners, watchmakers, slaters and bricklayers.

TRADESMEN'S AND CRAFTSMEN'S TOOLS – Acquisitions policy

The acquisitions policy is to collect a representative range of materials produced by contemporary trades- and crafts-people.

28 Adopted 29th May 2008

SPORTS, LEISURE, MUSIC AND CHILDHOOD - Collection

This collection consists of about 1,950 objects including sports equipment, musical instruments, old records, books, travel posters, postcards, toys, children's books and school-related items, guidebooks and maps, radios and cameras.

SPORTS, LEISURE, MUSIC AND CHILDHOOD –Acquisitions policy

The acquisitions policy is to augment the small number of traditional musical instruments, sports equipment and school-related items and toys. The travel poster collection will also be added to as suitable opportunities arise.

RELIGION AND CALENDAR CUSTOM - Collection

The religion collection, which is almost exclusively representative of the Roman Catholic religious tradition, consists of some 1,150 objects including 18th century silver rosaries, crosses, reliquaries and altar stones, a collection of some 300 18th and 19th century wooden “penal” crosses, rosaries, crucifixes, framed prints with religious motifs and a small collection of plaster statues. The calendar custom consists of about 750 objects associated with celebrating the main festivals of the year including St. Brigid, May Day, St. Patrick’s Day, Lúnasa, Christmas and Halloween.

include

RELIGION AND CALENDAR CUSTOM – Acquisitions policy

The acquisitions policy is to address the imbalance in representation of religions and the celebration of festivals by religious groups other than those of the Roman Catholic faith.

PROFESSIONS AND COMMERCIAL ACTIVITY - Collection

This recently-formed collection consists of about 1,200 objects dealing with shop and public house activities and the professions and includes tobacco related objects, including several hundred clay pipes and a small collection of wooden smoking pipes, cutters, snuffers, shop ledgers, invoices and receipts, product packaging and advertisements. There are objects relating to dentistry and medicine.

PROFESSIONS AND COMMERCIAL ACTIVITY – Acquisitions policy

The acquisitions policy is to develop the commercial activity related collection and the priorities will be tobacco-related material, material related to mills and milling, product packaging and material related to marts and co-ops.

5.4 NATURAL HISTORY DIVISION ACQUISITIONS POLICY

The Natural History Division cares for the National Collections in the scientific disciplines of Zoology, Entomology and Geology. Until 1972 this also included Botany, which is now the responsibility of the National Botanic Gardens. Current holdings of the Division are estimated to be in the order of

1,600,000 specimens. The history of development of the collections over two centuries has included significant acquisitions of specimens from other countries and this high proportion of non-Irish material has significance for various policies, including that of acquisition.

The collections may be divided between the life sciences (zoology and botany) and earth sciences (geology and palaeontology). The life sciences incorporate all living things, be they animal or plant. The Museum no longer includes responsibility for the National Collections in the field of botany, and plants (apart from fossil examples) are not included in our acquisition objectives. The earth sciences incorporate the study of our planet, its origins, composition, history, structure and processes. In a museum context this is reflected in collections of minerals, rocks and fossils. Minerals are the basic building blocks of all rocks. Rocks are composite materials that are formed from a range of minerals in various combinations. Fossils are the remains of animals and plants preserved in rocks.

The Division also houses a small collection of replicas, models and other support materials.

ACQUISITIONS – General Principles

Data

The value of a museum specimen to a scientist is greatly influenced by information accompanying the object. Priority will be given to specimens or collections that are well labelled, with data appropriate to their category.

Reference and voucher specimens

Priority will be given to material that forms the basis of publications as these support data that is already in the public domain. This includes type specimens, specimens which have been illustrated ('figured specimens') and representative voucher material that supports lists of species mentioned in a publication. Great significance in science is given to 'type' specimens. These are the fossils used by a palaeontologist to define a particular named species for the first time.

Survey collections

A number of projects include collection of specimens as part of their activities. These may be major surveys (e.g. the BioMar baseline survey of coastal marine biodiversity) or small-scale environmental impact assessments. Acquisition of such material will be made in light of resource implications for accessioning and maintenance. It is likely that only representative material may be acquired and that the onus for its documentation, conservation and storage materials will be placed on the organisation responsible for the survey. In this regard it will be necessary to press for funding

agencies to include these costs in the project budget. As many are State or EU funded this is a realistic ambition.

Private collections

The lack of secure futures for a number of collections in private hands suggests that major acquisition opportunities may arise in coming years. There is also a potential future problem for universities and some government agencies that may have significant collections but fail to meet the requirements for their curation and look to us as an alternative home, something that experience has already demonstrated. Research is required into such collections and discussions needed with their owners in order to plan for the long-term.

Unpublished collections

Material which has not been published prior to acquisition will be judged on its future potential for research, exhibition or teaching. **Irish material**

In this instance Ireland is considered as the entire land mass, offshore islands and surrounding seas. The logical scientific unit is Ireland as a whole. The existing collection was developed on an all-Ireland basis before the establishment of the Ulster Museum, but that organisation is now seen as the most appropriate repository for material from Northern Ireland. **Well-documented reference collections**

A primary role of a natural science collection is to assist in the identification of specimens. It is important to have examples of animals, fossils and minerals to act as a reference collection. It is important that specimens in these collections have been identified by experts in relevant fields.

Specimens already named by experts over unidentified material

A specimen without identification is often of little use, particularly if the small scientific staff of the museum has neither the time, library nor the specialist expertise to identify it readily. **Rare species**

Some specimens are encountered by chance and would be very difficult to collect again. For example, this applies to deep-sea animals which are recovered accidentally during commercial fishing. **Foreign species of potential future occurrence in Ireland**

Pests are a particular concern to the Irish economy. As an island we are particularly prone to the effects of alien invasive species. It is important to have reference material available for use by Irish scientists in recognising exotic animals with potential for significant environmental impact. **Good quality of preservation**

Specimens should be in good physical condition to ensure potential for long-term storage in the museum. Minerals and rocks may contain pyrite or salts that have begun to decay before arriving in the museum.

Specimens associated with significant individuals

The museum already holds specimens associated with Roger Casement, Charles Darwin, Nathaniel Hone, Charles Haughey, William Wilde, to name but a few. The specimens may not necessarily be of great scientific significance in their own right but can be used in small thematic exhibitions. **Archives**

and ephemera associated with collectors and collections

Aside from documentation about particular collections it is desirable to acquire personal effects directly related to collectors and collections of note, for both historical context and potential value in interpretive exhibitions. Such objects might include books, notebooks, equipment, manuscripts and instruments.

INDIVIDUAL COLLECTIONS AND ACQUISITIONS POLICIES

ZOOLOGY - Collections

There are approximately 600,000 specimens in these collections. These are arranged on a taxonomic basis, with related species housed together. Coverage is worldwide with particular strengths in Irish material, which is the main area of active acquisition through staff fieldwork and regular donations by zoologists working on the Irish fauna.

All major invertebrate and vertebrate groups are well represented in the collections, with particular strengths in Irish material. The level of representation of Irish invertebrate species is variable with dry Mollusca (shell collections) up to 95% of Irish species are represented and up to 60% of Irish crustacean species represented. In contrast, less than 5% of Irish species of parasitic worms are represented in the collections. Of vertebrate groups, up to 95% of known Irish fish species are represented in the collections. There are 12,500 study skins of which 3% or more represent very rare or extinct foreign species. While vertebrates may be the most visible grouping in the collections, they are numerically much smaller than the invertebrate collections.

ZOOLOGY – Acquisitions policy

Invertebrates: Priorities for continued development include support of fieldwork by staff. As for other collections, much material is freely donated by amateur and academic zoologists. It is intended

to acquire representatives of every major invertebrate family, many of which will be foreign and require development of networks with other zoologists to achieve.

Vertebrates: Development opportunities include encouraging the donation of selection of specimens from research projects. It is also intended to continue to add to the representative specimens of bones of mammals, which are used as a reference collection by archaeologists.

Animals from other countries do have relevance in a number of areas that will be developed. Invasive alien species are a major threat to Irish wildlife and a collection of the potential pests will be a target for acquisitions. The museum will also aim to build a reference collection of species that are illegally traded, through liaison with the Customs and Excise section of Revenue. Species kept as pets will also be considered for acquisition as part of a reference collection for students of veterinary anatomy and to aid in the identification of exotic animals brought in by the public.

ENTOMOLOGY - Collections

Entomology is a subset of zoology but because of the significant scale of the insect collections, this is considered separately here from the rest of zoology. There are approximately one million (1,000,000) insects in the collections. Most are mounted on pins and stored in cabinets in the Natural History Museum. In addition, there are slide-mounted specimens prepared for study using microscopes and some collections preserved in spirit. These various forms of preservation are necessary for particular insect groups or to provide specimens in varying states of preservation in order to be fully representative of the species concerned. Coverage is worldwide with particular strengths in Irish material, which is the main area of active acquisition through staff fieldwork and regular donations by entomologists working on the Irish insect fauna.

ENTOMOLOGY – Acquisitions policy

The principal strengths are in Irish material, which includes a large proportion of specimens that have been published, either as type specimens or as voucher material supporting species lists. This is the most significant collection of Irish insects in the world.

Priorities for continued development include support of fieldwork by staff and their research associates who collaborate on numerous publications. Most acquisitions are voluntary donations by entomologists who have used our collections in their research and see us as a logical repository for their own specimens. Central to their continued support for the museum is the employment of

knowledgeable staff, access to collections and library and the provision of workspace with microscopes for examining specimens.

MINERALS AND ROCKS - Collections

Irish minerals are very much underrepresented in the collection of 2,000 specimens. Many are of historic significance. The 8,000 foreign minerals are more representative of the diversity of mineral species and form a good general reference collection suitable for exhibition and research. Rock collections are poorly known, with only 4000 of the specimens catalogued to any level. There is good general representation of various rock types.

MINERALS AND ROCKS - Acquisitions policy

The range of species represented in the minerals collection needs to be expanded. This is a relatively straightforward exercise, purchasing specimens from international dealers has been a practice for over a century. Irish specimens should be acquired through staff fieldwork and by development of contacts with Irish geologists.

The rock collections need to be better understood before decisions are made regarding acquisitions policy. It would certainly be worthwhile and relatively simple to build a collection of building stones, including materials commonly used in industry. Collections forming the basis of research projects will also be acquired.

Representative specimens from other countries will continue to be acquired to demonstrate global geodiversity.

FOSSILS - Collections

The fossil collections are better known than the mineral or rock collections, major acquisitions are listed in publication (Monaghan 1992 *Geological Curator* 5 (7): 275-282). There are considerable strengths and many significant fossils in these collections. The 4500 specimens in the Griffith collection underpin the stratigraphy of the first geological map of Ireland (published from 1838-1855). This collection was the basis for 522 new species in publications of 1844 and 1846. In addition to research strengths the collections are broadly representative and well suited to exhibition. The galleries housing the collection were demolished in 1962 to make way for Dáil expansion. Few specimens have been exhibited since.

FOSSILS – Acquisitions policy

Research collections will be actively sought, although it should be borne in mind that there are museums in most university departments of geology. An exception is University College Dublin where research students have been donating collections in recent years. The concern is that most university museums are poorly funded with no trained curators. This issue may apply to most categories of natural science material. Some fossils will be acquired to complement the existing broad coverage and fill gaps in the collection with future exhibition in mind. In many cases these will be replicas (e.g. a woolly mammoth skeleton acquired in 1990), particularly if the public demand for dinosaurs is to be met.

Representative specimens from other countries will continue to be acquired to demonstrate global geodiversity.

SUPPORT MATERIALS – Collections

The Division holds a small collection of support material including replicas and models. The most important of these are a collection of some 100 glass models of animals made in the late nineteenth century by Leopold and Rudolf Blaschka. The collection also includes casts of fossils.

SUPPORT MATERIALS – Acquisitions policy

Biological and geological models will be acquired primarily for exhibition. Palaeontological replicas have a research value and will be acquired for this purpose as well as for exhibition. Where possible the manuscripts, archives, illustrations, photographs and personalia relevant to the collection of specimens will also be acquired. It is intended to selectively acquire popular ephemera with a geological or zoological themes as opportunity arises. Examples of such objects may include dinosaur related items, books, films and film related merchandise, phone cards, first day cover postage stamps, toys and models etc. This category of 'merchandise' objects also helps chart the development of popular natural history awareness through mainstream media.

A 1.9

WEALD & DOWNLAND OPEN AIR MUSEUM: ACQUISITION AND DISPOSAL POLICY

1 Statement of purpose

1.1 Statement of purpose

The purpose of the Weald and Downland Open Air Museum is to stimulate public interest in and to promote and encourage the preservation of buildings of architectural or historical interest and to stimulate public interest in ancient crafts, trades and manufactures. (First object as stated in Memorandum and Articles of Association).

1.2 Key aims

1. To run an open-air museum that inspires and delights its users.
2. To provide lifelong learning based on the Museum's collections and other resources.
3. To ensure high standards of collections care.
4. To pursue research and scholarship.

2 Buildings

2.1 The principal collection held by the Museum consists of buildings dismantled and transferred to the Museum site. Currently the Museum has re-erected 48 buildings and has a further 15 buildings in store. The exhibit buildings range from a hall house of c1400 to working buildings of the late 19th century.

2.2 The principal aim is to build a representative collection of buildings that will illustrate the development of the construction and planning of vernacular buildings from the counties of Kent, Surrey, East Sussex, West Sussex and the eastern part of Hampshire. While the focus of the collection is on buildings up to the midnineteenth century, more recent buildings will be acquired if they show a clear line of development from earlier examples.

2.3 Agricultural, industrial, craft and domestic buildings will be collected in order to exhibit the life of communities, as well as the processes that took place in those buildings.

2.4 Buildings will be selected from those that are to be demolished or for which there is clearly no appropriate future on their original site. There will always be a presumption that a building should stay on its original site and that a solution to the future of the building should be found within its own area in preference to its being collected by the Museum.

2.5 The buildings taken into care by the Museum will be re-erected in a variety of ways. Some will be re-erected as closely as possible to the form in which they may have been constructed by their original builders; others will be re-erected to demonstrate a later phase in their development. In some cases only those modifications will be made that are vital to enable the building to fulfil its role as part of the collection. Repair policies will be followed that seek to retain as much as possible of the historic material.

2.6 The Museum will take all reasonable measures to ensure that buildings accepted into the collection will be protected from decay, bearing in mind the special difficulties of conserving an historic structure in the outdoors. External protections that alter the appearance of structures may from time to time be adopted in the interest of the conservation of the buildings. A recording and reporting system will be maintained. Responsibility for the condition of the buildings will be with the Museum Director.

2.7 Buildings accepted by the Museum for rescue will be placed in store and reerected as soon as possible but the order of priority for re-erection will depend on the overall planning policy. The presumption will be that a building dismantled by the Museum will be re-erected. The Trustees will, however, need to consider the condition of the building after it has been dismantled and reserve the right to decide not to re-erect.

2.8 Should it prove impossible to re-erect a structure, consideration will be given to the use of sections or pieces of the building as part of the general collections of the Museum.

2.9 The buildings will be insured against all reasonable risks.

3 Building parts, materials and trade

3.1 A collection of parts of buildings will be made. This will consist of furnishings such as hinges, latches, doors, etc, as well as larger structural elements. Such furnishings and other items will in most cases come from the same region as the main Building collection. From time to time items from outside this region will be accepted if they significantly contribute to the usefulness of the collections.

3.2 Building materials will be collected. Historic material, such as samples from buildings, as well as new material, will be collected. Material used in the conservation of buildings will be collected in order to form a reference collection for the use of people concerned with the care of buildings outside the Museum. These requirements will be reviewed from time to time.

3.3 The dismantling and repair of buildings generates a considerable amount of material that is not used in subsequent re-erection. Samples of such material will be collected. Material discarded as unsuitable for inclusion in a re-erected structure will be retained, especially in those cases where the evidence for the repair or construction is contained in the discarded part.

3.4 Items will be actively collected to represent the construction of buildings and the manufacture of building materials. This collection is to interpret both Building construction and maintenance, and the manufacture of building products. Acquisition will concentrate on items associated with the building trade, Stone masons, plumbers, plasterers and other trades involved in the construction of buildings.

4 Rural life collections

4.1 The purpose of the rural life collections will be to support the principal collection of the Museum.

4.2 Collecting will take place in the following fields: agriculture, domestic life, trades and industries, transport. It has not been the intention of the Museum to build up representative collections in these fields, but we recognise that the collections as they exist are nevertheless of very high quality.

4.3 The total number of items currently in the collections under headings 2, 3 and 4 is 10,251 (August 2010).

5 Items collected for use

5.1 Another group of materials will be retained for demonstration, education, experimental purposes, spares or consumable working parts. A separate catalogue is maintained for these items and they are not accessioned into the collections. Donors will be made aware of these intentions.

6 Archives

6.1 The Museum will maintain an archive consisting of photographs and unpublished drawings and reports which support research and understanding of the collections. A separate catalogue is maintained for the archives and they are not accessioned into the collections.

6.2 As the museum holds archives, its governing body will be guided by the Code of Practice on Archives for Museums and Galleries in the United Kingdom (3rd ed., 2002).

6.3 Material that has special conservation requirements will be deposited in the appropriate Records Office.

7 Library

7.1 A library of printed books, maps and other published materials relevant to the Museum's collections will be maintained and catalogued, but will not form part of the Museum's accessioned collections.

8 Acquisitions outside the current policy

8.1 Acquisitions outside the current stated policy will only be made in very exceptional circumstances, and then only after proper consideration by the governing body of the museum itself, having regard to the interests of other museums.

9 Acquisition policies of other museums

9.1 The museum will take account of the collecting policies of other museums and other organisations collecting in the same or related areas or subject fields. It will consult with these organisations where conflicts of interest may arise or to define areas of specialisms, in order to avoid unnecessary duplication and waste of resources.

9.2 Specifically, the Museum takes account of the acquisitions policy of Amberley Working Museum, Museum of Kent Life (Cobtree), Hampshire County Council Museums Service, Rural Life Centre (Tilford).

10 Limitations

10.1 The museum recognises its responsibility, in acquiring additions to its collections, to ensure that care of collections, documentation arrangements and use of collections will meet the requirements of the Accreditation Standard. It will take into account limitations on collecting imposed by such factors as inadequate staffing, storage and care of collection arrangements.

11 Policy review

11.1 The Acquisition and Disposal Policy will be published and reviewed from time to time, at least once every five years. The date when the policy is next due for review is 2015.

11.2 The MLA or successor body will be notified of any changes to the Acquisition and Disposal Policy, and the implications of any such changes for the future of existint collections.

12 Acquisition procedures

12.1 The museum will exercise due diligence and make every effort not to acquire, whether by purchase, gift, bequest or exchange, any object or specimen unless the governing body or responsible officer is satisfied that the museum can acquire a valid title to the item in question. In particular, the museum will not acquire any object or specimen unless it is satisfied that the object or specimen has not been acquired in, or exported from, its country of origin (or any intermediate country in which it may have been legally owned) in violation of that country's laws. (For the purposes of this paragraph 'country of origin' includes the United Kingdom).

12.2 In accordance with the provisions of the UNESCO 1970 Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property, which the UK ratified with effect from November 1 2002, and the Dealing in Cultural Objects (Offences) Act 2003, the museum will reject any items that have been illicitly traded. The governing body will be guided by the national guidance on the responsible acquisition of cultural property issued by DCMS in 2005.

12.3 So far as biological and geological material is concerned, the museum will not acquire by any direct or indirect means any specimen that has been collected, sold or otherwise transferred in contravention of any national or international wildlife protection or natural history conservation law

or treaty of the United Kingdom or any other country, except with the express consent of an appropriate outside authority.

12.4 The museum will not acquire archaeological antiquities (including excavated ceramics) in any case where the governing body or responsible officer has any suspicion that the circumstances of their recovery involved a failure to follow the appropriate legal procedures, such as reporting finds to the landowner or occupier of the land and to the proper authorities in the case of possible treasure as defined by the Treasure Act 1996 (in England, Northern Ireland and Wales) or reporting finds through the Treasure Trove procedure (in Scotland).

12.5 Any exceptions to the above clauses 12.1, 12.2, 12.3 or 12.4 will only be because the museum is either:

- acting as an externally approved repository of last resort for material of local (UK) origin; or
- acquiring an item of minor importance that lacks secure ownership history but in the best judgement of experts in the field concerned has not been illicitly traded; or
- acting with the permission of authorities with the requisite jurisdiction in the country of origin; or
- in possession of reliable documentary evidence that the item was exported from its country of origin before 1970.

In these cases the museum will be open and transparent in the way it makes decisions and will act only with the express consent of an appropriate outside authority.

12.6 The museum does not hold or intend to acquire any human remains.

13 Spoliation

13.1 The museum will use the statement of principles 'Spoliation of Works of Art during the Nazi, Holocaust and World War II period', issued for non-national museums in 1999 by the Museums and Galleries Commission.

14 Disposal

Disposal preliminaries

14.1 The governing body will ensure that the disposal process is carried out openly and with transparency.

14.2 By definition, the museum has a long-term purpose and holds collections in trust for society in relation to its stated objectives. The governing body therefore accepts the principle that sound curatorial reasons for disposal must be established before consideration is given to the disposal of any items in the museum's collection.

14.3 The museum will confirm that it is legally free to dispose of an item and agreements on disposal made with donors will be taken into account.

14.4 When disposal of a museum object is being considered, the museum will establish if it was acquired with the aid of an external funding organisation. In such cases, any conditions attached to the original grant will be followed. This may include repayment of the original grant and a proportion of the proceeds if the item is disposed of by sale.

Motivation for disposal and method of disposal

14.5 When disposal is motivated by curatorial reasons the procedures outlined in paragraphs 14.7–14.19 will be followed and the method of disposal may be by gift, sale or exchange.

14.6 The museum will not undertake disposal motivated principally by financial reasons

The disposal decision-making process

14.7 Whether the disposal is motivated either by curatorial or financial reasons, the decision to dispose of material from the collections will be taken by the governing body only after full consideration of the reasons for disposal. Other factors including the public benefit, the implications for the museum's collections and collections held by museums and other organisations collecting the same material or in related fields will be considered. External expert advice will be obtained and the views of stakeholders such as donors, researchers, local and source communities and others served by the museum will also be sought.

Responsibility for disposal decision-making

14.8 A decision to dispose of a specimen or object, whether by gift, exchange, sale or destruction (in the case of an item too badly damaged or deteriorated to be of any use for the purposes of the

collections or for reasons of health and safety), will be the responsibility of the governing body of the museum acting on the advice of professional curatorial staff, if any, and not of the curator of the collection acting alone.

Use of proceeds of sale

14.9 Any monies received by the museum governing body from the disposal of items will be applied for the benefit of the collections. This normally means the purchase of further acquisitions. In exceptional cases, improvements relating to the care of collections in order to meet or exceed Accreditation requirements relating to the risk of damage to and deterioration of the collections may be justifiable. Any monies received in compensation for the damage, loss or destruction of items will be applied in the same way. Advice on those cases where the monies are intended to be used for the care of collections will be sought from MLA or its successor body.

14.10 The proceeds of a sale will be ring-fenced so it can be demonstrated that they are spent in a manner compatible with the requirements of the Accreditation standard.

Disposal by gift or sale

14.11 Once a decision to dispose of material in the collection has been taken, priority will be given to retaining it within the public domain, unless it is to be destroyed. It will therefore be offered in the first instance, by gift or sale, directly to other Accredited Museums likely to be interested in its acquisition.

14.12 If the material is not acquired by any Accredited Museums to which it was offered directly as a gift or for sale, then the museum community at large will be advised of the intention to dispose of the material, normally through an announcement in the Museums Association's Museums Journal, and in other specialist journals where appropriate.

14.13 The announcement relating to gift or sale will indicate the number and nature of specimens or objects involved, and the basis on which the material will be transferred to another institution. Preference will be given to expressions of interest from other Accredited Museums. A period of at least two months will be allowed for an interest in acquiring the material to be expressed. At the end of this period, if no expressions of interest have been received, the museum may consider disposing of the material to other interested individuals and organisations giving priority to organisations in the public domain.

Disposal by exchange

14.14 The nature of disposal by exchange means that the museum will not necessarily be in a position to exchange the material with another Accredited museum. The governing body will therefore ensure that issues relating to accountability and impartiality are carefully considered to avoid undue influence on its decisionmaking process.

14.15 In cases where the governing body wishes for sound curatorial reasons to exchange material directly with Accredited or unaccredited museums, with other organisations or with individuals, the procedures in paragraphs 14.1–14.4 and 14.8–14.9 will be followed as will the procedures in paragraphs 14.16–14.19.

14.16 If the exchange is proposed to be made with a specific Accredited museum, other accredited museums which collect in the same or related areas will be directly notified of the proposal and their comments will be requested.

14.17 If the exchange is proposed with a non-accredited museum, with another type of organisation or with an individual, the museum will make an announcement in the Museums Journal and in other specialist journals where appropriate.

14.18 Both the notification and announcement must provide information on the number and nature of the specimens or objects involved both in the museum's collection and those intended to be acquired in exchange. A period of at least two months must be allowed for comments to be received. At the end of this period, the governing body must consider the comments before a final decision on the exchange is made.

Documenting disposal

14.19 Full records will be kept of all decisions on disposals and the items involved and proper arrangements made for the preservation and/or transfer, as appropriate, of the documentation relating to the items concerned, including photographic records where practicable in accordance with SPECTRUM Procedure on deaccession and disposal.

Annex 2. Exemples de política d'adquisicions de museus nacionals

A 2.1

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DE L'HERBARI DE L' INSTITUT BOTÀNIC DE BARCELONA

Els herbaris conserven col·leccions botàniques que són una representació actualitzada i ordenada amb criteri científic de la diversitat del món vegetal. El coneixement que tenim sobre aquest es basa, en darrer terme, en aquestes col·leccions. Els herbaris són també el destí natural dels testimonis de les plantes utilitzades en treballs de recerca científica sobre biodiversitat en sentit ampli: sempre és necessari preservar exemplars que permetin revisions posteriors de la identificació de les mostres utilitzades.

Els principals objectius de l'herbari BC són conservar i custodiar les col·leccions botàniques i donar accés a la comunitat científica de totes les col·leccions que es vagin adquirint.

La política d'adquisicions de l'herbari BC ha de permetre el creixement continuat de la col·lecció. Es basa en els següents punts:

- ☐ La col·lecció ha de tenir un ús i un destí científic.
- ☐ La demarcació territorial que engloba és bàsicament la regió mediterrània occidental i es valoraran amb especial interès els espècimens de zones poc explorades.
- ☐ La representativitat taxonòmica i de la variabilitat morfològica ha de ser la màxima possible dins d'aquesta regió.

L'herbari BC ha de garantir la conservació de plecs testimoni de projectes de recerca, de plecs d'espècies invasores i introduïdes per a facilitar-ne els estudis, dels espècimens tipus i de plecs d'espècies d'especial interès en conservació.

Criteris d'acceptació

A l'hora d'acceptar una donació s'hauran de complir les següents premisses:

- ☐ Només s'acceptarà material si es pot garantir la seva adequada conservació.
- ☐ Només s'acceptarà material de col·leccions que siguin interessants des del punt de vista científic, històric, cultural, expositiu o pedagògic i que tinguin les dades geogràfiques i temporals completes.
- ☐ S'acceptaran donacions sempre i quan la titularitat de la propietat sigui clara.
- ☐ Es custodiarà i classificarà tota la documentació que acompanya l'ingrés del material de col·leccions, d'aquesta manera l'herbari demostra la seva legalitat i és justificant davant de tercers.
- ☐ Es reserva el dret a decidir si els exemplars ingressen definitivament a la col·lecció. En cas afirmatiu, serà l'herbari qui decideixi el destí: col·lecció científica, exposició o activitat pedagògica. Les decisions acordades es comunicaran al donant.

☒ S'admetrà material sempre i quan hagi estat recol·lectat d'acord amb les normatives vigents sobre la protecció dels recursos naturals (Unió Europea, Estat Espanyol i Comunitat Autònoma de Catalunya).

Procediment o protocol d'adquisició

Les vies d'entrada més habituals són la recol·lecció i la donació i/o intercanvi.

☒ La recol·lecció directa forma part dels projectes de recerca del propi IBB, i la recol·lecció indirecta arriba a través de naturalistes i ciutadans que recol·lecten material durant les seves estades a la natura. Quan arriba material a través d'aquests canals és deure de l'herbari BC fer omplir el "Full d'ingrés de material botànic". També es propiciarà l'ingrés de les dades corresponents en format digital.

☒ Les donacions i/o intercanvis són oferiments de material per part d'institucions públiques o privades. En alguns casos l'examen del material a la institució d'origen serà l'única garantia de qualitat. Per això l'herbari BC disposarà d'una partida econòmica per a visitar col·leccions. Aquestes visites comportaran l'elaboració d'un informe en el que s'aporti la màxima informació possible per a valorar la decisió d'adquirir aquest material.

Posicionament de l'herbari BC sobre l'adquisició i devolució o restitució d'espècimens la titularitat dels quals sigui discutida.

L'herbari BC no admetrà o retornarà (al propietari legal) tot aquell material en que la documentació sigui incompleta o que no es demostri clarament la propietat legal.

L'esporgació de material duplicat o material que no compleix cap funció dins la col·lecció serà realitzada només en col·leccions totalment catalogades. S'elaborarà un informe anual de quin material s'ha donat de baixa durant l'any anterior i aquestes dades es faran constar a la memòria anual.

A 2.2

POLÍTICA D'ADQUISICIÓ DE COL·LECCIONS I MATERIALS PALEONTOLÒGICS DEL MUSEU DE L'INSTITUT CATALÀ DE PALEONTOLOGIA MIQUEL CRUSAFONT

El present document té com a objectiu establir la política d'adquisicions de col·leccions i materials paleontològics i determinar els criteris que regeixen les admissions, tant de les col·leccions de particulars o altres institucions, com els dipòsits provisionals procedents de les intervencions paleontològiques preventives i d'urgència que realitzen les empreses. Aquest protocol serà d'aplicació des del dia de la publicació en el web de l'ICP.

L'INSTITUT CATALÀ DE PALEONTOLOGIA MIQUEL CRUSAFONT

La missió del de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP), entitat que gestiona el museu del mateix nom, és la recerca, conservació i difusió en paleontologia de vertebrats i humana a nivell internacional.

Per tal d'assolir els objectius, l'ICP aposta pel talent del personal investigador i per l'aplicació de noves tecnologies a la recerca. La conservació i l'ampliació de les col·leccions paleontològiques que allotja són matèria primera sobre la que es fonamenta tota l'activitat del centre. Catalunya té un dels conjunts de patrimoni paleontològic més rellevants d'Europa. La seva varietat i excepcionalitat inclou des de les darreres evidències de la vida dels dinosaures a Euràsia (àrea prepirinenca), a les troballes excepcionals de primats hominoides de Can Llobateres (Sabadell) o de l'Abocador de Can Mata (els Hostalets de Pierola).

Aquesta riquesa excepcional del patrimoni paleontològic ha fet que a Catalunya la paleontologia tingui un important recorregut que s'inicià a la segona meitat del segle XIX. Aquest mateix desenvolupament històric ha fet que el patrimoni paleontològic moble estigui ubicat en diferents institucions catalanes, essent el museu de l'ICP la institució que conserva la més important col·lecció de vertebrats fòssils de Catalunya i una de les més importants d'Europa. És capdavantera pel que fa a la conservació del registre fòssil de vertebrats del Neogen i Quaternari, destacant especialment el registre fòssil més complert del món de primats hominoïdeus fòssils del Miocè mitjà i superior.

LA COL·LECCIÓ

El Museu de l'ICP consta actualment de més 210.000 registres, essent integrada fonamentalment per restes fòssils de vertebrats fòssils, però també inclou invertebrats i plantes. Des de l'any de la creació de l'Institut Català de Paleontologia (2007) s'han incorporat els estàndards de registre,

inventari i documentació, essent capdavanter en l'aplicació de noves tecnologies com la radiofreqüència.

Les nostres col·leccions constitueixen la base per realitzar la recerca, alhora que són béns mobles integrants del patrimoni cultural català. La funció principal de la nostra col·lecció, és ser una referència, en primer terme per a la investigació científica i en segon terme a la conservació, la

divulgació, i la posada en valor d'aquest ric i valuós patrimoni existent a Catalunya. Un dels objectius de la nostra institució és l'increment de les nostres col·leccions de vertebrats fòssils a partir de diverses vies com els dipòsits provisionals o definitius dels exemplars provinents de les intervencions paleontològiques, les donacions o les cessions per part de particulars o altres institucions que ho estimin oportú.

1. PRIORITATS D'INCREMENT DE COL·LECCIONS I CRITERIS D'ACCEPTACIÓ

El Museu accepta de forma prioritària restes fòssils de vertebrats provinents d'intervencions paleontològiques integrades o no en projectes de recerca (prospeccions i excavacions preventives, programades o d'urgència).

Accepta donacions i cessions de particulars sempre que disposin d'una part significativa d'exemplars que siguin restes fòssils de vertebrats i tinguin les dades de procedència (localitat, jaciment) suficientment complertes, i la titularitat de la propietat i la situació legal en relació a quan es va produir la seva recol·lecció sigui prou clara. El Museu custodiarà i classificarà tota la documentació que acompanya l'ingrés dels material a les col·leccions.

El Museu es reserva el dret a decidir si els exemplars procedents de donacions i cessions ingressaran a la col·lecció o bé mantindran una unitat i rebran la consideració de col·lecció d'autor. El Museu determinarà el destí dels exemplars, que s'incorporaran com a material de la col·lecció científica, destinat a l'exposició o material per a activitats pedagògiques i divulgatives, pot decidir que determinats exemplars puguin incorporar-se com a: col·lecció científica, a l'exposició, per activitats pedagògiques. En cas que la col·lecció cedida o donada tingui un o diversos exemplars Tipus (sèries nomenclaturals tipus) aquests s'ubicaran forçosament a la tipoteca del centre, per tal de garantir la seva seguretat.

Admet materials paleontològics sempre i quan s'hagin respectat les normatives vigents sobre protecció de patrimoni cultural i natural, podent rebutjar aquelles col·leccions provinents de donacions que no tinguin una especial significació científica i/o patrimonial.

El Museu de l'ICP no admetrà en dipòsit, cessió o donació aquelles restes paleontològiques de les quals la documentació sigui substancialment incompleta o que no es demostrï de manera fefaent la propietat legal de la persona o institució que la realitza.

2. FORMULES D' INGRÉS

Les diferents formes d'ingrés contemplades pel Museu de l'ICP són les següents: dipòsit provisional i definitiu provinents d'intervencions paleontològiques (prospeccions i excavacions), donació, cessió, llegat, herència, propietat directa o comisos del Cos de Mossos d'Esquadra.

El dipòsit provisional o definitiu prové de les intervencions paleontològiques integrades en projectes de recerca en els que la nostra institució participa o bé de les intervencions paleontològiques no integrades en projectes de recerca ja siguin preventives o d'urgència. El Museu de l'ICP rep la majoria dels dipòsits provisional d'intervencions paleontològiques efectuades en jaciments a on hi ha vertebrats fòssils a Catalunya.

2.1 PROTOCOL D'ADMISSIÓ DE COL·LECCIONS DE PARTICULARS I ALTRES INSTITUCIONS

En cas que un particular estigui interessat en donar un material o una col·lecció al Museu de l'ICP ha de contactar amb l'Àrea de Gestió de Col·leccions. El propietari ha d'adjuntar a la petició els documents necessaris per demostrar la titularitat, tota la informació contextual de que disposi i fotografies del material. El tècnic de l'Àrea de Gestió de Col·leccions del Museu de l'ICP tramitarà un expedient amb els aspectes formals de la cessió o donació. El titular, el tècnic del Museu de l'ICP o bé el Departament de Patrimoni Paleontològic, realitzaran una descripció el més detallada possible del bé a acceptar, la identificació del titular i l'acreditació o declaració expressa de propietat d'aquest.

NO S'ACCEPTARÀ MATERIAL ON LA DOCUMENTACIÓ SIGUI INCOMPLETA I/O EL PROPIETARI NO EN PUGUI DEMOSTRAR LA SEVA PROPIETAT LEGAL.

En els casos de donacions particulars o de donacions de gran volum, el Museu de l'ICP cobrirà el desplaçament dels tècnics allà on es trobin les peces per tal d'avaluar la qualitat i quantitat d'aquesta col·lecció, així com l'estat de conservació i la qualitat de la documentació que l'acompanya.

A partir de les dades recollides, s'elaborarà un informe sobre les característiques i estat de la col·lecció. Un cop elaborat aquest informe, la direcció del centre prendrà la decisió d'acceptar o rebutjar formalment la incorporació del material a la col·lecció del Museu de l'ICP.

El Museu de l'ICP es compromet a conservar, custodiar i donar accés a totes les col·leccions que es vagin adquirint, sempre i quant es respecti la prioritat d'estudi establerta pel mateix centre.

Un cop formalitzada la donació, s'informarà d'aquesta a l'Administració competent, el Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

2.2 PROTOCOL D'ADMISSIÓ DE DIPÒSITS PALEONTOLÒGICS PROVISIONALS I DEFINITIUS

Pels fòssils provinents de dipòsits paleontològics, caldrà concertar cita amb el/la Tècnic/a de Patrimoni Paleontològic amb quinze dies d'antelació a l'admissió dels mateixos.

El paleontòleg director de la intervenció paleontològica (ja sigui integrada o no en un projecte de recerca) o bé un representant de l'empresa que ha contractat al paleontòleg, ha de proporcionar al Museu de l'ICP les següents dades:

- Nom del/a/s director/es/s de la intervenció paleontològica.
- Nom de la intervenció paleontològica, any/s en que s'ha efectuat aquesta intervenció paleontològica, còpia de la resolució d'autorització, còpia de l'informe tècnic o memòria d'intervenció degudament acceptada.
- Volum i pes aproximat d'aquests materials que s'hauran de lliurar.

Documentació que ha d'acompanyar al dipòsit de materials:

La recepció de les restes fòssils tant per les intervencions integrades en programes de recerca o no integrades en programes de recerca, preventives o d'urgència haurà de fer-se amb el lliurament dels llistats de la totalitat del material rebut organitzat en els següents documents: :

a) Un full Excel que s'anomenarà "Llistat General" amb la sigla de camp de cada element que serà lliurat. Inclourà la relació de la totalitat de les restes fòssils entregades pel director o l'empresa que

hagi realitzat la intervenció paleontològica. El nombre de columnes mínims que haurà d'incloure aquests llistat serà:

Sigla de camp:

Data d'excavació/recol·lecció:

Descripció:

Determinació:

Jaciment/situació

Estratigràfica/georeferenciació.

b) Un full Excel anomenat "Continents" en el qual hauran de figurar els fulls anomenats: "Palets", "Caixes" i "blocs/mòmies".

1. El full "Palets" inclourà la descripció del contingut de cada palet i inclourà el llistat de les caixes, els blocs o mòmies que l'integrin.

2. El full "Caixes" llistarà les caixes que s'ingressen en aquest lliurament, així com els palets en els quals s'han ubicat a l'hora de fer l'ingrés.

3. Al full "blocs/mòmies" es llistaran els blocs o mòmies així com els palets en els quals es troben inclosos.

c) Un full d'Excel anomenat "Contingut caixes" el qual es llistarà l'inventari de les restes fòssils contingudes a les caixes amb els mateixos camps inclosos en l'inventari "Llistat General".

Condicions en què s'han de lliurar els materials:

PRESENTACIÓ

Els objectes han d'estar individualitzats mitjançant l'ús de sigles de camp que es trobaran llistades a l'inventari del material paleontològic que es lliurarà per part de la direcció de la intervenció o de l'empresa que el realitza. En el cas d'elements de mida petita o mitjana la individualització es realitzarà mitjançant la col·locació dels fòssils dins bosses transparents de tanca hermètica, o algun altre sistema de protecció que garanteixi la seva conservació durant el temps que les restes fòssils estiguin en els nostres magatzems. En aquestes bosses es retolaran amb una sigla de camp escrita amb retolador indeleble al damunt de la bossa i contindran també una etiqueta de *tyvek*, o un altre material inert, amb la sigla de camp.

En el cas de blocs o mòmies, els elements que les integren es veuran reflectits en etiquetes o carteles incloses dins de bosses de tanca hermètica on s'escrigui la sigla de camp del bloc o de la mòmia. Aquest etiquetatge serà doncs indirecte, escrit en un suport extern, bossa o cartela.

Els blocs de mides petites a mitjanes s'hauran d'entregar en algun sistema que cohesioni i protegeixi el fòssil amb materials inerts. Usualment els fòssils s'entreguen embolcallats en diverses capes de paper d'alumini, i reduint o protegint les arestes i sortints per tal de minimitzar la fragmentació o ruptura. Caldrà que la totalitat del bloc estigui encintat amb varies passades de cinta d'embalar o americana, per tal d'assegurar l'aïllament, mantenint el màxim possible les condicions d'humitat

inicials en el moment de l'extracció en el jaciment paleontològic. Les restes fòssils s'hauran de lliurar amb el sediment reduït.

CATEGORITZACIÓ

Les restes fòssils, provinents de la intervenció paleontològica s'hauran de lliurar separades per categories. Així es suggereixen dues categories en funció de si la seva preparació és preferent o de primera (1ª) o no, considerades no preferents o de segona (2ª).

Les restes de 1ª, són aquelles restes que a criteri del/s director/s de la intervenció en el moment de la seva recuperació presenten "a priori" aspectes que permeten la seva determinació taxonòmica o bé tenen una significació científica i/o patrimonial.

Les restes fòssils considerades de 2ª, no permeten "a priori" fer una determinació taxonòmica precisa ni manifesten un especial interès a nivell científic i/o patrimonial. Quan les restes fòssils estiguin incloses en bosses de tanca hermètica, aquestes bosses es separaran i s'agruparan segons categoria i s'inclouran en caixes on només hi haurà restes fòssils de la mateixa categoria.

ETIQUETATGE

La forma d'etiquetar les restes dependrà del volum de les mateixes:

- Els blocs de mides petites a mitjanes, a la part externa del bloc, haurà de figurar escrit amb un retolador indeleble i amb una escriptura clara, la sigla de camp, com a mínim un parell de vegades en diverses posicions per tal de poder garantir la lectura quan pugui estar amuntegat en un palet. Per evitar que aquests retolador es pugui esborrar total o parcialment caldrà que a l'exterior del bloc hi figuri la sigla de camp escrita sobre *tyvek*, o un altre material equivalent, i enganxada al damunt del bloc.
- En casos de blocs i mòmies de mides grans es recomanable realitzar l'etiquetatge amb paper inclòs dins bosses de tanca hermètica i enganxat sobre el bloc o la mòmia amb cinta adhesiva en dues posicions que assegurin la seva visibilitat. També es pot realitzar aquesta mateixa operació escrivint directament sobre paper *Tyvek*, o un altre material inert equivalent, i enganxar-ho al damunt del bloc o la mòmia.

CONDICIONS DE LLIURAMENT DE MICROVERTEBRATS

Les restes fòssils de microvertebrats poden lliurar-se muntades o no, en funció de si l'empresa que realitza la intervenció paleontològica disposa de persones amb coneixements de micropaleontologia o no. En el cas de que no es disposi de persones amb experiència en muntatge de col·leccions de micropaleontologia, cal que les dents i les restes fòssils postcranials estiguin en embalatges rígids i químicament estables, individual o col·lectiu, amb una tapadora transparent i amb una subjecció, que no adhesió, interna de material inert per tal que no es moguin les peces. Cal que les caixes estiguin degudament rotulades o portin algun tipus d'element identificador escrit a l'interior de les caixes.

Altament un lliurament òptim de restes fòssils de microvertebrats requeriria que les dents de microvertebrats anessin muntades al damunt de peces de Lego. En aquesta peça de Lego es col·loca la dent muntada al damunt d'una massilla adhesiva reutilitzable no greixosa i es fa constar la seva sigla de camp. És molt important que les dents de microvertebrats estiguin ben netes abans de muntar-les al damunt de les peces de Lego. Cal esmentar que algunes dents de micromamífers no es

munten de manera usual com són les incisives. La resta d'elements de cada nivell de microvertebrats mostrejat no és munta i es separen els elements i es posen en capsetes.

Als exemplars complets de microvertebrats, com cranis, mandíbules i restes en connexió que estiguin en sediment o roca se'ls donarà una sigla de camp a cadascun d'ells i es lliuraran en una capsa o capseta. Aquesta sigla de camp haurà d'anar escrita al damunt de la caixa o capça. Aquestes capses o caixes hauran de ser de metacrilat transparent, i hauràn de ser processades com una peça més de macrovertebrats en el laboratori de preparació-restauració.

La resta d'elements que no fossin dents, d'un mateix nivell estratigràfic de microvertebrats mostrejat haurien d'anar preferent separats en el cas de materials provinents de jaciments del Neogen de la següent manera:

- Restes dentals d'herpetofauna.
- Postcranial d'herpetofauna.
- Postcranial de micromamífers.
- Incisives de rosegador i lagomorf.
- Fragments de dents postcanines de rosegadors i insectívors (els que siguin massa petits per muntar-los).
- Gasteròpodes i altres mol·luscs (es poden separar els complets en una caixa a part si són freqüents).
- Fragments d'os de microvertebrats.
- Postcranial de macrovertebrats (les restes més fragmentades).

Dents de macrovertebrats (molt comunes en alguns jaciments) .A cada una d'aquestes caixes/capses se'ls dona una sigla de camp.

Com caldrà lliurar els fòssils:

Les restes fòssils s'embalaran d'una forma o una altra en funció de les seves característiques:

-Les restes fòssils de **mida petita o mitjana**, un cop estiguin marcades, ja sigui en bosses de tanca hermètica o bé al damunt dels blocs, s'introduiran en capses de cartró estàndard apilables. Aquestes caixes hauran de ser de canal doble o de dos canals i amb solapes plegables i amb unes mesures que estaran entorn dels 45 cm de llarg x 30 cm d'amplada x 45 cm d'alçada. Cada caixa no podrà sobrepassar els 15 kg. No es podran emprar caixes o altre tipus d'embalatges reutilitzats a no ser que estiguin autoritzats prèviament pel Museu de l'ICP. Les caixes hauran de dur en un lloc ben visible del seu front la seva numeració identificadora. Aquesta numeració, com ja s'ha comentat abans haurà de portar un acrònim de la intervenció seguit d'un número correlatiu simple que no es podrà repetir en cap cas en una mateixa intervenció paleontològica. En un dels laterals de la caixa caldrà enganxar un llistat del contingut, representat amb les sigles de camp, de la caixa inclòs en una bossa de tanca hermètica.

-Les restes fòssils que per la seva mida o característiques **no es puguin introduir en caixes** hauran d'anar embalats i convenientment protegits, siglats en el seu exterior amb la sigla de camp ben

visible, situada en dues posicions, una que permeti una visió lateral i un altra de frontal. Caldrà aportar material fotogràfic dels fòssils de mida gran per facilitar la seva futura preparació.

Les restes fòssils **de manifesta fragilitat o de significació científica o patrimonial excepcional**, podran lliurar-se individualment al Museu de l'ICP pel seu dipòsit provisional.

2.3 - CONDICIONS DE CONSERVACIÓ-PREPARACIÓ PER A L'ADMISSIÓ DE MATERIALS PALEONTOLÒGICS JA PREPARATS

El material que sigui preparat per una empresa o entitat externa necessitarà complir uns mínims requisits per tal de garantir-ne una òptima conservació:

- Serà necessari que com a mínim tot el procés hagi estat supervisat per un professional format en l'àmbit de la conservació i la restauració de béns culturals.
- El procés de preparació haurà de seguir els criteris de mínima intervenció i sempre s'utilitzaran productes reversibles.
- La intervenció no pot podrà dificultar mai la lectura de la resta fòssil (morfologia), i aquesta haurà d'estar consolidada correctament per poder garantir la manipulació per part dels investigadors, amb excepció de peces que necessitin proves específiques.
- Tot el material preparat s'haurà d'entregar embalat i etiquetat (amb la sigla corresponent) de manera adequada per a cada un dels casos, utilitzant sempre materials químicament estables, neutres i de llarga durabilitat.

Finalment s'adjuntarà un **informe tècnic o memòria** de la intervenció, on hi ha de constar:

- -Nom complet i contacte del professional responsable.
- -Dates de la intervenció.

- -Procés de preparació: neteja, tractaments químics, consolidació, reintegració o qualsevol tractament que s'hagi aplicat. S'haurà de detallar en cada cas els materials, productes i concentracions que han estat emprats.

En cas que no sigui possible seguir aquests requeriments de mínims s'aconsella no intervenir sobre la peça i deixar-la protegida per la matriu original (en forma de blocs o mòmies), ja que és la millor manera de garantir-ne la seva conservació.

Universitat Autònoma de Barcelona, Cerdanyola del Vallès, a 3 de juny de 2016

A 2.3

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU D'ARENYS DE MAR

Aquest document té la intenció de racionalitzar la política d'adquisicions del Museu d'Arenys de Mar. Es tracta d'un document on volem recollir els objectius generals i els criteris bàsics a l'hora d'adquirir i/o acceptar una peça que s'hagi d'incorporar al nostre fons.

Hem de ser conscients que la responsabilitat del nostre Museu és la de preservar i conservar el patrimoni que adquireix o rep i per tant hem de tenir unes eines de treball per a poder ampliar aquest patrimoni d'una forma coherent.

1. Declaració d'intencions del Museu d'Arenys de Mar

De forma sintètica podríem dir que el Museu d'Arenys de Mar és la institució encarregada de gestionar i preservar el patrimoni moble de la nostra població propietat de l'Ajuntament i també de tot aquell patrimoni que té adquirit, donat i dipositat. En aquest cas concret ens referim a les dues grans col·leccions de referència: la col·lecció de puntes i teixits del Museu Marès de la Punta i la col·lecció de minerals del Museu Mollfuleda de Mineralogia, així com la col·lecció local i d'arqueologia.

2. Els objectius generals del Museu d'Arenys de Mar

Els objectius generals són els de conservar, preservar, estudiar i difondre el patrimoni de què disposa i en un segon terme el d'augmentar aquest fons.

3. Àrees d'interès

3.1. Respecte a la temàtica

Tots aquells elements relacionats amb la mineralogia i amb les puntes per a les col·leccions monogràfiques. En el cas de la col·lecció local, objectes i elements patrimonials relacionats amb la història local i arqueologia.

3.2. Respecte a l'àmbit cronològic

Tant pel que fa a la col·lecció de puntes com a la d'història local s'acceptaran elements de tots els períodes.

3.3. Pel que fa a l'àrea geogràfica

Tant la col·lecció de minerals com la de puntes abraçarà tot el món i en el cas de la col·lecció local estarà localitzada a Arenys de Mar i el seu territori, o bé en alguns casos caldrà considerar la seva àrea d'influència. També es tindran en compte objectes d'artistes i artesans arenenyencs o vinculats a Arenys de Mar. En el cas de la col·lecció de puntes es prioritzarà les puntes catalanes i la seva àrea d'influència, que pot estendre's a Amèrica, l'Estat espanyol i diversos països europeus. Però, ateses

les característiques de la col·lecció, que reuneix peces de tot Europa, s'acceptaran peces de tota aquesta àrea geogràfica.

4. Criteris de selecció

4.1. Pel que fa a la tipologia

Es poden acceptar objectes relacionats amb la temàtica que ens és pròpia: exemplars científics, treballs de punta, dissenys, dibuixos, patrons, objectes d'art, material fotogràfic o audiovisual, documentació escrita –si la documentació estigués relacionada amb Arenys de Mar i la seva àrea d'influència l'objecte de donació o adquisició s'adreçaria a l'Arxiu Municipal Fidel Fita d'Arenys de Mar.

4.2. Es realitzarà una selecció prèvia que tindrà en compte els següents aspectes:

- Les peces han d'estar degudament documentades.
- Es consideraran els costos d'adquisició, conservació, restauració, trasllats, etc.
- No s'acceptarà mai cap objecte procedent del tràfic il·legal, obtinguts de manera il·lícita o de procedència o propietat dubtoses.
- No s'acceptaran adquisicions condicionades pels anteriors propietaris.
- Llevat de casos excepcionals, les peces que s'adquiriran seran íntegres. Tot i que sempre es tindrà molt en compte el valor de la peça i la possibilitat de completar les col·leccions del Museu.
- Es prioritzaran peces que completin la col·lecció seguint els criteris abans exposats.

4.3. Les prioritats

A l'hora d'acceptar o rebutjar una peça estaran en relació a les àrees d'interès que hem definit i la possibilitat de cobrir les mancances que té el Museu.

4.4. Els criteris de valoració tindran en compte els següents arguments:

- L'acompliment dels objectius generals del Museu
- El seu interès respecte a cobrir les mancances de les col·leccions que gestionem
- La singularitat i raresa
- La representativitat

5. A nivell particular de cada col·lecció

5.1. Col·lecció de minerals del Museu Mollfulleda de Mineralogia

Els criteris d'acceptació i compra de les peces seran responsabilitat del director o responsable de la col·lecció del Museu d'Arenys de Mar.

Tenint en compte sempre la singularitat de l'exemplar segons la seva procedència i característiques: cristal·lització, dimensions... i aquells que completin els buits de la col·lecció.

Es prioritzarà la col·lecció de minerals de l'àmbit geogràfic català.

5.2. Col·lecció de puntes del Museu Marès de la Punta

Els criteris d'acceptació i compra de les peces seran responsabilitat del director o responsable de la col·lecció del Museu d'Arenys de Mar.

S'acceptaran treballs de punta de tot el món prioritzant aquests estils i períodes que no estiguin representats a la col·lecció, tant sigui de punta artesana com mecànica.

S'acceptaran les peces de puntes, brodats, patrons i materials relacionats de les cases de puntes d'Arenys de Mar sempre tenint en compte la qualitat, la singularitat i la integritat de la peça.

Respecte als estris relacionats amb les puntes: coixins, tenidors, o altres estris relacionats amb altres tècniques tèxtils, s'acceptaran únicament aquells objectes dels quals el Museu no disposi i

que completin els buits que tingui la col·lecció. Sempre es tindrà en compte la singularitat, la qualitat i el valor de la peça.

S'acceptaran peces de punta contemporània de tallers i dissenyadors reconeguts. Així mateix, s'acceptaran peces d'indumentària: actual i/o històrica on la punta tingui un paper destacat.

En converses amb les responsables del Museu de l'Estampació de Premià de Mar i el Museu Tèxtil i de la Indumentària de Barcelona hem arribat a un acord de caràcter verbal. En el cas de les donacions que reben els diversos museus tèxtils es tindran en compte els següents criteris:

☐ En el cas de rebre oferta d'eines o maquinària es derivarà el donant al Museu de la Ciència i la Tècnica de Terrassa.

☐ En el cas de rebre oferta d'estampacions es derivarà el donant al Museu de l'Estampació de Premià de Mar

☐ En el cas de rebre oferta de teixits es derivarà el donant al Centre de Documentació Museu Tèxtil de Terrassa.

☐ En el cas de rebre oferta de vestits o indumentària es derivarà el donant al Museu Tèxtil i de la Indumentària de Barcelona.

☐ Els respectius museus tèxtils, Museu de Barcelona, de Premià de Mar i de Terrassa derivaran els donants de punta al Museu Marès de la Punta d'Arenys de Mar.

L'objectiu és treballar coordinadament i en xarxa les diverses col·leccions del tèxtil de Catalunya.

5.3. Col·lecció local i arqueològica

En aquest àmbit s'acceptaran objectes vinculats a la història local o de la seva àrea d'influència centrats bàsicament en les temàtiques següents:

☐ Arqueologia

☐ Indústries locals

☐ Col·lecció nàutica

☐ Artistes arenyencs

La proposta del Museu és treballar aquests temes sense que això suposi l'adquisició sistemàtica de peces per al Museu.

Arenys de Mar, 9 de març de 2004

ANNEX

El Museu Tèxtil i de la Indumentària de Barcelona ha passat a integrar-se en la nova estructura Museu del Disseny de Barcelona i es mantenen els criteris de relació a les col·leccions

A 2.4

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA

Novembre 2013

La missió del Museu de Ciències Naturals de Barcelona (MCNB) és *Generar i compartir coneixement sobre la diversitat i l'evolució del món natural, amb el propòsit de contribuir a la seva conservació i de crear una societat més informada, connectada i responsable amb la natura.*

Es fa mitjançant la preservació d'unes col·leccions que són testimoni del patrimoni natural de Catalunya i terres properes, la recerca de la diversitat biològica i geològica, i unes experiències que estimulen l'exploració, l'aprenentatge, l'estimació, el gaudi, el diàleg i la participació entre el públic més ampli possible (Pla Estratègic).

El Museu és hereu de més d'un segle de trajectòria científica naturalista dedicada a documentar i interpretar el món natural, està especialment preocupat per la crisi de biodiversitat, i implicat en els esforços locals i internacionals per estudiar, documentar i conservar la diversitat natural. Es preserva una col·lecció científica que és un registre permanent del nostre patrimoni natural i de les recerques realitzades al Museu (Pla Estratègic).

El present document conté les línies generals que regiran el creixement del patrimoni de col·leccions del MCNB durant els propers cinc anys.

El MCNB considera com a patrimoni totes les mostres que són testimoni d'espècimens biològics o geològics en un lloc i en un temps en concret. El Museu vol conservar aquest patrimoni natural com a testimoni del passat i del present.

El Museu es compromet a conservar, custodiar i donar accés a totes les col·leccions que es vagin adquirint.

La col·lecció del Museu consta actualment de més de tres milions de mostres on hi ha representació del món vegetal, animal i geològic, abastant un període entre el S.XVII fins a l'actualitat. Les col·leccions han estat consultades i estudiades des dels seus inicis, tan per investigadors propis com de centres públics i universitats, d'aquí i d'arreu. Des de fa uns anys ha incorporat els estàndards de documentació i de conservació utilitzats en els museus més capdavanters del món.

Tot i la llarga trajectòria del Museu encara hi ha mancances a la col·lecció pel que fa a la representativitat del territori, a llocs de recol·lecció, i especialment pel que fa a taxons de flora i fauna.

La funció principal de la col·lecció i, ineludible, és la de ser una col·lecció de referència que doni servei a la comunitat científica. A diferència d'altres tipologies de col·leccions, les de ciències naturals requereixen un creixement continuat en el temps, ja que cal mantenir sèries de mostres representatives de diferents llocs i que siguin testimoni any rere any del que es troba a la natura. A banda la descoberta i estudi de nous jaciments comporta la troballa de material que necessàriament ha d'estar conservat en un Museu.

El MCNB té interès en adquirir els següents materials preferentment, amb la premissa que els conservarà i els farà accessibles.

Criteris d'acceptació

El Museu només acceptarà material del que pugui garantir la conservació a curt, mig i llarg termini.

El Museu acceptarà prioritàriament material de col·leccions que tingui un clar interès en la recerca i que tingui les dades del seu origen espacial i temporal suficientment completes.

El Museu acceptarà donacions sempre i quan la titularitat de la propietat sigui clara.

El Museu custodiarà i classificarà tota la documentació que acompanya l'ingrés de material de col·leccions, ja que demostra la seva legalitat dins el Museu i són justificants essencials davant de tercers.

El Museu es reserva el dret a decidir si els exemplars ingressen definitivament a la col·lecció del Museu. En cas afirmatiu, serà el Museu qui decideixi el destí: col·lecció científica, exposició, activitat pedagògica.

El Museu admetrà material sempre i quan s'hagin respectat les normatives vigents sobre protecció de patrimoni natural (Unió Europea, Estat Espanyol i Comunitat Autònoma de Catalunya).

En línies generals és d'especial interès, tot bé material que es consideri valuós per la seva utilitat per a la recerca de la comunitat científica, o bé el que es valori com a element de divulgació:

- la flora i la fauna de l'àrea mediterrània i de muntanya
- el patrimoni geològic de l'àrea mediterrània.
- la flora i la fauna corresponent a espècies invasores i els espècimens d'espècies protegides que hagin causat baixa de forma natural.
- els exemplars Tipus que han de ser dipositats en col·leccions públiques per a garantir-ne l'accés.

El Museu aplicarà els criteris esmentats per a decidir el material a adquirir i ho comunicarà clarament a qui ofereix el material.

Les línies prioritàries de cadascuna de les col·leccions del Museu són:

MINERALOGIA

- Completar la representació d'espècies bàsiques (exemplars de qualitat adequada al nivell de la col·lecció existent) a fi de completar les necessitats documentals i expositives (grups sistemàtics, morfologia cristal·lina i geodiversitat).
- Adquisició d'exemplars dels jaciments dels Països Catalans i de l'àmbit geològic més immediat (Península Ibèrica, països mediterranis, Europa alpina).

Col·lecció de micromuntatges

- Des del punt de vista de contingut documental sistemàtic: espècies noves o no contingudes prèviament a la col·lecció i que siguin científica i morfològicament significatives.
- Exemplars de localitats tipus.
- Exemplars que completin continguts d'un àmbit geogràfic concret i prèviament ben representat amb especial èmfasi en el Paísos Catalans, mediterrània i Europa alpina.

PETROLOGIA

Els criteris d'acceptació de material de la col·lecció de petrologia per als propers cinc anys són els següents (sempre per a material ben documentat):

- Exemplars de roques, làmines primes i/o sorres que completin la col·lecció local de roques de Catalunya.
- Exemplars que completin els buits sistemàtics de la col·lecció petrològica independentment de la seva la localitat.
- Col·leccions resultat de la investigació i la recerca en els Països Catalans, que puntualment poden incloure material de fora d'aquest territori que complementi dita col·lecció.
- Col·leccions resultat de la investigació i la recerca en zones d'escut que complementin la col·lecció de roques d'escut del Museu.
- Pel que fa a la col·lecció de sorres s'acceptarà material de tot el món.

Puntualment es podrà acceptar material fora d'aquests criteris sempre i quan es consideri que és material amb un alt interès científic i/o patrimonial, o sigui fruit de la recerca al Museu.

PALEONTOLOGIA

Com ve succeint des dels seus orígens, les adquisicions de la col·lecció paleontològica del Museu s'orienten sota tres eixos:

- la futura consideració de Museu nacional aboca a poder disposar, de manera el més exhaustiva possible, de les espècies fòssils representades en el registre fòssil de Catalunya tal i com ja succeí quan el Museu Martorell fou la seu del Mapa Geològic de Catalunya (1918-1923).
- les activitats dels projectes de recerca dels conservadors, actualment centrada en l'àmbit paleogeogràfic del Tethys (de l'Himàlaia al Carib), tendeix a una especial representació de les faunes i flores fòssils de les conques sedimentàries que conformaven aquesta regió.
- la pròpia metodologia paleontològica -basada en la comparació entre el major nombre de morfoespècies disponibles- que compromet a disposar del major nombre d'espècies fossilitzades al llarg de tot el registre geològic de la Terra.

REGISTRES SONORS (FONOTECA NATURA SONORA)

El criteri de creixement de la col·lecció de registres sonors de la Fonoteca es prioritzen en l'ordre següent:

- Documents sonors de la fauna autòctona de Catalunya i Península Ibèrica a fi de completar el fons existent.
- Nous registres per les línies de recerca del Museu vinculades a la bioacústica.
- Completar la col·lecció amb registres d'altres ecozones.
- La tecnologia està imbricada en tots els estadis de la recol·lecció, conservació i difusió del document sonor. La política de desenvolupament de la col·lecció ha de contemplar en tot moment les condicions tecnològiques en las quals el so es fixa per a una escolta reiterada.
- Prioritzar continguts sonors d'acord amb els criteris de difusió de l'Espai Sonora del Museu Blau.

ARTRÒPODES

L'estudi de les col·leccions d'Artròpodes del MCNB ha donat lloc a unes línies històriques, les quals destaquen tan pel seu gran valor científic, donat l'elevat nombre de espècimens Tipus que contenen, com pel seu ampli rang de distribució geogràfica. Per aquesta raó, és essencial:

- l'adquisició d'exemplars d'Anòbids i Tenebrionids, a nivell mundial.
- l'adquisició de material procedent de cavitats, a nivell mundial.
- l'adquisició de Neuropteroïdeus, a nivell mundial
- Per la resta de grups (Lepidòpters, Himenòpters, Dípters, Hemípters entre d'altres) és d'interès pel Museu, aconseguir exemplars de la regió biogeogràfica del Paleàrtic Occidental. Pel que fa a la fauna d'altres regions (Neàrtica, Neotropical, Afrotropical, Indomalaia o Australàsia) el Museu podrà acceptar espècimens sempre hi quan es consideri d'un alt valor científic o es requereixi, en particular, per a tasques divulgatives i/o expositives.

INVERTEBRATS NO ARTRÒPODES

Els criteris particulars de prioritat són:

- Mostres o col·leccions que han constituït el material d'estudi en recerques quins resultats han estat publicats o estan en vies de publicació.
- Col·leccions orfes o en risc de conservació pertanyents a institucions científiques.
- Mostres o col·leccions particulars que focalitzen àrees geogràfiques o grups taxonòmics ja representats, ampliant-ne la seva diversitat (tàxon-espai-temps).
- Preferència per les mostres preservades en líquid conservant i correctament mantingudes.
- Oportunitat de contribuir a algun projecte de divulgació ja programat o en execució.

- Resultats de campanyes públiques de bioprospecció.

CORDATS

- L'obtenció d'exemplars d'espècies de fauna autòctona que tinguin les dades de recol·lecció /origen perfectament documentades per tal de fer créixer la col·lecció científica i el banc de teixits.

- Aconseguir espècies de fauna autòctona de les que el Museu no tingui una bona representació per a exposicions i activitats públiques. En particular, es promourà l'adquisició de col·leccions zoològiques particulars de Catalunya.

- Pel que fa a la fauna exòtica, el Museu acceptarà espècimens en molt bon estat per la col·lecció zoològica o de teixits, d'espècies de les que no tingui una bona representació en la col·lecció científica o de divulgació.

- Obtenir espècies indicadores associades a ambients particulars (hàbitats), que tinguin un marcat valor bioindicador, de les quals hi hagi una bona representació espai-temporal per tal de generar sèries contínues temporals.

- L'adquisició estarà supeditada en tot moment a la disponibilitat d'espais.

El procediment o protocol d'adquisició

Les diferents formes d'ingrés contemplades pel MCNB són les següents: recol·lecció, donació, compra, llegat, herència, premi, propietat directa, permuta. Tot i que la gran majoria d'ingressos tenen com a forma d'ingrés les tres primeres.

La recol·lecció directa forma part dels projectes de recerca del propi Museu, i la recol·lecció indirecta arriba a través d'investigadors, naturalistes i ciutadans que troben material o en capturen de nou, durant les seves estades a la natura. Les recol·leccions que dugui a terme el Museu seran respectuoses amb la legislació vigent pel que fa a l'extracció d'espècimens de la natura, i aquest estarà sempre en possessió dels permisos necessaris per a portar a terme la recol·lecció.

Els investigadors / recol·lectors garantiran una bona qualitat de les dades en el moment de la recol·lecció. Per a tot el material que ingressa cal intentar que aquest tingui uns mínims de qualitat i completesa. També es propiciarà l'ingrés de dades en format digital.

El Museu rep al llarg de tot l'any donacions d'institucions i de particulars. Es mantindran vigents els convenis amb cadascuna de les institucions que realitzen donacions de manera periòdica (Parc Zoològic de Barcelona, Centres de Recuperació de fauna, etc). Per a donacions de particulars o institucions amb les que no hi ha conveni, s'elaborarà un expedient de donació amb els documents mínims imprescindibles.

En les modalitats de recol·lecció i donació no es contempla cap mena de transacció econòmica entre qui fa entrega de material i el Museu.

La compra és una modalitat d'ingrés factible en àmbits com la mineralogia o la planta viva. La compra es pot realitzar com una modalitat d'adquisició, respectant les premisses ètiques i legals.

El Museu rep oferiments de material per part d'institucions privades i particulars, en alguns casos la visita al material ofert serà la única garantia de qualitat. A partir de la informació recollida s'elaborarà un informe de la col·lecció per a poder prendre la decisió d'adquirir o no el material.

Les altres modalitats d'adquisició es poden donar també al MCNB, quan tinguin lloc s'elaboraran els corresponents documents que atorguin al Museu la propietat legal dels espècimens.

Posicionament del MCNB sobre l'adquisició i la devolució o restitució d'espècimens la titularitat dels quals sigui discutida.

El Museu no admetrà o retornarà al propietari legal, tot aquell material en el que la documentació sigui incompleta i/o que no es demostrï clarament la seva propietat legal.

Les baixes de la col·lecció estaran causades quan l'espècimen hagi quedat malmès per algun accident o incident que el faci irrecuperable per a la consulta científica o l'exposició.

L'expurgació de material duplicat o material que no compleix cap funció dins la col·lecció serà realitzada solament en col·leccions totalment catalogades. Cal elaborar un informe anual de quin material s'ha donat de baixa durant l'any anterior. Les dades es faran constar a la memòria anual.

El Museu vetllarà per l'acompliment d'aquesta política d'adquisicions.

A 2.5

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE LA MÚSICA DE BARCELONA

Política d'increment patrimonial – Museu de la Música

El Museu de la Música té la missió de conservar, investigar i difondre el patrimoni musical i per això dedica esforços a cercar i adquirir nous objectes i fons patrimonials.

Al llarg de la seva història el Museu ha rebut importants donacions que han enriquit tant la col·lecció d'instruments com el fons biogràfic i el fons sonor, i ha adquirit altres objectes i col·leccions a través de l'Institut de Cultura de Barcelona.

Les noves adquisicions poden venir de particulars, entitats o institucions, i poden ser:

- Donacions
- Cessions (transmet la propietat per un temps determinat)
- Comodat (no transmet la propietat però permet l'ús)
- Dipòsits (per a estudi i tria, no permet l'ús)
- Compres

La política d'increment patrimonial del Museu es basa principalment en les donacions, com a gest de generositat i de contribució ciutadana a la conservació i difusió del patrimoni. Les compres només es realitzen en el cas de peces o col·leccions úniques i de gran valor, i es vehiculen a través de l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya o altres institucions, a instàncies de la direcció del Museu.

El donant ha de saber que quan un museu accepta una peça assumeix una sèrie de compromisos i obligacions tant pressupostàries com de funcionament (registre, conservació preventiva, documentació, trasllats, restauracions, comunicació, etc.). Per tant, el Museu analitzarà i seleccionarà les ofertes i en determinarà l'interès i la idoneïtat per ser incorporats a la col·lecció. Les persones encarregades d'aquesta decisió són cap de col·leccions, conservadors i direcció. El Museu **no** es compromet en cap cas a exposar l'objecte o document, restaurar-lo o fer-ne ús.

La valoració d'idoneïtat es regirà pels següents criteris:

Generals

1. Possibilitat de completar les col·leccions ja existents al Museu.
2. Importància organològica/documental.
3. Adequació als eixos de contingut determinats per l'estratègia a mig-llarg termini del Museu.

4. Vinculació a un fet musical, propietari anterior, constructor o intèrpret rellevant.
5. Unicitat de l'objecte.
6. Presència a altres museus europeus.
7. Antiguitat de l'instrument, objecte o document.
8. Possibilitat d'ús musical, tant per a concerts com pedagògic o de recerca.
9. Espai disponible a les reserves (no determinant, però cal tenir-ho en compte).

Específics

1. Fons instrumental: es prioritzaran instruments de construcció o fabricació a Catalunya/Espanya/Europa/món (per aquest ordre), i que tinguin poca presència en altres museus d'àmbit europeu o internacional.
2. Fons sonor: com a norma general, només s'acceptaran enregistraments sonors comercials d'intèrprets o compositors catalans que no tinguem ja a la col·lecció i que no tingui tampoc la Biblioteca de Catalunya.
3. Biblioteca: llibres sobre organologia i instruments, amb prioritat dels que no es troben a cap altra biblioteca.

L'acceptació o rebuig de la donació i els motius de la decisió es comunicaran al donant preferiblement per correu electrònic. Si s'accepta l'oferta, el Museu es posarà en contacte amb el donant per formalitzar la donació i gestionar el transport dels objectes. El Museu es fa càrrec del transport dels objectes acceptats des del domicili del donant fins a les dependències del Museu.

Els dipòsits es poden convertir en donacions un cop estudiats els objectes dipositats. En cas que els rebutgem, ho comunicarem al donant perquè ho reculli. Si en un termini de sis mesos no ho ha recollit, ho destruïrem. El Museu accepta també donacions no patrimonials per a usos pedagògics o de recerca.

Aquesta política es revisarà periòdicament (com a mínim un cop cada 5 anys). 3 Data de creació: 06/11/2015 Data de revisió: 31/05/2016

EIXOS DE DESENVOLUPAMENT 2016-2020

Fons instrumental

1. Guitarres:
 - o de flamenco
 - o del constructor Antonio de Torres
 - o de constructors catalans

o de constructors espanyols

o propietat de personalitats rellevants de l'àmbit musical català

2. Instruments de corda polsada

3. Instruments tradicionals catalans

4. Pianos europeus de la segona meitat del segle XIX viables per a ús musical

5. Conjunts d'instruments d'àmbits no europeus

6. Acordions

7. Instruments programats de finals del segle XIX i principis del XX

8. Pianoles en funcionament

Fons biogràfic

1. Documentació, obra d'art i objectes relacionats amb els instruments ja presents a les col·leccions del Museu.

2. Documentació, obra d'art i objectes que completin els fons d'arxiu ja presents al Museu, principalment Albéniz, Granados, Pujol, Malats i Llobet.

Fons sonor

1. Enregistraments de finals del segle XIX i principis del XX de música catalana, en qualsevol suport.

2. Rotlles de pianola editats per fàbriques catalanes.

4 Data de creació: 06/11/2015 Data de revisió: 31/05/2016

PROTOCOL INTERN

Les ofertes arriben per les següents vies:

- Presencial a taulell

- Telèfon

- Bústia de correu electrònic del Museu o de l'EDR

- Contactes personals

Quan ens arriba una oferta:

1. Agrair la voluntat de donar l'objecte o col·lecció al Museu i així augmentar el patrimoni de la ciutat de Barcelona i del país (es pot utilitzar un model de carta), i demanar informació addicional sobre l'instrument i fotografies. En alguns casos pot ser interessant una visita in situ o consultes amb col·laboradors sobre instruments concrets.
2. Introduir l'oferta a la base de dades "Expedients d'ingrés" amb tota la informació que tinguem, sobre els objectes i sobre el donant. Si rebem fotografies les pengem a la Z/DONACIONS/any en curs/carpeta corresponent amb número correlatiu que hem assignat a la base de dades.
3. El temps aproximat de valoració d'una donació serà d'un mes per a fons instrumental i fons biogràfic, i de dos mesos per a fons sonor.
4. Quan es tracta de grans col·leccions o fons, especialment d'enregistraments sonors, podem triar-ne alguns com a patrimonials i la resta no patrimonials per a ús pedagògic.
5. Els dipòsits es convertiran en donacions o cessions un cop estudiats els objectes dipositats. En cas que els rebutgem, ho comunicarem al donant perquè ho reculli. Si en un termini de sis mesos no ho ha recollit, ho destruïrem.
6. L'acceptació o rebuig de la donació es comunicarà al donant per correu electrònic amb els motius que ens han portat a prendre la decisió.
7. La donació es tramita segons el procediment establert per ICUB (vegeu carpeta). Les cessions tenen el mateix procediment però no cal informar ICUB.
8. Quan ja s'ha tramitat la donació notifiquem a la persona responsable del mailing les dades del donant perquè l'afegeixi a la faceta que li correspon (donants).
9. Per acabar, recollim la correspondència si la tenim i la dessem en PDF a la carpeta corresponent a la donació.

A 2.6

POLÍTICA DE COL·LECCIONS DEL MUSEU DEL DISSENY DE BARCELONA

INTRODUCCIÓ

Al Museu del Disseny de Barcelona, l'increment patrimonial hi té un paper molt destacat, atès que la seva àrea d'acció principal el porta a la contemporaneïtat. Tant pel que fa al **disseny** en totes les seves manifestacions (producte, moda, gràfic), com en les **arts d'autor**, el repte és no aturar el creixement per tal de mantenir les col·leccions al dia, ingressant al Museu peces produïdes durant l'any en curs, sense descuidar però les col·leccions històriques a les que ens referirem també en aquest document.

La forma d'ingrés dels fons històrics queda recollida a l'apartat de la "Història del Museu". Si bé en un inici al segle XIX i principis del XX, l'Ajuntament de Barcelona comprà algunes col·leccions per tal de conformar uns fons per a la creació dels museus de la ciutat, també des d'aquests inicis es fa palès que es tracta d'un patrimoni construït amb la col·laboració de la societat civil. La majoria de les peces que constitueixen els fons del Museu han estat donades pels seus antics propietaris, ja siguin col·leccionistes, artistes, dissenyadors, productors o usuaris particulars. Aquest fet segueix sent una realitat en l'actualitat i el Museu agraeix públicament aquestes donacions, les quals són citades en tota comunicació pública de la peça donada.

En ser un museu dedicat als objectes quotidians, fa que els oferiments de donació siguin constants, ja que es tracta en bona mesura d'objectes que tothom pot arribar a tenir a casa. És responsabilitat dels tècnics del Museu, posar en marxa tots els mecanismes de selecció que anirem descrivint, per tal d'acceptar o desestimar tot allò que se'ns ofereix.

L'objectiu del Museu del Disseny és constituir col·leccions significatives i de referència, tant reforçant i completant els conjunts existents com impulsant la creació de noves col·leccions i tipologies. Aquestes col·leccions són i han de ser:

- 1.- **Riques** d'obres significatives
- 2.- **Coherents** perquè cada una de les obres del mateix conjunt ho siguin en relació a les altres
- 3.- **Equilibrades** perquè els períodes hi estiguin ben representats
- 4.- **Plurals** perquè totes les àrees d'acció del Museu siguin enriquides (col·leccions històriques; disseny de producte, de moda i gràfic; arts d'autor)
- 5.- **Completes** perquè tant les col·leccions històriques com les contemporànies o les de nova creació, no presentin buits.

El present document vol ser el marc de referència que guii els criteris d'increment del Museu, i ha de servir de full de ruta per a tots aquells objectes, peces, sèries o col·leccions que es proposin d'ingressar. Cal assenyalar que l'acceptació d'una peça al museu comporta un seguit de compromisos i d'obligacions tant pressupostaris com funcionals (documentació, conservació, fotografia, espai a la reserva, etc.), per la qual cosa la selecció he de ser acurada i plenament justificada.

INCREMENTAR DES DEL CONEIXEMENT

Per tal de garantir la qualitat dels fons, l'increment patrimonial cal fer-lo des del coneixement de la matèria que es col·lecciona. En el cas del Museu del Disseny calen coneixements d'història de l'art i/o d'història del disseny. Però també, en funció dels objectes a incorporar, caldran coneixements dels diferents sectors a l'actualitat: els seus autors i creatius, les empreses productores, els col·lectius, els materials emprats, les tècniques i la tecnologia que conformen un disseny determinat, els punts d'inflexió, etc.

No cal dir que per incrementar consegüentment i en funció del projecte museològic, cal el ple coneixement de la composició i l'estat dels fons propis del Museu.

ELS FONS DEL MUSEU I LES LÍNIES DE TREBALL

PATRIMONI OBJECTUAL

Tant el projecte museològic i les línies de treball descrits en l'apartat de "Missió del Museu", com les característiques de les col·leccions existents descrites a l'apartat "Les col·leccions" marquen unes línies de treball que són el punt de partida per a la política d'adquisicions.

Com a objectius generals, podem definir les característiques de les col·leccions, i per tant també de les peces de nou increment, del Museu segons el següent:

- L'èmfasi dels objectes rau en el **concepte de disseny**.
- Bàsicament el fons del Museu conté **objectes finals**, tant de peces seriades, com de peces úniques com poden ser les artístiques, els prototipus en productes o les "arts finals" en el cas del disseny gràfic.
- Quant al **marc territorial**, les col·leccions històriques procedeixen bàsicament de l'Europa Occidental, mentre que a partir del segle XX, el Museu se centra en el disseny i la producció de l'Estat Espanyol. En l'actualitat el marc territorial és més aviat conceptual que físic, responent a la realitat canviant (dissenyadors formats a les escoles de Barcelona però que treballen des de Londres, dissenys realitzats en estudis de Barcelona però produïts a Àsia, per citar alguns exemples).

Com ja s'ha dit, el Museu del Disseny posarà l'èmfasi i els esforços en adquirir objectes de producció recent (disseny i arts d'autor), sense descuidar del tot les col·leccions anomenades "històriques", i en cada cas es prioritzaran determinades línies de treball.

COL·LECCIONS HISTÒRIQUES (arts decoratives incloent la ceràmica, arts tèxtils i indumentària històrica, arts gràfiques)

El Museu del Disseny té inventariades les seves col·leccions i detectades les característiques dels diferents fons en menor o major mesura en funció de la seva documentació i estudi. Això ens permet conèixer els seus punts forts i els seus punts més febles i estar atents a les oportunitats per tal de cobrir algun buit que la col·lecció pugui tenir. Alguns projectes de recerca fan aflorar peces que són als fons del Museu i que potser havien passat desapercebudes, però a vegades també les mancances. Són oportunitats per detectar peces que puguin ser susceptibles d'ingressar al Museu.

Malgrat no considerar totes les tipologies com a col·leccions tancades, en general no s'esmercen recursos extraordinaris per a l'adquisició en aquest grup, però sí que s'estudien tots i cada un dels oferiments que arriben al Museu. El degoteig de peces històriques que s'incorporen als fons no s'atura, sempre mantenint les característiques cronològiques, tipològiques i territorials segons ha quedat explicat a l'apartat "Les col·leccions" d'aquest document.

Objectius:

- Cobrir buits ja sigui de períodes o autors no representats, peces concretes inexistents al fons del Museu i que completen la història de les arts decoratives, el mobiliari, la indumentària o les arts gràfiques.

COL·LECCIONS D'ARTS D'AUTOR

Aquests fons fan referència a les arts decoratives tradicionals, treballades en diferents materials i tipologies d'objectes com la ceràmica, el vidre, l'esmalt o la joieria per citar-ne alguns, que continuen en vigència al llarg del segle XX i que segueixen avui amb certa força, desenvolupant tant peces d'ús com obra artística. El Museu parteix d'uns fons en algunes de les disciplines que es proposa continuar, com per exemple la ceràmica, i de manera activa es treballa en la selecció per tal d'incorporar-hi noves peces, atès que es tracta d'una de les línies del projecte museològic del Museu.

Objectius:

- Continuar les col·leccions existents de ceràmica, vidre, esmalt, joieria, tèxtil

DISSENY

El gran repte de l'increment patrimonial és el disseny en totes les seves manifestacions: producte, moda i gràfic. En aquesta disciplina és on s'hi esmercen més esforços i on s'intenta mantenir les col·leccions al dia de manera activa no només incrementant els fons amb la creació i/o les produccions més recents, sinó també pel que fa al passat, omplint buits. Es completen fons d'autors o empreses poc o gens representats o es seleccionen tipologies fins el moment inexistents a les col·leccions del Museu. També es poden anar creant noves col·leccions que reforcen les manifestacions del disseny esmentades, com per exemple la recent col·lecció de fotografia de moda.

Objectius:

- Continuar la col·lecció de disseny gràfic, iniciada al 2008, en la seva tercera fase (del 2000 a l'actualitat)
- Mantenir les col·leccions al dia incorporant les produccions actuals en les tres disciplines (producte, moda i gràfic) parant atenció als projectes més innovadors.
- Tenir en compte les línies de reflexió i recerca del Museu descrites a l'apartat "Missió del Museu", com el paper del disseny en el món actual (disseny social) o la relació art-disseny-artesanía.

- Donar resposta als nous corrents en matèria de disseny com el codi obert o el co-disseny, que presenten nous reptes a l'hora de col·leccionar, adaptant els criteris de selecció i també de preservació dels materials.
- Representar els avenços tecnològics i els nous materials.
- Donar resposta a altres línies de recerca en relació al disseny.
- Crear noves col·leccions de tipologies que ajuden a la comprensió i estudi del disseny.
- Representar la transversalitat existent en el disseny d'avui amb objectes més enllà de les tres disciplines tradicionals.
- Crear un fons intangible, especialment pel que fa al disseny gràfic avui dia eminentment digital.

PATRIMONI BIBLIOGRÀFIC I DOCUMENTAL

L'increment del patrimoni bibliogràfic i documental persegueix tres objectius generals:

1. Augmentar el coneixement al voltant de les peces que integren les col·leccions objectuals, facilitant la seva difusió, estudi i documentació, i impulsant la creació de nou coneixement.
2. Aportar informació de context que sigui útil per a l'estudi de la història del disseny al nostre país, donant també suport als processos de selecció i adquisició de noves peces.
3. Donar suport als processos de formació dels futurs dissenyadors i a la nova creació de productes.

Aquest patrimoni conservat inclou, seguint les corresponents definicions presents a la legislació catalana, el **patrimoni bibliogràfic**¹ i el **patrimoni documental**². Tot i incloure en tots dos casos diverses tipologies de fons i col·leccions documentals oberts, podem destacar dues grans línies de creixement:

- Els fons i conjunts documentals relacionats amb les col·leccions objectuals del museu, que han de facilitar evidències al voltant del cicle de vida dels objectes (encàrrec, disseny, fabricació, distribució, ús, reconeixement i projecció pública) i el seu context, ha de créixer necessàriament de manera constant, no només cobrint aquells buits ja existents, sinó **acompanyant el procés d'adquisició dels productes de més recent creació** per part del museu.
- Les **fonts orals**, patrimoni immaterial necessari per documentar els processos de disseny i imprescindible per substituir la manca d'evidències que ajudin a estudiar, analitzar i conèixer l'origen dels objectes que es conserven i el seu context. En aquest marc, el museu ha iniciat un projecte de creació i recopilació de documents audiovisuals que recullen entrevistes a

¹ Segons es defineix a la LLEI 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català. Article 20 (c i d)

² Segons es defineix a la LLEI 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català. Article 19 (b i c)

dissenyadors, fabricants, distribuïdors, donants, i altres agents que hagin jugat un paper rellevant en la història del disseny al nostre país.

Objectius:

- Continuar completant la col·lecció de patrimoni bibliogràfic, com a expressió al llarg del temps de la recerca i el coneixement contemporani de molts dels objectes presents a les col·leccions del museu, així com a font necessària per contextualitzar-lo.
- Cobrir buits de les col·leccions especials de documents: gravats de moda, catàlegs comercials, etc.
- Continuar recollint testimonis i evidències documentals al voltant dels processos de disseny d'objectes presents a les col·leccions del museu i d'aquells que puguin aportar informació de context o facilitar futurs processos d'adquisició.
- Enregistrar i conservar testimonis i fonts orals al voltant del patrimoni objectual del museu i el seu context.

ELS CRITERIS PER LA SELECCIÓ DEL PATRIMONI OBJECTUAL

Un cop definides les línies de treball del Museu que com s'ha vist marquen les línies de l'increment patrimonial, el Museu del Disseny també estableix en aquest document els criteris bàsics que han de permetre entendre els principis del patrimoni objectual, comprendre perquè a les Col·leccions del Museu es prioritza l'ingrés d'uns objectes respecte uns altres, i clarificar quins són els principals criteris a tenir en compte a l'hora d'efectuar aquesta valoració, que sempre es basarà amb la deontologia dels museus i les lleis establertes tant a nivell català com en el marc general de l'Estat.

Per acceptar que una peça ingressi a les col·leccions del Museu s'han establert un seguit de criteris que han de servir de base i referència valorativa. Aquests es desglossen en dues parts, una primera que marca les bases necessàries per a l'increment de qualsevol peça, i una segona que aporta criteris valoratius afegits.

Qualsevol peça que es proposi ingressar al fons del Museu del Disseny ha de ser autèntica, tenir un interès i valor patrimonial excepcional, així com ser coherent amb la col·lecció a la que es destina i ajudar a mantenir-ne la unitat, sempre amb dues premisses bàsiques: l'excel·lència i la referència en el seu camp.

Criteris valoratius generals

En termes generals, qualsevol peça que es proposi ingressar al fons del Museu hauria de complir tots o la majoria dels següents elements bàsics valoratius:

- **La singularitat de la peça:** tota peça a ingressar a la col·lecció patrimonial ha de tenir un component singular rellevant.
- **L'objecte com a referència d'entre els seus:** aspectes com raresa, particularitats especials, singularitat, valor simbòlic o excel·lència són elements que han de determinar les qualitats de l'objecte proposat, que ha de ser un referent entre els seus.

- **L'excel·lència:** els objectes del Museu són peces que destaquen per la seva excel·lència, per la seva alta qualitat, i que són referents en el seu àmbit, una particularitat que ha de tenir qualsevol objecte proposat a la col·lecció patrimonial.
- **Evitar repeticions o duplicats:** cal evitar una repetició o duplicat d'una peça ja existent a la col·lecció, i només s'acceptarà una repetició o duplicat en el cas que la peça a ingressar millori, en condicions de conservació o qualitat, la peça ja existent a la col·lecció.
- **Respectar el marc legal:** qualsevol objecte proposat estarà subjecte al marc legal català i espanyol, i segons tot allò a què es refereixen les lleis. Ha de tenir una procedència contrastada, autenticada i veraç.
- **Respectar les regles deontològiques:** el Museu vetlla per la diversitat, pluralitat i respecte de l'objectivitat en la composició dels seus fons. Té també el deure d'assenyalar a la comunitat la presència de peces falses i d'informacions incertes.

Altres criteris

Perquè una peça pugui ser considerada, també hauria de reunir algun dels valors següents:

- **Inèdit:** el fet de ser un element inèdit, únic o rar.
- **Màxim exponent:** representar un excel·lent exponent d'una època, estil, tipologia o cultura.
- **Cànon:** valorar si la peça és útil per a la interpretació d'un procés històric, artístic, cultural o tècnic, i si és seguidora o presenta un trencament amb allò establert.
- **Primera edició:** en el cas dels objectes seriatos, principalment en el camp industrial, sempre s'optarà per la primera edició o la més propera a la primera data de producció.
- **Prototipus o arts finals:** els prototipus o les arts finals en el cas de la impressió, poden ser valorats com a primera intenció o idea de l'autor en els casos de peces seriades,
- **Valor estètic:** aquest criteri, que pot ser subjectiu i menys mesurable, pot tenir-se en compte en alguns casos.
- **Valor funcional:** relatiu a la seva funció pràctica o en el sentit utilitari.
- **Valor tècnic:** alguns objectes poden aportar un valor tècnic, tecnològic o innovador que pot ser tingut en compte, així com, en alguns casos, la seva importància didàctica.
- **Valor simbòlic:** alguns objectes poden tenir algun valor immaterial remarcable que pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar-ne el seu interès.
- **Valor de difusió o recepció:** que compleixi una funció de difusió d'un model o que pugui ser significatiu en la recepció per part de l'usuari o consumidor.
- **Publicat, referenciat o inclòs en catàlegs:** referit a la publicació de la peça en algun suport documental.
- **Premiat:** el guardó o guardons aconseguits per la peça poden ser un element a valorar tant pel tipus de premi com per la institució promotora.

- **Autoria:** l'autor o l'empresa poden ser elements a tenir en compte, i també si la peça és representativa en la trajectòria de l'autor o del productor.
- **Estat de conservació:** la peça proposada ha de tenir el millor estat de conservació possible, sense intervencions agressives, i caldrà evitar aquells objectes que tinguin modificat el seu aspecte o forma primitiva de manera significativa.

Criteris específics

Tant per a les col·leccions de nova creació com per a peces que completin col·leccions ja existents en els Museus del Disseny, a més dels elements bàsics i els criteris generals esmentats, caldrà establir uns criteris específics d'acord amb especialistes del sector, basats en el coneixement previ de l'univers a patrimoniar, tal com s'ha dit. Aquests criteris es van establir en cada cas.

ELS CRITERIS PER LA SELECCIÓ DEL PATRIMONI BIBLIOGRÀFIC I DOCUMENTAL

Per les seves diferents característiques i els diferents marcs o condicionants legals als que estan subjectes, resulta necessari expressar aquests criteris de forma separada per aquestes dues tipologies de patrimoni, bibliogràfic i documental.

PATRIMONI BIBLIOGRÀFIC

Criteris generals

- **Antiguitat:** es considera patrimoni bibliogràfic tota aquella publicació amb una antiguitat superior a cent anys i aquelles que, tot i no tenir aquesta antiguitat, presentin característiques especials que convidin a la seva conservació definitiva.
- **Abast temàtic:** segueix les àrees d'interès del museu.
- **Abast geogràfic i cronològic:** es dóna preferència als següents àmbits geogràfics en aquest ordre:
 - Barcelona
 - Catalunya
 - Estat Espanyol
 - Europa occidental
 - Resta del món
- **Llengua dels documents:** es dóna preferència als següents idiomes (per aquest ordre):
 - Català
 - Castellà

- Anglès
- Francès
- Altres llengües de l'estat espanyol
- Italià
- Alemany

En el cas d'obres publicades originalment en idiomes diferents del català o castellà però amb traduccions disponibles a alguna d'aquestes llengües, es valorarà la conveniència o no d'adquirir totes dues versions.

- **Diferents edicions:** en el cas d'obres publicades amb diferents edicions que presentin variacions significatives en el seu contingut, es prioritzarà l'adquisició de la darrera edició i es valorarà la necessitat o no d'adquirir edicions prèvies.
- **Duplicació de títols:** com a norma general, no s'adquirirà més d'un exemplar de cada document. No obstant això, cal contemplar les següents excepcions:
 - Bibliografia fonamental. Es tracta de documents dels que, per la seva baixa disponibilitat, elevada rellevància i estreta vinculació amb la missió i objectius del museu, resulti convenient conservar més d'un exemplar.
 - Documents en mal estat de conservació o que presentin característiques especials.

Com a cas específic, en els processos d'adquisició de biblioteques senceres d'origen públic o privat, no s'incorporaran, com a norma general, aquells títols que ja estiguin presents al museu i que generarien duplicitats. Quan la mateixa composició de la biblioteca sigui una informació a preservar, es valorarà la possibilitat de generar i conservar un llistat dels documents presents en el conjunt original.

- **Estat de conservació:** com a norma general, no s'adquiriran exemplars en mal estat de conservació. No obstant això, es valoraran casos concrets que així ho requereixin, per la seva baixa disponibilitat o elevada rellevància.
- **Originalitat i reproduccions:** en cap cas es considerarà part de la col·lecció un document fotocopiats o reproduït a partir d'una publicació original.

PATRIMONI DOCUMENTAL

criteris generals

En el cas del patrimoni documental, i especialment pel que fa als fons documentals d'origen privat de professionals, empreses, institucions, etc., als processos habituals de selecció se'ls han de sumar uns altres condicionants, en forma d'exigències legals en relació a la conservació de documents i del respecte als principis d'actuació arxivística, com el de procedència o els relacionats amb l'ordre original o l'estructura arxivística, que s'han de tenir presents.

Quan el centre d'atenció és l'autor o productor dels documents (un dissenyador o qualsevol altre agent, empresa o institució), la funció del centre és recollir aquells fons documentals que puguin ser la base de futurs relats, recerques o aproximacions, i en cap cas es pretén oferir una visió (relat o aproximació) concreta a través d'una selecció de documents.

Amb la voluntat d'encarar aquest repte i fer-lo a la vegada assumible per a la institució, el museu expressa la voluntat de ser centre de referència per a l'estudi de l'obra i la trajectòria d'un nombre limitat d'autors, empreses o institucions, per la seva rellevància a l'hora de conèixer la història del disseny en el nostre país o per la seva forta presència i vinculació amb les col·leccions objectuals del museu. Es produeix per tant, pel que fa als criteris de recopilació de fons documentals, una selecció basada inicialment no tant en els documents sinó en els seus productors o autors, concretament en aquells dels quals el museu vol esdevenir font de referència internacional pel seu estudi i coneixement. Aquest procés selectiu adquireix un caràcter més exhaustiu o extens en aquells àmbits temàtics en els quals el Museu del Disseny sigui referent únic al país, o dels quals en restin pocs testimonis documentals.

Quan el centre d'atenció és el patrimoni objectual del museu, la selecció de documents passa a estar al servei de la documentació, estudi i recerca relacionada amb cada objecte i el seu context.

Altres Criteris

- **Antiguitat:** es considera patrimoni documental els “documents de més de quaranta anys d'antiguitat produïts o rebuts, en l'exercici de llurs funcions, per persones jurídiques de caràcter privat que desenvolupen llur activitat a Catalunya; els documents de més de cent anys d'antiguitat produïts o rebuts per qualsevol persona física”³. El museu valorarà també la incorporació d'aquells documents que, per la seves característiques i continguts, convidin a la seva conservació definitiva.
- **Abast temàtic:** segueix les àrees d'interès del museu i guarda relació amb les seves col·leccions i/o el seu context històric.
- **Abast geogràfic i cronològic:** es dona preferència als següents àmbits geogràfics en aquest ordre:
 - Barcelona
 - Catalunya
 - Estat Espanyol
- **Originalitat i reproduccions:** la prioritat del museu és la recollida de documents originals.
- **Estat de conservació:** com a norma general, no s'adquiriran documents en mal estat de conservació. No obstant això, es valoraran casos concrets que així ho requereixin, per la seva significació o elevada rellevància.

³ LLEI 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català. Article 19 (b i c)

- **Cessió de drets de propietat intel·lectual:** com a norma general, no s'adquiriran documents si no van acompanyats de la cessió dels drets de propietat intel·lectual que facilitin el seu ús i la seva difusió.
- **Objectes dins de fons documentals:** en el cas dels fons documentals d'origen privat que continguin objectes com medalles, trofeus, maquetes, etc., es valorarà en cada cas la seva conservació en base al seu valor informatiu o probatori, el seu potencial ús en processos de recerca, així com els requeriments i condicionants de conservació i emmagatzematge.

MÈTODES I ESTRATÈGIES PER A L'INCREMENT PATRIMONIAL

El Museu del Disseny disposa d'una **Comissió d'increment** integrada per la direcció del Museu i l'equip de Col·leccions del Museu, amb la participació dels conservadors que actuen en funció de la seva especialitat. Aquesta comissió es veu ampliada sempre que l'equip del Museu ho considera necessari, amb experts externs de diferents especialitats segons la col·lecció a tractar.

Fidels a la premissa que l'increment dels fons s'ha de fer des del coneixement, quan és necessari, l'equip del Museu també demana **informes i assessoraments** a especialistes externs, els quals seran determinants a l'hora de seleccionar les peces que han de formar part del fons del Museu.

Una altra font per a l'increment patrimonial que al Museu del Disseny es té en compte són els **premis**. Com hem assenyalat en els criteris de selecció, els objectes que han estat premiats, ja sigui en premis nacionals com internacionals, és un dels criteris a tenir en compte. En aquest sentit, el Museu té una sèrie de convenis de col·laboració amb entitats properes, de manera que aquells objectes premiats poden passar directament a formar part de les col·leccions del Museu. És el cas dels Premis Delta (ADI FAD), Laus (ADG FAD), Enjoia't (A FAD), Lux, secció de moda (AFP), Barcelona Fashion 080 (CCAM). El Museu considera que les peces premiades han passat un procés de selecció i valoració per part d'experts que li han atorgat un valor. Aquests convenis no van en detriment d'altres peces premiades per altres entitats, tant a nivell nacional com internacional, que també són considerades en els processos de selecció.

Per altra banda, històricament el Museu ha plantejat diferents estratègies per aprofundir en determinats temes, provocant **projectes de recerca** que poden acabar en activitats de comunicació, exposicions, catàlegs o publicacions. De la mateixa manera s'aprofiten els projectes de recerca proposats per investigadors externs. La recerca és font d'informació i coneixement bàsica per a un bon increment.

A 2.7

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA

(DOCUMENT PROVISIONAL)

1. Introducció

Un dels objectius del MHC és establir una política d'adquisicions viable, que permeti la formació i l'increment de la col·lecció del Museu de forma coherent i d'acord a les finalitats del museu.

Aquest document respon a la voluntat de definir els criteris bàsics que han de guiar l'increment de la col·lecció del MHC i establir unes normes bàsiques en matèria d'adquisicions i els seus procediments. A la vegada constitueix la base per a l'elaboració d'altres documents més específics referents al desenvolupament, gestió i documentació de la col·lecció.

Tanmateix l'elaboració d'aquest document s'emmarca en el Pla de Museus vigent de Catalunya - Museus 2030, el Pla Estratègic 2022-2026 del MHC i el document marc de política d'adquisicions de les dues xarxes temàtiques de museus que lidera el MHC (la Xarxa de Museus d'Etnologia i la Xarxa de Museu d'Història i Monuments de Catalunya).

Al mateix temps, aquest document també respon a l'objectiu de construir una col·lecció pròpia d'àmbit nacional, especialment des de l'origen de la Catalunya Comtal fins a l'actualitat, com a suport del relat històric del Nou Museu d'Història de Catalunya.

1.1 Objectius per a l'increment de la col·lecció

- Disposar d'una col·lecció destinada a il·lustrar la història de Catalunya, prioritàriament per a l'exposició permanent. Il·lustrar, reforçar i complementar el discurs de la permanent a partir d'objectes originals. Constituir una col·lecció de materials significatius per la història de Catalunya. Objectes, documents, i altres materials que tenen associacions i poder comunicatiu i representatiu de la història de Catalunya. Materials amb valors emblemàtics i icones per la seva connexió amb personatges, fets, llocs, organitzacions, institucions o temes del passat de Catalunya. Les col·leccions han de ser necessàriament selectives i representatives, més que exhaustives.
- Incrementar la presència de la vida quotidiana a la col·lecció del MHC. El discurs de l'exposició permanent del museu d'Història de Catalunya té un especial interès en explicar la vida quotidiana dels diversos grups socials al llarg del temps, en especial les classes populars. Per aquest motiu el museu tindrà especial interès en aquells objectes d'ús comú per sobre d'aquells de característiques extraordinàries i que en molts casos ja es troben representats en altres museus.

- Representar la diversitat de la societat catalana. Les col·leccions pretenen reflectir en tota la seva amplitud l'experiència dels habitants de Catalunya des del punt de vista social i cultural. El museu col·lecciona objectes ordinaris representatius de tots els grups socials i culturals amb la voluntat de representar tots els col·lectius que conformen la societat catalana, passat i present.
- Incloure la visió de gènere i la presència de la dona. Aplicar la perspectiva de gènere en la reflexió que acompanya cada possible nova adquisició de cara a ampliar la col·lecció i el discurs del Museu de forma coherent.
- Il·lustrat fets històrics. Al costat dels objectes de la vida quotidiana el museu tindrà especial integrés en aquells objectes que fan referència a esdeveniments, fets i personatges d'especial rellevància des d'una perspectiva de dimensió nacional.
- Ampliar la tipologia d'objectes per facilitar el discurs museològic, la composició museogràfica i la difusió de les col·leccions. Pel que fa a tipologies d'objectes el museu col·lecciona un conjunt divers d'objectes de naturalesa multidisciplinar: fotografies, documents, enregistraments sonors, utensilis, objectes d'art, objectes etnogràfics, numismàtica, armes, indumentària, documentació, llibres, cartografia, cartells, material fílmic, gravacions i maquetes i té en compte tant el patrimoni material com l'immaterial.
- Representar el territori de Catalunya en la seva totalitat: Materials fets a Catalunya o bé utilitzats a Catalunya o que tenen alguna relació amb Catalunya. Cal tenir en compte també que els límits geogràfics del territori que avui s'anomena Catalunya ha anat canviant al llarg del temps

2. Presentació del Museu d'Història de Catalunya

El Decret de creació i estructuració del MHC (Decret 47/1996, 6 de febrer) estableix que el seu objectiu és conservar, exposar i difondre la història de Catalunya com a patrimoni col·lectiu i enfortir la identificació dels ciutadans amb la història nacional. Per tal d'assolir aquests objectius, el MHC s'articula com a museu narratiu amb les funcions següents:

- a) acollir i conservar objectes relatius a la història de Catalunya com a suport de la narració històrica;
- b) incentivar i organitzar activitats de difusió i promoció de la història de Catalunya i del seu patrimoni i cooperar en la seva divulgació i estudi.

Te com a missió difondre la història, la cultura i la memòria col·lectiva de Catalunya des d'una perspectiva oberta i plural, així com oferir espais de trobada, debat i reflexió sobre el passat, el present i el futur de la societat catalana.

Els seus objectius principals son:

- Gestionar i tenir cura de les col·leccions que te encomanades i ampliar el seu fons.
- Generar, compartir i difondre coneixements sobre la diversitat i l'evolució social i cultural de la societat catalana.

- Incloure la diversitat, la pluralitat i els referents socials actuals i desenvolupar experiències que estimulin la reflexió, l'aprenentatge, el diàleg i el gaudi i, fomentin l'esperit crític, la cohesió social i la valoració del patrimoni en el públic.
- Articular estratègies comunes amb els museus de la xarxa de Museus d'Història i Etnologia, per posar en valor i difondre el patrimoni cultural català.
- Fomentar la interacció amb institucions i associacions vinculades a la investigació.
- Mantenir el compromís de servei públic.
- Gestionar els recursos amb criteris de responsabilitat i transparència.

La visió del MHC constitueix en ser un museu:

- Social, accessible, participatiu, obert i plural, on totes les veus i visions hi tinguin cabuda, i implicat amb la vida social i cultural del país.
- Referent del coneixement de la història, que fomenti la memòria col·lectiva i que sigui reconegut pel valor de les seves accions, serveis i compromís.
- D'aprenentatge actiu, que difonguin el coneixement i estimuli el debat i l'esperit crític
- Nacional, present en el territori, que lidera les xarxes temàtiques compromeses amb la preservació i la divulgació del patrimoni cultural i del seu coneixement i, implicat amb altres institucions amb qui comparteix objectius.
- Sostenible, en les seves instal·lacions, responsable en la seva gestió, amb la qualitat com un element essencial a tota l'organització i serveis, que promocióni iniciatives d'eficiència energètica, innovador en els seus programes i que utilitzi les noves tecnologies.

El discurs històric del MHC es configura a partir de la confluència de tres àmbits de referència: el temàtic, el geogràfic i el cronològic. L'àmbit temàtic del museu, és la Història, com a memòria dels fets i de la vida quotidiana. L'àmbit geogràfic del museu és el territori que coneixem com a Catalunya, així com tots els territoris amb els quals té o ha tingut una relació al llarg de la seva història. Finalment, l'àmbit cronològic del museu comprèn des dels primers pobladors fins a l'actualitat, i té en compte també la projecció cap al futur.

El Museu d'Història de Catalunya va obrir les seves portes el febrer del 1996. A diferència d'altres institucions museístiques, no va néixer de la necessitat d'exhibir una col·lecció prèviament existent sinó amb la voluntat d'esdevenir un referent en la divulgació de la història del país entre els propis ciutadans, però també en l'àmbit internacional.

El museu s'ubica als antics Magatzems Generals de Comerç (MGC), l'únic edifici conservat del vell port industrial de Barcelona. Després d'una intensa tasca de restauració i adequació de l'espai, iniciada l'any 1991 amb motiu dels Jocs Olímpics, es pren la decisió d'instal·lar-hi el MHC i una exposició permanent sobre la història de Catalunya.

Des de la seva inauguració, el museu rep milers de visitants cada any. D'aquesta manera, a la primera planta de l'edifici, es condiciona un espai de 1.200 m² destinat a acollir exposicions temporals. L'oferta expositiva es complementa, així mateix, amb tot un seguit d'activitats educatives, lúdiques i acadèmiques.

Amb el pas dels anys, l'entitat desenvolupa una col·lecció pròpia, fruit d'adquisicions d'objectes i documents, amb la voluntat de consolidar-se com un dels equipaments de referència per a l'estudi i la conservació del patrimoni col·lectiu del país.

Encara que són de naturalesa molt heterogènia, la majoria de les peces estan relacionades amb la història política i institucional de Catalunya. Des de l'any 1997, a més a més, en el mateix edifici s'ubica el Centre d'Història Contemporània de Catalunya (CHCC) i la biblioteca Josep Benet.

El Museu d'Història de Catalunya és el museu capçalera de la Xarxa de Museu d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus i Monuments d'Història de Catalunya i depèn, actualment, de l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural (ACdPC).

3. Descripció de les col·leccions del Museu

3.1 La col·lecció als inicis del museu

Malgrat el decret de creació del museu manifesta dins les funcions del museu l'acolliment i la conservació d'objectes relatius a la història de Catalunya el museu es va inaugurar sense una col·lecció prèvia. Les escasses peces que formaven part de l'exposició permanent eren cedides en dipòsit per altres museus i institucions. En el projecte museològic en cap cas s'explicitava un programa de col·leccions ni d'increment de les mateixes. En conseqüència no s'havien previst uns espais de reserva per als possibles increments de la col·lecció. De tota manera, des del mateix dia després de la seva inauguració el museu no ha deixat de rebre propostes de donacions i ofertes sobre les quals el museu s'ha anat pronunciant en la mesura en que els recursos econòmics i tècnics ho han permès.

A aquests fet s'hi ha afegit la necessitat de completar i remodelar l'exposició permanent, incidint en els fets i moments històrics més transcendents i també en la vida quotidiana dels diferents grups socials que l'han configurat. En aquest sentit, el Museu ha enriquit la seva col·lecció amb valuoses donacions i dipòsits de museus locals, la Generalitat de Catalunya (cartell Miró Volem l'Estatut, col·lecció de portades d'artista del diari Avui), particulars (objectes primera Guerra Mundial García Planas, col·lecció Turró de paper moneda de la Guerra Civil) i entitats i associacions, com l'Agrupació dels Cors Clavé.

Paral·lelament, l'organització d'exposicions temporals també ha revertit en molt casos en l'increment d'objectes per l'exposició permanent (maquetes de monestirs, documents i gravats de la Guerra de Successió...). Al costat de les exposicions temporals, els projectes de recerca també han suposat una via de recuperació i ingrés de nous materials (capitells de Sant Pere de Rodes, vitralls de Santes Creus i coixí i elements funeraris del rei Pere II el Gran). Tots aquests fets han portat al MHC a constituir una col·lecció pròpia d'àmbit nacional i a definir aquesta política d'adquisicions.

3.2 La col·lecció actual

Pel que fa al contingut i la tipologia dels materials ens trobem amb un conjunt d'objectes de naturalesa pluridisciplinar, amb objectes i documents etnogràfics, artístics, científico-tècnics, militars, numismàtics, etc. Hi ha un desequilibri important entre els objectes dels períodes històrics d'època contemporània en relació als períodes d'història Medieval i Moderna. I dins de l'època contemporània el dèficit de material és més acusat conforme en acostem als períodes històrics més recents.

Finalment cal considerar les pròpies limitacions de l'edifici a l'hora d'habilitar uns espais destinats a reserva. En aquest moment el museu disposa d'un magatzem de trànsit de 30 m² per exposicions i que funciona a més com a reserva del museu. Disposa de planera, armari i pintes per penjar quadres. A aquest espai s'hi han d'afegir els 200 m² al soterrani sense climatitzar més 250 m² al magatzem de La Campana (actualment s'utilitza coma magatzem de mobiliari d'exposicions...). Pel que fa al magatzem de fotografia és disposa d'un equipament especial amb un total de 25 m² més una cambra de 30 m² per conservar material orgànic.

El museu té una col·lecció de naturalesa pluridisciplinar amb material arqueològic, obres d'art, objectes etnogràfics i industrials, armes, fotografies, numismàtica, documentació històrica, enregistraments, etc. amb l'objectiu de contextualitzar al màxim el relat històric. Simultàniament amb la col·lecció el museu utilitza una àmplia varietat de recursos propis de la museologia interpretativa.

4. Normativa d'adquisicions

4.1 Modalitats d'adquisició

Una adquisició és un ingrés d'un objecte material o immaterial a les col·leccions d'un museu. Hi ha dues tipologies ben diferenciades d'adquisicions: les adquisicions amb transferència de propietat i les adquisicions sense transferència de propietat.

Les modalitats d'adquisició amb transferència de propietat poden ser les següents:

- Compra: l'objecte passa a ser propietat del museu a canvi d'un import econòmic.
- Dació: obtenció de la propietat de l'objecte a canvi d'una contrapartida fiscal o d'un deure per part del propietari anterior.
- Donació: l'acceptació per part de la institució museística de la propietat d'un bé de forma gratuïta i irrevocable.
- Enregistrament: la memòria oral, en tant que objecte, passa a formar part de les col·leccions per voluntat del museu i amb l'autorització de la persona enregistrada.
- Herència: adquisició d'un bé per part del museu quan n'ha estat nomenat l'hereu.
- Llegat: la disposició per causa de mort que implica l'adquisició de la propietat d'un bé patrimonial per part del museu.
- Permuta: intercanvi d'un bé per un altre implicant una transferència de propietat.

- Premi: ingrés d'un bé com a conseqüència de l'atorgament d'un premi o distinció.
- Prescripció: ingrés d'un bé en possessió del museu per no haver estat reclamat en el transcurs del temps legalment establert, pel seu propietari o persona corresponent.
- Propietat directa: la propietat del bé patrimonial és del museu perquè formava part de la col·lecció inicial, dels béns mobles i immobles de la institució museística o perquè ha estat creat i/o realitzat per la pròpia institució.
- Recerca-recol·lecció: els objectes procedents de camp etnològic o directament de la natura, passen a ser propietat absoluta del museu.

Les modalitats sense transferència de propietat poden ser les següents:

- Comodat: cessió temporal d'un bé on el propietari en regula les condicions i el museu està obligat a retornar-lo un cop finalitzi el termini acordat de la cessió. Recau en el museu l'ús lliure i la responsabilitat del bé en qüestió.
- Intercanvi: cessió d'un bé patrimonial en forma de comodat a canvi d'una altra cessió d'un bé patrimonial en forma de comodat al propietari del primer.

4.2 Criteris d'acceptació

Els criteris d'acceptació d'objectes per formar part de la col·lecció del Museu d'Història de són:

- Significat històric: L'objecte de la col·lecció té valor històric, estètic, científic, social, per la seva relació amb els temes i personatges de la història de Catalunya.
- Omple un buit en la col·lecció en la permanent.
- Procedència: L'origen, la història i la propietat cal que estigui perfectament documentats.
- Originalitat i excepcionalitat : L'objecte és únic o un bon exemple del seu tipus, o no està ben representat en altres col·leccions de museus.
- Representativitat: es tracta d'un model d'ús comú i molt representatiu d'una època i d'un grup social determinat.
- Bon estat de conservació. S'acceptaran exemplars en mal estat només en cas de que es tracti d'un objecte molt excepcional.
- L'adquisició d'objectes es troba limitada per la disponibilitat de recursos tècnics, de personal i pressupostaris. L'adquisició de nous materials dependrà de la possibilitat de garantir la seva correcta conservació, emmagatzematge i altres factors relatius a la gestió de col·leccions.
- Davant qualsevol compra hi ha d'haver un equilibri entre la necessitat i el valor econòmic, tenint en compte els preus del mercat i el dret del venedor a obtenir un preu just.
- Despeses econòmiques d'adquisició, conservació i emmagatzematge.
- Qüestions logístiques.

El MHC prioritza les modalitats d'adquisició que comportin la transferència de propietat a favor de la institució museística i no accepta donacions condicionades. És el propi Museu qui determinarà l'ús i els criteris tècnics d'exhibició i preservació de les adquisicions segons les necessitats del Museu o del propi objecte.

Les adquisicions han de tenir en compte les necessitats de la col·lecció mostrant coherència amb l'especialització, el discurs i la missió del museu. Els objectes que no aportin valor material, històric o simbòlic a la col·lecció es desestimaran. Només s'acceptaran els objectes patrimonial que s'ajustin a la política d'adquisicions pròpia del MHC, tret que estigui argumentada la seva acceptació per la seva singularitat.

El MHC podrà incorporar adquisicions sempre i quan pugui assegurar la preservació i conservació dels béns materials i immaterials de forma permanent i continuada en el temps. No s'admetran adquisicions que posin en risc la resta de la col·lecció. Abans d'efectuar una adquisició caldrà determinar-ne el seu valor significatiu per al museu i les col·leccions, el seu valor econòmic i les despeses d'adquisició, de restauració i d'emmagatzematge.

4.3 Fonaments per a una adquisició

Aquesta política d'adquisicions està sotmesa als tractats i a la legislació nacional i internacional vigent. El MHC adquirirà objectes patrimonials d'acord amb el que regula la Llei de Contractes del Sector Públic de Catalunya i tota aquella legislació actual que l'afecti.

Com a museu de societat d'àmbit català, el Museu tindrà en compte la gestió de les seves col·leccions i la seva política d'adquisicions amb altres institucions del país. Alhora, el MHC accepta el document marc de política d'adquisicions de les Xarxes de Museus d'Etnologia i de Museu d'Història i Monuments de Catalunya.

El Museu tindrà en compte les col·leccions d'altres museus i institucions amb els que conflueixen temàticament per tal d'evitar duplicacions innecessàries, optimitzar i, en definitiva fer un ús responsable dels recursos públics.

Cal tenir en compte l'existència de nombroses i variades col·leccions dels museus locals de Catalunya que són majoria en el territori, els museus especialitzats, així com altres institucions concurrents en determinats aspectes com ara la Biblioteca de Catalunya, l'Arxiu Nacional de Catalunya i el Museu Nacional d'Art de Catalunya.

El MHC lidera la Xarxa de Museus d'Etnologia i la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya i entén que les col·leccions de tots els museus que configuren aquestes dues xarxes són complementen. Sempre que sigui possible, el MHC promourà dipòsits d'objectes i béns patrimonials entre els museus de les dues xarxes i altres museus de Catalunya per enriquir els respectius relats i col·leccions.

5. Objectes susceptibles d'ésser adquirits

Els objectes susceptibles de ser adquirits pel MHC són tots aquells béns materials i immaterials, documentació i memòria oral que ajudi a explicar el territori de Catalunya al llarg del temps i la seva societat.

5.1 Tipologia d'objectes

Com a museu de societat, les col·leccions del MHC poden custodiar objectes com els que detallem a continuació:

- Objectes singulars i exòtics (seguint el model de les cambres de curiositats)
- Objectes d'ús i producció artesanal de la pagesia, la pesca, la caça i la ramaderia (eines d'oficis tradicionals)
- Objectes d'ús domèstic i quotidians (vaixelles, mobiliari, parament de la llar...)
- Objectes d'ús i producció industrial (màquines industrials, màquines agrícoles, màquines tèxtils, eines, utensilis, indumentària...)
- Objectes relacionats amb el folklore i la cultura popular (vestits tradicionals, balls, cançons, instruments de música...).
- Patrimoni immaterial (rondalles, llegendes, refranys, receptes de cuina, etc.).
- Objectes artesanals o industrials construïts a Catalunya
- Objectes documentals o testimonials (llibres, documents, hemeroteca, fotografies, imatges gràfiques, memòria oral enregistrada, documentació digital, etc.)
- Objectes relacionats amb algun fet històric o període històric rellevant (armament, mapes, fotografies, escuts, estendards...).
- Objectes relacionats amb l'organització social dels diferents temps (monarquia i classes dirigits, burgesia i classes influents, proletariat, estaments religiosos...)
- Objectes relacionats amb algun canvi social (lideratges, personatges polítics, reivindicacions col·lectives...)
- Objectes relacionats amb l'organització territorial i de les ciutats (procedents de palaus, mapes territorials, composició de les cases, transports...)
- Objectes religiosos, de culte i creences populars (imatges de divinitats, vestits de membres religiosos, objectes de culte, objectes relacionats amb la bruixeria i les supersticions...).
- Objectes propis de la identitat de la nació catalana i la pluralitat de la seva ciutadania.
- Objectes relacionats amb el paisatge natural i socials de Catalunya (mobiliari urbà, objectes de ciències naturals...).
- Elements propis de personatges singulars o emblemàtics de la història de Catalunya i/o la societat catalana.
- Objectes que reflecteixen la pròpia història del MHC.

5.2 Objectes d'especial interès

Davant la detecció de buits a la col·lecció, el MHC té especial interès en l'adquisició d'objectes:

- Que aportin una mirada i una visió de gènere a la societat i al relat històric.
- Objectes procedents de classes populars, poc representades al museu.
- Objectes de comunitats i col·lectius poc representades al Museu.
- Objectes d'evolució.

6. Procediment d'adquisició

6.1 Protocol d'adquisició

Una adquisició pot donar-se per la voluntat d'un extern a interessar-se per donar o vendre un objecte al museu (voluntat externa) o per la voluntat del propi museu d'adquirir un objecte determinat (voluntat interna).

Els procediments més habituals d'ingrés d'objectes a la col·lecció són la compra directa, la compra per subhasta, la donació i el comodat.

Atès que el museu no té personalitat jurídica pròpia i que és un ens adscrits a l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural (ACdPC) qualsevol objecte en donació al Museu es fa a l'ACdPC, qui al seu torn disposa l'objecte al Museu d'Història de Catalunya.

1. Qualsevol oferiment de compra o donació s'ha de fer per escrit i adreçada a la direcció del Museu o bé vehicular-ho a l'Àrea de gestió museogràfica
2. Es procedeix a dipositar provisionalment la peça al museu per al seu estudi
3. L'equip tècnic valora la proposta i elabora l'informe corresponent
4. Si s'escau s'encarrega un informe a un especialista i un informe d'autenticitat o autoria (si és una obra d'art).
5. Tota aquesta documentació es trameta a la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació del Patrimoni Cultural per a que emeti informe.
6. En cas de compra, des del Museu es tramita la factura corresponent. En cas de compra a subhasta es demana a la DG l'exercici de tempteig, que es publica en el DOGC si s'ha fet l'adquisició.
7. En cas d'oferiment de donació una vegada emès l'informe per part de la Junta es trameta l'expedient a Contractació per a que, previ informe de l'Assessoria Jurídica del Departament de Cultura tramiti l'acceptació de la donació per part del Conseller i la seva publicació al DOGC.

Un objecte no podrà entrar a formar part de la col·lecció si no se'n justifica la seva idoneïtat en consonància amb els criteris anteriorment exposats en aquesta política d'adquisicions del MHC. La direcció del museu o personal amb qui aquesta delegui proposarà l'adquisició un nou objecte o bé patrimonials atenent als paràmetres exposats.

6.2 Baixa d'objectes

Qualsevol eliminació d'un objecte patrimonial de la col·lecció ha de basar-se en els criteris establerts en la legislació vigent. La baixa d'un objecte patrimonial es durà a terme amb la màxima transparència i justificant els motius que duen el museu a efectuar-la. Les baixes d'objectes quedaran registrades a l'inventari general del museu, conservant-ne tota la documentació relativa al temps que ha estat custodiada.

Pot ser motiu de baixa:

- Destrucció: per motius diversos l'objecte s'ha deteriorat o malmès, no és possible la seva recuperació i ha perdut el seu interès patrimonial.
- Retorn de comodat o dipòsit: baixa d'un objecte o bé patrimonial perquè és retornat al seu propietari després de la finalització de la cessió temporal acordada a canvi d'un altre bé o objecte patrimonial.
- Baixa fortuïta.

7. Compromisos d'ètica i transparència

El Museu actua segons els principis deontològics acordats pels organismes professionals de museus i patrimoni, en concret el Codi Deontològic de l'ICOM.

D'acord a aquests principis el MHC no adquirirà cap objecte mitjançant compra o donació sense tenir la certesa de que hi ha un títol de propietat vàlid. Una prova de propietat o la possessió legal en un país no implica necessàriament que es tracti d'un títol de possessió vàlid.

Abans d'adquirir tot objecte ofert per ser comprat o cedit com a préstec, s'han de fer tots els passos necessaris per tal de confirmar que no s'ha obtingut de manera il·legal, incloent-hi el país del museu. En aquest sentit, l'obligació de diligència ha d'establir l'historial complet de l'objecte des del moment del seu descobriment o creació

El museu no adquirirà objectes en cas que hi hagi proves per pensar que s'han aconseguit destruint monuments i llocs arqueològics, causant danys intencionats prohibits, no autoritzats i científics.

Les restes humanes i el material de caràcter sagrat només es pot adquirir si es pot conservar amb seguretat i pot rebre un tracte respectuós. Les investigacions sobre restes humanes i materials s'han de dur a terme tenint en compte les normes de professionalitat i els interessos i les creences de les comunitats, i els grups religiosos o ètnics dels quals provenen els objectes.

El MHC es compromet a fer difusió d'aquest document de política d'adquisicions així com de totes aquelles adquisicions i moviments que afecten la seva col·lecció.

A 2.8

POLÍTICA DE COL·LECCIONS DEL MUSEU FEDERIC MARÈS DE BARCELONA

(VERSÍO REDUÏDA)

1. INTRODUCCIÓ

Les col·leccions i fons documentals del Museu Frederic Marès són la base que determina la missió del Museu. En aquest sentit, el 9 de novembre de 2018 s'entrega el document **Política de col·leccions i fons documentals del Museu Frederic Marès** a la Direcció de Memòria, Història i Patrimoni de l'Institut de Cultura de Barcelona, que recull la missió i una breu història de la institució, així com la història i visió general de les col·leccions i els fons documentals del Museu Frederic Marès.

Per tal d'elaborar el document sobre la política d'adquisicions del Museu, s'ha tingut en compte la visió més àmplia del concepte **col·lecció**, en el sentit que abasta tot el fons patrimonial que preserva, documenta i difon el Museu. Aquest fons està integrat pels objectes de la col·lecció -tant els que s'exposen a sales com els que es conserven a la reserva- i pels fons documentals escrits, bibliogràfics i d'imatges, que complementen de manera natural la història de la institució, la de Frederic Marès - que en el nostre cas i de manera singular, és la figura promotora del Museu i de les col·leccions d'origen-, així com la de les mateixes col·leccions.

Aquest document proposa definir les directrius i les prioritats de noves adquisicions, amb el benentès que l'adquisició no ha de ser un objectiu en si mateix, sinó que ha d'estar condicionat pels objectius i la missió del Museu. Alhora, aquesta política d'adquisicions s'emmarca i accepta la legislació actual i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya. Qualsevol aspecte que no s'hi detalli quedarà concretat per aquests altres documents, pels estatuts de la institució i per les directrius del Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya.

2. PRESENTACIÓ DEL MUSEU

El 25 de novembre del 1948 s'inaugurava oficialment el Museu Frederic Marès i l'endemà se n'obrien les portes al públic. Dos anys i mig abans, l'1 de juny del 1946, havia tingut lloc la presentació de la primera sala, que coincidí amb l'exposició de les primeres estàtues jacents del Panteó reial de Poblet recreades per Frederic Marès a la propera capella de Santa Àgata. En aquella primera sala, que es pogué visitar mentre va romandre oberta l'exposició de les estàtues jacents, fins al 28 de juliol del mateix any, es mostrava la col·lecció d'escultura i una selecció d'objectes que a partir de 1948 formarien part de la secció anomenada *Artes menores*.

En els dos anys i mig compresos entre el juny del 1946 i el novembre del 1948 es realitzaren els treballs que havien de permetre acabar la presentació de les primeres col·leccions donades a la ciutat per Frederic Marès.

L'activitat de Frederic Marès en la salvaguarda del patrimoni artístic a Barcelona durant la Guerra civil (1936-1939), el fet de romandre a la ciutat una vegada conclòs el conflicte i les relacions anteriors amb personatges que tindran un paper destacat en la direcció de la ciutat amb el nou règim franquista, són elements que ajuden a l'escultor a rebre nombrosos encàrrecs destinats a la reconstrucció de la ciutat. Aquests nous treballs artístics, junt amb els que des dels anys 20 i durant la dècada de 1930 li havien estat encarregats, faran que amb el temps Marès esdevingui l'escultor amb més obra pública a la ciutat.

El desig irrefrenable de col·leccionar de Marès troba en la creació del Museu la consagració del seu projecte. És més, la voluntat de fer públiques les seves col·leccions i de lliurar-les a la comunitat, li suposà un reconeixement ciutadà que ultrapassaria el que havia assolit com a escultor, professor o acadèmic.

El Museu Frederic Marès preserva, estudia i difon les col·leccions d'Escultura i del Gabinet del col·leccionista donades a la ciutat per Frederic Marès (1893-1991) amb la finalitat de facilitar al públic divers el gaudi i el descobriment de l'art, la bellesa, la creativitat i l'enginy dels artistes i els artesans, així com de potenciar la capacitat d'emocionar i evocar els records i la memòria del passat, especialment mitjançant els milers de petits objectes que constitueixen les col·leccions del Gabinet.

El Museu, com a servei públic, es proposa aconseguir la més alta qualitat en la comunicació i diàleg amb el seu públic mitjançant les seves col·leccions, recerques i activitats emprant tot tipus de recursos, tradicionals i tecnològics, per tal de facilitar l'accés al coneixement, l'educació i l'enriquiment personal. En aquesta mateixa línia, el Museu busca compartir idees, experiències, programes i projectes amb altres museus amb col·leccions i orígens similars, així com altres institucions culturals amb objectius comuns, mitjançant xarxes de col·laboració local i internacional.

Per aconseguir la seva missió el museu assoleix una elevada responsabilitat social que el converteix en transmissor de valors bàsics que integren aspectes econòmics, ambientals i socials.

3. DESCRIPCIÓ DE LES COL·LECCIONS

Aquest apartat inclou una breu introducció sobre les col·leccions, que després es desdobla en dos apartats: la col·lecció d'escultura i el Gabinet del col·leccionista, que responen a la tradicional subdivisió en dues seccions del Museu, atesa la seva diferent naturalesa. Pel que fa a la història dels fons documentals que conserva el Museu, en aquest apartat apareixen explicats sota l'actual denominació de Centre de Documentació i Recerca.

La col·lecció d'escultura

Al catàleg del museu actualitzat i publicat l'any 1958 són 555 les peces que conformen la secció escultòrica del Museu, és a dir, 246 peces més respecte a les que s'enumeraven al catàleg publicat només sis anys abans. La presència d'art antic es va incrementar notablement entre 1958 i 1970, any de la publicació del catàleg següent, amb conjunts com el d'exvots ibèrics, terracotes púniques, hel·lenístiques i romanes i alguna obra singular com l'escultura d'*Agrippina Minor* adquirida l'any 1967 al Rastro de Madrid.

L'any 1979, Marès fa la segona gran donació d'obres a la ciutat de Barcelona. En aquest catàleg, l'obra de la secció d'escultura del Museu Frederic Marès ascendeix a 2.294 obres. Finalment, la darrera gran donació a l'Ajuntament de Barcelona per part de Frederic Marès per enriquir els fons del museu que porta el seu nom, té lloc l'any 1988 i es compon d'unes cent cinquanta obres escultòriques realitzades per ell.

La col·lecció d'escultura del Museu ha anat augmentant gràcies fonamentalment a les adquisicions de Frederic Marès i especialment de l'Ajuntament de Barcelona a instàncies de Marès, més que no pas a causa de donacions d'altres institucions i particulars que, tot i que n'hi ha hagut al llarg dels anys, són molt menors que les que hi ha hagut al Gabinet del col·leccionista.

El Gabinet del col·leccionista

Segurament, on es percep millor la capacitat i la voluntat col·leccionista de Frederic Marès és al Gabinet del col·leccionista. Aquesta passió no sols és palesa en les desenes de milers d'objectes que va aplegar sinó sobretot en la varietat de les col·leccions creades. Els primers objectes que pogué atresorar estarien vinculats a l'actual Gabinet del col·leccionista; cromos, impresos i altres materials gràfics serien segurament allò a què tenia accés un nen a finals del segle XIX en un poble fronterer com Portbou.

Davant d'una col·lecció tan gran i tan heterogènia una de les preguntes que ens fem és: com i quan adquirí tantes obres i objectes? La resposta, però, no esdevé fàcil. El cert és que si bé com ja hem apuntat, una vegada s'ha creat del Museu (1948), la col·lecció segueix creixent, i molt, també ho és que en aquella data el nombre de peces ja era més que considerable.

A banda de la col·lecció d'escultura i del gabinet del col·leccionista, també cal fer menció al centre de documentació i recerca, el Fons bibliogràfics i els Fons documentals del Museu.

4. PRIORITATS I ÀREES D'INTERÈS

La secció d'escultura del Museu Frederic Marès pot completar les col·leccions originals a través d'adquisicions que reforcin els buits d'autories, iconografies, estils, escoles escultòriques i llocs de producció. En la col·lecció hi ha períodes artístics menys representats que d'altres, que tenen llacunes difícils d'omplir. Altres períodes, tot i estar ben representats, els manquen obres d'artistes reconeguts que podrien ajudar a donar més valor i a potenciar la col·lecció. Cal considerar que si una obra té un elevat component artístic però no té autoria coneguda o escola definida també té interès. L'adquisició de pintura no és prioritària en la política de col·leccions del Museu.

Del període gòtic, seria interessant incorporar a la col·lecció del Museu algunes obres de procedència catalana: alguna talla policroma excepcional de la primera etapa del gòtic (Segle XIII) o alguna escultura en pedra d'autoria destacada.

Pel que fa al fons de la col·lecció corresponent a **Renaixement** i **Barroc** seria interessant incorporar algun exemple més d'escultura renaixentista del Llevant peninsular: Catalunya, Aragó, València o Mallorca, molt menys representada en les col·leccions del museu que no pas la castellana, l'andalusa o la del nord de la península.

De l'escultura italianitzant del segle XVI es podria adquirir alguna altra escultura d'aquest autor, a causa de la seva importància artística. Així com obres d'altres artistes del primer renaixement hispànic com **Diego de Siloé** o **Pompeo Leoni** (del qual tenim una *Caritat*, MFM 2729, realitzada per algun artista del seu cercle) o d'altres escultors cortesans de procedència italiana.

Per tal de reforçar les grans figures de l'estil manierista, també contemplem la possibilitat d'adquirir una nova escultura de **Juan de Juni**.

Per completar la transició del renaixement al barroc també seria interessant incorporar alguna obra de l'escultor andalús **Juan Martínez Montañés**, l'obra del qual se situa entre els dos períodes.

I finalment, pel que fa al període barroc, l'escola andalusa es podria reforçar amb obres d'artistes que no estan representats en la nostra col·lecció com **Alonso Cano**, mestre de Pedro de Mena i un dels artistes més complets del Segle d'Or espanyol, o **Pedro Roldán** o la seva filla, **Luisa Roldán (La Roldana)** o **Luis Salvador Carmona**. De la mateixa manera, malgrat que el barroc castellà està prou ben representat al Museu, considerem que l'única obra de **Gregorio Fernández** que conservem no és prou representativa de la seva important trajectòria escultòrica i per tant, fora bo incorporar-ne alguna més. Finalment, es troben a faltar a la col·lecció més exemplars d'escultura catalana, que significarien una aportació valuosa pel conjunt del període estilístic del barroc.

Pel que fa a les col·leccions d'arts sumptuàries que complementen la secció d'Escultura, destaquem la de **xapes de guarniment**, una col·lecció singular i de referència, que es podria potenciar en l'àmbit tipològic. I la singular col·lecció de **portapaus**, que abraça dels segles XII al XIX, que es podria completar incorporant alguna peça destacada, de caràcter únic i no seriat.

Pel que fa a l'**Escultura del segle XIX**, Marès se centrà exclusivament en l'escultura catalana i, a excepció de la seva pròpia obra escultòrica, no adquirí escultures d'artistes del segle XX, malgrat que posteriorment es van acceptar donacions d'obres d'escultors coetanis de Marès o una mica anteriors (Rafael Solanic, Adolf Fagnoli o Emili Fontbona...).

Pel que fa a l'Escultura del segle XIX, no es considera prioritària l'adquisició de cap obra d'aquest període, doncs tal com passa a la col·lecció d'Art Antic, inclou poques obres ben seleccionades que expliquen bé aquest període artístic a Catalunya.

Dins d'aquest fons, la **col·lecció de pessebres** -força extensa i diversa i que conté algunes peces de gran qualitat-, podria ampliar-se amb l'adquisició d'alguna figura de pessebre de **Ramon Amadeu**.

Pel que fa a l'**obra pròpia de Frederic Marès**, el Museu considera que s'haurien d'adquirir obres que complementin l'actual col·lecció i, de manera especial, aquells que s'hi relacionin directament per ser part del seu procés creatiu. Referent a la incorporació de noves obres, tindran prioritat els originals escultòrics per sobre de les peces foses i, preferentment, de la primera època de l'artista.

En el cas del **Gabinet del col·leccionista**, a l'interès per preservar les col·leccions reunides per Marès cal afegir-hi l'interès per preservar el discurs museològic i museogràfic, entenent que en ambdós casos els canvis han de ser molt meditats i no han de fer perdre la voluntat del fundador de crear un espai on al visitant se li ofereixi l'experiència d'un museu sentimental.

La proposta de col·leccions a incrementar o completar són les següents: Ventalls, Porta-bouquets, Labors de cabell, Esmocadores, Tisores d'escrivà, Amulets i sonalls, Pipes, Impresos comercials, Petits reliquiariis, Exvots metàl·lics, Capses almoïneres, Sivelles, Sala de les diversions.

criteris comuns de creixement i prioritats del Centre de Documentació:

1. Documentació familiar. La família és l'hereva directa de la documentació personal. Cal establir un vincle estret amb els descendents com a font de coneixement de la figura de Marès. Documentació susceptible d'ampliar el fons personal del Museu.
2. Relació amb els fons privats on hi ha documentació relacionada amb Marès, bàsicament arxius que conservin correspondència rebuda.
3. Relació amb els fons públics, institucions que conservin documentació relacionada amb F. Marès.
4. Fons de personalitats coetànies i de l'entorn de Marès, com col·laboradors, deixebles, restauradors i escultors.
5. Fons documentals de col·leccionistes i antiquaris del segle XX contemporanis a Marès. Especialment la documentació pot aportar i complementar informació sobre l'activitat artística i de col·leccionisme de Marès.
6. Complementar informació sobre l'activitat artística i de col·leccionisme de Marès.

5. CRITERIS DE SELECCIÓ D'OBRA NOVA

El present document constitueix una primera definició dels criteris de la política d'adquisicions del Museu que ha de servir d'ajuda en la presa de decisions davant els diferents oferiments d'obres i objectes a la institució, alhora que ha de permetre formular les propostes d'adquisicions per compra.

És fonamental per aconseguir aquesta bona definició que el Museu desenvolupi unes tasques prèvies, com són la redacció d'un protocol intern dels procediments a seguir de cara a qualsevol adquisició i, també, l'elaboració d'una relació i una anàlisi de totes les adquisicions efectuades des de 1991 fins a l'actualitat, que permeti observar i analitzar els encerts i els errors d'aquestes incorporacions. Ambdós exercicis poden beneficiar positivament la definició d'aquesta política.

D'entre els diversos criteris a tenir en compte a l'hora d'adquirir qualsevol obra o objecte, el Museu Frederic, per la seva especialitat, prestarà especial atenció al seu estat de conservació i, sempre que sigui possible, al coneixement de la seva procedència.

Tot i l'exposat amb anterioritat, el Museu estudiarà l'ofertament de qualsevol obra i objecte, amb criteris artístics però també científics, sempre que s'inclogui dins del conjunt d'obres o objectes desitjables per completar la col·lecció, tenint en compte que l'adquisició per compra sempre s'observarà com un cas molt excepcional i justificat en relació a l'ofertament de donació.

6. PROTOCOL DE NOVES ADQUISICIONS

Tota proposta d'adquisició ha de passar per una selecció prèvia.

- En el cas d'objectes, com a norma general no s'adquiriran aquells que no entrin dins la política d'adquisicions del Museu i/o no estiguin perfectament documentats (origen, valor, autenticitat, procedència, etc.).

- Tampoc s'efectuaran adquisicions sense haver determinat la seva utilitat i/o haver previst el seu ús, o si es dubta de poder garantir la seva conservació.
- Es prendran en consideració els costos d'adquisició o les repercussions de l'acceptació així com les posteriors despeses de trasllat, manipulació, classificació, inventari, documentació, desinsectació, neteja, restauració, conservació, instal·lació i manteniment, etc.
- Sota cap concepte s'acceptaran béns procedents de particulars, fruit de tràfic il·legal o d'accions que vulnerin la legislació en matèria de protecció de patrimoni cultural, de tràfic de béns culturals o de qualsevol altra norma jurídica vigent al nostre país.

Llevat de casos excepcionals no s'admetran adquisicions amb condicions per part dels propietaris anteriors que la Institució no pugui complir o no pugui preveure si podrà fer efectiu el seu compliment en el temps.

7. COMPROMISOS D'ÈTICA I TRANSPARÈNCIA

La política d'adquisicions del Museu Balaguer està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 2.9

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA

1. Presentació

L'any 1993, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i l'Autoritat Portuària de Barcelona van acordar la constitució del Consorci de les Drassanes de Barcelona, institució que gaudeix de personalitat jurídica pròpia i de plena capacitat per al compliment dels seus fins.

Entre aquests, i tal com consta al capítol 1, article 5è dels Estatuts del Consorci, es troba “la gestió i preservació del patrimoni marítim que conté l'edifici i, en especial del Museu Marítim de Barcelona”.

Entès des d'un punt de vista ampli, el concepte de gestió del patrimoni cultural ha d'incloure una acció decidida de la institució per tal de posar en marxa una política d'adquisicions, que permeti assegurar la salvaguarda i protecció d'elements patrimonials testimoni de l'herència cultural, i incrementar els fons del Museu Marítim de Barcelona per proporcionar eines eficaces per l'assoliment d'un altre dels objectius fixats en els mateixos estatuts esmentats: la difusió del patrimoni i la cultura marítima del nostre país.

Sota aquestes premisses, s'ha elaborat el present document, que recull les línies mestres i els plantejaments generals que han de conduir la política d'adquisicions de fons patrimonials per a l'increment dels fons del Museu Marítim de Barcelona, així com els instruments administratius (documents i circuits) que serviran per a la seva execució.

2. Introducció

L'any 1993, amb la constitució del Consorci de les Drassanes de Barcelona, el Museu Marítim de Barcelona obre una nova etapa de reflexió sobre el seu paper a la societat que ha impulsat una profunda reforma de la institució i nous plantejaments per a la seva definició i l'establiment de nous objectius.

En conseqüència, el Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona es defineix com una institució cultural dedicada a la salvaguarda, l'estudi, la conservació, la gestió i la difusió de la cultura i del patrimoni marítim català i, en general, de la Mediterrània, que s'ha fixat com a objectius generals:

- Promoure l'estudi i la difusió de la cultura i del patrimoni marítim de l'àrea mediterrània
- Constituir un marc de debat i reflexió sobre la cultura marítima
- Potenciar entre la societat civil la sensibilització cap el patrimoni marítim, mitjançant l'organització d'activitats
- Coordinar iniciatives dels agents gestors de patrimoni, encaminades a la salvaguarda i protecció del patrimoni marítim
- Constituir un centre d'assessorament i serveis per als gestors de patrimoni, en el camp de la cultura marítima
- Constituir un centre de gestió integral del patrimoni marítim

El Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona entén com a patrimoni marítim el conjunt de manifestacions culturals materials i immaterials fruit de l'activitat de l'home vinculada a la mar. Per tant, i a partir d'aquest principis generals, el museu pretén aplegar unes col·leccions que siguin testimoni fidel del passat i del present de les activitats marítimes, prestant una atenció especial a l'àrea mediterrània, a través de les quals es pugui trobar les claus d'interpretació de la nostra herència cultural i la construcció del futur de la nostra societat.

A tal efecte, una de les accions continuades que du a terme el museu és l'adquisició permanent d'informació en qualsevol suport (ja siguin objectes, documents escrits, documents orals, materials audiovisuals i fotogràfics, cartogràfics, etc.) al servei dels usuaris interns i externs.

L'adquisició d'objectes i documents en un museu o l'ampliació de les bases de dades no poden ser producte de l'atzar, ni poden ser realitzades de forma anàrquica. Els recursos al servei d'aquestes accions han de ser aplicats en funció d'una planificació i una prioritització.

La principal funció de la política d'adquisicions és marcar les línies directores per tal d'aconseguir aquests objectius programàtics de la institució museística en matèria de col·leccions, establint normes i procediments d'adquisició, de documentació, d'utilització i d'explotació de la informació. Aquesta política establerta i reflectida en un document escrit ha de guiar a tot el personal del centre. La política d'adquisicions no pot ser definitiva i inamovible, ja que ha d'estar en constant evolució en funció de nous plantejaments i de noves necessitats del museu.

El present document establirà les bases generals que regiran la política d'adquisicions del Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona amb la finalitat d'assolir una col·lecció coherent que serveixi als objectius generals de la institució i als diversos programes d'actuació que s'estableixin.

3. Àrees temàtiques d'interès

El primer pas per establir una política d'adquisicions adient que permeti formar uns fons (en les dues vessants d'objectes i d'informacions) coherent amb els objectius generals del centre és establir quins són els temes d'interès per tal de definir què cal conservar en funció d'unes classificacions i d'unes prioritats.

En principi, són d'interès tots aquells elements relacionats amb la història marítima catalana i, per extensió, mediterrània, i amb la cultura i el patrimoni marítims que en són el resultat, i que documenten la nostra relació amb la mar a través dels segles.

Des d'un punt de vista cronològic, tot i que són d'interès tots els períodes de la Història, es prioritzarà tot allò generat a partir de l'alta edat Mitja, en el moment en què hom pot parlar de marina catalana amb una base certa.

Pel que fa a l'àmbit geogràfic, i donat que en matèries relacionades amb la mar no resulta gens fàcil establir fronteres culturals, econòmiques o d'altra mena, l'ordre de prioritats ha de ser més flexible.

Tanmateix es conferirà major importància a tot allò que faci referència a l'àmbit català i, en segon terme, a l'Espanya mediterrània. A un segon nivell seran valorats els elements que facin referència a la resta de l'Estat Espanyol i els seus territoris d'influència. Finalment, serà considerat allò que, tot i ser llunyà des d'un punt de vista geogràfic o cultural, pugui resultar útil o il·lustratiu d'algun fet o fenomen concret que afecti a la Humanitat, en general, o a la cultura i el patrimoni marítims catalans en particular. De forma paral·lela a aquests criteris generals, es prendrà en consideració el fet que el bé patrimonial pugui estar en perill de desaparició sempre i quan no resulti fàcil conèixer la identitat del responsable de garantir aquesta protecció.

Pel que fa a les matèries, els grans focus d'interès són:

- El comerç i el transport marítims (professionals, embarcacions, rutes i tràfics, sistemes comercials, empreses i activitats, sanitat, etc)
- La construcció naval (professionals, drassanes, arquitectura naval, embarcacions, matèries primeres, indústries associades, etc)
- Els ports i l'enginyeria naval (estructures portuàries, fortificacions, dics i arsenals, senyals marítims, maquinària, edificis, etc)
- La pesca (arts i ormeigs, tècniques, embarcacions, professionals, economia de la pesca, indústries derivades, etc)

- La nàutica, la navegació i les activitats marítimes en general (ciències nàutiques, ensenyament nàutic,

cartografia i hidrografia, seguretat i salvament, activitats subaquàtiques, esports de mar, etc)

- La cultura popular i tradicional relacionada amb les activitats marítimes, i en general, les formes d'organització social i les manifestacions intel·lectuals pròpies de les comunitats costaneres.

- La Història Naval (Marina de Guerra, Matricula de Mar, arsenals, flotes, campanyes, cors i pirateria, embarcacions, etc.) especialment, en tot allò que estigui relacionat amb la marina mercant, les infraestructures portuàries i llur funcionament, i les Drassanes Reials de Barcelona.

Pel que fa a les ciències pures i aplicades, queden fora dels objectius prioritaris del Museu Marítim

- Consorci de les Drassanes de Barcelona excepte en tot allò que tingui una relació directa amb alguna de les activitats anteriorment esmentades (per exemple, biologia - pesca, física - construcció naval, astronomia - instruments de navegació, etc).

4. Criteris de selecció

4.1. Tipologia d'objectes i informacions

Poden ser objecte d'adquisició per part del Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona tant elements materials (objectes) com immaterials (informacions). Uns i altres es tractaran amb els mateixos criteris. Els objectes que s'adquireixin han de tenir relació amb les matèries d'interès assenyalades al punt 3 i hauran de poder ser inclosos dins d'algun d'aquests cinc apartats:

- Objectes relacionats amb alguna de les matèries especificades al punt anterior i que documentin la història i la cultura marítimes des del punt de vista d'activitats econòmiques o lúdiques. Això inclou una quantitat enorme d'objectes: embarcacions, màquines i vehicles, eines, instruments de navegació, armes, maquetes i diorames, models, mobles, uniformes, banderes, monedes i medalles, segells, efectes navals, objectes d'ús personal, arts i ormeigs de pesca, etc.
- Obres d'art i objectes que siguin vehicle d'una expressió artística que il·lustri l'aproximació estètica i espiritual de l'home a la mar: pintura, escultura, dibuix, arts decoratives, etc. Es poden incloure en aquest punt els elements relacionats amb la religiositat popular, les creences i les supersticions, com ara els exvots, independentment dels seu suport físic.
- Fotografies, gravats, films, vídeos i tot tipus de document audiovisual.
- Llibres, documents, plànols, cartes nàutiques, i tot tipus de documents escrits, impresos, manuscrits o en suport digital.

- Documents orals i informació sense suport material, referits a les temàtiques esmentades.
- Objectes del món natural que es considerin matèries primeres (fusta, fibres vegetals, carbó, metalls, etc) o que serveixin per explicar l'impacte de les activitats marítimes humanes en la natura.

4.2. Selecció prèvia

En el cas d'objectes, com a norma general no s'adquiriran aquells que no entrin dins la política d'adquisicions del museu i/o no estiguin perfectament documentats (origen, valor, autenticitat, procedència, etc).

Tampoc s'efectuaran adquisicions sense haver determinat la seva utilitat i/o haver previst el seu ús, o si es dubta de poder garantir la seva conservació. També es considerarà els costos d'adquisició com els posteriors de restauració, de conservació o manteniment, etc.

Sota cap concepte s'acceptaran béns procedents de particulars, fruit de tràfic il·legal o d'accions que vulnerin la legislació en matèria de protecció de patrimoni cultural, de tràfic de béns culturals o de qualsevol altra norma jurídica vigent al nostre país.

Llevat de casos excepcionals no s'admetran adquisicions condicionades pels anteriors propietaris.

En aquest cas, els responsables de l'execució de la política d'adquisicions hauran de justificar la seva acceptació.

4.3. Prioritats

En termes generals, l'ordre de prioritats pel que fa a les matèries d'interès queda definit al punt 3.

En funció del desenvolupament de programes específics (disseny de projectes museogràfics, organització d'exposicions temporals, programacions de caire educatiu, programes de recerca, etc.) podran establir-se plans d'adquisicions específics, sempre i quan també tinguin vigència a mig i llarg termini.

4.4. Criteris de valoració

Els criteris de valoració seran els següents:

- El compliment dels principis generals de la política d'adquisicions del Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona, pel que fa a criteris cronològics i geogràfics.
- La seva relació amb les matèries d'interès.
- El seu interès pel fet de cobrir mancances a les col·leccions del Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona.
- El seu valor històric i cultural en sentit ampli: la seva raresa o singularitat, el seu valor simbòlic

o ritual, el seu valor científic, etc.

- La seva representativitat com a exponent d'un canvi tecnològic, d'un moment polític, etc. En el cas d'obres d'art, la seva representativitat com a exponent de l'obra d'un autor o d'un corrent artístic.
- El seu interès des del punt de vista pedagògic o per realitzar intercanvis.

5. Adquisicions: modalitats i ètica

S'entén com a adquisició la manera de conduir l'ingrés dels béns culturals en un museu, ja sigui quan es produeix una transferència de propietat, ja sigui quan aquesta no es dona.

Les modalitats en les quals es produeix una transferència de propietat són les següents:

- Compra: l'objecte passa a ser propietat absoluta del museu a canvi d'una suma convinguda.
- Recol·lecció: objectes procedents de treball de camp etnològic o directament de la natura, passen a ser propietat absoluta del museu.
- Donació: acte segons el qual el propietari del bé cedeix gratuïta i irrevocablement la propietat de la cosa donada en favor del museu, que l'accepta.
- Llegat: disposició per causa de mort que implica l'adquisició d'un bé per part del museu a títol particular.
- Herència: adquisició del bé per part del museu quan aquest, o l'administració a la qual pertany, són nomenats hereus.
- Prescripció: ingrés d'un bé en possessió del museu per no haver estat reclamat en el transcurs del temps legalment establert, pel seu propietari o per la persona amb capacitat legal per fer-ho.
- Premi: ingrés d'un bé com a conseqüència de l'atorgament d'un premi.
- Propietat directa: l'objecte pertany al museu perquè originàriament ja formava part del seu edifici, del seu mobiliari, o bé perquè ha estat creat o realitzat per la pròpia institució museística.
- Permuta: intercanvi d'un objecte per un altre, que implica el traspàs de la propietat.

A més, es contempla altres modalitats d'adquisició en les quals no es produeix una transferència de propietat:

- Adquisicions en règim de comodat: aquesta modalitat d'adquisició té un caire temporal i gratuït, i s'estableix mitjançant un contracte en què el propietari lliura l'ús d'un bé al museu, fixant-se les condicions particulars que regiran aquesta cessió¹.

- Intercanvi: el museu rep un bé en comodat a canvi de deixar-ne un altre també en comodat al propietari del primer.

En general, i llevat de casos excepcionals que prendran en consideració l'especial interès del bé patrimonial per a l'assoliment dels objectius generals del museu o per al desenvolupament dels seus programes específics, es prioritzarà l'adopció de modalitats d'adquisició que comportin la transferència del títol de propietat a favor del museu o que estableixin una possessió del bé de llarga durada, per tal d'assegurar la coherència i l'estabilitat de les col·leccions.

La política d'adquisicions del Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona està sotmesa, naturalment, al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació

entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

1 Cessió en règim de comodat: Cessió temporal de l'ús d'alguna cosa no fungible a un tercer, el qual està obligat a retornar exactament

la mateixa cosa cedida i, en cap cas, una altra de la mateixa espècie, quantitat i valor. Així doncs, aquesta és la denominació correcta del

fet administratiu i no la denominació de "préstec" o "dipòsit", que s'acostuma a emprar per a la designació d'una cessió temporal del bé.

6. Formalització de les adquisicions

El Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona elaborarà un pla de desenvolupament de les col·leccions amb una periodicitat quinquennal, que contemplarà a més de les adquisicions externes, el creixement de les col·leccions mitjançant objectes produïts expressament per al museu, ja sigui pels seus serveis, ja sigui per encàrrecs a tercers.

Igualment, s'establirà una assignació en el pressupost anual per tal de poder executar la política d'adquisicions. Aquelles adquisicions que excedeixin les previsions pressupostàries rebran una consideració extraordinària.

Per tal d'executar la política d'adquisicions es definirà els circuits de gestió a seguir d'acord amb el procediment administratiu regulat de forma genèrica mitjançant els instruments jurídics vigents i amb les competències dels òrgans de govern fixades als estatuts del Consorci de les Drassanes de Barcelona.

6.1. Estratègies d'adquisició

El Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona és una institució activa i dinàmica pel que fa a la constant ampliació de les seves col·leccions i dels seus recursos. Aquest procés s'ha de portar a terme amb tot un seguit d'estratègies que no deixin a l'atzar el creixement del centre, que agilitzin els circuits d'adquisició i que rendabilitzin al màxim els recursos humans i econòmics.

Aquestes estratègies seran diferents quan es tracti de les col·leccions (objectes, biblioteca, arxiu fotogràfic, arxiu documental, arxiu de plànols, cartoteca) o de les bases de dades (Registre de Vaixells,

Història Oral i Bases de Dades Generals), tot i que en molts casos es tractaran de forma conjunta.

Algunes d'aquestes estratègies, en general, han de ser:

- L'establiment de contactes permanents amb xarxes de proveïdors per al cas de les col·leccions (antiquaris, llibreters de vell, cases de subhastes, etc.); amb agents i corresponsals per al cas de les bases de dades; i el manteniment de contactes permanents amb els productors directes d'informació (universitats, investigadors, etc).
- La posta en marxa de campanyes encaminades a l'obtenció d'informació, dirigides a col·lectius diversos: empreses (naviliers, consignataris, drassanes, asseguradores, etc.), entitats (associacions, sindicats, confraries, col·legis professionals, etc.), institucions (autoritats de Marina, escoles de nàutica, universitats, etc.), particulars, etc. Aquesta captació d'informació ha d'anar acompanyada de la promoció de les donacions.
- La generació de recursos d'informació al mateix Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona, especialment a través del Centre de Documentació Marítima i de l'Oficina de Recerca i Embarcacions, per a la constitució de bases de dades, mitjançant la recerca pròpia o externa (recerca per mitjà de beques i ajuts) i de la política de publicacions (per exemple, amb la localització de manuscrits publicables). En aquest apartat s'ha d'incloure el seguiment continuat de fonts d'informació permanent com ara la premsa, Internet, etc.
- L'organització d'un sistema de recollida i elaboració de les informacions rebudes directament al Museu Marítim - Consorci de les Drassanes de Barcelona, bé de la mà dels usuaris o bé de forma accidental. Això exigeix l'existència d'un equip d'atenció al públic i un sistema àgil d'obtenció i tractament de la informació. Una altra tasca d'aquest equip pot ser la detecció i estimulació de possibles donacions.

6.2. Normativa d'adquisicions

6.2.1. Adquisicions amb transferència de propietat

La donació podrà ser feta per una persona física o jurídica que pugui acreditar la propietat del bé donat. Llevat de casos excepcionals, en els quals es valorarà l'interès del Museu Marítim - Consorci de els Drassanes de Barcelona per entrar en possessió del bé ofert, no s'acceptaran donacions condicionades. Un cop formalitzada la donació mitjançant el procediment administratiu establert a l'efecte, es procedirà a incloure el bé donat a l'inventari general del museu.

En el cas de les adquisicions per compra, es mantindran els mateixos principis generals.

La gestió d'altres fórmules d'adquisició amb transferència de propietat (llegats, herències, premis, etc.) seran estudiades de forma individualitzada.

6.2.2. Adquisicions sense transferència de propietat

L'adquisició en règim de comodat es considerarà una fórmula d'adquisició excepcional i només s'acceptarà quan el bé patrimonial sigui de gran interès per al desenvolupament dels programes o polítiques del museu. Aquesta modalitat d'adquisició podra ser realitzada per institucions, entitats o persones físiques que acreditin la propietat del bé i, en conseqüència, tinguin capacitat legal per acordar-la.

Es formalitzarà mitjançant un contracte acordat entre ambdues parts (museu i propietari del bé), seguint el procediment administratiu establert a tal efecte.

Un cop finalitzat el tràmit, els béns s'inscriuran en l'inventari general del museu, fent constar clarament la forma d'adquisició.

Les adquisicions en règim de comodat només s'acceptaran quan els béns estiguin destinats a figurar en una exposició temporal o semipermanent, es formalitzaran seguint la normativa establerta en aquesta matèria, i tindran una durada superior a un any.

A 2.10

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU NACIONAL DE LA CIÈNCIA I LA TÈCNICA DE CATALUNYA (MNACTEC)

PRESENTACIÓ

El Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (d'ara endavant MNACTEC) és un dels tres museus nacionals reconeguts pel Parlament de Catalunya i té com a missió mostrar permanentment la implantació i l'evolució dels avenços científics i tècnics a Catalunya, la seva aplicació industrial i, la seva implicació i incidència social. L'activitat del museu es regula per la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus i els decrets que la despleguen en el marc més ampli de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

Com a museu nacional, el MNACTEC coordina, estructura i gestiona el seu Sistema Territorial que, en el seu conjunt, configura globalment la part més important i destacada de la Col·lecció Nacional de Ciència i Tecnologia de Catalunya.

Aquest document és continuador de la primera *Política d'Adquisicions* redactada pel MNACTEC el juliol de 2009 a la vegada que l'actualitza, el complementa i el millora. Es presenten, entre altres, les bases i criteris a l'hora d'incorporar objectes a les seves col·leccions, l'organització i l'estructuració d'aquestes i els marcs legals i deontològics en què es fonamenten.

MARC LEGAL I DEONTOLÒGIC

Hi ha diferents lleis, normatives i decrets que afecten directament la custòdia del patrimoni i l'adquisició de béns patrimonials. La llei bàsica a Catalunya és la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, havent-se de considerar, també, la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol; la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge i, també, la Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic.

La mateixa Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català assenyala: "La protecció, la conservació, l'acreciment, la investigació i la difusió del coneixement del patrimoni cultural és una de les obligacions fonamentals que tenen els poders públics". També, en el seu article 1.2, estableix que "el patrimoni cultural català és integrat per tots els béns mobles o immobles relacionats amb la història i la cultura de Catalunya que per llur valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic o tècnic mereixen una protecció i una defensa especials, de manera que puguin ésser gaudits pels ciutadans i puguin ésser transmesos en les millors condicions a les generacions futures".

El MNACTEC, com a centre adscrit a l'International Council Of Museums (ICOM), segueix les recomanacions de les principals institucions internacionals reguladores de l'activitat museística, com són el mateix ICOM i la UNESCO. En l'àmbit de les col·leccions, el codi deontològic de l'ICOM assenyala que "la missió d'un museu consisteix en adquirir, preservar i posar en valor les seves col·leccions per contribuir a la salvaguarda del patrimoni natural, cultural i científic".

En aquest context, la política d'adquisicions del MNACTEC està encaminada a la preservació, l'estudi i la difusió dels objectes que han tingut i tenen una incidència destacada en la implantació i l'evolució dels avenços tecnològics, científics i industrials a Catalunya, la seva difusió i la seva incidència social. L'acreciment de les col·leccions pròpies del museu exigeix un treball de camp actiu de recerca tant en el mercat d'antiguitats, a través del contacte amb particulars, empreses, institucions, entitats, col·leccionistes, antiquaris i cases de subhastes, com en l'àmbit de les antigues fàbriques i instal·lacions industrials.

El patrimoni científic, tècnic i industrial en general aplega un ventall temàtic d'interessos heterogeni i molt ampli. Aquest fet, juntament amb els recursos limitats d'un museu públic i la maduresa de les col·leccions del MNACTEC —algunes amb més de trenta anys d'història—, fa necessari un criteri selectiu molt rigorós per escollir les noves incorporacions que han de completar i potenciar les col·leccions existents, evitant repeticions innecessàries o objectes que no aportin un valor afegit a la col·lecció en la qual s'han d'integrar.

Les tasques decisòries relacionades amb l'ampliació de les col·leccions del MNACTEC recauen en la Comissió d'Adquisicions del MNACTEC i se n'informa puntual i degudament, per a la seva posterior validació anual, al Consell Rector del MNACTEC.

CONSIDERACIONS SOBRE EL PATRIMONI CIENTÍFIC, TÈCNIC I INDUSTRIAL

Els fons patrimonials del conjunt de museus que conformen el Sistema Territorial del MNACTEC constitueixen la part més important i destacada de la Col·lecció Nacional de Ciència i Tecnologia de Catalunya, que està formada actualment per més de 100.000 objectes registrats entre tots el museu del Sistema Territorial.

A més a més, hi ha altres col·leccions destacades, públiques i privades, ja siguin en museus i/o institucions especialitzades o genèriques que, en el seu conjunt i globalitat, configuren la totalitat de la Col·lecció Nacional de Ciència i Tecnologia de Catalunya. Per la seva condició de museu nacional de referència, el MNACTEC lidera, institucional i conceptualment, l'actualització, la quantificació, la valoració i el coneixement de la situació i l'estat de la Col·lecció Nacional de Ciència i Tecnologia de Catalunya.

Si bé una de les singularitats del patrimoni científic, tècnic i industrial, és que inclou en el seu conjunt una gama molt àmplia de béns (mobles, immobles i intangibles), en aquest document es fa referència únicament als béns mobles que el MNACTEC adquireix per conservar, protegir estudiar, posar en valor i difondre com a raó de ser i finalitat primera del museu.

Respecte a aquests béns mobles, en aquest document s'han de tenir en compte les següents consideracions:

Es considera com a béns mobles de caràcter científic aquells objectes que han destacat, han estat creats o han estat utilitzats per contribuir a l'augment del coneixement i el desenvolupament de la humanitat a partir de la coneixença del món natural a través de la ciència experimental.

Es considera com a béns mobles de caràcter tècnic aquells objectes que han destacat per incorporar principis tecnològics que permeten l'aprofitament pràctic del coneixement empíric o científic.

Es considera com a béns mobles de caràcter industrial aquells objectes que han estat creats per la societat industrial i en són testimonis privilegiats del seu avenç tecnològic i social. Poden ser béns de producció i també béns de consum.

Aquestes consideracions no són excloents i es poden donar de manera simultània en un mateix objecte.

CRITERIS GENERALS D'ADQUISICIÓ

Una adquisició és qualsevol ingrés a la col·lecció pública de custòdia. Les adquisicions del MNACTEC segueixen la finalitat de la salvaguarda del bé i la d'engrandir les col·leccions per poder complir amb la missió de la institució i ampliar i millorar constantment el discurs patrimonial del Museu en el marc de la Col·lecció Nacional de Ciència i Tecnologia de Catalunya.

Les adquisicions del MNACTEC han de tenir en compte les necessitats i particularitats de la institució per tal de seguir una coherència a curt, mitjà i llarg termini. Tot nou ingrés ha de complir amb aquests tres criteris genèrics:

a. Criteris de col·lecció. Les adquisicions han d'anar en consonància amb la missió de la institució, l'especificitat de les col·leccions i els àmbits concrets en què es vol fer-les créixer. Les adquisicions han de ser testimonis de la implantació i l'evolució de la tecnologia i la investigació científica, i han de permetre explicar l'impacte i l'evolució de la ciència i la seva aplicació pràctica. És per aquest motiu que es valoren especialment els béns que incorporen innovacions tècniques, així com el béns que puguin esdevenir testimonis de l'evolució i la diversitat científica i tecnològica.

b. Criteris de conservació. L'ingrés ha de garantir la preservació i la conservació del bé de forma permanent i continuada en el temps, així com les possibilitats de restauració futura i, si cal, de posada en funcionament.

c. Criteris econòmics. Cal considerar, també, el valor econòmic d'una adquisició: les despeses d'adquisició, de restauració i d'emmagatzematge, i en aquest últim punt, ateses les característiques de volums i dimensions de bona part dels objectes que formen les col·leccions del MNACTEC, la no repetició continuada i abusiva d'objectes ja existents a la mateixa col·lecció.

El MNACTEC és un museu amb col·leccions madures i uns recursos d'espai molt limitats a les seves instal·lacions, motiu pel qual s'evitarà l'acceptació d'objectes reiteradament repetits o de col·leccions completes que no aportin cap singularitat o especificitat d'innovació científica o tecnològica, llevat de casos absolutament excepcionals. Així mateix, s'evitarà l'acceptació d'objectes incomplets o descontextualitzats en l'àmbit de les col·leccions del museu, excepte en casos degudament justificats.

Seguint els criteris de col·lecció, són d'interès per al MNACTEC:

PRIMER, els béns de caràcter científic, tècnic i industrials de tots els períodes però, a causa de l'especificitat del Museu i de la seva vinculació original amb el període industrial, ho són preferentment els produïts en l'anomenada era de la industrialització, i també aquells d'altres períodes que constitueixin un testimoni de la implantació i l'evolució de la tecnologia i de la investigació científica.

SEGON, els objectes científics, tècnics i industrials produïts, ideats o dissenyats a Catalunya, incloent-hi aquells que hagin estat produïts amb llicències o com a còpies.

TERCER, els objectes que han tingut un impacte en l'evolució tecnològica i científica de la societat i que poden haver estat produïts arreu del món, però es dóna preferència a aquells que han tingut una incidència i un ús destacable en la vida i l'evolució de la societat catalana.

QUART, objectes d'especial interès i singular rellevància pel seu valor didàctic, històric i patrimonial, com poden ser algunes maquetes, prototips o rèpliques.

CINQUÈ, altres objectes derivats o complementaris de la producció i l'activitat industrial, com, per exemple, elements publicitaris, plànols, patents, catàlegs, etc.

SISÈ, les fotografies d'èpoques prèvies a la inauguració del Museu, que puguin il·lustrar l'evolució de la ciència, la tècnica i la indústria, així com el seu impacte en l'evolució de la societat catalana.

Excepcionalment, el MNACTEC podrà acceptar la donació d'objectes repetits d'una mateixa sèrie de producció o, d'objectes que no estiguin dins dels seus objectius patrimonials, amb finalitats únicament divulgatives o de recanvi, sempre que es comuniqui prèviament al donant, i es faci constar a l'acta de donació.

El MNACTEC prioritzarà els objectes abans esmentats sempre que estiguin en bones condicions de conservació, excepte en aquells casos d'una especial rellevància i valor patrimonial. Així mateix, es valoraran especialment aquells objectes que estiguin en disposició de poder funcionar i que vagin acompanyats de documentació que ajudi a explicar-ne les característiques, el funcionament i la història (plànols, catàlegs, elements publicitaris, embalatges, patents, etc.).

MODALITATS D'ADQUISICIÓ/

Es poden diferenciar dues grans tipologies d'adquisicions: les adquisicions amb transferència de propietat i les adquisicions sense transferència de propietat. les formes d'adquisició preferents del MNACTEC es llisten a continuació:

a) Adquisicions amb transferència de propietat

- Compra: el bé patrimonial passa a ser propietat completa del MNACTEC a canvi d'un import econòmic acordat.
- Dació: obtenció de la propietat del bé a canvi d'una contrapartida fiscal o d'un deure per part del propietari anterior.
- Donació: l'acceptació per part del MNACTEC de la propietat d'un bé patrimonial de forma gratuïta i irrevocable.
- Llegat: la disposició per causa de mort que implica l'adquisició de la propietat d'un bé patrimonial.
- Permuta: intercanvi d'un bé patrimonial per un altre implicant una transferència de propietat.
- Prescripció o usucapió: ingrés d'un bé en possessió per no haver estat reclamat en el transcurs del temps legalment establert pel seu propietari.

- Propietat directa: l'objecte pertany al MNACTEC perquè, originàriament, ja formava part de la col·lecció inicial, dels béns mobles de la institució o perquè ha estat creat i/o realitzat per la mateixa institució.
- Recol·lecció o troballa: ingrés d'un objecte sense propietari legal conegut que procedeix per recollida directa feta en espais públics urbans o del mateix medi natural.
- Successió interadministrativa: adquisició de l'objecte per traspàs de la titularitat d'una administració a la del Museu.

b) Adquisicions sense transferència de propietat

- Dipòsit o comodat: cessió temporal d'un bé patrimonial on el propietari en regula les condicions i el museu està obligat a retornar-lo un cop finalitzi el termini acordat de la cessió. Recau en el museu l'ús lliure i la responsabilitat del bé en qüestió.
- L'adquisició en règim de dipòsit es considera una fórmula d'adquisició complementària i singular. Caldrà valorar adequadament l'ús d'aquesta fórmula i tenir en consideració que l'objecte i/o col·lecció tingui un gran interès per al desenvolupament dels programes i discurs expositiu propi del museu i/o quan el museu tingui un interès objectiu per allò que es vulgui dipositar.
- Qualsevol transferència de la propietat d'un objecte es realitzarà sempre d'acord a una documentació legal que la garanteixi. Així mateix, el MNACTEC haurà d'assegurar-se que l'objecte adquirit no tingui una procedència il·lícita i en desestimarà la seva acceptació si en considera qualsevol indicatiu.

COMISSIÓ D'ADQUISICIONS

La Comissió d'Adquisicions del MNACTEC està formada de manera permanent pel Director/a del Museu i pel o la Cap de l'Àrea de Conservació i Col·leccions. Temporalment, la comissió podrà incloure els assessors/res externs que es considerin necessaris en cada cas.

Les seves funcions són:

- Tramitar totes les adquisicions del Museu.
- Elaborar les llistes de béns patrimonials d'adquisició preferent.
- Informar anualment el Consell Rector de l'acceptació de donacions, dipòsits i préstecs.
- Informar anualment el Consell Rector de la compra de béns patrimonials a través de la presentació dels informes de compra.
- Proposar al Consell Rector línies de treball en relació a l'adquisició de béns patrimonials.
- Proposar al Consell Rector la formació de col·leccions.
- Proposar al Consell Rector eventuais intercanvis de béns patrimonials amb altres institucions.

· Proposar al Consell Rector les baixes a les col·leccions de béns patrimonials del Museu, d'acord amb els criteris establerts en aquest mateix document i previ informe tècnic aprovat per la direcció del centre.

PROTOCOL D'ADQUISICIONS

El protocol d'una adquisició s'inicia amb l'oferiment per escrit d'un bé patrimonial a través d'una carta o formulari d'oferiment dirigits a la institució. Aquesta carta o formulari només el podran adreçar al Museu aquelles persones físiques o jurídiques que puguin acreditar que són les propietàries del bé patrimonial que es vol oferir.

Qualsevol sol·licitud de donació haurà de ser avaluada per la Comissió d'Adquisicions del Museu. Per fer possible aquesta avaluació, serà necessari l'enviament de la informació relativa a l'objecte seguint les instruccions del formulari de donacions en línia de la pàgina web del Museu (<https://mnactec.cat/ca/col-leccio/donacions>) o del formulari de donacions disponible en paper a la recepció de la seu central del MNACTEC, a Terrassa. Totes les sol·licituds seran avaluades i contestades, tant si són acceptades com si no. En cas d'acceptació de la donació, el procés finalitzarà amb la signatura, per part del donant i del Director del Museu, d'una acta de transferència de la propietat.

En el cas d'adquisicions per compra, la carta d'oferiment dirigida a la institució haurà de contenir una oferta econòmica per part del possible venedor. En el cas que l'oferta, una vegada valorada per la Comissió d'Adquisicions del Museu, sigui acceptada s'iniciarà un procediment administratiu que passarà per la confirmació de la possible compra, previ informe del centre, per part de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya (JQVEBPCC). Posteriorment es formalitzarà el contracte de compravenda corresponent segons les normatives vigents.

Les altres modalitats d'adquisició seguiran processos específics en cada cas.

Totes les adquisicions passaran per un procés d'avaluació del seu estat de conservació, inventari i documentació, després dels quals, i en un primer moment, quedaran ingressades a les reserves del museu sota condicions controlades de seguretat i conservació que en garanteixin la preservació.

Després d'aquest procés, totes les adquisicions quedaran a disposició dels investigadors i del públic en general per a la seva divulgació de la manera que els responsables tècnics del MNACTEC estimin més adient.

INCOMPATIBILITATS

Cap membre del Museu o del Consell Rector del mateix, per la seva condició i per l'avantatge que suposa disposar d'informació privilegiada, podrà oferir al mateix Museu objectes sota la modalitat de venda.

BAIXA D'OBJECTES

Molt excepcionalment, el MNACTEC podrà donar de baixa objectes de les seves col·leccions sota els següents supòsits:

- Confiscació: baixa d'un objecte per haver estat pres al Museu per alguna administració amb competències per fer-ho.
- Destrucció: l'objecte ha estat malmès i no és possible recuperar-lo. S'haurà d'indicar l'agent de la destrucció (incendi, aigüat, etc.).
- Estat de conservació molt deficient: l'estat de conservació del bé impedeix el seu aprofitament patrimonial.
- Manteniment i restauració onerosos: el cost del manteniment o restauració del bé és molt significatiu vers el seu valor intrínsec o de possible substitució des d'un punt de vista d'interès històric i patrimonial.
- Pèrdua: indica la baixa d'un objecte que s'ha extraviat.
- Prescripció: pèrdua de la propietat que tenia el Museu sobre l'objecte per no haver-lo reclamat en els sis anys següents a la data de finalització del dipòsit que s'havia fet a una altra institució.
- Robatori: l'objecte és donat de baixa perquè ha estat robat.
- Successió interadministrativa: traspàs de la titularitat de l'objecte del MNACTEC a una altra administració.
- Valor patrimonial insuficient: el bé referit no presenta peculiaritats pròpies que el converteixin en testimoni de l'inici i/o evolució d'una determinada tecnologia, ciència o període històric relacionat amb el procés d'industrialització.

Totes les baixes hauran d'estar autoritzades pel Consell Rector, previ informe de la Comissió d'Adquisicions del Museu i autorització de la Direcció del MNACTEC.

ESTRUCTURA DE LES COL·LECCIONS

DEL MNACTEC

Els béns mobles de caràcter científic, tècnic i industrial que conformen el fons patrimonial del MNACTEC s'estructuren, d'una forma viva i dinàmica, en un sistema jeràrquic d'àrees temàtiques, col·leccions i subcol·leccions. No s'inclouen en les mateixes, de forma prioritària o preferencial, aquelles col·leccions que ja disposen d'un museu especialitzat i singular que forma part del seu Sistema Territorial i del seu discurs museològic global repartit per tot el territori català.

A continuació es mostren els dos primers nivells d'aquesta estructura:

Aparells domèstics

Altres aparells domèstics

Aparells de calefacció

Aparells de cuina

Aparells de neteja de la llar

Aparells frigorífics i de refrigeració

Aparells per tractar la roba

Arts gràfiques

Màquines i eines d'escriptura

Productes de la impressió i l'enquadernació

Sistemes d'impressió

Computació, electrònica i telecomunicacions

Computació

Electrònica

Informàtica

Ràdio

Telefonia

Telegrafia, teletips i faxos

Telemàtica

Energia

Acumulació

Generació

Transmissió

Instrumentació científica i de mesura

Instrumentació d'experimentació i didàctica

Instrumentació d'observació

Instrumentació de mesura

Medicina, sanitat pública i farmàcia

Sectors productius i de serveis

Agricultura i ramaderia

Alimentació

Altres indústries i oficis

Armes

Construcció

Distribució de les aigües

Elements publicitaris de la indústria

Extinció d'incendis

Indústria de la pell

Indústria del carbó

Indústria del petroli

Indústria química i del plàstic

Indústria siderúrgica i metal·lúrgica

Indústria tèxtil

Tecnologies audiovisuals

Cinema

Fotografia

Gravació i reproducció del so

Gravació i reproducció de televisió

Precinema

Tecnologies preindustrials

Transport

Aeronàutica

Ferrocarrils

Nàutica

Transport per carretera motoritzat

Transport per carretera no motoritzat

Annex 3. Les polítiques d'adquisicions dels museus d'etnologia

A 3.1

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DE L'ECOMUSEU DE LES VALLS D'ÀNEU

1. Introducció

L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu respon al concepte d'ecomuseu, pel qual la comunitat i el territori tenen un paper destacat en el dia a dia del museu. La col·lecció del Museu va més enllà dels objectes que es custodien perquè entenem la col·lecció des d'una mirada molt més àmplia; son col·lecció el paisatge, els diferents indrets de les valls d'Àneu i la mateixa comunitat que hi vivim

El Museu és el reflex del que és i ha estat la pròpia vall. Disposem d'una col·lecció dinàmica i canviant, a l'igual que ho és el propi territori i la comunitat que representa. La col·lecció del Museu es va ampliant en base a les necessitats i oportunitats que van apareixent i, al mateix temps, a les voluntats de la pròpia comunitat de conservar uns elements o uns altres.

El fet de concebre'ns com a Ecomuseu doncs, ens diferencia de la major part de museus del país. La política d'adquisicions és un document necessari per marcar les directrius al voltant de les adquisicions que es puguin dur a terme en un present i en un futur. L'increment de les col·leccions és una realitat i una necessitat, a l'igual que ho és establir quins són els criteris i el procediment per a la incorporació de nous elements a les nostres col·leccions.

La política d'adquisicions no és un document estable sinó canviant amb el pas del temps, que va en consonància amb les necessitats i directrius del Museu en cada moment. Aquesta política d'adquisicions parteix i accepta tota aquella legislació vigent que l'afecti.

L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu forma part de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya. Durant els anys 2019 i 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa vam debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. Com a Museu vam participar en aquest treball conjunt i acceptem el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu té la seva seu principal a Esterri d'Àneu. La seva col·lecció és majoritàriament etnogràfica i presenta i representa la vida quotidiana i tot allò que ha passat i passa a l'Alt Pirineu i, especialment, a les valls d'Àneu. Els diferents espais expliquen la vida quotidiana amb tota la seva evolució i influències al llarg del temps (comerç, artesanía, oficis, vida a la llar, festivals, turisme...). A banda del patrimoni arqueològic que conserven, la seva col·lecció es compon de diferents objectes del segle XVIII fins a l'actualitat. S'hi troben també cartells i mostres dels diferents fenòmens culturals i artístics contemporanis que s'han desenvolupat a la vall.

L'ecomuseu de les Valls d'Àneu es concep com un espai de relació amb la comunitat actual, ja que aquesta també forma part del propi discurs i utilitza l'espai per desenvolupar-hi activitats i vida social. La idea de la seva creació va gestar-se durant els anys 80 del segle passat fins a la inauguració

de la primera fase de l'Ecomuseu amb la seu d'Esterrí d'Àneu. No va ser fins el 1994 quan es va obrir al públic el conjunt de la casa Gassia d'Esterrí d'Àneu per mostrar-ne els seus diferents espais i estances.

3. Descripció de les col·leccions

Les col·leccions de l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu són ben diverses perquè reflecteixen la diversitat d'àmbits i sector de la identitat de la comunitat i del territori. Tot i que hi ha material arqueològic, artístic i històric, la major part de les col·leccions són de caràcter etnogràfic. Tot i que també s'hi conserva fons arqueològic, històric i artístic.

Al tenir una visió de territori, les col·leccions etnogràfiques engloben tots els àmbits de la vida quotidiana de la gent que vivia i viu a les valls d'Àneu des del segle XVIII a l'actualitat. A banda, de la part arqueològica, disposem d'objectes tradicionals, eines del camp, eines de la llar, objectes religiosos, mobiliari, tèxtil, numismàtica, decoració, etc.

Molta de la col·lecció de l'Ecomuseu es troba en les diferents seus per mostrar-la en el seu propi context. L'Ecomuseu no es tracta d'un sol edifici, tot i que té la seu principal a la Casa Gassia d'Esterrí d'Àneu.

L'Ecomuseu també gestiona diferents equipaments que formen part de les seves col·leccions: església de Sant Pau d'Isil, Sant Pere de Sorpe, Santa Maria d'Àneu, Sant Martí d'Escalarre, Sant Julià d'Unarre, el monestir benedictí de Sant Pere de Brugal, la serradora d'Alós i la formatgeria de Gavàs.

4. Prioritats i àrees d'interès

L'Ecomuseu parteix de la voluntat d'adquirir i preservar objectes patrimonials, entenent objectes patrimonials aquells que formen part de la història i les formes de vida d'un territori i transmeten una manera de ser i de viure. Té una especial rellevància la mirada etnogràfica del passat, des de principis fins a mitjans del segle XX, aprofitant les diferents oportunitats que van apareixent al mercat o en possibles donacions.

La prioritat a l'hora de fer créixer les col·leccions de l'Ecomuseu és adquirir tots aquells objectes materials o immaterials que representin les formes de vida de la vall, del Pallars i del Pirineu i que mostrin l'evolució de la comunitat en qualsevol etapa històrica passada i present. De manera especial, el Museu prioritzarà aquelles peces d'època moderna i contemporània, encara molt presents en l'àmbit domèstic i particular, algunes en perill de desaparició.

Al mateix temps, una de les àrees d'interès és, per una banda, seguir explicant la vida quotidiana de les valls amb tota la seva evolució i influències (festivals, artesania, comerç, turisme...) i, per l'altra, esdevenir un espai de relació amb la comunitat que en forma part. D'aquí que haguem engegat tallers de restauració i tinguem un centre d'artesania i una sala d'exposicions temporals a disposició de la comunitat. Els materials que puguin sorgir d'aquesta interacció amb la comunitat també són objecte de preservació, com a reflex d'una activitat comunitària i de la vida quotidiana a les nostres valls.

La prioritat en cada moment també vindrà determinada i anirà en consonància amb les línies de recerca que es vagin desenvolupant. Entre altres, el treball dels artesans i/o artistes locals com a fons de referència.

5. Criteris de selecció d'obra nova

El principal criteri a l'hora de seleccionar possibles objectes per incrementar les nostres col·leccions és el de proximitat. Som un Ecomuseu i expliquem el territori. Per tant, adquirirem o incorporarem en el nostre fons tots aquells objectes que descriguin i provenguin de les valls d'Àneu o, del Pallars o altres indrets del Pirineu. També ens interessin incorporar altres peces de referència que tot i no estar situades al Pirineu ens serveixin per entendre i documentar la història i les formes de vida pirinenques. Aspectes com les migracions, els contactes comercials amb altres territoris de l'àmbit nacional o internacional, les exportacions i importacions, l'arribada d'influències culturals, tècniques o formes de vida que es vinculen a l'àmbit pirinenc també són del nostre interès.

A banda d'aquest criteri, caldrà que el nou objecte s'adeqüi a la col·lecció, tingui alguna característica històrica, etnogràfica, artística o patrimonial que en justifiqui la seva adquisició, estigui en un estat de conservació acceptable i que des del Museu puguem garantir la seva preservació i conservació. Es prioritzaran també aquells elements que aportin coneixements específics, dades de context i hagin pogut ser documentats d'origen.

Cal fer una referència especial també a l'interès per elements audiovisuals, fotogràfics, orals o immaterials que puguin completar i ampliar els fons de l'Ecomuseu.

El Museu treballarà estretament i coordinadament amb totes aquelles entitats i administracions, com els Parcs, que puguin tenir un paper rellevant amb l'adquisició d'objectes i el reflex de la identitat del territori i de la comunitat de les valls d'Àneu.

L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu també és un museu de suport territorial, per tant, també pot desenvolupar accions que vagin molt més enllà de l'Ecomuseu i que puguin ajudar a desenvolupar accions d'un abast territorial molt més ample.

6. Protocol d'adquisicions

Tota adquisició s'inicia per una oportunitat que pot venir per via d'una persona física o jurídica externa al museu oferint un objecte patrimonial o pel propi personal del museu davant d'una oportunitat d'adquisició.

Tota proposta d'adquisició serà valorada per la direcció del museu, o la persona a qui delegui, qui tindrà en compte els criteris de selecció d'obra nova exposats anteriorment. Anualment la direcció del Museu exposarà les adquisicions realitzades i la seva justificació davant del patronat del Consorci de l'Ecomuseu.

De la mateixa manera, el Museu també podrà donar de baixa objectes. Les baixes caldrà justificar-les escaientment amb un informe tècnic i se'n donarà compte igualment al patronat del Consorci de l'Ecomuseu.

L'Ecomuseu no accepta donacions condicionades. Serà el propi museu qui determinarà l'ús dels objectes de la seva col·lecció i realitzarà els moviments que consideri oportuns segons les necessitats de l'objecte i del propi museu.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 3.2

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU COMARCAL DE LA CONCA DE BARBERÀ

1. Introducció

La política d'adquisicions d'un museu és un document que estableix els criteris i funcionament a l'hora d'incorporar nous objectes a les col·leccions d'un museu. En el cas del Museu Comarcal de la Conca de Barberà (MCCB) al ser un museu amb unes col·leccions vives que continuen obertes a possibles incorporacions per tal de seguir preservant el llegat del passat però també del present de la nostra societat, aquest document és ben necessari.

El Museu Comarcal de la Conca de Barberà forma part de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya. Durant l'any 2019 i 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El MCCB va participar en aquest treball col·lectiu i, en conseqüència, accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

La seu principal del Museu Comarcal de la Conca de Barberà es troba a Montblanc. La seva col·lecció va des del Paleolític fins a l'actualitat i el recorregut expositiu de la seu central connecta amb les altres tres seus del museu: el centre d'interpretació d'art rupestre, el museu d'art Frederic Marès, el Museu dels Molins de la Vila i el castell de Solivella. El recorregut ens mostra l'evolució històrica de la societat i del territori de les Muntanyes de Prades i de la Conca de Barberà fent una especial èmfasi als oficis tradicionals, la prehistòria i la protohistòria, el patrimoni festiu de Montblanc i a les creacions artístiques contemporànies relacionades amb la Conca de Barberà.

El Museu va néixer fruit de la voluntat d'un col·lectiu de persones que el 1958 van constituir l'Associació Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca. Des del seu inici es va promoure la preservació del patrimoni etnològic, especialment objectes relacionats amb els oficis tradicionals i material arqueològic. El 1982 el Museu va passar a esdevenir museu comarcal amb la creació d'un patronat i el setembre de 1992 es va inaugurar la nova exposició permanent a l'edifici de la seu central actual. El Museu esdevé un centre cultural amb activitat de diferents entitats del municipi.

3. Descripció de les col·leccions

El MCCB forma part d'un consorci que agrupa diferents equipaments amb diferents seccions i col·leccions per àmbits.

- A la **seu central del MCCB** ens trobem:
 - a) PRIMERA PLANTA: LA CONCA ANTIGA. Recorregut per la prehistòria de la Conca amb manifestacions materials del paleolític, neolític i l'edat dels metalls. El discurs expositiu fa

incís a les creences i a l'art rupestre. Permet contemplar l'evolució de l'habitatge (de la cova als poblats) i com la ramaderia i agricultura es va imposar a la caça i a la recol·lecció. També inclou el contacte amb els primers colonitzadors de la Península Ibèrica: ibers, fenicis, grecs i romans.

- b) PRIMERA PLANTA: LA CONCA MEDIEVAL. La Conca va ser testimoni de la transició entre la caiguda de l'Imperi Romà d'occident, els visigots i musulmans. Gràcies al discurs expositiu es pot ser conscient de la formació i fundació de les poblacions d'origen medieval a la comarca i de la consolidació de l'estructura social de l'Edat Mitjana: senyors feudals, pagesos, l'aparició dels burgesos i la convivència amb els jueus.
- c) SEGONA PLANTA: LA CONCA MODERNA. Un període bèl·lic acompanyat de males collites van propiciar l'aparició del bandolerisme a la Conca. Les muntanyes de Prades van esdevenir uns amagatalls perfectes per a bandolers com Perot Rocaguinarda o Joan Pons. Les arts i els artesans, van trobar en les cases benestant i l'església els patrocinis per a al seva producció.
- d) SEGONA PLANTA: LA CONCA CONTEMPORÀNIA. Sense deixar de banda les guerres, la Conca es recupera i apareixen iniciatives com el cooperativisme o l'industrialització. En aquesta època, l'artesania va assolir una gran empenta: safraners, vidriers, teixidors, etc. La producció i comercialització de productes com el vi i els destil·lats va propiciar un auge del comerç i els transports, fet que repercuteix en alguns oficis en alça en aquest període com el boter i el carreter.
- e) SEGONA PLANTA: SALA D'ART. Sala dedicada als artistes contemporanis relacionats amb Montblanc i la Conca de Barberà. Entre les peces exposades s'hi troben pintures de Josep Martínez Lozano, Maties Palau Ferré, Ismael Balanya i Albert Muñoz Boquera.
- f) PLANTA BAIXA: ELS OFICIS. Mostra etnogràfica dels oficis tradicionals de la Conca com el pastor, llenyataire, carboner, etc. L'exposició permet prendre consciència de l'evolució de les tècniques o, a vegades, de la continuïtat, com és en el cas del Molí Paperer.

PLANTA BAIXA: CULTURA POPULAR. secció destinada a la cultura popular de la Conca: El seguici festiu, les tradicions, agrupacions culturals...

- Al **Centre d'Interpretació de l'Art Rupestre (CIAR)** trobem:
 - a) EL MEDI FÍSIC DE LA CONCA DE BARBERÀ. Introducció a la geografia, la flora i la fauna de les Muntanyes de Prades i com tot aquest context determina la vida al territori.
 - b) HISTÒRIA GEOLÒGICA DE LA CONCA. Una línia periòdica ens permet visualitzar les fases de l'evolució de la Terra: Precàmbric, Paleozoic, Mesozoic i Cenozoic. A la vegada, la museografia ens fa entendre l'evolució de la vida a l'aigua, l'aparició dels vertebrats i la conquesta del món terrestre i del cel.
 - c) L'ART I ELS HUMANS. Explicació del procés d'hominització i tots els canvis físics i culturals: del pas de caçadors i recol·lectors a pastors i agricultors, organització social, i el món de l'espiritualitat. El discurs introdueix, a mode de debat, la necessitat humana de crear cultura i d'expressar-se a través de l'art.

- d) **L'ART RUPESTRE DE LES MUNTANYES DE PRADES.** L'art rupestre de les Muntanyes de Prades s'emmarca dins l'art anomenat llevantí i és resultat de les dinàmiques culturals que es van donar durant la prehistòria a tota l'àrea catalana. Aquestes expressions artístiques reflecteixen la riquesa estilística que es va donar arran d'aquest procés de vincles i relacions que es van donar entre els últims grups de caçadors recol·lectors fins l'arribada de les primeres comunitats urbanes, durant el primer mil·lenni aC.
- e) **L'ART RUPESTRE A CATALUNYA.** Catalunya té moltes coves i balmes amb art prehistòric, on cal destacar-hi els conjunts de la Roca dels Moros del Cogul, els abrics de l'Ermita a Ulldecona i les Muntanyes de Prades. Aquests conjunts integren la Ruta de l'Art Rupestre, amb pintures datades, en alguns casos, fa més de 8000 anys, i que estan declarades Patrimoni Mundial de la humanitat per la seva singularitat i valor.
- f) **L'ART RUPESTRE, UN PATRIMONI A PROTEGIR.** L'art rupestres és una manifestació cultural comú a tota la humanitat i és possible trobar-lo en gairebé tots els indrets del món on hi ha hagut societats primitives. La protecció d'aquest tipus de patrimoni és una eina imprescindible per tal d'intentar entendre les societats prehistòriques des d'una perspectiva antropològica.
- **Museu d'Art Frederic Marès de Montblanc.** Col·lecció personal d'obres pictòriques i escultures que l'artista Frederic Marès (1893 - 1991) va donar a la vila de Montblanc. Contextualitzada des de l'Edat Mitjana fins a la Contemporània juntament amb una escultura del mateix Marès: Joventut, una figura femenina de bronze.
 - **Molins de la vila.** A Montblanc, al costat del riu Anguera i Francolí, hi ha molins fariners, construïts a l'Edat Mitjana (s. XIV), el més gran, que és el que està més ben conservat, s'anomena Molí de la Volta, i el més petit és el Molí Xiquet, del que només en queden restes degut als aiguats i les torrentades. EL Molí de la Volta te en funcionament tres dels molins hidràulics, els quals recullen l'aigua del riu Anguera.
 - **Castell de Solivella.** L'exposició permanent del centre d'interpretació consta d'un audiovisual sobre el castell que ens mostra les seves funcions i l'espai on és troba; una i interessant col·lecció d'elements escultòrics i arquitectònics realitzats amb guix, molt típics en la nostra zona durant el segles XV i XVI ; una recopilació de les diferents construccions renaixentistes i barroques de les comarques veïnes; i finalment, una interessant mostra de les formes de defensa i atac dels castells en diferents èpoques i armaments.

4. Prioritats i àrees d'interès

Les col·leccions del Museu van des del Paleolític fins a l'actualitat tractant els diferents àmbits descrits en l'apartat anterior. El Museu adquirirà tot allò que complementi les col·leccions existents. Amb tot, el Museu no adquirirà duplicats o objectes que no aportin valor afegit a la col·lecció existent.

Les grans àrees d'interès per incrementar la col·lecció del MCCB són: arqueologia, com a referent destacat dins l'àmbit català, art, amb noves incorporacions d'art lligat amb la comarca de la Conca de Barberà, i folklore, elements del seguici popular o de festes tradicionals com la festivitat de Sant Jordi de Montblanc. En tots els casos, es prioritzarà l'adquisició de materials que ajudin a construir un relat inclusiu i que tingui en compte la diversitat de la societat i les seves manifestacions, tant passada com actual de la comarca.

5. Criteris de selecció d'obra nova

Els criteris de selecció de noves adquisicions responen a: adequació als objectius estratègics i a la missió del museu, adequació a les col·leccions existents, estat de conservació de l'objecte, cost i despeses d'adquisició i manteniment de l'objecte i garantia de poder conservar i custodiar l'objecte en condicions òptimes.

El Museu prioritza les donacions d'objectes, tal i com ha dut a terme des de la seva creació.

El Museu no accepta donacions condicionades, llevat de casos degudament justificats. És el propi Museu qui decidirà l'ús expositiu i el tracte que ha de rebre cada objecte que custodia.

6. Protocol d'adquisicions

La major part d'adquisicions del Museu són donacions fruit de recol·leccions que es duen a terme de forma periòdica. Per tant, davant d'una proposta de donació, es valorarà tècnicament la seva idoneïtat i s'acceptarà o es desestimarà la proposta. Un cop acceptada l'adquisició s'entrarà al registre del Museu i es donarà un document a l'anterior propietari conforme ha donat aquell objecte al Museu.

En el cas de donacions d'especial importància es durà a decisió de la junta de govern del Consorci del Museu Comarcal de la Conca de Barberà. Anualment la direcció del Museu donarà compte a la junta de govern del Consorci del de totes aquelles adquisicions dutes a terme i la seva justificació.

En el cas dels dipòsits provinents de campanyes arqueològiques i paleontològiques, el Museu continuarà rebent en dipòsit els materials i documentació de les excavacions arqueològiques dutes a terme a la comarca per institucions públiques, així com ens locals i comarcals.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 3.3

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE LA MEDITERRÀNIA. CAN QUINTANA

1. INTRODUCCIÓ

El Museu de la Mediterrània és un organisme autònom de caràcter administratiu i d'activitat cultural, educativa i de desenvolupament local creat per l'Ajuntament de Torroella de Montgrí, amb personalitat jurídica pública i patrimoni independent.

La finalitat de l'organisme és la salvaguarda, la protecció i la difusió del patrimoni i del paisatge de Torroella de Montgrí i del Baix Ter amb una proposta cultural, educativa i de desenvolupament local que pretén singularitzar el territori i les persones que hi viuen.

El Museu de la Mediterrània desenvolupa activitats educatives, expositives, culturals, de recerca, de conservació, de documentació i de promoció turística i de desenvolupament de l'economia local.

Programar exposicions relacionades amb la realitat de la qual forma part, incentivar recerques per comprendre millor el territori en el passat i en l'actualitat garantir la conservació del patrimoni cultural material i immaterial tant del municipi com de les col·leccions que salvaguarda, desenvolupar accions relacionades amb la temàtica de la música tradicional i el territori immediat,... Aquestes i moltes altres activitats posen en valor el patrimoni cultural i natural del municipi de Torroella de Montgrí i l'àrea del Baix Ter dins el marc de Catalunya.

El Museu de la Mediterrània forma part de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya. Durant els anys 2019 i 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. Com a Museu vam participar en aquest treball conjunt i acceptem, en conseqüència, la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. PRESENTACIÓ DEL MUSEU

El Museu de la Mediterrània és un espai de coneixement sobre els valors del paisatge cultural de l'Empordà. Un lloc on comprendre com el territori ha evolucionat i com els canvis i els reptes que

afrontem avui en dia construiran el territori de demà. És un museu d'idees que aporta oportunitats de participació. És un espai de reflexió on la comunitat es troba amb el seu passat, el pot descobrir, i pot participar activament pel seu present i el seu futur. Connecta les persones entre elles i amb el territori, promovent l'aprenentatge, la recerca, la reflexió i el diàleg.

El Museu de la Mediterrània té la doble responsabilitat de preservar les col·leccions que conserva i la de fer-les accessibles a la societat actual i a les generacions futures.

El Museu de la Mediterrània consta d'un Centre de Documentació i d'un Fons de Reserva, aquests dos òrgans són els encarregats de conservar, catalogar i difondre els objectes que formen part del fons del Museu de la Mediterrània. Aquests dos òrgans, tot i tenir els/les seus/seves responsables, estan sota el control de la Direcció del Museu de la Mediterrània.

El Centre de Documentació gestiona els objectes en format paper i digitals, és a dir, treballs inèdits i de recerca, monografies, publicacions periòdiques, fullets, documents audiovisuals, partitures de sardanes, fotografies, etc.

El Fons de Reserva gestiona aquells objectes que no són documents, és a dir, objectes que la seva matèria i tècnica tenen relació amb els metalls, roques, fusta, vidre, organismes orgànics, etc., és a dir, objectes relacionats amb el món de l'arqueologia, les ciències naturals, la música i l'etnologia. Aquests objectes es troben en les sales de magatzem i en l'exposició permanent del propi Museu de la Mediterrània.

3. DESCRIPCIÓ DE LES COL·LECCIONS

El Museu de la Mediterrània es troba ubicat a l'edifici de Can Quintana de Torroella de Montgrí, un dels casals històrics de la vila que a dia d'avui acull una intensa i destacada activitat social i cultural. El Museu intercanvia les ciències naturals amb les ciències humanes per explicar l'entorn natural i la societat local en una mar mediterrània que ens obre a les confluències i als intercanvis culturals. Bona part de la col·lecció la forma un fons arqueològic de prehistòria i època antiga. Les restes arqueològiques exposen d'on venim i quina interacció hem anat desenvolupant amb l'entorn.

A través del Museu de la Mediterrània es concep la riquesa del paisatge natural del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter. Una part del fons està dedicat a la ciències naturals. El paisatge natural amb els seus sons, aromes i formes esdevenen part del relat fins endinsar-se en les músiques de les diferents cultures que ens porta la mar Mediterrània, que es mostra com un espai d'intercanvi i diàleg entre societats. La mar Mediterrània esdevé una mar de músiques i cultures, entre elles, la

cultura catalana amb la cobla, la sardana i els seus instruments tradicionals. Una societat que es pot veure en el seu fons etnològic.

El Fons de Reserva del Museu de la Mediterrània té un ampli ventall temàtic que s'engloba en 4 tipus de fons o col·leccions:

Fons d'instruments musicals

Fons que conservar els instruments que s'han creat en les diverses cultures sorgides del Mediterrani. També hi ha una àmplia gamma d'objectes relacionats amb grans compositors torroellencs de sardanes com ara Vicenç Bou o Joaquim Vallespí.

Fons de ciències naturals

Fons que salvaguarda restes de fauna marina i terrestre de la zona del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter i d'origen mediterrani.

Fons arqueològic

Fons format pels objectes procedents d'excavacions de jaciments del territori del Baix Ter. Hi ha restes des del paleolític amb el Cau del Duc de Torroella i el cau del Duc d'Ullà, del neolític amb la Fonollera, època romana amb el Camp de la Gruta i fins època medieval i moderna amb el Castell del Montgrí i la vila de Torroella de Montgrí.

Fons etnològic

Fons creat a partir de donacions d'objectes d'oficis antics i artesanals com l'ofici de carreter, boter, espardenyner, pescador, etc.

4. PRIORITATS I ÀREES D'INTERÈS

Seguint amb els quatre àmbits de les nostres col·leccions la voluntat del Museu és incrementar aquests fons posant especial interès en aquell material desconegut que resta en diferents famílies del territori. Moltes famílies i cases històriques del Montgrí disposen de material etnogràfic molt valuós i convé estar alerta perquè aquest no acabi desapareixent. Alhora, seguint amb la missió del Museu, la prioritat seran tots aquells objectes propis del Montgrí per mostrar i explicar el territori des del punt de vista arqueològic, natural, social i cultural.

5. CRITERIS DE SELECCIÓ D'OBRA NOVA

La gestió de les col·leccions del museu ha de tenir en compte, de forma responsable, els objectius del pla d'actuació del museu a curt i a llarg termini. A la vegada, que les noves donacions siguin assumibles per la pròpia infraestructura, tant tangible com intangible, del Museu de la Mediterrània.

Dos línies, per una banda la recepció d'objectes que la població vol donar al Museu de la Mediterrània i per l'altra, la recepció d'objectes que ajudin al creixement de les col·leccions del museu per omplir buits documentals que presentin els propis fons del museu així com les necessitats, oportunitats o projectes futurs del museu.

Objectes arqueològics provinents de les excavacions arqueològiques i paleontològiques del Baix Ter realitzades amb els corresponents permisos oficials emesos pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya. Puntualment també s'accepten donacions, sobretot si aquestes procedeixen d'antigues col·leccions arqueològiques de la zona del Baix Ter. En el cas de troballes puntuals en superfície, abans de tramitar l'acceptació el Museu de la Mediterrània obrirà un procediment per comunicar-ho al Servei d'Arqueologia i Paleontologia i analitzar si procedeixen d'un jaciment conegut. Convé recordar que la recollida sistemàtica de materials sense permís oficial, així com la seva extracció del subsòl, conformen un delictes tipificat en l'actual legislació.

Objectes musicals relacionats amb el món de la cobla i de la sardana. Centrant-nos en l'àrea de Torroella de Montgrí i el Baix Ter però tenint una àrea d'influència que englobi tot el territori català. Avui en dia el Museu de la Mediterrània és un dels més importants en relació a la música de cobla i té projectes de recerca en aquest àmbit que tenen Catalunya com a marc d'acció.

Objectes de ciències naturals relacionats amb el patrimoni natural del Parc Natural del Montgrí, les illes Medes i el Baix Ter. Si els objectes són de taxidèrmia han de tenir un bon estat de conservació.

Objectes etnològics relacionats amb la vida quotidiana, oficis, etc., dels habitants del territori del Baix Ter.

L'adquisició d'objectes arqueològics de valor històric i patrimonial, de ciències naturals, d'etnologia i d'instruments musicals mitjançant la compra no serà una pràctica habitual d'entrada de nous materials. Però en casos singulars, concrets i ben fonamentats és una font d'ingressos que es considera acceptable.

Tant uns objectes com els altres, abans de ser adquirits se'n valorarà la seva adequació a les col·leccions del Museu i a les línies estratègiques d'aquest, el seu estat de conservació i les seves necessitats de preservació i, també, les despeses i condicionants logístics d'adquisició i custòdia.

6. PROTOCOL DE NOVES ADQUISICIONS

Les incorporacions de nou material al Museu de la Mediterrània, sigui d'objectes, de publicacions, de documents, d'imatges,... ha de seguir necessàriament una normativa, ja que no es pot recollir absolutament tot.

Aspectes generals a tenir en compte abans d'acceptar un nou ingrés:

- ▶ Condicions de conservació de les peces: es disposa de prou espai? requereix la peça un sistema o condicions de conservació especials? Farà falta un control constant de l'estat de conservació?
- ▶ Capacitat de documentació del museu: hi ha prou personal disponible que pugui fer-se càrrec de la documentació del nou ingrés? (registre, realització de la fitxa, realització de fotografies, informatització de totes les dades generades, incloent escanejat d'imatges).
- ▶ Necessitats de preservació i preparació de la peça: és necessari tractar la peça d'alguna manera? li cal restauració o desinsectació? costarà diners preparar-la per ser exposada o conservada? caldrà comprar material on guardar-la? (capses de conservació, lleixes,...).
- ▶ Cal valorar la possibilitat de dedicar recursos econòmics i humans a l'ingrés, i si realment el valor de la incorporació és més gran que el cost que significarà aquesta.

Condicionants per a l'adquisició:

- ▶ Veure l'interès real de la peça a criteri del museu. Té sentit que aquell objecte entri a formar part de les col·leccions? Omple un buit de les col·leccions? Se'n tenen d'altres de la mateixa espècie o tipus? Tindrà una utilitat?
- ▶ Estat de conservació. Acceptar-la significa haver d'utilitzar diners per restaurar-la?
- ▶ Dipòsits. S'han de valorar les condicions del dipòsit.

Condicionants per a la no adquisició:

- ▶ No es pot encabir dins les bases de les col·leccions del Museu de la Mediterrània.
- ▶ La propietat del material no estigui suficientment clara.
- ▶ El Museu de la Mediterrània no pugui garantir la conservació dels materials, degut a la seva fragilitat, mal estat de conservació, etc.

Procediment d'adquisició amb els següents punts:

- 1) Tota nova adquisició s'inicia davant d'un primer contacte d'un/a interessat/da amb la voluntat de realitzar una donació al Museu de la Mediterrània.
- 2) La direcció del museu o persona a qui delegui serà la responsable de valorar la idoneïtat de l'adquisició en base a aquesta política d'adquisicions.
- 3) La direcció del museu o persona a qui delegui acceptarà o rebutjarà la proposta d'adquisició en base a la valoració de la seva idoneïtat.
- 4) L'acceptació d'una adquisició es farà efectiva amb la signatura del document burocràtic corresponent segons s'escaigui (donació, dipòsit...), prèvia obertura de l'expedient corresponent. Tota comunicació no presencial s'ha de tramitar per la seu electrònica del Museu de la Mediterrània.
- 5) Tota nova adquisició tindrà una entrada en el registre del Fons del Museu, és a dir, tindrà un número de registre en el llibre de registre del Centre de Documentació i del Fons de Reserva respectivament.
- 6) La direcció del Museu donarà compte de totes les adquisicions a la junta de govern de l'organisme autònom al que forma part.
- 7) Anualment el Museu farà públiques les donacions a través del seu web corporatiu.

7. COMPROMISOS D'ÈTICA I TRANSPARÈNCIA

El Director/a del Museu de la Mediterrània és l'últim responsable dels béns patrimonials, i a través de l'equip que es determini s'assegura que es desenvolupin i s'apliquin de forma idònia els procediments establerts i els estàndards de qualitat en la gestió de les col·leccions museístiques del museu.

Tots els professionals del museu que treballin en l'àrea de la gestió de les col·leccions han respectar i fer respectar els procediments que s'hagin establert per una excel·lent gestió dels béns patrimonials que conformen els fons del Museu de la Mediterrània.

Els tècnics i professionals que tenen la responsabilitat directa de les col·leccions han d'assegurar que les diverses col·leccions són inspeccionades de forma regular per poder detectar qualsevol alteració o dany que posi en perill la seva òptima conservació. Qualsevol professional que detecti la més petita

anomalia o canvi en un objecte té la responsabilitat i l'obligació d'informar de forma automàtica al responsable immediat per tal de que es puguin iniciar els processos convenients.

Tot el personal tècnic del museu i tot aquell personal que accedeixi a les col·leccions són responsables de la seguretat de les col·leccions del museu i tenen l'obligació i la responsabilitat professional de seguir de forma acurada totes les disposicions establertes pel propi museu en matèria de seguretat de les col·leccions.

Tots els tècnics que treballin de forma directa i física en la gestió de les col·leccions del museu han de ser formades de forma apropiada per a poder assegurar una correcta manipulació dels béns custodiats i també l'ús apropiat dels mateixos.

Tots els professionals i tècnics involucrats en la gestió de les col·leccions del museu no poden tenir cap interès professional/personal que coincideixi amb els objectius del Museu. En aquest sentit el museu com a institució museística adherida al International Council of Museums (ICOM) fa seu el codi d'ètica d'aquest organisme internacional i en conseqüència el respecte i el fa respectar als seus responsables i tècnics.

La deontologia del col·lectiu dels professionals que treballen en un museu, és a dir, tots els treballadors que en un aspecte o altre intervenen en l'explotació, la gestió o la direcció del museu, es fonamenten en valors d'honestetat professional, justícia, respecte, excel·lència i responsabilitat. Valors tots ells que es refereixen a les obligacions personals o institucionals que van més enllà de l'aspecte estrictament legal.

Els membres de la professió museística han de complir les disposicions del Codi de Deontologia del ICOM i tenir coneixement d'altres codis relacionats amb les tasques museístiques. Si el museu recorre a voluntaris i professionals externs per realitzar activitats museístiques, s'assegurarà que coneguin degudament el Codi de Deontologia del ICOM així com els altres codis i lleis aplicables.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 3.4

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE LA PESCA. EL CAU DE LA COSTA

El Museu de la Pesca forma part de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i durant els anys 2019 i 2020 ha treballat i debatut conjuntament amb la resta de museus d'aquesta xarxa el present i el futur de les col·leccions patrimonials que custodiem.

Del debat en va sorgir l'aprovació del document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya que el Museu de la Pesca accepta, de la mateixa manera que accepta el compliment de la legislació vigent.

MISSIÓ I OBJECTIUS DEL MUSEU DE LA PESCA

“El Museu de la Pesca té per missió salvaguardar, conservar, estudiar i difondre el patrimoni marítim i pesquer de la Costa Brava, obrir-lo a la participació de la comunitat perquè l'herència cultural i natural del territori contribueixi com a element de qualitat al desenvolupament social, econòmic i cultural de la societat”.

Són objectius del Museu de la Pesca:

- Garantir la conservació, la protecció i la salvaguarda de les col·leccions que integren el fons del Museu i del patrimoni marítim i pesquer de la Costa Brava
- Impulsar la recerca sobre el fet marítim i pesquer
- Facilitar la consulta i l'estudi del fons
- Plantejar un discurs expositiu que, a través del patrimoni marítim i pesquer, contribueixi a la sensibilització cap a la sostenibilitat
- Donar les claus d'interpretació de la realitat, econòmica, social i cultural del sector marítim i pesquer
- Convertir-se en un lloc de diàleg entre la gent de mar i la resta de la societat
- Accentuar la vocació marítima de Palamós

- Ser un referent, un element clau de les comunitats de la costa gironina
- Mostrar el nostre passat marítim
- Plantejar els problemes i els reptes que el sector pesquer ha d'afrontar

1. INTRODUCCIÓ

L'any 1920 es va fundar a Palamós el Museu Cau de la Costa Brava, que durant més de seixanta anys va existir gràcies a la voluntat i interès dels seus associats i, en els moments de dificultat, gràcies al suport de l'ajuntament.

L'any 1989 les col·leccions del Cau van passar a ser de titularitat municipal, tal com preveïen els seus estatuts, en dissoldre's l'associació que l'havia creat.

Atenent les pautes del Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya es van iniciar les tasques de catalogació i inventari d'aquell fons, constituït per múltiples col·leccions heterogènies i que podríem considerar incompletes. Es va dividir el fons en dues grans col·leccions: els objectes fets per l'home, o Fons de Ciències Socials, i els objectes o especímens no fets per l'home, o Fons de Ciències Naturals.

La presència d'objectes relacionats amb la mar i, més concretament, amb la pesca i la constatació posterior del ric patrimoni que es conservava a Palamós i a les poblacions costeres més properes, va ajudar a emprendre aquest projecte que prioritzava la recollida d'objectes, documents i imatges representatius de l'activitat pesquera a la Costa Brava.

Així, l'any 1992 es va encarregar a Miquel Martí i Llambrich la redacció d'un document que establí les directrius a seguir per fer possible un futur Museu de la Pesca.

El Museu de la Pesca va obrir les seves portes el 14 de setembre de 2002, en un antic rafal al bell mig del port. La seva exposició permanent, dedicada íntegrament a la pesca marítima a la Costa Brava, fa un recorregut a través d'objectes, imatges i textos, pel passat, el present i el futur d'aquest ofici de llarga tradició a casa nostra. Des de llavors, el museu ha continuat treballant per conèixer més i millor, i per a difondre els sabers de la gent del mar.

Promediterrània, eina de gestió

L'Ajuntament de Palamós va crear l'any 2003 la Fundació Promediterrània per a la Conservació, l'Estudi i la Difusió del Patrimoni Cultural i Marítim, una entitat del sector públic per a gestionar el

Museu de la Pesca i els seus projectes connexos, en l'àmbit de la salvaguarda, l'estudi i la difusió del patrimoni marítim i pesquer de la costa catalana, especialment de la Costa Brava, i del patrimoni local.

A través d'un conveni, signat entre l'Ajuntament de Palamós i la Fundació Promediterrània, s'estableix un marc de col·laboració que té per objecte l'assoliment d'aquests objectius que són coincidents.

Així, la Fundació Promediterrània assumeix íntegrament les activitats de difusió, promoció i explotació que es duen a terme des del Museu.

També en el marc de col·laboració d'aquest conveni, la Fundació pot actuar per a incrementar el patrimoni que constitueix el fons del Museu de la Pesca, restant vinculats tots els béns museístics que la Fundació pugui adquirir al fons propi del Museu.

L'Ajuntament de Palamós és titular del Museu de la Pesca, i es reserva els serveis bàsics de conservació, restauració i documentació del patrimoni marítim i local, que actualment es porta a terme en una part de les instal·lacions de l'edifici conegut com a Casa Montaner.

2. PRESENTACIÓ DEL MUSEU DE LA PESCA

Únic a la Mediterrània en la seva especialitat, descobreix al visitant des del seu emplaçament al bell mig del port, el passat, el present i el futur de la pesca marítima del litoral català.

El seu discurs museogràfic vol ajudar a provocar reflexions i canvis envers el patrimoni marítim, natural i cultural, per a la seva conservació.

Disposa d'una extensió a l'aigua, les Barques del Peix. Són dues embarcacions de pesca professional ara patrimonialitzades i visitables, amarrades al costat del Museu que permeten al públic viure l'experiència d'embarcar-se i conèixer els sistemes de pesca i el treball a bord.

Igualment, compta amb un centre de documentació especialitzat, Documare, el centre de Documentació de la Pesca i el Mar, un punt de referència bibliogràfic i documental que té per objectiu facilitar i estimular la investigació científica i la difusió del coneixement, especialment des de la dimensió social.

3. DESCRIPCIÓ DE LES COL·LECCIONS DEL MUSEU DE LA PESCA

- Col·leccions de Ciències Humanes

Aquest fons és fruit de dues èpoques diferents de la història del Museu:

Entre l'any 1920 i el 1988, gestionat directament per l'Associació que va fundar el Museu Cau de la Costa Brava. Durant aquests anys s'aplegaren una gran varietat d'objectes etnològics i artístics que eren reflex de la concepció del museu com a gabinet de curiositats que imperava a Europa des del segle XVI.

A partir de l'any 1989, la col·lecció va passar a ser de titularitat municipal. El projecte museològic del 1992 va permetre reorientar-lo de manera monogràfica cap a la pesca marítima i va servir de guia per a la incorporació dels nous objectes i documents ja relacionats directament amb la pesca i els oficis vinculats a la mar de la costa catalana.

L'any 1994, i gràcies a la col·laboració iniciada amb la UdG, es va iniciar l'Inventari del Patrimoni Marítim i Pesquer de la Costa Brava (1994-1999) gràcies a l'encàrrec del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, de la Generalitat de Catalunya. Aquest treball va permetre localitzar, identificar, inventariar i documentar elements mobles, immobles i immaterials (testimonis i coneixements) vinculats al patrimoni marítim i pesquer de la costa gironina.

Aquest coneixement va permetre entre els anys 2000 i 2002, l'adquisició de nombrosos objectes que van passar a integrar l'exposició permanent del Museu de la Pesca, que va obrir les seves portes el setembre de 2002.

L'efecte crida que va fer el nou equipament va provocar l'oferiment i posterior adquisició de nombrosos objectes i fotografies, vinculats a l'ofici de pescador i també a altres oficis, relacionats amb la conserva del peix, la reparació d'arts de pesca, la construcció d'embarcacions de fusta, la mecànica nàutica...

Així, el Museu de la Pesca conserva i mostra instruments de pesca de principis de segle XX fins als nostres dies, aparells utilitzats en la navegació, eines emprades en diversos oficis i activitats (construcció i reparació d'embarcacions, reparació d'arts de pesca, venda del peix) i objectes de la vida quotidiana de la gent del mar.

- Fons de Ciències Naturals

El Museu Cau de la Costa Brava, a principis de segle XX, aplegava un petit fons format per aus i mamífers procedents tant de Palamós com de poblacions veïnes, així com una petita mostra

d'exemplars exòtics procedents d'arreu del món. Als anys setanta el fons s'enriquí amb una col·lecció malacològica formada per més de més de mil set-cents exemplars de petxines i cargols.

4. PRIORITATS I ÀREES D'INTERÈS

El Museu de la Pesca és el punt central d'aquesta constel·lació de propostes i equipaments que ara es gestionen sota el paraigua de la Fundació Promediterrània.

Com a element central d'aquest projecte més ampli, manté el seu paper i la seva funció, i són vigents els objectius marcats al Pla de Gestió de 2002.

El nostre objecte de treball és la pesca, lligada al nostre territori (connectats a una realitat que ens identifica), i que tindrà com **abast màxim l'àmbit de Catalunya**.

La política d'adquisicions ha de reforçar el caràcter del Museu de la Pesca que crea marca i s'ha de fer sempre **des de la mirada del pescador**.

Mantenim l'interès en voler explicar un ofici i una manera de ser.

És prioritari **completar objectes materials i immaterials**, testimonis que ens relacionen amb la temàtica i el territori. No estem parlant només de la pesca com a procés extractiu, sinó de tota la cadena d'oficis i tasques que ens porten el peix de la mar al plat.

A) PRIORITATS

1. Completar la col·lecció amb objectes materials i immaterials, testimonis que ens relacionen amb la temàtica i el territori. No estem parlant només de la pesca com a procés extractiu, sinó de tota la cadena d'oficis i tasques que ens porten el peix de la mar al plat.
2. Revisar objectes en dipòsit i comodat de l'exposició permanent: revisar documentació, preveure substitució d'algunes peces en comodat per peces pròpies o que garantitzin la viabilitat de l'exposició permanent.
3. Adquirir patrimoni immaterial (adquirir o generar-lo nosaltres mateixos): enregistraments audiovisuals, per ex. entrevistant pescadors per saber quina és ara la seva opinió sobre l'ofici i el medi; documentant els espais quan es va a buscar peces, les barraques...

4. Adquirir nous objectes del món de la ciència i la tècnica que han ajudat a conèixer el mar, tant històricament com en l'actualitat (sempre des del punt de vista de la pesca en el nostre territori i des del punt de vista del pescador).
5. Prioritzar les donacions per davant de les compres.

B) ÀREES D'INTERÈS

Volem explicar l'ofici i manera de ser del pescador i de la cadena d'oficis i tasques que ens porten el peix de la mar al plat.

Així, són elements d'interès:

- Etnografia: Arts i ormeigs de pesca, elements fets per l'home per dur a terme el seu ofici. Elements per a la contrucció i reparació d'arts i ormejos de pesca
- Embarcacions de pesca i els seus elements. Instruments per a la construcció i reparació d'embarcacions
- La navegació. Elements de propulsió: vela, motor
- Oficis i indústries derivades i auxiliars
- Les confraries
- Ecologia de la pesca: objectes, documents, imatges i informacions que tinguin a veure amb l'ecosistema marí de la Costa Brava, amb els problemes derivats de la contaminació i la sobrepesca. Plans de gestió pesquers

5. CRITERIS DE SELECCIÓ DE NOUS OBJECTES

L'adquisició de nous objectes i documents s'haurà de fer atenent als criteris que es detallen a continuació:

a) Adequació a les col·leccions

No s'acceptaran objectes que no estiguin relacionats amb el nostre objecte de treball, la pesca, no només com a procés extractiu, sinó de tota la cadena d'oficis i tasques que ens porten el peix de la

mar al plat, lligats al nostre territori, i amb abast màxim en l'àmbit de Catalunya (procés extractiu, comercialitzador, transformador, distribuïdor i de consum).

b) Cobrir buits específics de la col·lecció d'etnologia

Tenim un coneixement més acurat del patrimoni que tenim en custòdia, i això ens permet detectar els buits de la col·lecció.

Caldrà, doncs, consultar l'inventari abans de valorar i donar una resposta positiva a un oferiment de donació.

c) Consolidació/substitució de peces de l'exposició permanent en dipòsit

Dins l'exposició permanent del Museu de la Pesca hi ha un petit nombre d'objectes que han estat cedits en comodat per altres institucions museístiques, associacions o particulars.

Per tal de garantir la viabilitat de l'exposició, cal preveure l'adquisició d'objectes que puguin venir a substituir aquells que no són de propietat del Museu, prioritzant aquells que han estat cedits per particulars, i reforçar l'acord establert amb les institucions.

d) Estat de conservació

No s'acceptaran objectes en mal estat de conservació.

Només serà possible l'acceptació si per la seva excepcionalitat, vàlua, i interès, és possible una restauració, i el Museu la pot assumir.

e) Traçabilitat i documentació

Cal que el portador de les peces en pugui certificar la propietat, aportant documentació, fotografies i testimonis, que seran necessaris per a la seva posterior documentació.

f) Donacions condicionades

No s'acceptaran en cap cas donacions condicionades.

g) Fons de Ciències Naturals

No es preveu incrementar el fons de Ciències Naturals, i per tant no s'acceptarà cap especimen per a que passi a formar part de les col·leccions del Museu de la Pesca.

h) Intercanvi i cessió en règim de comodat

Es valorarà l'intercanvi o la cessió en règim de comodat de peces d'altres institucions per no haver d'optar a l'adquisició i a l'acreixement permanent de la col·lecció.

i) Espai, recursos econòmics i humans

El protocol d'acceptació de nous fons haurà de tenir en compte la disponibilitat d'espai, de recursos humans per a la gestió i documentació dels objectes, i de recursos econòmics per a la seva conservació.

Aquest aspecte és d'especial rellevància en el cas de les embarcacions.

En el cas d'adquisició d'una embarcació, caldrà un informe que indiqui que es disposa d'aquests abans de la seva acceptació.

j) Compliment de la normativa vigent i del codi deontològic de l'ICOM

No s'acceptarà material fruit del tràfic il·legal, i d'espolis de patrimoni de zones en guerra.

Així mateix, vetllarem per no entrar en competència amb altres museus i prioritzarem la coordinació per cobrir les necessitats de les col·leccions.

El Museu pot adquirir material divers per a usos expositius i per a activitats diverses del museu sense que aquest tingui un tracte patrimonial, sinó de caràcter divulgatiu en consonància amb la missió del Museu.

6. PROTOCOL DE NOVES ADQUISICIONS

L'adquisició és una fórmula jurídica de transmissió de titularitat d'un bé. En aquest acte pot haver-hi una transferència de propietat o no.

Les fórmules d'adquisició més habituals en els museus s'especifiquen en el document marc de Política d'Adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia.

En el cas del Museu de la Pesca, les fórmules d'adquisició més habituals són:

- Donació
- Comodat (no hi ha transmissió de propietat però permet l'ús)
- Compra

El donant ha de saber que quan un museu accepta una peça assumeix una sèrie de compromisos i obligacions tant pressupostàries com de funcionament (gestió, documentació, conservació), per la qual cosa és un deure del museu analitzar i seleccionar els oferiments per tal de determinar-ne l'interès i la idoneïtat abans d'incorporar-los a la col·lecció.

A tal efecte, el Museu de la Pesca compta amb una **Comissió d'adquisicions** formada per:

- El director de Museu de la Pesca
- La cap de Col·leccions
- Un tècnic del museu segons la naturalesa de l'objecte cedit (tècnic d'embarcacions, documentalista).

Són funcions de la comissió d'adquisicions del Museu de la Pesca:

1. Avaluar les propostes d'adquisició
2. Decidir la seva acceptació o no
3. Aprovar les adquisicions i informar-ne al Patronat de la Fundació, com a mínim una vegada a l'any, durant la reunió en què es presenta la memòria anual de la Fundació Promediterrània.

La comissió d'adquisicions serà qui determinarà l'ús del nou objecte sense que aquest pugui venir condicionat per l'antic propietari.

Serà el Museu qui determinarà l'ús expositiu de cada objecte i es reservarà el dret de moure els objectes de les col·leccions segons les necessitats que tingui en cada moment.

Per qualsevol imprevist o situació a resoldre relacionat amb l'adquisició d'objectes serà la comissió d'adquisicions qui en determini el protocol a seguir.

PROCEDIMENT D'ADQUISICIÓ

1) OFERIMENT

Les noves adquisicions poden venir de persones físiques (particulars), o persones jurídiques (com entitats o institucions).

Els oferiments o propostes de donació o cessió podran arribar al Museu de la Pesca per les vies següents:

- Correu electrònic (museudelapesca@palamos.cat)
- Correu postal (Museu de la Pesca. Moll pesquer, s/n. 17230 PALAMÓS)

A l'ofertament, el donant, que haurà d'acreditar la propietat de l'objecte, haurà de:

1. manifestar la voluntat expressa de fer donació al Museu de la Pesca.
2. haurà d'indicar el nom de l'objecte (poden ser també documents o fotografies) que es vol donar.
3. haurà d'incloure una petita descripció, i la data i la procedència si es coneixen.

Serà també d'utilitat incloure una imatge de l'objecte.

2) VALORACIÓ

La responsable de col·leccions recepcionarà l'ofertament de donació.

Si la informació rebuda per poder fer una valoració adequada de l'objecte no és suficient, es posarà en contacte amb el/la donant per via telefònica.

En els casos que es consideri oportú, concertarà una visita *in situ* o consultarà amb col·laboradors que permetin fer una valoració més acurada.

A partir de la informació disponible, farà una cerca d'informació sobre la peça, i consultarà l'inventari per poder determinar si ja es troba representat dins la col·lecció.

Convocarà la comissió d'adquisicions per tal d'informar-la de l'ofertament de donació i compartir el resultat de la cerca.

La Comissió d'adquisicions del Museu de la Pesca valorarà l'ofertament i decidirà si s'accepta o no, en base a la política d'adquisicions.

3) COMUNICACIÓ

Tant l'acceptació com el rebuig es comunicaran al donant per correu electrònic preferentment, i s'indicaran els motius que han portat a prendre la decisió.

4) FORMALITZACIÓ

En cas d'acceptar la donació, es formalitzarà mitjançant una **Acta de Donació**, signada per ambdues parts. En el cas del Museu de la Pesca, la signatura anirà a càrrec del director, que formalment acceptarà la donació efectuada i recepcionarà el bé.

Amb aquesta acta, que inclourà les dades del donant i de l'objecte, es formalitza la transmissió del bé, i s'especificarà que no es fa de forma condicionada.

Així mateix, el donant facilitarà al Museu tota aquella informació i documentació de l'objecte per tal de preservar-ne també el seu valor simbòlic, i tota aquella informació i memòries personals que l'acompanyen.

Cas especial: Embarcacions de llistes professionals

En el cas especial de l'adquisició d'embarcacions de llistes professionals, com les de pesca (Llista 3ª), la transmissió de propietat s'ha de fer a través d'un acte notarial i s'ha de registrar al registre mercantil.

Això és així pel fet que les embarcacions de pesca professional estan afectades per patents de pesca, i per llei, si es donen de baixa s'han de destruir.

En el cas que una embarcació de pesca sigui adquirida per un museu per esdevenir patrimonial, el notari ha de donar fe del canvi de propietat i s'han de dur a terme els tràmits necessaris davant l'administració competent, fins ara el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, i al Registro de buques que permetin el canvi de llista, concretament a la Llista 8ª Administració Pública.

7. COMPROMISOS D'ÈTICA I TRANSPARÈNCIA

La política d'adquisicions del Museu de la Pesca està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Així mateix, i amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 3.5

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE LA VIDA RURAL

1. Introducció

La política d'adquisicions d'un museu s'inclou dins el concepte més ampli de la gestió del patrimoni cultural. El Museu pretén assentar amb la redacció d'aquest document una política d'adquisicions que permeti assegurar la salvaguarda i protecció dels elements patrimonials que són testimoni de l'herència cultural i incrementar el fons del Museu per proporcionar eines eficaces per assolir la conservació i difusió del patrimoni local en general.

La principal funció d'una política d'adquisicions és marcar una línia directora coherent en matèria de col·leccions per aconseguir els objectius principals del Museu. S'estableixen normes i procediments per l'adquisició, la documentació, la utilització i la difusió d'aquestes col·leccions. Aquestes normes i procediments quedaran reflectits en aquest document que servirà de guia per tot el personal del centre. La política d'adquisicions no serà definitiva ni inamovible sinó que podrà ser modificada en funció de les noves necessitats del Museu.

El Museu forma part de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya. Durant els anys 2019 i 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El Museu de la Vida Rural (MVR) va participar en aquest treball conjunt i, consegüentment, accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

El Museu de la Vida Rural (MVR) de la Fundació Carulla és un museu etnològic ubicat a l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà) i té una trajectòria consolidada que es remunta al primer projecte inaugurat per Lluís Carulla i Maria Font l'any 1988. No obstant, l'origen del Museu el trobem el 1963 quan Lluís Carulla finança la construcció del Casal del municipi en el que comença a exposar la col·lecció de peces particulars relacionades amb el treball al camp fruit de la seva voluntat de salvaguardar un estil de vida que tendia a desaparèixer. Aquesta primera col·lecció de peces i

materials fou organitzada científicament els anys 80 per August Panyella i Andreu Morta que es va acabar consolidant en una col·lecció riquíssima que va donar lloc a la inauguració l'any 1988 del Museu com a tal a la casa pairal de la família Carulla i el 2009 es va ampliar amb dos edificis més fent créixer el recorregut expositiu i les sales d'exposicions temporals i d'activitats. En el seu conjunt, l'espai exposa avui com era la vida al món rural mediterrani fa més de dos cent anys i com ha anat evolucionat fins a l'actualitat.

El treball de la terra i la vida al món rural són l'eix central per explicar els conreus tradicionals, el treball a l'hort i la casa pairal, els sistemes de producció i conservació dels aliments i la venda dels excedents als mercats. L'exposició té una mostra important de carruatges i una part de fons d'art al voltant de la pagesia i els oficis tradicionals. La transformació del camp a l'era industrial, l'arribada de tractors i la mecanització d'algunes feines obre el discurs a la reflexió sobre el món rural avui i la necessitat de preservar-ne els coneixements i pautes per esdevenir més sostenibles.

El Museu de la Vida Rural considera que la cultura i l'educació són les eines més potents per a transformar la societat. Els Museus són, en essència, projectes pedagògics i des del museu es creu en la capacitat transformadora que tenen les arts i el coneixement. Des d'aquesta perspectiva el museu treballa per establir ponts entre la cultura i l'educació, aliança que troba el seu tercer pilar en la sostenibilitat. Els Museus del s.XXI són àgores, espais de trobada, de reunió de diferents mirades, de conjunció de formes culturals diverses del passat i del present. El museu, per tant, s'erigeix com un homenatge al món rural i a unes formes de vida que es van anar extingint i de les que em podem extreure lliçons importants, tan dels errors com dels encerts. No es pretén mitificar allò rural ni allò que implica la ruralitat sinó que es vol extreure tot allò que encara ens pot servir i ens pot inspirar o, a saber, allò que no volem que es torni a repetir.

Des del Museu som conscients que cal que repensem la nostra relació amb la natura i que aquesta no pot entendre's fora de la sostenibilitat. És en aquest sentit que pren força en tots els àmbits que es relacionen amb el Museu el discurs d'educar culturalment per a la sostenibilitat imaginant futurs possibles més sostenibles.

En definitiva, en el Museu es genera i es comparteix coneixement sobre la història, la memòria i al realitat del món rural des d'un eix etnològic i amb la voluntat de contribuir activament a la conservació d'aquesta memòria. Així com al desenvolupament de la societat rural actual, a través de la preservació d'unes col·leccions que són testimoni material i immaterials del patrimoni etnològic de Catalunya, de l'àmbit mediterrani i del sud d'Europa i també a través d'un ampli ventall d'accions amb la voluntat d'estimular la recerca, la creació de coneixement, l'aprenentatge, el diàleg

multidisciplinari, l'estimació, el debat i la participació entre el públic més ampli possible per contribuir al desenvolupament de la societat actual incloent-hi la perspectiva rural i del territori.

El MVR treballa per convertir-se en:

- En un **lloc de referència en el camp de l'etnologia sobre el món rural** dins el nostre radi d'acció
- En un **museu obert, participatiu i útil** que aspira a l'harmonia social i que impulsa propostes de debat en les seves activitats
- En un **museu innovador** que trenca els tòpics sobre el món rural proposant que aquest és també un àmbit avantguardista i creatiu.

Un Museu verd, sostenible i amb responsabilitat social corporativa envers la governança, l'equip humà, el medi ambient i la societat.

- En un **museu connectat** al món que utilitza les plataformes comunicatives i socials al seu abast.
- En un **museu acollidor** on els usuaris són considerats com audiències creatives que participen com a subjectes actius del coneixement, com a "usuaris participants". Un lloc per l'oci creatiu.
- En un **museu interpel·lador**, que formula constantment preguntes, que viu permanentment en debat constructiu. Un lloc amb un llenguatge contemporani, inclusiu, plural, integrador i integral.
- En un **museu formatiu, educador i pedagògic** en constant moviment. Un lloc en reflexió permanent sobre les metodologies educatives idònies a la nostra naturalesa, que fomenta i premia la recerca científica alineant-se amb els experts del nostre àmbit seguint apostant per la investigació, difusió i divulgació del coneixement que produïm.
- En un **museu multidisciplinar** que capta qualsevol expressió que pugui desenvolupar-se dins el seu projecte i que promou la creació disposant les eines necessàries per impulsar aquestes creativitats.

A grans trets podem definir els valors del MVR en:

- El museu és un gran contenidor de la cultura material etnològica del món rural, no com a mera acumulació d'objectes, sinó a través del desplegament de l'activitat implícita de les estructures museístiques clàssiques: conservació i restauració, investigació i documentació científiques, difusió, divulgació i exposició permanent d'aquesta cultura material, esdevenint un òrgan de naturalesa patrimonialitzadora.

- Un espai que recopila la memòria intangible de l'entorn rural

- El museu és un espai arrelat una cultura històrica que des del present interpel·la el funcionament del món rural contemporani, entenent aquesta memòria com una revisió del passat que fem en el present i que es projecta cap al futur. El museu, per tant, no només ens parla del passat, ens parla fonamentalment del present i hauria d'ajudar-nos a reflexionar sobre el futur com a col·lectivitat.

3. Descripció de les col·leccions

Des del primer moment la col·lecció va ser enfocada com un espai necessàriament públic de manera que, tot i ser privat, va voler vincular-se el marc museològic català entrant a formar part del Registre de Museus de la Generalitat de Catalunya. En aquest sentit, la institució va néixer ja com a museu i no com a col·lecció visitable, de manera que a les tasques d'exposició, difusió i divulgació s'hi sumaren des de bon principi la recerca etnològica, les investigacions i publicacions especialitzades, així com les tasques de conservació restauració i documentació permanent de les col·leccions.

El museu conté un extens fons de peces en exposició permanent relacionades amb la societat, la cultura, l'agricultura, l'art i els oficis, elements que s'afegeixen de forma holística a un patrimoni cultural, tecnològic, biològic, econòmic i paisatgístic en una xarxa complexa de valor incalculable. La proposta expositiva de l'MVR mostra també com les diferents revolucions industrials i tecnològiques, incloent-hi l'actual, ens aboquen a un present urbà i global ple de preguntes.

La col·lecció de l'MVR es divideix en 12 seccions instal·lades museogràficament en els 5.500 m² dels diferents edificis del museu, amb diverses escenografies, 18 audiovisuals i un ciclorama-calidoscopi de grans dimensions. La col·lecció del Museu és bàsicament de peces d'etnologia. Podem distingir la col·lecció fundacional que fou recopilada per Lluís Carulla i que com era propi dels museus dels anys 80 contempla objectes d'etnologia, arqueologia, zoologia i micologia i que amb el transcurs dels anys s'ha vist ampliada per les donacions de particulars i l'adquisició de nous materials per part del Museu quan s'ha cregut necessari.

Actualment la Sala de Reserva del Museu es troba al límit de les seves capacitats d'emmagatzematge, per tant es considera que aquesta política d'adquisicions ha de servir per generar coneixements i no per dipositar en un magatzem peces que resten en l'oblit més absolut. Per tant, es considera també la possibilitat de dipositar en altres museus peces que actualment estan en la sala de reserva i que poden prendre protagonisme en altres contextos.

Tal com ja s'ha esmentat en l'apartat anterior el Museu ha adoptat darrerament un nou rumb en relació al seu discurs que afecta també a les col·leccions. Aquesta política d'adquisicions ens ha de servir per valorar més les col·leccions ja existents i cobrir-ne les seves mancances.

Els elements de nova adquisició no haurien de convertir-se en objectes que restin emmagatzemats en una sala de reserva sinó que haurien de formar part activa de les activitats i propostes del Museu.

El Museu ostenta també un extens fons fotogràfic format per fotografies que evoquen al passat rural o a la vida al camp.

4. Prioritats i àrees d'interès

D'acord amb les directrius marcades per la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i tenint en compte les mancances que ofereixen les col·leccions del MVR en relació tant de l'exposició permanent, que considerem flexible en la seva estructura i posada a prova contínuament per als públics i les audiències, com dels objectes dipositats en la Sala de Reserva, considerem que les àrees temàtiques d'interès en relació a l'adquisició d'objectes tan materials com immaterials són:

1. Objectes que aportin una mirada i una visió de gènere a la societat i al relat històric.
2. Objectes procedents de les classes humils
3. Objectes de comunitats minoritàries
4. Objectes de la contemporaneïtat
5. Objectes d'evolució
6. Objectes interconnectats amb la sostenibilitat. El Museu ha d'adquirir aquelles peces que ens permetin educar (nos) cap a la sostenibilitat des del món rural. El Museu treballa per a crear un discurs pedagògic d'acord amb l'agenda 2030 desenvolupada per la Organització de les Nacions Unides que es concreta en 17 Objectius pel Desenvolupament Sostenible. Aquesta dimensió ens permetrà adquirir objectes que s'ubiquen en el passat o en el present i que es situen en l'epicentre d'una de les qüestions i dels reptes més importants que ha de fer front la nostra societat en l'actualitat. Si bé en el passat el món rural no s'ha definit per una consciència explícita per a la vida sostenible i ha fet ús dels recursos naturals més pròxims per a sobreviure, en l'actualitat aquelles formes de vida rurals passades ens han ajudat a crear una mirada cap a una vida sense impacte

ambiental i a crear consciència per a la preservació del nostre ecosistema en tots els seus diversos àmbits.

5. Criteris de valoració i selecció d'obra nova

Els criteris de valoració i selecció d'obra nova seran els següents:

- Els objectes que s'adquireixin han de guardar relació estricta amb les prioritats i àrees d'interès descrits en el punt anterior d'aquest document i han de complir com a mínim dos dels criteris esmentats per poder passar a ser valorats.
- El seu interès pel fet de cobrir mancances a les col·leccions ja existents que aportin un valor afegit.
- El seu interès des del punt de vista pedagògic o per a realitzar intercanvis amb altres museus i/o institucions
- El Museu no acceptarà duplicitats de peces que ja tingui a la seva col·lecció
- El Museu valorarà més positivament tots aquells elements immaterials (fonts orals)
- No s'adquiriran objectes si no estan perfectament documentats (origen, valor, procedència, autenticitat...)
- No s'efectuaran adquisicions sense haver determinat la seva utilitat i/o haver previst el seu ús o si es dubta de poder garantir la seva conservació. Es tindran en compte els costos posteriors de restauració, conservació o manteniment.
- Sota cap cas s'acceptaran béns procedents de particulars fruit del tràfic il·legal o d'accions que vulnerin la legislació en matèria de protecció del patrimoni cultural, de tràfic de béns culturals o de qualsevol altra norma jurídica vigent al nostre país.
- No s'admetran adquisicions condicionades.

6. Protocol d'adquisicions

Per tal d'executar la política d'adquisicions es definiran els circuits de gestió a seguir d'acord amb el procediment administratiu regulat de forma genèrica mitjançant els instruments jurídics vigents i amb les directius del Servei de Museus

(<https://drac.cultura.gencat.cat/handle/20.500.12368/476#page=1>)

Si algú vol donar un objecte que és de la seva propietat i creu que pot ser d'interès pel MVR cal que es posi en contacte directament amb el personal tècnic del Museu per iniciar el procediment de valoració de l'objecte. El personal tècnic en farà un informe per valorar-ne l'adequació i l'estat de l'objecte, tenint en compte les característiques de l'objecte, el seu valor simbòlic i la memòria oral que l'acompanya. Si tècnicament es considera que l'objecte aporta valor afegit a la col·lecció la direcció del MVR l'acceptarà i procedirà a formalitzar l'adquisició. Trimestralment s'informarà a la Fundació Carulla de les adquisicions i en cas excepcional quan ho consideri la direcció.

6.1 Adquisicions amb transferència de propietat

La **donació** la podran fer persones físiques o jurídiques que puguin acreditar la propietat del bé o béns donats, de forma gratuïta i a perpetuïtat sense cap mena d'influència o coacció. Un cop el personal tècnic del Museu hagi realitzat la valoració prèvia de les peces o materials proposats i es consideri que seran acceptats per part de la direcció el circuit de gestió que segueix la donació de béns per tal que aquests siguin inclosos a l'inventari del fons del MVR és el següent:

- Sol·licitud de donació de peces al MVR que consistirà en una carta d'oferiment del propietari del bé que es vol donar.
- Signatura de la Carta d'oferiment de donació i cessió de drets per part de les parts implicades. Aquest acte implica la cessió de la titularitat de la cosa donada (ja sigui un objecte, un conjunt d'objectes, un document en el suport que sigui, o una sèrie o fons documental). Aquest oferiment contempla també la cessió del dret d'ús al MVR.
- Carta d'agraïment del MVR al donant
- Fotocòpia del DNI del donant o donants
- Obertura de l'expedient
- Documentació de les peces i/o materials donats en el sistema de documentació del Museu . La documentació consisteix en la relació i la informació detallada de tots i cadascun dels objectes o materials en la base de dades del Museu a través del programa informàtic *Dédalo: Heritage and Oral Management System*. A cada peça se li atorga un ID que permet crear l'inventari de les peces de les col·leccions. Cada peça o material té la seva pròpia fitxa en la que s'hi especifica tota la documentació relativa a la peça o material (dimensions, matèria, tècnica, usos, propietaris anterior, etc.)

- Informe de l'estat de conservació de les peces o materials donats i actuacions de conservació preventiva i restauració.
- Ubicació i emmagatzematge de les peces o materials donats seguint la normativa vigent.

6.2 Adquisicions sense transferència de propietat

L'adquisició en règim de comodat s'entén com la cessió temporal de l'ús d'alguna cosa no fungible a un tercer, el qual està obligat a retornar exactament la mateixa cosa cedida i, en cap cas, una altra de la mateixa espècie, quantitat i valor.

L'adquisició en règim de comodat es considerarà una fórmula d'adquisició excepcional i només s'acceptarà quan el bé patrimonial sigui de gran interès per al desenvolupament del pla estratègic del MVR (2017- 2021).

A grans trets podem distingir dos tipus d'adquisicions en règim de comodat:

El **dipòsit** és el fet de posar alguna cosa en lloc segur per un període de temps indefinit. Per aquest motiu pot ésser retirat en qualsevol moment pel seu propietari, independentment de la durada que prèviament s'hagi fixat i sobre la qual ambdues parts hagin acordat per escrit. El dipòsit té per objecte la salvaguarda temporal d'una o més peces que el propietari cedeix al museu.

Un cop el personal tècnic del Museu i la direcció considerin acceptar el dipòsit es realitzaran les següents actuacions:

- Sol·licitud de dipòsit en la que el propietari adreçarà una comunicació escrita a la direcció del MVR en la qual expressarà la seva voluntat de dipositar al MVR en la que s'hi especifiquin els motius del dipòsit
- Signatura del contracte de dipòsit d'objectes museístics
- Fotocòpia del DNI
- Obertura de l'expedient
- Documentació de les peces i/o materials dipositats en el sistema de documentació del Museu . La documentació consisteix en la relació i la informació detallada de tots i cadascun dels objectes o materials en la base de dades del Museu a través del programa informàtic *Dédalo: Heritage and Oral Management System*. A cada peça se li atorga un ID que permet crear l'inventari de les peces de les col·leccions. Cada peça o material té la seva pròpia fitxa en la que s'hi especifica tota la

documentació relativa a la peça o material (dimensions, matèria, tècnica, usos, propietaris anterior, etc.)

- Informe de l'estat de conservació de les peces o materials dipositats i actuacions de conservació preventiva i restauració.
- Ubicació i emmagatzematge de les peces o materials seguint la normativa vigent.

La **cessió** és l'operació de deixar un objecte per un espai de temps definit amb la condició que aquest sigui tornat en una data que prèviament s'hagi fixat per ambdues parts i que constarà per escrit. Tres mesos abans de la finalització de la cessió s'ha d'informar al Museu en cas de voler renovar-la.

Un cop el personal tècnic del Museu i la direcció considerin acceptar el dipòsit es realitzaran les següents actuacions:

- Sol·licitud de cessió en la que el propietari adreçarà una comunicació escrita a la direcció del MVR en la qual expressarà la seva voluntat de dipositar al MVR en la que s'hi especifiquin els motius de la cessió
- Signatura del contracte d'oferiment de cessió
- Fotocòpia del DNI
- Obertura de l'expedient
- Documentació de les peces i/o materials dipositats en el sistema de documentació del Museu . La documentació consisteix en la relació i la informació detallada de tots i cadascun dels objectes o materials en la base de dades del Museu a través del programa informàtic *Dédalo: Heritage and Oral Management System*. A cada peça se li atorga un ID que permet crear l'inventari de les peces de les col·leccions. Cada peça o material té la seva pròpia fitxa en la que s'hi especifica tota la documentació relativa a la peça o material (dimensions, matèria, tècnica, usos, propietaris anterior, etc.)
- Informe de l'estat de conservació de les peces o materials dipositats i actuacions de conservació preventiva i restauració.
- Ubicació i emmagatzematge de les peces o materials seguint la normativa vigent.

6.3 Baixes

El MVR podrà donar de baixa de l'inventari general béns patrimonials, prèvia autorització de la direcció. Les causes per les quals es podrà procedir a donar de baixa un bé són les següents:

- Quan un bé de l'inventari hagi resultat malmès i no ser possible la seva recuperació
- Quan es doni per finalitzat un dipòsit o cessió retornant els béns al seu propietari
- Quan es produeixi un robatori. En aquest cas, l'expedient corresponent haurà d'incloure la denúncia del fet davant l'autoritat competent.

Un cop autoritzada la baixa per la direcció, aquesta quedarà registrada en l'inventari general del Museu conservant-se tota la documentació tècnica i administrativa generada durant la seva permanència al Museu fent constar que la peça està donada de baixa.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 3.6

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE LES CULTURES DEL VI DE CATALUNYA – VINSEUM

1. Introducció

La política d'adquisicions d'un museu s'inclou dins el concepte més ampli de la gestió del patrimoni cultural. Amb la redacció d'aquest document, el Museu pretén assentar una política d'adquisicions que permeti assegurar la salvaguarda i protecció dels elements patrimonials que són testimoni de l'herència cultural i incrementar el fons del Museu per proporcionar eines eficaces per assolir la conservació i difusió del patrimoni local en general.

La principal funció d'una política d'adquisicions és marcar una línia directora coherent en matèria de col·leccions per aconseguir els objectius principals del Museu. S'estableixen normes i procediments per l'adquisició, la documentació, la utilització i la difusió d'aquestes col·leccions. Aquestes normes i procediments quedaran reflectits en aquest document que servirà de guia per tot el personal del centre. La política d'adquisicions no serà definitiva ni inamovible sinó que podrà ser modificada en funció de les noves necessitats del Museu.

El VINSEUM - Museu de les Cultures del Vi de Catalunya forma part de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El VINSEUM va participar en aquest treball conjunt i, en conseqüència, accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

El VINSEUM Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, està situat a la localitat de Vilafranca del Penedès. VINSEUM proposa avui comprendre la tradició del vi català com a fenomen cultural partint d'un enfoc transversal i holístic representat en la diversitat de patrimonis que custodia i exposa, com són el paleontològic, geològic, l'arqueològic, natural, i l'etnològic, amb les seves manifestacions, usos i costums a la vinya i al celler. Fa un mínim de 3.000 anys que aquest racó de la Mediterrània occidental conviu entre vinyes i cellers; una llarga relació que ha generat un bastíssim pòsit cultural, històric i social molt arrelat a la nostra societat.

La història del Museu s'inicia el 1926 amb la celebració de la I Exposició d'Art del Penedès, esdeveniment que seria una de les gènesis de la futura creació del Museu de Vilafranca però, no serà fins a l'agost de 1935 que es funda oficialment el Museu, amb la constitució del Patronat que se'n fa responsable, amb la implicació ja en aquest primer moment de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès. El 1945 s'inaugura la col·lecció de la vinya i el vi Museu del Vi i esdevé el primer mai fundat de tota la península, i un dels primers d'Europa. Amb el pas dels anys, el Museu amplia el seu fons

patrimonial a partir de destacades donacions de particulars i acaba donant forma a un llegat extens, divers i valuós que avui és objecte d'interpretació transversal a l'exposició estable, amb les cultures del vi català com a fil discursiu principal.

3. Descripció de les col·leccions

El VINSEUM és un museu que des de la transversalitat disciplinar mostra les cultures del vi i la cultura popular. La relació de l'ésser humà amb les vinyes i el vi té més de 3.000 anys d'història i d'aquí que el llegat que es custodia sigui molt ample amb objectes d'antropologia, art, arts decoratives, història, etnologia, ciència i tècnica, numismàtica, geologia, zoologia, etc.

La col·lecció del Museu està composta per uns 22.000 objectes de cultura material (20.700 de registrats), un arxiu fotogràfic d'unes 50.000 imatges (cedit a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès) i unes 13.000 referències que provenen del fons de cultura documental. Fons aquest que es gestiona des del Centre de Documentació del VINSEUM (CDV), espai que custodia un fons documental indispensable com a font d'informació als continguts de la col·lecció, de les exposicions estable i temporals i que, alhora, estan a la disposició del públic per facilitar la investigació en el camp de la vitivinicultura, i la història local.

Fons d'arqueologia

Des d'un primer moment el museu ha estat la referència de l'arqueologia local, des de que Pere Giró erudit i arqueòleg de vocació, comencés com a pioner amb l'excavació de jaciments del Penedès, durant la primera meitat de segle XX. En l'actualitat, el museu guarda el material dels més de 600 jaciments excavats; testimoni imprescindible per al coneixement de l'activitat humana en les zones de l'Alt i el Baix Penedès i el Garraf, des del paleolític fins a l'edat mitjana, passant pels períodes iber i de romanització. A aquest fons cal sumar-hi peces de gran interès històric i estètic com àmfores, oinochoes, askois, arybalos, que van ingressar al museu amb la intenció d'il·lustrar la "Exposició arqueològica del vino", mostra que esdevindria el germen del Museu del Vi, i que va ser inaugurada el 1943 en motiu de la "I FERIA de la Viña y del Vino" celebrada aquell any a Vilafranca.

Fons d'art i de ceràmica

El fons artístic deu el seu origen a les donacions de personatges il·lustres de la Vilafranca del segle XX. L'any 1972 Manuel Trens va deixar al museu la seva col·lecció d'art litúrgic integrada per pintura, escultura i orfebreria de procedències catalana i castellana, datades entre el segle XII i el XIX i un important fons de dibuix i pintura catalana d'entre la segona meitat del segle XIX i primera meitat del segle XX. Amb la presència destacada d'obres d'acadèmics: Claudi Lorenzale, Lluís Rigalt, Simó Gómez i Pau Milà; de paisatgistes: Dionís Baixeras, Josep Berga; de modernistes: Josep Masriera, Joan Llimona, Joan Brull, Joaquim Mir, Josep Mirabent, Lluïsa Vidal i Alexandre de Riquer; i de noucentistes: Josep Obiols, Enric Casanovas, Francesc Domingo, Darius Vilàs, Antoni Vila Arrufat etc.

Cal també destacar els fons pictòrics procedents de llegats de grans famílies del sector vitivinícola, com són la col·lecció Pladellorens i la col·lecció Berger, amb la presència d'autors com Masriera, Eliseu Meifrèn, Josep Maria Tamburini, Xavier Gosé, Ricard Urgell, Roig i Soler, Alexandre de Cabanyes, i Armand Cardona Torrandell.

Per la seva part, l'any 1978 Joan Bonet i Baltà va donar la seva col·lecció de ceràmica. Les més de 1500 peces són un testimoni únic de la història de la producció ceràmica dels Països Catalans des del

segle XIV i fins el segle XIX. També s'hi conserven peces d'altres entres importants de l'Estat espanyol com Triana, Muel, Toledo i Talavera de la Reina.

Fons de geologia, paleontologia i ornitologia

Les ciències naturals estan representades amb els valuosos fons de geologia, paleontologia i ornitologia. Tots ells són fruit de l'activitat científica d'estudiosos com Lluís Via i Rossend Olivella (en geologia i paleontologia) o Pere Mestre (en ornitologia) que van arribar a recopilar, estudiar i classificar un bast patrimoni natural que han llegat a la societat i que el museu conserva i disposa a la consulta i estudi dels especialistes que ho sol·licitin. Gràcies a l'esperit enciclopèdic i exhaustiu que va fer possible la classificació d'aquests fons, avui ens permet traçar des del museu la història natural del nostre entorn geogràfic amb precisió. D'una banda, el fons ornitològic dibuixa un mapa exhaustiu de l'avifauna present al Penedès, i compta amb 300 aus de més d'un centenar d'espècies diferents, amb prop de 800 postes d'ous i amb 96 nius.

Per la seva part, el museu custòdia un conjunt únic pel que fa al coneixement del passat geològic y mediambiental del Penedès, degut a la seva amplitud cronològica, con exemplars de fama datats entre el Paleozoic y el Miocè.

Col·lecció del vi

En el camp etnogràfic el museu excel·leix amb una de les col·leccions més emblemàtiques de la institució, la col·lecció del vi, un fons que deu el seu origen a la fundació del primer Museu del Vi de l'Estat espanyol l'any 1943, i que testimonia segles d'activitat en el cultiu de la vinya i en la producció de vi als cellers catalans. Al costat d'un ampli i interessant repertori d'eines del camp i del celler, destaquen també les col·leccions de recipients ceràmics i de vidre que il·lustren els usos i costums que l'home ha anat imposant a l'entorn del consum del vi. Durant més de cinquanta anys, aquest fons ha anat acompanyat d'un dels elements que han esdevingut signe d'identitat de l'antic Museu, els diorames del vi que narren de manera singular i estètica la història de la vinya i del vi des de una vintena d'escenes amb figures dissenyades pels artistes locals Pau Boada i Lluís M. Güell i realitzades des del taller barceloní dels germans Castells.

Fons documental i bibliogràfic

El CDV és el Centre de Documentació de VINSEUM, preserva un patrimoni documental bast i divers, amb més de 15.000 referències que testimonien un passat que ens dona les claus per identificar-nos com a societat en el present i ens projecta vers els nous reptes de futur. El CDV també és l'hereu de l'Arxiu Bibliogràfic Pere Regull, nom del primer bibliotecari del Museu de Vilafranca. El fons es va començar a formar i classificar el 1935, juntament amb la col·lecció material del Museu. El 1945, amb la creació del Museu del Vi, el fons documental del Museu de Vilafranca/Museu del Vi s'amplia amb documents relacionats amb la vinya i el vi. VINSEUM forma part del Registre de Museus de la Generalitat de Catalunya. El CDV està integrat al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya i és un centre vinculat a la Universitat Rovira i Virgili.

D'entre els molts volums destaquen aquells que formen part de l'hemeroteca local, la col·lecció hemerogràfica vilafranquina més completa que es conserva i que és accessible a la consulta. El fons bibliogràfic de temàtica vitivinícola és un dels més complerts del país, amb col·leccions de la importància de la biblioteca personal del Dr. Emili Giralt (donació de l'IEC), o bé la biblioteca històrica de l'Estació Enològica de Vilafranca (dipòsit INCAVI). Fons als que cal sumar la biblioteca del vi que

l'antic museu va poder crear durant la segona meitat del segle XX des del seu sistema d'arxius, i també les novetats editorials sobre els aspectes més diversos de la cultura del vi que el VINSEUM continua adquirint actualment. El museu compta amb tres fons de la mateixa

temàtica, les etiquetes de vi, que el fan únic en l'àmbit museístic del vi. La col·lecció personal d'Àngel Escudé, amb més de 100.000 exemplars d'etiquetes d'arreu del món; el fons d'empresa de Gráficas Varias (empresa centenària de Sant Sadurn d'Anoia especialitzada en impressió d'etiquetes de xampany i de cava); i l'arxiu de l'estudi de disseny gràfic Xavier Bas Disseny, amb un recull exhaustiu de la seva producció especialitzada en l'etiqueta del vi des dels anys 90 del segle passat i fins ben entrada a la segona dècada del segle XXI.

4. Prioritats i àrees d'interès

És un museu especialitzat en les cultures del vi de tot l'àmbit català, aquesta és la prioritat de creixement i especialització davant la resta de museus del país.

A grans trets el museu compta amb un patrimoni molt divers en l'origen i en la seva relació amb el territori, que abracen diversos camps del coneixement, no només el de la vinya i del vi. En el seu paper de principal entitat de gestió del patrimoni del territori penedesenc, les seves expectatives de creixement se centren en completar els fons etnològics vitivinícoles, però també adquirir fons que ajudin a incrementar el coneixement de la història de Vilafranca principalment, i del Penedès en general.

I és en aquests dos grans eixos temàtics transversals que el museu vilafranquí permet propostes d'adquisició que incrementin fons no prioritaris com poden ser el fons d'art, el fons d'arts decoratives, el fons etnològic general, etc, ja sigui perquè es tracta d'elements que remetent a la cultura del vi, com perquè els materials proposats son considerats com a rellevants dins la història de Vilafranca i del Penedès.

A tall d'exemple, i en l'àmbit de la vinya i del vi, el museu posa la mirada i l'interès en els diferents oficis el de boter, del vidrier, del botaire, del surer o del traginer, que han acompanyat durant segles la tradició del vi. Una de les vies de creixement dels fons del museu son precisament en àmbits poc representats com el del vidrier, del botaire, del surer (taper), o del traginer.

D'altra banda, en el camp de l'etnologia el museu no compta amb cap registre de patrimoni immaterial vitivinícola català, ni cap registre sobre temàtica local. Una de les possibles vies de creixement dels fons del museu és, doncs, la de la nova incorporació d'un fons de registres de memòria oral. En aquest sentit, apuntar que el Centre de Documentació del museu compta amb un fons documental on una part d'aquest patrimoni immaterial hi pot ser representat, tot i que no s'ha sistematitzat la seva identificació. Val a dir que el CDV continua rebent donacions, sempre condicionades als dos grans eixos temàtics, món del vi i territori penedesenc. En aquest cas les adquisicions eviten les duplicitats i sempre van condicionades a completar col·leccions obertes com l'hemeroteca local, el fons de la Festa Major, l'Arxiu Musical, o el fons bibliogràfic i documental del vi.

La col·lecció d'art és un dels fons més destacats del museu, després de l'etnologia del vi i de l'arqueologia. Amb tot però, es tracta d'un fons majoritàriament integrat per grans donacions com poden ser el del llegat de Mn. Manuel Trens, el de la família Pladellorens, o bé el fons ceràmic de Mn. Joan Bonet. El projecte actual del VINSEUM no accepta aquest tipus d'adquisicions, tant per la

tipologia de patrimoni com pels problemes de saturació de les reserves que suposarien nous ingressos d'aquest tipus. Amb tot, el museu estarà atent a propostes de donació que siguin de llegats d'artistes locals rellevants, amb la limitació del seu volum com a condició de l'adquisició.

Aquest fons també permet noves adquisicions en la línia de dotar-lo de dues grans mancances, la mirada de l'art contemporani sobre el món del vi i la perspectiva de gènere. L'exposició estable de les cultures del vi del futur museu renovat comptarà amb un espai destinat a la mirada que l'art contemporani català a la cultura de la vinya i del vi. Un espai canviant que acollirà obres que s'exposaran en períodes d'un màxim de 3 anys. Aquesta és una molt bona oportunitat per completar el fons d'art amb obres contemporànies i incrementar-ne la presència de la dona artista.

Alhora, el VINSEUM és un museu que explica el territori Penedès i el seu paisatge. És d'interès del museu tot allò que expliqui el territori de l'àmbit penedesenc exercint com a capitalitat a l'hora d'explicar i concebre el Penedès històric.

El VINSEUM forma part del conjunt de museus catalans que són museus dipòsit de material arqueològic i paleontològic de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya. Actualment guarda els materials de més de 650 jaciments de Vilafranca i del Penedès, continua incrementant el volum amb noves incorporacions de materials de jaciments penedesencs i gestiona fons que estan cedits temporalment a tercers de la rellevància dels del jaciment del Turó de la Font de la Canya.

5. Criteris de selecció d'obra nova

L'acceptació d'un objecte caldrà que tingui en compte els següents criteris: adequació a les línies estratègiques i missió del Museu, adequació a les col·leccions, estat de conservació de l'objecte, condicions d'acceptació de l'adquisició i temes logístics per a la custòdia i preservació de l'objecte al Museu.

En cap cas el Museu acceptarà donacions condicionades. És el propi Museu qui decidirà l'ús expositiu i el tracte que ha de rebre cada objecte que custodia.

6. Protocol d'adquisicions

Una adquisició vindrà donada per una proposta d'adquisició per part d'una personalitat jurídica externa o per part del propi museu al detectar una oportunitat. Tota proposta serà validada per un informe tècnic que valorarà la idoneïtat o no de la proposta d'adquisició. Un cop s'hagi elaborat l'informe tècnic de valoració serà la direcció del Museu qui decidirà la incorporació o no de l'objecte al fons del Museu. Com a fase final, serà la direcció del Museu qui donarà compte a la junta directiva del Vinseum de totes les adquisicions acceptades i la junta directiva serà qui les ratificarà.

De la mateixa manera, els membres de la mateixa junta directiva poden traslladar propostes d'adquisició que, una vegada valorades i validades des del pla tècnic, podran ser acceptades en reunió ordinària de la mateixa junta directiva.

Tota acceptació d'una adquisició comportarà el seu inventari i l'obertura de la seva fitxa corresponent amb les dades bàsiques i tota la informació relativa i d'interès.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 3.7

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE LES TERRES DE L'EBRE

1- Introducció

En el context del Pla Nacional de Museus de Catalunya (2015-2025) que fa referència a la millora de la gestió de les col·leccions i, especialment, al foment de la definició i redacció de les polítiques d'adquisicions dels museus del país, el Museu de les Terres de l'Ebre (MTTE) ha millorat i desenvolupat el seu Pla de polítiques d'adquisicions (2021).

Durant el 2019 el Museu va participar en la diagnosi que descrivia les col·leccions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya (XME) i va participar en la reflexió col·lectiva referent al relat dels museus de societat de Catalunya, que aquesta Xarxa desenvolupa conjuntament.

Aquest document, es basa també en un document anterior, titulat "Política d'adquisicions d'etnologia del Museu de les Terres de l'Ebre" (2016) que el Consorci del Museu de les Terres de l'Ebre va redactar i va ser aprovat per la seva Junta de govern.

2- Presentació del Museu

El Museu de les Terres de l'Ebre té la seu central a Amposta des de la seva creació, el 1984 com a Museu comarcal del Montsià. A partir del nou projecte de renovació i ampliació, inaugurat el 2011, el Museu de les Terres de l'Ebre desplega actualment uns serveis i activitats museístics d'abast territorial, sent un espai de creació i presentació dels continguts que genera, i també una plataforma cultural per a iniciatives ciutadanes i d'altres accions de projecció del territori.

Atenent al seu caràcter de museu de territori i societat, atén i revaloritza el Patrimoni Natural i el Patrimoni Cultural (material i immaterial) d'aquest àmbit territorial, projectant tota mena d'activitats, de caràcter públic i tècnic, sempre dins d'una estratègia de desenvolupament local.

El Museu està gestionat per un consorci integrat pel Consell Comarcal del Montsià i els ajuntaments d'Alcanar, Amposta, Freginals, Sant Carles de la Ràpita, Sant Jaume d'Enveja i Santa Bàrbara; és també (2009) Servei d'Atenció Museística de les Terres de l'Ebre (SAM); i disposa de Mediateca i de Serveis Educatius i Turístics (SET).

En la seu central a Amposta, presenta les exposicions permanents “Les Terres de l’Ebre: de la prehistòria a l’edat mitjana” i “L’Ebre, camí d’aigua” que recullen i presenten la memòria i la identitat d’un territori i una societat determinades per la riquesa natural, la diversitat de formes de formes de vida i la situació vora l’Ebre.

Ara bé, com a museu de territori i societat, és també un organisme descentralitzat en el territori que aplega diversos centres museístics i equipaments d’interpretació patrimonial que articulen estratègies de valoració, resignificació i gestió integrada dels recursos patrimonials locals. A tall d’exemple destaquen: el Museu de la Mar de l’Ebre, a Sant Carles de la Ràpita, els Centres d’interpretació de la Cultura dels Ibers, a Alcanar; de la Vida a la Plana, a Santa Bàrbara; de les Barraques del delta de l’Ebre, a Sant Jaume d’Enveja; Viure al Poble, a Masdenverge; de la Serra del Montsià, a Freginals, i de la Serra de Godall, a Godall.

Gestió del fons etnològic

El Museu de les Terres de l’Ebre atén i conserva, des dels seus inicis, els inicis dels anys 1980, el Patrimoni etnològic i Immaterial del seu territori de referència, les Terres de l’Ebre. Es tracta d’un Patrimoni Cultural de caràcter popular, ric i dinàmic, que gestiona en actuacions i activitats molt diverses (culturals, didàctiques, educatives, lúdiques, patrimonials, turístiques...), tot seguint la seqüència de gestió: recerca, conservació, difusió i restitució, tant entre la població del seu àmbit territorial com fora d’aquest.

La Política d’adquisicions d’etnologia del Museu tindrà present la legislació internacional i, en un marc més proper, el compliment del marc normatiu dels museus i del Patrimoni etnològic català: la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus, la Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l’associacionisme cultural; la Llei 9/1993, de Patrimoni Cultural Català, i el Decret 389/2006, de 17 d’octubre, del Patrimoni Festiu de Catalunya (elements festius).

En concret, l’article 5 de la Llei 2/1993 estableix quins són els elements que constitueixen el Patrimoni Etnològic de Catalunya: “a) Els immobles i les instal·lacions emprats consuetudinàriament a Catalunya les característiques arquitectòniques dels quals siguin representatives de formes tradicionals. b) Els béns mobles que constitueixen una manifestació de les tradicions culturals catalanes o d’activitats socioeconòmiques tradicionals. c) Les activitats, els coneixements i els altres elements immaterials que són expressió de tècniques, oficis o formes de vida tradicionals”.

3- Descripció de les col·leccions

Des de la perspectiva d'un museu de societat, el Museu conserva i gestiona col·leccions d'Història Natural, d'Arqueologia i d'Etnologia, en el fons patrimonial més important de les Terres de l'Ebre, tant per la seva quantitat –compreu més de 35.000 elements- com per la seva diversitat temàtica i material.

Natura, Arqueologia i Etnologia són, des de la fundació del Museu, els tres principals àmbits d'acció i de gestió, a partir dels quals el Museu incideix en la recerca, la conservació, la difusió i la restitució entre la població del el Patrimoni Natural, el Patrimoni Arqueològic i el Patrimoni Etnològic i Immaterial, en concret, i del Patrimoni en general del seu àmbit territorial de referència: les Terres de l'Ebre, on desplega la major part de l'activitat pluridisciplinar que realitza a partir de les col·leccions.

El fons d'Etnologia

El fons etnològic del Museu de les Terres de l'Ebre, un museu de societat, permet conèixer i ser el reflex de la identitat individual i col·lectiva de la població del seu àmbit de referència: les Terres de l'Ebre; un territori amb uns trets identitaris i unes formes de vida populars i tradicionals que presenten, sovint, presenten trets singulars respecte als del conjunt de Catalunya, el coneixement dels quals caldrà preservar, també a través d'aquesta Política d'adquisicions del Museu.

Així, els objectes del Patrimoni Etnològic conservat al fons del Museu s'integren en àmbits temàtics i contextos d'utilització molt diversos que, pel que fa a les col·leccions del Museu, caldrà seguir completant. A tall d'exemple: agricultura i món rural, caça, costums, jocs i tradicions festius; cuina i gastronomia, indumentària, jocs, joguets i estris de joc; música popular, navegació fluvial i marítima, oficis, pesca i món mariner, ramaderia, religiositat popular, vida domèstica, etc. majoritàriament acompanyats d'expedients que contenen documents sonors i orals obtinguts en treball de camp, fotografies històriques aplegades pels seus antics propietaris, reportatges etnogràfics realitzats durant la seva recollida, etc. tots materials que complementen i expliquen el seu caràcter patrimonial.

4- Prioritats i àrees d'interès

Les Terres de l'Ebre, per la seva situació geogràfica, cruïlla dels Països Catalans, i també per la singularitat dels seus paisatges culturals, molt diversos, han generat una història i unes formes de vida també molt diverses, algunes de les quals només es donen aquí en tota Catalunya, especialment les que han estat vinculades a alguns dels seus paisatges culturals més destacats, el riu i el delta de l'Ebre, per exemple; per la qual cosa és necessari i prioritari preservar-ne els testimonis més significatius.

Objectiu general del fons etnològic

Les Terres de l'Ebre, per la seva situació geogràfica, cruïlla dels Països Catalans, i també per la singularitat dels seus paisatges culturals, molt diversos, han generat unes formes de vida també molt diverses, algunes de les quals es donen només aquí, a nivell de tot Catalunya, de forma especial aquelles que han estat vinculades a alguns dels seus paisatges culturals més destacats, el riu i el delta de l'Ebre, per exemple; i per tant és necessari preservar-ne els testimonis més significatius.

L'objectiu general de la política d'adquisicions del Museu de les Terres de l'Ebre en relació al Patrimoni etnològic té diferents nivells, el primer dels quals és la conservació del patrimoni moble que millor expressa i documenta les formes de vida tradicionals més pròpiament ebrenques, per tal que ajuden a comprendre la història recent del territori i també la seva societat actual; i juntament amb aquests objectes la memòria (oral, documental, gràfica, etc.) que els acompanya.

Objectius específics del fons etnològic

El Museu de les Terres de l'Ebre podrà adquirir els fons per donació, dipòsit i, en una proporció molt menor, compra; i conserva qualsevol dels objectes que en formen part d'igual manera, independentment de la seva propietat, per tal de preservar la seva part material, procurant sempre que el seu ingrés al Museu vagi també acompanyat dels seus valors patrimonials immaterials, de forma inclusiva i plural. És per això que, en l'adquisició d'objectes aparentment iguals, el Museu prioritza aquells que, en el moment del seu ingrés al Museu, vagin acompanyats d'una major informació etnogràfica significativa.

Així, les adquisicions d'objectes es realitzaran preservant no només els béns mobles (objectes, imatges i documents) que puguin ser els testimonis més significatius de les formes de vida esmentades, sinó també de tot allò que els converteix en patrimoni (memòria oral, dades sobre el seu ús i la seva història: autor, any d'inici/any final, lloc de la seva execució, usos, coneixements, etc.), imatges i documentació familiar, etc).

La política d'adquisicions del Museu de les Terres de l'Ebre contemplarà l'adquisició d'aquests béns de manera individual o bé formant conjunts significatius, sempre però assegurant que no es perden ni es destrien dels elements materials i, sobretot, immaterials que els fan més rellevants patrimonialment.

Per la pròpia capacitat de gestió i per l'espai d'emmagatzematge del qual disposa, la política d'adquisicions del Museu, respecte al seu fons etnològic, evitarà l'ingrés d'objectes que signifiquen duplicitats innecessaris, valorant especialment si són o no duplicats en els seus aspectes immaterials, i tractarà sempre de salvaguardar-los.

Àmbit geogràfic del fons etnològic

La política d'adquisicions d'objectes de caràcter etnològic del Museu de les Terres de l'Ebre s'adreçaran al Patrimoni etnològic de les Terres de l'Ebre, entenent però que, més enllà de la seva necessària conservació per a generacions futures, ha de prestar un servei a la societat actual i al seu desenvolupament.

Així, el Museu es centrarà bàsicament en reunir el conjunt de béns culturals patrimonials que millor expliquen, informen i documenten les diferents formes de vida tradicionals, populars, que s'han donat a les Terres de l'Ebre, que és l'àmbit geogràfic de referència del Consorci del Museu de les Terres de l'Ebre.

Àmbit temporal del fons etnològic

Tot i que els límits temporals dels objectes etnològics són sovint difícils de precisar, en general el Museu de les Terres de l'Ebre ingressarà, al seu fons de caràcter etnològic, objectes d'ús comú o bé excepcionals, que puguin ser datats a partir del segle XIX, tot i que també formen part de l'actual fons etnològic del Museu importants béns culturals elaborats durant el segle XVIII, i també en podran formar part en el futur; També ingressarà objectes creats els segles XX i XXI, que documenten les actuals formes de vida populars, o bé que informen bé (o que permetin una bona reflexió) sobre les formes de vida populars i tradicionals que s'han donat històricament a les Terres de l'Ebre, per la qual cosa són i seran també d'interès per al fons del Museu.

Cadascun dels objectes dels quals es valori el seu ingrés al fons etnològic del Museu, es considerarà en funció dels criteris tècnics marcats pels objectius generals del Museu i pels específics d'Etnologia assenyalats anteriorment.

5- Criteris de selecció d'obra nova

Formes i fonts d'ingrés de Patrimoni etnològic

El Museu de les Terres de l'Ebre acceptarà i ingressarà els béns culturals patrimonials de caràcter etnològic que responen als criteris marcats per aquest document, majoritàriament a través de donació, que generalment es realitzarà després de la proposta de donació feta per una o més persones físiques, propietaris dels objectes anteriorment al seu ingrés al Museu, que en passarà a ser l'únic propietari. També es tractaran propostes de donació realitzades per entitats o altres institucions.

El Museu també acceptarà objectes i béns culturals de caràcter etnològic en dipòsit, sigui temporal o indefinit, proposats tant per persones particulars com per entitats i institucions, en funció dels criteris tècnics marcats pels objectius general i específics assenyalats anteriorment, sempre que no sigui possible adquirir-los per donació. Els dipòsits destinats a exposicions o activitats temporals es valoraran de forma específica.

La Política d'adquisicions del Museu de les Terres de l'Ebre també contemplarà la compra d'objectes i altres béns culturals de caràcter etnològic, sempre que siguin d'interès patrimonial per a les Terres de l'Ebre, i sempre que el pressupost del Museu ho faci possible. La compra seguirà sempre el tràmit administratiu més oportú.

El Museu podrà també adquirir objectes de forma directa, i també desenvolupar recerques de caràcter científic, antropològic, etnològic i etnogràfic, que ajudin o possibiliten l'adquisició de béns culturals de caràcter etnològic per al seu fons.

Estat de conservació dels objectes etnològics en el moment de l'adquisició

Les condicions de conservació de les peces són un altre dels elements que el Museu de les Terres de l'Ebre tindrà presents en el moment de l'adquisició de béns etnològics o etnogràfics, però el mal estat de conservació d'un objecte no serà determinant per impedir el seu ingrés al fons, si la seva rellevància patrimonial és destacada.

Un aspecte important en el moment que el Museu hagi de considerar l'adquisició o no d'un objecte o bé cultural de caràcter etnològic per al fons del Museu seran les seves grans dimensions materials, perquè caldrà valorar sempre la falta d'espai que es dóna als magatzems del Museu, en aquest cas a la sala de reserva d'Etnologia.

Com és evident, el Museu de les Terres de l'Ebre tindrà també presents, en tots els casos, les seves possibilitats pel que fa als recursos econòmics i humans que podrà esmerçar en l'ingrés dels objectes, és a dir, si realment el valor de cada incorporació al fons etnològic és més gran que el cost que aquesta vindrà a significar.

6- Protocol de noves adquisicions

Donatius, llegats i préstecs no poden ser acceptats pel Museu de les Terres de l'Ebre si no estan d'acord amb la política d'adquisicions anteriorment descrita i amb els programes anuals del museu. Les propostes de donacions i/o dipòsits subjectes a condicions seran també rebutjades si són contràries als interessos a llarg termini del públic i del museu, o aquest no pot garantir la seva bona gestió, conservació i difusió amb les esmentades condicions.

Les donacions i llegats al Museu de les Terres de l'Ebre seran irreversibles; i l'acceptació d'una donació condicionada caldrà que sigui degudament argumentada. Les donacions es contemplaran sempre només en els casos en els quals la titularitat de la propietat sigui clara. Les donacions no podran respondre mai a cap mena de transacció econòmica entre qui fa la donació i el Museu.

Prèviament al seu ingrés al Museu de les Terres de l'Ebre, les donacions seran informades positivament per l'equip tècnic del Museu, o si cal han d'anar acompanyades d'un informe tècnic favorable, fonamentat en aquest document de política d'adquisicions; i tindran validesa un cop les seves actes de donació siguin firmades per la persona o persones que facin la donació i pel director gerent del Museu, en la seva condició de legal representant del Museu.

Les actes de donació i de dipòsit del Museu han de realitzar-se seguint el model, legalment validat, que ha estat aprovat per la Junta del Consorci del Museu. En tots els casos s'adreçarà també una carta d'agraïment a cadascun dels donants i dipositants d'objectes etnològics, agraint la deferència per, seguint el model també establert en aquesta finalitat.

El Museu de les Terres de l'Ebre custodiarà i classificarà en tots els casos la documentació que acompanya l'ingrés dels objectes i materials a les seves col·leccions, perquè demostrin la seva legalitat dins el Museu i són justificants essencials davant de tercers; i també conservarà i gestionarà la documentació històrica i etnogràfica de context que acompanyava els objectes abans del seu ingrés al Museu, sigui aquesta de caràcter oral, gràfic o escrit. Aquesta documentació serà la que garantirà la veracitat de la informació recollida amb l'objecte o bé cultural etnològic, i difosa pel Museu.

Amb caràcter excepcional, el Museu de les Terres de l'Ebre podrà adquirir objectes no previstos en aquesta política d'adquisicions que tinguin un especial interès científic o educatiu, sempre que no interfereixin amb els interessos i polítiques dels altres museus del territori o de Catalunya, subratllant la necessitat de treballar en col·laboració amb d'altres institucions patrimonials de les Terres de l'Ebre, àmbit de referència del Museu, per tal d'evitar competències estèrils i interferències no desitjades.

El Museu de les Terres de l'Ebre s'interessarà també per adquirir documents en suport paper o altre suport perible: cintes, CD, electrònic, digital, fotografies, gravats, etc., que podran ser dipositats a la Mediateca del Museu, per tal de documentar la natura, història, economia, tradicions, etc. de la societat de les Terres de l'Ebre.

En relació a l'objectiu general de la política d'adquisicions de Patrimoni etnològic, el Museu contemplarà diferents nivells d'actuació, el primer serà la conservació del patrimoni moble que millor expressi i documenti les formes de vida tradicionals més pròpiament ebrencs, per tal que ajudin a comprendre la història recent de les Terres de l'Ebre i també la seva societat actual; el segon, però igual d'imprescindible, seran la recerca i la conservació de la memòria oral, gràfica i documental, que acompanyen els seus elements materials.

Seqüència del procés d'adquisició etnològica

El procés d'adquisició etnològica d'objectes al Fons del Museu seguirà la seqüència ja acordada per la Junta del Museu, que s'explica a continuació. Les adquisicions que es produeixen habitualment s'inicien amb l'arribada al Museu d'una proposta de cessió, o bé amb l'inici d'una recerca d'objectes en treball de camp gestionada des del propi Museu, en ocasió de l'organització d'alguna activitat pròpia o aliena, generalment una exposició.

A partir d'aquí, es mantenen converses i entrevistes amb qui proposa la cessió o n'és propietari dels béns mobles d'interès; es fa una visita a l'objecte; es realitzen imatges del context significatiu en el qual es troba l'objecte o objectes a adquirir; s'emplena el document anomenat "Qüestionari d'entrada", que recull la història i el context significatiu de l'objecte. Si cal, es fa una entrevista gravada (que ingressarà al fons oral del Museu) o bé una entrevista informal. Després es signa l'anomenada Acta d'ingrés (donació, dipòsit, etc.) i es fa una Carta d'agraïment (si s'escau); s'inscriu l'ingrés al Llibre de registre provisional d'Etnologia, es fa una primera neteja, consolidació, tractament (si és possible o bé imprescindible), s'etiqueta cada objecte amb el seu número de registre provisional, se l'ubica i se n'inicia l'expedient.

Així, el Museu de les Terres de l'Ebre considerarà de manera unitària el Patrimoni etnològic i la documentació que hi fa referència, que és la que li confereix el caràcter patrimonial.

Seqüència del procés de documentació etnològica

El procés de documentació dels objectes etnològics que ingressaran al fons del Museu de les Terres de l'Ebre seguirà la seqüència ja acordada per la Junta del Museu, que s'explica a continuació. La documentació s'inicia amb la informació sobre la història i el context significatiu de l'objecte, aplegada a partir dels seus propietaris durant el procés del seu ingrés, informació que, més tard, s'aboca en diferents camps de la seva fitxa de documentació. Aquesta informació salvaguarda el caràcter patrimonial de l'objecte.

La fitxa de documentació del Museu inclou també dades imprescindibles de l'objecte, a partir del moment que se li atorga un número de registre propi. Dades sobre la seva ubicació al Museu, els seu estat de conservació, les seves característiques materials, la seva imatge d'identificació, etc. A partir de la seva fitxa de documentació, que és en tots els casos individual, el Museu de les Terres de l'Ebre gestiona la seva conservació, recerca i difusió.

7- Compromís d'ètica i transparència

La política d'adquisició del MTTE està en sintonia amb el Codi Deontològic de l'ICOM (codi d'ètica professional aprovat el 4 de novembre de 1986) i compleix les directrius, tractats i la legislació nacional i internacional vigents, que li afectin, en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades per propietaris anteriors, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de Política d'adquisicions del Museu de les Terres de l'Ebre serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, el Museu es farà públiques totes les noves adquisicions.

A 3.8

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSÈU D'ERA VAL D'ARAN

1. Introduccion

Er Hilat de Musèus dera Val d'Aran (d'ara en endauant, MdVA), damb sedença en Musèu dera Val d'Aran, preten arremassar ues colleccions que siguen testimòni fidèu deth passat e deth present dera istòria d'Aran. Aguestes colleccions bastiran eth hons des musèus, independentment deth sòn caracter expausable. Ad aguest efècte, ua des accions continuades qu'a de portar a tèrme MdVA ei era adquisicion permanenta d'objèctes (d'òbres, pèces o aute materiau), documentacion o informacion en quinsevolh format.

Eth prètzhet d'adquisicion en un musèu a de respòner a uns criteris e non a d'èster producte der edart. Es recorsi ath servici d'aguestes accions an d'èster aplicats en foncion d'ua planificacion e ua priorizacion.

Era **principau foncion dera politica d'adquisicions** ei mercar es linhas directores entà arténher aguesti objectius programatics dera institucion museistica en matèria de colleccions, en tot establir normes e procediments d'adquisicions.

Aguesta politica establida a d'èster reflectida en un document escrit, accessible a totes es persones que la volguen conéisher. Aguest document non a de demorar blindat, senon qu'a d'èster en constant evolucion en foncion de nauj plantejaments e de nauj besonhs des musèus.

Eth present document establirà es bases generaus que regiràn era politica d'adquisicions de MdVA, damb era finalitat d'arténher ua colleccion coerenta que servisque as objectius generaus dera institucion e as diuèrsi programes d'actuacion que s'establisquen.

Eth MdVA se compromet a sauvaguardar es objèctes qu'intègren eth sòn hons e totes es possibles naues adquisicions.

Aguesta politica accepte eth document marc dera politica d'adquisicions der Hilat de Museus d'Etnologia de Catalonha, deth quau n'ei Pxaz<szart eth musèu, e der Hilat de Musèus d'Istòria e Monuments de Catalonha. Pendent es ans 2019 e 2020, es musèus membres debatèren e

trabalhèren conjuntament eth besonh d'ua politica d'adquisicions entà anar der aman damb eth **Plan de Musèus** vigent dera Generalitat de Catalunya.

2. Presentacion: er Hilat de Musèus dera Val d'Aran

Eth Musèu dera Val d'Aran ei era sedença principau der Hilat de Musèus dera Val d'Aran, hilat descentralizat de sies equipaments gestionadi des deth Conselh Generau d'Aran. Ei inscrit en Registre de Museus de Catalunya damb eth numerò 49. En conjunt, es sies equipaments an coma mission explicar es diuerses realitats deth territòri aranés: istòria, patrimòni, cultura, tradicions, lengua, identitat, medi naturau e industrializacion. Era major part dera sua colleccion ei frut donacions particulars. Atau madeish, des deth Musèu se gestionen es visites a diuerses glèises d'origina romànica dera val, jos eth nòm de *Rota Romanica d'Aran*.

Era sua origina se trape en 1973, damb era creacion dera Fondacion Musèu Etnologic dera Val d'Aran, era quau permetèc qu'en 1984 se dauric coma Musèu Etnologic dera Val d'Aran, damb ua colleccion d'objèctes etnografics basada en donacions de particulars. Actuaument, eth hons de MdVA integre objèctes des d'epòca preistorica enquiara actualitat, de procedéncia aranesa o restacadi damb eth territòri. Eth descurs istoric deth musèu integre elements pròpis dera identitat aranesa, que la hèn singulara respecte d'auti lòcs de Catalonha, coma son era cultura, era lengua o eth sistèma politic e electorau pròpi.

Es sies equipaments qu'intègren er hilat son:

- Musèu dera Val d'Aran, Vielha
- Ecomusèu çò de Joanchiquet, Vilamòs
- Fabrica dera Lan, Vielha
- Mòla de Salardú, Naut Aran
- Sant Joan d'Arties, Naut Aran
- Mina Victòria, Arres

Es objectius generaus de MdVA son:

- Promòir er estudi e era difusion dera cultura e deth patrimòni aranés
- Constituïr un marc de debat e reflexion sus era cultura aranesa
- Potenciar entre era societat civila era sensibilizaci6n de cara ath patrimòni aranés, mejançant era organizaci6n d'activitats

Eth MdVA ei membre des següents **hilats** de musèus de Catalonha:

- Xarxa de Museus d'Etnologia (hilat tematic)
- Xarxa de Museus de les terres de Lleida i Aran (hilat territorial)
- Xarxa de Museus i equipaments patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran (hilat de supòrt territorial)

3. Descripci6n des colleccions

Sonque ua part dera collecci6n (20%) s'expanse enes disparièrs equipaments de MdVA. Era major part deth hons se trape ena sala de resèrves.

Tipologia dera collecci6n

Era collecci6n ei integrada sustot per objèctes de petites e miejanas dimensions de diuersi **materiaus**: husta (policromada e non policromada), metau, ceramica, veire, pèira, oas, teishut e paper.

I a ua part deth hons que consistís en documentaci6n istorica, mès bona part d'era se conserve en Archiu Generau d'Aran.

S'a començat a crear un hons de memòria orau, damb testimonis enregistradi, que se sauve en format digitau.

Es colleccions queden registrades en un programari informatic accessible sonque per part deth personau de MdVA. Encara non son accessibles en linha.

Ambits e especialitats

En tot auer en compte era tematica des colleccions, per numerò de pèces, aguesta se compause des següents airaus tematics:

- Etnologia
- Art liturgic
- Arqueologia
- Machinaria industriau
- Arts plàstiques
- Fotografia
- Indumentària
- Libres e documentacion
- Enregistraments de memòria orau

Es pèces abasten des dera preistòria (Neolitic) enquia manifestacions artistiques contemporànies, jos eth denominador comun dera procedéncia o relacion damb era Val d'Aran.

4. Prioritats e airaus d'interès

Eth primèr pas entà establir ua politica d'adquisicions apropiada, que permete formar un hons coerent damb es objectius generaus deth centre, ei establir quini son es tèmes d'interès pr'amor de definir que cau conservar en foncion d'ues classificacions e d'ues prioritats:

- En principi, son d'interès toti aqueri elements relacionats damb era **istòria e era cultura aranesa** e per extension ara cultura catalana e occitana que documenten era nòsta istòria damb aquera.
- Des d'un punt d'enguarda **cronologic** non establiram limits, ja per lei s'acèpten es rèstes des catacions arqueologiques realizades ath long deth territòri d'Aran.
- En çò que hèr ar àmbit **geografic**, establím com a primèr nivèu d'interès tot eth territòri aranés. En dusau nivèu, seràn valorats es elements que hèsqen referéncia ath territòri catalan e occitan. Fin finau, serà considerat aquerò que, en tot èster luenh des d'un punt de

vista geogràfic o cultural, pogue resultar útil o ilustratiu de quauque hèt o fenomen concret dera istòria, o valorat peth sòn valor.

En çò que hè as **matèries**, es grani fòcus d'interès son:

- Era cultura populara e tradicionau aranesa (etnologia)
- Es formes d'organitzacion sociala e es manifestacions pròpies dera vida e comunitat aranesa.
- Es manifestacions artistiques de toti es temps e de diuerses procedéncias (popular, religiosa, etc.)
- Es manifestacions dera preindustrialitzacion (industria tradicionau).

5. Critèris de selecció

5.1. Tipologia d'objèctes e informacions

Pòden èster objèctes d'adquisicion per part de MdVA, tant elements materiaus (objèctes) com inmaterialaus (informacion damb qualsevolh format) :

Es objèctes que s'adquisiquen an d'auer relacion damb es matèries d'interès senhalades en punt 2 e auràn de poder èster includides en bèth un d'aguesti apartats:

- Objèctes relacionats damb bèra ua des matèries especificades en punt anterior (4) e que documenten era istòria e era cultura aranesa.
- Òbres d'art e objèctes pròpis dera cultura, tradicion e religiositat aranesa.
- Fotografies, gravats, films, videos e tot tipe de document audiovisual.
- Documents oraus e informacion sense supòrt materiau, referits as tematiques nomentades.

5.2. Seleccion prèvia

Ath madeish temps d'acceptar era incorporacion d'ua pèça en sòn hons, eth musèu se basarà enes següents critèris:

- Coma norma generau non s'adquiriràn aqueri objèctes que non entren laguens dera politica d'adquisicions deth musèu

- Non s'adquiriran objèctes que non siguen perfectaments documentats (origen, valor, autenticitat, procedència...)
- Non s'acceptaràn objèctes que non poguen èster convenientament restaurats o conservats enes infraestructures deth musèu. S'estudiaràn es casi especifics
- Trèt de casi excepcionaus non s'acceptaràn objèctes qu'impliquen quinsevolh tipe d'imposicion d'usatge. Es donacions s'an de hèr sense cap tipe de restriccion que pogue afectar ath futur des objèctes per part dera institucion museïstica.
- Jos cap concèpte s'acceptaràn bens procedenti de particulars, frut de trafec illegau o d'accions que vulnèren era legislacion en matèria de proteccion deth patrimòni culturau, de trafec de bens culturaus o de quilsevolha auta norma juridica vigenta en nòste país. S'eth musèu ei coneishedor de quaque ben d'aguesta natura, cau avisar as autoritats pertinents.
- Es propòsits entà adméter un objècte an d'includir es besonhs dera colleccion permanenta, activitats d'investigacion deth musèu. Poderàn establir-se plans d'adquisicions especifics segontes programes de dessenh de projèctes museografics, d'organitzacion d'exposicions temporaus, programes de reserca e programes didactics.
- Sonque s'acceptaran aqueri objèctes que se poguen catalogar, conservar, emmagasenar o expausar damb totes es garanties.
- Er ingrès de donacions de colleccions a on non totes es pèces an eth madeish valor e interès, serà estudiat individuaument.

5.3. Critèris d'avaloracion

Es critèris d'avaloracion seran es que seguissen:

- Eth compliment des principis generaus dera politica d'adquisicions de MdVA, en çò que hè as geografics.
- Era relacion damb es matèries d'interès.
- Eth sòn interès peth hèt de curbir mancances deth hons deth Musèu dera Val d'Aran.
- Eth sòn valor artistic e culturau en sentit ample: era sua raresa o singularitat, eth sòn valor simbolic o rituai, eth sòn valor scientific...

- Eth sòn intertès deth punt d'enguarda pedagògic o entà realizar escambis damb d'autres institucions museístiques.
- Duplicacion d'objèctes: S'er objècte ja ei duplicat ena colleccion s'utilitzaràn barems com era qualitat, era singularitat o er estat de conservacions. Se poderà dar de baisha o escambiar çò que se considèra de besonh.
- Er estat de conservacion e es condicions entara correcta preservacion des peces.
- En cas de compra, eth còst dera sua adquisicion.
- Es dimensions e es complexitats logistiques qu'era adquisicion pogue comportar.

5.4. Modalitats d'adquisicion

S'enten coma adquisicions era manèra de conduir er ingrès des bens culturaus en un musèu, ja sigue quan se produsís ua transferéncia de propietat, ja sigue quan aguesta non se da.

Es modalitats enes quaus se produsís ua transferéncia de propietat son es que seguissen:

- **Compra:** Er objècte passe a èster propietat deth Musèu a cambi d'ua soma convenguda.
- **Recoleccion:** Objèctes procedenti de trabalh de camp etnologic passen a èster propietat absoluta deth Musèu.
- **Donacion:** Acte segontes eth quau, eth propietari deth ben cedís de franc e irrevocablement era propietat dera causa dada a favor deth musèu, que l'accepte.
- **Legat:** Disposicion per causa de mòrt qu'implique era adquisicion d'un ben per part deth musèu a títol particular.
- **Adquisicion deth ben per part deth musèu quan aguest o era administracion ara quau pertanh, son nomentats ereus.**
- **Prescripcion:** Ingrès d'un ben en possession deth musèu per non auer estat reclamat en transcors deth temps establert, peth sòn propietari o pera persona damb capacitat entà hè'c.
- **Prèmi:** Ingrès d'un ben coma conseqüéncia d'un prèmi.

- Propietat directa: Er objecte pertanh ath musèu pr'amor que originariament ja formaue part deth sòn edifici, deth sòn mobiliari, o ben perque siguec creat o realitzat pera sua pròpria institucion museïstica.
- Permuta: Escambi d'un objecte per aute, qu'implique eth traspàs dera propietat.

Tanben se contemplen d'aves modalitats d'adquisicion enes quaus non se produsís ua transferència de propietat.

- Adquisicion en règim de comodat: aguesta modalitat d'adquisicion a un aspècte temporau e de franc, e s'establís mejençant un contracte en quau eth propietari liure er us d'un ben ath musèu, fixant-se es condicions particulars que regirant aguesta session.
- Escambi: eth musèu recep un ben en comodat a cambi de deishane un aute tanben en comodat ath propietari deth prumèr.

En generau, exceptat de casi excepcionaus que tieràn en consideracion er especiau interès deth ben patrimoniau entà arténher es objectius generaus deth musèu o entàs desvolopament des sòns programes especifics, se prioritzarà era adopcion de modalitats d'adquisicion que compòrten era transferència deth títol de propietat a favor deth musèu o qu'establisquen ua possession de bens de longa durada, pr'amor d'assegurar era coerència e era estabilitat des colleccions.

6. Procediment e tramitacion d'adquisicions

En tèrmes generaus, e independentment dera tipologia e valor dera pèça, eth procediment iniciu seguirà es següents passi:

- S'establirà un prumèr contacte damb era persona o institucion qu'age en propietat o custòdia era pèça, en tot sollicitar informacion prèvia.
- S'harà era visita presenciau ara pèça o colleccion, damb requeriment d'informacion, fotografies e çò que sigue de besonh entara correcta avaloracion.
- S'avalorarà era adquisicion, cossent damb es critèris establidi en aquest document. En aquest punt, e en cas que sigue ua crompa, tanben se valorarà era adequacion deth prètz.
- En cas d'accedir a que passe a integrar eth hons de MdVA, se considerarà se se desvolopa eth procediment ordinari o extraordinari.

6.1. Procediment ordinari

Sistèma simplificat entà tramitar es adquisicions que s'aplicarà en cas d'objèctes de menor valor. En cas d'auer mès d'un objècte dera madeisha colleccion o de colleccions diuerses, s'iniciarà un expedient mensuaument per lòts.

Documentacion a tramitar:

- Prepausa d'ingrés dera Direccion de MdVA
- Decret de Conselh de Govèrn entà procedir ara adquisicion
- Informe d'ingrés en hons de MdVA

6.2. Procediment extraordinari

Sistèma entà tramitar es adquisicions que s'aplicarà en cas d'objèctes de mès valor. S'iniciarà un expedient administratiu per pèça o conjunt de pèces, en cas que siguen dera madeisha procedècia e qu'agen relacion entre eres.

- Prepausa de comodat/venta/donacion, eca... per part deth propietari/ institucion qu'a era custòdia dera pèça
- Informe dera direccion de MdVA
- Decret de Conselh de Govèrn entà procedir ara adquisicion
- Contracte
- Acta d'ingrés en hons deth MdVA

Un còp finalitzadi es tramits des dus procediments, es bens s'inscriueran en inventari generau deth musèu, hènt a constar clarament era forma d'adquisicion.

7. Compromisos d'etica e transparencia

Era politica d'adquisicions deth Musèu dera Val d'Aran s'elabore d'acòrd damb eth Còdi d'Etica Professionau deth ICOM (2004 darrèra revision) e ei sotmetuda ara legislacion vigenta en matèria de transaccions de bens patrimonius e de propietat intellectuau, e prestarà especiau atencion a

questions com ara es materiaus procedenti de catacions illegaus, es adquisicions condicionades, era cooperacion enter musèus e es conflictes d'interèssi e era conducta des professionaus.

Damb era voluntat de complir damb era maxima transparéncia per part dera institucion, aquest document de política d'adquisicions serà public e accessible via web e quedarà a disposicion des interessadi. Atau madeish, es naues adquisicions s'haran publiques a trauèrs des Decrets d'acòrds de Conselh de Govèrn, publicadi ena web deth Conselh Generau d'Aran.

A 3.9

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU D'HISTÒRIA DE LA IMMIGRACIÓ DE CATALUNYA

1. Introducció

Els museus són espais que preserven unes col·leccions però, alhora, ajuden a interpretar-les i a donar-les a conèixer a la societat present. Els museus també són els equipaments responsables de preservar la memòria del present per deixar un llegat i un relat del present a les futures generacions. El Museu d'Història de la Immigració de Catalunya (MhiC) té molt present aquesta tasca i d'aquí la necessitat de dotar-se d'un document de política d'adquisicions que marqui les línies directives en matèria de col·leccions.

En matèria d'adquisicions, la missió del MhiC és la de crear un fons patrimonial que expliqui els processos, els comportaments, les conseqüències i les emocions de les persones migrades a Catalunya i la singularitat d'aquests processos al nostre territori. D'aquí que les adquisicions del MhiC donaran importància a l'objecte però, també a tot el relat emocional de les diferents comunitats o persones que en algun moment de la seva vida van immigrar al nostre país.

El Museu forma part de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El MhiC va participar en aquest treball conjunt i, en conseqüència, accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

La masia de Can Serra de Sant Adrià de Besòs acull des del 2004 el Museu d'Història de la Immigració de Catalunya. El Museu vol ser un espai de referència en l'estudi i la representació del fet migratori a partir de l'exposició permanent que ofereix al públic una visió de la trajectòria humana en el procés de migracions des de la prehistòria fins al segle XXI amb una visió global. El discurs del Museu es presenta a partir de les experiències de les persones, el seu relat ens ajuda a entendre els comportaments tant de les persones migrants com de les comunitats que reben. La interculturalitat és l'eix que vertebrava el diàleg entre el relat, el museu i els seus usuaris.

La col·lecció es basa en els relats de la immigració, les històries de les famílies que han emigrat i com la societat catalana, entesa com una societat plural amb comunitats culturals d'arreu, ha viscut en cada moment de la història les noves incorporacions. El Museu custodia objectes dels relats personals, fotografies, memòria oral i elements d'arts decoratives d'altres cultures d'arreu del món que ara ja formen part de l'entramat de la població que viu al nostre país. Conèixer-les forma part de l'acollida i la compressió del fet migratori com una realitat natural a la societat contemporània.

3.Descripció de les col·leccions

Les col·leccions del Museu d'Història de la Immigració de Catalunya està estructurada en quatre tipologies:

- FOTO: Col·leccions fotogràfiques d'autor i col·leccions familiars (procedents de donacions).
- MHIC: Col·lecció virtual: Imatges d'objectes, documents i activitats del museu (material únicament digitalitzat).
- MUSE: Col·lecció objectual.
- TEST: Fons testimonial. Que s'ha recollit escrit o amb fons audiovisual i que s'ha catalogat a partir de paràmetres que permeten un anàlisi més comptable i demogràfic dels processos migratoris (any d'arribada, lloc d'origen, etc.).

4.Prioritats i àrees d'interès

Fins ara la col·lecció del MhiC s'ha configurat des d'una perspectiva social i testimonial. Una part important del públic del museu te la consideració de PARTICIPANT i aporta peces i fons patrimonial (testimoni, documentació, objectes...) que consideren que son dignes de formar part del Museu de la Immigració. El relat del Museu es va fent a partir d'aquestes aportacions i els criteris d'acceptació es vinculen al tema que es tracta en les temporals: refugiats, , viatges, educació, indumentària, alimentació, habitatge, treball, polítiques d'acollida... son alguns dels descriptors amb els que hi treballem, i que ens ajuden a donar visibilitats a tots els àmbits migratoris.

5.Criteris de selecció d'obra nova

Per característiques administratives, el MhiC no contempla la compra d'objectes. Per tant, la col·lecció es configura a partir de donacions i adquisicions gratuïtes.

El MhiC disposa d'un espai de reserva molt reduït i sense condicions, per aquest motiu la política d'adquisicions també intenta ser molt conservadora i sostenible per poder tenir, sobre la col·lecció objectual, un bon control i tractament de les peces.

La major part de moviment d'objectes del MhiC són de préstecs per exposicions temporals que retornen als seus propietaris un cop finalitzada l'activitat.

Davant d'una possible adquisició el Museu valorarà la idoneïtat de l'objecte seguint els criteris d'adequació a les col·leccions, estat de conservació, condicions de l'adquisició i temes logístics.

6.Protocol d'adquisicions

Tota adquisició s'iniciarà amb una proposta interna o externa que serà valorada per l'equip tècnic del Museu. La valoració de la idoneïtat de l'adquisició respondrà als criteris de selecció d'obra nova especificats en l'anterior apartat.

El MhiC no accepta donacions condicionades. Serà el propi Museu qui decidirà l'ús i tracte de cada objecte que custodia.

Al tractar-se d'una col·lecció i un relat que va més enllà de l'àmbit local, el MhiC promourà la participació d'altres administracions supramunicipals entorn a la gestió, conservació, adquisició, emmagatzematge i custòdia del fons.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 3.10

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU ETNOGRÀFIC DE RIPOLL

1. Introducció

La política d'adquisicions d'un museu és el document que estableix els criteris de gestió i procediment de noves incorporacions a les col·leccions dels museus. El Museu Etnogràfic de Ripoll seguint la seva voluntat d'incrementar la col·lecció necessita una política d'adquisicions perquè totes les futures incorporacions segueixin una lògica comuna. És per això que aquest document explicita les col·leccions del museu, les àrees prioritàries de creixement, el protocol d'adquisicions i, entre altres, els criteris de selecció de nous objectes.

El Museu forma part de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya. Durant els anys 2019 i 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El Museu Etnogràfic de Ripoll va participar en aquest treball conjunt i, en conseqüència, accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

El Museu Etnogràfic de Ripoll, tal i com el seu nom indica es troba a Ripoll. Té una gestió municipal però les competències sobre la col·lecció rauen entre l'Ajuntament, el Consell Comarcal del Ripollès i el Bisbat. L'origen del museu el trobem a finals del segle XIX quan amb el moviment de la Renaixença es van posar en valor tots aquells elements simbòlics de la cultura i la societat catalana. La industrialització canviava l'entorn ràpidament i calia preservar la memòria i el llegat dels nostres avantpassats. Així es va crear l'Arxiu Museu Folkloric de Ripoll, inicialment a les golfes de l'església de Sant Pere però, que actualment ja disposa d'un edifici propi amb tots els serveis.

Tot i custodiar també patrimoni arqueològic, el Museu concentra el seu llegat en la col·lecció etnogràfica de la societat catalana del Ripollès i del Pirineu oriental. Mostra la vida tradicional a la llar, així com els oficis tradicionals, en especial el treball del ferro, les llegendes i cançoners populars, els jocs i les joguines, les festes i costums o la religiositat. En destaca la seva aposta per explicar els

pastors, la seva col·lecció de barretines, la d'armes de foc i les fargues com a element arrelat al territori. La seva aposta actual és deixar constància del llegat del passat per estudiar la societat actual.

3.Descripció de les col·leccions

El Museu custodia un fons de més de 10.200 objectes. Les col·leccions del Museu Etnogràfic de Ripoll són ben diverses i pluridisciplinars. A banda de les col·leccions etnogràfiques, n'hi ha d'arqueologia, de ciència i tècnica, de ciències naturals i d'art i arts decoratives.

Les col·leccions, en consonància amb l'exposició permanent, les dividim en 12 seccions: Ripoll i Ripollès, l'antic museu, treball del camp, treball a la llar, vida a la llar, religiositat, jocs i joguines, oficis: treball a la vila, la llana i el cànem, la farga i el ferro, les armes de foc ripolleses i, per últim, societat de present – vitrines de futur.

4.Prioritats i àrees d'interès

El Museu Etnogràfic de Ripoll és el museu de referència al Ripollès, d'aquí que la seva prioritat sigui la preservació de la memòria col·lectiva d'aquesta comarca i, sobretot, l'explicació de la transformació de la societat rural en la societat industrial i de serveis que és actualment. És un museu de territori i posa en valor el llegat de la comunitat. Per extensió, el Museu podria estendre's a les comarques veïnes i al Pirineu gironí.

Una de les grans prioritats del Museu és la preservació del llegat industrial de la comarca perquè a dia d'avui esdevé un gran buit en les col·leccions i el discurs. Històricament ha estat un àmbit que no s'ha prioritzat i gairebé no s'ha documentat i ara és una prioritat del Museu preservar la història de la indústria del Ripollès. És d'especial interès l'adquisició d'elements que donin testimoni de la producció de ferro a la nostra comarca.

El Museu Etnogràfic de Ripoll també es caracteritza per preservar la memòria oral com a objecte patrimonial i disposar d'una col·lecció al voltant de l'àmbit dels pastors, les llegendes i la transhumància.

5. Criteris de selecció d'obra nova

L'adquisició d'una nova peça o objecte a les col·leccions del Museu Etnogràfic caldrà que compleixi amb els següents criteris: adequació a les col·leccions, estat de conservació, cost de l'adquisició i possibilitat de conserva i preservació de l'objecte a les dependències del Museu.

6. Protocol d'adquisicions

Davant d'una proposta d'adquisició serà la direcció del Museu, o persona en qui aquesta delegui, qui elaborarà un informe de valoració de la proposta on hi farà constar els criteris anteriorment concretats.

Serà la direcció del Museu qui acceptarà les noves adquisicions i en donarà compte al patronat del Museu, com a mínim anualment. En adquisicions excepcionals, la direcció del Museu pot delegar al patronat del Museu l'acceptació d'un bé pel seu caràcter simbòlic, per la seva rellevància o pel seu alt valor patrimonial.

El Museu no acceptarà donacions condicionades. Serà el propi Museu qui determinarà l'ús dels objectes que configuren les seves col·leccions i podrà canviar-ne la ubicació segons les necessitats expositives o interessos del Museu en cada moment.

L'acceptació d'una nova adquisició es tradueix en la incorporació de l'objecte a l'inventari del Museu i en la incorporació de tota la documentació de l'objecte a la base de dades de les col·leccions del Museu.

A banda, el Museu Etnogràfic de Ripoll disposa d'un protocol específic per a l'adquisició temporal d'objectes, el préstec i l'exposició i d'una normativa interna de funcionament respecte a les col·leccions que va ser aprovat pel Patronat. Aquest protocol s'exposa com a annex d'aquest document i complementa la política d'adquisicions del propi Museu.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les

adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

ANNEX

Protocol d'adquisició d'objectes per part del Museu Etnogràfic de Ripoll i de la seva exposició.

El Patronat del Museu Etnogràfic de Ripoll, signa i corrobora el protocol establert d'adquisició i exposició del fons del Museu Etnogràfic de Ripoll

- Les peticions de dipòsit poden ser de diferents formes i per tant caldrà seguir un protocol específic en cada cas.
 1. Dipòsits.
 - Caldrà realitzar un contracte de dipòsit on s'exposin totes les condicions i normes tant per part del dipositari com de cedent.
 - En cas que el contracte de dipòsit no sigui indefinit o bé inclogui limitacions pel que fa l'ús habituals del objectes en un museu, caldrà especificar-ho, en el cas que aquestes limitacions dificultin el funcionament del museu o en limitin les seves obligacions el personal tècnic del museu pot rebutjar el dipòsit.
 - En cas que un contracte de dipòsit es revogui, el dipositant haurà d'abonar al Museu Etnogràfic de Ripoll, el valor econòmic de les intervencions de conservació i restauració que hi hagi fet.
 2. Donacions
 - Les donacions que
 3. Compra
- Les notificacions es podran fer per correu electrònic per tal de agilitzar els tràmits.

- Per poder autoritzar la sortida d'un objecte, caldrà el consentiment de la majoria de membres del patronat (4 membres).
- En cas de no rebre resposta, es tornarà a notificar al membres del patronat per correu ordinari o telefònicament.

Normes Internes del Protocol de Cessió.

- El Museu Etnogràfic de Ripoll, disposa d'un fons de més de 8000 objectes, per aquest motiu cal distingir entre els que es troben exposats a les sales permanent i que constitueixen els objectes de primer ordre del museu, i els que es conserven a les reserves del museu.
- Aquesta distinció respon a la necessitat de tractar-los de manera diferent, ja que els que es troben exposats a la permanent s'entenen com a imprescindibles per entendre el fons, i formen part de col·leccions amb entitat pròpia que cal preservar.
- Els objectes que es troben a les reserves, solen ser excedents de les col·leccions exposades, o pertanyen a col·leccions que no són imprescindibles per a la comprensió global del discurs.
- Cada cessió s'ha d'estudiar i valorar de manera independent, però seguin uns criteris mínims de funcionament intern.

Normes internes comuns a tots els objectes:

1. Tot objecte que surti del museu haurà de comptar amb l'aprovació del Patronat del Museu, i la supervisió del personal tècnic del museu.
2. caldrà omplir un formulari de petició de la sortida de l'objecte, on el personal tècnic del museu, hi especificarà les condicions de trasllat i exposició de l'objecte i el valor de l'assegurança.
3. Caldrà que els prestatari, signi els documents que des de la gestió del museu se li facin arribar i contracti una assegurança clau a clau, que cobreixi els trasllats i l'estada de l'objecte.
4. Caldrà que consti el logo i el nom del museu, com a Museu Etnogràfic de Ripoll, en l'exposició i en totes les publicacions i accions en les que intervingui l'objecte.

5. El Patronat, es reserva el dret a autoritzar la publicació i difusió de l'objecte, més enllà de la seva exhibició.
6. Caldrà entregar una còpia de totes les publicacions on apareguin els objectes o se'n faci menció.

Peces de l'exposició permanent.

1. Els objectes que es troben a l'exposició permanent constitueixen les principals col·leccions del museu, per aquest motiu, cal una normativa específica, que garanteixi la continuïtat del discurs expositiu i la cohesió de les diferents col·leccions.
2. La durada màxima d'una cessió en dipòsit, d'un dels objectes de la exposició permanent és d'un any.
3. passat aquest temps, el Patronat del Museu, i el personal tècnic, podran autoritzar a fer-ne una còpia, si el projecte per al qual s'ha cedit l'objecte continua i es considera oportú. Aquesta còpia s'haurà d'identificar com a "còpia de la peça amb núm. de registre xxxx, del Museu Etnogràfic de Ripoll"
4. Qualsevol publicació o acte de difusió que impliqui l'objecte o la còpia que se n'hagi pogut fer, s'haurà de notificar prèviament al Patronat del Museu, que es reserva el dret de denegar-ne l'ús.
5. Si la còpia deixa de ser exposada, per qualsevol motiu, s'haurà de entregar al Museu Etnogràfic de Ripoll.
6. En cas que les condicions de temperatura i humitat que s'hauran especificat en el document de cessió, així com qualsevol altre normativa que s'hagi especificat en el document, no es compleixin el museu es reserva el dret a retirar el objectes abans que s'acabi el període de cessió,

Peces que no formen part de l'exposició permanent.

1. Els objectes que es troben a les reserves del museu, constitueixen un complement a les principals col·leccions del museu, solen ser excedents de les col·leccions de la permanent o bé constitueixen col·leccions que no formen part del discurs general del museu.
7. La durada màxima d'una cessió en dipòsit, d'un dels objectes que no es troben a la permanent és de cinc anys, prorrogables.

8. passat aquest temps, el Patronat del Museu, i el personal tècnic, podran autoritzar prorrogar el dipòsit de manera indefinida, sempre i quan el motiu de la petició es mantingui i no suposi cap perjudici per la gestió del Museu Etnogràfic de Ripoll, ni per la conservació de la peça. Caldrà mantenir l'assegurança de l'objecte al llarg de tot el període de cessió.
9. Qualsevol publicació o acte de difusió que impliqui l'objecte, s'haurà de notificar prèviament al Patronat del Museu, que es reserva el dret de denegar-ne l'ús.
10. Si per qualsevol motiu, es modifica el motiu de la cessió l'objecte s'haurà de retornar al Museu Etnogràfic de Ripoll, i en tot cas caldrà fer una nova petició.
11. En cas que les condicions de temperatura i humitat que s'hauran especificat en el document de cessió, així com qualsevol altre normativa que s'hagi especificat en el document, no es compleixin el museu es reserva el dret a retirar el objectes abans que s'acabi el període de cessió.
12. El patronat del Museu Etnogràfic de Ripoll, en cas que els dipòsit s'hagi establert com indefinit, es reserva el dret a reclamar el retorn de l'objecte, si el necessita per el funcionament del museu.

A 3.11

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU ETNOLÒGIC DEL MONTSENY – LA GABELLA

1. Introducció

En el context del Pla Nacional de Museus de Catalunya (2015-2025) que fa referència a la millora de la gestió de les col·leccions i, especialment, al foment de la definició i redacció de les polítiques d'adquisicions dels museus del país, el Museu Etnològic del Montseny (MEMGA) ha millorat i desenvolupat el seu Pla de polítiques d'adquisicions (2021).

Durant el 2019 el MEMGA va participar en la diagnosi que descrivia les col·leccions de la xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya (XME) i la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya (XMH), alhora que va participar en la reflexió col·lectiva referent al relat dels museus de societat de Catalunya que les dues xarxes desenvolupen conjuntament.

En línies generals, el MEMGA adopta com a política d'adquisicions (on sigui d'aplicació) les Convencions i Recomanacions de la UNESCO, i s'atindrà en tot moment als principis de l'ètica professional reconeguts pel codi ètic de l'ICOM. Així mateix, accepta la legislació vigent que afecta al patrimoni cultural i el Document Marc de Política d'Adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'història i Monuments de Catalunya (2020-2021).

2. Presentació del Museu

El Museu Etnològic del Montseny, la Gabella, és un centre d'exposició, conservació, difusió i investigació del patrimoni cultural del massís del Montseny, que es troba instal·lat en un edifici del segle XVII, la Gabella, totalment restaurat i adaptat, situat al centre d'Arbúcies (la Selva) en la vessant oriental del Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny.

Les sales d'exposició permanent, mostren els testimonis materials i immaterials de les comunitats que han poblat el massís del Montseny al llarg de la seva història.

EL MEMGA conserva una sèrie de col·leccions pluridisciplinars, que permeten elaborar interaccions entre diverses xarxes temàtiques museològiques (etnologia, arqueologia, ciència i tècnica, història...) i que l'encabeix sota el concepte de museu de societat; entès com a museu que col·loca al centre del

seu discurs l'ésser humà per tal d'estudiar-ne l'evolució històrica, etnogràfica, social i identitària, on l'entorn (el territori del Montseny) i la interacció amb la comunitat hi tenen un paper destacat.

Amb paraules de F. Pizzorni-Itié "a través dels museus de societat els pobles poden entendre què és allò que uneix els homes i territoris i imaginar el futur a partir dels recursos del patrimoni conservat i valoritzat".

3.Descripció de les col·leccions

Com a museu de societat, el MEMGA ha adquirit i col·leccionat, al llarg dels més de 30 anys de funcionament, tot un ampli ventall d'objectes, on la importància rau més en el seu valor simbòlic, emotiu i d'identitat que ajuda a construir el relat museològic i entendre la pròpia comunitat montsenyenca posant en valors els seus objectes, que no pas en el seu valor econòmic o patrimonial.

La col·lecció general del MEMGA posa en valor les relacions entre les persones i el medi natural i mostra la vida de la societat tradicional i l'evolució de les formes de vida i les ocupacions humanes al massís del Montseny. Es dona especial rellevància als canvis en la societat, anomenada tradicional, des de la segona meitat del segle XIX fins als anys 60 del segle XX, amb els oficis menestrals i el món de la pagesia, cap a la industrialització, exemplificat amb les incipients indústries de la torneria, tèxtil i carrosseria d'Arbúcies al llarg del segle XX.

Les restes arqueològiques procedents de la recerca en el territori que realitza el MEMGA, especialment les troballes del castell de Montsoriu, en el qual el MEMGA du a terme el treball científic de les excavacions arqueològiques de forma continuada des del 1993, també formen part del seu relat.

Altres equipaments satèl·lits del MEMGA permeten subratllar l'incipient factor industrial, que va aparèixer a l'entorn del Montseny entre finals del segle XIX i inicis del XX, aprofitant el recurs de l'energia hidràulica com a font d'energia, és el cas de la Farga del Roquer, element industrial on es conserva la turbina original i la serradora de fusta per a l'explotació forestal del territori.

4.Prioritats i àrees d'interès

El MEMGA s'ocupa d'explicar les interpel·lacions de les persones amb el medi natural en el territori del Montseny i es dedica a recollir i exposar objectes que mostren l'evolució d'aquesta interrelació al

llarg dels temps. Les competències arqueològiques s'integren també en aquest apartat, tenint en compte sempre el marc legal dels dipòsits arqueològics en museus. En aquest context, **les prioritats en les noves adquisicions i les àrees territorials d'interès** són:

- **Àmbit territorial** del Parc Natural del Montseny i municipis adjacents amb relació històrica amb el massís del Montseny i àmbit territorial de la comarca de la Selva interior
- Les **prioritats en les noves adquisicions** venen definides per l'àrea temàtica d'estudi del MEMGA, les ciències humanes, especialment l'etnologia, antropologia i arqueologia o història, que han de permetre adquirir prioritàriament objectes o artefactes relacionats amb les activitats tradicionals vinculades a l'economia d'autoabastament (agricultura, ramaderia i explotació industrial), així com les activitats preindustrials i industrials, sempre amb visió inclusiva i plural de la societat, així com fent especial atenció a les adquisicions referents a objectes que aportin una visió de gènere de la societat montsenyenca, objectes d'evolució vers la societat tecnològica i finalment al béns en llengua catalana. També s'inclouen en aquest àmbit adquisicions de béns immaterials, recopilació de memòria oral, cultura popular i objectes documentals o testimonials.
- Pel que fa als materials arqueològics, aquesta és una àrea de recerca bàsica del MEMGA. Fruit d'aquesta recerca en el marc territorial del Montseny i la Selva interior, s'inclouen els materials de procedència d'intervenció arqueològica que puguin ser dipositats en els magatzems del MEMGA procedents de dipòsits autoritzats per la Generalitat de Catalunya.

5. Criteris de selecció d'obra nova

Les adquisicions del MEMGA han de tenir en compte les necessitats de la col·lecció mare mostrant coherència amb el discurs del propi museu. En aquest sentit, els objectes que no aportin valor material, històric o simbòlic a les col·leccions del MEMGA es desestimaran. Llevat de casos argumentats per la seva singularitat.

Prèviament a l'adquisició, caldrà determinar-ne el valor significatiu pel museu i les col·leccions, el seu valor econòmic i les despeses d'adquisició, de restauració i d'emmagatzematge.

Criteri 1 - Els objectes de nova adquisició han d'estar d'acord amb els objectius i les activitats del museu i han d'anar sempre acompanyats d'una prova de la seva existència legal. El MEMGA no adquirirà cap objecte si no en pot obtenir un títol vàlid de propietat.

criteri 2- El MEMGA no acceptarà cap objecte obtingut de manera no legal o tràfic il·legal, o si el fet d'obtenir-lo ha comportat la destrucció intencional d'un jaciment arqueològic.

criteri 3- El MEMGA únicament adquirirà objectes originals procedents del Montseny o de la Selva interior o clarament relacionats amb el territori per mitjà de personalitats o d'activitats dutes a terme al llarg de la història.

criteri 4 – el MEMGA adquirirà béns materials i immaterials, documentació i memòria oral que ajudi a explicar el territori del Montseny al llarg del temps i la seva societat de forma inclusiva i plural, atenant especialment els objectes relacionats amb la història de gènere i amb els desfavorits.

criteri 5 – S'incorporaran noves adquisicions sempre i quan es puguin assegurar la seva preservació i conservació dels béns materials i immaterials. No s'admetran col·leccions que posin en risc la resta de la col·lecció.

6. Protocol de noves adquisicions

El MEMGA per tal de documentar la història, economia i tradicions de la societat montsenyenca adquirirà o acceptarà donacions d'objectes, fotografies, pintures i gravats, que il·lustrin les formes tradicionals de vida plurals i amb perspectiva de gènere o de diversitat de la gent del Montseny i de la Selva interior, des de la prehistòria fins als nostres dies.

6.1- La política d'adquisicions del MEMGA subratlla la necessitat de treballar en col·laboració amb d'altres institucions patrimonials del territori del Montseny o de la Selva interior per a evitar competències estèrils i interferències no desitjades.

6.2- Donatius, llegats i préstecs no poden ser acceptats pel MEMGA si no estan d'acord amb la política d'adquisicions anteriorment descrita i amb el programa d'exposicions del museu.

6.3- En cap cas s'acceptaran donacions condicionades. Les ofertes subjectes a condicions seran rebutjades si són contràries als interessos a llarg termini del públic i del museu. És el propi Museu qui decidirà l'ús expositiu i el tracte museològic que ha de rebre cada objecte que custodia.

6.4- El MEMGA podrà adquirir documents en suport paper o altre suport perible (cintes, CD, electrònic, digital, etc.) que podrà ser dipositat a la Mediateca del museu o, si és el cas, a la unitat d'informació relacionada que es consideri convenient (Arxiu Històric Municipal, centre de Documentació del Parc Natural del Montseny). Per altra banda, el MEMGA serà molt escrupolós a l'hora d'acceptar objectes posteriors a l'any 1960.

6.5- El MEMGA s'interessarà per adquirir objectes que il·lustrin les formes de vida i les feines de les indústries locals i els oficis tradicionals, particularment els relacionats amb l'explotació forestal, les torneries, el tèxtil i les carrosseries però també altres oficis presents en el sector del Montseny com la terrisseria, les fargues, la neu... així com per objectes que relatin la presència i activitats de les dones i de les persones més desfavorides de la societat.

6.6- El MEMGA, amb caràcter excepcional, podrà adquirir objectes no previstos en aquesta política que tinguin un especial interès científic o educatiu, sempre que no interfereixin amb els interessos i polítiques dels altres museus de la zona. El patronat del museu aprovarà en darrera instància aquestes adquisicions excepcionals.

6.7- Les propostes de donacions, adquisicions o dipòsits s'adreçaran a la direcció del MEMGA. Tal i com s'explicita en el capítol II *Règim intern* dels Estatuts del MEMGA. Serà atribució del Director del Museu, en connexió amb el Consell de Gestió i l'Equip Tècnics, segons escaigui, vetllar la custòdia, conservació i difusió dels objectes del Museu, així com valorar la idoneïtat de les diferents propostes d'adquisicions que es puguin presentar.

6.8- La direcció del MEMGA podrà proposar l'adquisició d'objectes que s'adeqüin a la política d'adquisicions del MEMGA i haurà de donar compte anual al Patronat del MEMGA de totes les adquisicions, donacions o dipòsits que es duen a terme anualment. Aquestes adquisicions quedaran reflectides en la Memòria anual de l'entitat.

6.9- Un cop acceptada l'adquisició es realitzarà un document o rebut dels objectes a l'anterior propietari conforme ha donat aquell objecte al MEMGA. Seguidament s'ubicaran els objectes a la sala de registre del Museu i es procedirà al seu registre, documentació i inventari en el Llibre de Registre i Base de Dades, per a ser finalment dipositats a les sales de reserva o d'exposició permanent.

7. Compromís d'ètica i transparència

La política d'adquisició del MEMGA estarà en sintonia amb el Codi Deontològic del ICOM i complint les directrius i tractats i la legislació nacional i internacional vigent. Els museus adquiriran nous objectes patrimonials d'acord amb les directrius de la Llei de Contractes del Sector Públic de Catalunya i tota aquella legislació actual que l'afecti.

Totes les adquisicions seran públiques i es publicitaran anualment a la web del MEMGA.

El MEMGA es compromet a aprovar a través del seu Patronat de gestió aquesta política i fer-la pública i consultable.

Termini de gestió de donacions

El MEMGA es compromet a gestionar les donacions i comodats en un termini màxim de 30 dies des que s'inicia la gestió.

Cessió de col·leccions pròpies

El MEMGA manté un posicionament clar en contra de la donació o venda d'exemplars de les seves col·leccions. Qualsevol forma de cessió –donació, venda, intercanvi, destrucció– exigeix un judici professional previ i no pot ser pas aprovada sense conèixer l'opinió de diferents experts i de juristes, així com l'aprovació del Patronat del Museu Etnològic del Montseny.

Maig 2021

A 3.12

POLÍTICA DE COL·LECCIONS DEL MUSEU ETNOLÒGIC I DE CULTURES DEL MÓN DE BARCELONA

(PROPOSTA DE DOCUMENT DIVULGATIU)

1. Introducció

La política d'adquisicions d'un museu s'inclou dins el concepte més ampli de la gestió del patrimoni cultural. El Museu pretén assentar amb la redacció d'aquest document una política d'adquisicions que permeti assegurar la salvaguarda i protecció dels elements patrimonials que són testimoni de l'herència cultural i incrementar el fons del Museu per proporcionar eines eficaces per assolir la conservació i difusió del patrimoni local en general.

La principal funció d'una política d'adquisicions és marcar una línia directora coherent en matèria de col·leccions per aconseguir els objectius principals del Museu. S'estableixen normes i procediments per l'adquisició, la documentació, la utilització i la difusió d'aquestes col·leccions. Aquestes normes i procediments quedaran reflectits en aquest document que servirà de guia per tot el personal del centre. La política d'adquisicions no serà definitiva ni inamovible sinó que podrà ser modificada en funció de les noves necessitats del Museu.

El Museu d'Etnologia i Cultures del Món de Barcelona (MuEC) forma part de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions en l'actualitat per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El Museu d'Etnologia i Cultures del Món de Barcelona va participar en aquest treball conjunt i accepta el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

Amb el present document el Museu parteix de la legislació legal vigent i adapta el seu propi document de política d'adquisicions que ja tenia per fer-ne un de caire més divulgatiu. Aquest document doncs, és la versió reduïda del Pla de col·leccions del MuEC desenvolupat sota els paràmetres de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB), juntament amb la resta de museus de la ciutat de Barcelona de titularitat municipal.

2. Presentació del museu

Els antecedents del Museu Etnològic i de les Cultures del Món de Barcelona es remunten als anys 1930, arran de la iniciativa d'un grup d'intel·lectuals i acadèmics afeccionats a l'etnologia i el folklore i s'ha anat consolidant com un museu social vinculat principalment a l'antropologia i l'etnologia, però també interdisciplinari. Per altra banda, el 2015 es va inaugurar el Museu de les Cultures del Món per mostrar les col·leccions etnològiques no europees. L'any 2016 però, aquests dos museus esdevenen un del sol amb dues seus. Les dues col·leccions entren en diàleg mostrant el patrimoni etnològic d'arreu des de les mirades: artística, urbana i etnològica.

A banda d'exposar els diferents objectes de les cultures que trobem als diferents continents i a Europa, el Museu vol ser un espai de participació ciutadana on la societat reflexioni sobre ella mateixa. Els diferents fons i objectes del Museu ens mostren les diverses formes de vida que canvien constantment amb el pas del temps. El patrimoni etnològic ens ajuda a entendre de quines societats i orígens provenim però, també ens ajuda a reflexionar sobre les diferents formes culturals en i de Barcelona com a espai d'encontre entre les diferents cultures i llengües del món.

La seva missió és la gestió integral del patrimoni etnològic de la ciutat de Barcelona basada en l'observació, registre i col·lecció de la ciutat des de la seva dimensió material i també la intangible. Amb aquesta missió s'hi inclou, per una banda, el desenvolupament de les col·leccions històriques de l'etnologia catalana i peninsular que expliquen els orígens de la ciutat i, per l'altra, la continuïtat del desenvolupament de les col·leccions de la resta de cultures del món que expliquen l'entorn cultural mundialitzat i els orígens de l'actual diàspora mundial de Barcelona. L'observació, el registre i la col·lecció de la ciutat de Barcelona adopta la perspectiva de la valoració i anàlisi dels grups socials subalterns i del fenomen colonial.

3. Descripció de les col·leccions

Els dos museus que van donar origen al Museu Etnològic i de Cultures del Món són els que han determinat la composició de les més de 70.000 peces que conformen les col·leccions actuals. Per un costat el MAITP dedicat a l'etnografia més propera aporta les col·leccions europees, tot i que limitades a l'àrea peninsular i catalana. De l'altra, el MEB aporta les col·leccions definides sobretot per l'eix del seu origen geogràfic: de dins o de fora d'Europa.

Podem dividir les col·leccions en:

- Col·lecció americana del Museu Etnològic. Formada per objectes de cultura material i objectes arqueològics dels següents països: Argentina, Bolívia, Brasil, Canadà, Colòmbia, Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Mèxic, Nicaragua, Panamà, Perú, Puerto Rico, Veneçuela i Xile.
- Col·lecció africana. Formada per objectes materials i objectes arqueològics dels següents països: Angola, Algèria, Benin, Burkina Faso, Camerun, Costa d'Ivori, Xat, República Democràtica del Congo, Egipte, Etiòpia, Gana Guinea Equatorial, Gabon, Kènia, Mali, Mauritània, Marroc, Moçambic, Nigèria, Rhodesià, Ruanda, Sàhara Occidental, Senegal, Sierra Leone, Sant Tomé i Príncep, Tuníssia, Sudan i Zaire.
- Col·lecció asiàtica que engloba diferents seccions: la japonesa, la del Nepal, la de Filipines i la d'Indonèsia fruit de la donació de la Fundació Folch.
- Col·lecció d'Oceania fruit d'una campanya de recol·lecció del 1968 realitzada per Eudald Serra i Albert Folch i de donacions del propi Albert Folch.
- Col·lecció d'objectes europeus i peninsulars. Es centren principalment en l'àrea de la península ibèrica i en especial en la subàrea catalana i mediterrània. L'existència de materials d'altres països d'Europa és purament testimonials.
- Col·lecció documental i arxivística. Fons de la biblioteca, fons de l'arxiu històric i fons de l'arxiu fotogràfic.

4. Prioritats i àrees d'interès

Principalment són objectes, documents i/o pràctiques socials d'interès per al MuEC aquells que constitueixen un testimoni de l'etnografia històrica, de l'etnologia del territori més proper, i/o de les pràctiques culturals d'arreu del Món, considerant l'enfocament cap a la ciutat de Barcelona i la seva diàspora cultural.

Aquells objectes, documents i/o pràctiques socials que tenen un component didàctic on els objectes són el punt de partida per arribar a significats o idees que faciliten la interpretació de la societat que ens envolta.

Les persones de la ciutat, districtes i barris són els primers elements de referència per a l'estudi de la societat del territori urbà de Barcelona i també de les comunitats font/de base existents i les seves societats d'origen relacionades amb la diàspora humana. Per tant la memòria col·lectiva, domèstica o personal és una matèria base tan important al museu com la dels propis objectes i documents.

5. Criteris de selecció d'obra nova

Els objectes que podran formar part de les col·leccions són tots aquells que presentin una funcionalitat i pràctica cultural, que serveixin per explicar el comportament humà i l'impacte en el seu territori.

El museu farà una selecció de les adquisicions molt estricta i significativa defugint l'acumulació d'objectes en sèries molt repetitives. En aquest sentit el concepte de sèrie es dedicarà més a completar un àmbit temàtic que no pas la tipologia concreta completa d'un mateix objecte.

El museu prioritzarà la perspectiva immaterial de les adquisicions que les noves tecnologies de la informació permeten documentar i emmagatzemar amb eines cada vegada més especialitzades.

El museu, a més a més, tindrà com una de les seves accions continuades i prioritàries l'adquisició permanent d'informació en qualsevol suport i format, ja siguin objectes, documents escrits, materials audiovisuals, fotogràfics, cartogràfics, bibliogràfics, etc.

Per no supeditar la política d'adquisicions solament a les ofertes exteriors, el Museu desenvoluparà recerques que ajudin a determinar els objectes utilitzats per la nostra societat que, pel seu valor o representativitat, siguin susceptibles de ser conservats.

6. Protocol d'adquisicions

Es considera que el protocol d'una adquisició per voluntat externa s'inicia amb l'oferiment per escrit d'un objecte patrimonial i la cessió de drets per part de la persona física o jurídica propietària a través d'una carta d'oferiment dirigida al museu segons el model establert per l'ICUB. En el cas de donacions, només podran ser efectuades per aquelles persones físiques o jurídiques que puguin acreditar que són les propietàries de l'objecte o bé patrimonial que ofereixen.

El protocol d'una adquisició per voluntat interna s'inicia amb un informe de la direcció del museu o del Cap de Col·leccions davant la possibilitat d'adquirir una nova peça que haurà de ser valorat per l'equip de Direcció del MuEC.

L'equip de Direcció del MuEC integrat pel Director, Cap de Programes, Cap d'administració i Cap de Col·leccions inclourà les funcions de l'equip d'adquisicions i per tant, suggerirà, validarà i/o rebutjarà les propostes d'adquisicions a partir de criteris professionals.

Les adquisicions hauran de ser aprovades per l'equip de Direcció del MuEC, i posteriorment pels òrgans directius de museus i de govern de l'ICUB o els que determini l'Ajuntament de Barcelona.

Tota nova adquisició anirà acompanyada d'un informe tècnic de valoració i idoneïtat de l'obra o objecte patrimonial a adquirir. En el cas d'una resolució positiva d'acceptació d'una adquisició s'iniciaran els tràmits corresponents per fer-la efectiva i els convenis i contractes necessaris a tal efecte en compliment i d'acord amb la normativa vigent.

Una adquisició, finalment, suposa obligatòriament la creació d'un nou número de registre a l'inventari del museu que l'acull. En ell s'hi ha d'incorporar tota la documentació relativa a la peça o bé patrimonial.

El procediment específic de nova adquisició serà sempre l'establert per l'ICUB i l'Ajuntament de Barcelona.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Tota acceptació d'una nova adquisició es regirà pel següents criteris: tots els determinats per l'Ajuntament de Barcelona i l'ICUB; els determinats per la legislació aplicable; els determinats per la xarxa especialitzada de la Generalitat de Catalunya: Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial; el conveni de la UNESCO (2004), i la legislació de l'Estat o l'esborrany de la futura llei catalana pel que fa al patrimoni etnològic (material i immaterial) de Barcelona; els determinats per la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i els propis especialitzats de l'ICOM i en especial de l'ICME.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

Annex 4. Les polítiques d'adquisicions dels museus d'història

A 4.1

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DE LA FUNDACIÓ JACINT VERDAGUER

1. Introducció

La política d'adquisicions d'un museu s'inclou dins el concepte més ampli de la gestió del patrimoni cultural. El Museu pretén assentar amb la redacció d'aquest document una política d'adquisicions que permeti assegurar la salvaguarda i protecció dels elements patrimonials que són testimoni de l'herència cultural i incrementar el fons del Museu per proporcionar eines eficaces per assolir la conservació i difusió del patrimoni local en general.

La principal funció d'una política d'adquisicions és marcar una línia directora coherent en matèria de col·leccions per aconseguir els objectius principals del Museu. S'estableixen normes i procediments per l'adquisició, la documentació, la utilització i la difusió d'aquestes col·leccions. Aquestes normes i procediments quedaran reflectits en aquest document que servirà de guia per tot el personal del centre. La política d'adquisicions no serà definitiva ni inamovible sinó que podrà ser modificada en funció de les noves necessitats del Museu.

La Fundació Jacint Verdaguer forma part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions en l'actualitat per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. La Fundació va participar en aquest treball conjunt i, en conseqüència, accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

És en aquest marc que desenvolupament la redacció d'aquest document que ha de regir els criteris d'adquisició del museu.

2. Presentació del museu

La Fundació Jacint Verdaguer té la seva seu al municipi de Folgueroles a la Casa Museu Verdaguer, fundada el juliol de 1967 per iniciativa ciutadana. A dia d'avui, la Fundació té per objectiu conservar,

investigar, promocionar i difondre el patrimoni tangible i intangible de Jacint Verdaguer. La Casa Museu és la llar on el poeta romàntic va passar la primera part de la seva infantesa. Ens permet conèixer la vida tradicional en una casa de pagès de poble de la segona meitat del segle XIX i el món rural de mitjans i finals del XIX. Amb més de 50 anys d'història, és un dels museus literaris més antics de Catalunya.

La casa i el poble de Folgueroles en el seu conjunt ens permeten entendre el context vital i artístic de Jacint Verdaguer. A través del relat biogràfic del personatge es dona a conèixer l'obra i el llegat artístic de l'autor, els costums i tradicions d'arrel popular, el món rural a la Plana de Vic i el context nacional de la Renaixença i el Romanticisme al nostre país. Custodia una gran col·lecció bibliogràfica però, també etnogràfica i artística que entrelliga el patrimoni tangible i intangible amb el valor simbòlic de la poesia i del propi personatge al llarg de la història i fins avui.

3. Descripció de les col·leccions

Les col·leccions de la Fundació Jacint Verdaguer estan formades per objectes materials, mobiliari, memòria oral, objectes simbòlics i, sobretot, per un gran arxiu i biblioteca amb tot un seguit de documentació i publicacions de i sobre Jacint Verdaguer, principalment llibres i revistes, però també material sonor i audiovisuals

La Fundació aposta, per una banda, en la publicació i col·lecció de totes aquelles publicacions que es duen a terme al voltant del personatge per ser un centre de referència a nivell nacional en la recerca i documentació de Jacint Verdaguer. D'aquí que la major part de la seva col·lecció sigui el fons bibliogràfic i documental.

La museografia de la Casa Museu Verdaguer suposa disposar de diferents elements d'una casa de pagès de poble de la plana de Vic a finals del segle XIX. Aquests elements estan conformats per mobiliari, vestimenta de l'època, teixits, utensilis de la llar, objectes decoratius, etc. És la part de la col·lecció etnogràfica de la Fundació per tal de contextualitzar la Casa Museu.

Per tal d'explicar el poeta ens dotem d'un seguit d'objectes relacionats amb Jacint Verdaguer que ajuden a explicar i contextualitzar el personatge. Objectes relacionats amb el propi personatge o que ajudin a reforçar el discurs museogràfic al voltant de la llengua i la poesia, els costums de l'època, el món rural o la Renaixença i el Romanticisme europeu.

Per últim, dins les col·leccions de la Fundació trobem tot aquell fons de memòria oral i elements simbòlics. Seria tot aquell fons del patrimoni immaterial que Jacint Verdaguer va deixar a la nostra cultura i identitat catalana.

Una de les peculiaritats de la Casa Museu Verdaguer és que s'ha creat històricament a partir de donacions de particulars. Des de la casa, passant per la biblioteca, els objectes del mobiliari i bona part del fons documental.

4. Prioritats i àrees d'interès

Les àrees d'interès són les descrites en l'apartat anterior de la descripció de les col·leccions, tenint un especial interès en el fons bibliogràfic per garantir seguir sent el centre de referència verdaguerià del país.

Com a prioritat seguim tenint la recerca sobre el propi personatge i l'acolliment i acompanyament de tots aquells professionals que s'interessen per aquest i l'investiguen. Com a Fundació volem ampliar el coneixement de Verdaguer, sobretot, en l'àmbit nacional i internacional i com a mite cultural, símbol identitari, figura clau del moviment la Renaixença a Catalunya i del Romanticisme literari a europa.

La Fundació obre, així mateix, la porta a iniciar una nova secció dins les col·leccions sobre les apropiacions artístiques, i per tant, les creacions artístiques al voltant de la figura i l'obra de Jacint Verdaguer al llarg del s.XX i XXI. A més de la indiscutible influència sobre la literatura moderna i contemporània, Verdaguer ha esdevingut punt de partida de creador en altres disciplines, especialment la música, les arts plàstiques i escèniques i convé preservar-les per continuar explicant el personatge en l'actualitat i el seu llegat a dia d'avui.

5. Criteris de selecció d'obra nova

Els criteris de selecció d'obra nova són els d'adequació als objectius i missió de la Fundació, d'adequació a les col·leccions de la Fundació, l'estat de conservació de l'objecte, les capacitats de preservació i emmagatzematge per part de la Fundació i, evidentment també, el preu i despeses de l'adquisició.

Tota nova adquisició ha d'anar en consonància amb aquest document de política d'adquisicions de la Fundació Jacint Verdaguer.

6. Protocol d'adquisicions

Les propostes de donacions s'adreçaran a la direcció del Museu. La decisió de l'acceptació i la idoneïtat de les diferents propostes d'adquisicions que es puguin presentar recau en la direcció del museu de la Fundació Jacint Verdaguer.

La direcció del Museu podrà comprar noves adquisicions o fer acceptació de donacions que s'adeqüin a la política d'adquisicions de la Fundació Jacint Verdaguer. La direcció del museu disposa d'una partida pressupostària anual per fer front a noves adquisicions d'objectes, publicacions o relat simbòlic al voltant del poeta i el seu context.

La direcció del museu haurà de donar compte anual al patronat de la fundació de totes les adquisicions dutes a terme anualment: tipologia, cost i justificació.

No s'acceptaran donacions condicionades, llevat de casos excepcionalment justificats.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 4.2

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE CERVERA

1. Introducció

La política d'adquisicions d'un museu és un document que estableix els criteris i funcionament a l'hora d'incorporar nous objectes a les col·leccions d'un museu. En el cas del Museu de Cervera, al ser un museu amb unes col·leccions vives que continuen obertes a possibles incorporacions per tal de seguir preservant el llegat del passat però també del present de la nostra societat, aquest document és ben necessari i ha d'anar en consonància amb els objectius, missió i línies estratègiques del Museu.

El Museu de Cervera concep la seva tasca de forma coordinada amb altres museus i institucions del país. Forma part de la Xarxa Territorial de les Terres de Lleida i Aran, de la Xarxa de Museus d'Història de Catalunya, de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial i de l'Associació de Cases Icòniques de Catalunya.

Durant l'any 2020 els museus que formen part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El Museu de Cervera va participar en aquest treball col·lectiu i, en conseqüència, accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

El Museu de Cervera gestiona tres seus patrimonials, totes elles a la localitat de Cervera. El seu objectiu és explicar el territori de la Segarra i la ciutat de Cervera. Disposa de tres grans col·leccions: la casa Duran i Sanpere del segle XIX on reflecteix la quotidianitat d'una família benestant burgesa i terratinent, el museu d'història amb una col·lecció heterogènia que va des de la prehistòria fins el segle XIX, amb especial atenció a l'època medieval i barroca, i el Museu del Blat i la Pagesia que preserva la vida tradicional al camp abans de la industrialització fruit d'una recol·lecta popular i que

s'obre al públic però, amb una vocació d'espai de desenvolupament local i debat entorn conceptes actuals com és l'alimentació, l'agricultura sostenible i la vida en entorns rurals. La voluntat del Museu és doncs, incidir en el propi present, creant connexions i incentivant el debat i la participació, a partir de les diferents col·leccions i equipaments que custodia i explica.

El seu llegat explica la transformació social i urbanística de la ciutat de Cervera per adaptar-se a les noves formes de vida. A través de la ciutat de Cervera, les col·leccions i els monuments poden explicar moments de la història de Catalunya, especialment pel que fa a la creació de la Universitat de Cervera, la Guerra de Successió, les Corts Generals o el naixement de la Generalitat de Catalunya. Al mateix temps, a partir de la ciutat també en podem explicar la transformació urbanística i social, la influència de Cervera respecte les poblacions del voltant, l'atracció artística o la creació de la Paeria. Del llegat que custodia el Museu de Cervera té especial rellevància aquell que contextualitza l'art i l'època barroca i, alhora, aquell que explica el món rural preindustrial de finals del segle XIX i principis del XX al voltant del blat i la pagesia.

3.Descripció de les col·leccions

L'actual Museu de Cervera és un conjunt museístic complex, resultat de la suma de tres museus amb tradició: l'antic Museu de Cervera, el Museu del Blat i la Pagesia i, finalment, la Casa Museu Duran i Sanpere.

CASA MUSEU DURAN I SANPERE

La Casa Museu Duran i Sanpere és la seu principal del Museu de Cervera. Es tracta d'una col·lecció tancada que inclou els objectes, estris i mobiliari que havien format part de la casa al llarg de la seva història.

Planta baixa: Originàriament és on es trobaven les dependències més lligades a l'explotació agrícola de la casa. Actualment, hi ha diferents sales d'exposicions.

Primer pis: Casa pairal de la família Duran i Sanpere. Es tracta d'una casa burgesa de finals del segle XIX, la qual conserva, al seu interior, tant el mobiliari com bona part dels objectes quotidians que vestien la vida de la casa. Es poden compatibilitzar un total de 986 peces, entre les quals s'inclouen els objectes propis d'un habitatge en ús. Es tracta d'una col·lecció tancada, llevat d'excepcionalitats que ajudin a explicar el seu context o completar llacunes existents.

Segon pis: Originàriament aquest espai era reservat al servei de la casa i era aquí, on també s'hi celebrava la tradicional matança del porc. Actualment és on trobem els espais tècnics del museu.

MUSEU DEL BLAT I LA PAGESIA

El Museu del Blat i la Pagesia és un museu de caràcter etnogràfic. Presenta una mostra significativa de la cultura material de les diferents activitats de la vida rural. La col·lecció està formada per objectes de les estances de la casa i activitats típicament domèstiques, les feines del camp, l'elaboració dels productes, els oficis tradicionals...

El Museu del Blat i la Pagesia ha viscut una llarga història de trasllats. D'una primera instal·lació a la Universitat de Cervera, va passar a l'antic Museu Duran i Sanpere al carrer Major i, actualment, s'està treballant en un nou projecte que ha de permetre obrir el futur Museu del Blat a l'edifici modernista de la Farinera. Aquest nou museu es concep com un equipament obert que inclou l'exposició de les col·leccions històriques i el treball amb els productors i agents rurals del territori amb una visió participativa i de debat i reflexió entorn conceptes com sobirania alimentària, agricultura sostenible, passat, present i futur de l'economia agrària i models de vida a pagès.

MUSEU HISTÒRIC

El Museu històric, iniciat a l'inici del segle XX per l'historiador Agustí Duran i Sanpere, conserva una important i alhora heterogènia col·lecció que el defineix com a museu de temàtica interdisciplinària.

Destaquen les col·leccions d'art medieval procedents, majoritàriament, d'edificis religiosos de la ciutat de Cervera i comarca amb una cronologia que se situa entre els segles XIV i XVI, i les col·leccions històriques relacionades amb la Universitat literària de Cervera datades entre els segles XVII i XIX (taula d'escrutinis, indumentària acadèmica, gonfanons de seda gravats,...). Dos moments històrics fonamentals per entendre la trajectòria i el desenvolupament urbanístic i artístic de Cervera.

A banda d'aquestes dues temàtiques, les col·leccions del Museu es completen amb fons arqueològics procedents de les intervencions dutes a terme a la comarca de la Segarra, ja que el museu té un abast comarcal i, en aquest sentit, és la institució dipositària de tots els béns resultat de les excavacions arqueològiques.

També destaquen altres col·leccions de rellevància com són les de ceràmica i de vidre, una interessant col·lecció de fòssils procedent del llegat de Martí Madern, el qual va cedir una part del seu fons al museu de Cervera i una altra part al Museu de Ciències Naturals de Barcelona, i, per últim, un conjunt d'objectes etnològics de diferent naturalesa (figures de pessebre, indumentària, figures del bestiar festiu, etc...),

4. Prioritats i àrees d'interès

Les col·leccions del Museu creixen en cinc grans blocs:

- Casa Duran i Sanpere i segle XIX (darrer quart del XIX fins la meitat del segle XX). La prioritat és cercar la quotidianitat d'una família benestant burgesa terratinent. El Museu aposta per cercar el discurs de gènere i reflectir la posició de la dona dins l'espai domèstic de l'època. Alhora, també veu prioritari museïtzar la quotidianitat per reivindicar la microhistòria i la utilització de fonts i objectes que històricament s'han mal considerats com a "menors".
- Diàlegs amb la Casa Duran. Un projecte d'art i patrimoni. Una altra línia de treball estratègic que desenvolupa el Museu és el projecte Diàlegs amb la Casa Duran, el qual planteja la revisió del passat patrimonial a través de l'art contemporani. En aquest sentit, es pot plantejar la possibilitat d'ampliar col·leccions amb l'adquisició d'alguna de les peces de nova creació que han format part de cadascun dels diàlegs. Aquesta opció no només contribueix a ampliar el fons del Museu sinó que permet veure i entendre la Casa des d'una nova perspectiva i, alhora, esdevé arxiu i repositori de les exposicions i dels nous relats duts a terme .
- Museu del Blat i la Pagesia. La prioritat és seguir recol·lectant per preservar la memòria davant la industrialització i ampliar els més de 3.000 objectes actuals. Des d'aquesta col·lecció el Museu pot explicar la Catalunya rural preindustrial. També vol incidir en altres aspectes de l'actualitat del camp català, el debat entre el món urbà i el món rural, la sostenibilitat, la recuperació de noves espècies, la importància del blat en la història i en la gastronomia, etc. El Museu és un centre actiu d'exposició i recerca.
- Museu Històric al voltant de l'època medieval i barroca. Persegueix mostrar els grans moments històrics de la ciutat de Cervera lligant-los al relat històric del país. La prioritat és l'aposta pel **discurs del Barroc** com a moviment corresponent a un context artístic, social i

artesanal determinant on Cervera i la comarca de la Segarra tenien una capitalitat indiscutible.

- Museu Històric al voltant de l'evolució de la ciutat i la comarca. Tot i la preeminència i significació del discurs Barroc, el Museu històric també té per objectiu explicar l'evolució de la ciutat fins a l'actualitat. En aquest sentit, les col·leccions del Museu han d'estar obertes a tots aquells béns patrimonials, materials i immaterials, que ajuden a entendre aquesta evolució i els canvis experimentats.

5. Criteris de selecció d'obra nova

Els criteris de selecció de noves adquisicions responen a: adequació als objectius estratègics i a la missió del museu, adequació a les col·leccions existents, estat de conservació de l'objecte, cost i despeses d'adquisició i manteniment de l'objecte i garantia de poder conservar i custodiar l'objecte en condicions òptimes.

El Museu prioritza les donacions d'objectes, tal i com ha dut a terme des de la seva creació.

El Museu no accepta donacions condicionades, llevat de casos degudament justificats. És el propi Museu qui decidirà l'ús expositiu i el tracte que ha de rebre cada objecte que custodia.

6. Protocol d'adquisicions

La major part d'adquisicions del Museu són donacions fruit de recol·leccions que s'han anat duent a terme des de l'inici del Museu. Per tant, davant d'una proposta de donació, es valorarà tècnicament la seva idoneïtat i s'acceptarà o es desestimarà la proposta. Un cop acceptada l'adquisició s'entrarà al registre del Museu i es donarà un document a l'anterior propietari conforme ha donat aquell objecte al Museu.

En el cas de donacions d'especial importància s'iniciarà un expedient administratiu perquè sigui elevat a la junta de govern local o, si s'escau, al ple municipal de l'Ajuntament de la ciutat de Cervera. En aquest cas, el procediment s'iniciarà amb l'escrit on es posi de manifest la voluntat de cessió d'un objecte al Museu, es procedirà amb un informe tècnic de valoració de l'objecte que durà a terme la direcció, posteriorment la donació serà aprovada per la junta de govern local o el ple i, finalment, es signaria el conveni per part de les dues persones afectades. Anualment la direcció del Museu donarà compte de totes aquelles adquisicions dutes a terme i la seva justificació.

El Museu té com estratègia d'adquisició diferents programes de participació, recerca i recol·lecció.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 4.3

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

(PROPOSTA DE DOCUMENT DIVULGATIU)

1. Introducció

El Museu de L'Hospitalet (MdLH) conserva, gestiona i administra els fons patrimonials mobles de la ciutat de L'Hospitalet de Llobregat.

Un dels principals reptes del MdLH és de gestionar amb eficàcia i eficiència el fons i les col·leccions que disposen i en un futur crear un dipòsit amb una política de conservació preventiva apropiada i visitable, que sigui obert per i a la ciutadania. La gestió del fons no pot ser fruit de la improvisació, sinó d'una organització interna racionalitzada que obeeixi a la corresponsabilitat de totes les treballadores i de tots els treballadors i Museu.

La principal funció d'aquest document és marcar les línies estratègiques d'adquisicions, així com establir unes normes i protocols que facin més eficient i eficaç la gestió i fons de col·leccions. És per això que aquest document no és definitiu ni inamovible, no és axiomàtic, i estarà en continua evolució i adaptació a les necessitats que sorgeixen en el dia a dia de la gestió del fons.

La política d'adquisicions del Museu de L'Hospitalet accepta la legislació actual i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

El Museu de L'Hospitalet es troba a L'Hospitalet de Llobregat i disposa de tres seus patrimonials. El seu origen rau en l'interès de preservar la memòria de la societat pagesa de L'Hospitalet davant l'evidència que al segle XX estava desapareixent per l'expansió de la ciutat de Barcelona i la seva metròpolis. La col·lecció és pluridisciplinària i mostra els canvis socials des de finals del segle XIX fins a l'actualitat. El llegat del món rural i tradicional contraposa amb el llegat del món urbà i actual posant de manifest que els costums i la vida quotidiana varien amb l'arribada de la industrialització.

El Museu també aposta per mostrar el llegat tecnològic de la industrialització de la ciutat amb un discurs de la realitat i les particularitats específiques de L'Hospitalet de Llobregat. Es posa de manifest la industrialització de la perifèria amb la gent humil i treballadora en contraposició amb la burgesia i les classes benestants de la ciutat de Barcelona. El Museu reflecteix els efectes d'aquest creixement de la gran ciutat, com L'Hospitalet passa de ser una zona rural a esdevenir una zona d'habitatges per la proximitat amb Barcelona i com es desenvolupa la convivència d'aquesta nova comunitat veïnal. També disposa d'una important col·lecció artística local.

3. Descripció de les col·leccions

La importància del fons patrimonial de la ciutat i, especialment, de la privilegiada col·lecció d'art contemporani, va ser -a la dècada dels anys setanta- un dels arguments valorats per a la creació del Museu de L'Hospitalet. Així, l'any 1972 s'inaugurava com a museu local. D'aleshores ençà, la seva creació ha permès que tots i totes puguem gaudir dels tresors de la ciutat, a la vegada que en coneixem els seus orígens, que són també els nostres.

La col·lecció actual del MdLH ha estat construïda bàsicament a base de donacions i recol·leccions. Aquesta és molt diversa, presentant des de materials arqueològics de diversos períodes provinents d'excavacions arreu del territori hospitalenc, fins a un fons contemporani de pintura format per obres de Concha Ibañez, Esther Boix, Mireia Miret, Rafael Barrades, Dalí, Miró, Tàpies, Guinovart, Solanich, Manolo Hugué, Josep Serra.

Els àmbits en què es divideixen el fons del Museu d'Història de L'Hospitalet són des de fons etnogràfics i històrics amb peces provinents de la cultura popular tradicional, del món rural i del magnífic llegat tecnològic de la industrialització a la nostra ciutat, passant per una col·lecció de retaules religiosos d'art renaixentista, i produccions artístiques del segle XX que donen forma a un important fons d'art contemporani.

4. Prioritats i àrees d'interès

Són objectes d'interès del MdLH peces que constitueixen un testimoni a l'art i la història de L'Hospitalet de Llobregat, independentment del seu format o de la seva cronologia.

Especial èmfasi s'ha de fer en els elements que marquen el període industrial de L'Hospitalet, donada la importància de L'Hospitalet durant la revolució industrial. Donada la quantitat d'objectes que

estan relacionats amb la producció industrial, caldrà determinar si, en produccions seriades i de poc valor, agafar sols una mostra. Encara que l'adquisició i conservació dels béns museístics significa un esforç necessari per no perdre elements o conjunts rellevants, caldrà també evitar duplicitats.

També es consideren objectes d'interès aquells que, encara que no estiguin directament relacionats amb L'Hospitalet, tinguin una especial rellevància o valor.

Es fa especial referència allò que provingui de:

- a) Els objectes relacionats amb les migracions en l'Hospitalet de Llobregat.
- b) La maquinària i utilitatge industrial en desús que hagi estat utilitzada en les indústries de la ciutat.
- c) Les obres d'art més significatives dels articles locals i d'aquelles que hagin estat vinculades amb la ciutat d'una manera o d'altra.
- d) Els objectes d'interès etnològic o històric que sense haver estat produïts o utilitzats en el municipi, siguin similars a altres que havien estat però no es conserven i que, a més siguin necessaris per a les finalitats de l'exposició permanent del Museu.
- e) Els objectes d'interès etnològic o històric que hagin estat produïts o utilitzats en el municipi.
- f) Tots els materials arqueològics que es trobin en el terme municipal.

5. Criteris de selecció d'obra nova

El Museu valorarà a través d'una comissió l'acceptació dels elements. La valoració de l'adquisició partirà de: l'estat de conservació de l'objecte; la demostració de la titularitat; la garantia de la conservació i preservació de l'objecte a curt, mitjà i llarg termini per part del Museu; la possibilitat de custodiar l'objecte per part del Museu; en el cas de compres, un preu adequat al preu de mercat; i, sobretot, l'adequació de l'objecte a les col·leccions i àrees d'interès del Museu.

6. Protocol d'adquisicions

La persona que fa el donatiu ho fa de forma irreversible. La persona que fa el donatiu no ha d'esperar cap contraprestació per part de l'Ajuntament. El Museu no acceptarà donacions condicionades, llevat de casos excepcionals degudament argumentats.

L'acceptació d'una donació no pressuposa la seva integració definitiva al fons.

El Museu només acceptarà material del qual pugui garantir la conservació a curt, mitjà i llarg termini.

El Museu custodiarà i classificarà tota la documentació que acompanya l'ingrés dels materials de col·leccions, ja que demostra la seva legalitat dins el Museu i són justificants essencials davant de tercers.

En les modalitats de recollida i donació no es contempla cap mena de transacció econòmica entre qui fa entrega de material i el Museu.

El Museu acceptarà donacions sempre que la titularitat de la propietat sigui clara.

Cada tipologia d'adquisició té un procediment determinat que es concreta en el document de política d'adquisicions del MdLH.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus, els conflictes d'interessos i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les adquisicions i canvis en la col·lecció es faran públics.

A 4.4

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE LLEIDA

0.- Presentació

Un dels objectius principals dels museus és fer el possible per a l'increment i millora de les col·leccions que atresoren. Aquest increment ha de regir-se per processos lògics i coherents que respectin els eixos temàtics i discursius de la col·lecció respectiva, i d'aquí que calgui concretar-lo i establir unes línies mestres que en delimitin l'actuació, els objectius i l'abast. En el cas del Museu de Lleida, aquestes línies van ser traçades al seu projecte museològic (2001), en què es detallen la missió i els àmbits d'actuació de la institució, els seus interessos acadèmics i socials, així com el territori d'abast:

Si partim de la base que un dels objectius fonamentals del Museu és que aquest pugui convertir-se en un centre articulador del territori i que, alhora, ha de ser un element que motivi l'ordenació museològica de les col·leccions, convindrem que el Museu, en el moment de plantejar-se una política d'ingrés, s'ha d'especialitzar en les seves pròpies col·leccions (...)

Amb tot, el Museu no tenia aprovat un document específic que posés sobre paper les directrius que la institució havia de seguir en els propers anys en matèria d'adquisicions. Aquesta mancança no es exclusiva del Museu, sino que pot fer-se extensiva a molts altres museus catalans, segons es va detectar en la diagnosi del Programa d'Actuacions 2017-2020 de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya (XMAC). Tal com s'afirma al document *La Política d'Adquisicions de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya*, aprovat el passat juny de 2018 a la reunió del plenari de la xarxa celebrada al Museu diocesà i comarcal de Solsona, d'aquesta mancança sorgeix la necessitat de redactar unes bases per a una política d'adquisicions en el marc de l'esmentada xarxa que incentivi la posterior redacció de la política d'adquisicions de cadascun dels museus que en formen part. El mateix es destaca al Pla de Museus actualment vigent. Per tant, seran aquests documents i les respectives declaracions d'intencions els que prendrem com a emmarcament per a la redacció del present document de política d'adquisicions del Museu de Lleida. En aquest sentit, el Museu assumeix

plenament els vuit apartats del capítol cinquè de l'esmentat document *La Política d'Adquisicions de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya*, que s'adjunten en annex.

Hi hem d'afegir que el Museu de Lleida, des de la inauguració de la nova seu de la institució el passat novembre de 2007, ha patit una manca crònica de recursos econòmics per poder adquirir obres que enriqueixin les seves col·leccions, la qual s'ha materialitzat en la inexistència d'una partida específica en el seu pressupost destinada a aquest concepte. Cal resoldre de manera urgent aquesta situació, ja que sense una partida que doni cobertura econòmica a les compres del museu, difícilment podran assolir-se els objectius que es proposen en aquest document. Així es remarca a l'apartat quart del capítol cinquè del document *La Política d'Adquisicions de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya*, en què es diu que "Tots els museus de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya hauran de disposar d'una partida pressupostària específica destinada a noves adquisicions". Poder disposar d'una partida específica en el pressupost és l'única forma d'abordar i desenvolupar una política d'adquisicions ferma i coherent a llarg termini. Si no és així, el més probable és que les compres acabin produint-se en un context d'improvisació i que siguin motivades per oportunitats determinades.

La missió d'aquest document, finalment, és establir unes bases que delimitin a grans trets la política d'adquisicions del Museu de Lleida, incloent el marc general que li dona cobertura des d'un punt de vista legal i contextual, a més d'alguns elements de diagnòstic que permetin establir la situació de partida i els antecedents. Serà l'anàlisi dels darrers la que permetrà definir les pautes d'actuació a seguir en el futur, sempre d'acord als objectius, interessos, l'especialització i la missió del Museu.

1.- Marc legal i referencial

La política d'adquisicions del Museu de Lleida ha de prendre com a referent d'actuació el marc legal que estableix la legislació vigent en territori català, això és:

- la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus (DOGC núm. 1367, de 14 de novembre de 1990).
- la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català (DOGC núm. 1807, d'11 d'octubre de 1993).

Altres lleis que tenen afectació sobre la qüestió que ens ocupa i que són d'obligat compliment són:

- la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol.

- la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge.
- la Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic.

L'escrupolositat que ha de regir l'actuació del Museu en matèria d'adquisicions no només s'ha de basar en aquest conjunt de normes legals, sinó que també ha d'emmirallar-se en la pròpia política d'adquisicions de la Generalitat de Catalunya, en el Pla de Museus de Catalunya (Museus 2030), les polítiques desenvolupades per altres museus del país, per les línies traçades al document *La Política d'Adquisicions de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya* (2018), i per les directrius que es donen en diferents documents d'abast internacional emesos per l'ICOM, entre ells, el seu codi deontològic aprovat per la 15ª Assemblea General celebrada el 1986 a l'Argentina, modificat en la 20ª Assemblea General celebrada el 2001 a Barcelona, i revisat en la 21ª Assemblea General del 2004 que va tenir lloc a Seül.

La definició de criteris i prioritats, així com les línies d'actuació, hauran de tenir molt present les polítiques traçades des del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya en matèria d'adquisició de béns culturals, que té entre els seus objectius el d'enriquir i completar les col·leccions públiques catalanes a través de la Col·lecció Nacional, que es nodreix de recursos econòmics a través Fons Nacional per a l'adquisició de Béns Culturals. Segons el Pla de Museus esmentat, el Fons Nacional és l'“eina principal de suport per al creixement de les col·leccions del país i la coordinació amb les polítiques d'adquisició dels museus”, i “ha d'ajudar a completar i enriquir les col·leccions nacionals actuals i futures, i donar suport a les col·leccions dels equipaments museístics”. Es comenta, a més, que “Ha d'incloure una dotació estable de recursos, el procediment i els criteris d'adquisició per als museus, entre altres factors”.

Tot plegat dibuixa una panorama molt clar: existeix una Col·lecció Nacional i existeixen un recursos —malgrat siguin migrats— per enriquir-la a través d'una política d'àmbit nacional les bases de la qual estan acordades. Caldrà, per tant, que la política d'adquisicions del Museu de Lleida s'orienti i es desenvolupi tenint en compte aquest entorn, i que se'n beneficiï en la mesura del possible, com ja ha anat fent en els darrers anys en ingressar a les seves col·leccions diverses obres adquirides amb finançament econòmic del Fons Nacional.

D'altra banda, el Museu ha de mirar també d'adaptar-se a les noves normatives de dipòsit de materials arqueològics, però sobretot, al paper del Museu tant en el marc territorial lleidatà com

també en el nacional, seguint els plantejaments del nou Pla de Museus del Departament de Cultura i tenint en compte, a més, que el Museu ha estat declarat d'Interès Nacional per part de la Generalitat de Catalunya (2016).

2.- Generalitats

El Museu de Lleida és una institució que custodia béns patrimonials de naturalesa diversa procedents de dues col·leccions centenàries, l'arqueològica, procedent de l'Institut d'Estudis Ilerdencs i hereva del fons que havia nodrit l'antic Museu d'Antiguitats, creat el 1868; i l'artística, que havia conformat l'antic Museu Diocesà de Lleida, fundat el 1893. El museu integra, a més, les col·leccions aportades pel Capítol de la Catedral de Lleida (la col·lecció de tapissos i el tresor de la Catedral Nova), i alguns dipòsits puntuals del Museu Nacional d'Art de Catalunya i el Museu d'Arqueologia de Catalunya.

Les línies mestres que regeixen el desenvolupament de les funcions del Museu es van traçar al seu projecte museològic del 2001 que, per la seva part, partia dels preceptes establerts al pla de museus de la ciutat de Lleida presentat el 1996. Tot i les bones intencions d'aquell pla, la conjuntura política i econòmica han impedit que es desenvolupés en la seva totalitat, per la qual cosa segurament seria necessari i oportú reformular els seus objectius generals a partir d'una nova redacció adaptada a la realitat museològica de la ciutat. Lleida necessita una nova reordenació en matèria museística que traci les directrius del que han de ser els museus i altres equipaments culturals similars que en puguin dependre.

Mentre no arriba aquest moment, el Museu de Lleida es veu obligat a adaptar-se als nous temps i mirar de projectar-se cap al futur amb pas ferm. La no materialització del Museu d'Història de la Ciutat ha obligat al Museu de Lleida a assumir nous rols que no estaven previstos ni al Pla de Museus de 1996, ni al seu projecte museològic de 2001. Aquest fet fa necessari un replantejament profund dels objectius museològics del Museu, i més tenint en compte les poques probabilitats que el Museu d'Història de la Ciutat acabi sent una realitat. La ciutat de Lleida necessita d'una infraestructura museística que l'ajudi a explicar-se des del punt de vista històric i urbà, i el Museu de Lleida pot jugar aquest rol. A més, cal trobar una solució al fet que la important col·lecció arqueològica que custodia l'Ajuntament de Lleida no gaudeixi d'una plataforma d'exhibició permanent on pugui ser contemplada per la ciutadania —tret de l'Arxiu Arqueològic, on es pot veure una petita part amb cita prèvia.

El 2019, el Museu de Lleida ha de ser capaç de revisar els plantejaments inicials del seu projecte museològic per encarar aquests reptes museològics i patrimonials no resolts, i donar així solució a diversos problemes que s'han perpetuat en la gestió del patrimoni de la ciutat. Una d'aquestes solucions podria ser l'adscripció de tot el fons arqueològic municipal al Museu de Lleida, sense necessitat que això impliqués un trasllat complet dels materials a l'actual seu del carrer Sant Crist. Amb l'adscripció d'aquest fons al Museu, s'aconseguia formar una col·lecció arqueològica absolutament excepcional en el context català, ja que s'uniria un fons resultat de les excavacions dutes a terme a la ciutat de Lleida, amb un altre que ja custodia el Museu, el procedent de la Diputació de Lleida i que va ser fruit dels treballs arqueològics duts a terme en diferents indrets del territori lleidatà. La possible incorporació d'aquest fons municipal al Museu obligaria, esclar, a la progressiva incorporació dels principals objectes a les sales d'exposició permanent i a l'adaptació del discurs per tal que la ciutat de Lleida assolís un nou protagonisme en el relat museogràfic.

De produir-se aquesta operació, esdevindria un argument més per dur a terme la renovació de les línies museològiques del Museu, ja que el pas del temps està confirmant que el Museu de Lleida està cridat a incrementar el seu protagonisme com a museu d'història. La manca d'un equipament museístic que jugui aquest paper a la ciutat ha fet, per exemple, que el Museu hagi organitzat alguna exposició temporal en aquesta línia, o que estigui incorporant a la seves col·leccions obres i objectes que expliquen el passat de la ciutat. Ara, coincidint amb la redacció d'un document de política d'adquisicions per a la institució, és el moment de plantejar-se quines han de ser les línies mestres d'actuació per als propers anys, i si el Museu ha de renovar i expandir els seus discursos museològics, serà també el moment de plantejar-se polítiques d'adquisició relacionades amb aquests nous discursos.

Aquesta adaptació als nous temps i al futur de la realitat museística de la ciutat de Lleida i el territori d'abast del Museu, passa per diferents accions, una de les quals és fomentar una política d'adquisicions que s'ajusti a la missió i els objectius de la institució. En aquest sentit, el document *La Política d'Adquisicions de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya* especifica que aquesta política "ha de permetre als museus continuar actualitzant la col·lecció que es custodia i omplir els buits necessaris per no trencar el discurs expositiu de la col·lecció, tot actualitzar-lo als nostres temps per garantir-ne la seva comprensió, acceptació i posada en valor". Hi sobresurten dos conceptes: la necessitat d'actualització permanent de la col·lecció, i el d'actualitzar-la als nous temps.

Les col·leccions actualment gestionades pel Consorci del Museu de Lleida són de naturalesa diversa i dibuixen un panorama de continguts i d'abast territorial igualment ampli. L'esmentat fons

arqueològic cedit per la Diputació de Lleida i els dipòsits successius de la Generalitat de Catalunya dels materials procedents de campanyes arqueològiques recents, delimiten clarament un abast geogràfic que se centra en el pla de Lleida, però que, a voltes, el supera. Altrament, el tresor de la Seu Nova de Lleida, dipositat al Museu pel Capítol Catedral de Lleida, converteix a la institució en el garant d'una part molt significativa del fons patrimonial de la principal església del bisbat, ubicada a la capital.

La gestió de la col·lecció diocesana propietat del Bisbat de Lleida, en canvi, obre extraordinàriament l'àmbit geogràfic d'abast del Museu, atès que la diòcesi lleidatana, que a tingut uns límits canviant al llarg de la història, gestiona un territori que arriba fins l'àrea pirinenca. El territori històric d'incidència del Museu, per tant, serà un dels factors clau a l'hora d'establir les seves prioritats a l'hora d'ingressar nous objectes i obres, i així ho estableix el projecte museològic.

En termes generals, qualsevol obra de la qual pugui demostrar-se la seva procedència de la diòcesi de Lleida és susceptible de ser adquirida, i el mateix podem dir d'aquelles obres i objectes —siguin de la naturalesa que siguin— que tingui vinculació amb l'àmbit d'influència territorial del Museu. També seran susceptibles de ser adquirits aquells elements que esdevinguin episodis singulars d'un determinat moment històric, o que contribueixin a explicar fets relacionats amb el passat del territori lleidatà.

Com ja s'ha dit, la naturalesa de les col·leccions del Museu és rica i variada. El fons es troba integrat per materials arqueològics i obres artístiques que van des de la prehistòria fins al segle XX, amb un ventall de tipologies i tècniques molt ampli. Malgrat els condicionants disciplinaris derivats de la gestió de fons tant variats, la col·lecció es presenta com una unitat des del punt de vista de la història del territori que representa, atès que els objectes custodiats són el testimoni evident de les diferents civilitzacions i cultures que han poblat la regió. Les noves adquisicions i ingressos, per tant, hauran d'adaptar-se a aquesta realitat i contribuir a omplir aquells buits o mancances de la col·lecció sense perdre de vista la seva idiosincràsia. Cronològicament, els ingressos hauran de correspondre als períodes d'abast de la col·lecció del Museu especificats al projecte museològic, sense descuidar els segles XIX i XX en àmbits com el de la etnologia, atès que a dia d'avui, per exemple, no existeix cap col·lecció amb aquest perfil a la ciutat de Lleida. En aquest sentit, el Museu haurà de vetllar per l'ingrés d'aquelles col·leccions singulars amb materials que sigui susceptibles d'interès, sempre vetllant per no col·lidir amb els interessos d'altres institucions museístiques.

La política d'ingressos del Museu, a banda de les adquisicions, haurà de contemplar la col·laboració amb altres museus de la regió i els país, intentant establir complicitats en matèria de dipòsits en una

o altra direcció. Són diversos els museus del país que custodien objectes i obres a les seves reserves que podrien ser de l'interès del Museu de Lleida, que podria incorporar-los a la seva exposició permanent i contribuir així a una difusió pública que, a dia d'avui, no tenen. Sense cap mena de dubte el més rellevant d'aquests museus és el Museu Nacional d'Art de Catalunya amb el que haurem d'establir una política de dipòsits que completin o complementin el discurs del Museu de Lleida.

També es fomentarà la relació amb institucions com l'Arxiu Arqueològic de Lleida (Ajuntament de Lleida), que custodia el global de materials arqueològics apareguts a les excavacions urbanes de la ciutat. En aquest cas considerem que en un futur el fons d'aquest servei municipal s'hauria d'adscriure al fons del Museu de Lleida, tenint en compte que un dels patrons del Consorci és l'ajuntament de Lleida

L'objectiu de la política d'adquisicions del Museu ha d'ultrapassar els límits estrictes del proveïment de materials i l'increment de la col·lecció. El proveïment d'objectes i obres ha de ser racional, sostingut i planificat, sense que res resti a l'atzar. Els ingressos i adquisicions han d'estar justificats i han de servir per generar nou coneixement dins la comunitat científica, així com continguts divulgatius de difusió més àmplia. S'ha de facilitar, per tant, el seu accés per part del global de la ciutadania.

El present document, per tant, marcarà el futur de la institució en aquest àmbit i haurà de ser seguit pels seus treballadors en les seves línies directrius. L'objectiu és que permeti l'assoliment dels objectius del museu en matèria de política d'ingressos i, de retruc, dels objectius generals de la institució i la realització dels seus programes.

3.- Formes d'ingrés, criteris i procediments d'actuació

Les fórmules que el Museu de Lleida ha de emprar per al proveïment d'objectes que incrementin el valor de les seves col·leccions són les més habituals en l'àmbit museístic: donació, dipòsit, compra, llegat, dació o herència. Totes elles s'engloben dins del terme adquisició, que pot comportar, o no, la transmissió de la propietat del bé. En qualsevol cas, el propietari del bé susceptible de ser incorporat a la col·lecció del Museu haurà d'acreditar que n'és propietari, amb la documentació oportuna o els títols de propietat pertinents.

Les donacions no impliquen el dispendi de cap quantitat pecuniària per al Museu, amb la qual cosa s'haurien de potenciar en la mesura del possible. Tanmateix, hauran de ser perfectament pautades i valorades pels seus tècnics, atès que no es pot caure en l'acceptació acrítica de qualsevol oferiment

que arribi per part de particulars. Les donacions al Museu hauran de ser valorades i acceptades pels tècnics a partir d'informes a tal efecte.

El mateix podem dir dels dipòsits de particulars, que solament s'acceptaran quan l'objecte en qüestió tingui un especial interès per al Museu, ja sigui per al seu estudi o per a la seva exhibició a la col·lecció permanent. Es prioritzaran, per tant, aquelles formes d'ingrés que impliquin la transferència de propietat, ja que això afavoreix l'estabilitat de la col·lecció i la propietat de llarga durada.

Pel que fa als dipòsits institucionals, el Museu potenciarà l'entrada de nous fons procedents de les excavacions arqueològiques efectuades al pla de Lleida, que gestionarà a través del SAM-Lleida seguint els criteris ja establerts per aquest organisme en anualitats precedents i d'acord també a la política de dipòsits arqueològics que té actualment la Generalitat de Catalunya. També s'acceptaran dipòsits de materials arqueològics o artístics procedents d'altres museus del país que aportin valor a la col·lecció i que millorin el discurs de l'exposició permanent.

Quant a les compres, hauran de regir-se i efectuar-se per les prioritats que s'expressen en aquest document, així com per les urgències i oportunitats que l'aparició d'un objecte o obra d'art al mercat pugui oferir. Els tècnics del museu, com en la resta de fórmules d'ingrés apuntades, hauran de fer els informes preceptius i elevar-los al director del Museu. En cas que els conservadors del Museu no tinguin l'expertesa requerida per valorar un determinat bé, es podrà sol·licitar l'informe a un expert extern qualificat. Aquests informes inclouran una valoració econòmica del bé a adquirir en el mercat de l'art, tenint en compte també els valors històrics, culturals i patrimonials de caràcter intangible que pugui tenir l'obra o objecte en qüestió.

Els criteris que han de regir l'ingrés d'obres al Museu seran de tres tipus:

1. Criteris de col·lecció. Es objectes o obres que ingressin al Museu han d'estar relacionats amb els eixos de les col·leccions i el seu discurs museològic. Excepcionalment, podran acceptar-se béns que no s'adiguin a la col·lecció, tot i que el seu ingrés a la col·lecció haurà de ser raonat i justificat. Els conservadors hauran d'avaluar i informar, sempre i en tots els casos, sobre si la naturalesa de l'obra o objecte és d'interès per a les col·leccions de la institució. Aquest informe s'elevà a la direcció del Museu.
2. Criteris de conservació. El Museu ha de garantir la preservació i el llegat a les generacions futures de qualsevol obra o objecte que ingressi a les seves col·leccions. En aquest sentit, no s'ingressaran obres o objectes dels quals no es pugui garantir aquesta conservació. En aquest

sentit, els conservadors-restauradors del Museu hauran d'informar sobre si aquesta preservació està garantida. Aquest informe s'eleva a la direcció del Museu.

3. Criteris econòmics. Abans d'efectuar una adquisició, els conservadors del Museu hauran d'efectuar un informe que determini el valor econòmic de l'obra o objecte en qüestió, així com les despeses de restauració, si és el cas. Els criteris a seguir en la determinació del valor hauran de ser de mercat —a partir de referents econòmics similars—, i afegint qüestions de tipus històric, cultural i patrimonial. Aquest informe s'eleva a la direcció del Museu.

Un cop efectuats els informes oportuns i elevats aquests a la direcció del Museu, aquesta darrera valorarà la idoneïtat o no de l'adquisició. En cas d'acceptar-se, el Museu iniciarà els tràmits oportuns per la redacció i signatura dels contractes i la documentació necessaris, sempre d'acord a la legislació vigent. Superats tots els tràmits, el bé serà incorporat al registre del Museu amb el corresponent número d'inventari, la documentació relacionada amb la seva traçabilitat, bibliografia en què aparegui citat (si existeix), dades tècniques i fotografia. Un cop l'acord estigui tancat, la direcció informarà sobre la compra a la Comissió Executiva del Museu.

Finalment, en la seva globalitat, aquesta política d'adquisicions haurà de regir-se pel codi d'ètica professional de l'ICOM i la legislació vigent, vetllant perquè no ingressin al Museu obres procedents del mercat il·lícit o d'excavacions il·legals. Caldrà ser especialment curós en el cas de materials arqueològics, atès que no s'acceptarà cap material del qual no es pugui demostrar que ha estat excavat amb anterioritat a la promulgació de la Llei de Patrimoni Històric Espanyol (1985).

4.- Les adquisicions: precedents

Des de la inauguració de la nova seu de la institució el passat 2007, el Museu de Lleida ha desenvolupat una política d'adquisicions no planificada com a conseqüència de la manca en el pressupost ordinari de partides destinades a tal efecte. Les actuacions dutes a terme han estat condicionades, d'una banda, per les circumstàncies econòmiques, i de l'altra, per diferents oportunitats d'adquisició que s'han materialitzat gràcies al suport d'institucions integrades dins el Consorci del Museu, com la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Lleida, que han adquirit diferents béns al mercat i els han dipositat a la nostra institució. No cal dir que les oportunitats perdudes en els darrers anys han estat múltiples i de naturalesa diversa, algunes de molt rellevants. Altrament, s'han produït diferents donacions i dipòsits procedents d'institucions i particulars.

Pel que fa a les adquisicions per compra de les darreres set anualitats, en termes absoluts, les dades són les següents:

2012: 0 adquisicions

2013: 0 adquisicions

2014: dues adquisicions en subhasta (per un import total de 80€, comissió i impostos no inclosos)

2015: una adquisició en subhasta per part de la Generalitat (per un import total de 10.994€ comissions i IVA inclòs) (dipòsit posterior al Museu).

2016: una adquisició en subhasta per part del Museu (218,77€, comissió i impostos inclosos). Una compra directa per part de la Generalitat a col·leccionista (90.000€ impostos inclosos) (dipòsit posterior al Museu).

2017: una adquisició per compra directa a antiquari per part de la Diputació de Lleida (8.000€ impostos inclosos) (dipòsit posterior al Museu)

2018: una adquisició per part de la Generalitat a col·leccionista (14.990€ impostos inclosos) (dipòsit posterior al Museu). Una compra directa per part de la Diputació de Lleida a antiquari (3.000€ impostos inclosos) (dipòsit posterior al Museu). Una compra directa per part de la Diputació de Lleida a antiquari (1.210€ impostos inclosos) (dipòsit posterior al Museu). Una compra directa per part de la Diputació de Lleida a col·leccionista (4.000€ impostos inclosos) (dipòsit posterior al Museu).

Una institució amb la rellevància del Museu de Lleida hauria de tenir una partida fixa als seus pressupostos destinada a les adquisicions, cosa que no ha estat possible en cap dels pressupostos aprovats des de la inauguració de la nova seu de la institució. No cal dir que això ha lesionat els interessos del Museu i ha impedit l'assoliment parcial d'alguns dels seus objectius, atès que no s'han pogut adquirir certes obres que eren importants per al seu discurs. A causa de la problemàtica exposada, el Museu ha hagut de recórrer al Fons Nacional per a l'Adquisició de Béns Culturals, impulsat als darrers anys per la Generalitat de Catalunya, i que està destinat a enriquir i completar els fons de les col·leccions públiques del país. Igualment, el Museu ha comptat amb la complicitat de la Diputació de Lleida, que també ha contribuït econòmicament a efectuar diverses adquisicions.

5.- Àmbits d'actuació

El projecte museològic del Museu de Lleida (2001) estipula que la institució ha d'esdevenir un eix articulador del territori a partir dels discursos que potencien les seves diferents col·leccions. Per tant, la política d'ingressos de la institució s'especialitzarà en l'increment i millora dels fons existents, però també en la creació de noves línies al voltant de períodes, àmbits o artistes no representats que tinguin a veure amb el territori lleidatà i la seva història. No cal insistir en què s'optarà per una racionalització dels possibles ingressos en funció de l'especialització de les institucions museístiques de la ciutat de Lleida i el territori d'influència, per tal de no col·lidir amb els interessos d'altres institucions.

Col·lecció arqueològica

Pel que fa a l'arqueologia es potenciarà l'ingrés de materials procedents de qualsevol jaciment arqueològic de la comarca i el Pla de Lleida, sempre a partir dels dipòsits que rebí el SAM-Lleida per part de la Generalitat de Catalunya. En el cas d'objectes procedents de col·leccions particulars o excavacions antigues no documentades prèviament, s'haurà d'acreditar degudament que són materials excavats amb anterioritat a la promulgació de la Llei del Patrimoni Històric Espanyol de 1985 i, igualment, que procedeixen d'algun jaciment inclòs dins l'àrea d'interès del Museu. Es cercarà la complicitat d'altres museus del país, si s'escau, per al dipòsit de materials de procedència lleidatana que puguin ser de l'interès del Museu.

Col·lecció artística

Pel que fa a la col·lecció artística, els ingressos i adquisicions igualment prendran el territori com a àmbit definitori, tot i que d'acord al Pla Museològic del Museu, també "es potenciarà l'ingrés de peces que, encara que no es correspongui al territori d'acció del Museu, puguin ajudar a explicar i fer més entenedor el discurs i l'àmbit de definició del Museu". Qualsevol obra d'art, des del període medieval fins al Barroc, de la qual es demostrí la procedència de l'àrea del bisbat de Lleida històric (o del Pla de Lleida) és susceptible de ser adquirida pel museu. També són d'interès aquelles produccions artístiques religioses d'època contemporània que procedeixin de la mateixa àrea geogràfica, com és el cas, per exemple, dels esbossos per a pintures murals d'esglésies de la diòcesi, i obres de naturalesa temàtica similar.

És evident que dins la col·lecció artística del Museu hi ha una sèrie d'àmbits que sobresurten en rellevància per sobre dels altres, i que són els que fomenten que la col·lecció sigui coneguda més enllà del territori lleidatà. Es tracta de moments concrets de la història de l'art a les Terres de Lleida que caldrà potenciar a través de les adquisicions en la mesura del possible i de les oportunitats que ofereixi el mercat. Aquests ítems venen donats per artistes en concret, escoles artístiques o episodis singulars, que són els següents:

- L'Escola de Lleida d'escultura del segle XIII.
- L'Escola de Lleida d'escultura del segle XIV: Bartomeu de Robió, el Mestre d'Albesa.
- La Seu Vella de Lleida i els seus artistes.
- Els Ferrer, pintors de la Lleida del segle XV.
- Pere Garcia de Benavarri i els seus seguidors (el Mestre de Vielha-Bartomeu Garcia i Pere Espallargues).
- Pintura i artistes a la Lleida del segle XVI.
- El Segon Mestre de Son.
- Damià Forment i l'escultura cinccentista lleidatana.
- La ceràmica lleidatana del segle XVII.
- El pintor Antoni Viladomat.
- L'art i els artistes de la Lleida del Barroc.
- La Seu Nova de Lleida i els seus artistes.
- La terrissa lleidatana d'època moderna i contemporània.
- Objectes etnològics i de la cultura i l'art popular de la plana de Lleida.
- El muralisme religiós del segle XX a les terres de Lleida i la Franja.

Pel que fa als grans eixos de la col·lecció d'art, en els propers anys el Museu de Lleida hauria de restar atent al mercat per si surt l'oportunitat d'adquirir alguna obra relacionada amb els artistes més representatius de la seva col·lecció d'art gòtic, com poden ser Bartomeu de Robió, els pintors

Ferrer, o Pere Garcia de Benavarri. Tanmateix, no existeixen grans buits en aquest sentit, i haurien de ser obres que per les seves característiques aportessin quelcom excepcional a la col·lecció ja existent.

A banda, qualsevol dels artistes documentats en la zona d'influència del Museu són susceptibles d'interès per part de la institució. La llista completa de noms és massa extensa com per recordar-la aquí, però cal seguir com a premissa bàsica a l'hora d'efectuar les adquisicions que les obres en qüestió tinguin origen acreditat a l'àrea lleidatana o al bisbat de Lleida. Amb tot, i d'acord al Projecte Museològic, qualsevol obra que no procedeixi d'aquesta àrea però que pugui aportar valor o discursos interessants a la col·lecció, serà susceptible de ser adquirida. És el cas, per exemple, d'aquelles obres d'artistes actius al bisbat de Lleida de les quals es desconegui l'origen, però que per les seves característiques, ajudin a un millor coneixement de l'autor i a que sigui millor representat en la col·lecció. Entre els grans noms de l'art català poc representats a la col·lecció artística del Museu de Lleida, es troba el d'Antoni Viladomat, de qui va treballar a l'àrea del bisbat en diferents encàrrecs. Caldrà fomentar, per tant, que alguna obra que es coneix d'ell de procedència lleidatana documentada i acreditada, acabi integrant-se en la col·lecció del Museu.

Malgrat la riquesa i amplitud de les col·leccions del Museu, hi ha una sèrie d'àmbits amb greus mancances i buits, especialment pel que fa a les arts decoratives. Històricament, els museus catalans, inclosos els diocesans, han destacat per atresorar interessants col·leccions de vidre, forja, ceràmica i arts de l'objecte en general. El Museu no té obres relacionades amb episodis de l'art català com podria ser el de la producció de vidre en època moderna (segles XVI-XVIII), o la forja de producció catalana. Dins l'àmbit de la ceràmica, el Museu conserva una part del fons aparegut a l'església parroquial de Bellpuig, però la col·lecció no conté gran peces corresponents a les diferents sèries catalanes, a diferència de la majoria de museus catalans. En canvi, en relació amb les produccions policromes i pisa blava realitzades a Lleida al segle XVII, el Museu de Lleida ha ingressat en data recent uns quants exemplars fruit de diverses adquisicions. La gran mancança que la col·lecció tenia en aquest àmbit ha quedat resolta, però si el mercat ofereix noves oportunitats d'adquirir objectes d'aquest tipus, convindria no deixar escapar l'oportunitat, sobretot si es tracta d'exemplars de qualitat o amb peculiaritats concretes.

Un altre àmbit que caldria planificar amb detall és el de possibles adquisicions d'objectes o col·leccions etnològiques, atès que a Lleida ciutat no existeix cap Museu ni institució que en posseeixi o que segueixi una política planificada. Qualsevol objecte relacionat amb les tradicions i la cultura popular lleidatana, la indumentària civil, les arts populars o qualsevol altra manifestació artesanal relacionada amb les classes populars mereix ser recollida, preservada i transmesa a les generacions

futures. El fet que cap altra institució museística estigui seguint una política planificada en aquest àmbit, obliga al Museu de Lleida a fer un esforç i mirar d'iniciar una col·lecció que, a dia d'avui, no existeix.

(ANNEX: Document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museu d'Art de Catalunya)

A 4.5

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE MATARÓ

Març 2021

1.- Introducció

El Museu pretén assentar amb la redacció d'aquest document una política d'adquisicions que permeti assegurar la salvaguarda i protecció dels elements patrimonials que són testimoni de l'herència cultural i incrementar el fons del Museu per proporcionar eines eficaces per assolir la conservació i difusió del patrimoni local en general. La principal funció d'una política d'adquisicions és marcar una línia directora coherent en matèria de col·leccions per aconseguir els objectius principals del Museu.

El Museu de Mataró és una institució patrimonial de la ciutat de Mataró dedicada a la salvaguarda, estudi, conservació, recerca i difusió del patrimoni arqueològic, natural, històric, artístic i cultural de la ciutat. El Museu de Mataró, de titularitat municipal, es troba inscrit al Registre de Museus de la Generalitat de Catalunya, amb núm. de registre 34, amb la finalitat de dur a terme les funcions de caire patrimonial, museística i divulgatives que li són assignades per normativa de la Llei de museus 17/1990 i el decret 35/1992 de desplegament parcial de la mateixa llei.

El Museu forma part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions en l'actualitat per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El Museu de Mataró va participar en aquest treball conjunt i, en conseqüència, accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2.- Presentació del Museu

El Museu de Mataró és una institució patrimonial de la ciutat de Mataró dedicada a recollir, conservar, difondre, investigar i promoure el patrimoni històric i cultural de la ciutat i el seu territori. Creat el 1894, actualment es defineix com un museu de societat, que disposa d'una col·lecció

pluridisciplinària custodiada i en exhibició en quatre espais patrimonials diferents: Can Serra, Ca l'Arenas, Can Marfà i el jaciment arqueològic de Torre Llauder. Un conjunt que ens especialitza en patrimoni arqueològic, etnològic, artístic, industrial i tèxtil.

El conjunt de les nostres col·leccions ofereix una visió de l'evolució de la ciutat i el seu territori al llarg de la història, que abasta des d'elements testimonials de les cultures megalítiques al Maresme i el període romà de la ciutat d'Iluro, a l'època medieval i moderna, en la que es prefiguren els trets característics d'una ciutat que es convertirà en capital del Maresme, gràcies a la importància de l'agricultura i el comerç marítim, que serviren de base per al desenvolupament industrial, per la construcció de la primera línia de ferrocarril de l'estat, i pel creixement de la ciutat, processos que, des de la seva singularitat, ajuden a entendre una part fonamental de la història del país.

Les funcions principals del Museu de Mataró són:

CUSTODIAR ELS FONS PATRIMONIALS

- Registrar, inventariar, documentar i catalogar els elements mobles que formen part del fons del museu.
- Garantir la preservació dels objectes o documents que formen part del fons del museu: vetllant per l'aplicació de les mesures de conservació-preventiva als espais on es custodien i restaurant-los en la mesura de les seves necessitats de preservació i estudi.
- Incrementar els fons patrimonials, amb criteris de racionalitat, coherència i singularitat, adequant-los als fonaments i criteris del Pla d'adquisicions del museu.

ACCIONS DE RECERCA I SUPORT A LA INVESTIGACIÓ

- Investigar les col·leccions patrimonials de manera directa o en col·laboració amb altres institucions acadèmiques i científiques.
- Garantir als investigadors l'accessibilitat a les col·leccions i a la documentació dels fons en custòdia, oferint atenció personalitzada als investigadors o ciutadans que ho sol·licitin.
- Difondre el resultat de les recerques.

GENERAR ACTIVITAT DE DIVULGACIÓ

- Exposicions semi-permanents: on mostrar un discurs interpretatiu a partir d'elements diversos i una part dels objectes de les col·leccions del Museu de Mataró als diferents equipaments o edificis que en formen part: Can Serra, Can Marfà, Ca l'Arenas, Torre Llauder.

- Exposicions temporals: programació anual el contingut de la qual estableix vincles entre els àmbits d'estudi i interès de les col·leccions del museu, el patrimoni cultural de la ciutat i les temàtiques d'interès patrimonial d'altres procedències.
- Serveis educatius i recursos divulgatius: programació anual de tallers, rutes divulgatives, conferències, jornades, publicacions especialitzades,...el contingut dels quals es vincula amb els elements patrimonials de la ciutat, les col·leccions del museu i la temàtica de les exposicions.

3.- Descripció de les col·leccions del Museu de Mataró

El fons del Museu de Mataró respon al que tradicionalment s'anomena un museu "recolector". Fruit d'interessos variats i oportunitats de polítiques d'adquisicions diverses segons les diferents etapes de la seva llarga història, el museu custodia un volum molt important de registres que s'ha anat sistematitzant per àrees i col·leccions temàtiques. Tot i que la col·lecció que més destaca (per tradició i volum) és la d'arqueologia, els darrers anys l'art i el patrimoni industrial del gènere de punt, han centrat les accions principals en política d'adquisicions i exposicions, afegint un caràcter més plural a la seva dedicació.

Per l'abast del seu fons a custodiar, preservar i difondre, el Museu de Mataró és un museu pluridisciplinar, les col·leccions del qual el caracteritzen com un museu d'història, altrament dit un museu de societat. Amb uns 50.000 objectes inventariats i amb un importantíssim fons arqueològic relacionat amb els jaciments de la ciutat de Mataró i comarca del Maresme.

La tipologia de les col·leccions del museu correspon a:

Arqueologia:

- prehistòria: jaciments de la Serralada Litoral
- època ibèrica: Poblament ibèric de Burriac (Cabrer de Mar, El Maresme)
- època romana: Ciutat romana d'Iluro i jaciments del seu territori rural: vil·les de Torre Llauder, Can Rafart, etc.
- . restes epigràfiques i escultòriques
- . ceràmica i objectes d'ús quotidià
- . numismàtica

- . restes constructives: vil·la romana de Torre Llauder
- època medieval: Castells de Mata i Burriac
- època moderna: ceràmica polícroma catalana i de reflexos metàl·lics.

Ciències Naturals: *

- Zoologia: fauna de la comarca del Maresme.
- Botànica: flora de la comarca del Maresme.
- Paleontologia: de procedència diversa.
- Mineralogia: de procedència diversa.
- Preparacions microscòpiques.

* La col·lecció de ciències naturals està considerada de caràcter històric en ella mateixa. La seva política d'ingressos va quedar frenada per voluntat expressa dels seus promotors, la Secció de Ciències Naturals del Museu de Mataró, cap als anys 90.

Història i etnologia:

- eines i equips: eines del camp, de mestre d'aixa, de llauner.
- objectes nàutics: models de vaixells, instruments de navegació.
- objectes militars: pistoles i escopetes; arma blanca oriental.
- objectes d'oci i diversió: instruments musicals, joguines, figures.
- objectes religiosos: ex-vots, crucifixos, indumentària.
- objectes d'ús personal: indumentària i ornaments.
- objectes socials: numismàtica i sigil·lografia.
- objectes d'ús domèstic: mobiliari català.
- estructures, edificis i les seves parts: ceràmica (rajoles), panys, claus i forrellats i plaques de carrer.
- Objectes de tipologia documental il·lustrativa: mapes, gravats, llibres

Tèxtil i moda:

- objectes industrials: maquinària tèxtil, majoritàriament procedent del llegat de la Fundació Vilaseca especialitzat en la fabricació del gènere de punt, que inclou indumentària i producte.

Art:

- pintura: taules religioses, barroc català i pintura noucentista, modernista d'abast català.

- escultura: talles religioses, peces d'estudi de l'Escola d'Arts i Oficis.

- gravats: làmines d'autors diversos. Col·lecció de gravats de Goya.

- arts decoratives: vidre bufat i objectes diversos.

- pintura i escultura: llegat Arenas.

- autors locals i art contemporani (vinculat al fons municipal d'art).

4.- Prioritats i àrees d'interès

Si bé és cert que la major part d'adquisicions són fruit d'oportunitats sobrevingudes, el Museu de Mataró prioritza ampliar la seva col·lecció en aquells àmbits que ajudin a enfortir el seu discurs museològic. La ciutat de Mataró és una ciutat pionera i comercial en diferents vessants i a través de la ciutat podem explicar la història de tot el país.

Entre aquests àmbits discursius hi trobem: la ciutat romana, el ferrocarril, l'agricultura innovadora, la immigració francesa a l'època moderna, el comerç marítim, els indians, l'economia lligada amb el mar, la filatura i el món tèxtil, el món industrial, el creixement de les ciutats, el segle XIX i XX, el Barroc, el personatge de Puig i Cadafalch, la nova ciutadania amb el creixement de les ciutats, etc.

En l'àmbit de les adquisicions, a banda d'ampliar els àmbits discursius actuals, com a prioritat destaquem la necessitat de poder explicar el creixement de la ciutat de Mataró al llarg dels segles XX i XXI, sobretot amb la immigració, la nova ciutadania i la identitat dels barris. Aquesta prioritat és necessària per poder complir amb la finalitat de crear consciència d'identitat, cohesió social i implicació i participació ciutadana al Museu. En conseqüència, la memòria oral serà un dels àmbits prioritaris per preservar el relat i aquest llegat col·lectiu.

5.- Criteris de selecció

Els criteris de selecció que defineixen la política d'adquisicions i ingressos d'elements patrimonials als fons del Museu de Mataró, als quals els objectes o conjunts proposats s'hauran d'adequar en concordança amb un d'ells, com a mínim, són:

5.1.- Encaix conceptual, de context i de valor afegit amb les col·leccions que es conserven al Museu de Mataró (descrites al punt 2) amb la finalitat d'omplir els buits que presentin amb la finalitat de fer-les créixer amb coherència i racionalitat.

5.2.- Valor artístic, d'autoria, patrimonial o documental rellevant o singular sobre aspectes relacionats amb la història de la nostra ciutat.

5.3.- La possibilitat de formar part del discurs museològic del Museu de Mataró i el de la seva política d'exposicions.

5.4.- L'existència de vincles manifestos amb les temàtiques dels altres fons patrimonials municipals com poden ser el Fons d'art de la Direcció de Cultura, el Fons moble Municipal o els elements d'escultura pública municipals.

5.5.- Avaluació de les necessitats de catalogació, emmagatzematge, restauració i aplicació de mesures de conservació preventiva que requereixin per a la seva perdurabilitat.

5.6.- Oportunitats d'aportar informació i valor afegit per a consultes d'especialistes i per al públic en general.

6.- Normativa i protocol de noves adquisicions

6.1.- Els objectes que s'adquireixin (entenen per "adquisició" les formes legalment establertes per a ingressar objectes a les col·leccions d'un museu: compra, donació, cessió en comodat, dipòsits, etc.) han de tenir relació amb les matèries d'interès assenyalades al punt 2 i han de servir per completar la col·lecció tenint en compte l'abast de les col·leccions actuals, la orientació i política de creixement, en relació als eixos estructurals del projecte museològic global.

6.2.- Es valoraran, preferentment, els béns patrimonials que serveixin per assolir els objectius generals del museu o ajudin al desenvolupament dels seus programes específics. Es prioritzarà l'adopció de modalitats d'adquisició que comportin la transferència del títol de propietat a favor del Museu (donació, compra...) o que estableixin una possessió del bé de llarga durada (ingrés en règim

de comodat a un mínim de 5 anys, dipòsits i intercanvis), per tal d'assegurar la coherència i l'estabilitat de les col·leccions.

6.3.- No s'adquiriran aquells objectes que no estiguin perfectament documentats (origen, valor, autenticitat, procedència, etc.). Tampoc s'adquirirà cap bé sense haver determinat la seva utilitat i/o haver previst el seu ús, o si es dubta de poder garantir la seva conservació. També es consideraran els costos posteriors de conservació, de restauració o de manteniment.

6.4.- Tots els objectes, s'han de poder veure prèviament per comprovar el seu estat de conservació i verificar, si s'escau, la seva autoria i el seu interès per completar la col·lecció existent. Si es tracta d'obres d'autors vius, es pactarà l'ús, els drets d'explotació, els d'àmbit territorial i el caràcter de la cessió. Llevat de casos excepcionals, la modalitat de cessió serà gratuïta amb caràcter indefinit i en ple domini per al Museu de Mataró.

6.5.- Sota cap concepte s'acceptaran béns procedents de particulars, fruit del tràfic il·legal o d'accions que vulnerin la legislació en matèria de protecció de patrimoni cultural, de tràfic de béns culturals o de qualsevol altra norma jurídica vigent del nostre país.

6.6.- Llevat de casos excepcionals no s'admetran adquisicions condicionades pels anteriors propietaris. En aquest cas, els responsables de l'execució de la política d'adquisicions hauran de justificar la seva acceptació.

6.7.- Si es reben ofertes per adquirir objectes (de part de particulars o d'institucions) i aquests no concorden amb la política d'adquisicions del Museu de Mataró, s'intentarà derivar les peticions a altres institucions museístiques on hi puguin tenir cabuda.

6.8.- Es vetllarà per la salvaguarda i ingrés al museu, si s'escau, d'aquells elements patrimonials especialment rellevants que, tot i no concordar amb la política d'adquisicions del Museu, o amb la de cap altre institució patrimonial amb garanties, puguin quedar desprotegits.

6.9.- Es dotarà la partida pressupostària creada per aquesta finalitat dels suficients recursos econòmics per acomplir amb la política d'adquisicions del Museu de Mataró. I s'elaborarà anualment una proposta d'ingressos per la modalitat de compra, seguint criteris equitatius d'oportunitat i de mercat.

6.10.- El procediment d'acceptació d'una nova adquisició s'inicia amb una instància de sol·licitud d'ingrés al fons del Museu de Mataró- Ajuntament de Mataró per part del donant o propietari del bé moble. Inici de l'expedient administratiu.

6.11.- Després de la proposta de donació o adquisició el Museu procedirà a l'estudi i avaluació del bé moble. Informe valorat d'acceptació o interès d'adquisició en cas de compra/ Informe justificat de negació/ signat per un conservador del museu i per la direcció.

6.12.- Amb l'acceptació de la nova adquisició es procedirà a la tramitació de la documentació de cessió/compra/dipòsit/ o el que s'escaigui. Recollida i ingrès al fons del museu (registre i catalogació).

7.- Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu de Mataró, està sotmesa, naturalment, al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials, de propietat intel·lectual i tota aquella que l'afecti. Tots els bens estaran subjectes a la Normativa que regula el funcionament dels Museus segons la Llei 17/1990 de 2 de novembre, de museus i el Decret 35/1992 de 10 de febrer, de desplegament parcial de la Llei de museus. Aquesta política serà especialment curiosa i restrictiva amb qüestions com ara l'ingrés de materials procedents d'excavacions il·legals, les donacions o adquisicions condicionades o les que se'n desconegui la procedència. Així també vetllarà per la cooperació entre museus, evitarà el conflicte d'interessos i promourà la bona conducta dels professionals que hi treballen.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 4.6

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE TERRASSA

1. Introducció

La política d'adquisicions d'un museu s'inclou dins el concepte més ampli de la gestió del patrimoni cultural. El Museu de Terrassa pretén assentar amb la redacció d'aquest document una política d'adquisicions que permeti assegurar la salvaguarda i protecció dels elements patrimonials que són testimoni de l'herència cultural i incrementar el fons del Museu per proporcionar eines eficaces per assolir la conservació i difusió del patrimoni local en general.

El primer esbós de la política d'adquisicions del Museu de Terrassa ja estava definit en el *Programa Museístic del Museu de Terrassa* de 1990. El present document parteix d'aquest programa i de l'anterior política d'adquisicions del propi museu aprovada el dia 7 d'abril del 2005 en Junta de Govern Local de l'Ajuntament de Terrassa. El Museu de Terrassa va ser un dels primers museus de Catalunya a disposar d'una política d'adquisicions pròpia i l'anterior document ja exposava la dificultat de definir aquest tipus de política en un museu interdisciplinar i amb diverses seus, com és el cas del Museu de Terrassa.

La principal funció d'una política d'adquisicions és marcar una línia directora coherent en matèria de col·leccions per aconseguir els objectius principals del Museu. S'estableixen normes i procediments per l'adquisició, la documentació, la utilització i la difusió d'aquestes col·leccions. Aquestes normes i procediments quedaran reflectits en aquest document que servirà de guia per tot el personal del centre. La política d'adquisicions no serà definitiva ni inamovible sinó que podrà ser modificada en funció de les noves necessitats del Museu.

El Museu forma part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions en l'actualitat per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El Museu de Terrassa va participar en aquest treball conjunt i accepta el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

Amb el present document el Museu de Terrassa parteix de la legislació legal vigent i adapta el document de política d'adquisicions que ja tenia a les directrius i necessitats actuals.

2. Presentació del museu

El Museu de Terrassa, com a museu integrador del patrimoni local, té com un dels seus principals objectius una política d'adquisicions molt encaminada a redissenyar, en la mesura que sigui possible, el fons de les seves col·leccions mitjançant l'ingrés d'objectes representatius de l'evolució històrica de Terrassa.

El Museu és hereu d'una històrica política d'adquisicions gestionada per l'Ajuntament de Terrassa a través de la Junta Municipal de Museus de Terrassa, que des de 1904 fins a començament dels anys 80 del segle XX, va estar caracteritzada per una indefinició de les seves actuacions. Aquesta situació ha comportat una col·lecció molt heterogènia amb una gran varietat en la tipologia i en l'origen de l'ampli fons del Museu.

El Museu de Terrassa està format per cinc espais monumentals amb elements i col·leccions del patrimoni cultural terrassenc. La seu principal és el Castell Cartoixa de Vallparadís i els altres espais que també gestiona el Museu de Terrassa són la Seu d'Ègara, Esglésies de Sant Pere, la Casa Alegre de Sagrera, la Torre del Palau i el Centre d'Interpretació de la vila medieval de Terrassa - CIVMT i el Claustre del convent de Sant Francesc. Cada element té la seva història i el seu context i conjuntament es crea el relat del Museu amb la història de la ciutat promovent aquesta identitat terrassenca.

Té patrimoni arqueològic amb el municipi romà d'Ègara. I sobretot amb la Seu episcopal que l'any 450 i fins el 714 es va escindir del bisbat de Barcelona, constituint un espai visigot únic al país. L'èmfasi del seu discurs i de la col·lecció es troba en el pas de la societat rural a la societat industrial amb una col·lecció de diferents eines del camp i de la vida quotidiana industrial. La Casa Alegre ajuda a explicar el relat d'una família d'industrials que arriba a Terrassa i que acaba en la ruïna. El patrimoni industrial modernista i el patrimoni industrial del tèxtil formen part del seu discurs per explicar l'efervescència econòmica de la ciutat.

3.Descripció de les col·leccions

El fons del Museu de Terrassa està integrat per un conjunt pluridisciplinari de col·leccions molt diverses tant en la seva forma d'ingrés, en la tipologia dels objectes, en la seva procedència geogràfica, en la seva qualitat i a l'estat de conservació.

El model és d'estructura deslocalitzada que permet incloure patrimoni arquitectònic i col·leccions del medi natural, d'art contemporani, arqueologia, etnografia, arts aplicades i obra d'artistes de la ciutat, entre d'altres.

Les tasques de registre i inventari patrimonial del Museu de Terrassa comencen el 1986 però les seves bases s'estableixen amb el Pla General de Museus d'àmbit local del 1988. L'any 1995 s'inscriu al Registre de Museus de la Generalitat de Catalunya.

Actualment les col·leccions exposades sumen aproximadament el 25% del total del fons de més de 26.000 objectes.

4.Prioritats i àrees d'interès

Per establir una política d'adquisicions adient cal definir què cal conservar en funció d'unes classificacions i d'unes prioritats. Qualsevol element material o immaterial, relacionat amb la història, l'arqueologia, la paleontologia, l'etnografia, l'antropologia, l'art i les arts decoratives, la cultura popular de la ciutat de Terrassa i per extensió, el seu municipi.

Des del punt de vista cronològic, hi són d'interès tots els períodes de la història, des dels temps geològics anteriors a l'aparició dels primers homínids fins als nostres dies.

Pel que fa a l'àmbit geogràfic, entenem el terme municipal en la seva acceptació més àmplia, en primer terme, el municipi de Terrassa i, en segon, les àrees més properes a Terrassa dels municipis de la comarca del Vallès Occidental que coincideixen al partit judicial de Terrassa i que estan agrupats a la Cambra Oficial de Comerç i Indústria.

Pel que fa a les matèries els principals interessos són:

El medi natural: minerals, materials petrològics, vegetals que provenen de l'entorn natural més proper. Selecció prèvia dels materials que es puguin considerar museables.

La paleontologia: materials paleontològics que provenen de jaciments locals. Selecció prèvia dels materials que es puguin considerar museables.

L'arqueologia: materials arqueològics de jaciments locals, prèvia selecció d'aquells materials que siguin museables, en definitiva que siguin susceptibles de ser exposats. S'inclouen materials ceràmics, restes òssies humanes i animals, metalls, vidre, i materials orgànics que hagin perdurat.

Pel que fa als materials ceràmics es pot considerar museable l'objecte que conserva el perfil sencer i fins a un 40% de la peça i que respon o bé a un exemplar molt representatiu del jaciment o bé al contrari, que representa un material molt singular. Excepcionalment i sota l'opinió des directors de l'excavació seran susceptibles de ser ingressats al Museu els materials arqueològics que malgrat no tenir la categoria de museable són exemplars molt singulars perquè tenen iconografia, decoració o forma excepcional.

La història: objectes representatius dels principals esdeveniments històrics de la ciutat. Especialment objectes simbòlics del poder polític, religiós, militar, social i cultural de component local (indumentària, filatèlia, numismàtica, objectes commemoratius...). També objectes significatius del món del treball, tant de patrimoni rural com de l'industrial (eines, indumentària), del món de la cultura (objectes personals, commemoratius i simbòlics) de la societat, tant de personalitats destacades com de col·lectius d'entitats o de grups més anònims.

La cultura popular i tradicional: béns mobles relacionats amb tot tipus de manifestacions de la cultura popular local: gegants, cap grossos, imatgeria de grups populars, bastoners, castellers o relacionats amb esdeveniments tradicionals: processons, festes, balls.

L'etnologia: béns mobles relacionats amb la vida quotidiana i domèstica de la societat terrassenca. Especialment aquells objectes relacionats amb la vida domèstica, mobiliari, atuells, objectes d'ús personal, i amb les creences, supersticions, religiositat popular, el lleure i l'oci.

La ciència i la tècnica: objectes molt destacats relacionats amb el progrés científic i tecnològic desenvolupat a Terrassa. Tenint en compte la ubicació del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica a la nostra ciutat, de caràcter monogràfic d'aquesta matèria i d'àmbit nacional, es tindrà en compte ser especialment selectiu i només adquirir objectes especials, dels que prevaldrà el seu component simbòlic per sobre del funcional.

El tèxtil: objectes i testimonis destacats de la indústria tèxtil de Terrassa, tenint en compte que a la mateixa ciutat tenim el Centre de Documentació i Museu Tèxtil de Terrassa.

L'art: objectes artístics de diverses disciplines: pintura, escultura, restes arquitectòniques, dibuix, gravat, fotografia, de totes les èpoques que tinguin una vinculació local, bé per procedència, bé per creació. En el cas de la pintura, considerem autor local, l'artista nascut o no a Terrassa, però que te

una part de la seva producció desenvolupada a Terrassa. Interessa al Museu de Terrassa qualsevol autor professional o amateur, reconeixent en aquest darrer cas el seu caràcter popular. La prioritat pel que fa als artistes es concreta en primer terme, en aconseguir obres d'autors molt rellevants no representats en les col·leccions i, en segon terme, en obres molt representatives d'artistes rellevants.

Les arts decoratives: objectes decoratius que provenen del patrimoni immoble terrassenc o que són béns mobles produïts, fabricats o utilitzats a Terrassa, de forma molt popular o també, per la seva singularitat, de forma excepcional. Ceràmica, vidre, metalls, fusta, vitrall, paviments, guixerries, pintura decorativa moble, orfebreria... Caldrà posar especial atenció en béns que procedeixin dels edificis que figurin en l'inventari del Pla especial de protecció del patrimoni històric arquitectònic ambiental de Terrassa de 1984, és a dir, d'edificis que són susceptibles de desaparèixer però que mereixen una protecció especial des del punt de vista de la seva documentació (gràfica planimètrica) prèvia a la seva desaparició.

Mereixen un tractament especial els materials documentals i gràfics. En aquest cas, institucions amb competències més específiques, com l'Arxiu Municipal de Terrassa, serà el principal dipositari dels materials documentals i gràfics locals. El Museu de Terrassa es reserva la conservació del material documental relatiu als béns mobles del seu fons que no ingressaran en l'inventari però que s'arxivaran en l'arxiu de documentació de cada objecte. El mateix passa amb el material gràfic, fotografies, CD, vídeos, DVD, films. Només el material gràfic que tingui un component artístic exclusiu podrà ser adquirit pel Museu i per tant susceptible d'ingressar al seu fons.

Un capítol a part és la cultura immaterial, aquella que fa referència, o a les expressions orals, el teatre, les festes, els mercats, la dansa i la música, els valors ètics i religiosos, els esports, les tradicions, llengües o la història oral.

Els testimonis d'aquesta cultura immaterial tenen l'interès pel Museu de Terrassa però, d'entrada no ingressaran al fons del museu sinó que es destinaran a l'arxiu documental i gràfic del Museu, que funciona com a centre de documentació del patrimoni material (moble i immoble) i també de l'immaterial.

5. Criteris de selecció d'obra nova

El principal criteri de selecció dels objectes que poden ser adscrits pel Museu de Terrassa, definit per la Llei de Museus com a museu local, és que tinguin un component local. Entenem per local l'objecte, o bé produït o bé creat, emprat a Terrassa. També aquell que representa gràficament algun element

local, sigui la pròpia ciutat o un element destacat de la mateixa. També els objectes que pertanyen a terrassencs il·lustres, o que d'una manera popular pertanyen a un col·lectiu específic.

Una vegada definit el component local com a principal criteri de la política d'adquisicions assenyalarem altres criteris a tenir en compte:

- S'adquiriran objectes que cobreixin mancances de les col·leccions existents. S'evitaran per tant, les repeticions d'objectes idèntics, a no sé que la repetició o duplicitat permeti documentar millor l'objecte o que indiqui alguna particularitat del mateix. També es podrà adquirir un objecte repetit amb la finalitat d'intercanvi.
- S'adquiriran objectes perfectament documentats: amb l'origen, la procedència i l'autenticitat comprovada.
- S'adquiriran objectes amb un estat de conservació acceptable, o del que es puguin assumir d'una manera raonable els costos de restauració i/o conservació.
- S'adquiriran objectes que no estiguin condicionats de cap manera pels seus anteriors propietaris, o que les condicions puguin ser justificades tècnicament pels responsables del Museu.
- No s'adquiriran objectes que no entrin dins la política d'adquisicions del Museu i que no s'adeqüin a les col·leccions del Museu.
- No s'adquiriran objectes dels que no es pugui determinar una potencial utilitat o ús dins la programació del Museu ni que no es puguin garantir les condicions d'emmagatzematge corresponents.
- No s'adquiriran objectes procedents de particulars que siguin fruit del tràfic il·legal o d'accions que vulnerin la legislació vigent al nostre país en matèria de protecció del patrimoni cultural.

6. Protocol d'adquisicions

El Museu de Terrassa forma part de l'estructura administrativa de l'Ajuntament de Terrassa. En conseqüència, tot oferiment ha de constar per inscrit i entrar al registre de l'Ajuntament mitjançant una instància. Davant d'una proposta d'adquisició es realitzarà un informe tècnic d'idoneïtat o no d'aquesta.

En el cas d'adquisicions que no suposen cap transacció econòmica amb l'informe tècnic s'acceptarà l'adquisició i s'entrarà el bé al registre del Museu i al registre del patrimoni de l'Ajuntament de Terrassa.

En el cas d'adquisicions que suposin transaccions econòmiques es seguiran els mecanismes establerts per la legislació vigent.

En el cas d'adquisicions que suposin dipòsits caldrà signar un conveni entre els dos ens implicats amb l'informe tècnic d'idoneïtat favorable prèviament.

Aquelles adquisicions del Museu considerades de caràcter rellevant seran elevades als òrgans de govern de l'Ajuntament de Terrassa per ser aprovades. Llevat d'aquestes excepcions, tota la resta d'adquisicions es decidiran tècnicament segons l'informe d'idoneïtat elaborat pels responsables del Museu.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu de Terrassa està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions i canvis en la col·lecció es faran públics.

A 4.7

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU DE TORTOSA

1. Introducció

La política d'adquisicions d'un museu s'inclou dins el concepte més ampli de la gestió del patrimoni cultural. El Museu pretén assentar amb la redacció d'aquest document una política d'adquisicions que permeti assegurar la salvaguarda i protecció dels elements patrimonials que són testimoni de l'herència cultural i incrementar el fons del Museu per proporcionar eines eficaces per assolir la conservació i difusió del patrimoni local en general.

La principal funció d'una política d'adquisicions és marcar una línia directora coherent en matèria de col·leccions per aconseguir els objectius principals del Museu. S'estableixen normes i procediments per l'adquisició, la documentació, la utilització i la difusió d'aquestes col·leccions. Aquestes normes i procediments quedaran reflectits en aquest document que servirà de guia per tot el personal del centre. La política d'adquisicions no serà definitiva ni inamovible sinó que podrà ser modificada en funció de les noves necessitats del Museu.

El Museu de Tortosa forma part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El Museu de Tortosa va participar en aquest treball conjunt i, en conseqüència, accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

Tortosa, pel seu emplaçament al curs inferior de l'Ebre, ha jugat un paper estratègic en diferents moments de la història. El Museu mostra la història de la ciutat i del seu territori d'influència des de la Prehistòria fins a l'actualitat, un territori de fronteres i cruïlles amb l'Ebre com a eix vertebrador. El museu té el seu origen a l'any 1900. La transformació urbana de Tortosa a les darreries del segle XIX amb l'enderrocament de les muralles, la urbanització dels eixamples, i la descoberta d'abundants elements arqueològics, afavorí la seva creació.

Actualment el museu es troba ubicat a l'edifici modernista de l'Antic Escorxador de Tortosa i conserva una col·lecció molt heterogènia, tant pel que fa a les tipologies materials, com a les temàtiques i cronologies. L'exposició permanent, inaugurada el 2012, explica la història de la ciutat i la del seu territori d'influència. Properament es preveu l'ampliació de l'espai expositiu amb un nou pavelló dedicat a les arts plàstiques dels darrers anys del segle XIX i primers anys del segle XX. S'incorpora així a l'exposició permanent el vessant artístic que ha caracteritzat des del seu origen la col·lecció.

3. Descripció de les col·leccions

La transformació urbana de la ciutat a les darreries del segle XIX amb l'enderrocament de les muralles, la urbanització dels eixamples i la descoberta d'abundants elements arqueològics, afavorí l'any 1900 la creació d'un museu municipal arqueològic sota en nom de Museo Arqueológico de la Ilercavònia.

Durant els primers anys, el Museu va rebre un nombre important de donacions de particulars i institucions, fet que va provocar el creixement del fons però també la diversificació de la seva temàtica en incorporar-se elements etnogràfics, paleontològics, i artístics. Durant aquest període, el patrimoni arqueològic que va anar ingressant a la col·lecció procedia principalment de Tortosa, però també de l'extens antic territori de la Diòcesi de Tortosa.

Des de la incorporació del Museu de Tortosa al Registre de Museus de Catalunya, l'any 2014, s'han anat acceptant només els diferents dipòsits dels materials resultants dels jaciments arqueològics realitzats al municipi de Tortosa.

Quant a la col·lecció d'art es compon principalment d'obra pictòrica, escultòrica i gràfica d'artistes nascuts o vinculats a la ciutat i al territori en un àmbit cronològic que va des de la segona meitat del segle XIX fins a l'actualitat.

Cal destacar les obres dels artistes tortosins Antoni Casanova, Francesc Gimeno i Agustí Querol que van desenvolupar la seva obra a finals del segle XIX i principis del XX, sense deixar de banda l'obra d'Agustí Baiges, Ferran Arasa, Soriano Montagut, Francesc Todó, Frederic Mauri, Jaume Rocamora o Robert Escoda, entre molts altres.

També compta amb un conjunt de pintures que han ingressat al Museu a través de concursos com les Medalles d'art de la ciutat, el concurs de Pintors Novells o el Premi de pintura Francesc Gimeno de caràcter nacional.

4. Prioritats i àrees d'interès

Les prioritats i àrees d'interès que defineixen la política d'adquisicions han d'enriquir la col·lecció del Museu i explicar el relat patrimonial històric i artístic de Tortosa i el seu territori d'influència. Cal però tenir un marge de flexibilitat per tal d'implementar els futurs projectes que sorgeixin de la direcció del Museu.

Amb la finalitat d'aprofundir en el relat històric de la ciutat i el seu territori d'influència són d'interès tots aquells elements que il·lustren l'evolució de Tortosa, així com aquells que fan referència a un àmbit geogràfic més ampli, sobretot si estan relacionats amb el següents focus d'interès:

- el riu Ebre i el seu paper estratègic, en ocasions actuant com a frontera natural i en altres com a eix vertebrador d'un territori

- la capitalitat històrica de Tortosa i la relació de la ciutat amb el territori

En l'actual política d'adquisicions, el Museu només incorpora al seu fons dipòsits procedents de les excavacions arqueològiques i paleontològiques del municipi de Tortosa, realitzades amb els corresponents permisos oficials emesos pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya. Puntualment també s'accepten donacions, sobretot si aquestes procedeixen d'antigues col·leccions arqueològiques del municipi de Tortosa.

En el cas de troballes puntuals en superfície, abans de tramitar l'acceptació el Museu obre un procediment per comunicar-ho al Servei d'Arqueologia i Paleontologia i analitzar si procedeixen d'un jaciment conegut. Convé recordar que la recollida sistemàtica de materials sense permís oficial, així com la seva extracció del subsòl, conformen un delicte tipificat en l'actual legislació. L'adquisició d'objectes arqueològics de valor històric i patrimonial mitjançant la compra és una pràctica que es descarta al no considerar-la ètica.

En aquests moments l'ampliació de la col·lecció d'art respon als següents prioritats:

- Obres d'autors de finals del segle XIX fins a l'actualitat de la ciutat o vinculats a ella així com les col·leccions d'associacions, fundacions, i altres institucions que, pel fet de no estar interessats o per estar impossibilitats en mantenir la col·lecció, ofereixen les obres en dipòsits al Museu
- Les obres de pintura i escultura dels tres artistes tortosins Casanova, Gimeno i Querol a traves de dipòsits i adquisicions

- Pintura contemporània. L'ampliació de la col·lecció en aquest àmbit emprà com a instrument d'adquisició el Premi de pintura Francesc Gimeno que permet, a través dels diferents jurats professionals, adquirir obra que vincula la col·lecció del museu amb la contemporaneïtat.

5. Criteris de selecció d'obra nova

Els criteris que es tindran en compte per la selecció de noves adquisicions són els següents:

- a) adequació als objectius estratègics i a la missió del museu.
- b) adequació a les col·leccions existents i a la política d'adquisicions.
- c) estat de conservació de l'objecte.
- d) cost i despeses d'adquisició i manteniment de l'objecte.
- e) garantia de poder conservar i custodiar l'objecte en condicions òptimes.

El Museu prioritza les donacions d'objectes. El Museu no accepta donacions condicionades, llevat de casos degudament justificats. És el propi Museu qui decidirà l'ús expositiu i el tracte que ha de rebre cada objecte que custodia.

Tenint en compte les característiques de la sala de reserva del Museu de Tortosa, i els recursos disponibles, i que existeixen altres equipaments de referència de proximitat que poden oferir condicions de conservació més adequades, actualment es descarta l'adquisició dels següents béns patrimonials:

- llibres, plànols i altres documents en suport paper.
- fotografies, documents audiovisuals i altres documents en suport digital.

6 Protocol d'adquisicions

La major part d'adquisicions del Museu són donacions i extraccions d'excavacions arqueològiques. Per tant, davant d'una proposta de donació, es valorarà tècnicament la seva idoneïtat i s'acceptarà o es desestimarà la proposta. Un cop acceptada l'adquisició s'entrarà al registre del Museu i es donarà un document a l'anterior propietari conforme ha donat aquell objecte al Museu. Entorn a les extraccions de les excavacions arqueològiques es seguirà la legislació actual i es dipositaran al Museu com a centre de referència municipal.

El Museu de Tortosa també du a terme la compra d'obres que passaran a ser propietat absoluta del museu a canvi d'una suma convinguda. Al contracte cal especificar la transmissió dels drets associada a la compra.

L'adquisició en regim de dipòsit temporal hauria de ser excepcional i només acceptar-se quant les obres o materials siguin de gran interès per a l'ampliació de les col·leccions. El dipòsit temporal s'estableixen mitjançant un contracte en el qual es fixen les condicions particulars que regiran aquesta cessió.

És possible que es vagin incorporant altres modalitats d'adquisició que es formalitzaran en el moment de portar-les a terme per primera vegada.

Totes les obres i materials incorporats al Museu en qualsevol d'aquestes modalitats, un cop acabat el tràmit administratiu, s'inscriuran al llibre de registre del Museu fent-hi constar clarament la forma d'adquisició.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 4.8

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU D'HISTÒRIA DE CAMBRILS

1. Introducció

La política d'adquisicions és aquell document que estableix els procediments i directrius a l'hora d'incrementar les col·leccions dels museus. En el cas del Museu d'Història de Cambrils, al ser un museu de societat que vol seguir preservant les seves col·leccions, interpretant la història des del present i deixar un llegat més ampli i ric per les generacions futures, necessita anar ampliant les seves col·leccions actuals. Aquesta necessitat doncs, ve regulada per aquest document i va en consonància amb els objectius, missió i línies estratègiques del Museu.

El Museu forma part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions conjunta per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El Museu d'Història de Cambrils va participar en aquest treball conjunt i, en conseqüència, accepta la legislació vigents i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya aprovat el desembre del 2020.

2. Presentació del museu

El Museu és un projecte cultural amb una important funció educativa que suma diferents voluntats amb un objectiu comú: fomentar la conservació, difusió i gestió del patrimoni històric-cultural del municipi. Aquesta opció es desenvolupa de forma permanent a partir de l'any 1999 en què l'Ajuntament de Cambrils crea l'Organisme Autònom Museu d'Història de Cambrils, en el qual també hi participen el Centre d'Estudis Cambrilencs i la Cooperativa Agrícola de Cambrils.

El Museu d'Història de Cambrils custodia catorze monuments i un magatzem, tots ells representatius del patrimoni històric i cultural del municipi. El seu llegat va des de la Prehistòria amb les evidències dels primers mariners i pagesos d'Europa fins a l'actualitat. La memòria oral i col·lectiva és quelcom en què el Museu hi posa una especial atenció recollint elements propis de la societat tradicional desapareguda, així com aquells elements contemporanis que ajuden a comprendre i explicar l'actualitat del municipi de Cambrils.

Mitjançant objectes diversos, fotografies, maquinària, edificis i monuments, el Museu explica la història local amb un protagonisme especial de la relació de l'ésser humà amb el mar i la terra. Presenta aquesta relació amb l'entorn com un fet determinant a l'hora de ser Cambrils protagonista de fets rellevants de la història del nostre país. I ha estat així fruit de la situació històricament estratègica enmig de bones vies de comunicació, tant per terra com per mar, aprofitades per totes les cultures que han viscut al Camp de Tarragona.

A dia d'avui el Museu gestiona aquest quatre elements visitables:

- **[Molí de les Tres Eres](#)**. El Molí de les Tres Eres és un antic molí fariner hidràulic, avui seu principal del Museu d'Història de Cambrils. Hi podreu visitar tot l'any les exposicions permanents "Cambrils : els orígens", dedicada a l'arqueologia i "El Molí de les Tres Eres: testimoni viu del passat", on s'explica l'originària utilització de l'edifici. A més, les exposicions temporals i conferències també hi són habituals. L'edifici és catalogat Bé Local d'Interès Cultural.
- **[Vil·la Romana de la Llosa](#)**. La Vil·la Romana de La Llosa és un jaciment obert al públic que presenta les restes conservades d'una vil·la de l'entorn immediat de Tarraco habitada entre els segles I aC i VI dC. L'edifici és catalogat Bé Cultural d'Interès Local.
- **[Torre del Port](#)**. La Torre del Port o també anomenada Torre dels Moros, és una antiga torre de guaita de defensa de la costa alçada al segle XVII. La seva ubicació al mig del port, l'ha convertit en un dels edificis més coneguts de Cambrils, ja que des de l'aparició del turisme sempre s'ha lligat amb la imatge que es vol projectar del municipi. L'edifici és catalogat Bé Cultural d'Interès Nacional, s'obre de forma intermitent amb exposicions temporals i ens permet formar part de la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana.
- **[Refugi antiaeri del carrer Creus](#)**. Refugi antiaeri públic construït durant la Guerra Civil per salvaguardar la població. S'obre de manera regular amb visites guiades que es gestionen des del propi Museu. Aquest edifici forma part de la xarxa d'elements de patrimoni cultural de memòria democràtica de Catalunya.

3.Descripció de les col·leccions

El Museu d'Història de Cambrils disposa d'una col·lecció pluridisciplinar amb objectes d'arqueologia, història, etnologia, art, ciències naturals, ciència i tècnica, etc. El Museu d'Història de Cambrils és per això, un museu de societat que explicant el patrimoni cultural, els monuments i el llegat que custodia expliqui també la societat del moment, la del passat i estableixi els fonaments perquè les generacions futures segueixin explicant la història actual.

La col·lecció és fruit de la museologia social. L'interès de la gent per preservar el patrimoni cultural del municipi va anar recopilant elements propis de la societat desapareguda i que ja no tornarà. Els objectes, les fotografies i els edificis són el llegat d'aquest passat.

La col·lecció es diferencia en:

- Edificis patrimonials i monuments.
- Restes arqueològiques.
- Objectes etnogràfics, fent una especial menció a la col·lecció de mestres d'aixa.
- Objectes històrics o d'actualitat.
- Memòria oral.
- Fons documental i arxiu.

Tots els objectes de les col·leccions s'emmarquen en el municipi de Cambrils i per extensió al Camp de Tarragona. Posa èmfasi en el relat de la relació entre el mar i la terra que és el que ha fet esdevenir Cambrils com a tal en l'actualitat i referma la identitat cambrilenca.

4.Prioritats i àrees d'interès

Com que l'origen del Museu rau en la museologia social, el Museu continua estant obert a objectes que la ciutadania vulgui dipositar al Museu per la seva vàlua col·lectiva i simbòlica.

Les prioritats del Museu són tots aquells objectes materials o immaterials que ajudin a explicar la història del municipi, siguin de l'època que siguin. De manera especial es prioritzarà tot allò que faci referència als fets del 1640, les restes arqueològiques del terme municipal i a reivindicar la identitat pròpia cambrilenca.

La història de Cambrils destaca per ser un territori de frontera per tota aquella gent que venia o sortia pel port, per la seva proximitat amb Mallorca i el continent africà a través del mar però, també per la Via Augusta que connectava comercialment amb la resta de municipis del país i del continent europeu. La identitat cambrilenca no es pot entendre sense concebre aquest territori de pas i de confluència per via terrestre i per via marítima.

El discurs museològic de l'evolució del municipi en relació al mar i a la terra és clau per al creixement de les col·leccions. El pas de la societat agrícola i pescadora a la societat industrial, el creixement demogràfic de Cambrils i els diferents esdeveniments que han anat marcat la història i la identitat del municipi són prioritats de creixement pel Museu.

5. Criteris de selecció d'obra nova

Els criteris de selecció de noves adquisicions responen a: adequació als objectius estratègics i a la missió del museu, adequació a les col·leccions existents, estat de conservació de l'objecte, cost i despeses d'adquisició i manteniment de l'objecte i garantia de poder conservar i custodiar l'objecte en condicions òptimes. Així mateix, també es tindran en consideració tots aquells objectes que per la seva particularitat ajudin a la funció educativa del Museu.

El Museu prioritza les donacions d'objectes, tal i com ha dut a terme des de la seva creació.

El Museu no accepta donacions condicionades, llevat de casos degudament justificats. És el propi Museu qui decidirà l'ús expositiu i el tracte que ha de rebre cada objecte que custodia.

6. Protocol d'adquisicions

La major part d'adquisicions del Museu són donacions. Per tant, davant d'una proposta de donació, es valorarà tècnicament la seva idoneïtat i s'acceptarà o es desestimarà la proposta. Un cop acceptada l'adquisició s'entrarà al registre del Museu i es donarà un document a l'anterior propietari conforme ha donat aquell objecte al Museu.

Serà l'Organisme Autònom qui gestionarà les adquisicions i les col·leccions. Periòdicament es donarà compte a la junta de govern de l'Organisme Autònom les adquisicions rebudes i les seves característiques.

Si hi ha donacions importants o altres tipus d'adquisicions rellevants s'iniciarà un expedient administratiu que serà gestionat conjuntament amb l'Ajuntament de Cambrils.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 4.9

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU D'HISTÒRIA DE GIRONA

El Museu d'Història de Girona té com a principal objectiu relatar la trajectòria històrica i cultural de la ciutat de Girona, contextualitzant-la amb l'entorn geogràfic, social, i polític. La missió del museu és la de conservar, documentar i difondre, per tal de retornar-lo a la ciutadania, el patrimoni cultural gironí.

Una de les eines principals que té el Museu per aconseguir amb els seus objectius i missió són les seves col·leccions, formades per objectes, obres d'art, i elements materials i immaterials que tenen una estreta relació amb la història i la cultura de la ciutat.

La política d'adquisicions i ingressos de nous objectes i elements als Fons del Museu és l'instrument que permetrà vetllar per la correcta gestió de les col·leccions. El present document és una proposta d'aquesta política d'adquisicions i ingressos, i s'ha redactat d'acord amb la legislació de Museus a nivell nacional i internacional (Generalitat de Catalunya, UNESCO, ICOM).

1. Introducció

La política d'adquisicions d'un museu s'inclou dins el concepte més ampli de la gestió del patrimoni cultural. El Museu pretén assentar amb la redacció d'aquest document una política d'adquisicions que permeti assegurar la salvaguarda i protecció dels elements patrimonials que són testimoni de l'herència cultural i incrementar el fons del Museu per proporcionar eines eficaces per assolir la conservació i difusió del patrimoni local en general.

La principal funció d'una política d'adquisicions és marcar una línia directora coherent en matèria de col·leccions per aconseguir els objectius principals del Museu. S'estableixen normes i procediments per l'adquisició, la documentació, la utilització i la difusió d'aquestes col·leccions. Aquestes normes i procediments quedaran reflectits en aquest document que servirà de guia per tot el personal del centre. La política d'adquisicions no serà definitiva ni inamovible sinó que podrà ser modificada en funció de les noves necessitats del Museu.

El Museu d'Història de Girona forma part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El Museu va participar en aquest treball conjunt i, conseqüentment, accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

En formular aquesta proposta, el Museu d'Història pretén establir un sistema consensuat sobre aspectes concrets de les seves col·leccions i la gestió de les mateixes seguint els següents objectius:

1. mantenir i millorar la col·lecció /fons del Museu, que s'ha de basar en objectes i elements relatius a la història i a la cultura de Girona i del seu context i entorn geogràfic i cultural
2. incrementar l'interès i l'atracció del públic pel passat, per la història i per la cultura, i pel seu coneixement
3. crear noves tipologies de públic visitant, i fidelitzar-ne l'existent
4. generar i millorar la comprensió històrica i cultural del públic respecte Girona i Catalunya, des de perspectives diverses i transversals
5. protegir i conservar el patrimoni cultural i històric de Girona

2. Presentació del museu

El Museu d'Història de Girona relata la trajectòria històrica i cultural de Girona amb l'objectiu de contribuir a crear i cohesionar la identitat col·lectiva de la ciutat. La seva col·lecció conté objectes que parlen dels orígens romans de la ciutat, de la seva esplendor en l'edat mitjana, de la construcció de la monumental Girona barroca, de les guerres i les heroïcitats dels segles XIX i XX, de la cultura, l'art, les tradicions, la ciència i l'educació que han ajudat a construir la ciutat, i de les persones que han protagonitzat la seva història diversa i rica.

El recorregut és cronològic, però també té un caràcter temàtic, i des de fa uns anys, es procura donar veu a les dones que han format part de la història de Girona (les Bàrbares, defensores de la ciutat durant la Guerra del Francès, s. XIX, les milicianes i les que patiren els bombardejos de la guerra civil, les que varen treballar, de manera majoritària, a les fàbriques Grober i Planas i Flequer, des d'on es

va construir la Girona industrial, o les primeres locutores de ràdio, als anys 30 del segle XX, que portaren la comunicació moderna a la ciutat.

3. Descripció de les col·leccions

Les col·leccions del Museu d'Història de Girona són extenses ja que engloben des del període de la Prehistòria fins a l'actualitat passant pel període romà, l'Edat Mitjana, l'Edat Moderna, l'Edat Contemporània, la Guerra Civil i la Transició. Al llarg del discurs i de les col·leccions es posa un especial interès en la Fundació de la ciutat de Girona l'any 70 aC i s'aprofundeix amb la transformació de la ciutat al llarg de les diferents èpoques fins a acabar el 1975.

Les col·leccions es divideixen en els següents àmbits expositius:

- Gerunda, la creació de la ciutat (segles I aC – VII)
- Girona medieval, la configuració de la ciutat (segles VII – XV)
- Girona dins la Catalunya moderna (segles XI – XVIII)
- La Guerra del Francès (1808-1814)
- Girona al segle XIX (segle XIX)
- Modernisme i Noucentisme (1900-1923)
- L'adveniment de la II República (1923-1936)
- Guerra civil i franquisme a la ciutat de Girona (1936-1975)

Les col·leccions del Museu d'Història de Girona expliquen la ciutat des del context global i, alhora, des del món global s'explica el món local. La singularitat de la història de la ciutat de Girona ajuda a aprofundir la història del país i la història del país ajuda a entendre millor el que passa a Girona. Tant el discurs com les col·leccions del Museu transiten des de Girona al món occidental i des del món occidental a Girona.

4. Prioritats i àrees d'interès

Partint de la idea de que en un museu d'història els objectes estan al servei del discurs, majoritàriament (amb algunes excepcions molt concretes) l'interès del MHG en l'ingrés de nous

objectes a la col·lecció estarà enfocada sobre tot en aquelles peces que tinguin un caràcter extraordinari pel que fa al relat històric que se'n pugui desprendre, o en aquells que siguin únics en el seu àmbit, o bé en aquells que tinguin una vinculació exclusiva i molt específica amb la ciutat i amb algun dels seus aspectes històrics o culturals.

Per tot això, és important que els objectes tinguin les següents característiques (totes, o alguna d'elles) :

- a) objectes procedents de la Girona romana i de la medieval
- b) objectes propis de la vida quotidiana i de datació pre-industrial (fins al s. XVIII)
- c) objectes relatius a personalitats gironines reconegudes internacionalment o nacionalment
- d) objectes insòlits i únics en les seves característiques, produïts, fabricats o realitzats a Girona en totes les èpoques
- e) elements gràfics (dibuixos, fotografies, imatges) que siguin testimoni únic d'aspectes i de moments històrics de Girona
- f) elements sonors (discursos, música, parlaments, etc..) que aportin informació específica sobre personalitats o sobre moments històrics destacables de la ciutat
- g) objectes artístics (en totes les tècniques) que tinguin un contingut didàctic o evocador referent a la història de Girona

5. Criteris i estratègies

1) partir d'una definició precisa i clara de quins objectes, de com i de perquè han de formar part de la col·lecció del Museu.

En aquest punt és molt important tenir en compte la tipologia i la funció del museu dins del conjunt museístic de la ciutat de Girona. Aquesta funció ve definida pel mateix nom del Museu: narrar i difondre la història de la ciutat i per extensió, del país.

Per tant, seran de l'interès del Museu aquells objectes, elements o documents que permetin millorar l'explicació de la trajectòria històrica i cultural de Girona, aportant-hi dades qualitatives.

Igualment, les col·leccions del Museu són testimoni de la història de Girona, per la qual cosa seran prioritaris de ser inclosos a la col·lecció els objectes que hi tinguin una relació directa i clara, per davant d'aquells que s'hi refereixin de manera més tangencial.

En aquest sentit, el valor artístic de l'objecte s'entendrà sempre com un valor afegit, i si aquest és l'únic valor destacable de l'objecte, caldrà valorar si és realment important i imprescindible per a formar part de la col·lecció, o no; en definitiva, de qualsevol element, document, imatge, fotografia, o material bibliogràfic se'n prioritzarà l'ús com a "objecte històric" per davant del seu valor com a objecte d'art.

2) procurar evitar la duplicitat en la col·lecció i la despesa innecessària de recursos (econòmics, materials o humans)

En aquest sentit, i tenint en compte que hi ha sis museus més a la ciutat de Girona, i d'altres museus dedicats a la història i a la cultura de Catalunya en l'entorn i en el país, davant del dubte que es pugui generar en alguns casos d'objectes històrics o artístics molt concrets, per a formar part de la col·lecció del Museu els objectes hauran de tenir alguna característica que els faci excepcionals i estar estrictament relacionats amb la història i la cultura de Girona.

D'altra banda, és important aconseguir que l'ingrés de nous objectes a les col·leccions del Museu suposi en tots els casos una despesa mínima per a la institució, de manera que si cal es faci un pagament dels o de l'objecte, però que es prioritzi el fet que el Museu no té com a pràctica habitual l'adquisició d'objectes a particulars que els l'ofereixin.

En aquest mateix àmbit, caldrà preveure la necessitat de connexió amb d'altres museus similars, per a procurar rendibilitzar esforços i coordinar dinàmiques de treball; així, la documentació dels objectes ingressats de nou, per exemple, pot resultar molt més ràpida i efectiva si es fa a partir de l'intercanvi de dades i coneixements amb d'altres museus del mateix sector.

3) procedir d'acord amb un projecte genèric de gestió de les col·leccions, que sigui part del projecte general del Museu.

L'ingrés de nous objectes i elements a les col·leccions i fons del Museu s'haurà de fer en consonància amb la missió d'aquest; així, caldrà garantir que tots els objectes factibles d'ingressar a les

col·leccions hauran de tenir sentit segons el discurs i les línies museístiques i caldran arguments tècnics i professionals a favor del seu ingrés.

Un cop ingressats a la col·lecció els objectes hauran d'estar a la disposició del públic, ja sigui exposant-los o bé classificant-los i catalogant-los i fent-ne extensible la consulta universal amb el catàleg *on-line*. Igualment, hauran d'explicar-se en relació al discurs i al recorregut museològic.

4) tenir en compte uns requisits indispensables per a ingressar nous objectes a la col·lecció:

- a) garantir la capacitat del Museu per a la correcta conservació de l'objecte, la seva documentació detallada i l'accessibilitat al públic.
- b) garantir que la nova adquisició no afectarà negativament la col·lecció ni el discurs del Museu, des del punt de vista de la cura i l'accessibilitat pública a les col·leccions.
- c) garantir que s'estableix una línia de cooperació, i no pas de competitivitat, entre els museus propers, per temàtica, per geografia, o per institucions regidores.
- d) garantir que l'objecte o objectes ingressats tindran una vàlua a llarg termini, i no pas només instantàniament; que tindran un sentit i un bon ús en el context de la col·lecció; i que hi ha una possibilitat clara de documentar-los correctament.

6. Protocol d'adquisicions

El protocol d'adquisicions ve regulat per la normativa d'ingrés, la via d'ingrés dels objectes i la catalogació i registre dels nous objectes a les col·leccions del Museu.

NORMATIVES D'INGRÉS

Per a assegurar la legalitat i la conveniència d'ingrés de nous objectes a les col·leccions del Museu, caldrà seguir unes normes concretes:

- a) el Museu haurà de disposar d'un informe estricte sobre la propietat i procedència de l'objecte, amb les garanties legals necessàries
- b) el Museu haurà de redactar un informe sobre la coherència amb la seva missió i l'ús i funció de l'objecte en relació al recorregut museístic, un cop hagi ingressat a la col·lecció

- c) el Museu haurà d'emetre un informe que garanteixi la seva capacitat de conservació adequada de l'objecte (magatzem, controls temperatura i humitat, catalogació ...).
Prèviament, caldrà disposar, si s'escau, i segons el valor de l'objecte, d'un informe de valoració dels costos de conservació, enmagatzament i exposició dels objectes, de manera que aquells objectes que presentin, abans de l'ingrés, un estat deplorable o que no pugui ser garantida la seva restauració i millora per a poder ser exposats, no seran ingressats al Museu.
- d) El Museu haurà de poder provar, si s'escau, que l'objecte o els objectes ingressats requereixen ser conservats en l'espai museístic i, en alguns casos, poden córrer perill de malmetre's si no es traslladen al Museu. Igualment, si s'escau, haurà de poder demostrar que al Museu els objectes hi estaran més ben preservats i tindran una millor funció pública que no pas si es deixen al seu lloc d'origen i/o context.
- e) Les donacions no s'acceptaran si comporten condicions que no siguin raonables segons la missió i funció del Museu, relatives, per exemple, a la seva exposició pública, o al préstec o conservació preventiva.
- f) És important que qui transfereix l'objecte al Museu, ja sigui en donació, venda, o cessió, proporcioni el màxim d'informació possible relativa a l'objecte i la seva contextualització, amb la finalitat de facilitar al Museu la tasca de classificació, conservació i exposició de l'objecte.
- g) És imprescindible que qui transfereixi l'objecte al museu en faciliti els permisos d'ús, els drets intel·lectuals, i tot el que legalment pertoqui, a fi de facilitar i afavorir la missió del Museu d'Història de Girona.
- h) Tant la cessió com l'adquisició d'objectes o col·leccions per al Museu hauran de ser aprovades per l'Ajuntament de Girona- Àrea de Cultura, i seran notificades, si s'escau, a la Junta de Museus.

VIES D'INGRÉS DELS OBJECTES

Els objectes podran ingressar al museu per diferents vies o modalitats:

- a) Transferència de propietat, és a dir, per *compra, dació, excavació, llegat, premi, permuta, o propietat directa*; també podran ser ingressats si es pot demostrar que en el lloc o propietat

en la que es troben corren perill de ser destruïts o malmesos, i per tant, es poden considerar objectes pertinents de ser *confiscats*.

- b) En forma de préstec o dipòsit (el termini dels quals serà convingut entre les dues parts, el Museu i la part cedent o prestatària, a través d'un conveni de regulació)

En els dos casos, s'haurà de reglamentar específicament la propietat legal dels objectes, i el Museu haurà de poder demostrar, si fora el cas, que els objectes no provenen ni de robatoris, ni d'espolis, ni de tràfic il·legal. Per a tot això, els objectes ingressats de nou a les col·leccions del Museu hauran d'acompanyar-se de la major documentació i més específica possible, i dels informes tècnics, professionals i polítics corresponents.

POSSIBILITAT DE REBUIG DE NOUS INGRESSOS

La política d'adquisicions ha de permetre al Museu marcar i mantenir les seves preferències quant als nous ingressos a les col·leccions, de manera que el museu pugui negar-se a acceptar, si fora necessari

- col·leccions senceres d'objectes
- objectes provinents de col·leccionistes de diverses temàtiques que no estiguin estrictament relacionats amb la història de Girona
- objectes fabricats amb la intenció última de ser lliurats al museu, sense que aquest ho hagi sol·licitat

CATALOGACIÓ I REGISTRE DELS NOUS OBJECTES

- a) un cop ingressat l'objecte o els objectes al Museu, i abans de destinar-los o a exposició o a magatzem, el Museu haurà d'incorporar-los al registre/catàleg/inventari, amb la màxima celeritat possible, i haurà de fer pública aquesta incorporació. L'inventari i registre es realitza segons la normativa vigent del Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya.
- b) Els préstecs d'objectes a altres institucions es realitzaran segons la normativa vigent del Servei de museus, i d'acord amb l'establert al conveni de dipòsit de l'objecte amb qui l'hagi cedit al Museu (si es tracta de cessió)

- c) Qualsevol moviment d'objectes cedits en dipòsit i adquirits per a les col·leccions haurà d'estar aprovat per l'Ajuntament de Girona, a partir d'un informe previ de la direcció del Museu.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 4.10

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEUS D'HISTÒRIA DELS JUEUS DE GIRONA

1. Introducció

La política d'adquisicions és una eina bàsica per marcar les directrius del Museu a l'hora d'incrementar les seves col·leccions. El Museu d'Història dels Jueus -juntament amb el Museu d'Història de Girona- forma part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Durant l'any 2020 va participar en el treball conjunt per a la redacció d'un document marc de política d'adquisicions que fos el punt de partida de la resta de política d'adquisicions dels diferents museus. El Museu accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

El Museu d'Història dels Jueus relata els orígens i l'evolució de la comunitat jueva a Girona i a Catalunya. Es troba dins del Call Jueu de Girona i compta amb onze sales que conformen un recorregut que relata aspectes de la vida quotidiana, la cultura i la història de les comunitats jueves a Catalunya i a Girona en època medieval. Els diferents calls jueus de Catalunya evidencien l'arrelament d'aquestes comunitats a les diferents ciutats i pobles del nostre país i mostren com aquestes van tenir un paper decisiu en el desenvolupament cultural, econòmic i científic del nostre país.

El Museu exposa com s'organitzaven les comunitats jueves, els seus costums i tradicions, els rituals, la vida en família i en comunitat. Explica les confrontacions que van patir a l'Edat Mitjana i la necessitat que van tenir de convertir-se al cristianisme o d'exiliar-se davant dels atacs i persecucions de la societat cristiana. Té en compte la mirada de gènere i la diversitat cultural i històrica i mostra objectes religiosos, etnològics, documentals, arqueològics i històrics que donen sentit al contingut i evidencien el llegat que han deixat aquestes comunitats en la nostra societat actual. En destaca la col·lecció de làpides amb inscripcions hebrees del cementiri de Montjuïc (s. XII a XV).

3. Descripció de les col·leccions

El Museu d'Història dels Jueus forma part del Patronat Call de Girona és un organisme autònom municipal, constituït l'any 1992 per l'Ajuntament de Girona, la Diputació de Girona i la Generalitat de Catalunya, que s'ocupa de la recuperació física i cultural de l'herència jueva gironina, la rehabilitació urbanística i la dinamització i promoció del call.

Les seves col·leccions segueixen la missió del patronat i actualment consta de 140 objectes que en el recorregut expositiu es mostren en aquests diferents àmbits del Museu: els orígens, el Call, l'Aljama, la família, la sinagoga, el fossar dels jueus, la cultura jueva, guanyar-se el pa, una relació difícil, societat conversa i inquisició i el llegat material.

4. Prioritats i àrees d'interès

Les àrees d'interès del museu són les pròpies de la missió del Patronat, totes aquelles que reflecteixen l'herència jueva gironina en els diferents àmbits i que ajuden a explicar la vida i el llegat de la cultura jueva a la ciutat de Girona i, en especial, al barri del Call.

5. Criteris de selecció d'obra nova

Els criteris de selecció d'obra o objectes nous aniran en consonància amb una valoració tècnica de la idoneïtat que posarà en valor l'adequació de l'objecte a les col·leccions dels Museu i a la missió del Patronat, l'estat de conservació del bé i les necessitats i despeses de preservació i custòdia i, finalment, la relació del bé amb el Call i la ciutat de Girona.

6. Protocol d'adquisicions

Tota adquisició s'inicia davant d'una proposta que pot efectuar qualsevol persona física o jurídica. Tota proposta serà valorada tècnicament per la direcció del Museu o la persona en que aquesta delegui. La valoració tècnica tindrà en compte els criteris de selecció d'obra nova especificats anteriorment. Serà la direcció del Museu qui en determinarà l'acceptació o no basant-se en la justificació tècnica de la seva idoneïtat. Un cop acceptada, la direcció del Museu en donarà compte al Patronat del Call de Girona perquè sigui ratificat.

El Museu en cap cas acceptarà donacions condicionades. Serà el propi Museu qui determinarà l'ús dels diferents objectes de la seva col·lecció i tindrà llibertat de moviment dels objectes per necessitats de preservació dels propis o per necessitats del Museu.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 4.11

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DELS MUSEUS DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

(PROPOSTA)

1. Introducció

La política d'adquisicions és un document que marca les línies d'actuació en tot allò que afecta a les col·leccions dels museus. Es basa en la legislació vigent en matèria de patrimoni cultural i en tota aquella legislació que l'afecti i estableix unes normes i procediments de funcionament per actuar de forma coherent amb la missió, els objectius i l'especialització del propi museu.

La necessitat d'anar incrementant les col·leccions dels Museus de Sant Cugat per donar resposta a les necessitats i inquietuds actuals i poder seguir interpretant el patrimoni cultural que custodiem fa necessari dotar-nos d'una política d'adquisicions que marqui les directrius en les nostres actuacions al voltant de les col·leccions dels nostres museus.

Com que els Museus de Sant Cugat formen part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya aquesta política d'adquisicions accepta la legislació vigent i el document marc de política d'adquisicions d'aquesta xarxa. Tot allò que no es detalli en aquest document vindrà determinat per tots aquests altres.

2. Presentació del museu

Els Museus de Sant Cugat del Vallès gestionen tres seus ben diferenciades: el monestir de Sant Cugat, el celler modernista i la capella de Sant Domènec. La seva missió és preservar i difondre el patrimoni local per poder establir una identitat local pròpia relacionada amb la història nacional de Catalunya. A través del monestir de Sant Cugat, que va ser declarat Bé d'Interès Cultural Nacional el 1931, s'explica el context social i històric del municipi i de Catalunya en un moment on la vida monàstica tenia un gran protagonisme en la vida social, cultural i política. El món feudal, els monestirs i la vida monàstica medieval i moderna formen part del seu discurs local i nacional.

A través de la història del monestir s'explica la història de la ciutat, la seva evolució i transformació amb el pas dels anys. El seu fons va des d'elements procedents del Neolític fins a l'actualitat. Exposa

el món rural lligat al passat vitivinícola de la vila, on en destaca una important col·lecció de botes i eines de l'ofici dels boters i maquinària agrícola i de premsar. El pas d'una vila rural al món industrial forma part també del seu discurs connectant amb el celler modernista, l'art del tapís contemporani i alguns elements de les fàbriques que hi van haver al municipi.

El seu àmbit d'actuació és el municipi de Sant Cugat i la seva matèria de treball (preservació, recerca i difusió) abasta el conjunt del patrimoni cultural local a excepció del patrimoni documental, que és competència de l'Arxiu Municipal, i del patrimoni bibliogràfic entès en global, que és competència de la xarxa municipal de Biblioteques. L'àmbit d'actuació l'enquadra, doncs, en la figura del museu local, si bé el fet de comptar com a seu principal amb un monument de primer ordre com és el monestir de Sant Cugat, i un centre únic en la seva matèria com el Museu del Tapís Contemporani (Casa Aymat), li dona un caràcter especial que supera l'àmbit local.

3.Descripció de les col·leccions

Com correspon a la seva naturalesa local, els fons dels Museus de Sant Cugat abasten col·leccions diverses que documenten la varietat de vessants en què s'articula la història social, política i artística de la vila al llarg dels temps.

Els fons museístics contenen diverses col·leccions:

Etnogràfica. Composada bàsicament per eines agrícoles i d'altres oficis, utensilis d'àmbit domèstic i atuellers ceràmics procedents d'habitatges pagesos de Sant Cugat.

Numismàtica. Amb monedes i amb medalles commemoratives relacionades amb el municipi.

Històrica. Composada per les següents categories:

- Col·lecció de plaques de carrer del període franquista.
- Col·lecció d'elements arquitectònics i escultòrics procedents del monestir.
- Elements arquitectònics i ornamentals procedents d'edificis del nucli històric de Sant Cugat: baranes, mènsules i altres elements de terrissa de fabricació local, mostres de rajoles de paviments i de sòcols, etc.
- Eines i objectes relacionats amb les vida tradicional a la vila, datats generalment al segle XIX i primera meitat del XX, i ajuden a completar la col·lecció inicial. Hi destaca tot allò relacionat

amb la vinya i el vi, i en concret la donació de la col·lecció d'eines i mostra de la producció del darrer boter de Sant Cugat.

- Objectes i documents relacionats amb la història del monestir: llibres escrits per abats de Sant Cugat: “Proclamación católica”, de Gaspar Sala el 1641 i “Respuesta del aragonés aficionado...” de l'abat Andreu Casaus del 1887, dues aquarel·les sobre el monestir obra del pintor paisatgista Lluís Rigalt, del 1863.
- Arqueològica, amb materials procedents de les intervencions realitzades al municipi, que abasten des del neolític fins al segle XX.
- Tecnològica, amb maquinària procedent del Celler Cooperatiu (embarrats, premses, vagonetes, bucs, etc.), en gran part ja de nou instal·lada al seu emplaçament original, i amb una col·lecció de bombes d'injecció i altres objectes provinents de la fàbrica Condièsel-Lucas-DelphiArtística. Amb peces de valor artístic, com diversos quadres del pintor Lluís Rigalt, un retrat de mitjà realitzat per Lluís Vermell, la bandera de Sant Medir o col·leccions de postals antigues del municipi.

4. Prioritats i àrees d'interès

El Museu de Sant Cugat tenen la clara vocació de preservar i difondre el patrimoni local com a eina per establir una identitat local que el posi en valor. Les prioritats dels museus es centren en l'àmbit local però, l'àmbit nacional hi té una relació directa. A través del monestir de Sant Cugat podem explicar el món feudal, sent els monestirs la vessant no violenta del feudalisme.

Com a Museu de Sant Cugat tenim tres grans prioritats:

- La història de la ciutat
- La història del monestir, especialment el món monàstic benedictí i medieval
- La història del celler modernista i la transformació de la ciutat, el passat agrícola de la vila on el vi era protagonista

5. Criteris de selecció d'obra nova

Com a criteri bàsic tenim l'adequació de la col·lecció a la missió del museu que és explicar la història local com a llegat i identitat col·lectiva. Per tant, llevat de possibles excepcions ben argumentades, només s'accepten aquells objectes que expliquin la història i l'etnologia de la ciutat de Sant Cugat del Vallès. Alhora, per acceptar una nova adquisició també es tindrà en compte el seu estat de conservació i la possibilitat de custodiar-lo.

No s'accepten donacions condicionades. Serà el propi museu qui decidirà el tracte expositiu dels objectes de la seva propietat o de la seva gestió.

Amb coordinació amb l'arxiu municipal, tota aquella documentació que se'ns presenti com a objecte a ser adquirit es derivarà cap a l'arxiu. Això no treu que, per qüestions expositives o museogràfiques els Museus demani en préstec o en dipòsit algun exemplar documental a l'arxiu municipal. De la mateixa manera actuarem amb la resta de museus i institucions del país per preservar tot aquell patrimoni cultural material o immaterial rellevant per la nostra ciutat i pel nostre país.

6. Protocol d'adquisicions

El procediment d'adquisicions segueix el procediment administratiu vigent. Davant d'una adquisició s'obre el seu expedient corresponent, es redacta un conveni que ve acompanyat d'un informe tècnic favorable, el bé passa a patrimoni de l'Ajuntament de Sant Cugat perquè l'inventariï dins dels béns municipals i, posteriorment, s'aprova per junta de govern local.

L'informe favorable d'acceptació d'una nova adquisició es duu a terme per l'equip tècnic dels Museus de Sant Cugat i es fonamentarà amb aquest document de política d'adquisicions.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

A 4.12

POLÍTICA D'ADQUISICIONS DEL MUSEU TORRE BALDOVINA

1. Introducció

Entre les diferents funcions que els museus realitzen en benefici de la societat, trobem la de ser custodi de tot un seguit de béns patrimonials. Béns immobles, com jaciments, monuments..., i béns mobles, que formen part de la cultura material de les societats que ens han precedit. Aquests objectes constitueixen les col·leccions dels museus i les institucions hem de vetllar perquè estiguin disponibles per a tots els membres de la societat, per aquelles persones que estiguin fent alguna recerca científica, però també, per formar part de relats expositius que permeten als visitants satisfer la seva curiositat, augmentar el seu coneixement o adquirir una experiència.

Però els museus no custodiem col·leccions tancades sinó que anem incrementant les nostres col·leccions per poder seguir explicant la nostra història, la nostra identitat i el nostre llegat a les generacions presents i futures. La necessitat de seguir ampliant les col·leccions fa que necessitem establir uns criteris que vagin amb consonància amb la missió i els objectius del propi museu. La principal funció d'una política d'adquisicions és precisament marcar aquesta línia directora coherent en matèria de col·leccions. Per això, cal establir les normes i els procediments per a l'adquisició, la documentació, la utilització i la difusió de les col·leccions del Museu.

El Museu Torre Balldovina de Santa Coloma de Gramenet forma part de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya. Durant l'any 2020 els museus que formen part d'aquesta xarxa van debatre i treballar conjuntament la necessitat d'una política d'adquisicions en l'actualitat per anar en consonància amb el Pla de Museus vigent de la Generalitat de Catalunya. El Museu Torre Balldovina va participar en aquest treball conjunt i, en conseqüència, accepta la legislació actual vigent i el document marc de política d'adquisicions de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya i de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

2. Presentació del museu

El Museu Torre Balldovina es troba al municipi de Santa Coloma de Gramenet i destaca per la seva col·lecció arqueològica del jaciment ibèric de Puig Castellar. El seu objectiu és explicar la història i la identitat local a través del patrimoni cultural.

El Museu explica la configuració de la ciutat actual des de la prehistòria fins a l'actualitat. La seva exposició permanent està dividida en tres grans eixos: la muntanya, el riu i la ciutat, els quals ajuden a explicar els grans períodes d'història de la ciutat. El relat dona a conèixer la vida en un poblat ibèric, la vida en una torre de defensa del segle XI, la vida agrícola al voltant del riu i del Molí d'en Ribé i la vida en una torre d'estiueig del segle XX. Resta per materialitzar la vida en una ciutat marcada per la immigració.

Pel que fa al seu fons, destaquen els materials arqueològics ibèrics del poblat de Puig Castellar i de l'assentament de Can Calvet i els materials medievals i moderns del Molí d'en Ribé i del Mas Fonollar. També disposa d'una col·lecció d'objectes de la vida quotidiana de la segona meitat del segle XX, un fons de ciències naturals, un fons d'art creat recentment i un fons documental amb imatges, audiovisuals, documentació i hemeroteca local.

3. Descripció de les col·leccions

Les col·leccions del Museu Torre Balldovina es divideixen en quatre blocs ben diferenciats:

- **Col·lecció d'Història.** En l'àmbit de la prehistòria i la història antiga destaca, per la quantitat i la singularitat d'algunes peces, la col·lecció d'objectes procedents del poblat ibèric Puig Castellar, recollits en les excavacions fetes pel Centre Excursionista Puigcastellar (1954-1958, 1972) i pel Museu Torre Balldovina (des de 1998 fins avui). D'aquest període, el Museu també conserva materials exhumats al nucli de Can Calvet (segles V-IV aC), petit assentament creat amb unes funcions específiques d'explotació agrària, i a les sitges del carrer d'Extremadura (mitjan segle II–mitjan segle I aC). En l'àmbit de la història medieval i moderna destaca la col·lecció d'objectes procedents del Molí d'en Ribé i del Mas Fonollar; es tracta bàsicament d'una col·lecció de monedes del segle XVIII i de peces de ceràmica de cuina, emmagatzematge i vaixel·la de taula. En l'àmbit de la història contemporània formen part de la col·lecció objectes de diferents oficis (pagès, teixidor, impressor, sabater, joier, fuster...) procedents d'antics establiments de Santa Coloma de Gramenet i també de la vida quotidiana del segle XX.
- **Col·lecció de Ciències Naturals.** Hi destaca una col·lecció de geologia catalana, amb exemplars de fòssils, roques i minerals, enriquida amb exemplars geològics forans. Així mateix, hi ha una bona col·lecció d'invertebrats que il·lustra la biodiversitat present al planeta Terra.

- **Col·lecció d'Arts Plàstiques.** El fons d'art del Museu neix als anys vuitanta vinculat a la programació d'exposicions temporals de la ciutat. A partir d'aquell moment s'hi afegeix la donació d'algun col·leccionista, de particulars, dels propis artistes i, també, s'amplia amb la política d'adquisicions de l'Ajuntament. Es compon bàsicament de pintures, escultures i fotografies, i hi predomina l'obra d'artistes locals.
- **Fons documental.** El Museu conserva l'Arxiu Històric de Santa Coloma de Gramenet, amb la documentació municipal originada amb anterioritat a l'any 1945. També gestiona un arxiu d'imatges locals, on hi destaca el fons de la revista *Gramma* (1969-1983) i algunes gravacions audiovisuals. Aquests fons documental ha anat creixent al llarg dels anys amb llegats particulars (públics i privats) i està a disposició d'investigadors i de la ciutadania.

4. Prioritats i àrees d'interès

El discurs del Museu va des de la prehistòria fins a l'actualitat. Per això, es basa en tres àmbits:

- La Muntanya on es tracta el període antic, predominant la cultura dels ibers a Santa Coloma i el seu poblat, el Puig Castellar, amb una visió completa del món ibèric.
- El Riu on es tracta el lligam del riu Besòs amb la història de la Santa Coloma medieval i moderna (segles XI-XX): la Santa Coloma feudal, agrícola i dels estiuejants.
- La Ciutat on es tractarà la configuració de la ciutat fins a dia d'avui, el seu creixement al llarg del segle XX i la seva transformació de poble rural a la realitat actual.

Les prioritats i les àrees d'interès per fer créixer les col·leccions són aquests tres gran àmbits discursius del Museu. Amb tot, com que hi ha una necessitat d'aprofundir en l'àmbit de la ciutat, es prioritza la recol·lecció ciutadana d'objectes del segle XX i XXI que tenen particulars.

5. Criteris de selecció d'obra nova

El Museu podrà acceptar totes aquelles propostes d'adquisicions que s'adeqüin a les col·leccions actuals i a les prioritats i àrees d'interès del propi Museu. Llevat d'excepcionalitats, no s'acceptaran objectes que no tinguin consonància amb els fons de les col·leccions descrits en l'apartat 3 d'aquest document.

Per a l'acceptació d'un objecte caldrà tenir en compte els següents criteris: adequació a les col·leccions, estat de conservació de l'objecte, condicions d'acceptació de l'adquisició i temes logístics per a la custòdia i preservació de l'objecte al Museu.

6. Protocol d'adquisicions

La major part d'adquisicions del Museu són fruit de donacions de particulars. Per tant, davant d'una proposta de donació, es valorarà tècnicament la seva idoneïtat i s'acceptarà o es desestimarà la proposta. Un cop acceptada l'adquisició s'entrarà al registre del Museu i es donarà un document a l'anterior propietari conforme ha donat aquell objecte al Museu.

Si hi ha donacions importants o altres tipus d'adquisicions s'iniciarà un expedient administratiu que serà gestionat des del Servei de Cultura de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

En cap cas el Museu acceptarà donacions condicionades. És el propi Museu qui decidirà l'ús expositiu i el tracte que ha de rebre cada objecte que custodia.

7. Compromisos d'ètica i de transparència

La política d'adquisicions del Museu està sotmesa al Codi d'Ètica Professional de l'ICOM (1986) i a la legislació vigent en matèria de transaccions de béns patrimonials i de propietat intel·lectual, i prestarà especial atenció a qüestions com ara els materials procedents d'excavacions il·legals, les adquisicions condicionades, la cooperació entre museus i els conflictes d'interessos, i la conducta dels professionals.

Amb la voluntat de complir amb el màxim de transparència per part de la institució, aquest document de política d'adquisicions serà públic i es penjarà al lloc web corporatiu. De la mateixa manera, totes les noves adquisicions es faran públiques per part de la institució.

Annex 5. Model de documents al voltant de la política d'adquisicions

INSTÀNCIA DE PROPOSTA DE DONACIÓ

Jo, _____ amb DNI _____
domicili a _____ de la localitat de _____
i amb el telèfon _____ i correu electrònic _____
exposo que soc el propietari/propietària dels següents objectes:

*
*
*
*
*

Sent-ne el propietari i tenint ple dret de propietat inqüestionable i lliure de qualsevol servitud o condicionament, manifesto la meua voluntat de donar aquests objectes al Museu _____ de la localitat de _____ perquè passin a formar part de les seves col·leccions.

Alhora, resto a disposició del Museu per facilitar-ne tota la informació i documentació necessària.

Signatura del propietari,

A _____, _____ de _____ de _____

ACTA DE RECEPCIÓ D'OBJECTES

Amb el present document, el Sr./Sra. _____ amb DNI _____ com a representant del Museu _____ de la localitat de _____ rep la donació al Museu dels següents objectes:

- *
- *
- *
- *

De mans del Sr./Sra. _____ amb DNI _____ i domicili a _____ de la localitat de _____ .

Signatura del representant del Museu (amb el segell del Museu),

A _____ , _____ de _____ de _____ .

INFORME TÈCNIC DAVANT UNA POSSIBLE ADQUISICIÓ

ASSUMPTE

En relació a La proposta de donació/compra/dipòsit, per part del Sr./Sra. _____
_____ al Museu _____ .

INFORME

La proposta de donació/compra/dipòsit està formada per les següents obres:

- *
- *
- *
- *
- *

Justificació:

Aquestes obres formen part de...

S'informa:

1. Que l'acceptació no suposa cap contraprestació econòmica.
2. Que les peces s'adeqüen a la col·lecció.
3. Que l'estat de conservació de les obres és correcte.
4. Que tenen una vinculació amb el territori i l'àmbit geogràfic del museu.
5. Que s'adequa a la política d'adquisicions del Museu perquè...

Es proposa:

Per tot això, es proposa l'acceptació / desestimació dels objectes pels motius exposats i en consonància amb la política d'adquisicions aprovada pel Museu _____.

Signat,

A _____, _____ de _____ de _____.

COMUNICACIÓ DE L'ACORD D'ACCEPTACIÓ D'UN OBJECTE

Benvolgut/da Sr./Sra.,

Davant la proposta de donació/dipòsit/compra que vostè va fer arribar al Museu _____, i vistos els informes emesos per l'equip tècnic del Museu en què proposen l'acceptació de l'obra/obres que es relaciona/en en aquest mateix document, l'informem que:

Des del Museu hem acceptat formalment les donacions/cessions de conformitat amb l'oferiment presentat i que es concreten a continuació:

- *
- *
- *
- *

És per aquest motiu que, en nom de tot l'equip del Museu i de l'òrgan directiu d'aquest li faig constar l'agraïment per aquesta donació/cessió/dipòsit. Properament l'equip tècnic del Museu es posarà en contacte amb vostè/vostès per fer efectiva aquesta donació i emplenar i complementar tota la documentació corresponent.

Cordialment,

A _____, ____ de _____ de _____

CONVENI SIMPLE D'ACCEPTACIÓ D'UNA DONACIÓ

El Sr./Sra. _____ amb DNI _____
de la seva lliure i espontània voluntat fa lliurament al Museu _____
de la localitat de _____ en concepte de donació perpètua i gratuïta i
sense restricció d'ús, del bé moble de la seva propietat que al peu es relaciona.

La direcció del Museu _____, entra en possessió del bé i
accepta la donació efectuada. A més, fa patent les seves més expressives gràcies al
donant per la seva generositat envers l'ens que representa.

Els béns que formen part d'aquesta donació son:

- *
- *
- *
- *

Signatura del donant,

Signatura del representant del Museu (i segell)

Sr./Sra. _____

Sr. / Sra. _____

A _____, _____ de _____ de _____

DOCUMENT DEFINITIU DE DONACIÓ D'UN OBJECTE

AL MUSEU _____

El Sr./ Sra. _____ actuant en nom i
representació propis, amb DNI _____ i amb domicili a _____
_____ de _____.

MANIFESTA

Que és propietari dels objectes detallats a continuació sobre els quals té un dret de propietat inqüestionable i lliure de qualsevol servitud o condicionament.

Objectes als que es fa referència:

- *
- *
- *
- *
- *

Que pel present document fa l'oferta de donació definitiva i irrevocable al Museu _____ d'aquestes obres, amb l'objecte d'augmentar les col·leccions artístiques del museu, i què se'n faci l'ús que la direcció estimi convenient d'acord amb els seus criteris museogràfics, per la qual cosa el Sr./Sra. donant accepta que el Museu exerceixi el seu dret d'exposar-la o no permanentment a les seves sales.

Que quan aquests objectes siguin exposades o reproduïts, sol·licita que s'inclogui la menció "Donació de particular" al costat de les dades de l'objecte.

Que cedeix gratuïtament/ fa cessió no exclusiva al Museu, per tot el període de vigència del dret de la propietat intel·lectual, per a tots els països, els drets d'exposició de les obres mencionades, així com tots els drets de reproducció per a tot el material necessari per la promoció de les exposicions on figuren aquestes obres (catàlegs, fulletons, cartells, invitacions) així com en altres suports de presentació i difusió de les col·leccions del Museu (catàlegs digitals, pàgina web).

Que autoritza així mateix al Museu a vendre a tercers les imatges dels objectes mencionats per a catàlegs i altres publicacions que es puguin dur a terme.

Que declara ser propietari de tots els drets que són objecte del present contracte i poder en conseqüència cedir-los sense que el MUSEU _____ pugui ser requerit per cap motiu en aquest sentit.

Signatura del donant,

Sr. /Sra. _____

A _____, el ____ de _____ de ____

CONVENI DE DONACIÓ D'UN OBJECTE

A _____, en data ____ de _____ de _____

REUNITS

D'una part, el Sr./ Sra. _____, amb DNI _____, com a màxim representant del Museu _____ de la localitat de _____.

De l'altra, el Sr./Sra. _____, amb DNI _____, com a propietari/propietària dels objectes/fons que es detallen en el següent apartat.

INTERVENEN

La primera, en representació del Museu _____ d'acord amb les atribucions que li confereix l'article 53.1.a del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

La segona, en endavant el DONANT, en nom propi, en qualitat de propietari dels objectes/fons relatiu a aquest conveni.

Ambdues persones manifesten tenir plena capacitat per obrar i per a l'atorgament d'aquest conveni.

MANIFESTEN

- 1 Que reconeixen el valor cultural i per a la investigació, en general, dels objectes/fons de la donació.
- 2 Que valoren l'interès públic col·lectiu que tenen aquests objectes/fons i consideren convenient fer-ne donació al Museu _____, per tal de garantir la seva conservació i divulgació entre els investigadors i la societat en general.
- 4 Que, per tal de formalitzar l'acte de donació i de manifestar l'acord d'ambdues parts pel que fa a les condicions en què es realitza, instrumentalitzen aquest conveni que s'articula en els pactes següents.

PACTES

PRIMER.- El Sr./La Sra. _____, com a propietari/propietària dels objectes/fons, efectua la donació al Museu _____ sense cap mena de contraprestació, en concepte de donació permanent. La modalitat de la cessió és en ple domini per al Museu i amb caràcter indefinit.

SEGON.- El present conveni es regula pel que s'estableix al respecte en el Codi Civil i la legislació sobre la Propietat Intel·lectual.

TERCER.- La donació comprèn l'obra/les obres següents:

- *
- *
- *
- *

QUART.- Qui cedeix reconeix al Museu _____
la facultat d'establir els criteris de tractament específic més adequats a fi de garantir la
millor gestió i preservació de les obres donades.

CINQUÈ.- La donació d'aquesta obra/obres suposa el traspàs de la seva titularitat al
Museu _____, que en passarà a ser el propietari i n'assumirà
els compromisos de conservació, preservació, emmagatzematge, seguretat,
documentació, investigació i difusió corresponents.

SISÈ.- Qui cedeix autoritza gratuïtament al Museu _____
perquè, en el marc de l'actuació que li és propi, realitzi la reproducció fotogràfica,
distribució i comunicació d'aquestes obres, per a qualsevol país del món i en qualsevol
modalitat d'explotació, distribució, suport, format i mitjà, inclosos els audiovisuals, els
informàtics, els multimèdia, etc.

SETÈ.- Per a qualsevol qüestió o divergència que pugui derivar-se de la interpretació,
aplicació o compliment de les presents condicions, qui cedeix i el Museu _____
_____ se sotmeten a la jurisdicció dels Jutjats i Tribunals de _____,
amb expressa renúncia a qualsevol altre fur.

Donant,

Museu,

Sr. /Sra. _____

Sr. /Sra. _____

CONVENI DE DIPÒSIT D'UN OBJECTE

El Sr./Sra. _____, amb DNI _____,
diposita al Museu _____ en concepte de dipòsit civil i voluntari,
els objectes que es relacionen en aquest contracte, en les següents condicions generals:

Primer. El dipositant, i en el seu cas, els seus hereus, conserven la propietat de l'objecte dipositat. Podrà recuperar-ne la possessió sense cap altra condició que la de notificar al Museu la seva voluntat amb una antelació mínima de 6 mesos per preparar l'objecte per al dia que li serà lliurat al dipositant.

Segon. El dipositant autoritza el Museu a fer de l'objecte dipositat l'ús museístic que consideri més idoni, sense cap altra limitació que les que es deriven de la seva correcta conservació i protecció, entenent que mentre duri el dipòsit temporal, el museu podrà exhibir públicament l'objecte i reproduir-lo amb finalitats divulgatives.

Tercer. Aquest dipòsit té una durada mínima de 10 anys, prorrogables any rere any, llevat que alguna de les dues parts manifesti el contrari.

Quart. El Museu es compromet a custodiar, administrar i a conservar en les millors condicions l'obra dipositada. Es farà càrrec de les despeses de conservació i, si escau, de restauració de l'objecte dipositat.

Cinquè. Amb posterioritat a la constitució del dipòsit, es farà un informe de l'estat de conservació de l'objecte i s'especificaran les condicions en què s'haurà de mantenir.

Els objectes que formen part d'aquest dipòsit son els següents:

- *
- *
- *
- *
- *

El Sr./Sra. _____ en la seva condició de representant legal del Museu,
entra en possessió del bé i accepta la constitució del dipòsit. A més, expressa al Sr./Sra.
_____ el seu agraïment per l'afecte demostrat a l'entitat que representa.

Sr./Sra. _____

Sr/Sra. _____

Director del Museu _____

A _____, _____ de _____ de _____

CONVENI DE CESSIÓ TEMPORAL D'UN OBJECTE EN RÈGIM DE COMODAT

A _____, el dia ____ de _____ de _____

REUNITS

D'una part el Sr./Sra. _____, amb DNI _____, com a màxim representant del Museu _____.

De l'altra, el Sr./Sra. _____, amb DNI _____ actuant com a comodat.

INTERVENEN

El primer, en representació del Museu _____, i facultat per aquest acte.

El segon, actuant en nom propi i manifestant tenir plena capacitat d'obrar i per a l'atorgament d'aquest contracte.

MANIFESTEN

1. Que reconeixen el valor cultural, artístic i per a la investigació, en general, del conjunt objecte del contracte.
2. Que valoren l'interès públic col·lectiu que té aquest conjunt i consideren convenient i necessari establir un conveni de cessió temporal en règim de comodat amb el Museu _____, per tal de garantir la seva divulgació entre els investigadors i la societat en general.
3. Que el Museu _____, accepta la signatura del conveni de cessió temporal en règim de comodat del fons d'art propietat del senyors _____.
4. Que, per tal de formalitzar un conveni de cessió temporal en règim de comodat i de manifestar l'acord d'ambdues parts pel que fa a les condicions en què es realitza, instrumentalitzen aquest conveni que s'articula en els pactes següents.

PACTES

Primer- _____ signen amb el Museu _____, un conveni de cessió temporal en règim de comodat, pel fons d'art que es relaciona a l'annex i del qual en són posseïdors.

Segon- Aquest comodat té una durada mínima de 10 anys i es renovarà automàticament, llevat que una de les dues parts manifesti el contrari.

Tercer- El present conveni es regula pel que s'estableix al respecte en el Codi Civil en els seus articles 1741 a 1752. Els propietaris podran aixecar aquest comodat notificant al Museu la seva voluntat amb una antelació mínima de 6 mesos per preparar l'objecte per al dia que li serà lliurat al dipositant.

Quart- El present conveni fixa les condicions que regiran l'ús del material que es relaciona a l'annex i que els comodats lliuren en caràcter de temporalitat indefinida sempre que una de les parts no denunciï el conveni.

Cinquè- El lliurement efectiu de l'objecte del conveni es realitzarà mitjançant aquest document i inventari signat per les dues parts

Sisè- Els comodats reconeixen al Museu _____ la facultat d'establir els criteris de tractament específic més adequats a fi de garantir la millor gestió i preservació de tot el fons objecte del contracte

Setè- El Museu _____, que passarà a ser el responsable del fons, assumirà els següents compromisos:

1. Integrar aquest conjunt a les instal·lacions del Museu _____, sense perjudici dels possibles desplaçaments que calgui efectuar amb motiu d'activitats de divulgació, seguretat o conservació, prèvia comunicació als comodats.
2. Inventariar i documentar tot el fons d'art seguint els mateixos criteris que regeixen l'inventari del Museu.
3. Posar el conjunt a disposició dels investigadors i del públic, en general, per a la seva divulgació, de la manera que els responsables tècnics competents del Museu _____, estimin més adient.
4. Mantenir el conjunt en les condicions de seguretat i conservació que garanteixin la seva preservació així com adjuntar l'obra cedida dins l'assegurança que té contractada el Museu.
5. Requerir el permís previ dels comodats per a qualsevol manipulació per raons tècniques o de reproducció en mitjans de comunicació de les esmentades obres.

6. Convenir la citació en l'ús públic d'aquest material de la següent manera següent:

_____ .

7. Qualsevol estudi de referència a alguna de les obres o a tot aquest fons es trametrà còpia als comodats.

8. Prèvia comunicació al President del Museu els comodats _____, podran disposar temporalment d'aquest fons parcial o total sense perjudici dels drets que en el seu favor es contemplen en el present conveni, assumint la responsabilitat de la seguretat i la conservació.

Vuitè. El comodat es farà càrrec de les despeses que es derivin de l'assegurança.

Novè. En el cas de mort dels comodats la vigència d'aquest conveni haurà de ser revisada pels seus hereus.

Desè. Per a qualsevol qüestió o divergència que pugui derivar-se de la interpretació, aplicació o compliment de les presents condicions, el comodat i el comodatari, el Museu _____, se sotmeten als Jutjats de _____.

Aquest comodat te efectes sobre els següents objectes:

- *
- *
- *
- *
- *

Sr./Sra _____

Museu _____

Sr./Sra. _____

Propietari